

מסכת

קדושין

מן

תלמוד בבלי

ש"ס עוזר

השי"ס המסומן

לע"נ ר' עוזר ב"ר אלכסנדר הכהן ז"ל

בס"ד

הש"ס המסומן – מפת דרכים לדף הגמרא.

* על מנת להקל על הלומד לעקוב אחר משא ומתן הסוגיא (הוצאה פנימית) *

לפניכם מונחת גמרא שהיא תוצאה של שיטת הוראה המיושמת למעלה מעשרים שנה.
ב"ה זכינו שהיום יש מספר מגידי שיעור ומרביצי תורה שלמדו בדרך זו וממשיכים ללמדה לתלמידיהם.
במקור, גמרות הללו נועדו לשימוש במסגרת השיעור. מגיד השיעור אמור לתת הקדמה מראש לסוגיא מתוך הגמרא, ולאחר מכן הלומדים יעקבו אחר מהלך הסוגיא בעזרת הסימנים בעת השיעור.
אחת המטרות העיקריות היתה ליעל ולדרבן חזרות.
במשך השנים, לומדים שונים גילו תועלת רבה מהגמרות המסומנות גם בלימוד עצמי.
רבים העידו שראו מהסימנים ברכה בעמלם וביכולתם לזכור את הנלמד.
הוספנו בין השורות זעיר פה וזעיר שם מילות קישור שנלקחו כמעט כולן מפירוש רש"י כדי לשמור רצף החשיבה של הלומד, כמו כן הבסיס של הסימנים מבוסס על פי פירוש רש"י. הוצאה זו אינה מתימרת להיות פירוש או תרגום אלא היא כעין "מפת דרכים".
מחשבה רבה ניתנה לכל סימון ופסיק, אבל בסופו של דבר הם בגדר הצעה. אנו מעודדים כל לומד להוסיף משלו.
אנו מאמינים בדרך ש"יהו עמלים בתורה אבל לא מתקשים בה".
גמרות אלו היו בפני תלמידי חכמים ומגידי שיעור שאמרו שראו בהן תועלת.

יהי רצון שנזכה לראות ברכה במעשה ידינו בריבוי לומדי התורה ויודעה להביא נחת לבורא עולם יתברך

לפרטים: 02-6541693
052-5300710

USA: 718-471-6510

צילום דף הגמרא נעשה ברשותה האדיבה
של הוצאת טל-מן תודתנו נתונה להם.

אשר זעליג וויס
כגן 8
פעיה"ק ירושלם ת"ו

בס"ד

תאריך ג' תמוז תשע

Rabbi Yitzchak Berkovits
Sanhedria HaMurchevet 113/27
Jerusalem, Israel 97707
02-5813847

יצחק שמואל הלוי ברקוביץ
ראש רשת כוללים לינת הצדק
סנהדרי"ה המורחבת 113/27
ירושלם ת"ו

בס"ד ירושלם תו יג בטבת תשע

Dear Friends,

I have had the pleasure of working with Rav Yehonasan Berger in the years I spent with Yeshivas Aish Hatorah and witnessed the success of his marking system in opening Shas to many who were about to give up on Gemara study altogether. I see it as an effective means of attaining clarity in the structure of the daf in relatively little time and would suggest it for those seeking independance in preparing the daf and retaining the basic shakla v'taria. Magidei'shiur should certainly give it serious consideration as a valuable aid to their tzibbur.

Sincerely,

Yitzchak Berkovits

הרב יצחק שמואל הלוי ברקוביץ
ראש רשת כוללים
"לינת צדק"
ירושלים תובב"א

בס"ד

ראובן אלבז
רב ומו"צ שכונת בית ישראל והסביבה
וראש ישיבת "אור החיים"
רח' עזרא 1, ירושלים 91054
טל' 02-5000455. פקס 02-5000502

Rabbi Reuven Elbaz
Chief Rabbi of "Beit Israel" district
1 Ezra Street.
Jerusalem 91054, Israel
Tel 02-5000455 Fax 02-5000502

בס"ד

תמוז תש"ע

<u>המלצה וברכה</u>

ראה ראיתי את פועלו המבורך של **הרה"ג יהונתן ברגר שליט"א** אשר צלל

במים אדירים בש"ס הנקרא **"שס עוזר"** על הש"ס

והבהרתו בסימנים והבהרות להקל על הבנת הלומדים,

וכבר קיבל את דעותיהם של הרבנים החשובים ואמינא יישר להגדיל התורה,

ויהי רצון שיזכה להגדיל תורה ולהאדירה לחנך את צעירי הצאן בתורה שבעל פה

כמסורת אבותינו שמעולם לא פסקה ישיבה מאבותינו,

ויזכה לרוב נחת בעבודת ה'.

החותם בברכה

ראובן אלבז

ראש ישיבת אור החיים

ומוסדותיה

בס"ד

Gemara Markings
Your Roadmap for Traveling the Talmud Highway

It's just great to see the thousands of people joining the ranks of students of the Talmud in recent years. Lots of credit goes to Daf Yomi and the emergence of new yeshivos in America, Israel and the world over.

At the same time many of us might ask the questions – fine, I participated in the shiur – or – I learned it on my own but:

- Did I really follow what was going on?
- Sure I understand it line by line but do I have a picture of the whole sugya?
- How much do I retain?
- Do I really feel a connection to the Gemara itself?
- Am I motivated to return to the Gemara again once I've learned it?

The solution is found in one word – review ("chazara").

When we look at the daf Gemara we feel intimidated.

- It was clear in shiur but now to review; I don't want to read that translation again.
- I don't want to listen to that tape again.
- To repeat the daf – it's too agonizing.
- I have difficulty "seeing the forest from the trees."
- Where did the question and the answer begin?
- How much of the "braisa" (ברייתא) was relevant?
- Was Rav Huna responding to the תרץ or supporting it?
- Was Rav Ashi's comment relevant to the sugya or was he getting off on a tangent?

These concerns can be resolved. The "Gemara Markings", a system of geometric forms combined with standard punctuation and numeration superimposed on the traditional (Vilna) daf Gemara, has been successfully used by hundreds of learners and has resulted in a renewed enthusiasm in their learning.

After having learned with this system using this new edition of Gemaras many have expressed:

- I never realized that this is what the Gemara was trying to do.
- I was never able to follow a shiur so smoothly.
- This system has helped me remember entire sugyos just by recalling the structure and to tell you the truth, I didn't even realize there was a structure.
- I finally have a desire to review because I know I'll be successful.

We have received reactions from another significant group of people – Maggidei Shiurim who both prepare and present shiurim using this system. They state:

- It makes it so much easier for me to give shiur when the whole sugya is mapped out ahead of time.

- I have the feeling that they are all following me because I can easily refer back to particular names and statements or refer back to a highlighted point on the previous page.
- My children were sick this morning and I didn't have time to prepare and even so, I was able to give a clear and understandable shiur using my marked Gemara.
- I find that by using these Gemaras I can focus on content and detail – get a closer look at the "trees" not fearing they will get lost in the "forest."

This is what it's all about – great efficiency in presenting the Gemara with greater success in acquiring it.

This method of teaching the Gemara is the result of 20 years of development, revision and refinement. It has produced many successful talmidim, Maggidei Shiurim, Marbitzei Torah and individuals dedicated to spreading Torah to Klal Yisrael. Our primary objective is "Lehagdil Torah uleha'adirah" - להגדיל תורה ולהאדירה.

As stated above one of the main goals of this project was to increase the motivation to review by instilling the feeling and demonstrating "You can do it." In the course of time it became clear that many found the marked Gemaras a useful tool for independent learning. They found that with the learning background that they already had – they were able to rapidly get through the sugya with clarity without needing the assistance of translations or other support material.

In the current edition of marked Gemaras one will notice from time to time brief comments between the lines. These are not meant to serve as translation as much as they are designed to add explanation by offering connecting words or ideas to enhance the flow of the sugya. These comments are taken almost exclusively from "Rashi" unless otherwise noted. Likewise the basis for the symbols and structural notations is Rashi.

It is important to note that this edition was not designed to serve as a translation. It is rather a navigational tool – a roadmap to assist in increasing clarity as you proceed toward your destination – the מסקנת הגמרא.

Though much thought was given to the placement of each symbol and comma, this remains a "work" in progress. The authors encourage everyone using this edition to add their own comments and suggest their own innovations. Individual creativity is highly recognized.

We have coined as our motto:
"הוו עמלים בתורה אבל לא מתקשים בה."

"It is a virtue to toil in Torah but not get frustrated by it." The "Marked Gemara" has been brought to the attention of Gedolei Torah both in the United States and Eretz Yisroel. They acknowledged the value of all tools that endear the learning of Torah.

For more information, please contact us:
In Israel: 052-5-300-710
In USA: 718-614-8494

בס"ד

הש"ס המסומן

מהדורת "להבין ולהשכיל"

ישמחו השמים ותגל הארץ אודה לה' בכל לבבי שנותן לי הזכות לשבת באוהלה של תורה ולהגיש בפניכם מנחת העני הצעה צנועה כלי עזר ללימוד הגמרא.

איתא בברכות (ו:) "אמר רבא אגרא דשמעתתא סברא" היינו שעיקר קיבול שכר הוא עבור שהלומד "יגע וטורח ומחשב להבין טעמו של דבר" (רש"י שם) ובאמת בחולין (עז.) רואים תיאור של רבא - "חריפא סכיניה", ורש"י מפרש: "לב פתוח לו בסברא". שאיפתו של כל בן תורה בלימוד היא להיות בעל סברה ישרה, שבבא היום יוכל לענות "כן, פלפלתי בחכמה והבנתי דבר מתוך דבר" (שבת לא.). כדי להגיע לכך אנו שוב פונים לרבא, הפעם במס' ע"ז (יט.) שם מובאים כמה מימרות שנוגעות לענייננו "אמר רבא לעולם ילמד אדם תורה ואח"כ יהגה (ע"י רש"י ד"ה ואח"כ יהגה - יעיין בתלמודו לדמות מילתא למילתא להקשות ולתרץ ובראשונה לא יעשה כן...), ואמר רבא לעולם ליגריס איניש ואע"ג דמשכח ואע"ג דלא ידע מאי קאמר" (עיין רש"י שם) וכן עיין בשבת (סג.) "אמר רב כהנא כד הוינא בר תמני סרי שנין והוה גמירנא ליה לכוליה הש"ס ולא הוה ידענא דאין מקרא יוצא מידי פשוטו עד השתא, מאי קמ"ל דליגמר איניש והדר ליסבר" ע"כ, ורש"י שם (בד"ה דליגמר איניש) מסביר "לגרוס שמעתתא מרביה ואע"ג דלא ידע לכולהו טעמי". ושמא יאמרו שהיום עצות אלו לא נוגעות לנו? על כך אנו מוצאים בר' אלחנן זצ"ל הי"ד בספרו עקבתא דמשיחא (עמ' ל' בהוצאת בני תורה) "יש לדעת כי מלבד המצוות והאיסורים הכתובים בתורה, רשומות שם גם עצות, עצות מנוסות! וכשם שהתורה נצחית היא כך גם עצת התורה נצחית היא!"

דברים אלו מקבלים חיזוק במשנה תוקף בספר אורחות צדיקים שער כז שער התורה עיין שם עמ' רע"ג - "... כמה היו דבוקים בתורה על כן זכו לרוח הקודש וכן בארץ צרפת היו עוסקים בעסק גדול וזמן רב והיו יושבים במקום אחד ללמוד כל התלמוד והיו חוזרים תמיד ולא פסקה תורה מפיהם והיו עושים כמו מעשה הראשונים כדאמרינן (ע"ז יט.) לעולם לגרס אנש ואף על גב דמשכח ואף על גב דלא ידע מאי קאמר ואמרינן (שבת סג.) מעיקרא ליגמר אנש והדר ליסבר, וכל זה אינם עושים עתה כי כל אחד רוצה ללמוד תוספות וכל חידושים וחידושי דחידושים קודם שידע צורת התלמוד, אם כן איך יצליחו, כיון שעושה להפך ממה שאמרו חכמי התלמוד, כי כל מה שנאמר בתלמוד הכל אמת ואין להשיב עליו או לשנותו ולא להוסיף ולא לגרוע וכו' (עיין שם המשך דבריו הנחוצים). יש להוסיף עוד ועוד בעניין זה אך אין כאן המקום להאריך.

שמנו כמטרה במהדורא זו להאהב התלמוד על לומדיו, לגרום חשק ורצון לחזור לשנן, לומר לחכמה אחותי את ושיקוים בנו האמור בקידושין (ל.) "ושננתם - שיהו דברי תורה מחודדים בפיך שאם ישאל לך אדם דבר אל תגמגם ותאמר לו אלא אמור לו מיד" ובעירובין (נד.) "שמחה לאיש במענה פיו ודבר בעיתו מה טוב - אימתי שמחה לאיש בזמן שמענה בפיו" ובתפילה שנוכל לומר די לצרותינו וכדמוכח במס' ב"ב (ח.) ש"אין פורענות בא לעולם אלא בשביל עמי הארץ", עיין בברכות (מ"ז:) "אחרים אומרים אפילו קרא ושנה ולא שימש תלמידי חכמים הרי זה עם הארץ" עיין רש"י שם (ד"ה שלא שימש ת"ח) – הוא הגמ' התלויה בסברה שהיו נותנים לדברי המשנה טעם והיו מתאספים יחד ועוסקים בכך והיא דוגמת הגמ' שסדרו האמוראים עכ"ל.

הרבה לומדים מתקשים בלימוד הגמרא, הסיבה לכך היא שבו בזמן הלומד נדרש לבצע ג' פעולות בבת אחת והם א. הכרת נושא חדש. ב. לתרגם את השפה הארמית. ג. לפענח את המבנה והמהלך המיוחד לתלמוד הבבלי לצורותיו המגוונות, נפרט אותם:

א. הכרת נושא חדש - אנו ממליצים להכין את המשניות עם מפרש שמסביר פשט בנושא.

ב. תרגום השפה הארמית - קיימים ספרים שחוברו ע"י תלמידי חכמים יראי ה' וניתן להעזר בהם.

ג. פענוח מבנה ומהלך דף הגמרא - אנו מציעים בפניכם מעין 'מפה', מילה זו תיטיב לבטא את התועלת שיש בשיטת הסימונים שלפניכם ע"י ההמחשה הבאה - לפניכם סרטוט של עיר שבו נראית גבולותיה החיצוניים ותו לא! סרטוט זה לא יועיל למשתמש שמחפש דרכו להגיע ליעד הנבחר, אולם כשיושלם הסרטוט עם קוים - רחבים וצרים מקוקוים ומפותלים שכל אחד מהם מראה על סמטה או רחוב ראשי, פסי רכבת או כביש, כבישים שבבנייה וכאלו שבתכנון, גינות ופרדסים, נהרות ואגמים, ככל שהמפה מפורטת וברורה יותר היא יעילה יותר! כמו כן הש"ס המסומן - נסיון לעזור ללומד למצוא את דרכו בשבילי מערבא נהרדע סורא ופומבדיתא.

שיטת הסימונים - הוראות שימוש

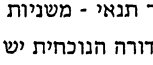 - המסגרת תוחמת מקור תנאי - משניות ובריתות שמובאים לאורך כל התלמוד לצרכי קושיא, סיוע או איזה סיבה אחרת. במהדורה הנוכחית יש התייחסות ל"חסוריה מחסרא והכי קתני" כאילו זה מקור תנאי וכן בכל תיקון מקור תנאי שמופיע בסוגיות (כמו "אימא הכי" וכו').

 - סדרות - אמורים להבליט דברים שבאים בסדרה, לדוגמה: הגמ' מביאה מספר ת"ש (תא שמע) כדי להקשות על שיטה מסוימת, סביב כל ת"ש יופיע סימון סדרה. הסבה שישנם מספר צורות של סימון היא שפעמים רבות על הדף הנלמד יש כמה סדרות כמו - ת"ש להוכיח דעה מסוימת, רצף של מימרות מאותו רב, סדרה של עצות בקשר למאכלים מקבץ של ידיעות שמכנה המשותף שלהם אותו מספר (כמו שלשה דברים טובים ל... שלשה דברים קשים ל...), כדי להפריד בין סדרה לסדרה אנו משתמשים בצורות השונות.

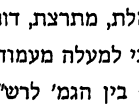 - יבוא בזמן שהגמ' שואלת, מתרצת, דוחה, ומנמקת דברים. לפעמים העניין ממשיך לאורך מספר שורות ולפעמים משתרע על פני למעלה מעמוד גמ'! כדי להראות שכל השורות הבאות מטרתם אחת היא - אנו מסמנים במרווח שבדף בין הגמ' לרש"י או לתוס', סימן זה יתחיל מהשורה שבה מתחיל העניין עד השורה שבה יסתיים.

 - פעמים רבות יש מלה או שתים שמהווים עיקר הקושיא או ההוכחה לדברי הגמ' למרות שהוא מובא בתוך ברייתא ארוכה או כחלק ממימרא ארוכה, כדי למשוך תשומת הלב לאותם מילים או משפט אנו מסמנים בקו מקוקו או בפס מפותל. שימוש נוסף לפס עקום הוא להבליט את המילים שבהם הגמ' מציעה ריבוי אפשרויות כמו "איבעית אימא", "לישנא אחרינא", "או דלמא", "איכא דאמרי" וכו'.

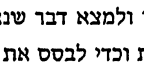 - חצים - אם יש צורך לחזור ולמצא דבר שנאמר לפני כן אנו מסמנים חצים במרווח בין הגמ' לרש"י, למשל רב הונא אומר הלכה מסוימת וכדי לבסס את הדין הגמ' מביאה ברייתא ארוכה שבה נמצא אותו משפט - אבל המשפט כבר מרוחק מספר רב של שורות הדין של רב הונא - החץ מקשר בין אותה שורה של הברייתא ודברי רב הונא שנאמרו לפני כן.

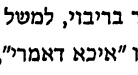 - מספור - כדי לעשות סדר בריבוי, למשל כשיש מספר תירוצים לאותו קושיא, או בזמן שיש ריבוי לשונות בגמ' - "לישנא אחרינא" או "איכא דאמרי", ועוד שימוש רגיל כדי לעקוב אחר סדרות של דברים.

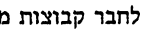 - מרכאות יחידות נועדו כדי לחבר קבוצות מלים להיות משפט ולקוראם ברצף במקרים שאחרת הלומד היה מפסיק מוקדם וע"י כך לטעות בהבנה.

[ ] { } - סוגריים - מטרתם כדי לבודד קטעים צדדיים על מנת לשמור על רצף חשיבה. במקרים רבים תוך כדי מהלך של הגמ' פתאום מופיעה ידיעה שאינה קשורה ישירות לעצם שקלא וטריא של הסוגיא. כדי לאפשר שמירה על אותו רצף סומנו הידיעות הצדדיות בסוגריים כך שבלימוד הראשוני הלומד ידלג עליהם - יבין ביתר בהירות את עיקר הסוגיא ובסיומה יחזור וילמד את כל הגמ' כולל מה שהוא דילג לפני כן. במקרים מעטים קיימת תופעה שבתוך אותה ידיעה צדדית יש עוד עניין צדדי (צדי צדדים) אז יופיע קטע בסוגריים תוך הסוגריים.

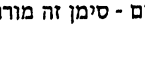 - צורת קשת מתחת שני מילים - סימן זה מורה להמשיך את הקריאה במקום שהפסקה בקריאה איננה נכונה.

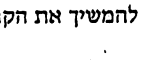 - קשת עם פסיק - מורה שיש להמשיך את הקריאה אבל עם הפסקה קטנה דוגמא: קמ"ל דלא.

(מהדורה זו לא אמורה לתת סקירה מקיפה).

מנסיון של שנים - שיטת הסימונם מוכיחה את עצמה כיעילה ללומד עם הזמן, הרבה ראו בה תועלת וברכה אבל רק לאחר שהתרגלו ולמדו בה מספר דפים.

נסיים בתפילה שנוכל להרבות בעסק התורה ובעמלה מתוך חשק ושמחה, וממילא נרבה גבולותינו בתלמידים ומלאה הארץ דעה, ונזכה לביאת גואל צדק ובניין ביהמ"ק במהרה בימינו.

© כל הזכויות שמורות תשס"ה

סימוני התלמוד

סימון	שם	תיאור	דוגמאות
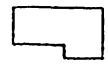	מסגרת	להבליט מקורות תנאיים	תי"ש, מיתיבי, תניא, ת"ר, תנן, תנא, ורמינהו
	משולש	סידרת של שאלות או תוכחות (משולש חפוך מראה על כיוון חפוך)	תי"ש, מיתיבי, ואימא, איתיביה, "אילימא-אלא-לעולם"
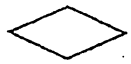	מעין	גם מסמן סידרה - במקרה שיש סידרה שניה על אותו עמוד	בעי, איבעיא להו, החתא גברא
	פס כפול	"	
		"	
		"	
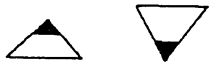		"	
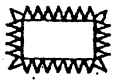	"פייר-בוקס" מלבן אש	מסמן שם טאד מרכזי - שבדרך כלל דנים בשיטתו למשך עמוד גמ' או יותר	
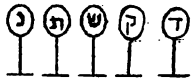	שאלה/ תשובה/ נקודה ארוכה קושיה/ דחיה	מסמנים ברירות בין תנמ' והתוס' או רש"י	
	קו-קו	להבליט מילים או משפטים מרכזיים	
	פס מפותל	כמו חנ"ל	, בשלמא-אלא הניחא אלא אי אשמעינן- אי אשמעינן
	חצים (ברירות שבין הגמ' והתוס')	אם תגמ' מתייחסת לשורה למעלה או לדף קודם - לחקל על חיפוש	
	מספרים אותיות	ספירת תשובות או שיטות	
I II III	מספר רומי	ריבוי לשונות	איכא דאמרי לישנא אחרינא
	מרכאות	לכלול יחד משפט (שאחרת לא היו נקרא כמשפט)	
[ ] { } - סוגריים		מאמר צדדי שבקריאה ראשונה מדלגים כדי לשמור על רצף הקריאה	
	קשת / חיבור	מורה להמשיך לקרא במקום שאחרת היו מפסיקים	
	קשת - פסיק	לפצור אבל לא להפסיק	
. , ; : / ?	פיסוק	שימוש רגיל	
א או דלמא ב	'א או דלמא ב'	להבליט שתי אופציות כגון 'א-או דלמא-ב'	איבעיא להו

GEMARA MARKINGS

Symbol	Name	Description	Examples
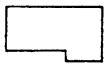	**Boxed Text**	Marks off Tannaic sources	ת"ש , מיתיבי, תניא ,ת"ר ,תנן, תנא ,ורמינהו
SERIES INDICATORS 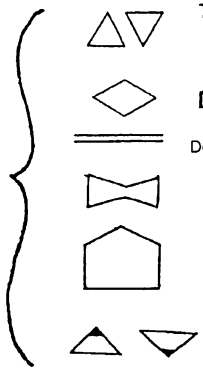	**Triangle**	Series of related questions or proofs (inverted triangle represents proof in opposite direction)	ת"ש ,מיתיבי, ואימא, איתיביה, אילימא-אלא-לעולם
	Diamond	Similiar usage as above.	בעי ,איבעיא להו, ההוא גברא
	Double underline	"	
		Additional shapes needed for distinction when multiple series appear on one page	
	"Firebox"	Generally around a name, (sometimes on גופא or תניא) Denotes beginning of a סוגיא which last at least an עמוד	
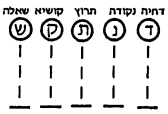	**Long Markings (in margins)**	Used to mark off a long question, answer or proof Or point	
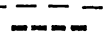	**Dot-Underline**	1. Focuses on main few words in בריית that prove or disprove points of the גמ 2. Contrast different statments 3. Focuses on the main few words of an אמורא's statement (for easier back reference)	
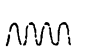	**Squiggle-Underline**	Highlights complimentary words Secondary use- May be used similiar to the Dot-Underline	בשלמא-אלא הניחא-אלא אי אשמעינן-אי אשמעינן
	Arrows (in margin)	Reference back to a (hard to find) previous point in the גמ	
	Numbers & Letters	Numbering approaches of the גמ or for lists of הלכות	
I II III	**Roman Numerals**	Different לשונות	איכא דאמרי לישנא אחרינא
" "	**Quotes**	To denote: פסוק short phrase, short quote	
[ ] { }	**Brackets**	Side point-- can be anywhere from a line to an entire דף Bracketed section interrupts the logical flow of the גמ and can be skipped temporarily to maintain continuity of the סוגיא	
' '	Single quote marks	Read without pausing phrase contained within	
	Connector	Don't stop (in a place where I mistakenly might have stopped)	
	Comma-Connector	Pause-- but don't stop	
. , ; : / ?	**Various Punctuations**	Common usage	
א או דלמא ב		Indicates two options of גמרא's query	איבעיא להו

האשה נקנית . לבעלה : **בשלש דרכים** . כדמפרש ואזיל והאי שלש לשון נקבה הוא וגמרא בעי למאי הנך לשון נקבה : **וקונה את עצמה** . להיות ברשותה להגשת גיטה : **בכסף ובשטר** . מפרש בברייתא בגמ' (לקמן ד' ה:) טעון לה ליתן לו סך הוא ולומר לה הרי את מקודשת לי" בכסף כותב לה על הנייר ונותן לה" שזה פרושה "הרי את מקודשת לי" בה עליה ואמר "התקדשי לי" בביאה וז"ו ולולאו יליף מקראי טעמא דכ"ש מפרש בגמ' (לקמן ד' ה.) : **פרוטה** . של כסף שהם : **ליסר פיעלקי** . של כסף ודמיו שמנה פרוטות : **כיצמח נקניס** . ליוון : **בכיפה** . להיות כתשתו לכל דבר שהם בת לנרשה חש"כ חיוה ליכיכה היטט חליפה ללת גט אלא שטר וכסף אין מועילין בה מן התורה אלא מדרבנן דתקון דמהני בה מאמר כדאמרי' ביבמות (דף כ.) אבל היט גומר בה להיות יורשה ומיטמת לה ולא לפוטרה מן החליפה אלא לפוסלה על שאר אחיו : **גמ' ומפי שנת** **סתם** . בפרק שני (לקמן דף מא.) דתנא התם מקדש בו ובשלוחו ניחני הכא האשה מתקדשת : **מפוס דקנוי למיפי כסף** . בהני קניין ואמרינן לקמן (דף ה:) כסף מנלן דנקנית בו דכתי' ומפרשינן דגמרינן קיחה-קיחה מעדה עפרון דלהיכי קנין הלכך תנא הכא קנין : **וכסף מנלן** . **לאחכא קרא בעני לה** אלא לומר לה לכלה מילתא: **מפום** דקרא בעני למיתני כסף וכסף מנלן ליפיק ליה לקמן (דף ה:) מקיחה, **וניחני** הילכך תני האשה נקנית : **ובכתב** הוו ב"ש לומרה מיהו ליה להכי מיבעיל כדאמרינן ביומא (דף פ:) כי אתעיל לענין שוג מלך הבשן : **בפרוטה** ובשוה פרוטה . תימה ללת היה ליה למיתני ללת בשוה פרוטה כדתנן בהזהב (ב"מ ד' נה.) ממנה פרוטות הן ההוללה בשוה פרוטה והאשה מתקדשת בשוה פרוטה וי"ל משום דהכא כתן בכסף מפרש בחיוה כסף דיוקי לב"ש ולפי שלת נטעה לומר כסף דוקא ולת שוה כסף כדלילן קיחה קיחה מעדה עפרון דכתיב ביה כסף מפרש שוה כסף ות"ת ומנת לן דשוה כסף ככסף להת לקמן (דף פו.) מיבעי ליה קרא גבי עבד עברי יציב לרבות שוה כסף ככסף ופדיון הבן דכתיב ביה כסף ואמר לקמן (דף ת.) דרך כהנת שקל סודרא בפדיון הבן ומנת לן דשוה כסף ככסף ומיהו בפרק קמת דשבועות (דף ז:) דרים כלל ופרט וכלל גבי ערכין דכתיב ביה כסף והקדש נמי תנן (ערכין דף כו.) גבי המקדיש שדהו שהקדש נפדה בכסף ושוה כסף מנלן דשוה כסף ככסף מיהו שהקדשות נמי תפסר דלרשינן כלל ופרט וכלל דהת לין הקדש נפדה בקרקע כדאמרינן בהזהב (ב"מ דף מה.) הרי אמרו לין הקדש מחמלל ע"ג קרקע דלחמנת אמר ונתן הכסף וקס לו ולקמן (דף ה.) נמי אמרינן דלין פודין הקדש ומעשר שני בשטר אבל גבי קדושין וערכין מנלן דשוה כסף ככסף וי"ל דילפינן מע"ש ות"ת והת גבי מיקין נמי כתב קרא כסף יציב לבעליו ודרשינן בפ"ק דב"ק (דף ז.) יציב לרבות שוה כסף ככסף וה"ל הוו מיקין ועבד עברי שני כתובין בהלין כלאחד ולין מלמדין ום לומר דתרוייהו לריכי דלי כתב עבד גרידא לת אלי למילף מיקין מיניה לפי שמלינו שהקפיד הכתוב לענין מיטב ודל"ת נמי כסף דוקא ולת שויו להכי לילטריך ככסף יציב גבי מיקין וגבי ט"ע לילטריך נמי קרא דלת אלי יליף מגיקין דהוה תמינת עבד דומיה דמיקין ולם מיקני בקרקע ליבעי מיטב לכך לילטריך תרוייהו לי נמי י"ל לי כתב בעבד הוה למימר דדין הוא שנקל עליו ליכול לפדות עלמו לפי' בשה כסף כדי שלת יטמע בין העבדי כוכבים לכבל גבי מיקין פודין בהן בכור אדם והקדשות : הכי ואי כתב במיקין גרידא לת אלי למילף עבד מיניה דה"ד דלת יהיה שוה כסף ככסף בעבד לפי שגם הוא גרם לו ליזכר על שנשא ונתן בפירות שביעית וכו' יוסי בר' חנינא דלקמן (ד' כ.) וס"ד דנמיר עליו לומר דוקא כסף ולת שויו והת דלילטריך קרא לפדיון הבן והקדש דשוה כסף ככסף ולת יליף מיקין וע"ע לפי שבא למעט קרקעות ושטרות שלין פודין בהן בכור אדם והקדשות : הכי ואי כתב במיקין גרידא לת אלי למילף עבד מיניה דה"ד דלת יהיה שוה כסף ככסף בעבד לפי שגם הוא גרם לו ליזכר על שנשא ונתן בפירות שביעית וכו' יוסי בר' חנינא דלקמן (ד' כ.) וס"ד דנמיר עליו לומר דוקא כסף ולת שויו והת דלילטריך קרא לפדיון הבן והקדש דשוה כסף ככסף ולת יליף מיקין וע"ע לפי שבא למעט קרקעות ושטרות שלין פודין בהן בכור אדם והקדשות : [ע"ל מכ"ה] **וכמה** היט פרוטה . הת דלת מפרש כמה הוא דינר משום דדינר היו יודעין כמה היה שהוא לחד "מכ"ד בדינר של זהב כדאמרינן בריש האכר (ב"מ ד' מד:) לאכל פרוטה ליכא פלוגתא בגמרא לקמן (דף יב.) זימנין דזילי וזימנין דייקרי ועוד דדברי כ"ה דק"ל כווותיה ליכבי ליה לפרושי טפי : **אחד** מת' כאיסר . כשהאיסרים כדיום לכל כשהאיסרים מתזיילין לחד מטבה כדאמרינן בגמרא (שם) : **איטלקי** . מפרש ר"ת על שם שיטליה של יון ולין לחמוה על הקו"ף כדאמרינן (נעזרת ד) שוכנגיה על שם שוק : **היבמה** נקנית וכו' . תימה ללת תני מניינא כדלעיל וליבני נקנית בדרך לחד וקונה עלמה בשני דרכים וכמו מניינא דלעיל למעוטי כדאמרינן בגמרא הת מניינא נמי למעוטי דרישא דלמעוטי כסף ושטר כדדרים לקמן (דף יז.) ביבמה נומר ושטר נומרין בה ומניינא דסיפא למעוטי ג"כ ללת נילף ק"ו מחטה כדאמרי' בגמ' (שם) דדרשינן נעלו אין מידי אחריני לת ו"ל דבחדא מינהת אין לטעת מניינא ואע"ג דגבי תחרוג תנן שהוה לילון בג' דרכים ולירק בדרך ל' התם בת לפרש דברים [לקמן כה:] החלוקים בו ומאחר ללת תנת מניינא ביבמה לת חש לטעת מניינא בעבד עברי" וכנעני" לי נמי משום ללת לילטריך למיתני בהם מניינא למעוטי מידי : **מאי** שנת הכת דתנן האשה נקנית . המ"ל אנב דבעי למיתני סיפא ונוקה את עלמה ללת שייך התם לשון קדושין וכה"ג משני בסמוך מיהו אומר הר"ר מנוח דה"מ למיתני ניכחים בעני דרכים דגבי קדושין שייך לשון היכה :

משום דקבעי למיתני כסף . והכת לת שייך למיפרך ותת תרתי תנת חדת כדפריך לקמן דלשון קנין שייך נמי בשטר וביאה ולת היה תמוה על לשון קנין ללת משום דלקמן הנת לשון קדושין והכת הנת לשון קנין לי נמי בשטר נמי תשכחן לשון קנין דכתיב ואקח את ספר המקנה (ירמיה לב) : **וכסף** מנלן נמר קיחה קיחה מעדה עפרון . ותם תלמוד ומה נריך לכל זה לת היה נריך לומר ללת כסף לילקרי קנין דכתיב נתתי כסף השדה קח ממני' וכתיב השדה לכם קנה מאברהם לי נמי שדות בכסף יקנו וי"ל דבהכי לת סבי דהכי לכסף השדה לילקרי קנין ככסף דתשה לת לילקרי קנין לכך נריך להביא ראיה דלותו כסף דגמרינן תשה מיניה לילקרי קנין : **וכתיב** התם נתתי כסף השדה קח ממני . ליט הוסף ללת שמועה לשון קיחה תע"ג ללת היה דיוה דקיחה דהכת קיימת לכסף על שדה וקיחה דתשה לת קיימת לכסף על תשה ללת תשה עלמה וה"ת וליכני התשה נקחת שהוא לישנא דקרא טפי דכתיב כי יקח והכת כמי שירדון (ד' כו:) הכל נקח בכסף מעשר וביאה שייך נמי לשון קיחה דכתיב (ויקרא כ) ולים יהיה לת לחמותו וי"ל ללת שייך למיתני סיפא ונוקחת עלמה בג' דרכים :

א א מיי פ"ו מהל' גירושין ומשנה הל"ב סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' כו סעיף ד :
ב ב מיי' שם פ"ג הל"ח סמג שם טוש"ע שם סי' כו סעיף י :
ג ג מיי' פ"ג מהל' שולח ומשנה הל"ח סמג עשין לה טוש"ע אה"ע סי' כז סעיף י :
ד ד מיי' פ"ח מהלכות יבום הל"ח ופ"ט הלכה ג סמג עשין נה טוש"ע אה"ע סי' קנו סעיף ז :

תוס' ר"י הזקן

האשה נקנית לבעל בא' מג' דרכים : ונקנה את עלמה . כיר הבעל וכולה משרש בנם' : היבמה נקנית ליבם קנין נשור-ליורשה ולימלא לה בביאה. אבל הדוא קנין דלעיל לא הוי קנין נשור דעדיין לת קנה אם הוא כתן אלא שנעשית ארושה : התם. בפרקא דלקמן :

[ע"ע תוס' ע"ז ב. ד"ה לפני]

אי נמי שדות בכסף יקנו. והא דלא מייתי קנין שנכתב בתורה (ויקרא כה) משום דבעי לאתויי קנין דמדה וקשה ת"כ ס"ל לאתויי המדה תשר קנה תשרים בחזקה תו בעשר דמדה לא כתיב המדה תשר קנה בכסף: **דאסר** לה אב"ע כהקדש. והכי אמ מקודשת לי כלומר להיות לי מקודשת לעולם בשבילי כמו (נדרים ד' מא.) הרי הן מקודשין לשמיס להיות לשמיס ופשטא דמילתא מקודשת לי מיהדת לי ומוזמנת לי ומיהו לס היה חומר טעית זו מקודש לי אין נראה שיועיל דגבי תשר כמה דמיהדת להיות לו היא נאסרת לכל לכל בכבר ועיין לה שייך למימר הכי:

אי הנמ קונה ה"ת בע"כ. ומע"ג דהכי הוים מקדש דמשמע בע"כ היינו משום דכבר תשמועינן הכא דבע"כ לא והא דתקני היכמה נקנית ולא תקני היכמה קונה בע"כ תיידי דתקני התם נקנית תני נמי סיפא היכמה נקנית דנקנית משמע מדעתה ומשמע בע"כ:

ליתני שלשה. פירוש משום דכל התורה כולה בלשון זכר נאמרה: **קשו** קראי להדדי. תע"ג דמליט כמה דברים שנקראים בלשון זכר ונקבה דכתיב (יחזקאל ג) יד שלוחה לי והנה בו מגילת ספר וכן בשמם כתיב (נחמיה טו) בשמם ילת (שם יט) המחנה התחה והכהו (שם נג) וכן בלשון חכמים מליט (שבת דף כח.) נבי כר שכבתה אין יוקק לה כר שכבה (שם דף מד.) הלכה תמורך טרפון (סנהדרין דף נג.) השוכר את הממור והבריקה והוליכה בהר (ב"מ דף עח.) לא הסניף בעל הפרה למעוך את החמור עד שמת החמור (כתובות דף טו.) והכא רבות מיהו היכי דתיכא לפויי מעניז ובקראי נמי יש שום דרכה לי נמי לפי שרואה המעניות שמיט לשוס אחרי שני הפסוקים היה רואה להם בהם טעם ודקדוק עליהם: **הבא** דכתיב קראי ותורה איקרי לשון נקבה דכתיב (שמות ו יג) וכתיב המלחמה (שם יט) ועוד כי היכי דקאמר דרכו של איש לעשות מלחמה ולא אשה ה"ג דרכו של איש ליבדק ואין דרכה של אשה ליבדק הא אשה נמי באונס מיטמאה תני לשון זכר. מ"ט תני "שלש" משום "דרכים" **ניתני דברים** וניתני שלשה? משום דקבעי למיתני ביאה ביאה איקרי דרך דכתיב "ודרך גבר בעלמה כן דרך אשה מנאפת" הא תינח ביאה, כסף ושטר מאי איכא למימר? משום ביאה, ותני תרתי אטו חדא? הנך נמי צורך ביאה נינהו ואב"א הא מני ר"ש היא דתניא ר"ש אומר מפני מה אמרה תורה "כי יקח איש אשה" ולא כתב "כי תלקח אשה לאיש"? *מפני שדרכו של איש לחזר על אשה ואין דרכה של אשה לחזר על איש-משל לאדם שאבדה לו אבידה, מי חוזר על מי? בעל אבידה מחזר על אבידתו; והא דתנן *קבין דרכים בודקין את הזב **ליתני דברים** התם הא קמ"ל דדרכא דמיכלא יתירא לאתויי זיבה והא דתנן *אחרון שוה לאילן בני דרכים **ליתני דברים** משום דבעינן מתני סיפא **ולירק בדרך אחד** סיפא נמי ניתני "דבר" התם

אי נמי שדות בכסף יקנו. והא דלא מייתי קנין שנכתב בתורה (ויקרא כה) משום דבעי לאתויי קנין דמדה וקשה ת"כ ס"ל לאתויי המדה תשר קנה תשרים בחזקה תו בעשר דמדה לא כתיב המדה תשר קנה בכסף: **דאסר** לה אב"ע כהקדש. והכי אמ מקודשת לי כלומר להיות לי מקודשת לעולם בשבילי כמו (נדרים ד' מא.) הרי הן מקודשין לשמיס להיות לשמיס ופשטא דמילתא מקודשת לי מיהדת לי ומוזמנת לי ומיהו לס היה חומר טעית זו מקודש לי אין נראה שיועיל דגבי תשר כמה דמיהדת להיות לו היא נאסרת לכל לכל בכבר

ומטעם בע"כ:

ליתני שלשה. פירוש משום דכל התורה כולה בלשון זכר נאמרה: **קשו** קראי להדדי. תע"ג דמליט כמה דברים שנקראים בלשון זכר ונקבה דכתיב (יחזקאל ג) יד שלוחה לי והנה בו מגילת ספר וכן בשמם כתיב (נחמיה טו) בשמם ילת (שם יט) המחנה התחה והכהו (שם נג) וכן בלשון חכמים מליט (שבת דף כח.) נבי כר שכבתה אין יוקק לה כר שכבה (שם דף מד.) הלכה תמורך טרפון (סנהדרין דף נג.) השוכר את הממור והבריקה והוליכה בהר (ב"מ דף עח.) לא הסניף בעל הפרה למעוך את החמור עד שמת החמור (כתובות דף טו.) והכא רבות מיהו היכי דתיכא לפויי מעניז ובקראי נמי יש שום דרכה לי נמי לפי שרואה המעניות שמיט לשוס אחרי שני הפסוקים היה רואה להם בהם טעם ודקדוק עליהם: **הבא** דכתיב קראי ותורה איקרי לשון נקבה דכתיב (שמות ו יג) וכתיב המלחמה (שם יט) ועוד כי היכי דקאמר דרכו של איש לעשות מלחמה ולא אשה ה"ג דרכו של איש ליבדק ואין דרכה של אשה ליבדק הא אשה נמי באונס מיטמאה תני לשון זכר. מ"ט תני "שלש" משום "דרכים" **ניתני דברים** וניתני שלשה? משום דקבעי למיתני ביאה ביאה איקרי דרך דכתיב "ודרך גבר בעלמה כן דרך אשה מנאפת" הא תינח ביאה, כסף ושטר מאי איכא למימר? משום ביאה, ותני תרתי אטו חדא? הנך נמי צורך ביאה נינהו ואב"א הא מני ר"ש היא דתניא ר"ש אומר מפני מה אמרה תורה "כי יקח איש אשה" ולא כתב "כי תלקח אשה לאיש"? *מפני שדרכו של איש לחזר על אשה ואין דרכה של אשה לחזר על איש-משל לאדם שאבדה לו אבידה, מי חוזר על מי? בעל אבידה מחזר על אבידתו; והא דתנן *קבין דרכים בודקין את הזב **ליתני דברים** התם הא קמ"ל דדרכא דמיכלא יתירא לאתויי זיבה והא דתנן *אחרון שוה לאילן בני דרכים **ליתני דברים** משום דבעינן מתני סיפא **ולירק בדרך אחד** סיפא נמי ניתני "דבר" התם

אתרוג שוה לאילן בני דרכים. פי' בקונטרס לערלה ולרבעי ולשביעית דלענין שביעית הולכין בפירותיו אחר חנטה כאילן ולא כתב לקיטה כירק ות"ק דהשתא משמע דלרבעי טהג בתחרוג ת"ל דה"ק תנא מהכא למ"ד תני כרם רבעי בריש כילד מברכין (ברכות דף לה.) דמשמע דאין לרבעי טהג בשאר חילוגות וי"ל דה"ק כרם לרבעי כל היכא דמלי למתני למתני והיכא דל"מ למתני לא פליגי עליה דלא פליגי התם לומר שלא יכסבור שום תגא נטע רבעי דשמא כר מהניא דאתרוג היכא דפלוגתא דתנאי בשום מקום ולא נחלקו אלא לסחום המשניות דסתם מס' מעשר שני ובשאר דוכתיי לי כמאן דסבר (ברכות דף לה.) נטע רבעי לי כמאן דסבר (שם) כרם רבעי לידע כמאן הלכתא וי"מ דלפי' מאן דתני כרם רבעי מותה בשאר חילוגות דמדרבנן קאמר ויש לנו לפקותא בדבר דלי פליגי דמאן דתני כרם רבעי דוקא שאר נטע אין רבעי כלל לפיכך מדרבנן ואמרו [שבת דף קנה.]. כל המיקל בתרת הלכה כמותו בחולה לחרת ות"ל עכשיו בחו"ל אין דין רבעי טהג בחילוגות ולי מדרבנן ס"ל דמדו דטהג בשאר חילוגות ה"ה בחו"ל דרבעי טהג מדרבנן ומה שפי' בקונטרס לשביעית חזלינן בשאר תגאה בחילון ולא בשאר לקיטה כירק ממש מהוך פירושו דבירק חזלינן בשאר לקיטה לענין שביעית ולא דק דמשמ' שביעית (פ"ש מ"ח) הגן כל הספיחים מותרין חוץ מספיחי כרוב והקשה רבינו נסים דבפרק מקום שנהגו [פסחים דף נ:] תני חיסכא וחירן דהשתא דמכ' שביעית דקתני כל הספיחים מותרין מיירי בספיחים שנכנסו בשביעית דכיון שנגדלו רובן בשביעית הס כשל שביעית ומותרין לגמ לסחורה חוץ מספיחי כרוב שהס אסורין לכתורה כדין שביעית אי אחר שביעית לחיכה כדמפרש[ין] בירושלמי דכל ירק אחה יכול לעמור עליו בין חדש בין ישן אבל ספיחי כרוב שדרכו לגדל לממוה ומיהו עין עליו שהס גדלים בשביעית ושמא יקח מן העליון שהן אסורין ויאמר מן התחתון לקחתי ולהוה דמקום שנהגו (שם) דקתני כל הספיחים אסורים מיירי בספיחים שנגדל בשביעית ולגיכא דרבי עקיבא דתרים וכי

מחתר

ה א מיי' פ"ד מהל' מכירה הל"ח סמג עשין מח טוש"ע חו"מ סי' מב סעי' ח:
ו ב מיי' ג"ב מהל' מחוסרי כפרה הל"ב:
ז ג מיי' פ"ח מהל' מעשר שני הל"ה ופ"ד מהל' שמיטה ויובל הל"ב:

מהרש"א
ד"ה אתרוג

רום' ר"י הזקן
דאורייתא דכ"ב לשון קנין בכסף: והא דתנן בשבעה וכו' מבוין פרק [ב'] היא שנויה:

נוסחא מבנף
ה"נ [ע"ל תתנן]

1. נוסחא מבנף
2. = גיר מחיקות ע"ס בפיהוש בגמרא

נוסחא מבנף
סדרה בחירת האלה "בכבוד" בשאר מקומות

כתובות סה: [וב"ב] יבמות נ.

[ע"ל בס"י ניכנסו יש: ד"ס קדושין דעלמא והלכה וכיתה לגיס אחר מדעתה מכאן ואילך בס"י לקמן מה. ד"ה קדושין דמדעתה דבעיון דמדעתה]

[זבחים ס"ב מ"ב מיר סה:]

מסורת הש"ס
ניתני כסף פחים קונה. כי היכי דתני בלישנא דרבנן החים מקדש: **ניתני**. הכא החים קונה בג' דרכים: **ומקנה**. לותה לעלמה בשאר דרכים: ומשני משום דלחיכא בהגהו ב' דרכים מיחת הכעל: **כודקים** פחם פוסק. במחכל ובמשחה בלחוי למשח בקפילה ומרחה והדהור הורה אור שמח מחמת אחד מהן רלה ואטה (ויקרא טו) "מבשרו" = מחילו ולא מחמת אחר (ויקרא טו) והאשה בחום כמו שמי מטמאה כדאמר בפ' בנות כותים (נדה דף לו:) כשהות אומר "כי יזוב זוב דמה" הרי חום אמור: **ופרכינן מ"ט מני שלש**. משום דרכים קאמרת: **ניתני דברים וניתני שלשה**. כי חורמת דגמרת: **ומפי מרבי משום מדע**. בהמיה היכה לשון כסף ושטר משום ביאה, היה לו ליל לאחי הדוב: **פח מני**. דאני לשון 'דרך' בקדושי אשה ר"ם היל דאמר חורמת דאמרת שייך בהו: **מבניה. מחת מלשוחיו: בני דרכים**. עולה ובעי טהג בו לחילון, ועיין שביעית הולכין בפירותיו אחר התנוטה לחילון ולא אחר לקיטה כירק: **ולירק בדרך אחד**. שבשעת לקיטתו עיסוקו לחילון הולכין בו לענין מעשרות אחר הנטה כשאר לילות אחר לקיטה כירק בדמפרש טעמיה לקמן. המעשרות משמות כסדר הנשים שנה רלשונה על שמיטה מעשר לחשון ושני וכן בשניה אבל שלישית מעשר לחשון ומעשר עני ואס מנע בשניה ונלקט בשלישית בשאר לילות אחר הנטה ובאחרונ אחר לקיטה כירק:

התם

פסם כח קמ"ל . דטעם דלחזלין ניה לחר לקיטה משום לורחת דמילתת הוא : **מפני שדרכו ליגדל על כל המים** . שמסקין לותו במים שלוכין כירק דסיינו טעמת דירק כדלמר בר"ה (דף יד.) גוכן ויקב כתיב גבי מעשר כדגן מן הגוכן כו' מה גוכן ויקב מיוחדין שגדלין על רוב מים' דסיינו גשמים ומחעשרין לחרי השנה שעשרה כדלמרינן בר"ה (דף יב:) דחזלין בחר שנה שהביחו שלים בה ולח לחר לקיטתו ויליכין לה מקרקי לחם כל שגדלין על רוב מים' דסיינו לילנות מחעשרין לשעבר ולחע"ג דמשער דידהו דרכן הוח שמכיכהו לקרקי יגלו ירקות שגדלין על כל מים מחעשר לשנה הבחה : **כו** . ספק חיה ספק בהמה : **יש בו דרכים כו'** . דכיון דמספקה לן ניזיל בית לחומרת : **שוה לחיה** . וטעון כיסוי דם : **ולבהמה** . חלבו לחסור : **ושוה לבהמה וחיה** . טעון שחיטה : **שלין שוה לא לחיה ולא לבהמה** . לחסור הרבעה עם בהמה וחיה : **ור לחת מן הדרכים** . שמהינת גם לו שחרור ממדינת היס לריך שיחמר בפני נכתב ובפני נחתם בפ"ק דגיטין : **דחיכא פלוגתא** . חילוק בדרכיו בדרך זו הוה דומה לכלן ובדרך זו לינו דומה כגון בני דרכים למעוטי חופה דלח קנית, דכי הוה דהוי חוקם לזיבה ולח לוקם לחר, דגבי בלחו שוה ולח 'כחומר מהו גמו זה לחחתי ושמר שחרור זה לעבדי דמוהר בגמו ולינו חוהר בשחרור חזכין לו לחדם שלח בפניו : **דיקא נמי** . דהיכח דלח הוי ליה פלוגתא חנח "לכל דבר" : **מניינא דרישא** . ג' דרכים : **מניינא דסיפא** . "ויקוה חת עלמה בפני דרכים" : **למעוטי חופה** . שחם מסרה לה חביה לחופה לפס קדושין לינה מקודפת כך : **ורבי יוסי כו'** . לקמן בשמעתין (דף ה.) : **חליפין** . קנין (דף ה.) : **מה שדה מקניא בחליפין** . דלכתיב (רות ד) ויפלוף נעלו והתם שדה הוה : **חליפין לימנכו בפחות משוה פרוטה** . דקי"ל בפרק החכם (ב"מ דף מז.) קונין בכלי חע"פ שחינו שוה פרוטה : לח

חא מיי' פ"ב מהל' מיחות הל"ו :

תום' ר"י הזקן

על כל סים . חית דמסרשי חבי' חינן סי נשמים . ועיקר הפירוש הוח על כל סים שיבחו חלח חין סים סיוקם חותם כלל : דחנן כלי וכו' . בכתובות פ' ב' היח שנויה : פלוגתח . שמחלק בענין : חופה . שחם מסרה לחופה לשם קדושין לח מהני : ורבי הונא חמר . לקמן.

נוסח אשכנז
חליפין . קנין סדר : משרה עפרון . לקמן : בפרוזדור משוה פרוטה . דקי"ל קנין בכלי אינ"פ שאין בו שוה פרוטה :
נוסח אשכנז
חית נוסח
אין נקנית בקנין סודר (חליפין)

הגהות הב"ח

(א) תום' ד"ה (כפ"ח) לחמרו וכו' וי"ל דמיי דלמ כ"ל ותימה דהכיח ממחק : (ב) ד"ה מה שהו מלבל כו' דלהכי בחסבת שבועית כלל נחזל לחמרו : (ג) בא"ר לענין ביכורים דכיון שחין ביכורים חלח : (ד) ד"ה לח לח וכו' פ' בקונטרס לענין הרבעה :

הרחם הא קמשמע לן דרבי דאתרוג כירק: מה ירק דרכו ליגדל על כל מים ובשעת לקיטתו עישורו אף אתרוג דרכו ליגדל על כל מים ובשעת לקיטתו עישורו והא דתנן *כיוי יש בו דרכים שוה לחיה ויש בו דרכים שוה לבהמה ויש בו דרכים שאינו שוה לא לחיה ולא לבהמה ניתני דברים ותו הא דתנן *זו אחת מן הדרכים ששוו גיטי נשים לשחרורי עבדים ניתני דברים אלא כל היכא דאיכא פלוגתא תני דרכים וכל היכא דליכא פלוגתא תני דברים היקא נמי דקתני סיפא ר"א אומר אחרונ שוה לאילן לכל דבריה ש"מ: מניינא דרישא למעוטי מאי, מניינא דסיפא למעוטי מאי? מניינא דרישא למעוטי חופה, *ולרבי הונא דאמר "חופה קונה מק"ו, למעוטי מאי? למעוטי "חליפין ס"ד אמינא הואיל *וגמר 'קיחה-קיחה' משדה עפרון מה שדה מקניא בחליפין אף אשה נמי מקניא בחליפין קמ"ל, ואימא הכי נמי? חליפין איתנהו בפרות משוה פרוטה, ואשה בפרות משוה פרוטה לא

מחחר שלח מלח מהיכן חוספין חלח לימד על הספיחים שהן חסורים חפילו לחכילה וכ"ש למחורה וסכר דספיחים חסורין בשביעית מדחוריימח וחפילו קודם זמן הביעור וכשילחו למולחי שביעית חסור מדרבנן בכדי שיעשו כיולח בהן וקסבר כל שחר ספיחים חסורים במולחי שביעית חבל ספיחי כרוב שלין כיולח בהן בירקות השדה לח גזרינן בהם משום שחר ספיחים דהח מיכרת מילתח ומה שנילל חמהות הכי היח של שביעית וחסור ומה שלח הגיע הכי הוח של מולחי שביעית ושרי ומלן דחזי לבר חינם דחכל ספיחי כרוב למולחי שביעית לח חתי למיכל שחר ספיחים דהח חחתי מחחר ספיחים ולח גזרינן היחיכח משום חיסורח מ"מ ש"מ דלח חזלינן כלל בירק בחר לקיטה חלח בחר רוב גידולים מדקרי ספיחי שניח שנכנסו לשביעית וי"ל דנהי (ה) דההיח דלח חזלינן בחר לקיטה מ"מ בחר חנמה נמי לח חזלינן חלח הגדל בחיסור חסור בהיתר מיחר מה שלין כן בחחרוג ומחר חילן דחזלינן לנמרי בחר חנמה דחם חנטו בחיסור לפי' מה שגדל בהיתר חפ"כ חסור והשחת לשביעית שוה לחילן דחי הוה כירק הוה חזלינן בחר רוב גידול :

מה ירק דרכו ליגדל על כל מים . טעמת דירק מפרש בפ"ק דר"ה (דף יד. וש"ם) דגוכן ויקב כתיב גבי מעשר כדגן מן הגוכן כו' מה גוכן ויקב מיוחדין שגדלין על רוב מים מחעשרים לשנה השביעית ילחו ירקות שגדלין על כל מים ותע"ג דמעשר ירק מדרבנן ושיחך עושה בגין חב מדבר שהוח מדרבנן חמסוכה רבנן לקרח כדפירש בקונטרס ור"י פי' חם חיכו ענין למעשר חמהו ענין לשביעית שעוסק בירק מן התורה דעיקר דרשה חתיח לשביעית לענין ירק דהוי דלוריימח כין בירק בין בילנות כדמסרינן בר"ה (דף טו:) חמינח לך מעשר חרובין דרבנן ומחמרת לי שביעית דבעות שוח דלוריימח וה"ה בירקות דהוו דלוריימח מסחמח כלל דבר שהוח (ג) חוכל וגמר כו' כדחמר במס' שביעית (פ"ו מ"ח) כלל חמרו בשביעית כו' וה"ק מה גוכן ויקב שגדלין על רוב מים וחלינן בחר שנה שעשרה לגבי שביעית לח כל כו' וקשה דהרי לחחרוג שגדל על כל מים כדחיתח בשמעתין וחפ"ה חמרינן שפה לחילן לענין שביעית ליכך בחר חנטה ושמח י"ל דהח דחלינן ביה בחר חנטה לשביעית היינו דוקח לחומרת כגון חס חנטו בשביעית ולקטו בשמינית ח"ל י"ל חע"ג דחחרוג גדל על כל מים חין לנו לחלוק מדין חחר חילנות לענין שביעית כיון דלענין ערלה וכבעי לה חלוקה תורה משחר חילנות ודרשה דגוכן ויקב לירקות לחח ולח לחחרוג ומכ"מ לענין מעשר שהוח דרבנן חקנו חכמים חחר לקיטתו משום ורבי יוסי הוח"ל וגדל על כל מים כירק וח"ת חמחי לח חשיב שהחרוג שוה לחילן לכלחים שחין בכרם וליחשב דשוה לחילן בחיבוב דרכיס וי"ל לח חני חלח דשוה לחילן לילך בחר חנטה ולירק בחר לקיטה וח"ת חמחי לח חשיב שוה לירק בשני דרכיס כגון לענין פיחה דלח חיחייב חחרוג בפיחה משום דחין לקיטתו כחחד ומהחי טעמח ממעטינן חחיכה בפרק כלל גדול (שנת דף סת.) ובפרק מקום שנהגו (פסחים דף מ:) ובירק גמי חין פיחה מתהגה דחיכו בכלל דבר המחקיים כדחיתח התם וי"ל דיון דחיכח לילנות טובח שחין חייבין בפיחה כגון החוג והחרובים הנטוים במסכת פיחה (פ"ח משנה ה) לח שייך למימי שוה לירק ומהחי טעמח גמי לח קחמר שוה לירק לענין ביכורים (ג) שחין ביכורים חלח מצבעה מינן כדחיתח בספרי חס כן שוה גמי לשחר לילנות : **לא** נחיה ולח לבהמה . פי' (ז) לענין הרבעה משום דמספקה לן לי חין חיה בהמה הוח הקשה הר' חליעזר ממ"ד (חולין דף פ.) כוי בריה בפני עלמה הוח חלח חירית משום דמספקה לן כו' חפילו ידעינן דמיה היח לח מרבינין עליה חיה לחמרת דחין מרבינין לית על גבי ו"ל דחיתח כמ"ד (שם) כוי זה הבח מן התיים ומן הלבייה ומספקה לן לי חומנתן לזרע החב חו לח דחי הוה לחמר דחין חומנתן היינו מרבינין עליה לבי :

יאשה בפחות מש"פ לח מקנין נפשה . פי' בקונטרס משום דגלחי הוח לה הילכך בטיל לה תורת חליפין בקידושין וחפילו בכלי שיש בה ש"פ לי יהיב לה בחורת חליפין וקשה לר"ת דל"ל פשיטה יהה וקבלה מחקדש בפחות מש"פ ועוד כיון דחלי טעמח משום דגלחי הוח לה ח"ל חמחי לח פריך בגמרח בנחיה דלכי יגלי דקפדו חנפשייהו ולח מקדשי בפחות מחרקבא דדיבורי כו' כי היכי דפריך לקמן (דף יח.) חמילחיה דר"ם ועוד קשה כיון דס"ד בהחח למנמר קנינו חשה מקנינו שדה ח"ל חשה נמי מקני בחזקה כמו שדה ועוד דלקמן (דף ה.) בעי בגמ' בשטר מגלן ומחי בעי ליגמר מהשה לכך נרחה לר"ת הנרסי' בפחות משוה פרוטה לח מקנית ולח נרס נפשה דלח בקפידח חנית מילחח חלח ה"ט משום דגמר קיחה קיחה מהשה מעפרון דכחיב ביה כסף ובפחות משוה פרוטה לח מיקרי כסף והמקבל שהקשה מחילה וחימח ה"ג בשטר וחזקה לח הקשה להח פשיטה דלח גמרינן קיחה לעשות חשה ככל שנינו שדה ולהכי מבעיח לן לקמן בשטר מגלן דלח גמרינן מהשה חלח לכסף דוקח דכחיב ביה קיחה ולח פריך מחליפין חלח משום דהוי כעין כסף דקרית שיש בהם שוה פרוטה וכסי פירוטו וחימח ה"ג שחקנה חשה בחליפין שיש בחותם חליפין שוה פרוטה כעין כסף דקרית טפי מטטר שיש בו שוה פרוטה דל"ל שיהיה השטר פרוטה כדחמרי' גיטין (דף כ.) כחבו על חיסורי הגלה כשר חכל חליפין דשוה פרוטה דומין לכסף ומשני חליפין לישנהו בפחות משוה פרוטה וח"ב חיכ מטעם כסף חלח קנין חחר הוח וח"ת היכי ס"ד דילמח חשה עפרון שחקנה חשה בחליפין והח שדה עפרון גופה לח מיקני בחליפין דלח מיני חליפין לעובד כוכבים דהח חמרינן בכחובות (דף יג.) מדיפרחל בחדח עובד כוכבים נמי בחדח וי"ל דהייט לבר מחליפין דומיח דיפרחל בחדח וה"ק מדיפרחל בחדח בר מחליפין שהם בשניהם וכן מעמד לקמן (דף ח.) גבי נמכר לעובד כוכבים מכסף מקנתו בכסף נקנה וחין נקנה בחורת חבוחה וכליס ומחי חיכו חליפין ש"מ השטר דברים נקנין בחליפין לעובד כוכבים וכן היה רגיל ר"ת לפשוח ברשחה ביד עובד כוכבים והיה מקנה בחליפין ומיהו נזה לריך ליזהר שלח לכחוב וקנינא מיניה דחין שליחות וכיה לעובד כוכבים כדחמרינן בפרק [חמישי] דבבח מליעח (דף עח:) חלח וקנה השובד כוכבים בחבינן וחם חחמר חם כן כיון דפשיטח לן דחשה לח מקנית בחליפין

לא מקניא נפשה מניינא דסיפא (ב) למעוטי חליצה, סד"א חיתי בק"ו מיבמה: *מה יבמה שאינה יוצאה בגט יוצאה בחליצה, זו שיוצאה בגט אינו דין שיוצאה בחליצה, קמ"ל, ואימא ה"נ! אמר קרא °ספר כריתות" = *ספר כורתה ואין דבר אחר כורתה: בכסף: מנ"ל, ורבו הא דתנן "האב זכאי בבתו בקדושיה בכסף בשטר ובביאה, מנלן דמיקניא בכסף, וכסף דאבוה הוא! אמר רב יהודה אמר רב דאמר קרא °ויצאה חנם אין כסף- אין כסף לאדון זה אבל יש כסף לאדון אחר ומאן נינהו אב, ואימא לדידה? *הבי השתא אביה מקבל קידושיה דכתיב °את בתי נתתי לאיש הזה, ואידי שקלה כספא! ואימא ה"מ קטנה דליכת לה יד לקבל קידושין אבל נערה דאית לה יד לקבל קידושין תקדיש אידי נפשה ותשקול כספא? אמר קרא °בנעוריה בית אביה"- כל שבח נעורים לאביה, ואלא הא דאמר רב הונא אמר רב *מנין שמעשה הבת לאב שנאמר °וכי ימכור איש את בתו לאמה" מה אמה מעשה ידיה לרבה אף בת נמי מעשה ידיה לאביה, תיפוק ליה "מבנעוריה בית אביה" אלא בהפרת נדרים הוא דכתיב הכא "הפרת נדרים הוא דכתיב, *ובת נילף מינה? ממנא מאסורא לא ילפינן, וכי תימא נילף מקנסא, ממונא מקנסא לא ילפינן, ובת נילף מבושת ופגם? שאני בושת ופגם דאגבוה שייך בגוייהו? אלא מסתברא דכי קא ממעט יציאה

לא מקניא נפשה. דנהי הוא לה הלכך בטיל לה לתורת חליפין בקידושין ותפילו ככלי שיש בו שוה פרוטה מי יהיב לה בלשון חליפין עד דיהיב לה בתורת לשון קנין הוי קידושין: **מה יבמה שאינה יוצאה בגט.** דילפי' לקמן בהאי פרקין (דף יז.) כתיב לה תורה אור ולא ליבמה: **ככסף מנלן.** הכא עיקר ולעיל (דף ג.) חנב גרירת נקט ליה לתרוצי לשון קנין דמתני': **וכבי נכסיו.** שהכסף יהיה שלו והוא מקבל השטר והוא מוסרה לביתה על כרחה לשם קידושין בעודה נערה: **מנלן.** הך תרתי דמקניא בכסף בדקתני מתני' ומנלן שהאב זכאי בו בדקתני התם: **ויאמר מנם.** נבי למה העבריה היולאת מרשות אדון בסימני ועבדות ומני לימיכת"ו ויולאה מנם" ולא כתי' לון כסף? לגלי למידכם כיה' לון כסף לאדון זה שיולאה ממנו אבל יש כסף לאדון אחר כשיולאה ממנו: **ואימא לדידה.** הוי האי כסף דהא לא כתיב לון כסף' דהיינו מינה לון כסף לאדון זה כו' לגלי הכי דוק מינה לון כסף כיליה תחית ועלולה לדידה: **ואידי שקלה כספא.** בתמיה אפשר שעל תנם זיכהו הכתוב בקבלת קדושיו: **ואימא ס"מ.** דזכי ליה לקבלם בקטנה שלון לה יד לגלו בת דעה היא ותע"ג דקרא דמוליא שם רע בנערה כתיב דכתיב (דברים כג) ונתנו לאבי הנערה לעולם דקדשה ניהלה בקטנותה: **לכל נערה דלים נלי יד.** מצביאה שתי שערות גדולה מקח וממכרה ממכר לחי תקדים נפשה כו': **בנעוריה בית אביה.** הכי דרים לה כל זמן שבנעוריה היא של אביה דכל שבח הבא לה, לאחיה הוא: **לפסה.** קרא יתירא הוא ודרים ליה בתו הכי היא לו כאמה ובבתו נערה תלמוד' דאי כתיב בטיל לה לתורת חליפין בקידושין ותפילו ככלי שיש בו שוה פרוטה מי יהיב לה בלשון חליפין עד דיהיב לה בתורת לשון קנין לו קידושין: **מה יבמה שאינה יוצאה בגט יוצאה בחליצה.** דנעבד עבדי נקנה בכסף ועבדי לעבדיה דמינה נמרינן לקמן (דף יז:) דעבד עבדי נקנה בכסף והעבדיה הוקשה לאמה דכתיב לא תחרוש בשור ובחמור כדילפי' מה לחמור בשטר וי"ל דרבוי קנינין גמרינן מהקישא ולא מיעוט קנינין דכה"ג לחמרין בפרק כל הבשר (חולין דף קיז:) הלחם קרלי כתיבי בדם חד לחפוקי מעופר וחד למעוטי ממעילה וחד למעוטי" ממעילה ובפ' ב"מ (זבחים דף מה.) ילף טעמי חילול חילול מעומאה וה"ג למאי כתיבי תרי קראי חד לטהר וחד לעומאה" ולא נלו מקום ללא נלמד גזירה שוה דחילול להקל ללא להחמיר: **ואין** דבר תחר כורתה. וה"ת תהא חמה העבריה יולאה בחליצה מק"ו דימה מהאי ק"ו גופה ואין לומר תהא תוכיח דמה לחמה שכן חיכה יולאה בכסף תאמר בחמה וי"ל דה"ת שפחה כנענית תוכיח דיולאה בכסף ואין יולאה בחליצה וה"ת היא גופא תיתי בהאי ק"ו דחיפוק בחליצה וי"ל דאיכא למיפרך מה ליבמה שיולאה במיתת היבם ולכך יולאה בחליצה תאמר בשפחה כנענית שכן חיכה יולאה במיתת אדון לכך חיכה יולאה בחליצה וה"ת ה"ל היכי נימא שפחה כנענית תוכיח לימיכת"ו מה לשפחה כנענית שכן חיכה יולאה בכסף שפחה כנענית **האב** ביולמלמ שים לו זכות בביאה שתעבוד לו שכר לקדם בביאה: **ואימא** לדידה. וה"ת ע"כ לא תיענריך קרא אלא לומר שהן לאב דהא דמקדשה בכסף גמר קיחה מקדשה בשדרון וי"ל דמ"מ מיבעיא לן שהן של אב דמי מן שמעטות דקרא לקמן בשמקדשה לאחי' דהכי מרי קראי לריבי: **ואימא** ה"מ קטנה בנערה לכתיב (דברים כג) וסקלוה ושנד דמוליא שם רע על הקטנה כתיב ועתה היא גדולה וה"ת לא תיענריך קרא דהשתא זכות מזכין לה בכסף קידושין מיבעיא דכה"ג אחי' גבי מעשה ידיה בפרק נערה שנתפתתה (כתובות דף מז.) וי"ל דלא דמי דגבי מעשה ידיה ניחא כי כשמכרה מוכר מעשה ידיה שהרי למלתכתה נמכרת לבעל קידושין לא שייכא במכר אע"פ שיכול ליעשרה כיון שבכסף שנמכרה לבעל קידושין ממש לא מלינו שום זכות לאב וה"ת הא למדנו בפרק נערה (שם) שמעשה הבת לאב מדכתי ליה בתי נתתי לאיש הזה כשהיתה קטנה ולא נתפתתה ולא נשתנו שערותיה ולא נתמלאו שדיה ולא נתרחבו ירכותיה ולא נתקטנו שפתותיה ולא נתדקו קולותיה ולא נתגסו עקביה ולא נתלבנו שיניה ולא נתמעטו שיניה ולא נתגדלו שיניה ולא נתמעטו שיניה ולא נתגדלו שיניה ולא נתמעטו שיניה ולא נתגדל

יליפה דכוותה קא ממעט. יליפת חירוסין דומיא דיליפת תמה דקא ממעט מדין תמה ולמימר דים כסף נמי ומה יליפת תמה העבריה תן כסף לאחוין דנפקא מכתוביה קאמר קרא קא משמע לן דים כסף דקא דייק ליליפת חירוסין ים כסף למי קיליפה הימנו קאמר והיינו תנא אור הורה יליפת חירוסין ליליפת תמה והיכי קאמרת דיליפת חירוסין אתי למשמע לה לאו דכוותה היא דתכתי לא למעבד יהיה ולירוקמה עד שתכנס לחופה: **כספרת נדרים מיפא נפקא ליה מרשותיה.** שתיכו יכול להפר לבדו: **ויליפה מנה.** ולא פירש מהי מלא: **מלו ימי בגרות.** שהיא משמנה עשרה להיות בוגרת: **מין כסף.** מעברות להיות בוגרת: **מין כסף.** מלא דבר אחר מוליפה מלו ימי נערות ולקמיה פריך מכי נפקא לה בנערות בגרות מאי עבידתיה: **מן כסף.** בלא יו"ד כדכתיב מלן יכמי: **מגלן דדרשינן.** יו"ד "יתן" כי היא גזונית בהנפי נפשיה: **זרע מין לא מין לי.** שיעבד על בת כהן מלאכול בתרומה מלא זרעה מיכרחל: **זרע זרעה מנין ת"ל "מין לא"עיין עליה.** שאם מת בנה ויש לו בן לא הוא מעבבה: **זרע פסול.** כגון ממזר: **בני בניס הרי הס כבניס.** נפקא לן במסכת יכמות בפ' הבא על יכמתו (דף סב:): **ואפילו גופיס מנא ליה.** דמשמע ליה 'מן' בלא יו"ד: **מלן בלעגס.** מין בדעתו לילך עמהו: **ולימלריך למכתב מעשה ידיה נמכיר.** כדלילן לעיל מתת בהו לאחמה": **נקט מסוגא מיניה.** ודעתיה על מעשה ידיה דמכירה: **דמעלמא קא משמע לן.** ולא היתה דעתו עליהם לזונה כמכילס: **כא זה ולימד על זה.** מתוך שלא פירש נערות במקרא מלא מלילו הוא למד שתין לנו דבר אחר לתלות יליאתו בו הולרך לכתוב שיהם. דאי כתב אד הוה אמינא נערות הוא דתכתי: **בגרות.** כו'. ות"ת מיתת האב מוכיח שמוליאה מרשות האב ואינה מוליאה מרשות האם אין מיתת האם מוכיח שמוליאה מרשות האב ואינה מוליאה מרשות האם אין לתון טעם לומר דאתיא מפרק מי שהכנים (יכמות סט.) דמיתת האב מוכיח שמוליאה מרשות האם ולא מיתת האם מוכיח שמוליאה מרשות האב דהתם הוא דאמרינן הכי משום דמיתת האב מוכיח שמוליאה מרשות האם ומיתת האם אינה מוכיחה שמוליאה מרשות האב אבל הכא אין לומר כן דמיתת האב מוכיח שמוליאה מרשות האם ומיתת האם מוכיח שמוליאה מרשות האב: **ויליאה** חנם מלו ימי בגרות מן הכסף מלו ימי נערות. ות"ת בגרות הוה ליה למיקט מלו ימי נערות והדר ימי בגרות וי"ל משום דמין כסף לאחוקיה לימי נערות כדלמר לעיל מכל ים כסף ללתון מאר דהיינו ימי נערות דמין האב: **דלא** מחוסר סימני נערות לא הוי זכיה זכיה. ות"ת וכקטנות מיך נדע מלא מביא סימני נערות דסימני מילונית היינו כשהיו בת עשרים ולא הביאה שערות כדלילן בפרק הערל (יכמות דף פ:) ואע"פ שים סימני מילונית שחפשר להכיר בקטנות כגון סימן דקולה עבה ומין שיפולי מעיה בנשים הא למריכן (שם) גבי סרים עד שיהא בו כולן ומסהמא הוא הדין בילונייתו"ל דהכי קאמר לא הוי זכיה זכיה ומיך החתן להחזיר מעשיה והאד יחזיר הכסף וגם מין מיך כה דין ייעוד חס יעדה:

מעיקרא

יציאה דכוותה קא ממעט. פי' ר"ח יליפת תמה העבריה מלתון שהוא עם נעוריה לה כתן נערה מיהו סוגיא לא משמע כלל שהוא מיך ללמוד דכיוס נעדות מיירי אלא מנלן דכסף דלביה הוי וגרלה לפרש יליפה דכוותה כגון בדכוה לתון אס היה שם כסף לו כתן שים כסף ביליאתה מרשות אב דלביה הוי וכן משמע לבון "הקונית: **זרע** פסול מנין. לומר ר"י זרע זרעה פסול קלמר דהא כיון בעבדה לפסול לה פסלה מן הכתוב ולא תלכל עוד בתרומה הילכך ליכא לפרש זרע פסול ממש אלא זרע זרעה: **בא** זה ולימד על זה. פירוש לי לא כתב אלא אד הוי מוקמי ליה בגרות יותר דהיינו בגרות ות"ת ולמה לי ויליאה חנם ללמוד על מין כסף הא ע"כ לא הוה מינן למוקמי מין כסף בבגרות אלא בגרות דהא מיבה ים כסף לאחוין בקדושין דיכול לומר הכי אם כן מלינו בקדושין לעיל מכל ים כסף לאחוין אחר ומלו ולא מלינו

מעיקרא דדינא פירכא שכן יוצאת בכסף. ה"ה דמלי למינקט שכן יוצאת בשם ויובל וסימנין הלך ניחא ליה למפרך פירכא דשייכי תק בשפחה כנענית דהוה מני למיעבד ק"ו משפחה כנענית דלא שייכי פירכא דסימנים ושם ויובל הקשה ה"ר יעקב מתורלינ"ם תכתי למה לי כי יקח נהי דלא מני יליף מק"ו מ"מ נילף מהיקישא שהקישה לאמה העבריה מותה תחרוג יקח לן הקישה הכתוב לתחרוג כדתימה לקמן (דף פז.) ולמה העבריה נפקא לן לקמן (דף יז:) שנקנית ככסף מוהפדה ומה תמה נקנית בכסף תק תשה נקנית בכסף תלין מציין על ההיקש וי"ל דתי מהיקש למוד ה"ש דלא סני בפרוטה עד שיהא ב' פרוטות כדבעינן בתמה העבריה כדמוכח לקמן ורבינו יחגאל תירץ כיון דלא יבמה תמה העבריה נקנית בכסף תלא מוהפדה דהותיל ויולאה בכסף נקנית בכסף לא יליף מיניה קנין על תשה לפי שבילותה תינה יוצאה בכסף כמו תמה העבריה:

מה לתמה העבריה שכן יוצאה בכסף. ות"ת נילף כסף מביאה ומה ביאה שלין קונה בתמה העבריה קונה בתשה כסף שקונה בתמה העבריה תינו דין שיקנה בתשה וי"ל כ"ש דתיכא למיפרך יבמה תוכיח שנקנית בביאה ואינה נקנית ככסף: **היבא** דיבמה לדידיה וקידשתו. פי' בקונטרס שמוכרת הרי אתה מקודש לי וקשה שהרי בתים אינו טופל לשון קידושין שאין נאמר כך לשאר נשים ויש לפרש שאומרת הרי אני מקודשת לך ולריך לומר דיבמה לדידיה לתו דוקא שהרי אתיה מקל הקידושין תלת רולה לומר ואומרה: **כתב** רחמנא כי יקח ולא כי תקח תשה נאים. תימה כיון דעיקר קרא כי יקח אתת למימר שהיא לו תקדשנו מה לריך למילף קיחה קיחה משדה עפרון נלתו הכי שמעינן ליה מדכתיב כי יקח ולא כי תקח תשה תם אים וי"ל דלי לתו ג"ם הוה מוקמינן קרא כי יקח אים לקידושין של ביאה תבל בקידושי כסף לא בעינן נתן הוא ואמר הוא להכי לילטריך גזירה שוה לתורויי כי יקח מיירי בכסף ואפ"ה בעינן נתן הוא ואמר הוא: **ובעלה** מלמד שנקנית בביאה. ות"ת תיפוך ליה מדכתיב כי יקח דמשמע נמי לשון ביאה כמו כולהו קיחה דעריות אים תבר יקח את אתותה ותשה תל תאותה לו תקח אים תבר יקח את תשה אתיו וי"ל דשאני היכא דתי תפשר לפרשו בעניו אחר כדאמרינן בפ' עושין על התשובה (יבמות דף מ.) ליקומין כאותין בסותה סתם הרחויה לשביבה שביבה הרחויה לקיחה קיחה ות"ת ונילף מג"ם (ע) דנקנית בביאה כדאמרי' בריש הבא על יבמתו (שם דף נה:) תשה לבעלה מנין שנקנה בהערמה תניא קיחה קיחה וי"ל דתי לתו כתב ובעלה עיקר ביאה לו הוה גמרינן מקיחה דעריות דכיון דקיחה דהתם לו מישתעי בקנין כלל תבל לאחר בביאה כגמר ביאה נמרינן שפיר: **אמה** העבריה מוכיח שנקנית ככסף ואינה נקנית בביאה. תימה לי הוה סתיק מובעלה ה"ת תמה העבריה נמי נקנית בביאה מק"ו דהה לקמן (דף ט:) ממעטינן מובעלה תמה העבריה והכא תינו לו ככתב ובעלה קאמר וי"ל דהכי פריך והלא דין הוא דתשוה תשה לו תילטריך ובעלה לתניא בק"ו ואי למעוטי תמה העבריה לכתוב קרא ובעל והוי מוקי למעוטי תמה דתשוה היא נופה לו נריך וה"ת יתירה למה לי ומשני לי לו כתב תלת ובעל היא נופה לו הוה לתניא בקל וחומר דהוה תמיכת תמה העבריה תוכיח: **מה** ליבמה שכן זקוקה ושומדת. וא"ת הלא אין מועיל לה זיקתה לעניו כסף וא"כ כל זה תכניס בקל וחומר וגימא הכי ומה יבמה שאינה זקוקה ושומדת אין נקנית בכיאה תשה שאינה זקוקה ונקנית ככסף תינו דין שנקנית בביאה ולא יזיק לה מה נוונע נריך לומר פרק כילד הרגל (נ"ק דף פה.) דבעי לאוקומי התם דקרן משלם בתבר הזיק זק שלם מק"ו דאן ורגל שבשוורין ברשות הרבים תייבין ברשות הניזק מק שלם קרן שתייב ברשות הרבים תני זק תינו דין שתייב ברשות הניזק זק שלם והקשה ר"י התם דתיכא למיפרך מה לאן ורגל דהזיקן מלוי התמר בקרן שאין הזיקן מצוי ומשרש ר"י התם דלעניו חיוב הניזק שלם ברשות הניזק לאו תומרת היא למיפרך מינה שהרי תינה מועלת כלום בשן ורגל לתייב תני זק ברה"ר בקרן וכל זה תשים בקל ותומר ומה בן ורגל שתע"פ שהזיקן מצוי פטורין ברשות הרבים תייבין ברשות הניזק מק שלם קרן שתע"פ שאין הזיקן מצוי תייב ברשות הרבים תני זק תינו דין שתייב בתבר הניזק כ"ש ורגלה לר"י דהכי פריך שכן זקוקה ושומדת לביאה כלומר שעיקר מוצאה להקיש לאחיו שם היולך נקל לה להקנות בביאה יותר מאשה וה"ר תלעזר משו"ת פי' שכן זקוקה ושומדת שביאה זו תינה עושה תלת גוומרת קדושי דאשון ומשום דאשכחן ביאה גומרת לו נאמר שתקנה תחלת קנין. [וע' תום' נ"ק כה. ד"ה תני]:

ומכין

[ספחים יח: וש"נ]

[ספחים מז: תלין קיח:]

שמיני נקנים בכיאה. תם מסרה ליה לביאה לשם שפחה תינה שפחתו שכך: **נקנים ככסף.** כדכתיב מכסף מקנתו (ויקרא כה) : **זו שנקנים בכיאה.** כדילוף לקמן מוכעלה: **יבמה מיני נקנים ככסף.** ליבם לריות בשפחה להוליאה בגט כדילוף לקמן (דף יז.) יבמה יבת עליה ויבמה ביאה נומרת בה ותין ככסף גומר בה: **מעיקרא דדינא.** ממקום שאתה בא ללמוד דהייט תמה העבריה ים להשיב ולהכי קאמר "מעיקרא דדינא פירכא" שהמשובה שהשיב בתחילה "יבמה מוכיח" לאו מעיקרא דדינא תחית תלת מתקום אחר: **שכן יוצאה בכסף.** שפודה את עלמה בתוך שש שניס אם תרלה כדכתיב (שמות כא) ויפדה והותיל וככסף תשוב בה לפדותה תשוב נמי לקנותה: **שמיני יוצאה בכסף.** כדנפקא לן מספר קורתה ותין דבר אחר קורתה: **ולישמריך למיקבא וליגאי מינה.** למילף מיניה כדילף לעיל יש כסף לאחזן אחר: **מיכא דיבמה לדידיה.** כסף וקדשתו דאמרה ליה התקדש לי: **ליבוו קידושין.** דכיון דאשמעי' דכסף עביד אישות מה לי כסף דידיה מה לי כסף דידה להכי הדר תנא קרא זימנא אחריתי בהדיא "כי יקח תים ולא כי תקח תשה לאים": **אין קנינו לשום פיזוח.** הלכך לא שייכא בה ביאה: **שכן זקוקה ושומדת.** לזה מתמת קידושי האת ותין ביאה אחה תלת לגמור תבל קנין דמפיקרא לה:

הגהות הב"ח

(ע) תום' ד"ה וכעלה וכו' וילף מג"ם דקיחה קיחה דנקנית בביאה:

[נדרים י' וכתוב' ליתא]

[יבמות נה:]

[יבמות נה:]

[קידושין ט:]

[קידושין ט:]

[קידושין ט:]

[קידושין ט:]

גליון הש"ס

גם' תי' תבי כו' מעיקרא דדינא פירכא. תמורה כח ע"ב:

איצטריך למכתב תחייבוהו להשלים דין קדוש כסף: דיודה הוו דמכי יקח לא נפרעינן אלא שהאיש נותן כסף ח"ל ויצאה והיתה דנפרעינן אבל יש כסף לאדון. ומוציאה חנם חוינא דהיכא דייהיב איהי לדידיה הני דאב אבל ג) לא מצית למימר דאי איהי יהבה לדידיה הוו קדושי ח"ל כי יקח איש שהאיש לוקח

נ"ב ע"ש ותיתן כסף:

מקור נוסף מצין למימר וכו' לדידיה ג"כ הוו קידושי. לקמן (דף ט"ו ע"ב)

תוי"ט נדרים פ"ב מ"ה

מקור נוסף נקנית בביאה

קונה בשטר

שטר שאין פודין בו הקדשות . אם כתב לגזבר שטר על מעות פדיון הקדש אין הקדישו פדוי דבעינן ונתן הכסף ויקח לו : **הלי שטרא לחוד ואלי שטרא לחוד** . זהו כתוב לשון כיסה והו מפורש לשון יגיאה : **הלי כספא לחוד** . כשהוא עומד מפרש על מנת מה הוא עומד : **מד הוא** . ליעו מזכר בהומו אם להוליא הורה אור להכניס : **הלי כגירושין ומעמד קידושין** . בתמיה : **ולר' יוסי הגלילי דמפיק ליה לאלי ואלא לדרשא מהריעא** . כפ"ב דגיטין (דף כח:) : **לדבר הכורם** . פירש הספר מבדילן ולא פירש בו תנאי התוגדן : **לין זה בריחום** . שכל ימיה היה נתגדל בו לקיים תנאי זה מחמתו : **הרי זה כריחום** . לפילו מיד דהיה תקיים תנאו ואלך שפסר דבריה הלעו לבת ישרי בבלה : **שכרת כריחום** . דהוה מני למיכתב ספר כרת דמשמע ספר כורתה ואך כרשת לחריתי מייתורת לישנא : **מד מחד מן לא אחיה בו** . הכי קאמ"ל ליה הא שנת דלעיל דפריך בכולהו והלא דין הוא והדר אלא לחו מדיעת ותלריכה קרא למה לי קרא בכולהו נהי דחד מהדי לא אחיה אימי חד מהרתי דמה מליעו בהלד בשוה שבהן שקונין בעלמת ואקונין כהן אף אני אהיה אם הלשי שהרי כולם קונים במקום אחר בסף ושטר קונה בחמה העבריה כדלקמן (דף יז:) ליכא קונה ביבמה : **כסף וכיסף מרובה** . אבל שטר מיכוסין אין בו לה קום הלאה שהרי אין כתוב בו אלא הרי את מקודשת לי : **קנינן מרובה** . שקונין קרקעות ועבדים : **בע"כ** . ניחא קונה ביבמות (דף נד.) בע"כ דנפקא לן ביבמות מויבמה וכן שטר מוליא את האשה בע"כ מבעלה : **נאמה העבריה בע"כ** . שאביה מוכרה אלא מדעתה : **כסף שלינו מאכיל בתרומה** . אם נתארסה לכהן כדאמן בכתובות (דף מז:) אין האשה אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה: **שלינו נומר** . להוליאה מדעות אביה למעשה ידיה ולירושתה:

לא

ומניין שאף בשטר . ומק"ש דאמה העבריה שאין נקנית בביאה ונקנית בשטר ליכא למימר חדא משום דאמה גופה מדאיתקש לאחרת נפקא לן לקמן (דף מח.) ואפילו לרב חסדא דילף לה מלא תלח כלאים העבדים לכל נקנים היכן נקנין העבדים ליכא למיפרך כדלעיל שכן יולאה בכסף ושוה לכיון לולכ חסדא לא כותבו ליכא למילף בחמה משום דאמה העבריה נקנית בשטר שכתבה לה אביה בקטנותה ולא בגדלותה ולא בסמוך לנשואיה ולא בסמוך לבגרותה ולא בסמוך לבגרותה ולא בסמוך לנשואיה ולא בסמוך לנשואיה ולא בסמוך לנשואי

חופה שנומרת היו דין שתקנה. ות"ח נימא דיו תסוך דיקח דמהיכא מייתית דחופה קונה משום דנומרת דיו לבת מן הדין להיות כנדון מה להלן תחר כסף לך כאן לתחר כסף לך וי"ל דלהיות כרבי טרפון דתמר (נב"ק דף כה.) היכא דמיפריך קל ותומר לך תמר דיו והכא לי תמר דיו מיפריך קל ותומר דלתחר כסף לך לילעריך וח"ת לדידן דתמר דחופה היינו קונה נימא דכסף גומר תחר כסף מק"ו דחופה מה חופה שהיא קונה גומרת כסף שקונה תימה דין שגומר וי"ל דלא מצי לאוקומי שגומר אלא תחר ככסף כחופה ומצי לאוקומה היא שמהני כסף: **אף** חי חבית חופה שקונה בעלמא וקונה כאן מה להצד השוה שבהן שכן קונין בע"כ. ותע"ש שמוכר בתו הקטנה לחופה בע"כ כיון דבמקום בתו קלי לית תשיב בע"כ וח"ת תלתי תשכחת חופה בעל כרחה דייעוד לאו ניעודין עוסה ונמלא שתחר ייעוד כוסה התדון לחופה על כרחו דחב וי"ל תע"פ שהייעוד יכול לעשות בעל כרחו דחב החופה לריך לעשות מדעת: **ורב** הונא דסך בסף בחיפוס מיהת לית לתשכחת בע"כ.תע"פ שהחב מקדש בתו קטנה בעל כרחה מכל מקום כיון שהוא מדעת החב לה קי בעל כרחה כדפריתיפ ועוד דחופה נמי תשכחת כי היא גוונא (כתובות מז.) שהחב מוכר לת בתו קטנה לחופה: **הא** נתן הוא ותמרה היא כו'. (א) מה שלא הזכיר כלל נתנה היא ותמר הוא משום דלא פסיקא ליה דפעמים מקודשת בחדס תבוב כדתמר (קמן דף ז.) **הא** לאו הכי לא תלמוד קסבר יוים שתין מוכיחות לת הוויין יוים. ות"ת תמלי לת משני דהוויין יוים והתם דקתמר התם לפילו יוים שתין מוכיחות לת הוויין דדילמת התת בתעניס תקתמר וי"ל דטפי משמע התת לשון מיכות מלשון תעניס דתתת משמע מיד ופעמים שתכל ולת מלי למימר התת בתעניס עד למתר תכל נכי מיכות מיד יכול להתחזי מיכותו לס ילוה: **הבא** במתי דמסיק הכת לשמואל דיוים שתין מוכיחות לת הוויין יוים וחיימה דברים מסכת נדרים (דף נ.) תמר תאומר לתכירו מודרני ממך מופרכני ממך מרוחקני ממך שתיי תוכל לך שתיי טועם לך תסור וקתמרי עלה בגמרת (שם דף ז:) תמר שמואל בכולן עד שיתמר שתיי תוכל לך שתיי טועם לך ומסיק מתי טעמת דילמת מודרני ממך ללת משתעיגת בהדך משמע מופרכני ממך ללת עביגת מכת ומתן בהדך משמע מרוחקני ללת קתימנת בך' לתמות דילך משמע ופריך (שם דף ה:) לימת דכסר שמואל יוים שתין מוכיחות לת הוויין יוים ומצי שמואל מוקי מתני' כרבי יהודה דתמר שמואל מוקי למתני' כרבי יהודה מכלל דתיתו לית מכירת ליה כוותיה תלת מכירת ליה כוותיה ואין לפרק דשמואל מוקי למתני' כרבי יהודה וסבר ליה כוותיה מדתמר בתר הכי ומתי דוחקיה דשמואל לאוקמה מתני' כרבי יהודה ומתי קשיא תמתי דתיק ומוקי מתני' כרבי יהודה משום דסבר ליה כוותיה לכך מוקי כרבי יהודה תלת ודלת קיס ליה דהויין יוים ועוד דתמר בניטין (דף פה.) גופו של גט הרי תת מוכרת לכל תדס רבי יהודה תומר

"חֻפָּה" שגומרת אינו דין שתקנה, מַה לכסף שכן פודין בו הקדשות וּמעשר שני, ביאה תוכיח, מַה לְבִיאָה שכן קונה ביבמה, בכסף יוכיח *וחזר הדין לא ראי זה "בְּרֵאי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן" שקונין בעלמא וקונין כאן, אף אני אביא חופה, מַה לצד השוה שבהן" שכן הנאתן מרובה, שמר יוכיח, מַה לשטר *שכן מוציא בבת ישראל, בכסף ביאה יוכיחו וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן" שקונין בעלמא וקונין כאן אף אני אביא חופה שקונה בעלמא וקונה כאן מַה להצד השוה שבהן שכן ישנן בע"כ, וְרַב הונא כסף מיהא *באישות לא אשכחן בע"כ, אמר "רבא שתי תשובות בדבר: הדא דשלש תנן וד' לא תנן, ועוד כלום חופה גומרת אלא ע"י קידושין, וכי גמרי 'חופה שלא ע"י קידושין' מחופה שע"י קידושין? א"ל אביי הא דקאמרת ג' תנוזות לא תנן אלא מילתא דכתיבא בהדיא, קרבני, מילתא דלא כתיבא בהדיא לא קתני, ודקאמרת כלום חופה גומרת אלא ע"י קידושין, רב הונא נמי ה"ק: ומה כסף שאינו נומר אחר כסף קונה, חופה שגומרת אחר כסף אינו דין שתקנה: *ת"ד כיצד בכסף יְתֵן לה כסף או שווה כסף ואמר לה "הרי את מקודשת לי, הרי את מאורסת לי, הרי את לאינתו' הרי זו מקודשת, אבל היא שנתנה ואמרה היא "הריני מקודשת לך, הריני מאורסת לך, הריני לך לאינתו" אינה מקודשת מתקיף לה רב פפא טעמא דנתן הוא ואמר הוא, נתן הוא ואמרה היא, נתנה היא ואמר הוא, נתן הוא ואמרה היא הוו קידושין? לישא דוקא סיפא *כדי נסבה, ותני "סיפא מילתא דסתרא לה לרישא? אלא ה"ק נתן הוא ואמר הוא פשיטא דהוו קידושין, נתן הוא ואמרה היא נעשה כמי שנתנה היא ואמרה היא ולא הוו קידושין, ואמר הוא-מקודשת, נתנה היא ואמרה היא-אינה מקודשת, נתן הוא ואמרה היא-ספיקא היא ותיישינן מדרבנן: אמר שמואל "בקידושין נתן לה כסף ושוה כסף ואמר לה "הרי את מקודשת, הרי את מאורסת, הרי את (לי) לאינתו' הרי זו מקודשת, הריני בעלייך הריני ארוסיך" אין באן בית מדרש" וכן בגירושין נתן לה ואמר לה "הרי את משולחת, הרי את מגורשת, הרי את מותרת לכל אדם" הרי זו מגורשת, "איני אישך, איני בעלייך, איני ארוסיך" אין באן בית מדרש, אמר ליה רב פפא לאביי *למימרא דסבר שמואל "ידים שאין מוכיחות לויין ידים והתנן *"האומר אהא "הרי זה גיטך והוינן בה ודילמא "אהא בהתעית" קאמר ואמר שמואל "והוא שהיה נזיר עובר לפניו-מעלה דנזיר "אי הכי מאי קמ"ל? הני הא לאו הכי לא? הכא "במאי עסקינן דאמר "לי "אי הכי מאי קמ"ל? הני ליישני

חופה שגומרת אינו דין שתקנה. ות"ח נימא דיו תסוך דיקח דמהיכא מייתית דחופה קונה משום דנומרת דיו לבת מן הדין להיות כנדון מה להלן תחר כסף לך כאן לתחר כסף לך וי"ל דלהיות כרבי טרפון דתמר (נב"ק דף כה.) היכא דמיפריך קל ותומר לך תמר דיו והכא לי תמר דיו מיפריך קל ותומר דלתחר כסף לך לילעריך וח"ת לדידן דתמר דחופה היינו קונה נימא דכסף גומר תחר כסף מק"ו דחופה מה חופה שהיא קונה גומרת כסף שקונה תימה דין שגומר וי"ל דלא מצי לאוקומי שגומר אלא תחר ככסף כחופה ומצי לאוקומה היא שמהני כסף: **אף** חי חבית חופה שקונה בעלמא וקונה כאן מה להצד השוה שבהן שכן קונין בע"כ. ותע"ש שמוכר בתו הקטנה לחופה בע"כ כיון דבמקום בתו קלי לית תשיב בע"כ וח"ת תלתי תשכחת חופה בעל כרחה דייעוד לאו ניעודין עוסה ונמלא שתחר ייעוד כוסה התדון לחופה על כרחו דחב וי"ל תע"פ שהייעוד יכול לעשות בעל כרחו דחב החופה לריך לעשות מדעת: **ורב** הונא דסך בסף בחיפוס מיהת לית לתשכחת בע"כ.תע"פ שהחב מקדש בתו קטנה בעל כרחה מכל מקום כיון שהוא מדעת החב לה קי בעל כרחה כדפריתיפ ועוד דחופה נמי תשכחת כי היא גוונא (כתובות מז.) שהחב מוכר לת בתו קטנה לחופה: **הא** נתן הוא ותמרה היא כו'. (א) מה שלא הזכיר כלל נתנה היא ותמר הוא משום דלא פסיקא ליה דפעמים מקודשת בחדס תבוב כדתמר (קמן דף ז.) **הא** לאו הכי לא תלמוד קסבר יוים שתין מוכיחות לת הוויין יוים. ות"ת תמלי לת משני דהוויין יוים והתם דקתמר התם לפילו יוים שתין מוכיחות לת הוויין דדילמת התת בתעניס תקתמר וי"ל דטפי משמע התת לשון מיכות מלשון תעניס דתתת משמע מיד ופעמים שתכל ולת מלי למימר התת בתעניס עד למתר תכל נכי מיכות מיד יכול להתחזי מיכותו לס ילוה: **הבא** במתי דמסיק הכת לשמואל דיוים שתין מוכיחות לת הוויין יוים וחיימה דברים מסכת נדרים (דף נ.) תמר תאומר לתכירו מודרני ממך מופרכני ממך מרוחקני ממך שתיי תוכל לך שתיי טועם לך תסור וקתמרי עלה בגמרת (שם דף ז:) תמר שמואל בכולן עד שיתמר שתיי תוכל לך שתיי טועם לך ומסיק מתי טעמת דילמת מודרני ממך ללת משתעיגת בהדך משמע מופרכני ממך ללת עביגת מכת ומתן בהדך משמע מרוחקני ללת קתימנת בך' לתמות דילך משמע ופריך (שם דף ה:) לימת דכסר שמואל יוים שתין מוכיחות לת הוויין יוים ומצי שמואל מוקי למתני' כרבי יהודה דתמר שמואל מוקי למתני' כרבי יהודה מכלל דתיתו לית מכירת ליה כוותיה תלת מכירת ליה כוותיה ואין לפרק דשמואל מוקי למתני' כרבי יהודה וסבר ליה כוותיה מדתמר בתר הכי ומתי דוחקיה דשמואל לאוקומה מתני' כרבי יהודה ומתי קשיא תמתי דתיק ומוקי מתני' כרבי יהודה משום דסבר ליה כוותיה לכך מוקי כרבי יהודה תלת ודלת קיס ליה דהויין יוים ועוד דתמר בניטין (דף פה.) גופו של גט הרי תת מוכרת לכל תדס רבי יהודה תומר

מגנא
= ס"ג כ"ה [ג"ז מוצ"ל ל' הוא"]

[לקמן כח. וב"ב]

[לקמן סז.]

שם

נתן פוה. דמ"ל לכי יקח תיס: **ותמרה** פיה. דמ"ל להקח תסה לתיס: **ותיישינן מדרבנן**. שתס כח תתר וקידשה לריכה גט מטעיתס שמא לת היו של כהתחון קידושין ותלו קידושי שני-תו- שמא של לתחון קידושין ולת של שני: **בקידושין נתן לה כו'**. משום דקא בעי למימר סיפא בגירושין נתן לה כו' נקט כי תלי ליפגת (ת) (נתן): **הרי לה מקודשת**. ולת גרסיגן לי: **אין לאן בית מיטוש**. אין לאן בית תפי: ספק קידושין דכי יקח כתיב ולא סיקח עלמו לה ודגירושין אין לאן בית מיטוש לסהוגה: **ידיס שאין מוכיחות**. בית יד לתיוש (ת) ת"ש ד"ה בקידושין וכן כ"ל כי תלי ליפגת בקידושין נתן כו' ב"ב: תוספות דקידושין ס"ת

רב"ל מ"ו ופיכס בקידושין וכן כ"ל

הגהות הב"ח

הגהות הגר"א
(א) תוס' ד"ה בת נתן תה בלא הזכיר כו'. כ"כ ברי"ף וכמנ"ס והרכב"ת תולקן על זה:

[נזיר כ: ע"ב נדרים כ: ע"ב נתין סה:] מיר כ: ס"ב

גליון הש"ס
נכ' אבל היא שנתנה ותמרה . ע' כ"ן נדרים ל ע"ב:

ן הן

ביאה תביית . שאין פודין בה הקדש וקונה אף אני אביא חופה שאע"פ שאין פודין בה הקדש קונה: קונה ביבמה. האמר בחיפה שאין קונה ביבמה: כסף יוכיח. אין קונה ביבמה וקונה אף אני אביא חופה. שאע"פ שאין קונה ביבמה קונה: וחזר הדין. רבי פרנית מה לכסף שכן פודין בהקדש ביאה תוכיח ומה לביאה [שקונה ביבמה] בכסף יוכיח: בעלמא. כסף בכל מקום וביאה ביבמה: חופה שקונה בעלמא. היינו שגומרת: קונה כאן. בתורת קידושין* ויבמה "לא ראי זה כראי זה" לא תראה אותם שיקלים בכל עניין אלא שיש לאחד מה לאחר שאין בחברו אלא שיש באחד ענין: הנאתן מרובה. בכסף וביאה אבל חופה אין הנאתו מרובה: שטר יוכיח. שאין הנאתו מרובה: מוציא. מנייט: שתי תשובות. יש להשיב וליתר: שלש תנן. בפרקי': וכי הדין. דהכי קאמרת חופה שגומרת אחר כסף אינו דין שתקנה בלא כסף: דלא כרבא דהויא ליה מקל וחומר מיהיין לה מקל וחומר אחר כסף. שאם נתן לה כסף קדושיה וחזר ונתן לה כסף לקנותה קנין נטר אינו מועיל ואינו (רק) נוטר קנינו. ואע"ג חד כסף מהני לקנותה קנין נטר דאיהיפן. וחופה שגומרת אחר כסף אינו דין שתקנה בלא כסף קנין דאיהיפן. ולכתא כרבא דחופה אינה קונה משמע דאינה קונה. ועוד דבפרק הבא על יבמתו גדפי בהדיא עד כאן לא קאמרי אלא בקדושין דקני לה אבל חופה דלא קני לה לא וכן דעת הרי"ף והרי"ף ול': נתן לה כסף. שכן דרך הלוקח. ואפר לשון שקנאה דכתיב כי יקח ולא שיקח את עלמו ולא תלקח אשה לאיש: נתן הוא הכסף דומה לכי יקח: אמרה היא הריני מקודשת לך דומה לתקח אשה לאיש וכ"ה מספקא מילתא ואם רוצה לגגשה צריכה קדושין אחרים ואם בא אחר ויקדשה תצא מזה ומזה מספק ומכאברא דוקא היכא דאינו מדבר עמה על עסקי קדושיה שהוא צריך לומר הרי את מקודשת לי לבאר שהכסף נותן לה ביאורת קדושין וחאיל והוא צריך לדבר אם היא דברה מה שמוטל עליו שהוא החלוקה הוי מספק אבל אם היה מדבר עמה על עסקי קדושיה שאינו צריך לדבר אלא הכף שנתן לה הכסף היא מקודשת דאי שהרי הוא עשה כל המוטל עליו לעשות ואע"פ שהיא מדברת מה שאינו מוטל עליה אין הילוק כזה. והיכא דנתנה היא הכסף ואינר הוא הרי את מקודשת לי לא הוכר בגמ' כביאור וראי לא היוא מקודשת כלל דבעינן שיקח ויתן כסף וכ"כ הרי"ף והרא"ם ז"ל וכן נראה מן ההלכה כאתקפתא דרב פפא דיויק ורישא ואחרונה אסיפא בנתן הוא ואמרה היא ולא דייק בנ"תנה היא ואמר הוא דמצי נמי למידק אלא משמע היכא דנתנה היא אע"ג דאמר הוא ליכא למידק דקדושין דתדוא אינה מקודשת דכתיב כי יקח ובל לוקח בתר הכי ומתי דוחקיה דשמואל לאוקמה מתני' כרבי יהודה ומתי קשיא תמתי דתיק ומוקי מתני' כרבי יהודה משום דסבר ליה כוותיה לכך מוקי כרבי יהודה תלת ודלת קיס ליה דהויין יוים ועוד דתמר בניטין (דף פה.) גופו של גט הרי תת מוכרת לכל תדס רבי יהודה תומר

נתן כסף. ומיהו דוקא כשאמר הרי את מקודשת לי כוה הכסף שיחשב הואיל ויש כסף בקדושין אין הפרש אם היוא יקח או יתן. אבל אם אמר הרי את מקודשת לי בהגאה שיש לך כשאני אקבל כסף זה בשתנה זו כסף מקודשת אם היוא אדם חשוב כרי"קבן: הרי את מקודשת ולא אמר לי ידים שאין מוכיחות כאין בית יד אחיות הדבר מוכיח אחיותי בביאור כי הכא דלא שבאר מקודשת לפי לעצמו אי לאחר: הויין ידים. היינו אדוות כאילו ביאר לעצמי: ודאי דאתא גיור כמותו קאמר אלא וכו' וכן הלכתא דידים שאין מוכיחות לא הויין ידים ואי לא אמר לי לאו כלום הוא: אין כאן בית מיחוש דכתיב כי יקח ולא מיקחי את עלמי. ואפי' מסק קדושי' לא הוי ואם בא אחר וקדשה מקודשת לשני ואיבא פ"ד דוקא שאינו מדבר עמה על עסקי קדושיה אבל מדבר עמה על עסקי קדושיה קדושי אחרון קדושין דלא נתן משתרת. ומספתברא דסגרע גרע שאילו מיקח היה מהני שנתן בסף הקדושין לקנותה

ניסני כמרלי. דקאמר כהו לון כמן ניים מיחום בין הקידושין בין הנישואין: ניסנינהו כמרלי. למה לי למיתני "מקודשת מקודשת" תרי זימני: מיומדת. לשון והיו לכשר לחד (בראשית ג): מיומדת. לשון לכשר לא יעדה (שמות כא) שהוא לשון קידושין בתורה העברית: עוברי נגדמי. לשון לתעמה לו עזר כנגדו (בראשית ב): פגורתי. לשון ויפגור בכרי (במדבר כב): עצורתי. לשון עצרת שחכה נתפללתי עמי לבית ורבותי תמרו לשון כי תשה עצורה לנו (שמואל ו כא) ולא נהירא דהכיא עצורה ממנו קאמר להא דתימלך תמר לו לדוד שם נשמרו הנערים לך מחשה ודוד להדר ליה תשה עצורה לנו והנו מהורים: ויהודה ופוד לקרא. וכי המקרא לריך סיום ממנא בשביהודה: שכן ניפודה כו'. תכל מקרא ליכא למילף דהוה יחוד בעלמא הוא שהרי בשפחה כנענית הכתוב מדבר שאין קידושין תופסין בה אלא ביהודה קאמר דהואיל ובלשונם הוא לשון קדושין אבר לה כך הילכך ואת פשיטא אלימא מהכא דקדושין הוא דלשון יחוד בעלמא דבשפחה כנענית הכתוב מדבר שאין קידושין תופסין בה אלא ביהודה קאמר דהואיל ובלשונם הוא לשון קדושין אבר לה כך הילכך ואת פשיטא אלימא מהכא דקדושין הוא דלשון יחוד בעלמא דבשפחה כנענית הכתוב מדבר שאין קידושין תופסין בה אלא ביהודה קאמר דהואיל ובלשונם הוא לשון קדושין אבר לה כך הילכך ואת פשיטא אלימא מהכא דקדושין הוא דלשון יחוד בעלמא

[ע' תוס' ב"ב סח. ד"ה ואכ"מ]

מסכת שבי פ"ד מ"ו

[ע' מ"ב ד"ה ושו סוכה יב. ד"ה משום הכי וכו' שלמי לה מהני וכו']

תוספתא דקידושין פ"ב (ע"ב)

ב"ב יבמות.

נזקין יב.

ניזין פה.

ב"ב יבמות.

ב"ב יבמות.

ב"ב יבמות

אשה דלת קני ליה גופה לכ"ש. תע"ג דנכרי הרי לית בת מורין לה מהני מק"ו הייט משום דלת שייך מיחוה בחצה ולא עבדי ק"ו אלא מלשונות דשייכי הכא והכא:

כשתברח ממנו. כלומר מן השוכד כוכבים לכל לאו דוקא לומר כשהכרית ממני מעכשיו אין לי עסק בך (ה) ת"כ יכיה מיד בן תורין ויתקייב במקום ולא יוכל לקיימו כביה העובד כוכבים כמלת שלש עו לה שכותב עליו תורו: **דארווח** לה זימנא. פי' בקונטרס שהיתה מייבת לו ונתן לה זמן ואמר לה התקדשי לי בהאלה זו אחת היית נתנת לאדם פרוטה שיפייסני על כך ואם פירש לה כך מקודשת והטרמת רבית הוא דהויל ולא רבית גמור דלת קן לה ולא מידי שקיל מינה וכ"ם אם מחל לה כל המלוה ואמר לה התקדשי לי בהאלת מחילה זו מקודשת לי בהאלת מחילה זו מקודשת שעיקר המעות ללו מידי יהיב לה שכבר הס שלה וברטוחה ומה שפי' דרבית קלוקה לת הוי בין שלין האשה נוטלת לדם כלום לא נהירא כיון שהוא נותן לו רשות ממנו והוי רבית גמור וכי פרוטה ממש הוא רבית גמור וכי היא (ב"מ דף סב:) דמכה לן לי חמין במכה יש לי שייך לקרות הטרמת רבית שמעריס דלת הוי לגר נמר ליה לכן פי"ה דלשייר הכא שהיה מייבת מעות לאדם אחר והגיע זמנו לפרוע ובא זה ונתן למלוה פרוטה לתזווח לה זימנא וקידשה בחוטה ואם התמר אחר לשאר לעשות כן מפני הטרמת רבית והא לתמר בפרק חזיקו נכס (בס דף סט:) שרי ליה לאיש למימר לאבריה שקול ד' זוזי ואיזבי לפלוני זוזי לא תמכה פרוטה ולא רבית הכא מלוה למלוה ווי"ל היינו לאדם אחר אבל לעצמו לא ולא דמי לגר נמר דהתם כשלוחו ואמר דכי נמי לתריכן התם בחיזהו נכל (בס) שרי ליה לאיש למימר לאבריה שקול ד' זוזי ואמור לפלוני לשתן זוזי היינו כשאין המקבל עליו כלום למלוה כי אם היה נותן לו היה נראה כשלוחו ואמור ואיי"ם לאחר מוקי לה בחזווח לה בחחלת אלא שהיה יכול להעמיד דכשלוחו מלוה מקודשת כגון שהמקדש נותן למלוה פרוטה לשלוח לה משום וכלאחה פרוטה נתקדשה לו ווי"ע כשהאיש עליו כבר: **לא** החזירו לו יגא. וא"ת אמאי לא יגא הא הוה מנאי כפול ווי"ל דלתכא תנאי דלת בעי כפול כגון הכא שהיה דעתו שיבקר חבירו על חהרוג שלו ונדולה מזאת אמרו (לקמן דף מח:) בהחוח נבדל חזכון נבכיה לדעתו למיכר לגרעת דישראל ולא פירש ולא מידי וכוף לא כליף בעי למיהדר ואמר לה הוגת לו דבריס שכלב ולוחס דבריס ש"ס מכמע דוקא מכוס דלת פירש אכל אס פירש הוי מנאי ת"ע דלא כפליה וכ"ע לית לה כמי שמת.(ב"ב דף קמז.)נבי ס"מ שאמר כמזומה לו שאשתי מעוברת נכסי לפלוני לכוף נחנלה שהיתה מעוברת ונקמר האס דלת הוי מחנה מכוס דמעיקרא לא היה בדעתו ליתנם לאותו אלא פלוני אס היתה מעוברת ה"ג לא בעינן מנאי כפול כיון שהיה בדעתו לכך ול"ת ובלא החזירו למאי לא יגא והא הוי מנאי ומעשה בדבר אחד והתנאי בטל כדלמרי התם (ניסין דף פה.) מכדי כל מנאי מהיכא יליפנן מתנאי בני גד ובני דלובן והתם מנאי בדבר אחד ומעשה בדבר אחר הוה וי"ל התם לא הוי מסקנא הכי ואיכא שיטוי אחריני ת"ק וי"ל הא דלא מכני מנאי ומעשה בדבר אחד היינו בשניהם סותרים זה את זה כי ההיא דעל מנת שתחזירי לי אלא הכי קאמר לך אי אפשי בך אלא בתנאי זה שתחזיר לי (שם) התם ס"ד דכל האומר ע"מ לאו כאומר מכסיבי דמי ומשמע שיטה מנוסחת עד שמחזרת הגיר ואז היט שלא לכל הכח כבר כל האומר על מנת כאומר מכסיבי דמי: **ואם** לאו לא יגא. והא דאמר במכסה סוכה (דף מח:) לחזרוג היה לו לר"ג נטלו ר' יהושע ויגא בו ר"ע ונתנו לר"ע ודייקי מינה מהכא על מנת להחזיר שמה מהכא

תע"ש אר' יהושע לא החזירו לר"ג דעתו על ר"ג היה לכך שלא היה מוכה שלא יחזור לידו אחר שילאו כולם:

לבר מהכא לפי שאין הכא נקניא בחליפין. וא"ת כמאי דמו לחליפין לי מכוס דחליפין הדרי הא בחליפין גופייהו אמר בגדרים פרק השולח (דף מה:) דלא מפיס לה מיקפצי ונראלה לר"י דלאו חליפין הוא ומדקתני הוא הדין לקידושין לפי דרכך השולח להחזיר חליפין והכי קאמר חליפין דמי ואיתי למימר הכא נקניא בחליפין הילכך אפקעיניהו רבנן לקידושין מינה הבא דלא בחליפין דמי כאילו קנה בהאי מנה הא אין מבטל מעשה חליפין וכן בפדיון הבן למה יהא כמו פדוי בחליפין הלא כבר ה' בקלים כתיב ולא חליפין:

לא אמר ולא כלום אמר לה לשפחתו הרי את מורשת לכל אדם לא אמר ולא כלום, אמר לה לאשתו הרי את לעצמך מהו: מי אמרינן למלאכה קאמר לה או דילמא לגמרי קאמר להו? א"ל רבינא לרב אשי ת"ש *דתניא *גופו של גט שחרור: הרי אתה בן חורין הרי אתה לעצמך השתא ומה עבד כנעני דקני ליה גופיה כי א"ל הרי אתה לעצמך לגמרי קא"ל, אשה דלא קני ליה גופה לא כ"ש, א"ל רבינא לרב אשי אי הכי אין לי עסק בך מאי? אי אמרינן אין לי עסק בך לגמרי קא"ל אי דילמא למלאכה קאמר ליה? א"ל ר"נ לרב אשי ואמרי לה רב חנין מחוזאה לרב אשי ה"ש *המוכר עבדו לעובד כוכבים ויצא לחירות וצריך גט שחרור מרבו ראשון אמר רשב"ג בד"א שלא כתב עליו אונו אבל כתב עליו אונו זהו שחרורו ה"ד אונו אמר רב ששת דכתב ליה כשחברח ממנו אין לי עסק בך: *אמר אביי המקדש בפלולה אינה מקודשת, בתנאת מלוה מקודשת *ואסור לעשות כן מפני הערמת רבית האי "הנאת מלוה" ה"ד, אילימא דאוקפה ראמר לה ארבע בחמשה, הא רבית מעלייתא הוא ועוד היינו מלוה! לא צריכא דארווח לה זימנא:

אמר **רבא** הילך מנה על מנת שתחזירהו לי? במכר לא קנה, באשה אינה מקודשת, בפדיון הבן אין בנו פדוי, בתרומה יצא ידי נתינה ואסור לעשות כן *מפני שנראה ככהן המסייע בבית הגרנות, מאי קמכבר רבא. אי קמכבר מתנה על מנת להחזיר שמה מתנה אפילו כולהו נמי אי קמכבר לא שמה מתנה אפילו תרומה נמי לא, ועוד הא רבא הוא דאמר *מתנה על מנת להחזיר שמה מתנה *דאמר רבא הילך אתרוג זה על מנה שתחזירהו לי נטלו והחזירו יצא ואם לאו לא יצא? אלא אמר רב אשי *בכולהו קני לברי מאשה לפי שאין אשה נקנית בחליפין א"ל רב הונא מר בריה דרב נחמיה לרב אשי הכי אמרינן משמיה דרבא כוותיך: אמר רבא *הן מה לפלוני ואקדש

לא אמר כלום. להתברשה לם כתב לכון זה בגט שלין זה לכון גירושין: **סרי לם מוחרת**. לכון גירושין הוא ולא לכון שתרור דשפחה דלי בת חורין משום לה לישה מוכרת לעבדים לכל לכון גט הוא לשפחה שתפיקה: **למלוכה**. שיהא מעשה ידיה שלה: **לעבדו**. כגעני: **לגמרי**. לפי לשתרור גופו ומוכר בבה חורין: **יגא לחירות**. ותע"ג דקי"ל (ניסין דף מד.) קונסין לוחו לפדותו מן העובד כוכבים עד עשרה בדמיו דלשקטינה ממנו: **ולריך גט שחרור**. להחילו בכה חורין משום דעובד כוכבים גופו קנין לו קני לכתיב מכס תקנו לחם קונין מכס ולו הס קונים זה לת זה (עם דף לת.): **כדר"פ**. שלריך גט שחרור שלא כתב עליו לוחו כשמכרו לעובד כוכבים: **לוחו**. לכון שטר: **לשתברח ממנו**. מן העובד כוכבים: **לין לי עסק בך**. שלמת לכון שחרור הוא: **שהקדש ממנו**. דלמר התקדשי לי בחלה שלוליחין: **לייט מקודשת**. דקיחה משום עפיכן נמכיכן דיכיב מידי בשעת קידושין ומלוה להוללה ניתנה וכשר הן שלה ומעות לחריס היל חייבת לו: **בפלולה מלוה**. מפרש לה ואיל: **לילימא דאוקפה**. מעיקרא לרבינה בחמשה והשתא אינה מקודשת, **בתנאת מלוה מקודשת** *ואסור לעשות כן מפני הערמת רבית האי "הנאת מלוה" ה"ד, אילימא דאוקפה ראמר לה ארבע בחמשה, הא רבית מעלייתא הוא ועוד היינו מלוה! לא צריכא דארווח לה זימנא: התקדשי לי בזוז ממוקי: **רבית מפלייפא הוא**. ואחמי קרי ליה הערמת רבית: **פ"ג ועוד פיינו מלוה**. שלף חזו הזה כבר מחוייבת ושומדם: **לא לריכה דארווח לה זמן**. לגלוחו ואמר לה התקדשי בהאלה זו אחת היית נתנת פרוטה לאדם שייפייסני על כך לו לי ואפי' לאחר עבר לת דמי כלל ואם פירש לה כך מקודשת והטרמת רבית הוא והויל ולא קן לה מידי שקל מינה וכ"ם אם מחל לה כל המלוה ואמר לה התקדשי לי בהאלת מחילה זו אחת היית מקודשת לי בהאלת מחילה זו דקת יהיב לה כך פרוטה דהאלת מלוה לבל כי מקדם לה בעיקר המעות ללו מידי יהיב לה שכבר הס ברטוחה והס שלה: **כמכר לא קנה**. כגון קרקע דקי"ל לקמן (דף כו.) שהיא נקנה בכסף ליט נקנה בכך דללו ומוכרה לכהנים והדמים שלו ולקמן פריך ממה בפ"ב: **ואסור לעשות כן**. לפי שבשכר זה יתן לו שלר תרומותיו והוי לתו כהן בקונה תרומה בשכרו ומשייע בבית הגרנות שיתנו לו ההרומה (דף מו:) כהנים המכויעים בבית הגרנות אין נותנין להם תרומה ומעשרות בשכרן ואם עבו כן חללו ועליהם הכתוב אומר (מלאכי ג) בתהם בבית הלוי: **לא יגא לחירות**. דהוה ליה גזל למפרע: **אלא אמר רב אסי**. ודלי בשלמו אמר בקונה לכר מתנה ס' והלא לחליפין דמי ליקון בשודר דלית לה לוחו כה ומחזירו: **ולקדש**

מגילה ב: ⓐ-ⓒ לשונות ראין ואחרים כאשר ויתכן ⓑ-ⓒ בקצה ⓒ-ⓓ אחרת ויתכן

[נ"ל דחנן]

נמין מה: נ"ם כמיי"ע

נמין מג: שם: [תוספתא דע"ו פ"ב]

נקמן מז. מת. [כ"ק לט סנהדרין יט:]

כ"מ שם:

[כתובות כו: המובא תו:]

סוטה מת: כ"ב קלו:

הגהות הב"ח

(א) תום' ד"ה כשהגיה וכו' חלי"ת יהיב:

לה א מיי' פ"ה מהל' עבדים הל"ג סמג עשין פו טוש"ע י"ד סי' רסו סעי' מג:

לז ב מיי' פ"ה מהל' עבדים הל"ג סמג עשין פו טוש"ע אה"ע סי' קלו סעי' ד:

לח ד מיי' פ"ה מהל' עבדים הל"ג סמג עשין פו טוש"ע י"ד סי' רסו סעי' מג:

לם ה מיי' שם פ"ח הל' ז טוש"ע שם סעי' ס:

מ ו מיי' פ"ב מהל' גירושין הל"ג סמג עשין פו טוש"ע אה"ע סי' כה סעי' ג:

מא ז ח מיי' שם הל' מ טוש"ע שם סעי' ט:

מב ם מיי' פ"ג מהל' זכיה ומתנה הל"ע סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סי' רמז סעי' ו:

מג י מיי' פ"ח מהל' נזלה הל"ב כמג עשין מד טוש"ע ח"מ סי' ריח סעי' ד:

מד כ מיי' פ"ו מהל' נכרים ופיי"ב מהל' תרומות הל"י טוש"ע יו"ד סי' קו סעי' ג טוש"ע יו"ד סי' שה סעי' ז:

מה י מיי' פ"ה מהל' מלוה ולוה הל"ב טוש"ע ח"מ סי' נט סעי' ו:

בז ם מיי' שם הל"י טוש"ע שם סעי' ב:

נזקין/מגיד משנה

ד"ה אשה דלת קני ליה גופה לכ"ש. תע"ג דנכרי הרי לית בת מורין לה מהני מק"ו הייט משום דלת שייך מיחוה בחצה ולא עבדי ק"ו אלא מלשונות דשייכי הכא והכא:

תוס' ר"י הזקן

ור מחמבול: הרי את לעצמך. משמע שפשרה והתירה לה כל זמן שרי קצת מוכחו: לגמרי קא"ל שהתיר ונתן לה כל כוחו כל שכן באשה: אשר לעברו שהתב לו כך: יצא לחירות משום קנסא שמכרו לעובדי כוכבים שמפקיע ועבד שייך במצות כאשה גם שחרור. להחירו בבת ישראל שהרי אין האיסור מסלק ער שיעשה לו שחרור: אע"ג כהי ישפרו אלמא לגמרי קאמר ליה ור"ש באשה דלא קני לה נופה דלגמרי קאמר לה זיה אין בו משק. [אע"פ שהר"ם לא הביא אין לי עסק בירושלמי פ"א אולי כלולו בכל ביוצא בזה שכתב או שהיא משעת פשרי]: בשלמה פי' אע"פ שהמלוה בעין ופלוה לוללאה ניתנה חבי זוזי דידה ניתני חבי אחריתי הוא דשהיכא ליה וכן פרש"י וכן הוא בפרק האיש מקדש. וס"ש הר"ם שכבר ונראה הרינר פירוש האיש הנ"ל כפרשתו כשהלוה אותם לה. בהנאת בחמשה וקדשה באחרי החוספת שמשפטת על הקרן האי רבית הוא והיכי קרי לה הערשה: דארווח לה זימנא. פירוש שבא זמן פרעון השוב והאריכה ואמר לה בהריא הנאה שאת נותנת שתחזה לשלוי שיעים אותי שאאריכך הרי מקדשתה וריש"א קמ"ל שאע"פ שמתחלה התיב והשלה בעין אינה מקדשת

דהא ליח לה הנאה השתא וה"ה אם אמר לה ל) שיש לך שתהני פרוטה לפלוני לפיכי שאשתול הידי שמקדשת: וכהלכתא הרי"ף בשאת דמספיא נמצא דמפיא ובא לפנני ונקפה זה בידה למפרעיה ואמר לה בהריא הנאה דקא מהוהיבא לך עד זמן פלוני תהי מקודשת לי ובחב ההלמה ליכא ונקפנרו זהי בידה האשי: אין הכעיה בשלם מקודשת זה בפי' רש"י ור"ת שפי' שהבריאה לו פעה ונאנה לו הפעות והוא נותנ לה הוא חיפה. והי"ם פ' דאחוה לה ויפנא לפוסר שהלה שהלה עד זמן פלוני ואמר לה הרי את מקודשת לי בהנאה שיש לך בשאני בידיך לך להשתכש בשעיני עד זמן פלוני ויפה ואי"ה ולכך הפיהושים הניכא הוא השורפת רבית. רבית קצוצה היא שאם אמר לחברו תן לי שדה פלוני ואני אלוה אותך כך וכך או אשריך עד זמן פלוני הרי רבית קצוצה ואיכא למיכר דנותן רבית אין לו הנאה בבה שנותן ואפה יש לה הנאה בבה בהעלת נוסה דבעלה חייב בפותחיה וכלכמה דברים משו"ה נבי אשה לא הוי רבית גמורה: במכר מה שכר לו קרקע בכסף על מנת שיחזירהו להחזיר לי אחר שילאו כולם. מפני שמשיעים אף לזה אלא מפני שמשיעים אף לזה אלא מפני שמחזירה: בחליפין הוה דומה לחליפין שלוקח הסדר יבחזירו הוה כ"ב לוקח המחנה ומחזירה: ון בנה הוא חוזר ואמר הרי את מקודשת לי בהנאה שיש לך בשאני נותן שעורי לפלוני בפעותיך וכן כיוצא בפרש הכי שאם לא אמר לה כך לאו כלום הוא דבענען בי ינקח ולא הלקח אכזה לאיש ושוה אין יכול אחרת הוא לא ולא אמר לה כלום ובכך ר"ש: ולא מהני לחתנם לאבא דאחרי הכא קאמר ליה מעיקרא אבל החם הוא קאמר לה להחקדש לי והוא אפילו לו חצם לאבא ולאביך ומשמה הוא בו ע"כ: אינא באן דאמר החם נמי אי אמר הרי את מקודשת לי בהנאה שיש לך בשאני נותן שעורי לפלוני בפעותיך מקודשת אלא החם אינרי בשהוא מדבר עמה על עסקי קדושיה והיא השיבה כן ג) אם הוא דברי רצוי מקודשת ואם לאו אינה מקודשת ולאו שילחא[היא]דבאמר מקודש הוא לא נהנדשת ולא אמר לה כלום אלא שאמרה לו הכי כשני שאינה מקפדת על דבריו:

ד) נ"ל לם לתמר לה הרי את מקודשת כהנאה שיש לך וכו' . ב) תוכי ל"ל לם הוה הרי חיפי מיהו מקודשת ואם לאו מקודשת

ואקדש (ע) לך מקודשת *מדין ערב, ערב לאו אף ע"ג דלא מטי הנאה לידיה קא משעביד נפשיה, האי איתתא נמי אע"ג דלא מטי הנאה לידה קא משעבדא ומקניא נפשה להלך מנה והתקדשי לפלוני מקודשת מדין עבד בנעני: עבד כנעני לאו אף ע"ג דלא קא חסר ולא מידי קא קני נפשיה, האי גברא נמי אע"ג דלא קא חסר ולא מידי קא קני לה להאי איתתא תן מנה לפלוני ואקדש אני לו מקודשת מדין שניהם: ערב לאו אף ע"ג דלא קא מטי הנאה לידיה קא משעבד נפשיה האי איתתא נמי אע"ג דלא קא מטי הנאה לידה קא מקניא נפשה מי דמי ערב האי דקא קני ליה קא חסר ממונא האי גברא קא קני לה להאי איתתא ולא קא חסר ולא מידי, עבד כנעני יוכיח דלא קא חסר ממונא וקא קני נפשיה מי דמי התם דלך דקא מקני קא קני, הבא האי איתתא קא מקניא נפשה ולא קא קניא ולא מידי ערב יוכיח אע"ג דלא קא מטי הנאה לידיה משעבד נפשיה, בעי רבא הלך מנה ואקדש אני לך מהו? אמר מר זוטרא משמיה דרב פפא מקודשת, אמר ליה רב אשי למר זוטרא אם כן הוה ליה 'נכסים שיש להם אחריות' נקנין עם 'נכסים שאין להם אחריות' ואנן אפיכא תנן 'נכסים שאין להם אחריות נקנין עם נכסים שיש להם אחריות בשטר ובחזקה' אמר ליה מי סברת דאמרה ליה "אגב" הכא, באדם חשוב עסקינן דבההיא הנאה דקא מקבל מתנה מינה נמי דמיא ומקניא ליה נפשה; איתמר נמי משמיה דרבא יכן לענין *ממונא וצריכא: דאי אשמעינן קידושין משום דהא איתתא ניחא לה בכל דהי כדריש לקיש *דאמר ר"ל טב למיחב טן דו מלמיחב ארמלו, אבל ממונא אימא לא ואי אשמעינן ממונא משום דאיתיהיב למחילה אבל קידושין אימא לא, צריכא: *אמר רבא "התקדשי לי לחציי-מקודשת, "חצייך מקודשת לי"-אינה מקודשת, אמר ליה אביי לרבא מאי שנא "חצייך מקודשת לי" דאינה מקודשת, "אשה" אמר רחמנא ולא חצי אשה ה"נ "איש" אמר רחמנא ולא חצי איש! א"ל הכי השתא התם *איתתא לבי תרי לא חזיא אלא גברא מי לא חזי לבי תריה"ק לה: "דאי בעינא למינסב אחריתי נסיבנא, אמר ליה מר זוטרא בריה דרב מרי לרבינא ונפשטו לה קידושי בכולה מי לא תניא "האומר רגלה של זו עולה תהא כולה עולה", ואפי' למ"ד אין כולה עולה "ה"מ היכא דמקדיש 'דבר שאין הנשמה חלויה בו' אבל מקדיש 'דבר שהנשמה תלויה בו' הויא כולה עולה? מי "דמי התם בהמה הבאה בעדת אחרת, הא לא דמיא אלא להא *דאמר רבי יוחנן "בהמה של שני שותפין הקדיש חציה "וחזר ולקחה והקדישה-קדושה ואינה קריבה, ועושה תמורה, ותמורתה כיוצא בה" שמע מינה תלת:

אם כן הו"ל נכסים שיש להם לחבירו. פי' בקונטרס דלמד הוקש לקרקעות דכתיב והתנחלתם לותם לדורכם לחזקה וקשה דהתם קרא כתיב בעבד לכל בן תורין לא לימקח לגוי דוקא כדמי עלי שמעון לותו בעבד כדלימא בפ"ק דסנהדרין (דף טו:) ועבד כמי פלוגתא היא בפ"ק דב"ק (דף יב.) לי בקרקעי לי בטלטולי דמי ונראה דלמלו דוקא ים להם לחבירו לא מלינו מטלטלין נקנין לגבי מטלטלין דנכסים שאין להם לחבירו לא שייך בהו לגבי ר"ל דהב"ק ע"ב לי חצה נקנית לגבי מטלטלין אבל מטלטלין דהכא כמי מטלטלין נקנין כסף דלמא מטלטלין דהכי קנין כסף דלמא ילפינן מבהמה קיחה קיחה וחם אין שדה נקנה מהיכא היכי בלמא"ד: ונפשטו קידושי בכולה מי לא תניא כו'. תימה דבריש תמורה (דף יח:) ילפי רבנא על זו שולה ובבבר שהבמה תלויה בו מקרא דכתיב כל אשר יקן ממנו לה' וגבי חצה לא כתיב קרלי ור"ל מלי פריך הא לא דמו להדדי ובלאה שלכך דקדק רש"י ופירש דהא מקודשת נלטון הקדם קלמר לה ובלאמר בריש פירקין דאשר לה אכ"ע בהקדש שאשה אוסה לוסה בהקדש לפיכך יש להיות דינה בהקדש אבל חס היה לומר מאוכסת לו אד מהנהו ליבמי דלעיל (דף ו.) על זה לא היה מקשה ונפשטו קידושי בכולה לפירוש זה: וחזר ונקחה. הא דקתני וחזר ולקחה ולא נקט כהמה של שני שותפין שהקדיש כל אחד חציה משום דלא שייך חסם ושאשה תמורה ותמורתה כיוצא בה דשותפין לין ממירין כדלמר בתמורה (דף יב.) ובפ"ק [חזכים] (דף ו.): ואפי' למאן דלמר לין כולה עולה. הסם (תמורה יח:) מפרש למאן דלמר דלין כולה עולה מה יעשה ממנה ולקמר דימכרנה לנכי עולות חון מדמי כדגל שהקדיש ופריך היכך יפטר זה מעולתו הא הויא ליה עולה חסירה ומצי כגון לקמר הרי עלי עולה כמו שהלכתה: שמע

[ע"ש נתמורה גלמר הרי עלי עולה נמי ופ' פרש"י כב ויש ליישב קלת] נ.ה.ש.ל. לחני ר.ה.ש.ל. חש"ק מקודשת לי

[ע"ז סג:] ומדין ערב כנעני. דלמן למתני' לקמן (דף כה:) קונה לת עלמו בכסף ע"י לחרים שלחרים פודין לותו בממון והוא קונה עלמו ויולא לחירות ולמ"ל דלא חסר מילו בהלי ממונא מידי: ואקדש אני לו. לשלוחו פלוני במה שלתן לו בשבילו: מדין שניהם. (ג) (מכין) שכי הדינין הללו של ערב ושל עבד כנעני למו למידין: הלי דקא מקני. כעל העבד שהוא מקנה לת העבד לחירות קל קני הלי כסף שמקבל בפדיון: ואקדש אני לך. והוא קיבלו ולמר לה התקדשי לי בכך: מקודשת. כדמפרש וחזל טעמיה לקמיה: שים לתן לחבירו. לדש הוקש לקרקעות דכתיב (ויקרל כה) והתנחלתם לותם לדרכם לחזקה: עם נכסים שלין לפס לחבירו. שמוכר לו טלן לו קרקעות ומטלטלין וזה מוכר המטלטלין והקרקעות קנויים לו במשיכת המטלטלין: ונקנין לוקפה מן. שלריך לקנות הקרקע בלחד מן הדברים שבקרקע נקנה בהן כגון כסף לו שטר לו חזקה דעבד ובדר ופירן כל שהוא והמטלטלים נקנים לוגבן: בשדה חשוב עפקינן. שלתי רגיל לקבל מתנות: נפשיה כנפשה כו'. שתלה זלת לתת פדיונה לאדם שיפיסנו לזה לקבל הימנה מתנה: וכן לענין ממונא. הכל שמועתת דלרבא דלימת קידושין מדין 'ערב' ומדין 'עבד כנעני' כן לענין ממונא - מכר לן שדה ותמר לו [תן] הכסף לפלוני ומדי מכורה לך ט' קנה מדין ערב [הלך] מנה ותהל שדך מכורה לפלוני קנה חוקה פלוני השדה מדין עבד [תן] מנה לפלוני ותקנה לו שדי כו קונה מדין שניהם: ניחא נה. להיות נקנים כלל הו בקנין כל שהוא ותפילו בעובד הגלה בעלמת: תן דו. כנופים שים בעל ותמו ותפילו חיט לה תלת לנוות בעלמת: דתיסיבי ממילא. שחדם רלתי למחלו: אשה אמר רחמנא. כי יקח לים לחדם: איש אמר רחמנא. כי יקח לים: איתתא לבי תרי. להשתא להם לי תפשר היכך הלי לת קדים תלת פלנת ותלייה נשתר לאחר ת"ל חיט מקודשת לזה: ניפקטו קידושי בכולה. כי לתר חלייך מקודשת לי דהלי מקנה: אפי' למ"ד אין כולה עולה

שמע מינה בעלי חיים . פי' בקונטרס אם נדמו ילמו לעולם דאיכא למ"ד אין דיחוי אלא בשמותין אבל בעלי חיים שנדמו מוזרים וגרתים ולדידיה קרינה כך בהמה כשמזד ולקח חליה וס"מ דיחוי מעיקרא הוי דיחוי פי' כגון זו שמתחילה הקדישה לא גרתים ליקרב דאיכא למ"ד אין דיחוי אלא בשמותין אבל בעלי חיים שנדמו מוזרים וגרתים ולדידיה קרינה כך בהמה כשמזד ולקח חליה וס"מ דיחוי מעיקרא הוי דיחוי פי' כגון זו שמתחילה הקדישה לא גרתים ליקרב ואיכא למ"ד אין דיחוי אלא בגרתה ונדמה וס"מ יש תורת דיחוי בדמים פי' יש תורת דיחוי בדבר שאין קדוש לגדמיו כגון זו שמתחילה לא הקדישה אלא לגדמיה שהמכר ויקדשו דמי תליה שהרי לזה יקרב לחללן לא היתה רלויה ואפ"ה חל עלה תורת דיחוי לדחות מעל המזבח לעולם ולא תמרין אין דיחוי אלא בדבר שהוקדש לגופו ליקרב ול"ת למה לי למימר הני מילי מעיקרא ס"מ יש דיחוי בדמים ודיחוי מעיקרא ואלא מי אפשר לדיחוי מעיקרא שלא יהא דיחוי בדמים ים לומר לתכשיט דיחוי מעיקרא תע"ג שקדוש קדושת גוף כדאמר ר' יוחנן פ' נגמר הדין (סנהדרין דף מז.) כגון לכל חלב והפרים קרבן ועבד עבודת כוכבים ומזר בן והוליו וגדמה כשעבד עבודת כוכבים משום דזבח לפסיס תועבה ירמה ולאו דוקא נקט תמים והפרים קרבן תמלה ה"ה עבד עבודת כוכבים ות"כ הפרים קרבן להשתחוה או לנסך דיחוי מעיקרא כגון המפרים נקבה לפסחו וילדה זכר והוי קדושת דמים לתין פסח בת מנקבה ולא הוי דיחוי מעיקרא שהרי הולד ראוי להקריב ים בפרים דגרסינן ס"מ קדושת דמים מדמה ומפרש דוחה תמורתה מליקרב מדקתני ומתמרתה כיולת בה ולא נהירא להא בכריתות

*ש"מ בעלי חיים נדחים וש"מ דחוי מעיקרא הוי דחוי וש"מ יש דחוי בדמים ת"ש רבא "חצייך בהצי פרוטה והצייך בחצי פרוטה" מהו: כיון דאמר לה חצי פרוטה פסקה או דילמא מונה והולך הוא אם תימצי לומר מונה והולך הוא "חצייך בפרוטה והצייך בפרוטה" מהו: כיון דאמר לה בפרוטה ופרוטה פסקה למילתיה או דילמא כל ביומיה מונה והולך הוא את"ל כל ביומיה מונה והולך הוא "חצייך בפרוטה היום והצייך בפרוטה למחר" מהו: כיון דאמר לה למחר פסקה או דילמא הכי קאמר לה: קדושין מתחלו מהאידנא ומגמר לא ניגמרו עד למחר *שני הצייך בפרוטה מהו: הכא ודאי בחד זימנא קאמר לה או דילמא אין אשה מתקדשת לחצאין כלל תיקו: רבא "שתי בנותיך לשני בני בפרוטה" מהו: בתר נותן ומקבל אזלינן והאיכא ממונא או דילמא בתר דידהו אזלינן והא ליכא תיקו ת"ש רב פפא "בתך ופרתך בפרוטה" מהו: מי אמרינן בתך בחצי פרוטה ופרתך בחצי פרוטה או דילמא בתך בפרוטה ופרתך במשיכה תיקו רב אשי "בתך וקרקעך בפרוטה" מהו: בתך בחצי פרוטה וקרקעך בחצי פרוטה או דילמא בתך בפרוטה וקרקעך בחזקה, תיקו. הדוא גברא דאקדיש בשראי: רבה אמר לא צריכי שומא רב יוסף אמר צריכי שומא-את"ל דאמר להא בכל דהו כולי עלמא לא פליגי דלא צריכי שומא אי דאמר להא חמשין ולא שוו חמשין הא לא שוו כי פליגי דאמר חמשין ושוו חמשין—רבתי אמר לא צריכי שומא דהא שוו חמשין רב יוסף אמר צריכי שומא ראיתתא לא בקיאה בשומא לא סמכה דעתה אביי אמר בכל דהו נמי פליגי רב יוסף אמר שוה כסף הרי הוא בכסף מה בכסף דקיץ אף

(דף כח.) נבי ממעל מקדש עשיר שהפרים קן לכבשתו והעני הולל ונדחה ירמה גרסינן נמי ס"מ תלת כמו בשמעתין והתם ע"כ אין לפרש קדושת דמים מדמה התמורה לתין תמורה בשעופות תלת ע"כ הייטו קדושה ואינה קריבה ות"ת למה ליה לרבי יוחנן לאשמועינן הני תלת מילי הא שמעינן לה בפרק מי שהיה נעמא (פסחים דף נח.) ויש לומר משום דפליגא בתרת בפרק בתרא דכריתות (שם) דפליגי בה רבי שמעון בן יוחאי ורבנן מייתי דברי האמוראים ויש לתמוה לימאי לא פריך עלה דרבי יוחנן כי היכי דפריך בכותי (שם) עלה דרבי חוסניאל דאמר מעמא מקדש עשיר שהפרים קן לכבשתו והעני הולל ובדחה ירמה דפריך עלה מרבי שמעון מהכיא

שוה כסף ככסף · גבי קידושין כסף כתיב ושוה כסף תיתרבי ככסף כדתמרינן לקמן ישיב לרבות שוה כסף הלכך כי כסף בעינן דקיין : **מכסף מקנתו** · בעבד עברי כתיב : **ישיב גאולתו** · "יש"ב קל"ת יתירא הוא דמלי למכתב לפיהן גאולתו לרבות שוה כסף לעניין פדיון תורה אור וביון דמיפרק ביה לקנויי נמי מקנה כיה דכתיב "גאולתו מכסף מקנתו": **וביון דלא קיין** · וה"ק ואיזו נקנה בתבואה וכלים הלא ת"ל נקנה **בסורת כסף וכו'** · בתורת דמים הוא נקנה בין שנתנין עליו כסף בין שוה כסף בתורת דמים נקנו הלא בתורת תליפין שדרך לעשות תליפין בתבואה וכלים כליס שנאמר (רות ד) שלף איש נעלו **ותבואה** נמי דכתיב (שם) כל דבר: **ולרב נחמן דאמר** · בפרק הזהב פירי לית להו עבדי תליפין שם נהן תבואה בתורת תליפין כמו כודר לקנות בהן שדה לו שוה דבר בתליפין לית להו קנו והאי "כל דבר" משמע ליה דהכל נקנה במעמד הסחת היכא למימר 'תורת **תבואה** וכלים' ס"ד תליפין, מאי היכא למימר: **אלא לעולם** · ואיו נקנה בתבואה וכלים דקאמר בדלית בהו שוה פרוטה **מקרקע שנתחייבו** בה מזומנין ליהנות מהם: **לפדיון בני** · לחתם סלעים על פדיון הבכור דכתיב (במדבר יח) ופדויו מבן חדש תפדה בערכך כסף משקל הקדש: **לא אמר כלום** · תפי' נהגו לכהן: **כל כמיניה** · כי אמר בחמש סלעים בתמיה: **דשוי** · ולפי הכי קתני ריש"ל לא אמר כלום הואיל ולא ניטומו: **לדידי שוי לי** · אני שם אותו לעצמי ולקבלו בכך: **דנברא רבה הוא** · ולא חזיל בגילגי הלתם: **מקוני** · שם מקום: **ונתן לה דינר** · מיד מקודשת דקיבלה ליה בשם קידושין וע"מ שיטלים ממנו: **פרשום ניכו** · שלין קידושין חלין עד שתקבל את כולו ואת אמרת מקודשת: **כמנה זו** · דדעתה עלוה: **דינר רע**-לקמן מפרש: **כילד דאמר** (ג) **כמנה זו** · ונמלת חסר דינר אינה מקודשת והיינו דקאמר לה אחד לחזור הרשות בידו: **מפקברא**· דפרוסי מפרש: **השתא כמנה סתם** · תנת ליה דיכולים לחזור כל זמן שלא קבלה את כולה: **כמנה זו** · ונמלת חסר (ג) דהשתא לא קבלה כולה מיבעי' דמלי הדרת: **מוב ורוצץ שלי** · ותע"ג דאמר כמנה סתם כיון דחזיתיה מונה והולך דעתה עלוה אבל כי לא נתן לה אלא דינר וקביליתיה ולאי לסם קידושין קבילתיה ועל מנת שיטלים **דשיפכא ביני ווזי** · ולא הכירה בו מתחילה שהיה מעורב ביניהם: **פייגו דינר של נחשת** · ואומתי מקודשת:

הנהות הב"ח

(ג) רש"י ד"ה כילד דאמר לה כמנה זו עמלת: (ד) ר"ה כמנה כו' מכר דינר דהכתם:

גליון הש"ס

גמ' מכסף מקנתו ככסף נזם נקנה · ע"ל יד ע"ב הה"נ מוכר פעמו :

אגב כולי עלמא לית · וח"מ מפי טעמא דלא מהכי מי גרע ממחנה ע"מ להחזיר דתמרינן לעיל (דף ו:) דשמה מהנה? וי"ל דאין הכי נמי דמיגרע גרע דהסם לית לה דבר חשוב דהוי מחנה לע"פ שנתן ע"מ להחזיר כל הכח גבי פדיון לית היה שוה אותו סודר חשם סלעים ומתחילה כשנתן לו לא ידע ניהיה: **השתא** כמנה סתם לא הוי קידושין כמנה זו מיבעיא · וח"מ דלמת הא קמ"ל דכמנה זו לא"ב לא חזרה כה לא מי אמרינן אלא כשנתן לו תחלה כסף הקידושין כלל עד שיטלים הכי נמי כי אמר לה כמנה זו ונמלת חסר לא חלו הקידושין ולא ההפלמה לא מהניא אהרי לא סמכה דעתה להשלמתו הלא למנה שמראה לה והרי הוא חסר :

מנה

אף שוה כסף דקין · הא דתמרינן לקמן (דף יב·) הוצרכה דקדים בוודאי לתודעי יתיב רב שימי בר חייא ורקי מעיין בה לי אית בה שוה פרוטה אין לי לא לכתורה דומה דלא כרב יוסף : **ומאי** ניהו חליפין · אין עבד עברי נקנה בחליפין ולא קונה עלמו בחליפין דמה שהוא קונה בכסף נפקא לן מהאי קרא דמכסף מקנתו לקמן (דף יב:) אבל עבד כנעני נקנה [ב] בחליפין "כדתני כפ' השולח (ניסן (דף נמ:) גבי שקל כומתה ושדה בה אמר לה קני הלי ורקה נפסך ומשמע משום דהוית ליה כליו של מקנה לא עשה ולא כלום אבל בכליו של קונה קנאה ומתורת חליפין משמע ולא בתורת ככף וכך פירש רבינו חננאל

סם" : **מנא** לימיה דהא דתניא ענד זה · לגיסבת קמת מייתי ליה :

רב דהגת שקל סודרא בפדיון הכן· משמע הכא דרב דהגת היה כהן ותימה דכסוף הלו עוכרין (פסחים דף מם.) משמע דלא היה כהן דקאמר לי לאו דנסיבי להנתת לא גלאי ו"ל דלכי רב דהגת הוו לי נמי ו"ל דכסביל לסמו היה לוקח כדלסכהן בפרק הזהוב (לעיל דף קב:) רב להגת לאבל בסביל לסמו" :

אבל כולי עלמא לית · וח"מ מפי טעמא דלא מהכי מי גרע ממחנה ע"מ להחזיר דתמרינן לעיל (דף ו:) דשמה מהנה? וי"ל דאין הכי נמי דמיגרע גרע דהסם לית לה דבר חשוב דהוי מחנה לע"פ שנתן ע"מ להחזיר רב מחנה לע"פ שנתן ע"מ להחזיר כל הכח גבי פדיון לית היה שוה אותו סודר חשם סלעים ומתחילה כשנתן לו לא ידע ניהיה: **השתא** כמנה סתם לא הוי קידושין כמנה זו מיבעיא · וח"מ דלמת הא קמ"ל דכמנה זו לא"ב לא חזרה כה לא מי אמרינן אלא כשנתן לו תחלה כסף הקידושין כלל עד שיטלים הכי נמי כי אמר לה כמנה זו ונמלת חסר לא חלו הקידושין ולא ההפלמה לא מהניא אהרי לא סמכה דעתה להשלמתו הלא למנה שמראה לה והרי הוא חסר :

מנה

הבא במאי עסקינן דאמר "במנה זו", הא מדסיפא "במנה זו" ראשיה "במנה" סתם דקא תני סיפא "אמר לה התקדשי לי במנה זו" ונמצא "מנה חסר דינר-או "דינר של נחשת אינה מקודשת, "דינר רע" הרי זו מקודשת ויחליף: לא, ראשיה וסיפא דאמר "במנה זו" ופרושי קא מפרש "רצה אחד מהן לחזור אפי' בדינר הראשון הרשות בידו ביצד כגון דאמר לה במנה זו והכי נמי מסתברא דאי ס"ד ראשיה במנה סתם-השתא במנה סתם לא הוו קידושי 'במנה זו" מבעיא! משום הא לא אירא תנא סיפא לגלויי ראשיה: שלא תאמר 'ראשיה במנה זו אבל במנה סתם הוו קידושין" תנא סיפא 'במנה זו' מכלל דראשיה במנה סתם ואפילו הכי לא הוו קידושין **רב אשי** אמר מונה והולך שאני דדעתה אכוליה. האי 'דינר של נחשת' היכי דמי אי דידעה ביה הא סברה וקבלה לא צריכא דיהבה ניהליה בלילא אי נמי דאשתכח ליה ביני זוזי. האי 'דינר רע' היכי דמי-אי דלא נפיק היינו 'דינר של נחשת', אמר רב פפא בנון דנפיק על ידי הדחק: **אמר רבא אמר רב נחמן** 'אמר לה "התקדשי לי במנה" ונתן לה משכון עליה אינה מקודשת-מנה

[א] גמ' כגון רב כהנא דנברא רבה הוא. ל"נ וידע למהוני מכל ל"נ לית לה דמר כר רב מבי כו' · כ"ה גירסת הה"ג ורמב"ם ומפרשים לעניין שלין בו משום תוספה (ועמ"ש רבינו ביו"ד סי' ס"ה ס"ק ח) : [ב] תוס' ד"ה ומאי כו' עבד כנעני נקנה · ל"נ וקונה עלמו :

הגהות הגר"א

תשלים לה המנה צריכה נם ושעה הוא בידם דמאי בין תנאי זה לשאר תנאים : במנה זה משמע כל המנה ולא חלו הקדושין עד שתניע בידה כל המנה אבל במנה סתם אפי' מונה והולך מקדשת בדינר הראשון שנתן לה : ב אשי אמר אפי' במנה סתם אם היה מונה והלך אינה מקודשת עד שתניע בידה כל המנה והאי דינר של נחשת היכי דמי אי דידעה ביה מונה והלך אינה מקודשת עד שתניע בידה כל המנה והאי דינר רע ומוכא ג) מילתא פליגי אם ההיא אוקמנא כר' אלעזר כמו שנבאר לקמן : דידעה ביה שהבירה אותו ומחלה אותו הדינר שמעינן מהא דאמ"ר דקדושין לא ניתנו ליפחל הייגו דבעינן (שיש לה) ויתן לה שוה פרוטה ואפ' אמרה הריני כאילו קבלתיה אינו מועיל אבל אם אמר לה התקדשי במאה דינרים יכולה היא למחל מקצתם ואיל ומניע בידה פרוטה : בלילה· ולא ראתה : הייגו [דינר] של נחשת והיכי תני מקודשת: על ידי הדחק משום הכי מקודשת שהרי יכולה להוציא בדוחק ומיהו לחליף אותו הואיל אינה יכולה להוציאו בלא פורחא) :ותוספתא תבעו זה את האיש תבע תחלה ואמר לה קבל הקדושין ואם האשה תבעה תחלה שאמרה לו תני לי קדושין ותבע האיש תחלה אמרה לו הבר שלא תתקדש לו אלא במאתים ודאי על מנת ליתן מאתים קדש ובשה או מאתים סתם הרא זה ומקודשת מה שנתן לה והוא ישלים המאתים מיהו אם אינו רוצה להשלים אינה מקודשת כדפרשינא לעיל נבי ההיא דרבי אלעזר נ).תבעו זה את

ו) נתן זה ל"ש ואולי יש כאן ס"ם · כ) בתוספתא ס"ב דמכילתין וכך ליתא שם זה לומר במנה וזה לומר במתנים וכו' ותמ"ב תבעו זה ל"ז וקדמו שם האיש תבע את האשה ושם האשה תבעה את האיש תבע תחלה וכו' ומכאן ואילך כדברי האשה עבד דברי האיש ע"ש ·

תוספות

דכתובות ס"ו [לקמן כתי] כ"מ מו. [לקמן מו.] [לקמן מו·] [לקמן מו·] [לקמן מו·

מנה אין כאן משכון אין כאן · פי' ואינה מקודשת לפי שהאשה נקנית בכסף והכסף ליט בעין היאך יקנה אלא ע"י המשכון תחת הכסף כיון שלא יצאו ליד האשה ולפי זה אין לחלק בין משכון זה והמשכון יהיה שלך פשיטא דמקודשת וכמו כן אם אמר תחזיר לי מנה שהלויתיך אלא תן לי משכון זה שבידך ואני מחזיר לך מנה במתנה והניח לו משכון עליו ולא תחזיר לי המשכון עד שתתן לך המנה דלמ"ד לעכב המשכון עד שיתן לו המנה ותימה מכח דאמר בהשוכר את האומנין (ב"מ דף עח:) נבי השוכר את הפועלים להעלות פשתן וכל דכר שהוא לחבוד מקום שתתן שם אם חדם וחזרו בהן שוכר עליהן או מטעון וקמיירין "עד כמה שוכר עליהן מ"ל נתמן עד כדי שכרן לימיבה רבא לרב נחמן עד תרבעים ותמשים זוז התם כשבאת מבילה בידו פירוש שבאת כלי תומעות של פועל ליד בעל הבית והשתא כי אתת מבילה בידו מאי הוי הא מנה אין לתן משכון אין לתן וי"ל דלא דמי להתם דגרמו לו הפסד ושוב אתת מבילה בתורת משכון אלא קנייה לו בפשוט פועלין וכשרגילין לעשות בידוכין לריך ליזהר בדבר יפה שיאמר הרי אני מקנה לך כך וכך בגוף החפץ דאם אמר לא תחזור כי אתת לך כך וכך והא לך משכון מנה אין לתן משכון אין לתן ואמרי כשהוחזק מהן מוחזק בו הכי מחבירם בדבר: **משכון** לחבירם וכדרבי יוחנן · תע"ג דרבי יוחנן חייבי במשכון אלא בשעת הלוותו מיהו לממר כיון דבשל תוב קנה משכון אלא בשעת הלוותו דאמר לה התקדשי לי בזה והילך אתקדשי לי בשעת הלוותו אלא בשעת הלוותו לא מהני דכיון דלא קנה משכון עד לאחר זמן לא חלו דברי הקידושין מעיקרא ואין לומר דמהני מיהא לעכב עד שיתן לו דהא אמרינן בפ"ק דב"ב (דף ט:) גבי מוכר פירות לחבירו ונתן לו מעות ואמר לו אל תתן לאחרים ובא אחר ונתן לו מעות ואמר לו תן לי ואל תתן לאחרים ובא ואמר לו (עשו דברי תורה) ע"כ התם אמרינן ס"ב: מנה אין כאן לא המנה הגיע לידה ולא משכון נתן לה להיות שלה דנימא שזה כסף ככסף הלכך אין לה על המשכון כלום: במשכון מקודשת דאמר לה התקדשי לי במנה והיות לה משכון: [במשכון] דאחרים · במשכון שמסתלו ב"ד על חוב שיש לו אצל אחרים ומקדשה באותו זכות דאי אמר לה התקדשי לי בזה ואילו ואחרים מוצאין אותו המשכון מידה אינה מקודשת אלא ואלו דאמר לה התקדשי לי במשכון זה שיש לי אצל פלוני או התקדשי לי בכאה זו שיש לי על משכון זה מקודשת · ולי תימא הכא נמי מנה לא הגיע לידה ומשכון לא נתן לה להיות שלה ואין לה על המשכון כלום שהרי הוא קונה המשכון עד שיתן לו את שלו קונה לה ע"י אחר אלא מנה והא"ב אם בעל הבית עצמו שהוא הלוואה הכא נמי בעל הבית זכותא כגון שבירארנו בסוף המקבל · ומשום הכי פריכא לה בשמכנו לה אלא בשעת הלוואתו והכי איקימנא לה להא כי יצחק בשבועות ובבא מציעא · ואיכא

תוס' ר"י הזקן את זה · אם המוכר חבע ואבר לו קנה החפץ (ונחנו לו) [ישמ דברי לוקח] אם הלוקח חבע ואבר לו קנו לו החפץ וגא ומשכנו [עשו דברי מוכר] ע"כ התוספתא פ"ב: מנה אין כאן לא המנה הגיע לידה ולא משכון נתן לה להיות שלה דנימא שזה כסף ככסף הלכך אין לה על המשכון כלום: במשכון מקודשת וקס"ד דמיירי כה"ג דאמר לה התקדשי לי במנה והיות לה משכון: [במשכון] דאחרים · במשכון שמסתלו ב"ד על חוב שיש לו אצל אחרים ומקדשה באותו זכות דאי אמר לה התקדשי לי בזה ואילו ואחרים מוצאין אותו המשכון מידה אינה מקודשת אלא ואלו דאמר לה התקדשי לי במשכון זה שיש לי אצל פלוני או התקדשי לי בכאה זו שיש לי על משכון זה מקודשת · ולי תימא הכא נמי מנה לא הגיע לידה ומשכון לא נתן לה להיות שלה ואין לה על המשכון כלום שהרי הוא קונה המשכון עד שיתן לו את שלו קונה לה ע"י אחר אלא מנה והא"ב אם בעל הבית עצמו שהוא הלוואה הכא נמי בעל הבית זכותא כגון שבירארנו בסוף המקבל · ומשום הכי פריכא לה בשמכנו לה אלא בשעת הלוואתו והכי איקימנא לה להא כי יצחק בשבועות ובבא מציעא · ואיכא

מתניתין סוגה על הראשונה שיש לו על המשכון דאי אמר לה התקדשי לי בזה ואילו ואחרים מוצאין אותו המשכון מידה אינה מקודשת אלא ואלו דאמר לה התקדשי לי במשכון זה שיש לי אצל פלוני או התקדשי לי בכאה זו שיש לי על משכון זה מקודשת · ולי תימא הכא נמי מנה לא הגיע לידה ומשכון לא נתן לה להיות שלה ואין לה על המשכון כלום שהרי הוא קונה המשכון עד שיתן לו את שלו קונה לה ע"י אחר אלא מנה והא"ב אם בעל הבית עצמו שהוא הלוואה הכא נמי בעל הבית זכותא כגון שבירארנו בסוף המקבל · ומשום הכי פריכא לה בשמכנו לה אלא בשעת הלוואתו והכי איקימנא לה להא כי יצחק בשבועות ובבא מציעא · ואיכא

גמרא מנה אין כאן משכון אין כאן איתיביה רבא לרב נחמן [קידשה במשכון מקודשת] התם במשכון דאחרים וכדרבי יצחק דאמר רבי יצחק כמין לבעל חוב שקונה משכון שנאמר ולך תהיה צדקה אם אינו קונה צדקה מנין מבאן לבעל חוב שקונה משכון בני רב הונא בר אבין זבון חדיא אמתא בפרסי לא הוו בהדייהו אורבי נסבא עלויה למוף אייתי אמתא אתו לקמיה דרבי אמי אמר להו פריטי אין כאן נסבא אין כאן: [התקדשי לי במנה] נטלתו וזרקתו לים או לאור או לכל דבר האבד אינה מקודשת הא שדיתינהו קמיה הוו קידושין הא דאמרה ליה שקיל לא בעינא! לא מיבעיא קא אמר לא מיבעיא שדיתינהו קמיה דלא הוו קידושין אבל זרקתו לים או לאור אימא כיון דמיחייבא בהו קדושי קדיש נפשה והא דקא עבדא הכי סברא אי ברכיה להאי גברא אי רתחנא הוא אן לא קמ"ל. תנן רבנן [התקדשי לי במנה] תנם לאבא ולאביך אינה מקודשת על מנת שיקבלום לי מקודשת תנא אבא להודיעך כח דרישא תנא אביך להודיעך כח דסיפא [התקדשי לי במנה] "תנם לפלוני" אינה מקודשת "על מנת שיקבלם לי" מקודשת וצריכא: דאי אשמעינן אבא ואביך התם הוא דכי אמרה "על מנת שיקבלום לי" הוו קידושין דסמכה דעתה עילויהו סברה עבדין לי שליחותאי אבל פלוני לא ואי אשמעינן פלוני הבא הוא דכי אמרה "תנם לפלוני" לא הוו קידושי דלא מקרבא דעתה לגביה למיתבה ליה במתנה אבל אבא ואביך דמקרבא דעתה לגבייהו אימא במתנה יהביתיה ניהליהו צריכא. ת"ר [התקדשי לי במנה] [תנם על גבי] סלע אינה מקודשת ואם היה סלע שלה מקודשת בעי רב ביבי סלע של שניהם מהו? תיקו. [התקדשי לי בכסף] תנהו לכלב אינה מקודשת ואם היה כלב שלה מקודשת בעי רב מרי: כלב רץ אחריה מהו? כהתוא הנאה דקא מצלה נפשה מיניה גמרה ומקניא ליה נפשה או דלמא מצי אמרה ליה מדאורייתא חיובי מחייבת לאצולי? תיקו [התקדשי לי בכסף] "תנהו לעני" אינה מקודשת אפילו עני הסמוך עלה מאי טעמא? אמרה ליה כי היכי דמחייבנא ביתא אנא הכי מחייבת ביה את ההוא גברא רחזה קא מזבין

מנה אין כאן משכון אין כאן · הלכך מקנה (ה) לו זוזי (כאן) כלום אין כאן המקנה: **במשכון דאחרים** · שהיה בידו וקדשה בתוב שים לו עליו הלכך מקודשת שהמשכון עומד קנוי לה: **כפריטי** · על מנת לקבל פרוטות על נתינת: **נפשה** · תמיכה על כסף: **פריטי אין כאן** · שהמטו עליה הלכך נפשה שהוא משכון אין כאן כאילו אין כאן במקומו לקנות שאם נתן פרוטות היתה קנויה להם: **נפשו** · שבועות מד. כ"מ פב.

**מנה אין כאן משכון אין כאן איתיביה רבא לרב נחמן [קידשה במשכון מקודשת] התם במשכון דאחרים וכדרבי יצחק דאמר רבי יצחק כמין לבעל חוב שקונה משכון שנאמר ולך תהיה צדקה אם אינו קונה צדקה מנין מבאן לבעל חוב שקונה משכון בני רב הונא בר אבין זבון חדיא אמתא בפרסי לא הוו בהדייהו אורבי נסבא עלויה למוף אייתי אמתא אתו לקמיה דרבי אמי אמר להו פריטי אין כאן נסבא אין כאן: [התקדשי לי במנה] נטלתו וזרקתו לים או לאור או לכל דבר האבד אינה מקודשת הא שדיתינהו קמיה הוו קידושין הא דאמרה ליה שקיל לא בעינא! לא מיבעיא קא אמר לא מיבעיא שדיתינהו קמיה דלא הוו קידושין אבל זרקתו לים או לאור אימא כיון דמיחייבא בהו קדושי קדיש נפשה והא דקא עבדא הכי סברא אי ברכיה להאי גברא אי רתחנא הוא אן לא קמ"ל. תנן רבנן [התקדשי לי במנה] תנם לאבא ולאביך אינה מקודשת על מנת שיקבלום לי מקודשת תנא אבא להודיעך כח דרישא תנא אביך להודיעך כח דסיפא [התקדשי לי במנה] "תנם לפלוני" אינה מקודשת "על מנת שיקבלם לי" מקודשת וצריכא: דאי אשמעינן אבא ואביך התם הוא דכי אמרה "על מנת שיקבלום לי" הוו קידושין דסמכה דעתה עילויהו סברה עבדין לי שליחותאי אבל פלוני לא ואי אשמעינן פלוני הבא הוא דכי אמרה "תנם לפלוני" לא הוו קידושי דלא מקרבא דעתה לגביה למיתבה ליה במתנה אבל אבא ואביך דמקרבא דעתה לגבייהו אימא במתנה יהביתיה ניהליהו צריכא. ת"ר [התקדשי לי במנה] [תנם על גבי] סלע אינה מקודשת ואם היה סלע שלה מקודשת בעי רב ביבי סלע של שניהם מהו? תיקו. [התקדשי לי בכסף] תנהו לכלב אינה מקודשת ואם היה כלב שלה מקודשת בעי רב מרי: כלב רץ אחריה מהו? כהתוא הנאה דקא מצלה נפשה מיניה גמרה ומקניא ליה נפשה או דלמא מצי אמרה ליה מדאורייתא חיובי מחייבת לאצולי? תיקו [התקדשי לי בכסף] "תנהו לעני" אינה מקודשת אפילו עני הסמוך עלה מאי טעמא? אמרה ליה כי היכי דמחייבנא ביתא אנא הכי מחייבת ביה את ההוא גברא רחזה קא מזבין

צדקה מנין · ות"ח תיכף לדקה ממה שיחזיר לו לעכב עליו ת"ל דדייק מדכתיב (דברים טו) ושכב בשלמתו ובירך לך ואי לא הוי קונה ליה ת"ל כשמכרנו העני הוי ליה כרכים ודים מפרשים דלת מיקרי לדקה תלת הנוקן משלו כמו לדק ממלך וחן לו (ב"ב מח:):

תנם נתנה לו לתיך לינה מקודשת · ואם תאמר הא תמרינן לעיל (דף ה:) תן מנה לפלוני ותקדש לגי לך מקודשת ים לומר דלת דמי דהתם שהתחילה היתה בדבר תיכף למימר דהעמה להתקדש תכל הכא שהוא אמר לה תחילה התקדשי לי והיא משיבה תנם למי שאמרלה תיכף למימר דתין דעמה להתקדש תלת היא משנה בו ואינה מקודשת: **תנם** לפלוני לינה מקודשת · ות"ח תמתי קתני לעיל כשרייתה תלוך לתכת ולפלוני סניא ותיכת ולפלוני סניא ותמת ים לומר דתין נתנה לך כיון דלת תנת לתלוך בשרייתה לתדיה לי נמי ל"ל דלהכי תנת לתלוך ולפלוני מקום דס"ד דליהוי מקודשת מפי דתיוכי מכתמרה תנם לפלוני מכתמרה תנם לתלוך לסמכה דעתה מפי כשיבוא כיד פלוני: **אם** היה סלע שלה מקודשת · פי' בקונטרס דתגרה קונה לה ולת נהירת דתם כן מתי בעי סלע של שניהם מהו פשיטת דתיוכת דתיוכת קונה כיון דהוה תגר של שניהם כדתמרינן פרק המוכר את הספינה (ב"ב דף פה:) תמר רבי יהלי תגר של שני שותפין קונין זה מזה ומוקי לה כמודד כתוך קיפתו של נוקח תכל כמודד על הקרקע לת ומרתה לפרש להכת הטעם תן תלוי בקנין תגרה תלת כשהסלע שלה כמכה דעתה ובשלמו שלה לת כמכה דעתה ובעי כשהסלע של שניהם לי כמכה דעתה תי לת:

מנה אין כאן משכון · הלכך מקנה (ה) לו זוזי (כאן) כלום אין כאן המקנה: **במשכון דאחרים** · שהיה בידו וקדשה בתוב שים לו עליו הלכך מקודשת שהמשכון עומד קנוי לה: **כפריטי** · על מנת לקבל פרוטות על נתינת: **נפשה** · תמיכה על כסף: **פריטי אין כאן** · שהמטו עליה הלכך נפשה שהוא משכון אין כאן כאילו אין כאן במקומו לקנות שאם נתן פרוטות היתה קנויה להם: **נפשו** · שבועות מד. כ"מ פב.

הגהות הב"ח (ה) ר"ש ד"ה מנה וכו' משכון אין כאן אין שום זוז כלום וכו' עיי"ש:

[ג"מ פת:] **[ע"ל ה:]** **תוספתא דקידושין פ"ב** **נמוקי/מהרש"א** על מקורות [עם עמ] קידושין באות א' כבר ותקידושין פט · מיי' עם עוש"ע עם פעיף י':

מתניתין סוגה על הראשונה שיש לו על המשכון דאי אמר לה התקדשי לי בזה ואילו ואחרים מוצאין אותו המשכון מידה אינה מקודשת אלא ואלו דאמר לה התקדשי לי במשכון זה שיש לי אצל פלוני או התקדשי לי בכאה זו שיש לי על משכון זה מקודשת · ולי תימא הכא נמי מנה לא הגיע לידה ומשכון לא נתן לה להיות שלה ואין לה על המשכון כלום שהרי הוא קונה המשכון עד שיתן לו את שלו קונה לה ע"י אחר אלא מנה והא"ב אם בעל הבית עצמו שהוא הלוואה הכא נמי בעל הבית זכותא כגון שבירארנו בסוף המקבל · ומשום הכי פריכא לה בשמכנו לה אלא בשעת הלוואתו והכי איקימנא לה להא כי יצחק בשבועות ובבא מציעא · ואיכא

גמרא מנה אין כאן משכון אין כאן איתיביה רבא לרב נחמן [קידשה במשכון מקודשת] התם במשכון דאחרים וכדרבי יצחק דאמר רבי יצחק כמין לבעל חוב שקונה משכון שנאמר ולך תהיה צדקה אם אינו קונה צדקה מנין מבאן לבעל חוב שקונה משכון בני רב הונא בר אבין זבון חדיא אמתא בפרסי לא הוו בהדייהו אורבי נסבא עלויה למוף אייתי אמתא אתו לקמיה דרבי אמי אמר להו פריטי אין כאן נסבא אין כאן: [התקדשי לי במנה] נטלתו וזרקתו לים או לאור או לכל דבר האבד אינה מקודשת הא שדיתינהו קמיה הוו קידושין הא דאמרה ליה שקיל לא בעינא! לא מיבעיא קא אמר לא מיבעיא שדיתינהו קמיה דלא הוו קידושין אבל זרקתו לים או לאור אימא כיון דמיחייבא בהו קדושי קדיש נפשה והא דקא עבדא הכי סברא אי ברכיה להאי גברא אי רתחנא הוא אן לא קמ"ל. תנן רבנן [התקדשי לי במנה] תנם לאבא ולאביך אינה מקודשת על מנת שיקבלום לי מקודשת תנא אבא להודיעך כח דרישא תנא אביך להודיעך כח דסיפא [התקדשי לי במנה] "תנם לפלוני" אינה מקודשת "על מנת שיקבלם לי" מקודשת וצריכא: דאי אשמעינן אבא ואביך התם הוא דכי אמרה "על מנת שיקבלום לי" הוו קידושין דסמכה דעתה עילויהו סברה עבדין לי שליחותאי אבל פלוני לא ואי אשמעינן פלוני הבא הוא דכי אמרה "תנם לפלוני" לא הוו קידושי דלא מקרבא דעתה לגביה למיתבה ליה במתנה אבל אבא ואביך דמקרבא דעתה לגבייהו אימא במתנה יהביתיה ניהליהו צריכא. ת"ר [התקדשי לי במנה] [תנם על גבי] סלע אינה מקודשת ואם היה סלע שלה מקודשת בעי רב ביבי סלע של שניהם מהו? תיקו. [התקדשי לי בכסף] תנהו לכלב אינה מקודשת ואם היה כלב שלה מקודשת בעי רב מרי: כלב רץ אחריה מהו? כהתוא הנאה דקא מצלה נפשה מיניה גמרה ומקניא ליה נפשה או דלמא מצי אמרה ליה מדאורייתא חיובי מחייבת לאצולי? תיקו [התקדשי לי בכסף] "תנהו לעני" אינה מקודשת אפילו עני הסמוך עלה מאי טעמא? אמרה ליה כי היכי דמחייבנא ביתא אנא הכי מחייבת ביה את ההוא גברא רחזה קא מזבין

צדקה מנין · ות"ח תיכף לדקה ממה שיחזיר לו לעכב עליו ת"ל דדייק מדכתיב (דברים טו) ושכב בשלמתו ובירך לך ואי לא הוי קונה ליה ת"ל כשמכרנו העני הוי ליה כרכים ודים מפרשים דלת מיקרי לדקה תלת הנוקן משלו כמו לדק ממלך וחן לו (ב"ב מח:):

תנם נתנה לו לתיך לינה מקודשת · ואם תאמר הא תמרינן לעיל (דף ה:) תן מנה לפלוני ותקדש לגי לך מקודשת ים לומר דלת דמי דהתם שהתחילה היתה בדבר תיכף למימר דהעמה להתקדש תכל הכא שהוא אמר לה תחילה התקדשי לי והיא משיבה תנם למי שאמרלה תיכף למימר דתין דעמה להתקדש תלת היא משנה בו ואינה מקודשת: **תנם** לפלוני לינה מקודשת · ות"ח תמתי קתני לעיל כשרייתה תלוך לתכת ולפלוני סניא ותיכת ולפלוני סניא ותמת ים לומר דתין נתנה לך כיון דלת תנת לתלוך בשרייתה לתדיה לי נמי ל"ל דלהכי תנת לתלוך ולפלוני מקום דס"ד דליהוי מקודשת מפי דתיוכי מכתמרה תנם לפלוני מכתמרה תנם לתלוך לסמכה דעתה מפי כשיבוא כיד פלוני: **אם** היה סלע שלה מקודשת · פי' בקונטרס דתגרה קונה לה ולת נהירת דתם כן מתי בעי סלע של שניהם מהו פשיטת דתיוכת דתיוכת קונה כיון דהוה תגר של שניהם כדתמרינן פרק המוכר את הספינה (ב"ב דף פה:) תמר רבי יהלי תגר של שני שותפין קונין זה מזה ומוקי לה כמודד כתוך קיפתו של נוקח תכל כמודד על הקרקע לת ומרתה לפרש להכת הטעם תן תלוי בקנין תגרה תלת כשהסלע שלה כמכה דעתה ובשלמו שלה לת כמכה דעתה ובעי כשהסלע של שניהם לי כמכה דעתה תי לת:

נאן דתגרש בתכתב דאחרים אפי' משכנו בשעת הלוואתו והכי דייק מהא דר' יצחק דגאיל ותשכנו שלא בשעת הלוואתו קני ליה עד שיתן לך איזו מן המשכון שהלוה חייב לו משכנו בשעת הלוואתו [נמי] קצת שעבודא מיהו איית ליה עילויה ואיזהו שעבוד נתן לה וזה הבל: **נפרשי** · דעבד כנעני נקנה בכסף: נסכא' ונתיירה השפחה ורצו לחזור בהם המוכרים: פריטי אין כאן שלא נתנו המעות שקנו אותה והכסף לא נתנו להם שלהם דנימא שזה כסף ככסף הלכך לא נתנו להם עליה לא בכסף ולא שזה כסף שאין להם על הנסכא כלום שמעינן מיהא שהמוכר יש לעובד כוכבים אף על פי שהעובד כוכבים מניח משכון על היין קודם שנאסר אינו מועיל ואכתי דמי היין נמך קא שקיל שהרי לא נתן לו בכסף שיקנה בו היין ולא נתן לו בכסף שיקנה בו היין או בשטרון כלום ואין לו תקנה אלא שילוה לו המעות על המשכון ויקח המשכון קודם שיאסר היין · ואיכא כאן דאמר דגאיל בדיניהם קונה היין ליח לן בה: **מראהדייבא** בהו אם לא נטלם בתורת קדושין וכתב רבינו נסים ודוקא היכא שנפלחים בכעס מתקחם מיד אבל לקחם בפני עדים ואח"כ וזרקים לפניו או לידבר האבד צריכה היפנו גם: בפנה והיא חשיבה אותה תנם לאבא אינה מקודשת שלא נתרצית בקידושין אלא כאומרה לו להפסיד פעותיו: שיקבלם לי מקודשת דסמכה דעתה שאותו שלתי יקבל מעותיה ותתרצית בקידושין איכא כאן דאמר בכל הני או היא חזר ואמר הרי את מקודשת לי בבנה זה שאיתן לפלוני בכעותיך והיא שתקה מקודשת אע"פ שלא אמרה תהלה אלא תנם לפלוני ולאו פילוחא היא כמו שבארנו לעיל: על גבי הסלע דלאו לשון ריצוי הוא אלא הפסד מעותיך ומיירי נמי בשלא הזר ואמר לה כלום אלא שהניחם שם לפרישה קמא: שלה לשון ריצוי הוא דקאמרה כלומר הניחם ברשותי של שניהם בעיא ולא אישטיא דגאיל הסכים של שניהם אם נרצית לקדושין אם לאו: לכלב כלומר הפסידהו ואינו לשון ריצוי: נמרה ומקניא לשון ריצוי הוא דקאמרה או חיובי מחייבת ולא נתרצתה בקדושין אלא אכתי לך שתצילני כמו שאתה חייב להצילו נפש אחת מישראל ואכתי דמי היין נמך קא שקיל שהרי לא נתן לו הכסף שיקנה בו היין ולא נתן לו המשכון כלום ואין לו תקנה אלא שילוה לו המעות על המשכון ויקח המשכון קודם שיאסר היין · ואיכא כאן דאמר דגאיל בדיניהם קונה היין ליח לן בה: **מראהדייבא** בהו אם לא נטלם בתורת קדושין וכתב רבינו נסים ודוקא היכא שנפלחים בכעס מתקחם מיד אבל לקחם בפני עדים ואח"כ וזרקים לפניו או לידבר האבד צריכה היפנו גם: בפנה והיא חשיבה אותה תנם לאבא אינה מקודשת שלא נתרצית בקידושין אלא כאומרה לו להפסיד פעותיו: שיקבלם לי מקודשת דסמכה דעתה שאותו שלתי יקבל מעותיה ותתרצית בקידושין איכא כאן דאמר בכל הני או היא חזר ואמר הרי את מקודשת לי בבנה זה שאיתן לפלוני בכעותיך והיא שתקה מקודשת אע"פ שלא אמרה תהלה אלא תנם לפלוני ולאו פילוחא היא כמו שבארנו לעיל: על גבי הסלע דלאו לשון ריצוי הוא אלא הפסד מעותיך ומיירי נמי בשלא הזר ואמר לה כלום אלא שהניחם שם לפרישה קמא: שלה לשון ריצוי הוא דקאמרה כלומר הניחם ברשותי של שניהם בעיא ולא אישטיא דגאיל הסכים של שניהם אם נרצית לקדושין אם לאו: לכלב כלומר הפסידהו ואינו לשון ריצוי: נמרה ומקניא לשון ריצוי הוא דקאמרה או חיובי מחייבת ולא נתרצתה בקדושין אלא אכתי לך שתצילני כמו שאתה חייב להצילו נפש אחת מישראל ואכתי דמי היין נמך קא שקיל שהרי לא נתן לו הכסף שיקנה בו היין ולא נתן לו המשכון כלום ואין לו תקנה אלא שילוה לו המעות על המשכון ויקח המשכון קודם שיאסר היין · ואיכא כאן דאמר דגאיל בדיניהם קונה היין ליח לן בה: **מראהדייבא** בהו אם לא נטלם בתורת קדושין וכתב רבינו נסים ודוקא היכא שנפלחים בכעס מתקחם מיד אבל לקחם בפני עדים ואח"כ וזרקים לפניו או לידבר האבד צריכה היפנו גם: בפנה והיא חשיבה אותה תנם לאבא אינה מקודשת שלא נתרצית בקידושין אלא כאומרה לו להפסיד פעותיו: שיקבלם לי מקודשת דסמכה דעתה שאותו שלתי יקבל מעותיה ותתרצית בקידושין איכא

הב דמקדשה" כ"ם כשלומדה מן לי ו"ל דשלחי הכא דמעיקרא היתה שולחת שלח בתורת קידושין ומשום הכי לימא כשלומדת הכי מדעתא דמעיקרא קתמר **כל** דתקף ושדי לימא מקודשת · וא"ת מי גרע מתן מעות לפלוני (לעיל ה:)

[לעיל ה:]

ע א ב ג מיי' פ"ד מהל' אישות הלכה ב סמג עשין מה טוש"ע אה"ע סי' כט סעיף י :

עב ה מיי' שם פ"ג מהל' אישות הלכה ג סמג עשין מה טוש"ע אה"ע סי' לה סעיף ג :

[וכתף קיד: ע"ש כתוס']

תוספי' · טומיע"ש שטושין על בדיל ושרטין הרכה מהן בתוך אחד ושטין תוכו כמין ענק וטשלין בעוליהן למטר ויש נוהרין שלא לשלוח בהן כל זכוכים כמין טבעות דקים וקורין תוכו פוריל"ש ובלעז רכוטיט לשטנים : **מי שהפך** · מלת תוכ הענק : **מיקדשא לי** · בלשון שלילה : **פב דאמר** · דלמר לעיל כפלוגיה לישנא : **פנא דפלגא** · בכתר המלך שכתב : **ופלגא כרי"ם** · דלמר (לעיל דף ח:) התקדשי לי במנה ונתן לה חיבר הרי זו מקודשת ויצלים : **כרבא דאמר רב נחמן** · דלמר לעיל (שם) מנה לך כאן משכון לין כאן : **כמי שהקדשה לי** · והיל כרבנן שלא לקדשה כגון שלא בנרה : **נשמר וביני** · ומכלן דכי הלי נוחת הוי שמרה : **מפי מעמא קרים ביה יקנו משום דכסיב ובכר** · כתמיה קרי ביה כי יקח ויימא דלכי העברה קתמר שיהא מקיפה לנעל ומשום דכתיב "לא בחי נחתי" : **פלכתא ניבו** · למשה מסיני : **כפם נמי** · נבי שטר זביני כתיב ולקח לא ספר המקנה" ללמוד המוכר נותן ללוקח דכתיב ולקח ולא כתיב ותתן ויכולין היה קונה לא השדה מיד ממעמל ללמוד מוכר לנותב שדי מכורה לך ושתן ביד לוקח הכל לפי שקבלתה היתה מדעתו של לא: **מדעמם** · שהיה לחמה לו לנקבל והל דבעינן דעתה דידה והוא שבגרה: **שלא בשמה** · שנכתב בשם אחרת ומשלך : **יניחה**

ר' זירא בר ממל הא לא דמי האי שטרא לשטר זביני· רחם מוכר כותב לו "שדי מכורה לך הבא בעל כותב "בתך מקודשת לי"אמר רבא והא מעניינא דקרא והתם מעניינא דקרא בתך נמי כתיב °ומכר מאחוזתו במוכר תלה רחמנא הבא בתיב °כי יקח בבעל תלה רחמנא: אחת נמי כתיב °שלוח בלבף יקנו קרי ביה °לקנו, מאי טעמא קרית ביה לקנו: משום דכתיב °ומכר ה"נ מרי ביה °כי יקח דכתיב °את בתי נתתי לאיש הזה" אלא אמר רבא הלכתא נינהו ואמבי'נהו רבנן אקראי ואביעים אימא התם נמי כתיב °ואקח את ספר המקנה ואמר רבא אמר רב נחמן בתך מקודשת לי,בתך מקודשת לי הנייר או על החרס אע"פ שאין בו שוה פרוטה בתך לי לאינתו, תרי זו מקודשת בין ע"י אביה בין ע"י עצמה "מרעתה והוא שבגרה; בעי ר' שמעון בן לקיש *שטר אירוסין שכתבו שלא לשמה מהו: תיובתיה דריש לקיש דאמר ריש לקיש *פתבייתא אתאי דהויא איתתא אמרה ליה הב לי חד *שיבא,אמר לה "אי יהבינא לך,מיקדשת לי:"אמרה ליה "הבה מיהבה" אמר רב חמא "כל הבה מיהבה' לאו כלום הוא ההוא נברא הדנה קא שתי חמרא בחנותא אתאי דהויא איתתא אמרה ליה הב לי חד כסא,אמר לה "אי יהבינא לך מיקדשת לי:"אמרה ליה "אשקויי אשקיין" אמר רב חמא "כל אשקויי אשקיין' לאו כלום הוא ההוא נברא דהנה קא שתי חמרי מדקלא,אתאי דהויא איתתא א"ל שדי לי תרתי" אמר לה אי שרינא לך מיקדשת לי? אמרה ליה "שדי מישרא" אמר רב זביד כל'שדי מישרא' לאו כלום הוא,אבעיא להו "הב,אשקי,ושדי" מהו אמר רבינא מקודשת רב ממא בר רקתא אמר'תנא דמלכא' אינה מקודשת 'והלכתא אינה מקודשת והלכתא שיראי לא צריכי שומא והלכתא כר"א והלכתא כרבא אמר רב נחמן: *ת"ר בשטר כיצד כתב לו על הנייר או על החרס אע"פ שאין בו שוה פרוטה בתך מקודשת לי,בתך מאורסת לי בתך לי לאינתו' תרי זו מקודשת מתקף לה ר' זירא בר ממל הא לא דמי האי שטרא לשטר זביני· רחם מוכר כותב לו "שדי מכורה לך הבא בעל כותב "בתך מקודשת לי"אמר רבא והא מעניינא דקרא והתם מעניינא דקרא בתך נמי כתיב °ומכר מאחוזתו במוכר תלה רחמנא הבא בתיב °כי יקח בבעל תלה רחמנא: אחת נמי כתיב °שלוח בלבף יקנו קרי ביה °לקנו, מאי טעמא קרית ביה לקנו: משום דכתיב °ומכר ה"נ מרי ביה °כי יקח דכתיב °את בתי נתתי לאיש הזה" אלא אמר רבא הלכתא נינהו ואמבי'נהו רבנן אקראי ואביעים אימא התם נמי כתיב °ואקח את ספר המקנה ואמר רבא אמר רב נחמן בתך מקודשת לי,בתך מאורסת לי בתך לי לאינתו, תרי זו מקודשת בין ע"י אביה בין ע"י עצמה "מרעתה והוא שבגרה; בעי ר' שמעון בן לקיש *שטר אירוסין שכתבו שלא לשמה מהו: תיובתיה דריש לקיש דאמר ריש לקיש *פתבייתא אתאי דהויא איתתא אמרה ליה הב לי חד *שיבא,אמר לה "אי יהבינא לך,מיקדשת לי:"אמרה ליה "הבה מיהבה" אמר רב חמא "כל הבה מיהבה' לאו כלום הוא ההוא נברא הדנה קא שתי חמרא בחנותא אתאי דהויא איתתא אמרה ליה הב לי חד כסא,אמר לה "אי יהבינא לך מיקדשת לי:"אמרה ליה "אשקויי אשקיין" אמר רב חמא "כל אשקויי אשקיין' לאו כלום הוא ההוא נברא דהנה קא שתי חמרי מדקלא,אתאי דהויא איתתא א"ל שדי לי תרתי" אמר לה אי שרינא לך מיקדשת לי? אמרה ליה "שדי מישרא" אמר רב זביד כל'שדי מישרא' לאו כלום הוא,אבעיא להו "הב,אשקי,ושדי" מהו אמר רבינא מקודשת רב ממא בר רקתא אמר'תנא דמלכא' אינה מקודשת 'והלכתא אינה מקודשת והלכתא שיראי לא צריכי שומא והלכתא כרבא אמר רב נחמן: *ת"ר בשטר כיצד כתב לו על הנייר או על החרס אע"פ שאין בו שוה פרוטה בתך מקודשת לי,בתך מאורסת לי בתך לי לאינתו' תרי זו מקודשת בין ע"י אביה בין ע"י עצמה "מרעתה והוא שבגרה; בעי ר' שמעון בן לקיש *שטר אירוסין שכתבו שלא לשמה מהו: תיובתיה דריש לקיש דאמר ריש לקיש

והלכתא שיראי לא צריכי שומא· ו"ת מי גרע מתן מעות לפלוני דמקודשת" כ"ם כשלומדה מן לי ו"ל דשלחי הכא דמעיקרא היתה שולחת שלח בתורת קידושין ומשום הכי לימא כשלומדת הכי מדעתא דמעיקרא קתמר **כל** דתקף ושדי לימא מקודשת · וא"ת מי גרע מתן מעות לפלוני (לעיל ה:) כשלומדה לישנא : **פנא דפלגא** · בכתר המלך שכתב : **ופלגא כרי"ם** · דלמר (לעיל דף ח:) התקדשי לי במנה ונתן לה חיבר הרי זו מקודשת ויצלים : **כרבא דאמר רב נחמן** · דלמר לעיל (שם) מנה לך כאן משכון לין כאן : **כמי שהקדשה לי** · והיל כרבנן שלא לקדשה כגון שלא בנרה : **נשמר וביני** · ומכלן דכי הלי נוחת הוי שמרה : **מפי מעמא קרים ביה יקנו משום דכסיב ובכר** · כתמיה קרי ביה כי יקח ויימא דלכי העברה קתמר שיהא מקיפה לנעל ומשום דכתיב "לא בחי נחתי" : **פלכתא ניבו** · למשה מסיני : **כפם נמי** · נבי שטר זביני כתיב ולקח לא ספר המקנה" ללמוד המוכר נותן ללוקח דכתיב ולקח ולא כתיב ותתן ויכולין היה קונה לא השדה מיד ממעמל ללמוד מוכר לנותב שדי מכורה לך ושתן ביד לוקח הכל לפי שקבלתה היתה מדעתו של לא: **מדעמם** · שהיה לחמה לו לנקבל והל דבעינן דעתה דידה והוא שבגרה: **שלא בשמה** · שנכתב בשם אחרת ומשלך : **יניחה**

ר' זירא בר ממל הא לא דמי האי שטרא לשטר זביני· רחם מוכר כותב לו "שדי מכורה לך הבא בעל כותב "בתך מקודשת לי"אמר רבא והא מעניינא דקרא והתם מעניינא דקרא בתך נמי כתיב °ומכר מאחוזתו במוכר תלה רחמנא הבא בתיב °כי יקח בבעל תלה רחמנא: אחת נמי כתיב °שלוח בלבף יקנו קרי ביה °לקנו, מאי טעמא קרית ביה לקנו: משום דכתיב °ומכר ה"נ מרי ביה °כי יקח דכתיב °את בתי נתתי לאיש הזה" אלא אמר רבא הלכתא נינהו ואמבי'נהו רבנן אקראי ואביעים אימא התם נמי כתיב °ואקח את ספר המקנה ואמר רבא אמר רב נחמן בתך מקודשת לי,בתך מאורסת לי בתך לי לאינתו, תרי זו מקודשת בין ע"י אביה בין ע"י עצמה "מרעתה והוא שבגרה; בעי ר' שמעון בן לקיש *שטר אירוסין שכתבו שלא לשמה מהו: תיובתיה דריש לקיש

ויש"מ משום הכי לימלך לפסוק כרבה נגבי רב יוסף משום דרב יוסף הביאו עוד ו"מ מ"ש לא לימלך לפסוק כרבה דלמא תימה דהייט רבה לחיכא דלמרי דכבל דהי לא לימלך אומא ומרמרת דכבל ומש

הן הדברים הנקנים בתמירה · תימה דכפרק קמי דייני גזירות (כתובות קט:) תנן הפוסק מעות לחתנו ופשט לו את הרגל תשב עד שתלבין רחשה ומה תשב ישחוט ויקרע תמוז לדין הן הן הדברים הנקנין בתמירה וי"ל שהתם היו רואה לעורות כב"ד ולמיקס בדינא וכשב"ס פי' דדוקא כשמתוך התנאים עמדו וקדשו לו נקנים בתמירה ומדקדק מדקתני עמדו והוה דמי דייני גזירות מיירי בשלח קדשו מתוך הדברים ומ"מ מלחד שהסכימו על כך תשב עד שתלבין רחשה ומיהו אין רחיה מלטון עמדו דתורמיה דגמרא נכסי כמו קטנה שלח מיחלה (והגדילה) ועמדה ונשתה ביניהם פ' ב"מ (דף קח:) ול"ת פי' להת לחתר נקנים בתמירה בניהון לחבושים דוקא שהלך משיח לתת בתו ויש לו קידוש דעת גדול שלל מחנו לכל התם מיירי בשניים וכן היה לומר ר"ת לון נקנין בתמירה שלח כשהלך עסוק לכל תחיה ותמה לו:

עד

חוייה בעינן דעת מקנה מיתיבי *אין כותבין שטרי אירוסין ונשואין אלא בשעת שניהן מאי לאו שטרי אירוסין ונשואין ממש? לא, שטרי פסיקתא וכדרב גידל אמר רב *דאמר רב גידל אמר רב "כמה אתה נותן לבנך? כך וכך לבתך? כך וכך, עמדו וקדשו קנו, הן הדברים הנקנים באמירה: ובביאה: *מנא לן? דאמר ר' אבהו א"ר יוחנן דאמר קרא °בעולת בעל "מלמד שנקנית בביאה. יורגן *כעורה זו ששנה רבי נתעלה *מלמד שנקנית בביאה. אמינא עד דמקדש והדר בעיל, קמ"ל מתקף לה ר' אבא בר ממל אם בן נערה המאורסה דאמר רחמנא בסקילה היכי משכחת לה: אי דאקדיש בעולה היא אי דאקדיש ולא בעיל לאו בלום הוא אמריה רבנן קמיה דאביי משכחת לה בגון שבא עליה ארוס שלא בדרכה אביי עד כאן לא פליגי רבי ורבנן אלא באדר בעל דברי הכל אם בא עליה שלא בדרכה עשאה בעולה מאי היא *דתניא באו עליה י' אנשים ועדיין היא בתולה בסקילה רבי אומר אני בראשון בסקילה ובולן בחנק אמר רב נחמן בר יצחק משכחת לה בגון שקדשה בשטר-הואיל וגומר ומוציא, גומר ומבנים אר יוחנן מאי "ובעלה" מאי עביד ליה? ההוא מיבעי ליה 'זו נקנית בביאה ואין אמה העבריה נקנית בביאה' אלמא אמר אמינא נקנית בכסף אינו דין שנקנית בכסף תהא נקנית בביאה, קמ"ל ליבמה שבן זקוקה ועומדת אמר ריש לקיש הואיל וכתב °אם אחרת יקח לו הקישה הכתוב לארוסת מה ארוסת מיקניא בביאה אף אמה העבריה מיקניא בביאה אמר רבא מנא הא מסברא מנא ליה? דכתיב רחמנא "ובעל" מאי "ובעלה" שמע מינה תרתי *רבא אמר *בר אהינא אסברה לי °כי יקח איש אשה ובעלה" שמע קידושין המסורין לביאה = הוו קידושין, קידושין שאין מסורין לביאה לא הוו קידושין, מא"ל למיכל? אם כן נכתוב קרא 'או בעלה' שמע מינה בולהו רבא הא "בעולת בעל" מאי עביד ליה? הא מיבעי ליה 'בעל עושה אותה בעולה שלא כדרכה ואין אחר עושה אותה בעולה שלא כהלכה' ומי איכא תנא דסבר הא ראו עליה י' אנשים ועדיין היא בתולה כולם בסקילה רבי אומר אחרון בסקילה ובולם בחנק

אמר

כשמר · והיינו לא בעיא ביאה: דסוגיא וגומר ומוציא גומר ומבנים · בלא ביאה לכלך לם נלא דר' יוחנן היה לימא לנבי כסף עד דמקדש ובעיל אבל השתא דנקטא לן מבעולה בעל"ד בכעולה לחודה מיקדשה ע"כ 'כי יקח' דליף 'קיחה' קיחה' לתנדייה דבכסף לחודה מיקדשה דתי עד דמקדש ובעיל, בכסף מאי הכי: גמרא · לשמו · לשם קידושין הוא"ל ואין לשמה לכתוב 'ובעל' מאי 'ובעלה' אי ולא למה הצעריך: ולרבנן כף · שני נבי מקדש אחת מאחיו אחיות בסם"ל הוו קידושין הואיל ואין לשניה אלא אחיו יחיד אחד ואחיו לאחיו אחד קיחת בכרת ואמר רבנן "בר תהיינה תאכלנה" לימדני טעם זה מן במקרא "כי יקח ובעלה" קיחה בכסף הראויה הוא להיות קיחה, מנא ליה? דדרשי ליה לכדרבי ומשמעוני אמה · ג"ב · לקידושי ביאה ומשמעוני אמה ומו לא ילוף מינה לכתוב "או בעלה" ממעט דקתי נמי מלקיחה למילף הך דבר תהיינה: מאי מכרת · דאין שפחה כעולה בלא כדרכה:

מודה

תוס' ר"י הזקן

היה דכסף שאינו צריך לצייר צורת הכסף או להזכיר לישמה(?) דכתיב יכתב לה לשכה שלא מדעתה שלא ידעה ראשה כשכתבי ותתני לה ותרצית: דעת מקנה בנם היינו בעל ובקידושין האשה שהיא מקנה עצמה לו: מסיקתא שפוסקין על עצמן לית לחן ראג"ג דהלכתא בלא מעמא אין מורבין דניחא להו לשורי מילה על פ"ה ולא תהני מילה בשטר: ופסקו הרי"ף והרא"ש ז"ל דאינה מקורשת דרב אשי אוקמא בג' הנושא בשטרי אירוסין פסח ושתרעת שניהם מהאיש ומהאשה קאמר וכתב רבינו חננאל ז"ל: כרב שמא ורב שרביא ויש בי שמסק כרבא ורבינא והדבר צ"ע ע"כ: והיא בעולת בעל את הגרסי כי יצאו איש שוכב עם אשה בעולת בעל: כעורה כלומר וכי נאמרת לחודה מיקדשה ע"כ 'כי יקח' דהיינו קידושי כסף: בעולה היא': יבתנק ותניא היא ביתילה ובסקילה היא שקנאה באותה ביאה: באחר אם בא עליה אחר שלא כדרכה אם היא בתנק כבעולה או בסקילה כ) בכדרכה ותנק היא ואת אברה קידושין וביאה בעינן הכי משכחת

ל) נמחה דקנ לשמה ובעל מדעתה · בלא ידעה וכו' · ב) תולי ניל עשתה כעולה כמו בכדרכה ותנק היא ולא תמרה בו'

לשון	ביאה בעל	דרשה
רבי	1) ביאה קונה 2) [ואין] אחות אשתו עליה בעבירה ... [אלמנת "בעלה"] ולא "ובעל"	1) קידושין המסורין לביאה 2) ביאה קונה 3) [ואין] אחות אשתו עליה בעבירה (ואינן כתובו אלא כתיב "ובעלה") ולא "ובעל"
רבא		

מסורת השס"ם

דברים כ"ב: א"ל כי יקח איש אשה ולא אמר לא יקח אלא מלמד שהוא מקנה בביאה ואינו צריך לכתוב ובעל אחר

[כתובות מח: עי']

[עיין תי' וכ"ג]

כתובות קט: לקמן מה:

כתובות קט: כ"ב ב"ב:

כתובות קט: מוסר קמן יח:

* [ע"ז כ: ד"ה אלא - בכסף אע"ג ובפ"ק דיבמות אחר ביאה] מוקי לה

* [אחר המאורסת דמי, ואחר המאורסת דמי, כתב ר"י בתוס' הביאה הרא"ש ותיכף ומיד]

האשה נקנית פרק ראשון קידושין

מודה לענין קנס · תע"ג דלענין קטלא לית חסיב לה כבתולה לענין קנס,בשלמא לרבנן מודה דכולא מקלמי: לבדו · קרקע ירושין הוא דלא כתיב (דברים כב) ולענין לית תעמה דכו': שניסס שוים · כני עומדין למעומטי גדול הבא על הקטנה: שני מכרת · דבכל מקום שהוא שלח לבדרכה כו' מכלן: תורה אור

המילת ביאה קונה · בתירוצין:

נמי לכסן גדול · אם תאמר לקדש בביאה קונה משלח: שלח לכסן מי הוה ליה? הכי קאמר: אמר אמימר משמיה דרבא כל המבעל דעתו על גמר ביאה: איבעיא להו ביאה קונה-או-סוף ביאה קונה? נפקא מינה לירושה, ולימסא מיהא: אמר אמימר משמיה דרבא כל המבעל דעתו על גמר ביאה: איבעיא להו ביאה קונה-או-סוף ביאה קונה? נפקא מינה לירושה, ולימסא מיהא: אמרת נשואין עושה-יורשה, ומיטמא להו, ומיפר נדריה ואי אמרת ארוסין עושה-אינו יורשה, ואינו מיטמא להו, ואינו מיפר נדריה, מאי? אמר אביי ת"ש *האב זכאי בבתו בקדושיה -בכסף בשטר ובביאה, *וזכאי במציאתה, ובמעשה ידיה, ויהפרת נדריה, ומקבל את גיטה, ואינו אוכל פירות בחייה נישואין יחד עליו הבעל וישאובל פירות בחייה, קתני ביאה, וקתני נישואין; כי קתני נישואין אשארא אשארא אמר רבא (ו) תא שמע *בת שלש שנים ויום אחד מתקדשת בביאה ואם בא עליה הרי זו אשתו ובם קנאה ויחיבין עליה משום אשת איש, ומטמאה את בועלה למטמא

עד שיהיו שניהם שוין · פי' הקונטרס כגי עוכמין למעט גדול הבא על הקטנה ולא מהימנא דהא תנן בפ' יולא דופן (נדה דף מד:) ומייתי לה בסמוך בת ג' שנים ויום לחד מ' וקתני תמי לם על עליה אחד מכל הפרישות המזכורה בסורה ממסתין על יחיד מסמע דגדול הבא על הקטנה מייב ותע"ג דקטנה לאו בת עוכמין היא וים מפרכים דהכיא דפלוג אדרבי יוכנן "לומעית ולומק הוא וי"ם פי' עד שיהיו שניהם בסיכה אחת ולאו בבני עוכמין תנית שניהם בסיכה ותפילו גדול הבא על הקטנה חייב דלם כם שוים בקטנה וקתי למילתיה דל"מ דלמר בפ' ד' מיבות (סנהדרין דף סו:) גבי נערה המלורסה דל"מ סבר נערה ולא קטנה וסכמים לומרים נערה לפילו קטנה בסמסע ובעת מיבת רבי יעקב בר לבא מרב בת על קטנה המלורסה לרבי מאיר מהו לגמרי ממעטינן לה לו מסקילה ממעט לה לבל מחנק לו וקלמר סתם מסתברת לגמרי ממעט לה לדי ס"ד מסקילה ממעט לה לבל תנק חייב והל שניהם שוין לעמר בתורה מיבה אחם סיבה גדולה בסקילה ולפירוש זה ניחל דבעי סתם רבי יעקב בר לבא בת על קטנה המלורסה לרבי מאיר מהו דוקא בלורסה מיבעיא ליה משום דלוקי שוין בסיבה למיבעי שהרי מיתתו בחנק ושם יהיה גדולה סיבה ממי בחנק ושניהם שוין לעמר בתורה ולפירוש זה ניחל דבעי סתם רבי יעקב בר לבא בת על קטנה בקטנה מיבעיא ליה דס"ד דחייב וקלמר עד שיהיו שניהם כשוין כעמר בתורה לפילו לבלורסה כמי הוא פעור

לפי שניהם בני עוכמין וקטנה דלוכה סתם לעמרתי דבפרק מלמי דר"מ דחייב בחנק מהאי קרא דכתיב ומת הכיס הכה אכזר עמה לבהו וכתיב סתם לר"מ הכי ומתו גם שניהם לר"מ מלי עביד ליה ומלי בני עוכמין בגמרה בדפי' ו"ל דניחא ליה לאפוקי לדתניא לעיל מהם חצר דיורה לשם שקרשה בשפר דעיאל ושפר נעמר ביאה: מורה רבי · דכי אמר רבי דביאה אחר שלא כדרכה הוא כדרכה ה"מ לענין מיתה אבל לגבי קנס כולהו משלמי: אית דמפרשי כל העשרה שבאו עליה שלא כדרכה ואע"ג דאמרינן הנאת שכיבה חששים הנאה יש לו אע"פ בשלא כדרכה דהא אף לירידה אמרינן בהאי פרקא מאן ליפא דלית לה הנאה דלמא אית לה הנאה כראמרי' נבי שפחה כנענית תקנה בביאה · והר"ם כתב בנערה ביחולה פ"א שאינו משלם קנס אלא כדרכה נראה שפירש כולהו כל הבאים עליה כדרכה אחר אלו משלם קנס ונראה דלא נריש בולהו והכי נרסינן פרק אלו נערות [דף מ ע"ב] אמר רבי זירא אלו באו עליה כנים א' כדרכה והאחר שלא כדרכה יאמרו בעל שלפה חמשים בעל שנומה חמשים:ת"י אחר שלא כדרכה וג': בעל שנומה זה שנבעלה בעל שלפה כלומר שלא בא עליה אדם מעולם אף בשלא כדרכה (אלא) ובעל שלפה כלומר שלא בא עליה אדם מעולם אף בשלא כדרכה ישלם (קנס) [חמשים] מיהו דבר פשוט דאף בא עליה שלא כדרכה חייב האנוס לקחתה וקרינן בית ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלחה כל ימיו דברמי' ביבמות פרקהבא על יבמתו אחר רב ונעלה שלא כדרכה שבולה לההונה מחייב דבא ולו תהיה לאשה אשה הראויה לו פרט לאלמנה לכ"ג ה"ד אי:-אמא בכדרכה מה אירויא אלמנה תיפוק לי דהוי לה כבעולה פי' דאונס ומשום אלמנה אין משום בעולה לא כ): שוין · בני עוכמין אלמא הא אחר חייב לקרהה · למעומי נדול הבא על הקטנה: תחלת [ביאה] היא העראה והיא נשיקה אברהסוף ביאה היא נבר ביאה וחיא הכנסת כל האברהקנה אשה להיות ארוסה' ושפשה ירדה דאי סוף ביאה קנה מקודשת לשני ואי תחלת ביאה קנה מקודשת לראשון לכהן גדול אם ראשי לקדש אשה בביאה אי אשרה תחלת ביאה קנה ראשי לקדשה בביאה בשעת קדושין בתולה היא ואי סוף ביאה קנה אינו ראשי בשעת קדושין בעולה היא: על נבר ביאה · והא דנרסי' בבבות פ' הבא על יבמתו אשה לבעלה דמקניא בהעראה בנין אחיא קיחה קיחה · אלמא אשה מקניא בהעראה דהיינו תחלת ביאה· תירץ בעל הלכות דהתם מיירי שפירש ואמר שרשעתו לקנותה בהעראה והכא בחמא ורבינו נסים תירץ דהא והא בסתם והכא מיירי בקנין דאושין דומיא דיבמה שמקודשת מקרושי אחיו · הכא נמי מיירי שקרשה ואח"כ בא עליה לשם נשואין ואם הערה בה קנאת להיותה אשתו נמורה · וכן תירץ הר"ף ביבמות · והר"ם כתב שני התרוצים בפ"ג דנפרק יו"ד וכי תימא מנלן דביאה בלא הערה נמר בתרי דתניא בפ' נערה שנתפתתה סתם חצר דיורה ללון סתם חצר דיורה לשם (קדושין) [נשואין]אלמא ביאה בלא הערה נמר ואי קשיא לך הא דתניא בסומה פרק ארוסה תחת אישה סתם לארוסה ושמרת שכיבה בועל לבעל:כנון שבא על אביה ארוס בבית אביה דכוותה נבי שמרת יבם שבא עליה יבם בבית אביה שומרת יבם קרינ לה קנה אלא לדברים האסורים בפרשה:ואי אמרת דביאה דאחר קדושין קנה לבל דבשעה ליה שבא עליה ארוס לוחבירה ארוסה קריית לה · תירץ רבי אסרי' דביאה דאחר קדושין קונה קנין גמור ה"מ שבא עליה לשם נשואין אבל בא עליה לשם זנות לא · והתם מיירי שבא עליה לשם זנות: בביאה"אם קדשה בביאה קנאה קנין נמיר לירושה ולישבא לה ולהפרת נדריה בלא שותפות האב כאילו נשאה · אי אירוסין עושה ואינו יורשה ואינו מיטמא לה ואינו בפר לה אלא בשותפות האב · קתני ביאה שאם פסרה אביה בביאה לשם קדושין אינו אוכל פירות נבסי מלוה שלה ולא הוי נבסי הבעל עד שנשאת אלמא אירוסין עושה · אשארא · אכסף ושפר' אבל קדשה בביאה בעל אוכל פירות כאלו נישאה דנשואין עושה: מחקדשת בביאה דביאתה ביאה · ומשנה היא בפ' יוצא דופן:

מפמאה

ז) נרסה ר"ל שמחר בת עליה כדרכה מחר שבת עליה מחר מתמילה שלח בדרכה ופי' וכו' · ב) ר"ל עשום כשלה לפי שלמת הת שלחר מייב [לקמן]: שוין · בני עוכמין למעומי גדול וכו' ·

סנהדרין סו: מכוין ד' [ד"ל ראשונה]
יבמות מו: סט: נעיל נ: [הוספתא דסוטה פ"ב] ו:ונדה מז·
ניטומות מו: סט: נעיל נ: [הוספתא דסוטה פ"ב] ו:ונדה מז·
נזהדרין נס: סט: נדה מד: יבמות מז:

הגהות הב"ח

(ו) גמ' אמר רבא (מהי בכתב): ת"ש · ג"כ ס"ה ת"ש תן לן נמי מניעא: (ב) תוס' ד"ה כל וכו' קיחה מפרישות וכו' וכ"ג ס"ה כתובות נב: ב"ב נב: ב"ק נב: : (ג) ד"ה ומייבין וכו' דסמתם מלי ל"ם: (ד) בא"ד בריטא ומייבין עליה משום ס"ה ג' · ג"כ בלומר דמקט ס"ה וכ"ה לכל שרישה דמייבין לס"ה:

גליון הש"ס

גמ' לי נמי לכסן גדול דקא קני בתולה · עיין יבמות דף נט ע"ב תוס' ד"ה הא וכתב ג"ה: תוס' ד"ה ומקבל וכו' לבתו מקנה משלחת. עיין גרסת יבמות דף קנ ע"ב ד"ה קונה שבביאה ובסנהדרין דף ו ע"ב ד"ה קנאה ותבינה: שם ותביה:

עמ"ש
ת"ל ראשונה]

תוס' ר"י הזקן

משכחת לה נערה בפרקלה ופתרקשת לה מאורסה ובפקלה שקרשה בשפר דעיאל ושפר נעמר ביאה הקרושין בלא דבר אחר: מורה רבי · דכי אמר רבי דביאה אחר שלא כדרכה הוא כדרכה ה"מ לענין מיתה אבל לגבי קנס כולהו משלמי: אית דמפרשי כל העשרה שבאו עליה שלא כדרכה ואע"ג דאמרינן הנאת שכיבה חששים הנאה יש לו אע"פ בשלא כדרכה דהא אף לירידה אמרינן בהאי פרקא מאן ליפא דלית לה הנאה דלמא אית לה הנאה כראמרי' נבי שפחה כנענית תקנה בביאה · והר"ם כתב בנערה ביחולה פ"א שאינו משלם קנס אלא כדרכה נראה שפירש כולהו כל הבאים עליה כדרכה אחר אלו משלם קנס ונראה דלא נריש בולהו והכי נרסינן פרק אלו נערות [דף מ ע"ב] אמר רבי זירא אלו באו עליה כנים א' כדרכה והאחר שלא כדרכה יאמרו בעל שלפה חמשים בעל שנומה חמשים:ת"י אחר שלא כדרכה וג': בעל שנומה זה שנבעלה בעל שלפה כלומר שלא בא עליה אדם מעולם אף בשלא כדרכה ישלם (קנס) [חמשים] מיהו דבר פשוט דאף בא עליה שלא כדרכה חייב האנוס לקחתה ואין יכול לשלחה כל ימיו דברמי' ביבמות פרקהבא על יבמתו אחר רב ונעלה שלא כדרכה שבולה לההונה מחייב דבא ולו תהיה לאשה אשה הראויה לו פרט לאלמנה לכ"ג ה"ד אי:-אמא בכדרכה מה אירויא אלמנה תיפוק לי דהוי לה כבעולה פי' דאונס ומשום אלמנה אין משום בעולה לא כ): שוין · בני עוכמין אלמא הא אחר חייב לקרהה · למעומי נדול הבא על הקטנה: תחלת [ביאה] היא העראה והיא נשיקה אברהסוף ביאה היא נבר ביאה וחיא הכנסת כל האברהקנה אשה להיות ארוסה' ושפשה ירדה דאי סוף ביאה קנה מקודשת לשני ואי תחלת ביאה קנה מקודשת לראשון לכהן גדול אם ראשי לקדש אשה בביאה אי אשרה תחלת ביאה קנה ראשי לקדשה בביאה בשעת קדושין בתולה היא ואי סוף ביאה קנה אינו ראשי בשעת קדושין בעולה היא: על נבר ביאה · והא דנרסי' בבבות פ' הבא על יבמתו אשה לבעלה דמקניא בהעראה בנין אחיא קיחה קיחה · אלמא אשה מקניא בהעראה דהיינו תחלת ביאה· תירץ בעל הלכות דהתם מיירי שפירש ואמר שרשעתו לקנותה בהעראה והכא בחמא ורבינו נסים תירץ דהא והא בסתם והכא מיירי בקנין דאושין דומיא דיבמה שמקודשת מקרושי אחיו · הכא נמי מיירי שקרשה ואח"כ בא עליה לשם נשואין ואם הערה בה קנאת להיותה אשתו נמורה · וכן תירץ הר"ף ביבמות · והר"ם כתב שני התרוצים בפ"ג דנפרק יו"ד וכי תימא מנלן דביאה בלא הערה נמר בתרי דתניא בפ' נערה שנתפתתה סתם חצר דיורה ללון סתם חצר דיורה לשם (קדושין) [נשואין]אלמא ביאה בלא הערה נמר ואי קשיא לך הא דתניא בסומה פרק ארוסה תחת אישה סתם לארוסה ושמרת שכיבה בועל לבעל:כנון שבא על אביה ארוס בבית אביה דכוותה נבי שמרת יבם שבא עליה יבם בבית אביה שומרת יבם קרינ לה קנה אלא לדברים האסורים בפרשה:ואי אמרת דביאה דאחר קדושין קנה לבל דבשעה ליה שבא עליה ארוס לוחבירה ארוסה קריית לה · תירץ רבי אסרי' דביאה דאחר קדושין קונה קנין גמור ה"מ שבא עליה לשם נשואין אבל בא עליה לשם זנות לא · והתם מיירי שבא עליה לשם זנות: בביאה"אם קדשה בביאה קנאה קנין נמיר לירושה ולישבא לה ולהפרת נדריה בלא שותפות האב כאילו נשאה · אי אירוסין עושה ואינו יורשה ואינו מיטמא לה ואינו בפר לה אלא בשותפות האב · קתני ביאה שאם פסרה אביה בביאה לשם קדושין אינו אוכל פירות נבסי מלוה שלה ולא הוי נבסי הבעל עד שנשאת אלמא אירוסין עושה · אשארא · אכסף ושפר' אבל קדשה בביאה בעל אוכל פירות כאלו נישאה דנשואין עושה: מחקדשת בביאה דביאתה ביאה · ומשנה היא בפ' יוצא דופן:

מפמאה

ז) נרסה ר"ל שמחר בת עליה כדרכה מחר שבת עליה מחר מתמילה שלח בדרכה ופי' וכו' · ב) ר"ל עשום כשלה לפי שלמת הת שלחר מייב [לקמן]: שוין · בני עוכמין למעומי גדול וכו' ·

ומה שפחה כנענית וכו' וז"ש מלגבי תרומה מלגבי שפחה כנענית שכשפחה מלגבי תרומה לית לה גילוי מלתא בעלמא דתרומה מקרי קנין כספו כמו שפחה הלכך לא שייך למיפרך יוכיח עכ"ל לדיבא למימר יכמה תוכיח דלית לה למיפרך מה ליכמה שכן היא עקרים בכסף תמצי בשפחה עקנים בכסף דין הוא שתאכל בתרומה על ידי כסף: **מדף** שפחה כנענית שלין כיאתה מאכילתה · ומה"מ ומימת יכמה תוכיח שכיאתה מאכילתה ואין כספה מאכילתה תף לתי לביאת תרומה ויש לומר דהתי ק"ו היינו כ"ש גלוי מלתא בעלמא דתרומה מקרי קנין כספו כמו שפחה הלכך לא שייך למיפרך יוכיח עכ"ל לדיבא למימר יכמה תוכיח דלית לה למיפרך מה ליכמה שכן היא עקרים בכסף תמצי בשפחה עקנים בכסף דין הוא שתאכל בתרומה על ידי כסף: **כמד** שפחה כנענית שלין כיאתה מאכילתה · מהתי ק"ו ליכא למילף שתהא תמה עקנים בכסף וכשטר דלית לה למיפרך מה לשפחה כנענית שכן יולאה בכסף "כדפריך לעיל גבי תמה הטבריה תבל לענין תלוכת תרומה לת שייך למיפרך הכי: **זן** שביאתה מאכילתה לית דין שכספו מאכילתה · ומ"ת ומימת דין תמוך דיבא כלומר מליה כת לתה בת לגלמד כתף מכת ביאה דין כביאה ולא יהיבל לגלת תמר מיפה ודומתה כפ"ב דכ"ק (דף כה·) ו"ל הכא סבתי כרבי טרפון דתמר לת תמריון דין היכא דמיפרך ק"ו ולי תמרת הכא דין מיפרך ק"ו ורבינו שמשון מקלי תירן דלת תמריון דין לגלת היכא דבעי למימר דין תדש כגון התם דתמר קרן כר"ת תני זוק ולתה בת לגלמד כ"ת מק"ו ומן ורבל לכל הכא דלתמנת תמר קנין כתף לוכל ולין לת בתין לגלמד מן הק"ו מלתר"ת מיפתנו פגיטת לתכלה · **רבינא** תמר מה קנין כתף: **רבינא** תמר בשלמא נשואין עושתן משום הכי פשיטא ליה דאלימא לה ביאה מביתף **אלא** אי אמרת קדושין עושין מאי שנא הכא דפשיטא ליה ומאי שנא הכא דמספקא ליה **אמר** רב נחמן בר יצחק לעולם אימא לך בביאה שעל ידי חופה וכסף שלא ע"י חופה ודקאמרת הבא תרתי והא חד הוא קל ושמר מיהא איתיה והכי שלח ליה ומה שפחה בנענית שאין ביאתה מאכילתה בתרומה אפילו על ידי חופה וכספה מאכילתה בלא חופה זו שביאתה מאכילתה בתרומה על ידי חופה אינו דין שכספה מאכילתה ברתרומה בלא חופה אבל מה אעשה שדרי אמרו חכמים אין ארוסה בת ישראל אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה משום "דעולא, ורבן בנו בר גבי שפחה בנענית "דיא שיור בקנינה הבא "שיור בקנינה "דיבא אבל מראורייתא מיפשטא לית לן בה ומדרבנן הוא דשלח ליה והכי שלח ליה: שמעתי עליך שאתה אומר ארוסה בת ישראל אוכלת בתרומה ולא חיישת לסימפון שלח ליה ואתה אי אתה אומר כן, מוחזקני בך שאתה בקי בחדרי תורה, לדרוש בקל וחומר אי אתה יודע ומה שפחה בנענים שאין ביאתה מאכילתה בתרומה כספה מאכילתה ברתרומה ולא חיישינן לסימפון זו שביאתה מאכילתה ברתרומה אינו דין שכספה מאכילתה בתרומה ולא ניידוש לסימפון אבל מה אעשה שדרי אמרו חכמים ארוסה בת ישראל אינה אוכלת בתרומה עד

לטבוא משכב תרתין בעלין, "ואם נישאת לכהן אוכלת בתרומה, "ואם בא עליה אחד מכל עריות שבתורה ממתין על ידה והיא פסורה "ואם בא עליה אחד מן הפסולין פסולה מן הכהונה "תני "ביאה" וקתני "נישאת", הכי קאמר אי הני "נישאין דכהן ניהו אוכלת בתרומה **תא שמע** "וכתב שלח יתן בן בנ בר אצל רבי יהודה בן בתירה לנציבין *שמעתי עליך שאתה אומר ארוסה בת ישראל אוכלת בתרומה שלחה לו "ואתה אי אתה אומר כן, מוחזקני בך שאתה בקי בחדרי תורה לדרוש בקל וחומר אי אתה יודע ומה שפחה בנענים שאין ביאתה מאכילתה בתרומה כספה מאכילתה בתרומה זו שביאתה מאכילתה ברתרומה אינו דין שכספה מאכילתה בתרומה אבל מה אעשה שדרי אמרו חכמים "אין ארוסה בת ישראל אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה הלכי דמי א "כביאה שעל ידי חופה, וכסף שעל ידי חופה בתרתי "מיבל אבלה **אלא** "כביאה שעל ידי חופה, וכסף שלא על ידי חופה **הבא** תרתי **והא** חד הוא **אלא** לאו "כביאה שלא על ידי חופה, וכסף שלא על ידי חופה, **אי אמרת** בשלמא נשואין עושתן משום הכי פשיטא ליה דאלימא לה ביאה מכתף **אלא** אי אמרת קדושין עושין מאי שנא הכא דמספקא ליה **אמר** רב נחמן בר יצחק לעולם אימא לך בביאה שעל ידי חופה וכסף שלא ע"י חופה ודקאמרת הבא תרתי והא חד הוא קל ושמר מיהא איתיה והכי שלח ליה ומה שפחה בנענית שאין ביאתה מאכילתה בתרומה אפילו על ידי חופה כספה מאכילתה בלא חופה זו שביאתה מאכילתה בתרומה על ידי חופה אינו דין שכספה מאכילתה ברתרומה בלא חופה אבל מה אעשה שדרי אמרו חכמים אין ארוסה בת ישראל אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה משום "דעולא, ורבן בנו בר גבי שפחה בנענים "דיא שיור בקנינה הבא "שיור בקנינה "דיבא אבל מראורייתא מיפשטא לית לן בה ומדרבנן הוא דשלח ליה והכי שלח ליה: שמעתי עליך שאתה אומר ארוסה בת ישראל אוכלת בתרומה ולא חיישת לסימפון שלח ליה ואתה אי אתה אומר כן, מוחזקני בך שאתה בקי בחדרי תורה, לדרוש בקל וחומר אי אתה יודע ומה שפחה בנענים שאין ביאתה מאכילתה בתרומה כספה מאכילתה ברתרומה ולא חיישינן לסימפון זו שביאתה מאכילתה ברתרומה אינו דין שכספה מאכילתה בתרומה ולא ניידוש לסימפון אבל מה אעשה שדרי אמרו חכמים ארוסה בת ישראל אינה אוכלת בתרומה עד

נעמד מעכב תחתון כעלין · שעוקה בועלה מוקב ומעכב תפי' עכר לגלת עומתת ערב כמנע בעלמת: **ניצתה** לכהן · קס"ד שכספה לתופה לניטוחין תוכלת בתרומה תבל פחותה מבת ג' שנים תין תופה מאכילתה תוחל ותין ביאתה ביאה: **ופיה פעורה** · לפי שתינה בת טוכמין: **לי פני ניטוחין** · הת' מתקלקת בביאה דתמת בריאת לי לכהן הוי תוכלת בתרומה: **שאין ביאתה מאכילתה** · תס בת עליה כהן ולת קנאה בכספ' תינה תוכלת דבעינן קנין כספו' וקדושין נמי לת תפסי בה שתמת מקולקת לו בביאתה שהרי היא כתמור' עם הדומה לתמור': **כספה מאכילתה** · דכתיב (ויקרא כב) קנין כספו הוא יתכל בו: **זו שביאתה מאכילתה** · קס"ל הסמת דביאה עוקה ניטוחין כלמפרש ותוחל ומיפתה-פשיטא ליה דתלכה דעפקת ליה בספרי מכל טהור בביתך יתכל תותו והך דבן בג בג כתם תני לה: **פיכי דמי** · דיליף כסף מביאה לי נימת ביאה עלתה' תופה' ויליף מיניה כסף שהכניסה תחר כך לתופה: **כתרוייסו** תכלה · ומ"ת תבל מה תעמה דקתמר: **תנא כביאה שפ"י תופה** · וקת יליף מיניה כסף עלת על ידי תופה' היכי יליף לה מיניה הכת תרתי והכת תד: **מאי שנא** · ביאה דפשיטת ליה: **ומאי שנא** · כסף דמספקת ליה: **ותפילו ע"י תופה** · דהת לתו בת ניטוחין היא: **משום דעולא** · דתמרי' בריש פירקין (דף ה·) שמת יתנו לה כום בביה תביה ותפקה לתתים ולתתותים: **לת שייר בקנינה** · תתר שנתן הכסף תין הקנין תסר כלום: **הבת שייר בקנינה** · דתכתי מיתסרת מסילה למופה לענין ליורשה וליטמת לה: **בביעת תמר** · מהכת ליכת למיפעט דניטוחין עוקה דהת תפילו תירושין עוקה תכלה מדתורייתת וכפף נמי מדתורייתת תכלה: **ומדרבנן** פוע דשלח ליה · הת' דשלח ליה לתתר בת ישראל אוכלת בתרומה, מדרבנן הוא דשלח לה: **משום סימפון** · שמת ימלת כה תוס ונמלתו קידושי קטנה: **סימפון** · כל ביר המבטל דבר קרוי סימפון שלו כגון שוכר הוי סימפון של שכר בבעט תתזין (ב"מ כ·) וכתן קורת סימפון דבר המבטל תת הקידושין תו תת המקח של עבד: **מי תתה יודע** · בתמיה: **זו שביאתה מאכילתה** · דבעינת תוה תייטין לסימפון דתין תדש עוקה בכוס גלת טוהר וידע וקבל עליו: **תבל מה תעמה כו'** · ולקמיה פריך מלי ביישיטו הוחל וסוף סוף לת תכלה:

ומה שפחה כנענית וכו' וז"ש מלגבי תרומה לית דין שכספה מאכילתה · ומ"ת ומימת יכמה תוכיח שכיאתה מאכילתה ואין כספה מאכילתה תף לתי לביאת תרומה ויש לומר דהתי ק"ו היינו כ"ש גלוי מלתא בעלמת דתרומה מקרי קנין כספו כמו שפחה הלכך לא שייך למיפרך יוכיח עכ"ל לדיבא למימר יכמה תוכיח דלית לה למיפרך מה ליכמה שכן היא עקרים בכסף תמצי בשפחה עקנים בכסף דין הוא שתאכל בתרומה על ידי כסף: **מדף** שפחה כנענית שלין כיאתה מאכילתה · מהתי ק"ו ליכא למילף שתהא תמה עקנים בכסף וכשטר דלית לה למיפרך מה לשפחה כנענית שכן יולאה בכסף "כדפריך לעיל גבי תמה הטבריה תבל לענין תלוכת תרומה לת שייך למיפרך הכי: **זן** שביאתה מאכילתה לית דין שכספו מאכילתה · ומ"ת ומימת דין תמוך דיבא כלומר מליה כת לתה בת לגלמד כתף מכת ביאה דין כביאה ולא יהיבל לגלת תמר מיפה ודומתה כפ"ב דכ"ק (דף כה·) ו"ל הכא סבתי כרבי טרפון דתמר לת תמריון דין היכא דמיפרך ק"ו ולי תמרת הכא דין מיפרך ק"ו ורבינו שמשון מקלי תירן דלת תמריון דין לגלת היכא דבעי למימר דין תדש כגון התם דתמר קרן כר"ת תני זוק ולתה בת לגלמד כ"ת מק"ו ומן ורבל לכל הכא דלתמנת תמר קנין כתף לוכל ולין לת בתין לגלמד מן הק"ו מלתר"ת מיפתנו פגיטת לתכלה · **רבינא** תמר מה קנין כתף: **רבינא** תמר בשלמא נשואין עושתן משום הכי פשיטא ליה דאלימא לה ביאה מכתף **אלא** אי אמרת קדושין עושין מאי שנא הכא דמספקא ליה **אמר** רב נחמן בר יצחק לעולם אימא לך בביאה שעל ידי חופה וכסף שלא ע"י חופה ודקאמרת הבא תרתי והא חד הוא קל ושמר מיהא איתיה והכי שלח ליה ומה שפחה בנענית שאין ביאתה מאכילתה בתרומה אפילו על ידי חופה כספה מאכילתה בלא חופה זו שביאתה מאכילתה בתרומה על ידי חופה אינו דין שכספה מאכילתה ברתרומה בלא חופה אבל מה אעשה שדרי אמרו חכמים אין ארוסה בת ישראל אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה משום "דעולא, ורבן בנו בר גבי שפחה בנענים "דיא שיור בקנינה הבא "שיור בקנינה "דיבא אבל מראורייתא מיפשטא לית לן בה ומדרבנן הוא דשלח ליה והכי שלח ליה: שמעתי עליך שאתה אומר ארוסה בת ישראל אוכלת בתרומה ולא חיישת לסימפון שלח ליה ואתה אי אתה אומר כן, מוחזקני בך שאתה בקי בחדרי תורה, לדרוש בקל וחומר אי אתה יודע ומה שפחה בנענים שאין ביאתה מאכילתה בתרומה כספה מאכילתה ברתרומה ולא חיישינן לסימפון זו שביאתה מאכילתה ברתרומה אינו דין שכספה מאכילתה בתרומה ולא ניידוש לסימפון אבל מה אעשה שדרי אמרו חכמים ארוסה בת ישראל אינה אוכלת בתרומה עד

נעמד מעכב תחתון כעלין · שעוקה בועלה מוקב ומעכב תפי' עכר לגלת עומתת ערב כמנע בעלמת: **ניצתה** לכהן · קס"ד שכספה לתופה לניטוחין תוכלת בתרומה תבל פחותה מבת ג' שנים תין תופה מאכילתה תוחל ותין ביאתה ביאה: **ופיה פעורה** · לפי שתינה בת טוכמין: **לי פני ניטוחין** · הת' מתקלקת בביאה דתמת בריאת לי לכהן הוי תוכלת בתרומה: **שאין ביאתה מאכילתה** · תס בת עליה כהן ולת קנאה בכספ' תינה תוכלת דבעינן קנין כספו' וקדושין נמי לת תפסי בה שתמת מקולקת לו בביאתה שהרי היא כתמור' עם הדומה לתמור': **כספה מאכילתה** · דכתיב (ויקרא כב) קנין כספו הוא יתכל בו: **זו שביאתה מאכילתה** · קס"ל הסמת דביאה עוקה ניטוחין כלמפרש ותוחל ומיפתה-פשיטא ליה דתלכה דעפקת ליה בספרי מכל טהור בביתך יתכל תותו והך דבן בג בג כתם תני לה: **פיכי דמי** · דיליף כסף מביאה לי נימת ביאה עלתה' תופה' ויליף מיניה כסף שהכניסה תחר כך לתופה: **כתרוייסו** תכלה · ומ"ת תבל מה תעמה דקתמר: **תנא כביאה שפ"י תופה** · וקת יליף מיניה כסף עלת על ידי תופה' היכי יליף לה מיניה הכת תרתי והכת תד: **מאי שנא** · ביאה דפשיטת ליה: **ומאי שנא** · כסף דמספקת ליה: **ותפילו ע"י תופה** · דהת לתו בת ניטוחין היא: **משום דעולא** · דתמרי' בריש פירקין (דף ה·) שמת יתנו לה כום בביה תביה ותפקה לתתים ולתתותים: **לת שייר בקנינה** · תתר שנתן הכסף תין הקנין תסר כלום: **הבת שייר בקנינה** · דתכתי מיתסרת מסילה למופה לענין ליורשה וליטמת לה: **בביעת תמר** · מהכת ליכת למיפעט דניטוחין עוקה דהת תפילו תירושין עוקה תכלה מדתורייתת וכפף נמי מדתורייתת תכלה: **ומדרבנן** פוע דשלח ליה · הת' דשלח ליה לתתר בת ישראל אוכלת בתרומה, מדרבנן הוא דשלח לה: **משום סימפון** · שמת ימלת כה תוס ונמלתו קידושי קטנה: **סימפון** · כל ביר המבטל דבר קרוי סימפון שלו כגון שוכר הוי סימפון של שכר בבעט תתזין (ב"מ כ·) וכתן קורת סימפון דבר המבטל תת הקידושין תו תת המקח של עבד: **מי תתה יודע** · בתמיה: **זו שביאתה מאכילתה** · דבעינת תוה תייטין לסימפון דתין תדש עוקה בכוס גלת טוהר וידע וקבל עליו: **תבל מה תעמה כו'** · ולקמיה פריך מלי ביישיטו הוחל וסוף סוף לת תכלה:

צא א מיי' פ"ו מהל' תרומות הלכה ג:

צב ב מיי' פ"ת מהל' תיסורי ביאה הלכה ג:

צג ג מיי' פ"ת שם הלכה ו ופ"ע הלכה ב טוש"ע תו"ע סימן ו סעי' ט וסי' ז סעיף יב:

צד ד מיי' פ"ו מהל' תרומות הלכה ח ומצ' לתיין לעד:

צה ה מיי' שם הלכה ג וס"ת הלכה ו:

[ומהתי טעמת גם שטר ליכת למיתן כתיתת מפורש לעיל בתוס' ד"ה ומיתן שתף בשטר] **תת נוטח** גיטין דיני בית ישראל לבהן לקי אב"ת תרומה מיתן טפתף בעיניה על בהן ואוכלת בתרומה

מהנה **בגיהות** "טפתף בעיניה" ו- ז"ל

עלים בתירוץ ריבי ב"מ

תוס' ר"י הזקן מטמאה את בעולה אם היא נדה: משכב התחתון בעליון שעושה בועלה משכב ומשב אפי' כעשר מצעות זו על זו למטה אוכלים ומשקים אבל לא למטה אדם וכלים בראיתה התם: **מסורת לפי שאינה** בת עונשין: ביאה שעל ידי חופה' כלום' ביאה שאירר רופה: **חופה היא** שמייחדין שניהם בפני רבים בבית א' לברם ועדים ראין היחוד אבל אין עדים נשארים שפהם בבית שאין לבעל בפני שם אדם ת"ק ל' באביי ורבא דביאה אירוסין עושה ואפ"ג דדחי לה תלמודא דהייתא ניעוד דשמשא (דמיירין) [דירוש] דייקי דאירוסין עושה וכן הלכתא:

מהנה **דעות-זאין** בפ"ק (מאמא בן בג בג) ג"ט ת"ת ת"ת

ג) ר"ל אבל ורבא פשיטא ליה דלתכלה בין בכספה והא דתלגת ליה בלאוריימת פשיטא ליה דמספקת ליה ומאי שנא הכא דמספקת ליה בלאוריימת פשיטא ליה דלתכלה בין בכספה והא דתלגת ליה לאסרה בתרומה מדרבנן ומדרבנן תם ריב"ב דן ק"ו דבביאה פשיטא ליה דלתכלה לפילו מדרבנן דלת שייך בה חשש סימפון משום לתין תדש עוקה בכוס גלת תס כן טוקן ומק"ו רוצה לומן דבכספה נמי ליכא למיחש לסימפון כדמפרש בגמרא: **זן** שביאתה מאכילתה בתרומה · ס"ת דבכספה פשיטא דכ"ע מודו דלת מייתינן לסימפון דתין תדש עוקה בכוס גלת ת"כ טוקן וידע וקבל עליו וקשה מה שפירש בקונטרס דתירי בניטוחין הכת לת בת רבינא לייבב גלת לתירוצין עוקה ויש לייבב דס"ק כי סיכי דבניטוחין פשיטא ליה דתלכה דכ"ע מודו דתין תדש עוקה בכוס גלת ת"כ טוקן ת"כ בתיקו ס"ל לית בת עליה גלת ת"כ טוקן ותין תדש עוקה בעילתו בעילה עוקה והכי"ס פירש ס"ק מה שפתה כנענית שאין ביאתה מאכילתה בתרומה תפילו מן התורה כספה מאכילתה תפילו מדרבנן זו שביאתה מאכילתה מן התורה לית דין שכספה מאכילתה תפילו מדרבנן ומיהי שפיר בביאה שגלת ע"י תופה:

תת נוטח סיבות אלבנן (אשר בת ישראל באשה לבהן אלמנה בתרומה) וסיטרין (שא שבא פה אחד) ואלמנה (שא שבא פה אחד) בעיר ובאחיך בעיר ובעמיך

סימפון כעבדים ליכא · לבטל את המקח: סה קא משי לסו · וסכר וקיבל: נמלא נגב כו' · ליט בטל בכך דהא ק"ל המוכר עבד לחבירו ונמלא גנב לו קיבוסטום הגיעו וברייתא היא [בב"ב המוכר פירות (דף נכ:)]: קיבוסטום · גוגב נפשות: הגיעו · הרי הוא של המקח עבד גנב הוא: נפטים מוויין · דהא לא שכיח ולא קבלו עליו: לו מוכסא למלכות · שמחייב מיתה למלך: קלא אית ליה · וסכר וקבל: קיבל · סימן הוא: קיבל · עליו את המומים מקום דעלה ליכא: מסבר · אתא למלומי הבעל, לו שהלכו שלומי אתא עם שלומי הבעל ועודה בדרך מקום סימפון ליכא מקום דעלה ליכא למיתהנו לאחיה ולאחותה גבה: מרקבא · שלמה קבין: דינרי · זהובים: דשוויי שליח · לקבל קדושיה ולא ממלך בה בכמה ובנתיה דרבי ינאי, ממי לי שוו שליח לא הוו קדושין אלא כתרקבא דינרי: כל כמה פשמור כתורם לכף זורי · אם פירש שקלים הוי שקל זורי ואם שהם הוי מטבע הפחותה שבזורי: ושל דברים כסף מדינה · נקמן מפרש לה כסף מדינה-שמינים שבכסף זורי אם שלש הוא שמינים שבשלש זורי, ואם דינר הוא שמינים שבדינר זורי, הלכך פרוטה לא מיתי למימר לפי שהיא של מחצה וזלורי מטבע של מחוסה ליכא ודאי קיימה נמצי לי דתקיפתי מפרוטה תלמא מידי דחשיבות בעי, לוקמוה תריצב דלקמן: ה"ג גופא אמר רב יהודה כו': ונכלל הוא · שכסף שכתוב בתורה דוקא כסף כתיב לו שויין וכ"מ דהוי כסף זורי ולא פרוטות: ביניהו לאו לפי החמת שנהג עכשיו דלא חיישינן למיפון תלא לפי מבטע ולא לפי הרומה: והרי

קיבוסטום פ"ה גוגב נפשות וקשה דכפ"ק דבכורות (דף ה:) אמר שאל קונטריקום הטפסר לריב"ז גבי שקלים ובקע בגלגולת בנגבי הכסף אתה מוצא מחצית ואחד ככר וי"ל מכח ובנתיהם הכסף אתה מוצא ק' ככר משה רבכם גנב היה לו קיבוסטום היה לו ליט בקי בחכמות היה ומה ענין גוגב נפשות לחסרון השקלים לכן פי"ה דקיבוסטום משחק בקוביא והא דאמר "כברחמים רבה (פרשה ויצא) ויאמר שלחני כי עלה השחר דקאמר ליה יעקב למלאך וכי אתה לו קיבוסטום אתה שאתה מתירא מן השחר לפירוש הקונטרס ניחא ולפירוש רבינו חננאל נמי יש לומר דאתם שמשחק בקוביא רגיל להיות עליו טפיס הרבה וטמון בפניהם: **הנהו** קלא אית להו · פ"ה וסכר וקבל וקשה לר"ת דבפרק המוכר פירות (ב"ב דף נכ:) אמר בהדיא לפטיס מוויין לו מוכסא למלכות אומר לו הרי שלך לפניך ומפרש ר"ת קלא אית להו ולא אכיחי ולא חשו להו לסימפון כיון דלא אכיחי ולא מיתי מקיים פי' הקונטרס להיכא דקיבל המוכר משום דמרגלין מדלא בדק הלוקח קודם נתינת המעות הכי מוחין דאית להו קלא אם כן סבר וקבל והא דאומר לו הרי שלך לפניך מיירי קודם שנתן הלוקח משום וקלא משמע כן אתם דפריך ולימא המוליא מחבירו עליו הראיה" תלמא משמע דלשלוקח מוחזק: **קבל** מסר והלך · פ"ה קבל לו מסר לו הלך כלומר מסר אתא לשלומי הבעל לו שהלכו שלומי אתא עם שלומי הבעל וקשה דמשמע דמשום סימפון ליכא למיחש לכך כלומר לפרש דמסר והלך לשלומי הבעל ולא גרסי אתא ולא ניחא ליה דמשמע דמשום סימפון לחוד הוא דליכא אבל משום שלומי הבעל אתא ולא מסר לו ולא הלך: **שבן** משום דכתיב כסף בקרקע ונגבי דידה לא חשיב כסף תלת דבר ברגילה בו להקפיד ומפ"ה (ג) (קפדי) בנתיה דרבי ינאי ברגילות להקפיד על תרקבא דדינרי הכי נמי לא יתקדשו בדינר ולא יחולו פשטה ידה וקיבלה קלמר דאינה מקודשת הואיל ורגילה להקפיד על דינר פשטה ידה לא קלמינן דלאפילו בפרוטה היתה מתקדשת דכסף קניגא ביה כי קלמינן בגלילית אי נמי דשויה שליח ובהכי הוי פלוגתא דב"ש וב"ה דתנהי' דינרי הקונטרס דכתיב דרבי ינאי לא הוו קדושין תלת דוקא בתרקבא דדינרי וקשה דת"ל דכתיב כסף דבריך לכשורין כיון דאוקים בתר כל אחת ואחת לפי דעתה דכתיב פריך בפ"ק דגיטין (דף ידי) ובפרק חזקת הבתים (ב"ב דף כמ:) גבי בר תלויא ובראשה להכי פריך תלת מעתה כגון בנתיה דרבי ינאי וכו' וכי תימת הכי נמי תלת מתקדשי בפחות מתרקבא דדינרי ת"ל כתב דבריך לכשורין דבנתיה דרבי ינאי משום שהן עשירות לו מתקדשי בפחות מתרקבא דדינר ואחרות מתקדשות בדינר ומפני פשטה ידה לא קלמינן דגלתה בדעתה דהיכה מקודשת ומתקדשת לפי כשוה פרוטה כי קלמינן בגלילית אי נמי דשויה שליח דאז כולן שוות בפחות מדינר היכה מתקדשת ואז חיון יולאות מכלל אחד כשים דהן יודעות שלא יתנו לשליח תלת כמו לשאר כשים: **בל** כסף האמור בתורה סתם כסף זורי · פי' הקונט' אם פירש שקלים הוי שקל זורי ואם סתם הוי מטבע פחותה שבזורי הלכך פרוטה לא מיתי אמרת לפי שהיא של נחשת ובזורי מטבע של נחשת ליכא ובקדושין כסף כתיב דקיימה קיימה גמירי ליה ולפיקתי מפרוטה תלמא מידי דחשיבות בעי, לוקמוה תריצב דלקמן: ה"ג גופא אמר רב יהודה כו': ונכלל הוא · שכסף שכתוב בתורה דוקא כסף כתיב לו שויין וכ"מ דהוי כסף זורי ולא פרוטות: ביניהו לאו לפי החמת שנהג עכשיו דלא חיישינן למיפון תלא לפי מבטע ולא לפי הרומה: והרי

עד שהכנס לחופה משום דעולא, ובן בג בג "סימפון בעבדים ליתי ליה: אי מומין שבגלוי הוא הא קא חזי ליה, אי משום מומין שבסתר מאי נפקא ליה מיניה למלאכה קא בעי ליה, לא איכפת ליה, *נמצא גנב או קיבוסטום הגיעו, מאי אמרת לפטים מוויין או נכתב למלמלת, הנהו קלא אית להו *מכדי בין למר ובין למר לא אבלה מאי בינייהו איכא בינייהו קיבל, ממר, והלך: בכסף ב"ש אומרים בדינר וכו': מאי מעמיהו דב"ש אמר קרי זרא שכן אשה מקפדת על עצמה ואין מתקדשת בפחות מדינה, אמר ליה אביי אלא מעתה כגון בנתיה דר' ינאי דקפדן אנפשייהו ולא מקדשי בפחות מתרקבא דדינרי הכי נמי דאי פשטה ידה וקבלה חד זווא מארת הכי נמי דלא הוו קדושין? א"ל פשטה ידה וקבלה לא קאמינא, כי קאמינא דקדושה בלילא או נמי דשויה שליח רב יוסף אמר מעמיהו דבית שמאי כדרב יהודה אמר רב אסי, *דאמר רב יהודה אמר רב אסי כל כסף האמור בתורה=כסף מדינה דבריהם=כסף מדינה גופא אמר רב אסי כל כסף האמור בתורה כסף צורי ושל דבריהם כסף מדינה: וכללא הוא

והרי

עד שהכנס לחופה משום דעולא · מדנקט עד שהכנס לחופה ממשמע דהייט כמשנה לחרומה דפ' חע"פ (כתובות דף נ:) שחיטה חולטת בהגעת זמן עד שהכנס לחופה ותימה דבפ' חע"פ (שם) פליגי תמוראי במשנה לחלטה שחיטה חולטת במרומה עד שיגיע זמן לי משום דעולא לו משו סטימפון לפ"ה במשנה לחרומה מוזו טולהו דטעמא משום סימפון כדלימא התם דקאמר התם [ובתרייתא] משום סימפון והכא קאמר משום דעולא דהייט משום שמא ימזגו וי"ל עד שהכנס לחופה לאו דוקא אלא עד שיגיע זמן וכמשנה לחלומה ולפי שבהגעת זמן רגילין לעשות חופה נקט חופה והכ"ל משה מנרבוה מפרש עד שהכנס לחופה הוי דוקא דקסבר לי לאו דגזרו מעיקרא משום דעולא משום סימפון לא היו מתחילין לגזור ולאסור עד שהכנס לחופה שכרי מומין לא שכיחי ורוב כשים אין בהם משום חלת מחבר שהתחילו לגזור משום דעולא שגזרו בתחילה עד הגעת זמן משום שמא ימזגו התירו הגזירה משה ולילך עד החופה משום סימפון הואיל וכבר הלכו לגזור עד הגעת זמן משום דעולא ולכך הלה הטעם בדעולא שהוא עיקר הדבר וגם יש ספרים דגרסי (ג) התם עד שהכנס לחופה משום דעולא ומשום סימפון ולפי"ז ניחא וקלא קשה לאמר בסמוך לילך בייניהו קבל מסר והלך בסמך והלך למ"ד משום דעולא ליכא ומשום סימפון ליכא ולפי' הר"ר משה ק' מהי קאמר הא כולהו אית (ג) להו דעולא והיא דסימפון כדפי' ול"ל דמהי תוס' ד"ה הנהו קלא אית להו פי' הקונטרס ועיין ניסין דף סו ע"ל תד"ה מלוני מלכא:

[קלח ע"א הא נחוליו קלא אית להו ליחוש מכי להדיא ועי' תוס' כתובות נח. ותוס' ב"ב נב: ותוס' בכורות ה: קיבוסטום]

[ג"ל רב חסי]

[ועי' תוס' כתובות מח. ד"ה רב חסי]

[ג"ל קפרין]

כ"ג נב: כתובות נז: תוספתא דב"ב פ"ד

[כתובות מח.]

ר"ת

ג"ק לו: כתובות נ:

* ט"ס הוא בסנהדרין איזהו נשתנה ל"ג ב"ב ד"ה קיבוסטום ב"ק ד"ה הנהו קלא אית להו ב"ב נב: ד"ה הסנדלים ועוד ג"ל ע"ש

צו א ב מיי' פט"ו מהלכות מכירה הלכה יב סמג לאוין קנ טוש"ע ח"מ סימן רלב סעיף י:

צו ג מיי' פ"ג מהלכות טוען ונטען הלכה ז סמג עשין נה:

רש"ל

ג"ק/אתנב (ד"ה י.)

תשובות הגאונים (שאלה מ"ו דפ"ב ס"ק ג) (ו) תוס' ד"ה עד וכו' · דקידושי כסף יש ספרים דגרסי הכא עד שהכנס (ג) בא"ד קשה מהי קאמר הא כולהו אית ליה דעולא כ"ב מי' ריב"ג אית ליה כולהו עשמי דעולא ודסימפון: (ג) ר"ח שכן וכו' ומפ"ה קאמר תלת מעתה כגוונא דלעי יתקדשו וכו' דפחות מתרקבא:

ג"ק/אתנב

ב"ק עו ע"ב ואתלן ב"ק כסף האשה בכסף וגו' וכסף אביזרו ג"ק כסף גזי' וכ' כסף אביזרו

(ד) (ה) טוענות ע"ן

ר' אסי:

גליון הש"ס

והרי טענה וכו'. פ"ה מדקתני שתי כסף נמ"מ קרא נמי דוקא קאמר כסף הלכך לית לן למימר דמשום דלית ליה כמה לית ליה למכרו ולית קיש להו למכתוביה בבבלי מכי דלית ליה כסף דוקא קאמר כי דמעה היא מטבע הפחותה שכשורי מיהו שכיחים מינה להו ומצני מה כליס שניס ומה כסף שניס ומה תשוב לך כליס דכר תשוב לעומר שיהיו שוין שתי כסף ולפחותי ממ"ל טענו שני מחטין מייב בהולמלם לחתם מהן לכן יצאו כליס למשכנו לעומר שיתחייב עליהן בכל שהוא ורבותינו מפרשים שהדיינר הוי מטבע הפחות שבשורי ופריך מדקתני שתי כסף שהם מעות ולא קתני שני דהוי ממטע שני דינרין ותירן מה כליס דכר תשוב לך כסף דכר תשוב ומעה דכר תשוב ולדידי קשה בה טובא חדא מ"ל דכל כסף התמור בתורה הוא דיכר היכי לחתי הך היקישא ומפיק לה מי שתא היקישא לשמעינן מה כליס שניס לך כסף שניס הוא לחתא ועוד מאי קאמר מה כליס דכר תשוב וכי ממטע דכר תשוב הוא והא תמר לכך יצאו כליס למשכנו להולמלם לא תקשי מחטין מחטין ועוד בהדיא אמר התם היפכא מה כסף דכר תשוב כליס דכר תשוב ומעה דכר תשוב הוא ולדידי קשיא בה טובא חדא דמ"ל דכל כסף התמור בתורה היכי לחתי הך היקישא לשמעינן מה כליס דכר תשוב וכסף כי לחתי להך דרשה עכ"ל וי"ל הקשה על פי' רש"י כיון דמטבע פחות שבשורי היא מעה היכי שייך כלל למימר כיון דתקיקיה מפרוטה לוקמיה לדיבר ה"ל למימר תמעה שהוא מטבע פחות שבשורי דכשלמת לקמן (דף יב:) דתמר כיון דתקיקיה מפרוטה לוקמיה לדיבר כתר דתכמת דפרוטה היו שפיר כסף נעבי תמה העבריה וכיון דתקיקיה מפרוטה דהוי כסף לוקמוה לדיבר דהוי דכר תשוב לכל השתא לתמר דבשורי ליכא פרוטה לתמי מטבע פחות שלהן היינו מעה היכי נמי דתקיקיה מפרוטה לדיבר מתחי מוקמינן ליה למעה הוה לן לוקמוה ועוד קשה לפי' דלתחת לתפוקי ממ"ל טענו שתי מחטין והודה לו בתחת מהן דחייב דהא נפ' שבועת הדיינים (דף נב:) משמע דהך דרשה דמה כסף דכר תשוב לתי תליבא דשמואל דלית ליה כסף כי לחתי לכפירה הוה לחתי לכן גרשה לר"י כמו שפי' בשם רבותיו דדיבר הוי מטבע הפחותה שבשורי ומה שהקשה רש"י דמי כל כסף התמור בתורה דיבר היכי לחתי הקישא ומפקת ליה הא כי לחתי הקישא לשמעינן מה כליס שניס לך כסף שניס לחתי להך דרשה (ב) ליה מידי דהא מין היקש למחזה וכי היכי דגמרינן מיניה שניס גמרינן מיניה נמי דכר תשוב ומה שהקשה וכי מחטין דכר תשוב הוא הא תמרי' התם לכך יצאו כליס למשכנו הא נמי לא קשה לתפי' מחטין יש בו חשיבות גדול שרתוי לעשות בו מלחמה גדולה והא דקתמר התם יצאו כליס למה שהן לתת לתוכו לתפוקי לית לתו בעיון שיהא הכלי שוה מעה לך שיהא שוה פרוטה ומ"מ חשיבות גדול יש שרתוי לעשות בו מלחמה שהקשה דבשבועות גרסי' תיפכא הא נמי לא קשיא מידי דהתם היינו לשמועי דלא לתיבעי ליה כסף למידי לחבריה ודריש ליה התם ללמד על כליס דבעינן דכר תשוב לבל הכא לחתי לתיבעי דרב דמוקי כסף לכפירה ולדידיה תרוייהו דרשות נפקי מכליס שניס ודכר תשוב ומיהו לפי' זה דתמר דבשורי ליכא מעה קשה להא דכתיב (ויקרא כז) מעריך גרה השקל ומתרגמינן עתרים מעין תלמה היתה מעה ביניו מטה בכסף שבתורה ותמר ר"מ דגרה לא הוי מעה תלמי מטבע היה בימי משה שהיה שוה מעה ושוב עבו ממנו מטבע וקרתהו מעה: רב

שתא טענה דכתיב °כי יתן איש אל רעהו כב כסף או כלים לשמור ותנן *ושבועת הדיינין והטענה=שתי כסף והודאה=שוה פרוטה? התם דומיא *דכלים מה כלים=שנים אף כסף=שנים ומה כסף=דבר חשוב אף כלים=דבר חשוב שתא מעשר דכתיב °יצרת הכסף בזרך ותנן *הפרט טלא ממעות מעשר שני: כסף "הכסף" ריבה שתא הקדש דכתיב °ונתן הכסף וקם לו ואמר שמואל °הקדש שוה מנה שהיללו על שוה פרוטה מחולל? התם נמי *כסף-כסף יליף ממעשר שתא קידושי אשה דכתיב *°כי יקח איש אשה כג ובעלה וגמר °קיחה °קיחה °משדה עפרון ותנן *בית הלל אומרים בפרוטה ובשוה פרוטה ניגמא רב אסי דאמר כבית שמאי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב יהודה אמר רב אסי °כל כסף בקצוב האמור בתורה=כסף צורי, ושל דבריהם=כסף מדינה, מאי קמ"ל *תנינא חמש סלעים של בן ששים של עבד חמשים של אונס ושל מפתה, מאה של מוציא שם רע, כולם בשקל הקודש במנה צורי? ושל דבריהם=כסף מדינה איצטריכא ליה דלא תנן (דתניא) *החוקק לחבירו נותן לו סלע ולא תימא מאי סלע ארבע זוזי אלא מאי סלע פלגא דזוזא דעבידי אינשי דקרו לפלגא דזווא *אשתירא רבי שמעון בן לקיש אומר טעמיהו דבית שמאי כדרחזקיה *דאמר חזקיה אמר קרא °והפדה מלמד שמגרעת מפדיונה ויוצאה אמרת בשלמא דיהב לה דינר היינו דמגרעה ואולה עד פרוטה אלא אי אמרת דיהב לה פרוטה, מפרוטה (ה) מגרעה, ודלמא ה"ק רחמנא: הלכא דיהב לה דינר תיגרע עד פרוטה, הלכא דיהב לה פרוטה לא תיגרע כלל? לא

ושרי טענה. שתרם טוענו לח מביאו ומצביעין לוחו שם הודה במקלח דכתיב כי יתן לים וגו' ועליו כתיב לחבר יתמר כי הוא זה לילפינן מינה (ב"ק דף קו:) שהמודה מקלח שבע לוקבל בעל הבית" התם כתיב ודרשי' ליה לשבועה: ומתן שבועת הדיינין. לוינה בפחות מטענת שתי תורה אור מעות כסף ופליגי בה רב ושמואל

שבועות לח: נכורות ב: ב"מ נה:

[שבועות לח:] * ראיתיה חלי באשר אני ... ראיתיה בחלומי ... [מעשר שני פלק ב מ"ט]

ב"מ מי: נכורות כה: ב: [בכורות כ: ליתא יליף קודש קודש ממעשר ו"ש בכ"ש]

נעיל ב.

תוספות ישנים על התורה ויקרא פ' יב זה הלשון שאני אומר אתה לא אמרתי אלא לך אמרתי לאחרים אתה נותן כסף בעזה קח ממני ויקרבנו אחר אתה ממני

נכורות לחמ: ע"ש

ב"ק לו: ג. נכורות ב:

עין משפט נכורות סד: ג: ניעין מה: ב"מ קב: סוכה כב: נכורות ב: (ערכין כע) ב"ב קה: ב"ק לו:

גליון הש"ס

גמ' ובל דכיתיב כסף מדינה • עיין כתובות דף כז ע"ל תוד"ה אמר מניי:

הגהות הב"ח

(ה) גמ' מפרוטה מאי מגרעה: (ב) תוס' ד"ה והכי זכו' דלא קשה לון היקש מידי דהא לון היקש:

גא ס"ד . שמחה נקנית בדבר שאין בו גירוש מאחר שנכתב גירוש כאן : דומיא דייעוד . כי היכי דלמר לעניין ייעוד שנכתב עמו "אבר לא יעדה ולמדנו שכשאי האדון ליעדה לו בתוך שני לחמהון ותהיה מקודשת לו אם יאמר לה "הרי את מיועדת לי במה שיש לי עליך" ואין לריך כשף אחר ואמר לקמן (דף יח:) אין לריכה רבאי למוכרה לקרובים שהיא לחמורה להם משום ערוה לפי שאין אדם מקייס בה "אבר לא יעדה" וגירוש נמי כייעוד מה ייעוד אע"ג כו' : ומידושי מסאה רמילתא דר"ל היא דקא מסיק ואומר טעמא דר"ש אף מסאה בפרוטה לא מיקדשה. דגמריגן מקידושי ייעוד : פלגא דדינר . ואיכא גירוש עד פרוטה : כיון דאפיקתיה מפרוטה. לגמלא מקידושין בעי, אוקמה לדיגר דחקיב : בפשקר . לקטוע בדבר מוטעו ומלרכבן הוא דקאמרי לה ב"ש דאפקתיה רבנן לקידושין הפחותין מדיגר : על דמו . כל מה שהדורון משגיח את המטבע פעמים שמוחתין פעמים שמוסיפין ממשקלו : טיבר ר' פימי . משמה את לפניו בחשה שנתקדשה בפרוטה והלריך להיות שוה לחמר משמנה באיסר וכיצד לת הקידושין : אחד משמה . לקמן מפרש פלוגתייהו : ג"ל רב יוסף . לחבי : מי סבי . לחין פרוטה פחותה מכאן : פיינו דמניגא . שחני שוה בחולת כהנים לת ומכוב כו' : משמה . שם הוא לחד משמנה באיסר האיטלקי : מלפים : לת הוו . בחני סלעים כדפרישים בסמוך : יותר מאלפים קרי ליה . משמה זו שניה אצל ההוה מן ההקדש שנתנבל על הניית פרוטה לשם בקשף שקלים לת ומכוב להתרחק מן העבירה שלף על המוצג לריך כפרה גדולה כגון זו : ג"ל בפוח מכא . טוטה לחה במשמה זו לחבת תניגא לה "וקרוב לאלפים" תניגא בה : אלא ואחד מאה ואלחין . בסלע ד' דינרין והדינר כ"ד לימרים כדלקמן ולי ליכר שמנה פרוטות כדינר ושמנה דינר שבשני סלעים עולים כל לחד מאתים פרוטות חסר שמנה הרי אלף ומקבל"ו : כיון דנפקא . אלף הללו מחלין שלשים ושמה, קרוב לאלפים קרי ליה : פונדיונין מיסרין מסמסים קונטרונקין . מיני מטבעות הם קטנות זו מזו וכן הדליסין הגלין שמכין : נמלאת פרוטה אחד משמה . שהליסר אחד מכ"ד בדינר דקאמרת אבל הפרוטות גדולות ממה שאמרת שהדינר שם מעה והמעה ג' הדליסים הרי י"ח הדליסים לדינר, והם שלשה ושם הגלין, והם שבעים ושנים שמינין והם קמ"ד פרוטות חלקם לכ"ד חלקים חמלאת שמה בכל חלק הרי שם פרוטות לליסר שהוא אחד מכ"ד בדינר : קנינא דם"ח . להיינו דאמרי' והך דרבין לאו שהוסיפו על הפרוטות אלא שהוסיפו ושתים בדינר בימיהם ולעולם קל"ב פרוטות בדינר תשוב ו' פעמים שלשה ושתים ומחלת קל"ב ובימי ר' סימאי היו שלשים ושתים בדינר ומחלת שהפרוטה שהיא קל"ב לדינר היתה אחד משמה באיסר : כמדי . כלומר במקום שאין חמרים מניין : ומפ' תנן כו' . ושם בתמה לומר כן אין שיטה (ג) קידושין : סא בקידושי ודאי . אף בשני שוה פרוטה במקומן הוו קידושי ודאי, ושם בא אחר וקידשה אח"כ, מוכיח לרשון ואינה לריכה גט משני, אלא משני שוה פרוטה במקומן קידושי ודאי ולא לבטל קידושי שני לבטל קידושי ספק הוו ואינה מוכרת לאחר בלא גט לחיישינן שמא ש"פ במדי ושיטור תהני לדעת מלו הן קידושין נמורים שמאחר שקידם בפרוטה במקומה אין נמנוס בדבר : כוותיה דאורחי . לגובה של מוכין : ומאמר שמואל . הא לעיל חיישינן שמא ש"פ במקום אחר : אבנא דכוחלא . שיש שמור דומה לכחול : יתיב רב חסדא וקא מעיין בו . לפי שכתב לאחר וקדשה בפרוטה אח"כ: משוה יומא . ביום שקידשה הוה בה ש"פ ועכשיו הוזלה: לאו כל כמינך . להעיד שהלאשון קידושין ומוסרתה לאחרת : לאו

רבא אמר הינו טעמא דר"ש לא ס"ד , דומיא דייעוד , מה ייעוד שאע"ג דאי בעי מייעד ואי בעי לא מייעד, כל היכא דלא מצי מייעד לא הוו זבינא זבינא, ה"נ "כל היכא דלא מצי מיגרעא לא הוו זבינא זבינא-לקידושי אשה לב"ש נפקא להו מאמה העבריה: מה אמה העבריה, בפרוטה לא מקניא, אף אשה בפרוטה לא מיקדשא, ואימא פלגא דדינר, ואימא שתי פרוטות? כיון דאפיקתיה מפרוטה אוקמה אדינר. **רבא** אמר היינו טעמא דר"ש שלא יהו בנות ישראל כהפקר : וב"ה אומרים בפרוטה : סבר רב יוסף למימר פרוטה=כל דהו, א"ל אביי והא עלה קתני כמה היא פרוטה אחר משמנה באיסר האיטלקי וכ"ת ה"מ בדורו של משה אבל הכא כדחשבה להו לאינשי והא בי אתא רב דימי אמר : שיעור רבי סימאי בדורו כמה היא פרוטה אחד משמנה באיסר האיטלקי בי אתא רבין אמר : רבי דוסתאי ורבי יוחאי ורבי אושעיא שיערו כמה הוי פרוטה אחד משמנה באיסר האיטלקי, א"ל רב יוסף אי הכי היינו דתניא "צא וחשוב כמה פרוטות בשני סלעים-יותר מאלפים השתא אלפים לא הויין, יתר מאלפים קרי להו? אמר לך תנא סבא אנא תנינא לה קרוב לאלפים, סוף סוף אלפא וחמש מאה ותלתין ושיתא הוא דהויין? כיון דנפקא להו מפלגא"קרוב לאלפים"קרי ליה. גופא רבי אתא רב דימי אמר שיעור ר' סימאי בדורו כמה היא פרוטה-אחד משמנה באיסר האיטלקי בי אתא רבין אמר שיערו ר' דוסתאי ורבי יוחאי ורבי אושעיא כמה היא פרוטה-אחד משמנה באיסר האיטלקי, אמר ליה אביי לרב דימי: נימא את ורבין בפלוגתא דהני תנאי קא מיפלגיתו? דתניא "פרוטה שאמרו חכמים אחד משמנה באיסר האיטלקי, שש מעה כסף=דינר, מעה=שני פונדיונין, פונדיון=שני איסרין, איסר=שני מוסמסים, מסמס=שני קונטרונקין, קונטרונקין=שתי פרוטות, נמצא פרוטה אחת משמנה באיסר האיטלקי רבן שמעון בן גמליאל אומר שלשה הדרסין למעה, שני הנציץ להדרים, שני שמנין להניץ, ב' פרוטות לשמין, נמצא פרוטה-אחת משששה באיסר האיטלקי, אימא במר אמר כת"ק ורבין דאמר כרשב"ג: א"ל בין דידי ובין רבין אליבא דת"ק ולא קשיא הא דאיקור איסורי הא דזול איסורי : הא דאיקור איסורי-קום עשרים ואחד בו בזוזא, הא דזול-קום תלתין ותרין בזוזא, אמר שמואל יקידשה בתמרה אפילו עומד כור תמרים בדינר מקודשת-חיישינן שמא שוה פרוטה במדי, והא אנן תנן בי"ה אומרים בפרוטה ובשוה פרוטה? לא קשיא הא בקידושי ודאי הא בקידושי ספק ההוא גברא דאקדיש בזוזא "דאורתי, יתיב רב שימי בר חייא קמיה דרב וקא מעיין בה: אי אית בה שוה פרוטה אין, אי לא, לא, ואי לית בה שוה פרוטה לא, והא אמר שמואל חיישינן? לא קשיא הא בקידושי ודאי הא בקידושי ספק ההוא גברא דאקדיש באבנא דכוחלא יתיב רב חסדא וקא מעיין בה: אי אית בה שוה פרוטה אין, אי לא, לא, ואי לית בה שוה פרוטה לא, והא אמר שמואל חיישינן? רב חסדא לא סבר ליה דשמואל, אמרה ליה אימיה והא ההוא יומא דקדשה הוה ביה שוה פרוטה, אמר לה: לאו כל כמינך דאסרת לה לאבתרא לאו

רבא מסדא לת סבר ליה דשמואל . הכא לת מני לסמויי הת בקידושי ספק כדלעיל משום דמיירי שקדשה לחיו לת"כ בפרוטה והיה בת רב מסדא להפקיע קידושי ראשון כדאמר לת כל כמיכ דלחסרת לה לאבתרת ואי הוה אמר דלחשוים ספק הוו ת"כ ג"ל דלריכה גט מרחשון ת"כ תהיה לאורה משום דהוית גרושת לחיו : הת

תוס' ר"י הזקן . שש מעה בסף דינר . דינר של כסף הוא שש מעין : חיישינן שמא שוה פרוטה[במדי]. איכ' מאן דאמר דאי ידעינן בודאי דוכתא דשוה בית פרוטה מקודשת ודאי. והעיקר דאפילו ידעינן דוכתא דשוה פרוטה היה ספק מקודשת דשאיל ובהאי דוכתא לא שוה פרוטה והספק הוא אי שוה פרוטה דאמרי חכמים בהאי דוכתא

קו א מיי' פ"ד מהל' עבדים הל' ג סמג עשין פה :

קז ב ג מיי' פ"ד מהל' גיטין הל' יח סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סימן לח סעיף ג :

נוסח כאן גרושה פרוטה

אפנה

פי' אחא: רב פ'מ רמין

מדה = ר' איסר כך פרוטה

ג"מ מה: עדיות פ"ד מ"ז תוספתא דכ"ב פ"ה

אוסר ח' פרוטות 1536 = 7 דינרין

8:1 ⑧ **שיעור פונין** . שהסלע ד' דינרין והדינר כ"ד לימרים כדלקמן ולי ליכר שמנה פרוטות כדינר ושמנה דינר שבשני סלעים עולים כל לחד מאתים פרוטות חסר שמנה הרי אלף ומקבל"ו : כיון דנפקא . אלף הללו מחלין שלשים ושמה, קרוב לאלפים קרי ליה : פונדיונין מיסרין מסמסים קונטרונקין . מיני מטבעות הם קטנות זו מזו וכן הדליסין הגלין שמכין : נמלאת פרוטה אחד משמה .

(ג"ר = 768 פרוטות) (ג"ר = 192 פרוטות) (ב' פרוטות = 153 פרוטות)

אוסר = 6 פרוטות

דינר = 6 מעה

= 18 הדרסין = 36 הנציץ = 32 שמנין

6:1 ⑥ 144 = פרוטות 24 = אוסר

⑥ שהליסר אחד מכ"ד בדינר דקאמרת לגבי הפרוטות גדולות ממה שאמרת שהדינר שם מעה והמעה ג' הדליסים הרי י"ח הדליסים לדינר, והם שלשה ושם הגלין, והם שבעים ושנים שמינין והם קמ"ד פרוטות חלקם לכ"ד חלקים חמלאת שמה בכל חלק הרי שם פרוטות שהוא אחד מכ"ד בדינר :

ג"ר = 192 פרוטות

א) אוסר = 24 אוסר

(אוסר = 8 פרוטות)

ב) ג"ר = 32 אוסר

(אוסר = 6 פרוטות)

הגהות הב"ח

(ג) רש"י ד"ה וכל מקן וכו' לקידושין :

דקדיש ביה דוקא או אפילו שוה בשום מקום אע"פ שאינו שוה יניע זה לשם וישה פרוטה הילכך יש לחוש בכל שוה כסף שיקדש בו שמא יש מקום בעולם שישוה זה פרוטה . מיהו כי היכא דבדבר המחקיים אבל דבר שאינו מחקיים לא היכא דוכתא לא שוה פרוטה ואינו מניע לה בשום מקום שישוה בלום שהרי קדים הניעו שם יפמד וכן דעת הר"ם : ואיכא מאן דאמר דאפילו בסה שאינו מחקיים ואינו שוה פרוטה כאן מקדשת שאין הספק בדבר מפורש ומפרש שאין הספק אלא דנהיגי דאי דוכתא דלא שוה אמו התיבה דשוה . ולא נהירא שאין מקום לומר הנזרה שכל שיקדשו בשוה כסף יעיינו אם יש שם שוה כסף אם לא ובלא הכי לא אפשר הילכך לא נפיק מיניה תיובתא : (וזוא דאורחי) אגודה של מוכין : אבנא דכוחלא . אבן של כחל שהיה דומה לכחול : וקא מעיין בה שאם יבא אחר וקדשה אי זהו קדושין אם לאו . ה"ש מ' שבא אחר וקדשה בפרוטה : לא סבר לה [דשמואל] ואי אין בה באן שוה פרוטה אינה מקודשת כלל ואם בא אחר וקדשה מקודשת לשני : דקדיש ועכשיו הזולה : צ'ער

הא לאו היינו דיהודית דביתהו דרבי וזיא דזנית לה צער לידה, אמרה ליה: אמר לי אם קיבל ביך אבוך קידושי כי זומרת אכ"ל לה לאו כל כמינה דאימך דאסרת ליך עילואי, אמרי ליה רבנן לרב חסדא אמאי הא (ב) איכא סהדי באודנית דידעי דבהדוא יומא הוה ביה ש"פ? השתא מיהא (ג) (לא) ליתנהו קמן, לאו היינו דר' חנינא דאר' חנינא עידית בצד אסתן ותיאסר אביי ורבא לא מבירא להו להא דרב חסדא אם הקילו בשבויה דמנולה נפשה גבי שבאי, ניקל באשת איש, אישתאר מהדיא משפחה בסורא ופרשן רבנן מינה, ולאו משום [א] דסבירא להו דשמואל אלא משום דסבירא להן באביי ורבא. ההוא גברא דאקדיש בשוקא דאסא בשוקא שלחה רב אחא בר הונא לקמיה דרב יוסף, כה"ג מאי? שלח ליה: נגדיה כרב, ואצטריך גיטא כשמואל דרב *מנגיד על דמקדש בשוקא *ועל דמקדש בביאה *ועל דמקדש בלא שידוכי *ועל דמבמזל גיטא *ועל דמסר מודעא אגיטא (נ) *ועל דמצער שלוחא דרבנן ועל דחלה שמחא עילויה חלתין יומין *ועל חתנא דדייר בי חמוה דדייר אין חליף לא, והא ההוא חתנא דחליף אבא דבי חמוה ונגריה רב ששית? ההוא מידם הות דיממא חמתיה מיניה נהדרעי אמרי בבולהו לא מנגיד רב אלא על המקדש בביאה בלא שידוכי ואביא דאמרי ואפילו בשידוכי נמי משום פריצותא. ההוא גברא דקדיש בציפתא דאסא, אמרו ליה והא ליה בה ש"פ? אמר להו רוקדוש בארבע זוזי דאית בה, שקלתא ואישתיקא, אמר רבא הוה שתיקותא דלאחר מתן מעות וכל שתיקותא דלאחר מתן מעות לאו כלום היא אמר רבא אמינא לה ודתניא אמר לה כנוס סלע זו בפקדון וחזר ואמר לה הקדישי לי בו, בשעת מתן מעות מקודשת, לאחר מתן מעות רצחה מקודשת, לא רצתה אינה מקודשת, מאי "רצתה" ומאי "לא רצתה", אילימא "רצתה" דאמרה אין "לא רצתה" דאמרה לא, מכלל דרישא לאו היינו דיהודית דביתהו דרבי וזיא דזנית לה צער לידה, אמרה ליה: אמר לי אם קיבל ביך אבוך קידושי כי זומרת אכ"ל לה לאו כל כמינה דאימך דאסרת ליך עילואי, אמרי ליה רבנן לרב חסדא אמאי הא (ב) איכא סהדי באודנית דידעי דבהדוא יומא הוה ביה ש"פ? השתא מיהא (ג) (לא) ליתנהו קמן, לאו היינו דר' חנינא דאר' חנינא עידית בצד אסתן ותיאסר אביי ורבא לא מבירא להו להא דרב חסדא אם הקילו בשבויה דמנולה נפשה גבי שבאי, ניקל באשת איש, אישתאר מהדיא משפחה בסורא ופרשן רבנן מינה, ולאו משום [א] דסבירא להו דשמואל אלא משום דסבירא להן באביי ורבא. ההוא גברא דאקדיש בשוקא דאסא בשוקא שלחה רב אחא בר הונא לקמיה דרב יוסף, כה"ג מאי? שלח ליה: נגדיה כרב, ואצטריך גיטא כשמואל דרב *מנגיד על דמקדש בשוקא *ועל דמקדש בביאה *ועל דמקדש בלא שידוכי *ועל דמבמזל גיטא *ועל דמסר מודעא אגיטא (נ) *ועל דמצער שלוחא דרבנן ועל דחלה שמחא עילויה חלתין יומין *ועל חתנא דדייר בי חמוה דדייר אין חליף לא, והא ההוא חתנא דחליף אבא דבי חמוה ונגריה רב ששית? ההוא מידם הות דיממא חמתיה מיניה נהדרעי אמרי בבולהו לא מנגיד רב אלא על המקדש בביאה בלא שידוכי ואביא דאמרי ואפילו בשידוכי נמי משום פריצותא. ההוא גברא דקדיש בציפתא דאסא, אמרו ליה והא ליה בה ש"פ? אמר להו רוקדוש בארבע זוזי דאית בה, שקלתא ואישתיקא, אמר רבא הוה שתיקותא דלאחר מתן מעות וכל שתיקותא דלאחר מתן מעות לאו כלום היא אמר רבא אמינא לה ודתניא אמר לה כנוס סלע זו בפקדון וחזר ואמר לה הקדישי לי בו, בשעת מתן מעות מקודשת, לאחר מתן מעות רצחה מקודשת, לא רצתה אינה מקודשת, מאי "רצתה" ומאי "לא רצתה", אילימא "רצתה" דאמרה אין "לא רצתה" דאמרה לא, מכלל דרישא

כי

בשערי מתן מעות מקודשת. ס"ג ולא כרבה בר"ח דבין לרבה דרב חסדא לרבנן (דף נג.) ליתני מקודשת סתם כי סתם [ע' תוספות כתובות כג. ד"ה עדי סומכא כו']. **) [וע' סיטה תוס' יבמות נב. ד"ה דמנגיד ותוס' ניטין נג: ד"ה אמר רב יוסף]

כי

קח א ב ג מיי' פ"ג מהל' מכירה כג, כה ופכ"ח מהל' מיסורי ביאה הל' יד סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' כו סעיף ד:

קט ד-ה מיי' פ"ו מהלכות גירושין הל' כו סמג עשין סה טוש"ע אה"ע סימן קמח סעיף סו:

קי ו מיי' פכ"ה מהלכות סנהדרין הל' יט סמג לאוין רח טוש"ע ח"מ סי' ח סעיף ה:

קיא ו מיי' פ"ב מהל' עונין ומעמין הל' ה טוש"ע ח"מ סימן ס סעיף ע:

ל' אחרונה [ני' רש"י בכתובות כג. מדמפקת]

קיב ח מיי' פכ"ה מהל' מיסורי ביאה הל' טו סמג לאוין קט: קיג ט מיי' פ"ב מהל' מיסורי ביאה הל' יב קיד י מיי' פ"ה מהל' אישות הלכה כה סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' כח סעיף ה: קטו יא מיי' פ"ה מהל' מיסורי ביאה הל' יב

כי אמרה לא נמי הוו קידושין. בתמיה: דמחקה מישחקה. ולא דלמה דקאמר ר"ק לא תאמרו לוזה לחי: לא כלום היא. דהאי דמחקה משום דלמ לאיכפת לה הוא: מי דמי. מחיקה דהכא למחיקה דהתם: פשט. גבי ככסי בפקדון מעיקרא בהורה שמירה קבילתיה כי הדר אמר התקבלי לי בו שדינה ליה כו' תורה אור

כי אמרה "לא נמי הוו קידושין אמאי והא קאמרה לא, אלא לאו "רצתה"=דאמרה אין "לא רצתה"=דאישתיקה "משחקה, ושמע מינה 'שתיקה דלאחר מתן מעות ולא כלום היא' קשין בה בפום נהרא משמיה דרב הונא בריה דרב יהושע "מי דמי, התם בתורת פקדון יהבינהו ניהלה, סברה: אי שדינא להו ומיתברי מחיבנא בהו, הכא בתורת קדושין יהבינהו ניהלה ואי איתא דלא ניחא לה לישדינהו *בריך רב אחאי אמו שדינא להו ומיתברי מיתחייבנא באחריותייהו, שלחה רב אחא בר רב לקמיה דרבינא כה"ג מאי ישלח ליה "אנן לא שמיע לן הא דרב הונא ברייה דרב יהושע, אתון דשמיע לכו חושו לה" "ההיא איתתא דהוה קא מזבנה *וורשכי, אתא ההוא גברא חטף וורשבא מינה, אמרה ליה "הבה ניהלי", אמר לה "אי יהיבנא ליך מיקדשת לי? שקלתיה ואישתיקה ואמר ר"נ יכולה למימר *אין שקלי ודידי שקלי איתיביה רבא לר"נ *קדושה בגזל ובחמס ובגניבה או שחמף סלע מידה וקדשה, מקודשת. התם בדרשיך, ומנא תימרא דשני לן בין שדיך ודלא שדיך? דתניא "אמר לה כנסי סלע זו שאני חייב ליכי וחזר ואמר לה התקדשי לי בו: בשעת מתן מעות רצתה מקודשת לא רצתה אינה מקודשת לאחר מתן מעות אפילו רצתה אינה מקודשת. מאי "רצתה" ומאי "לא רצתה"? "רצתה"=דאמרה אין "לא רצתה"=דאמרה לא, הא אישתיקה הוו קידושין ונתני 'מקודשת' סתם כי התם אלא "רצתה"=דאמרה אין, "לא רצתה"=דאישתיקה וקא תני דאינה מקודשת, מאי טעמא, יכולה למימר "אין שקלי, ודידי שקלי", ואלא קשיא הך דקדשה בגזל ובחמס ובגניבה או שחמף סלע מידה וקדשה מקודשת אלא לאו שמע מינה "הא דשדיך הא דלא שדיך כי נח נפשיה דרב אסי אייתי רבנן לנקוטינהו לישמעתיה א"ל ההוא מרבנן לר' יעקב שמיה הכי אדר אסי א"ל מני: בשם שאין אשה נקנית בפחות מש"פ כך "אין קרקע נקנית בפחות מש"פ אמרו ליה ודתניא אע"פ שאין אשה נקנית בפחות משוה פרוטה קרקע נקנית בפחות מש"פ: א"ל כי תניא ההיא בחליפין *דתניא במקח בכלי ואע"פ שאין בו שוה פרוטה הדר יתיב וקאמרי הא *דאמר רב יהודה אמר שמואל "כל שאינו יודע בטיב ניטין וקדושין לא יהא לו עסק עמהן" אמר ר' אסי אמר רבי יותנן "וקשין לעולם יותר מדור המבול שנאמר °אלה וכחש ורצוח וגנוב ונאוף פרצו ודמים בדמים נגעו" מאי משמע? כדמתרגם רב יוסף "מולדין בנין מנשי חבריהון חובין על חובין מסיפין" וכתיב °על כן תאבל הארץ ואמלל כל יושב בה בחיית השדה ובעוף השמים וגם דגי הים יאספו: וגו' "ואילו בדור המבול *לא נגזרה גזירה על דגים שבים שנאמר °כל אשר בחרבה מתו" ולא דגים שבים ואילו הכא אפילו דגים שבים "ואימא עד דעביד לכולהו? לא סלקא דעתך דכתיב °כי מפני אלה אבלה הארץ" ואימא אלה לחוד והנך לחודיהון?

כשם שאין התחם נקנית בפחות משוה פרוטה כך אין הקרקע נקנית כו'. תימה הא "ל דלמדך להכי קניני תחם לא ידעינן אלא מתחה ושמח "ל דלית ליה ג"ם דקיימה קיימה אלא נפקא ליה מוילתה חנם מ"ג "ל דלורמיה דגמ' למיקנו הפקעם תחילה כדלמ' בגדרים (דף כה:) כשם שנדרי שגגות מותרות כך שבועות שגגות מותרות ותע"ג דנדר לא ידעינן אלא מפבועות דכתיב בהחם בשבועה פרט לחתום (שבועות דף כו:)*:

האשה שהביאה חטחתה ומתה. משנה היא כמס' קניס (פ"ב משנה ה) וקתני סיפא הביאה עולתה ומתה לא יביאו יורשיה חטחתה פירות משום דהוי חטחת שמתו בעלה ומימה אוזלא משמע דוקא יורשיה לא יביאו חטחתה אחר עולתה אבל היא עלמה אס היתה היא מביאה חטחתה אחר עולתה ופטורה ותימה דבריש ממיד נמתו (פסחים נח.) ממרינן דכל חטחות קדמות לעולות שבחות עמהם אפילו חטחת העוף לעולת בהמה ות"ל אין לפסל שהביאה עולתה קודם חטחתה ואיכא למימר דלכתחילה קאמר דמשה להיות החטחות קודמות לעולות אבל בדיעבד אס הקדימה העולה קריבה החטחת אחריה דהא פריך בפרק תמיד נשחט (שם) ומי קריבה והתניא והקריב אם כולמר וכי הנשים הן בקיאות בדיני ממונות שיודעות ששה שארם נותן לה בתורת קדושין אס אינה מחרצה ברבר ותשלוכם ויאבדו לא תהא חייבת לשלם דתים' דהואיל ולא השלימם נחרצית בקדושין הלא אין דרך אשה לדעת דיני ממונות שהרי אינה מתעסקת ברינים כראמרינן בהריא בהאי פירקא אבל דיעין אימא אין אשה דבר משא ומתן אין אשה לא. אבל בירידי דמעשר שני לא אמרינן הכי כמו שביארנו בגרה פרק תינוקת ובהריא אמרינן בס' האיש מקדש אשה יודעת שאין מעשר שני מתחלל על ידה וכו': והלכתא כרבא ורב אחאי רכל שתיקה דלאחר מתן מעות לאו כלום הוא ואפילו קבלה תהלה בתורת קדושין הילכך הויא סקרשת מספק שמא שוה פרוטה במדי דהלכ' כשמואל. ואיכא ס"ר דהואיל ואס"ק אנא בגמרא אנן לא שמיע לן כלומר לא אמרה לנו ולא אחר משמו אתון דשמיע לכו חישו לה החישינן (אלא מיהו קטן אינו יכול לקדש אפילו בספק ואם בא אחר וקידש תצא מזה ומזה ומשום דשמואל ליכא הואיל ואינו מתקיי כרכתבינן. ומן נראה דעת הרי"ף שהביא אתון

כתובות מז. יבמות כד. מו. נדה לג. כתובות ו. [שבועות מה: נזמים קנ: מולין סה:]

מי' חלילות מצי [ור"ח מי' מתנילות ול' גרסוס מי' מתנפחת שנותנין על הפתחת מרוב וכ"ה מ' נח. פרש"י קשורי מצי שקורין טומדינ"ש]

שבועות נב: מז. כ"ק קיו. כ"ש נג: לקמן נב. תוספתא דקדושין פ"ד

שם פ"ב

* אכ"ר כאן ראשי פרקים של תוספתא

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה מאי וכו' דקנים:

גליון הש"ס

גמ' לא נגזרה גזירה על הגים שבים. עי' הגים נבחים ו ד"ה הגים שבים ו ד"ה אמר אמרו:

ב"מ מו. לעיל ו. ב"ק ל. ב"ב ל. ב"ק ל. ב"ב ל. ב"ק ל. ב"ב ל

מלוה הכתובה בתורה. °פי' כגון קרבנות ופליון הבן ועריכין וכזקין שלא היו יודעים ענייני נתינה הללו אם לא (ב) שנתחייבה התורה בפירוש לתת מלוה כגון שלוה לו חטעה בלא תע"ג דכתיב התיש תתן עמה וגו' לא תסיב כתובה כיון שאין לריך לפרש בתורה ענייני הכתיבה דפשיטא מה שהוא לוה לריך לפרוע: **אמר** רב פפא הילכתא מלוה על פה גובה מן היורשין דפשיטא דאורייתא ואינו גובה מן הלקוחות דאורייתא *ואינו גובה כן פשוט (ב"ב דף קנו.) קאמר רב פפא גופיה מלוה על פה גובה מן היורשים שלא הטעול לתת בפני לוין ואינו גובה מן הלקוחות דפשיטא דאורייתא *ואומר ר"ח הכתת מייני במלוה הכתובה בתורה כגון נזקין וערכין וקלכן דאמר לעיל דפשיטא דאורייתא שלא שייך טעמת דטעילת דלא ללעגין יורשים עשתוס כמלוה בשטר ולעגין לקוחות לא עשתוס כמלוה בשטר אבל התם במלוה על פה שהיה כתובה בתורה כגון שהלוהו מעות בלא שטר* :

אלא מיתה בעל מכ"ל. תימה דבפרק ד' מיתות (סנהדרין דף מז.) מלריכין קרא בתמת אב ובשאר עריות שאכורות בין מחייב בין לאחר מיתה ובפ' הבא על יבמתו (יבמות דף נה.) מלריך קרא בימה שים לה בניס דאכורה לאחר מיתה הבעל והכא מלריך קרא להחיר אשת איש לאחר מיתה בעלה ויל"ל דאחרי שהחיר הכתוב אשת איש לאחר מיתה בעלה כדדרשינן בסמעתין מילטריך קרא שיהא להשת לאסור עריות לאחר מיתה דלא ניקא מאשת איש

לכ"ע בעשה. לומר ר"י דאיכא עשה באשת איש כגון ובקך בחמתו (ברחשית ג) ולא בחשת חביבו חימה דלא יפיגו שחתיר מיתה מק"ו מגט (ג) ומה גט שחינו מתיר ליבם בכוס עון חפילו אין לה בניס מתיר לעלמת בכל עניו מיתה שחשרת ליבם (ד) אחין לה בניס חיט דין שחתיר לעלמת בכל עניו:

כד"א דחמנת לעלמה לכ"ג. ול"ת ולמח"ק דחמנת לעלמה לכ"ג אכורה לחפילו בכהוה יבם לה לכולי עלמת שרית ליבמין לבל לעולם חימת לך דחשת לאחר מיתה נמי אכורה ול"ש ל"ש למיכחב הכי קרא ליבום וגרוסה ומלה בפרשת יבמין:

הדא ליבם לא חיקרי אחר. תימה דגבי שדה אחוזה אמרינן לקמן (דף יז:) ליבם חיקרי אחר דקאמר אם מכר אח השדה לאיש אחר ואחיו הוי בכלל ו"ל דלא דמי דבמקום שחשבר בכל אדם הוי יבם בכלל אחר אבל הכא דבעי למימר דאותרת ליבם דוקא ל"ש הוי יבם אחר כללעיל "לזה בנלו ולכולי עלמת בעשה: מאי דחשת ליבם לא חיקרי אחר ולעיל גבי שדה חיקרי אחר:

מי כתיב 'ופרצו' 'פרצן' כתיב ודרך ארץ ורבי וקאמרי הא *דתנן [ד]האשה שקיבלה המאהה ומהדה יביאן יורשין עולהה] אמר רב יהודה אמר שמואל והוא שהפרישתה מחיים אבל לא הפרישתה מחיים לא אלמא קסבר שיעבודא לאו דאורייתא, אבור רב אסי א"ר יוחנן °אע"ג שלא הפרישה מחיים אלמא קסבר שיעבודא הוה דאורייתא, והא פליגי בה חדא זימנא דרב ושמואל דאמרי תרוייהו *מלוה על פה אינה גובה מן היורשין ולא מן הלקוחות ור' יוחנן ור"ל דאמרי תרוייהו "מלוה על פה גובה בין מן היורשין בין מן הלקוחות? צריכא: דאי איתמר בהא, בהך קאמר שמואל משום דלא מלוה כתובה בתורה היא אבל בהך אימא מודה ליה לרבי יוחנן ולר"ל ואי אשמעינן בהא קאמר ר' יוחנן - דמלוה כתובה בתורה ככתובה בשטר דמיא אבל בהך אימא מודה ליה לשמואל, צריכא, *אמר רב פפא °הילכתא מלוה על פה-גובה מן היורשין ואינו גובה מן הלקוחות-°גובה מן היורשין-°שיעבודא =דאורייתא ואינו גובה מן הלקוחות דלית ליה קלא: וקונה את עצמה בגט ובמיחת הבעל: בשלמא גט דכתיב °וכתב לה ספר כריתות"אלא מיתת הבעל מנלן? סברא הוא: הוא אסרה והוא שרתה ואלא עריות דאסר להו ולא שרי להו? אלא מדאמר רחמנא °יבמה שאין לה בנים =אסורה לה בנים-מותרת דילמא אין לה בנים =אסורה לעלמא ושריא ליבם, °ויש לה בנים' לכולי עלמא נמי אסורה? אלא מדאמר רחמנא אלמנה, לכה"ג, אסורה, הא לכהן הדיוט שריא דילמא לכה"ג =בלאו' לכולי עלמא 'בעשה'? אלא עשה מאי עבידתיה אי דאהניא מיתת הבעל תישתרי לנמרי אי דלא אהניא, מיתת הבעל תוקמה במילתא קמייתא אלמא לא, אפיקרה ממיתה ואוקימתה על עשה בזמיר דהוה אפסולי המוקדשים בזמירא "אית בהו מעילה ואסירי בגיזה ועבודה, °פרקינהו, מעילה ליח בהו, בגיזה ועבודה אסירי אלא מדאמר קרא °פן ימות במלחמה ואיש אחר יקחנה אחתקה לה רב ששיא בריה דרב אידי אימא מאן אחר - יבם, אשר אשר ב' רשיעות בדבר אחר *דיבם לא איקרי "אחר" ועוד כתיב °ושנאה האיש האחרון וכתב לה ספר כריתת או כי ימות האיש האחרון "ואיתקש מיתה לגירושין מה גירושין שריא וגומרת אף מיתה שריא וגומרת: והיבמה נקנית בביאה כו': בביאה כמגלי? אמר קרא יבמה

מי כתיב ופרצו. דמוסיף על ענין רחשון דניקו טל כן לכולה מילתא: **פרצו כתיב** . ומילתא בחפי נפשה היא ועלה לחודה כתיב "טל כן **תחבל**" **תפשה** . יולח: **ומה שפרישתה מחיים** . ותמטינן דקרייה לחתר מיתה לבל לח הפרישתה לח תמטינן חנח לכוף חת היורשין להקריבה טלח נחחייבו הנכסים: **קסבר** . הח לחמור רבען נכסי מסחטבדי טל חוב המוטל טל המת: **נלו דאורייתא היא** . לומר דנכסותי דחיכח טרבען ביה ומסחטבדים מדין טרב ויהיו מלוה טל פה ומלוה טל שטר שוין ללח מלוה בשטר שהוח שיעבודו דכתב ליה נכסי לחרלין לך מסחטבדי מלוה טל פה לח מסחטבדי: **ור' אפי אמר כן'** . והח *למי לנקוטינהו למתניתין לחמרוה חתם: **הח פליגי בה חדא זימנא** . *הני לחוכלי נוסייהו שמואל ורבי יוחנן: **לימה נוכח מן היורשין** . דשיעבודא לאו דאורייתא וכ"ש מן הלקוחות לבל מלוה בשטר הוח עלמו שיעבודו דכתב ליה "כל נכסי דלית ליה לחרלין לנמרת דן: **דלמו מלוה בכתובה כתובה** . לח הוטל טליו חוכה מחת המלך ללח מטטמי מטשה טלמו: **מבל נפך** . דיולדת דמוטת המלך היח טליה לחימר ממירת ככתובה בשטר: **דלית ליה קלא** . ולהיות דחפסיד לנפשיה ולחך טל גב דשיעבודא דאורייתא טבוד לבנן תקנתא לנוקת דלא הוה ידטי: **דכתיב וכתב לה ספר כריתות** . וגו' והיחה לחים לחחר: **ומה שרי** . כשחיטו בטולם נפטרה ירושו טהרי בו היחה קשורה: **ובא טריוס** . כגון חשת לבן, ולכלו, ולחשת לחי לבין, שט"י קדושי הבטל נחסרו לקדושין וכשימות הבטל לח חרו לה חלסורות לקדושין לטולם: **לכולי טלמא בטשה** . ויולחה והיחה לחים לחחר ט"י גירושין ולח ט"י מיחה "לולחה" לו ולח לחחרים מסמע, 'ולחו' הבח מכלל טשה טשה: **פלי טשה מלי טבידתיה** . שיהח הוח טומד בפניה, ולחיסור לחו וכרת שכח פקטו: **לי לפני מיפס הבעל כו' ולי לח לחני** . דחמטינן קרא דלחן חיחה מסלחת: **חוקמה במילתא קמייתא** . ולח חיקטרך למיכחב לחו בכ"ג: **מלמה לח** . לשון קושיח הוח וכי לח דבר הגון הוח כן: **לפיקחים** . חיחה הבטל מחיוב חיחה בים דין ולחוקימתה בליטור טשה: **מיקרא** . קודם פדיון: **ולחירי בגיזה** . (ו)(כדלחמרינן) דכתיב "לח תגוז": **פרקינהו, מעילה** ליח בהו, בגיזה ועבודה חסירי חלח בהו, בגיזה ועבודה חסירי חלא מדחמר קרח יבמה

[ע' תוס' ד"ה גופה]

[ע' תוס' מנחות נח: ד"ה ואיכא]

[ע' תוס' כתובות פט. ד"ה יבם יבם ותוס' סוטה כ: ד"ה לחחר]

קידושין סוף ס"ב זבחים ס מנחות ד:

* חסרי ברוחות בסיס הגיהות:

◇ △

ב"ק קז: ב"ב מב. קח. קעה: ערכין ו: ז. כתובות קב. בכורות מח:

** עי' בסיס רבינו ניסן לפרק ג' מסדר הקדושין קו. תחת שמואל ור' יוחנן

בכורות מט: ערכין ו: כ. לקמן כט:

בכורות מח: ב"ב קטו. ו"ע דבסב כב"ב לחמר בטעה כלי שלח מנעול דלח [ככר שקנו תוס' ומייתבין סיטה כאן] ד"ה לחמר ר"ח

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה ומפיכי גרוסה בכתיב כל"ל ומיבת בכלמרינן ממנה: (ב) תוס' ד"ה מלוה וכו' אם לח מחייבת התורה וכו' משום תפילו בשטר תע"ג: (ג) ד"ה בכ"ע בשטה וכו' ומה גט. ב"ב כב: בבבל"ו יליף לה מקרח ע"ש דף ב"ד וב"ה: (ד) בא"ד בשחין לה בניס:

גליון הש"ס

גמ' פיעטרות לחוריימה. עיין ב"ב דף קכה ע"ב תד"ה ואין בכסות: תוס' ד"ה מלוה וכו' פי' בגון בכבנות. עי' במחור פ"ד דבילה ד"ה והל דף"ל אין סומכין: (א) אפשר ר"ל אפשר

גיהות בסיס

א)[ע"ע בכתובות פח. תמר יבם נמי בלחחר דמי וכבחוה ה: תמרינן לקים לחחר ולח ליבם [למחנם לממ"ם תוס' ד"ה חזקת ועי' בסיס דבקחוס שמדבר בכל חדם הוי יבם בכלל חחר וכו' [ע' מיהו דבכתובות כב"ל נמי מדבר בכל חדם וגם בעלם מבטחל דבני חוס' בחקחוס שם שחיכן על זה לבחון חורה לחוד ע"ש וכן בכתבו תוס' סוטה ה: ד"ה לחחר]

הגהות כהר"ב רנשבורג א] בחקורת הש"ס וע"ע בכתובות וכו'. עי' בספר ממשה טיטות בחדושי הר"ן לנולין דף י: בד"ה חניח דלח כרחב"ו וכו' שבבגים כזה ומייתבו יש"ם:

יבמה יבא עליה ולקחה לו. כלומר ביתה ליקומיה: **ודילמא כשאב מה כשאב** כסף וסלע כי ביתה לקח יבמה כתיב: ויבמה. ביתה מסמע,שבה עליה הכתוב לעכב: פ"ג פתי מיבעי ליה ויבמה בעל כרחה. דלהכי דרשינן לה ביבמות (דף יח:): **אם כן**. דלביתה גומרת לומת ימת אור תורה

ויבם מתי ויבמה למילף מני בעל כרחה דכריס דכריס והכי תניא בהדיא ביבמות בפ' הבא על יבמתו (דף נד.) ויבם ביתה גומרת בה ואין כסף וסלע גומרין בה ויבמה בעל כרחה: **מנלן**. דתלוסה מיתרת להכשל דילמא מלוס תליה הוא דרמת רחמנא עלה ועשוס לא מסתברא: **כיבמה לא ניתן**. הכי מסמע ביבמה לא ניתן להניא לבית מסתלה: **תרי ביבמה**. להקיש לחיוי יבמה לבית ישראל: **שמיה בעלו**. לשון זכר: **אם קנה**. מהיה לשם המת המולה ליום זכ": **מה נשמה יום**. המתרת ע"י מיתת הבעל: **שכן מוסרת מיתה**. שהרי בעלה הוא המוסרה לפיכך הוא מהירה במיתתו אבל יבמה דקיבוסי דבעל קלמרי לא היתר אלא מיתת היבם מהירתה: **אם נמי**. כשמת יבם נמלא מוכרה מהירה דאי נלו יבם,מני מיית הבעל מיסתרית לה: **כשם**. יעשה לשר לה יבמה וגו': **דכתיב גורל**. על השעירים: **וכתיב מוקם**. בפרשה וכל חוקה-עיכובא הוא: **פנורל עומד מעולם**. שעיר שגורל השם עולה עליו עומד מעולם: **ומין השם**. שם קדש. עליו שם מעולם שם נקבע בכך ויפיל עליהם גורלות ושם יפול הגורל על חבירו,יהא זה לעזאזל: **שיכול**. כלומר להכי ליעלריך הלי קרא שהייתי יכול לומר ומה במקום שלא קידש הגורל כגון גבי קנין דכתיב בהם (ויקרא ה) לשר לחטאת ולשר לעולה ושם הכעיל עליהם גורל אינו כשר ויכול לעשות גורל של כשר יומא דף מא.) אין הקנין מפרסות שלא זו בלקיחת בעליס זו בעשיית כהן: **קידש השם**. שם שמר בשעת לקיחה זו לחטאת וזו לעולה הוקבעו,ושם שיהא,פסול: **כאן שקידש פגורל**. דכתיב (ויקרא טז) ונתן אהרן וגו' על שני השעירים גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל. דין כ': **ת"ל**. שלה עליו לעכב: **סוס דרשין קל וחומר**. להביא מה שלא נכתב בפרשה ותע"ג דכתיב עיכובא: **לה**. דכתיב וכפר עליו: **שרי לה כיבי**. ומנלה שהיא לאחרון ולא לראשון וגו': **ולא לה ולאחביריה**. שמעון שזון שלין שני כשים מתנרשות בגבו אחד שם כתב פלוני מנרש פלונית ופלונית בשוי:אמר קרא נעל. קרא יתירא "בית חלוץ הנעל" דמלי למיכתב 'בית החלוץ': **פרט**. לנעל גדול שאין יכול להלוך בו: **הוא דאתא האי מיבעי ליה** *לכדתניא נעלו אין לי אלא נעלו נעל של כל אדם מנא ליה ת"ל נעל נעל יכיבה, א"ב מה ת"ל נעלו,נעלו הראוי לו: פרט לגדול שאין יכול להלך בו פרט לקטן שאין חופה את רוב רגלו פרט למסולים

אבל נמי יולמה בחליצה. כיון דחליצה במקום נעל לא תכיב לה **ותהא** פסח חים יולמה בחליצה. ות"ת חיכא למיפרך מה ליבמה שכן בעלה בקל תלמר בחסם חים שהיא במיתה וי"ל כיון שמליצה מפקע' ליסורת אין לחלק בין תמור לקל וכאי נמי מלמד שהחליה מה לי חיסור לאו מה לי חיסור כרת ותע"ג דעבדינן מינה לעיל ק"ו ומה חסם חים שהיא במיתה כו' לא דמי להסם שלו רואים להשוותם זה לזה ולימת דכשולה חסם מוסרת ילמר מיסה בין בעל לבית דיבם מבל אין לומר כשמפקיע חת הקל לא יפקיע חת התמור דלדרכה נלמר עתה להפך הוא הדין לא התמור לחין לחלק בין

לחמור בין לקל כדפיכמי:

ותהא יבמה יולמה בגבו מק"ו. תימה מה לחסם חים שכן נקניס בכסף ולכך דין הוא שחלה בכסף לבל יבמה לא וכי תימה דלא פריכין מהכשהה להולמה הא לעיל (דף ה:) פריכין מה לכסף שכן מוליו ומק"ו דין הוא שמכנים וכמו כן נלמר עתה להקך דכיון שמכנים דין הוא שמוליו ולומר הכ"נ דעביד ק"ו לחסם חים מיכם ויבמתו וקורא לה חסם חים דכתיב (דברים כה) ולקחה לו לחסם כיון שלקחה נעשית כחסתו לכל דבר להיות יולמה בגבו תע"פ שחיבה נקניס בכסף: **אמר** קרא כתב למעוטי מיבם ות"ת מנא לן לתחית ככה למעוטי יבמה מגבו דילמת לתי למעוטי מיבם היכם אלא תהא מוכרת במיבם היכם וי"ל דסברת הוא דכתה יעשה לו ממעט אלא יליתת דבידי אדם הניטו גבו דומיא דחליצה דתלו בעשיה אבל יליתה דבידי שמים הוי ממילא כגון מיבה לא ממעט: **הא** לתו הכי דרשינן ק"ו ותע"ג דכתיב ביה תוקה. תימה הא בפרק מרק בקלפי (יומא דף מא.) מוקמי הא בריימא כרבי יהודה ומסתיגן ליה לר' יהודה בפרק הולילו ע (שם דף פ:) דלמר לא כתיב תוקה אלא בדברים הנעשים בגבולו לבן בפנים והגרלה הוי בדברים הנעשים בגבולו לבן בפנים ת"ש מאי פריך לעיל והרי יוה"כ דכתיב ביה גורל ותוקה והא לא כתיב תוקה בהגרלה כדפי' וי"ל דפריך הכא משום דכתיב תשר עלה תרי זמני אלמא דריש ק"ו ותע"ג דכתיב עיכובא והכי רגיט שמשון מקולי תירץ מדלילטריך ליה לר' יהודה *ותהא נגעים אלא דכתיב תוקה אלא מדכתיב הנעשים בגבולו לבן בפנים ת"מ דדרשינן ק"ו ותע"ג (היכא) דכתיב תוקה דאי לא דרשינן ק"ו ותע"ג דכתיב תוקה אלא מדכתיב הנעשים בגבולו לבן בפנים ת"מ דדרשינן ק"ו ותע"ג דכתיב תוקה ולכאי לילטריך ועשהו ותפילו אי כתיב תוקה בתוך ותפילו לילטריך אלא מדכתיב הנעשים בגבולו לבן בתוך דליכא למימר מדלילטריך ועשהו ידעינן ליה כיון דדרשינן ק"ו תפילו היכא דכתיב תוקה בתוך

הואיל וכל קנינו בכסף. הואיל ולא גמר בו מציכה כישראל דכתיב בו קנה מיד עמיתך דבר הנקנה מיד ליד דהיינו מציכה וקנה לי לפי שיהא ממנו דגמרת כדר"ל דלר' יוחנן דאמר בפ' הזהב (ב"מ דף מז:) דבר תורה מעות קונות דרשינן בפ"ב דקדושין (דף יג:) מיד עמיתך בכסף הא לעובד כוכבים במציכה וקי"ל כר' יוחנן לגבי ריש לקיש ועוד דבמס' ע"ז (דף עב.) תמיינן דלר"ע מציכה בעובד כוכבים קונה לכך גרסה לר"ת דה"פ הואיל וכל קנינו דעובד כוכבים בעבד עברי בכסף דכתיב ביה "מכסף מקנתו" לאפוקי שאינו קונה בשטר דישראל גופיה לית קני ע"ע בשטר אלא משום דלימקח לאמה ואמה לאחרים דדרשינן (נקמן דף מז.) מה לאחרים מקנין בשטר אף זו וכו' ובעובד כוכבים לית שייך האי טעמא שהרי אינו בתורת גיטין וקידושין ועוד גרסה לר"ת דלפיכך בקרקעות עובד כוכבים אינו קונה בשטר כדתמר בהזקת הבתים (ב"ב דף מ.) עובד כוכבים מכי מטא זוזי לידיה לימחלק ליה וישראל לית קני עד דמטא שטרא לידיה *ממש דאין קנין בשטר לעובד כוכבים וה"מ לאו ק"ו הוא ומה עובד כוכבים שאינו קונה ע"ע בשטר קונה בכסף ישראל כו' וי"ל דמסתברא דלכל אחד יש קנין לעצמו כדאמרינן בפ"ב דבכורות (דף יג.) גבי מעלטלין מישראל בחדא עובד כוכבים עמי בחדא:

מוכר עצמו מל"ל יליף שכיר שכיר. פי' בקונטרס נלמד מעבד עצמו כשכיר כתוכ ה"ה מצה עמך ונלמד במכרוהו ב"ד כי מצה שכר שכיר למה ליה יליף דיליף שכיר שכיר למה חילוקיך מכסף מקנתו גבי עובד כוכבים יליף לכתיב גבי עובד כוכבים (ויקרא כה) כשכיר שנה בשנה וגו' מגמר ליה מישראל ומכר ישראל מ"מ כדמפרש גמ' לעיל וי"ל דחילוקיך ליה לכדדרשינן לעיל (דף ח.) בכסף הוא דיקנה ואין נקנה בחצרו וכלים וה"מ למאי חילוקיך והפלה לעניין כסף ליתחוק מיניה וילוף עבדים מע"ע הגמכר לישראל ועבדי הגמכר לישראל מעבדי המכר לעובד כוכבים מנ"מ דשכיר שכיר וי"ל דה"ל חלת חילוקיך לדרשה דתחייגא לגרעון כסף וה"מ למאי חילוקיך היקשא דע"ע ועבריה לקנין כסף יליף שכיר שכיר ממכר לעובד כוכבים וי"ל דהיקשא דע"ע לעבריה חילוקיך למימר מה לעבריה לקנין כסף יוצאת בשש ויובל לקנין עבריה מי: **לך** ולא ליורש. פי' כגון בת ואח מבל עובד הוא אח הבן כדלקמן (דף יז:) **ולא** לאפוקי מבל מוכר עצמו. וה"מ למ"ל לחזו למשעטי דמוכר עצמו חיט גרעט מבל מוכר עצמו. וה"מ למ"ל לחזו למשעטי דמוכר עצמו חיט גרעט דיליף היפוך ליה דמוכר עצמו חיט גרעט דיליף רבו מוכר לו שפחה כנענית כדלקמן (דף כח:) דבעינן מהבתי אח בתי וי"ל דלא לחזו הוה יליפין מנ"מ דשכיר שכיר מכתובתו ב"ד דלקח מני למר מהבתי אח בתי ה"ל דגרעט קמ"ל דחזו גרעט:

לממולים שאין לו עקבה"ם מ"מ גיכתוב קרא "נעל" מאי "הנעל" "שבועה" "מנה הרחי": **מתני'** "עבד עברי ינקנה ככסף ובשטר, וקונה עצמו בשנים, יובילבל, ובזרעון, כסף, יתירה עליו אמה העבריה שקונה את עצמה בסימנין "הנרצע נקנה ברציעה "ונקנה את עצמו ביובל ובמיתת האדון: **גמ'** עבד עברי נקנה בכסף מנ"ל? אמר קרא "מכסף מקנתו" *מלמד שנקנה בכסף, אשתו ובניו נקנין בכסף, ואם אמרו רבו נתן לו אשה בתחלה אשתו ובניו הן, ואם אמר נתן לו בגמר מלאכתו אשתו ובניו שלו הן, ואם אמר נתן לו סתם אשתו ובניו הן, ואם אמר אשתו ובניו שלי הן הרי אלו שלו, ואם אמר אשתו ובניו שלו הן הרי אלו שלי הן, ואם אמר אשתו ובניו שלי הן הרי אלו שלי הן, ואם אמר אשתו ובניו שלו הן הרי אלו שלו הן, ואם אמר אשתו ובניו שלי הן הרי אלו שלו הן, ואם אמר אשתו ובניו שלו הן הרי אלו שלי הן, ואם אמר אשתו ובניו שלי הן הרי אלו שלי הן, ואם אמר אשתו ובניו שלו הן הרי אלו שלו

וגמר נפלן מוון. *כמלוהע עני,שכל הפרשה לדרשה,שהרי נאמרה לעגמה כמלוהע עשיר והוכפלה והכי ממעיטין במתות (דף י.): **סבוה** (ג) [מלוין] ומיעוטא כפקא לן מדכתיב חזנו דמשמע חזנו של זה ולא של אחר: **ולא חוזה**. של אמה העבריה נלעגת והא דכתיב (דברים טו) ולחך למאמך תעשה כן להשעבוה קלי כדלקמן (דף יז:): **כשהוא עבד**. מולם יאמר העבד נפקא לה מה"ת יתירא למעוטי אמה: **לא דרים**. דלעולם אחת דקרא לאימעי בכי: **וגלה ליובלי**. אם לא הספיק להעניקו עד שתם: **פשוטה**. שכר פעולתו: **ולא נעבל מוכו**. אין האדון ממויים להאכות העבד לבעל מוכו, ומשום דסבירא לן בעלמא כדבי נתן דאמר הכוסה בחברו אמה וחברו בחברו מבין שמוציאין מזה וגוחנין לזה חל"ל ונתן לאשר אשם לו אחא "לו" לאפוקי, ואידך בעלמא נמי לא סבירא לן כרבי נתן ב"מ דת"ק דאמר מכר עצמו אין רבו מוסר לו שפחה בנעניות? מיעט רחמנא גבי מכרוהו ב"ד "אם אדוניו יתן לו אשה" לו ולא למוכר עצמו, ואידך "לו" בעל כרחו ואידך מכי משנה שכר שכיר שכרך נפקא דתניא כי משנה שכר שכיר עברך שכיר אינו עובד אלא ביום עבד עברי עובד בין ביום ובין בלילה, וכי תעלה על דעתך שעבד עברי עובד בין ביום ובין בלילה והלא כבר נאמר כי טוב לו עמך "עמך במאכל עמך במשתה וא"ר יצחק מכאן שרבו מוסר לו שפחה בנעניות ואידך אי מהתם הוה אמינא ה"מ מדעתיה דרבוותא דמילתא נקט דמכרוהו ב"ד אבל בע"כ אימא לא, קמ"ל אלא מאן תנא דלא יליף שכיר שכיר? האי תנא הוא דתניא "ושב אל משפחתו וגו' אמר ר"א בן יעקב במה הכתוב מדבר אי במוכר עצמו הרי כבר אמור, אי בנרצע הרי כבר אמור הא אין הכתוב מדבר אלא במברוהו ב"ד שתים ושלש שנים לפני היובל ישתהובל מציאנו ואי ס"ד יליף שכיר-שכיר, למה לי, נילף שכיר שכיר, אמר רב נחמן בר יצחק לעולם יליף שכיר-שכיר ואיצטריך ס"ד אמינא מוכר עצמו הוא דלא עבד אסלקא אבל מברוהו ב"ד דעבד איסורא אימא ניקנסיה, קמ"ל אמר מר אי בנרצע הרי כבר אמור מאי היא *דתניא **ושבתם איש אל אחוזתו ואיש אל משפחתו וגו' במה הכתוב מדבר אי במוכר עצמו הרי כבר אמור הא אין הכתוב מדבר אלא בנרצע שתים ושלש שנים לפני היובל ישתהובל מציאנו מאי משמע? אמר רבא בר שילא אמר קרא "איש" איזהו דבר שנוהג באיש ואין נוהג באשה הוי אומר זו רציעה, ואיצטריך למיכתב מכרוהו בית דין ואיצטריך למיכתב "נרצע" באשמעינן מברוהו ב"ד משום דלא ממאי זמניה אבל נרצע דמאי זמניה אימא ניקנסיה, ואי אשמעינן נרצע משום דעבד ליה שש אבל מכרוהו ב"ד דלא עבד ליה שש אימא לא, צריכא. ואיצטריך למיכתב "ושבתם" ואיצטריך למיכתב "לעולם" נאי בחב רחמנא "לעולם" אמינא לעולם ממש כתב רחמנא "ושבתם" ואי בחב רחמנא "ושבתם" אמינא ה"מ היכא דלא עבד שש אבל היכא דעבד שש לא יהא סופו המור מתחלתו מה תחלתו שש אף סופו נמי שש, קמשמע לן "לעולם" לעולמו של יובל אלא מאן תנא דלא יליף שכיר שכיר? רבי היא דתניא

ואידך היא לגזירה שוה הוא דאתא *דתניא רבי אליעזר אומר מנין לרציעה שהיא באזן ימנית? נאמר כאן אוזן ונאמר להלן "אוזן" מה להלן ימין "אף באן ימין ואידך א"כ לימא קרא אוזן, מאי "אוזנו", ואידך ההוא מיבעי ליה אוזנו ולא אונו, ואידך נפקא לה "מאום יאמר העבד העבד ולא אמה ואידך מיבעי ליה *עד שיאמר כשהוא עבד ואידך מעבד "העבד" נפקא ואידך עבד-העבד לא דריש ב"מ רחנא קמא דאמר מוכר עצמו אין מעניקין לו מ"ע רחמנא גבי מכרוהו ב"ד "הענק תעניק לו" לו ולא למוכר עצמו ואידך הוא מיבעי ליה לו, ולא ליורשיו [א] (יורשיו אמאי לא סביר קרייה רחמנא מה שביר פעולתו ליורשין אף האי פעולתו ליורשין אלא "לו" ולא לבעל חובו מדסבירא לן בעלמא כרבי נתן דתניא א"ד נתן "מנין לנושה בחברו מנה וחברו בחברו מנין שמוציאין מזה וגוחנין לזה ת"ל ונתן לאשר אשם לו אחא "לו" לאפוקי, ואידך בעלמא נמי לא סבירא לן כרבי נתן ב"מ דת"ק דאמר מכר עצמו אין רבו מוסר לו שפחה בנעניות? מיעט רחמנא גבי מכרוהו ב"ד "אם אדוניו יתן לו אשה" לו ולא למוכר עצמו, ואידך "לו" בעל כרחו ואידך מכי משנה שכר שכיר שכרך נפקא דתניא כי משנה שכר שכיר עברך שכיר אינו עובד אלא ביום עבד עברי עובד בין ביום ובין בלילה, וכי תעלה על דעתך שעבד עברי עובד בין ביום ובין בלילה והלא כבר נאמר כי טוב לו עמך "עמך במאכל עמך במשתה וא"ר יצחק מכאן שרבו מוסר לו שפחה בנעניות ואידך אי מהתם הוה אמינא ה"מ מדעתיה דרבוותא דמילתא נקט דמכרוהו ב"ד אבל בע"כ אימא לא, קמ"ל אלא מאן תנא דלא יליף שכיר שכיר? האי תנא הוא דתניא "ושב אל משפחתו וגו' אמר ר"א בן יעקב במה הכתוב מדבר אי במוכר עצמו הרי כבר אמור, אי בנרצע הרי כבר אמור הא אין הכתוב מדבר אלא במברוהו ב"ד שתים ושלש שנים לפני היובל ישתהובל מציאנו ואי ס"ד יליף שכיר-שכיר למה לי, נילף שכיר שכיר, אמר רב נחמן בר יצחק לעולם יליף שכיר-שכיר ואיצטריך ס"ד אמינא מוכר עצמו הוא דלא עבד אסלקא אבל מברוהו ב"ד דעבד איסורא אימא ניקנסיה, קמ"ל אמר מר אי בנרצע הרי כבר אמור מאי היא *דתניא **ושבתם איש אל אחוזתו ואיש אל משפחתו וגו' במה הכתוב מדבר אי במוכר עצמו הרי כבר אמור הא אין הכתוב מדבר אלא בנרצע שתים ושלש שנים לפני היובל ישתהובל מציאנו מאי משמע? אמר רבא בר שילא אמר קרא "איש" איזהו דבר שנוהג באיש ואין נוהג באשה הוי אומר זו רציעה, ואיצטריך למיכתב מכרוהו בית דין ואיצטריך למיכתב "נרצע" באשמעינן מברוהו ב"ד משום דלא ממאי זמניה אבל נרצע דמאי זמניה אימא ניקנסיה, ואי אשמעינן נרצע משום דעבד ליה שש אבל מכרוהו ב"ד דלא עבד ליה שש אימא לא, צריכא. ואיצטריך למיכתב "ושבתם" ואיצטריך למיכתב "לעולם" נאי בחב רחמנא "לעולם" אמינא לעולם ממש כתב רחמנא "ושבתם" ואי בחב רחמנא "ושבתם" אמינא ה"מ היכא דלא עבד שש אבל היכא דעבד שש לא יהא סופו המור מתחלתו מה תחלתו שש אף סופו נמי שש, קמשמע לן "לעולם" לעולמו של יובל אלא מאן תנא דלא יליף שכיר שכיר? רבי היא דתניא

ואם טוהג בשפחה [ומימה דכיון דקרא לא משמע אלא בנרצע למאי לאיצטריך למימר מי במכרוהו ב"ד הכי כבר אמור] . ת"י: תמה.

ואידך נ"ק הוא דלמא . פי' וגריך שתהא מופנה מצני לדדין דלמי אינה מופנה אלא מגד אחד אינה מ"ד (בפרה דף כב:)

ואידך . פי' ת"ק בעלמא נמי לא ס"ל כר"י נתן מכאן מדקדקין לדין הלכה כר' נתן ור' אליעזר דמתוני הוא סבר כר' נתן והלכה כרבנן ועוד מדקדק ר"ת מהא דאמר לקמן פ' האומר (דף סט.) גבי תוספיכיהה דר' שמלאי ממזירת הוא ת"ל לי לי קדימת מהכי"ת ואפ"ג דאיכא למימר דמשום דת"ל זיל גנוב וחיזדבן לעבד עברי ולי מוכר עלמו רבו מוסר לו שפחה כנעניות למה ליה למימר זיל גנוב ת"ל למימר זיל זכון עלמך אלא ס"מ דלין הלכה כר"ת דוודאי מוכר עלמו לין רבו מוסר לו שפחה כנעניות וכי היכי דבהא ליה הלכתא כוותיה בהא דקאמר מעניקין לו ממי ליה הלכתא כוותיה ולא לין מעניקין לו כת"ק ועוד דליה מהא דאמר לקמן (דף סז:) הא מני תוספתא היא דאמר לו ולא לבעל חובו משמע לין הלכה כוותיה ור"ת ור"י פי' דהלכה כר' נתן דהא נבי פלוגתא דתבני ורבא בפרק כל שעה (פסחים דף קז.) לתנור רבא מכאן ולהבא הוא גובה לי תשעה לרבא לייטב לגיבא דרב נחמן דאמר יהומים שגבו קרקע בחזקת תבינן בעל חוב חוזר וגובה לוחה מהן אלא אי"ם ס"ל כרבי נתן אלא יכול למימר לאי בעל דברים דידי את הילכך לא צריך לו ולא נבינן ליה מידי האדון למחבירו לבעל לאחר עצמו ואתא לו ולא דמילתא דר' נתן שייכא אע"פ שלא נשתעבדו לו סכה הלואה. ומסתברא שאין זה הדין לשכירות פועל ואע"נ דאמרינן שכיר קרייה רחמנא לאו למימרא שכל מה שיש בעבד עברי יש בשכיר. דהא הענקה אינה בשכיר אלא שכל מה שיש בשכיר יש בעבד עברי. ואיכא מאן דאמר דת"ח לשכירות פועל דלא נבינן מיד האדון למחבירו לבעל חובו דשכיר קרייה רחמנא:

ואידך מי מסתם ס"מ מדעתיה. לף טל גב דמדעתו מוסם לחוניו יהן לו לאם נפקא מ"מ הוא למימר דלרבות מתן קלוי: **בי** טוב לו עמך. ס"ל לברייתא גרים כשכיר כתוב יהיה עמך (ויקרא כה) דמסתם יליפינן בת"כ לבל בספרי לת דרים מידי מכי טוב לו עמך לין זה לזוי לגלה סיפור דבריה בעלמא":

איזהו דבר שנוהג בזאיש ואינו נוהג באשה. ולא טל גב דאיתמי זו מכרוהו ב"ד דלא גייך בלאם דכתיב (שמות כג) בנגיבתה ולא בנגיבתה ו"ל דמ"מ אם מכירה טוהגת בלאם לבל אם רגיעה אינו

[כן הוא בהדיא ביבמות קי. ע"ש]

קטב א מיי' פ"ג מהל' עבדים הלכה ט:

קטג ב מיי' שם הל' יג:

קטד ג מיי' שם הל' י:

קטה ד מיי' שם הל' טו:

קטו ה מיי' פ"ב מהל' מלוה ולוה הל' ו סמג עשין צ טוש"ע ח"מ סי' פו סעיף ח:

קטז ו מיי' פ"ג מהל' עבדים הלכה ג:

קטח ז מיי' שם פ"ב הלכה ב:

קטט ח מיי' שם פ"ג הלכה ו:

תוס' ר"י הזקן

אשם זה הקרן כראיתא בהגזול ונתן לאשר אשם לו לפי שהקרן לו כלומר לאשר הוא חייב לו. לא ס"ל כרבי נתן אלא יכול למימר לאי בעל דברים דידי את הילכך לא צריך לו ולא נבינן ליה מידי האדון למחבירו לבעל חובו ואתא לו ולא למוכר עצמו וש"מ דמילתא דר' נתן שייכא אע"פ שלא נשתעבדו לו סכה הלואה. ומסתברא שאין זה הדין לשכירות פועל ואע"נ דאמרינן שכיר קרייה רחמנא לאו למימרא שכל מה שיש בעבד עברי יש בשכיר. דהא הענקה אינה בשכיר אלא שכל מה שיש בשכיר יש בעבד עברי. ואיכא מאן דאמר דת"ח לשכירות פועל דלא נבינן מיד האדון למחבירו לבעל חובו דשכיר קרייה רחמנא:

(ועי' תוס' כתובות מג. ד"ה ובעל ועי' תוס' ב"ק נה: ד"ה דלקנן)

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה בהוה מיושמא: (ו) תוס' ד"ה מתון נפקא לן: (ז) תוס' ד"ה ואידך פי' וכו' וכבי נפקא לן לעיל: * בספר המיוחס: אחאב המלך אחאב בן עמרי בן אחאב ב"ן אחאב ג' בן בנדר

הגהות הגר"א

[א] גמ' (יוכבין מאחי לא שכיר כי הא) מעלתו (יוכבין מלוה) תמ"מ וכ"כ ותיבד בהוה לו כחיבי ותיבד בהוה מנחי ליה לו ולא לבניה כנ"ל:

נוסח

יובל מוב"א עבד עברי

א"א יבן טב כיון מ"ש דקרא בעבד עברי אמר רחמנא ב"ד בנרצע

נליון הש"ס

רש"י ד"ה ונמאר וכו' במלוהע עני. עיין ביבמות דף ע"ט ד"ה ומשמיע ליה לר"ש:

ספרי פ' ראה ובמדבר כד: יבמות קד מנחות י'. * שמות כא:ה

* ויקרא יד: י"ב

[נקמן כב.]

[נקמן סו:]

כתובות יט. סב. גיטין לג. פסחים לח. ב"ק מ:

ספרי פ' ראה [נקמן סח. ע"ש]

מ"ב פ' בהר

ויקרא כה

**ושבתם איש אל אחוזתו ואיש אל משפחתו וגו' במה הכתוב מדבר אי במוכר עצמו הרי כבר אמור הא אין הכתוב מדבר אלא בנרצע שתים ושלש שנים לפני היובל ישתהובל מציאנו

ויקרא כה

**ושבתם איש אל אחוזתו ואיש אל משפחתו וגו' במה הכתוב מדבר אי במוכר עצמו הרי כבר אמור הא אין הכתוב מדבר אלא בנרצע שתים ושלש שנים לפני היובל ישתהובל מציאנו

ויקרא כה

**ושבתם איש אל אחוזתו ואיש אל משפחתו וגו' במה הכתוב מדבר אי במוכר עצמו הרי כבר אמור הא אין הכתוב מדבר אלא בנרצע שתים ושלש שנים לפני היובל ישתהובל מציאנו

אמאי קאמר ומה מי שחינו נגאל בהלה מיקר שכיר . פירוש שיהא מוכר עצמו ליכרלא נגאל בהלה ות"ח כי עמי לת ילפינן שכיר שכיר לומר שיהא מוכר עצמו ליכרלא נגאל בהלה מנמכר לעובד כוכבים מ"מ מיקר תציג ו"ן מוכיח על ענין רחטון וילמד מוכר עצמו ליכרלא נגאל בהלה מנמכר לעובד כוכבים ים לומר דעביד ק"ו ממכרוהו כ"ד שחינו כחוב למעלה בנמכר לעובד כוכבים ות"ח היכי תיסק לדעתין דילף מכרוהו כ"ד מנמכר לעובד כוכבים נ"מ דשכיר שכיר לח לחמת דכברת לומר נבי מכרוהו כ"ד דליקנסיה משום דעבד חיסולת ו"ל דכתר דגלי קרא לעיל מיולת ביובל חע"ג דעבד חיסולת כדמפרש הוה בעי למילף שכיר שכיר שיגאל בהלה לי לחו הוה קרא ות"ח חכתי היכי בעי למילף שכיר שכיר שיגאל בהלה ממנמכר לעובד כוכבים מה לנמכר לעובד כוכבים דין הוא שיגאל בהלה כדי שלא יטמע בין העובדי כוכבים ו"ל דהחי סברת שלא יטמע חיטה כחובה וחין לסחור מהך סברת: **אבר** קרח יגחלנו . הקשה ה"ר מחיר למחי דס"ד דלח ידעינן מיטומחת החי יגחלנו חמחי לח ילוף ק"ו ממכרוהו כ"ד יהיה יגחל בהלה ומה נמכר לעובד כוכבים שחינו יגחל בסם יגחל בהלה מכרוהו כ"ד שיגחל בסם חינו דין שיגחל בהלה וחיכן דחיכח למיפרך מה לנמכר לעובד כוכבים שכן יולח במיתת החדון ולכן דין הוח שיגחל בהלה תחמר לנמכר ליכרלא שחינו יולח במיתת החדון שהרי עובד חת הכן ולכך דין הוח שלח יגחל בהלה ות"ח מקשה להח חמה עבריה מניה למילף מהחי ק"ו דנמכר לעובד כוכבים שהרי חינה עובדת לו חת הכן ולח חת הבח והלה נילף ע"ע הנמכר ליכרלא מהקישא דעבדי לעבריה ומהכ"ל חיכן דחי לח יגחלנו ה"ח דנמכר ליכרלא נמי יגחל בהלה וה"פ ומה מי שחינו יגחל בהלה פירוש דלח כחיב יגחל בקרא בהדיח שיגחל בהלה יגחל בסם נמכר לעובד כוכבים דכחיב בהדיח בקרא שיגחל בהלה חיט דין שיגחל בסם וה"ל ממיקין בפרק הסוכר חת הפועלים (ב"מ דף פח:) דכעי למימר דסור לוכל לחיט במחובר מן ח"ל מחדם ומה חדם שחינו חוכל בהלה חוכל בהלה ממחובר סור לחוכל בהלה חיט דין שחוכל במחובר ילמוד עביד ק"ו מחדם שחיט חוכל בהלה חע"פ שחינו חוכל חף בסלוס הלח ה"פ שחינו חוכל חף בסלוס הלח כחיב בהדיח בקרא שחדם חוכל בהלה כדבי' הכח: **ורבי** מי שחינו יגחל בהלה יולח בסם דכ' . ותח תחמר סדה לחוחה יוכיח שיגחלנו בהלה ולימה יגחלנו בסם לח לחי לחביח נמכר לעובד כוכבים דה"ל לקמן (דף כ:) עביד כוכחה מעבד לעדה ומעדה לעבד וי"ל דחיכח למידע מה לסדה שכן חינו יולח בסם חחמר בנמכר לעובד כוכבים שיולח במיתת החדון על כן דין הוח שיולח בסם: **ורבי** יוסי הגלילי מידי הלח [בחחר] כחיב . נרחה דלח גרם ליה דפסיטה דקרא הכי הוח ושוב דכמסקנא לח מחרלא הסיח קחיל בין לר' יוסי הגלילי בין לר"ע וכרוב ספרים חיט ולספרים דגרסי ליה נרחה להר"מ דהכי פירושו מידי הלח [בחחר] כחיב כיון דלח חיילי כללי הלח מקרוצים מנליה לר' יוסי הגלילי דכמעבד כל חרם לעבוד דילמח קרוצים מע למיפרקיה חבל חחרים לח מלו למפרקיה חציו לעבוד ובהכי מיתרלא קרא גמי לגאולה דחוקים וה"ל פסיטה דקרא הכי הוח לימר כדחיים ליה ומר כדחיים ליה: **אלא** בסברת קמיפלגי . פי' בקונטרס לר' פסיטה בן דהחי ליה בהלה כחיב הלח בסברת פלוגי לר' ע"ב שעבוד דויל בסחם יולח בסחם חלח בהלה חלו חחרים ומעכרוה כ"ע לעיל ר"ע בהלה לעבוד חדבים ה"ל לימר בהלה חיילי חחרים לסחרור ויש לומר לדברי ר' יוסי הגלילי קחמר כלומר מה שחמה קולה בהלה דהיינו קרוצים לעבוד: **ורבי** הלח ויולח בסחם יולח בסחם לעבוד כוכבים עד היובל ולח חיילי בהלה לעבוד חדבים ה"ל לימר

לאחרת. לקיחת קידושין: סניחה כו'. פלוגתייהו לקמיה: מדון כותבו. כתב קנויה לי ונותנו לאב כדרך קידושין שהבעל כותב כתב קידושין ומקודשת לי: גמ' מ"ד כך כותבו. לו יליף מאחר קידושין ומגליה דקני ליה בשטרא: לא תגע בנשים פעבדים. כגון ועון בראשי תיבות עיניה וכן עינו של עבד עבריו היו יוצא בכך תגע בנשים לו דמי עינו וזה מפליט שם ויוצא: מבלי נקנים פיל בקנין עבדים. כנעניים ושפ"ג בקנין בשטר כדלקמן (דף כב:) לחייקה לקרקעות דנקנין בשטר בכסף ובחזקה: ומפי גיסו חוקה. ולקמן (שם) מפרש כיצד בחזקה שיכפוה לעשות מלאכה חמה: ומשמלאם חומה. בעבד כנעני כתיב חומה בחמור הנקנין בחזקה ולא בחמר: נגמרי פגר. שמת ואין לו יורשין וככסין הפקר: נפקי מפגי פם שחרש. הקישה הכתוב לחמרת לגזלת על הליסור של "לחת העבדים" שבת לגמרי על קנין בשטר ולא על החזקה מבל עיקר שטר לאו מקנין[ג] ליה דמימת חדון לוחטו מגת מפעל קרקעות ליה בשבל עבד בכעני וחב כותבו כי היכי דשטר שדות בעובר כותבו כדלפיקן (גיטין דף ח.). מן ולקח מת ספר המקנה: שמיט יוחפ ברשני מיבריס. ועוסיפה לייעריך ולא למידק מיניה לבל נקנים בקנין עבדים דבל קרא דמיבעי ליפוף לחי לדזקיה: מפי גמגם. דלדזקיה נמי מהי לומר לך מדין ליליה לבדה מיעטתה ולא מדין בקנין: נמס לי שטר. הא לאו גופו קנוי מגת חוב ממון עבודת שם שניס שם עלו: ניפא ליה בשבי מבי זיל. ליה לי עלך מידי" ובשטר: נופו קנוי. עד שיגיעו ימי חיפוחו ולפיכך הרב שמחל על גרעונו חיט מחול ולריך שמחול ולא חוזר ומשמעבד בנשם ילמה לגון שחרור שיך בו מחילת ממון לגת לגון שחרור ובן ליה בשבב ליב לגון שחרור ובתן ליה בפיקדון דלא בנבי בשטר לגון שחרור לכתיב "לו תעבדנו עבד עולם" ומיבעי ליה "לה-לה מתנה": בניניה מפה. תניה: מיפה שמולימה מרשות אב. שתין יהיה ליוכיו לדלקיימא לן בכתובות (דף מג.) אמר רב יהודה אמר רב בת הגיוניס מן האחין מעשה יהיה לעולמה אמר רב בהאי מעשה יהיה לעולמה אמר רב בהאי מעשה יהיה לעולמה אמר רב בהאי

והא לרבנה קתני. גרלה דלייך מהא דקתני ואי אתה יכול לומר לרבנה כאחד מהן דמשמע דנתיב לפרושי כולהו ולימא למימר דלייך מדקתני לרבנה מעניקים להן דהא תמר כפ"ב דסוטה (דף טו.) תנא ושייר אע"ג דתנא מעייקת גבי הא דתמרינן בג' מקומות °הלכה עוקרת את מתנה אור תורה

למשה *דתניא בן תשע שנים שהביא שתי שערות=ישמא, מבן ט' שנים ויום אחד עד בן י"ב שנה ויום אחד [ועודן בו: ישמא, ר' יוסי בר' יהודה אומר סימן, בן י"ג שנה ויום אחד דברי הכל סימן מהיכן ר"ש ששת ר' שמעון אומר ד' מעניקים להם-ג' באישה וג' באשה ואי אתה יכול לומר ד' באחד (ג) לפי שאין סימנים באיש ואין רציעה באשה ואם איתא ניתני נמי מיתת אב וב"ח"נ תני ושייר והא "ארבעה" קתני ובי תימא תנא דבר שיש לו קצבה קתני יודבר שאין לו קצבה' לא קתני והא סימנין דאין להם קצבה וקתני ובי תימא ה"נ כדרב ספרא והאיכא 'מיתת אדון' דאין להם קצבה וקתני 'מיתת אדון' נמי לא קתני אלא ארבעה מאי ניהו: שנים ויובל של רציעה, ואלמה העבריה בסימנים ה"נ מסתברא דקתני סיפא אי אתה יכול לומר ארבעה באחד מהם לפי שאין סימנים באיש ואין רציעה באשה ואם איתא באשה מיהא משכחת לה ארבעה שמע מינה רב עמרם זהלו מעניקים להם היוצא בשנים וביובל ובמיתת האדון ואלמה העבריה בסימנים ואם איתא ניתני נמי מיתת אב ובי תימא תנא ושייר *והא "אלו" קתני ובי תימא 'דבר שיש לו קצבה' קתני 'דבר שאין לו קצבה' לא קתני והא סימנין דאין להם קצבה וקתני ובי תימא ה"נ כדרב ספרא, האיכא מיתת אדון, תיובתא דריש לקיש תיובתא, והא ריש לקיש ק"ו אמר? קל וחומר פריכא היא משום דאיכא למיפרך מה לסימנין שנשתנה הגוף תאמר במיתת אב שכן לא נשתנה הגוף' ענק עבד עברי' אני חדא' לעצמו 'ענק אמה העבריה' לעצמה 'תניא אידך 'ענק אמה העבריה' ומציאתה לאדוניה ואין לרבה אלא שבר במלה בלבד מאי לאו הא דנפקא בסימנים והא דנפקא לה במיתת אב? לא, אידי ואידי דנפקא לה בסימנין ולא קשיא 'הא' דאיתיה לאב 'הא' דליתיה לאב, בשלמא "ענק אמה העבריה לעצמה" "למעוטי אחין *דתניא "והתנחלתם אותם לבניכם אחריכם אותם לבניכם ולא בנותיכם לבניכם "מבאן שאין אדם מוריש זכות בתו לבנו אלא "ענק ע"ע-לעצמו" פשיטא, אלא למאן? אמר רב יוסף *"יו"ד קרח" קא חזינא הבא אלבי אמר: הכי אמר רב ששת הא מני תומאי הוא דתניא תומאי אומר: לו ולא לבעל חובו אופא אלו מעניקים להם היוצא בשנים וביובל ובמיתת האדון ואלמה העבריה בסימנין, אבל בורח ויוצא בגרעון כסף אין מעניקים לו, ר"מ אומר בורח בגרעון כסף מעניקים לו ר"ש אומר ארבעה מעניקין לו ויוצא בגרעון כסף שלשה באיש ואי אתה יכול לומר ארבעה באחד מהן לפי שאין סימנין באיש ורציעה באשה מנה"מ דת"ר יכול לא יהו מעניקים אלא ליתצא בשש, מנין לרבות היוצא ביובל, ובמיתת האדון ואלמה העבריה בסימנין, ת"ל "השלחנו" "כי תשלחנו" יכול שאני מרבה בורח ויוצא בגרעון כסף, ת"ל "כי תשלחנו חפשי מעמך" מי ששילוחו מעמך יצא בורח ויוצא בגרעון בסף שאין שילוחו מעמך רבי"א בורח אין מעניקין לו דאין שילוחו מעמך אבל יוצא בגרעון בסף ששילוחו מעמך בורח, השלמה בעי: דתניא מנין לבורח שהייב להשליחיה ת"ל "שש שנים יעבד יכול

למה לסימנין שכן נפתחה הגוף. ואם תאמר מכל מקום אי אפשר למידק ק"ו ומה סימנין שאינם מפתחה הגוף חייבו מוציאה מרצונו לב ופ"ה מוציאה מרצונו חדון מיתה ש"מ שלא נפתחה הגוף מוציאה מרצונו לב אין סימנין מוציאה מרצונו חדון וי"ל דודאי גבי חדון שייך לומר שיצו הגוף גורם הוצאה מצוי דאין זה הגוף שנקנה לב אבל גבי לב לית שייך טעם דשיצו הגוף לעולם הוא לחייב אמר המיצו כמו קודם המיצו וא"ת נעשה ק"ו מצינים ויובל שאין מוציאין מרצונו חדון מיתה לב ומוציאין מרצונו חדון מיתה לב שמוציאה מרצונו לב אין דין וכו' וכ"ת מה לצינים ויובל שכן מוציאין בע"ע תאמר במיתה לב וכו' סימנין יוכיחו וי"ל דלייך למפרך מה לסימנין שכן נפתחה הגוף וא"ת מיתי מביניהו דמאי תמרת מה לסימנים שכן נפתחה הגוף צינים ויובל יוכיחו מה לצינים ויובל שכן מוציאין בע"ע סימנין יוכיחו וחזר הדין לית לן למיפרך מה לסימנין שכן נפתחה הגוף צינים בעלמא צינים ויובל שכן מוציאין בע"ע סימנין יוכיחו שהרי מוציאין החיש מידי קטנה ומוציאין כהן לקח אני לומר כו' וי"ל דלייך למיפרך מה להלד השוה שכהן שמוציאין מעבדות תאמר במיתה הלד שלא מליט שמוציאה מעבדות ותע"ג דהיא נופלת בשי למלך מ"מ כל כמה דלא ידעינן פריכת היא וא"ת נעשה ק"ו ממיתת אדון שהיא מוציאה מרצונו לב אשם מת אדון בעודה קטנה תוזכת לרצונו לב עד בגרות ומוציאה מרצונו אדון מיתה לב שמוציאה מרצונו לב ליט דין וכו' וי"ל מה למיתת אדון שכן מוציאה בגלגל תאמר במיתת לב וכו': **והתנחלתם** לומס לבניכם לתכיכם מכאן שאין אדם מוריש זכות בתו לבנו אלא ע"י מתנה: **ענק ע"ע לעצמו**. הל"ל יהודה מקודכי"ל הקשה למה לי והתנחלתם אותם מורים זכות בתו לבנו פשיטא דמהיכא נפקא לן (כתובות דף מו:) דמעשה הכא ללב מנלמה ולמה לקמן (דף יז:) דלמה ליה עובדת לן מת הבן ולא לת הכא וי"ל ה"מ גדולה הוא דנפקא לן מנלמה הבל קטנה לא נפקא מנלמה אלא מסברא דהשתא זכוי מזכין לה וכו' ולהכי לימלריך והתנחלתם: למטה

[ע' תוס' יבמות סד: ד"ה למעוטי כמה שכתבתי שם עש"ב]

קנה א מיי' פ"ב מהל' אישות הלכה יח סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קנב סעיף ו וסימן קנה סעיף יד:

קנו ב מיי' פ"ג מהל' עבדים הל' יד:

קנו ג ד ה ו ז מיי' שם הלכה טו סמג עשין סד:

קנח ח מיי' שם הל' יד:

קנט ם מיי' שם פ"ב הלכה ד סמג עשין סב:

[ע' תוס' יבמות סד: ד"ה למעוטי כמה שכתבתי שם עש"ב ועל זה תוס' כתובות כט. סד"ה ועל הכותים ותוס' זבחים סד. ד"ה הלן ותוס' שבועות נא. ד"ה ואלו נלמדים ותוספות שם מד: ד"ה כל כהכתיבן ועי' תוס' חוס' שבת עה: ד"ה מכר תמתי]

מתנה

◇ ג' בנייות בעין (דנקף)

תום' ר"י הזקן חשיב ליה אלא מידי דאחיתיה בעל כרחו דאדון ושחרור ליתיה אלא מדעתיה דאדון: שכר בשלה. כשמנבהת מצויאתה: דליתיה לאב. שלא הספיק לנבות עד שמת: שילוחו. דכתיב וכי תשלחנו חפשי מעמך לא תשלחנו ריקם: ברורה. השלמה בעי שישלים כמה שברח

(ג) גמ' כאחד מהן לפי שאין:

הגהות הב"ח

ד"ה מז: ע"ש

ט' שנים. הכל מודים שומא: **מכן ועד כן י"ב שנה ויומן כו.** כשהגיע לי"ב ולא נמרו פלוגתא לכל חס נמרו קודם י"ב לא פליג ר' יוסי דלימלמי מילתא דלאו סימן הוי ומכן י"ג שנים ויום אחד מודו רבנן דהוי סימן ולפילו נמרו: **שומא.** ולוח"ס בלע"ז ורלכה לעמת כה שער שלמת המביאה קודם תשע תינו סימן ויש לה קלבה למטה: **ד' מעניקים נסס.** תנאי פליגי לקמן ליכא למ"ד בורח ויוצא בגרעון כסף אין מעניקים לו ואיכא למ"ד יוצא בגרעון כסף מעניקים לו ואיכא לפיכך קבע בהן ר' שמעון מכן תרבעה ואין בורח ויוצא בגרעון כסף מעניקים להיוצא בשתא שהן היוצא בשש שנים ויובל ביובל ולילא שיוצא בשתא במיתת אדון וסימנין דלמה העבריה: **שלשה מכן בשים.** שלים ויובל ומיתת אדון דלקלע ושלמה בלמה שלים ויובל וסימנין: **ואין רציעה בלשה.** ולקמיה פריך בלא רציעה נמי אמה העבריה יוצלת במיתת האדון: **כדרב ספרא.** דיש לה קלבה למטה: **מיתת אדון.** לא קתני בהני ד': **שנים ויובל.** הפוגע בחוך שם: **ויובל של רציעה.** ויובל המוליא לת הנרלע והני תפוסי דיובל כל חד תציב בלפי נפשיה: **ס"ג מפתכיא.** דמיתת אדון לא קתני בהו: **ואם איתא.** דמיתת אדון לא קתני ותרתי יובלי כתד תציב להו הא ליתה נמי בלמה ומלי ניהו דקתמר אין רציעה בלמה דבלא רציעה נמי הוו בה מרבעה ענק: **ואין נרצה.** במיתלמה לוא שכר בטלה כמה שבטלה ממלוכתה כשהגבהתה ולקמיה פריך ענק ע"ע לעלמו פשיטא: **הא דנפקא בסימנים.** ולהיכי קיים הוו לולד: **והא דנפקא במיתת לאב.** דהוחיל דליתיה לאב זכייה ליכי בענק: **וכות בתו.** זכות שלמה לו תורה בשבת בתו: **יו"ד קרח.** יו"ד שהיא קטנה עשתה טיל גדולה כלומר הלחיך

כתובות מג. מ"כ פ' נשר *דברים כא, יג "והיתה לך לאשה"

פי' נתון יוד קרח שם טיל בהסיפת דפ' סדר העבירות כג: מ"כ יוסי דמן יוד קרח

שבחי פ' רלה יבמות עו

שמות כה

נוסח לאי מדניקי ולאי לא

נוסח תת נוסח

פרשת – נשא בני [הפטרת לאחר עו טעיף]

רש"ג מ"ז (יכול אפילו חלה . כתוך שם יהא חייב להשלים ימי תלין : **ס"ל וכשביעית** יגע . ותפילו לא עבד שם שלימים) : **ופגע בו יובל** . תחרי כן למחרת : **כעוסה מעשה מחט** . בתלין שהוא מעשה קל קחני לעיל כל שם חיוב להשלים דהא עבד ליה מלחכה : **מעשה מחט** . תופר : **שנה ד' נעשה בו'** . דכחי קחני לי חלה שלש ושלש חלה ח"ל ובשביעית יצא אפילו חלה כל ששה והחניא חלה שלש ועבד שלש אינו חייב להשלים חלה כל ששה חייב להשלים אמר רב ששת בעושה מעשה מחט הא גופא קשיא אמרת חלה שלש ועבד שלש אין חייב להשלים הא ארבע חייב להשלים אימא סיפא חלה כל ששה חייב להשלים הא ד' אין חייב להשלים הכי קאמר חלה ד' נעשה כמי שחלה כל ששה וחייב להשלים : תנו רבנן כמה מעניקים לו חמש סלעים מכל מין ומין שהן חמש עשרה סלעים דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר ג' שלישים כשלישים של עבד ר"ש אומר חמשים בחמשים שבערכין אמר מר חמש סלעים מכל מין ומין שהם חמש עשרה סלעים דברי ר' מאיר ור"מ מנינא אתא לאשמועינן? הא קמ"ל מיבצר הוא דלא מבצר ליה מהאי מנינא ואי בצר ליה מחד מינא ומפי ליה מחד מינא ליית לן בה. מאי מעמא דרבי מאיר יליף ריקם ריקם מבצבר מה להלן חמש סלעים אף כאן חמש סלעים ואימא חמש סלעים מכולהו? אי כתיב "ריקם" לבסוף כדקאמרת השתא דכתיב ריקם ברישא שדי ריקם אצאן וריקם אגורן, ריקם איקב גילף ריקם-ריקם *מעולת ראיה: אמר קרא אשר ברכך יי' אלהיך ורבי יהודה אומר שלשים בשלשים של עבד מאי טעמא דרבי יהודה? יליף נתינה נתינה' מעבד מה להלן שלשים אף כאן שלשים נתינה נתינה מערכין מה להלן חמשים אף כאן חמשים? הדא *דתפשתה מרובה *לא תפשתה תפשתה מועט תפשתה ועוד עבד מעבד הוה ליה למילף ור' שמעון אומר חמשים בחמשים שבערכין מאי טעמא דרבי שמעון? נמר נתינה נתינה מערכין מה להלן חמשים אף כאן חמשים ואימא בפחות שבערכין? אשר ברכך יי' אלהיך כתיב, וגילף *נתינה-נתינה' מעבד מה להלן שלשים אף כאן שלשים, הדא *דתפשתה מרובה לא תפשתה' ועוד עבד מעבד הוה ליה למילף? ר' שמעון מיכה מיכה גמר בשלמא לר' מאיר היינו דכתיב "צאן, גורן, ויקב" אלא לר' יהודה ורבי שמעון האי 'צאן, גורן, ויקב' למה לי? האי מיבעי ליה *לכדתניא יכול לא ידוו מעניקין אלא מצאן גורן ויקב, מניין לרבות כל דבריה"ל *אשר ברכך יי' אלהיך א"כ מה ת"ל 'צאן, גורן, ויקב' לומר לך מה 'צאן, גורן, ויקב' מיוחדים שישנן בכלל ברכה אף כל שישנן בכלל ברכה יצאו כספים דברי ר' שמעון, רבי אלעזר בן יעקב אומר יצאו פרדות ר' שמעון פרדות משבחן בנופיהו ורבי אלעזר בן יעקב כספים עביד בהו עיסקא, וצריכא: דאי כתב רחמנא "צאן" הוה אמינא בעלי חיים אין *גידולי קרקע לא, כתב רחמנא "גורן", ואי כתב "גורן" הוה אמינא גידולי קרקע אין בעלי חיים לא כתב רחמנא "צאן", "יקב" למה לי? למר

אמה העבריה בסימנים ת"ל וכי תמלחנו . תימה לתקמיה דרבינן לתך לתמתך מעשה כן להעניקה ולמה לי תרי קראי וי"ל דתרוייהו לריכי דאי נתו לתמתך לא הוה ילפינן העניקה בחמה העבריה מוכי תמלחנו כיון דלא תמכחן בה העניקה כלל ואי נתו לא תמלחנו מתך לתמתך לא הוה ממעיטין העניקה מיגיעת בסיס דומיא דעבד תכל בסימנים לא : **חלה** שלם ועבד שלם היו חייב להשלים . יש שהיו רוצים לומר שתותם שכירים מלמדי תינוקות שם תני חני זמן כמו כן לא יהיו משלימים תת זמנן כמו ע"ש דהכא ויטלו כל השכירות כיון שהיו תחטין וקשה דבפרק השוכר תת החומנין (ב"מ דף מז.) קתמר רב פוטל יכול לחזור בו ותפילו בחני היום ופריך והתנן השוכר תת הפועל ושמע שמת לו תת לא יחזור בו תמכחן תמה יכול לחזור בו טעמא דמת לו תת שתותם הוא תת לו הכי היינו יכול לחזור בו והשתח לו הכח דחנים טוטל שכירותו משלם מלי פריך לרב דילמח היכח דמת לו תת דחנים הוא טוטל שכירות משלם ורב חייני בדלח חנים ושיו טוטל תלח מה שכרויח שכר עליו תם בתתה תכילתו לידו תו מצטרח כדתמר (שם עה:) נבי השוכר תת הפועל לעולות פשתו מן המכרה והשתח פריך שפיר לרב ות"ש מלמדי תינוקות נמי תם חנו לח יקחו תלח מה שהרויחו דאין לדמותם כלל לע"ש דעבד עברי נופו קנוי לחדוני הילכך חלה שלם היו חייב להשלים דאין יכול לעטות מלאכה יותר מיכולתו אבל מלמד תין נופו קנוי תלח שכר עלמו לעולת עד הזמן וכשהיו יכול להשלים לא יעול תלח מה שהרויח ועוד נרחה לחקך בין מלמד ע"ש דעבד היכח דחלה ג' ועבד ג' היינו טעמא דאינו חייב להשלים משום דכתיב בספר (ישעיה מז) מקלה שלם שנים כשני שכיר תם כן מניני דכתיב כי שלם שנים שכיר עבדך שם שנים והילך היכח דעבד שלם דהיינו שני שכיר תמר דאינו חייב להשלים ויטול שכרו כיון דעבד ג' שנים דהיינו שני שכיר : **ונילף** ריקם ריקם מעולת ראיה .

ות"ת בעולת ראיה נופה מנת לן דכתל שהוא נילף מכתוב ואהת ה' כלעיס וי"ל דשמח הלכה למשה מסיני הוא דכתל שהוא דהא ת"ל בפ"ק דמנינה (דף ז.) דשולח ראיה שתי כסף דכתיב תורה תמרו בירושלמי פ"ק דמכתת פחם דהוי הלכה למשה מסיני") :

חדא דתפשתה מרובה לא תפשתה.

תימה כיון דכתיב תבר ברכך הוא לן למילף מן המרובה כדאמר לעיל דפריך ונילף ריקם ריקם מעולת ראיה ומפני תמר קרא תבר ברכך וי"ל דלא דמי לעיל לן כתב אלא חד ריקם תכתוב ושולח ראיה חיה לן למילף מן המרובה משום תבר ברכך תבל הכא חד נתינה כתיב גבי עבד ואח גבי ערכין ואין לומר דאתבר ברכך קאי תמרובה להיות ערכין אם סברת לגמד מעבד משום דתפשה מועט ותפשה ודאי כי נילף מערכין מהני תבר ברכך לאתוקי דלא נילף מפחות שבערכין כדפריך בסמוך ונילף מפחות שבערכין ומפני תמר קרא תבר ברכך : למר

*) [וע' תוס' מגיעה ד. ד"ה כ' יומתן]

נחשב עמו כל מה שנתבטל אם מעם אם תרבה . ואיכא מ"ד דה"ה בשכר פועל . דשכיר קרייה רחמנא : ירושלמי ברח וחלה שעבד רוב שש ג) ואם לא ברח היה פטור לא אבשת לא חלית אינשמשת בפרע ותרתיאת מחרח : עם

ל) נרמה דנ"ל תע"ם שהוא עדיין בוכח בעת שמגע בו יובל וכ"ם וכו' . ב) תולי נ"ל כשנעבד שנה ביובל ובשע"ש כתה . ג) נ"ל כרת ותלה תע"ם שעבד רוב שם תייב להשלים ואף שהם לא כרת סיב פעול משום דהו יכול מימר ליה תילו הוות נבתי לן תנתחתא . פי' לן תניח . וכן תלה ותת"כ כרת יכול מימר ליה תילו הוה גבתי תיקנשמת נשניע . פי' נתפשת מהכרם .

קם א מיי' פ"ג מהל' עבדים הלכה ט ממע עשין פז :

קסא ב ג מיי' שם פ"ב הלכה ה :

קסב ד ה מיי' שם פ"ג כלי יד ממע עשין סד ועלאוין קעח :

נוסח
ג"י ה"ג אלמא ע"ג ג' ש"ח ה"ל

נוסח
כאן מעניקים ל"ג ג' ש"ח ת"ש ט"ו ש"ח ה"ל ו' ש"ח ת"ש ט"ו ש"ח ה"ל ד' ש"ח ה"ל

מהגה :
"אשר ברכך" ...
בדפוסי חלופיות

נוסח (הרי"ף)
בתן אדם בן בנו מתנתו

(ע' תוס' יומח עב. ד"ה נעניד)

תוס' ר"י הזקן

ונתבטל : ובשביעית . אף בשביעית עובד הימנו כשבורח : ובשביעית יצא אע"פ שנתבטל והימנו בשחלה : ופגע בו יובל פרש"י מיד למחרת שבורח . ותר"ם פי' אע"פ ג) שבורח יצא לחרות וכ"ש אם פגע בו כשחור ומשלים דלעולם אין לאחר יובל תשלומין. ואית דמפרשי שבורח שנה קודם יובל ולאחר יובל הוא משלים כמה שבורח ג) ויוצא כשעבד שנה ביובל שעבר : מחו שעושה מלאכה קלה ואינו בטל מכל וכל אפילו חלח כל ששה בוה החולי יצא אבלאם אינו יכול לעשות שום מלאכה הואיל ונתבטל היב ששה ישלים: ומסתברא שאין זה הדין אלא בעבד עברי אבל שכיר אחר אם חלח

(ע' תוס' סוכה יג: ד"ה ונדולו וכ"ק נד: ד"ה מני)

למר למעוטי כספים למר למעוטי פרדות. לריך לפרש דמר ממעט כספים דוקא ומר ממעט פרדות דוקא לבל לפי ספרים דלת נרסינן ולהב"ע כספים משמע בעסקא לריך לומר למעוטי פרדות וכ"ם כספים ומיהו קשה למאי נקט כלל יקב והא מכלל ופרט לשעיל מצינו למעוטי לבך נרשה לרבי דגרסינן למר לתיובי כספים ולמר לתיובי פרדות והשתא ליעטריך שפיר יקב דהי לא כתיב יקב יקב הוה מרבינן לא כספים ולא פרדות דהוה ממעטינן תרוייהו מלמ"ו וגורן לבל השתא דכתיב גלן וגורן ויקב הוי יקב כעין מיעוט לאחר מיעוט ולין מיעוט לאחר מיעוט ללא לרבות לר"ם אחת לרבות פרדות דוקא דמשמע בנופייהו ולר"ל בן יעקב לרבויי כספים דוקא דמשמע בעיסקא: **מרבה** לי את הבן שבן קם תחת לבוי ליעבד ולעבדה לחוזה. פי' בקונטרס המקדים שדה לחוזה פוזה בית זרע תומר שעורים בב' שקל בסף ואם לא פדאה ומכרה הגזבר לאחר (ב) כשיולאה מיד הלוקח ביובל מתפלקת להבים לבל אם לקחה בנו של המקדים מיד הגזבר תינה יולאה מידו ביובל להתחלק להבים בשיעור בתיב ואם מכר את השדה לאיש אחר ולא בנן ואין"ם לאחי לא לאחר ולא לבנן כשיולאה מיד הלוקח ביובל מתפלקת להבים לבל אם לקחה בנו של המקדים מיד הגזבר תינה יולאה מידו ביובל להתחלק להבים בשיעור בתיב ואם מכר את השדה לאיש אחר ולא לב

ולידתו בקדושה · היכא דלידתו של בן בקדושה מיחלף ביעדה לגמור : מ"ט לא אמר כרבא · דילף לה מוהחזיק עם קונהו : משח"כ בשמה שבעבדים · לקמיה בעי לה : ואינה נמכרת ונשנית · לקמ' ילף ליה : יתירה עליו לאמה העבריה · ילמא כל הך דיחסהו לה : כגון שיעבד · ותו לא נפקא לה מהני תלת בגט : מילתא · הלכות אמה העבריה ואם רצתה לצאת בת' מאלו בלא גט הרי זו יוצאה בלא כסף ובלא שטר שחרור שנאמר "ויצאה חנם אין כסף" : מיר ספ. קמ"ל : ונתן בכפילו · אם יש לו לאדם לתת הקרן ואין לו אמה לאדם הכפל לתת מכאן: בזמנו · אם הגיע בחבירו שגנב והוזם ואין לו במה לאדם גוזל נמכר : בגניבתו כיון שנמכר פעם אחת שוב אינו נמכר · קס"ד "נמכר בגניבתו" משמע ליה ונמכר פעם אחת בגניבתו,והאי דקתני "ונמכר ונשנית" בשתי גניבות,לפיכך לית לן עתה בדין עד שגנב שתיהן ואינו שוה לאדם כמה שגנב תחת כן בשתי גניבות · ואינה נמכרת ונשנית · מכלל לעבד עברי נמכר פעם אחת לכל גניבותיו הכתוב מדבר : ונשנית והתניא בגניבתו ולא בזמנו בגניבתו ולא בגניבותיו בין שנמכר פעם אחת שוב אי אתה רשאי למוכרו אמר רבא לא קשיא באן בגניבה אחת באן בשתי גניבות א"ל אביי בגניבתו מלמד משמע שאלא אמר אביי לא קשיא באן באדם אחד באן בשני בני אדם *ת"ר גניבו אלף ושוה חמש מאות נמכר וחוזר ונמכר,גניבו חמש מאות ושוה אלף אינו נמכר כלל ר' אליעזר אומר אם היה גניבו בגנב ממכרו נמכר ואם לאו אינו נמכר אמר רבא בהא אכחנהו ר"א לרבנן דמאי שנא גניבו חמש מאות ושוה אלף דאין נמכר *דנמכר בולו אמר רחמנא ולא חציו ה"נ נמכר בגניבתו אמר רחמנא ולא נמכר בחצי גניבתו : ומפדין אותה בעל כרחו: סבר רבא למימר בעל ברחמי באבן, א"ל אביי מאי נידו דקתני ליה שטרא אדמיה,אמאי,נקיש מרגניתא בידיה יהיבנא ליה חספא?אלא אמר אביי בעל ברחמי דאב משום פנם משפחה, אי הכי עבד עברי נמי נכפיהו לבני משפחה *משום פנם משפחה:הדר אזיל ומוכין נפשיה, ה"נ הדר אזיל ומוכין להו? האי קתני אינה נמכרת ונשנית ומני ר"ש היא דתניא מכר אדם את בתו לאישות ושנה ולשפחות ושנה, *אלאישות אחר שפחות,אבל לא לשפחות אחר אישות רשאי כשם שאין אדם מוכר את בתו לשפחות אחר אישות כך אין אדם מוכר את בתו לשפחות אחר שפחות

כאן

שהורתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה · פי' בקונטרס לן רוח חכמים טוהה הימנו ותימה דבפרק מי שמת (ב"ב קמט.) גבי עובדת דתיסור גיורת ה"ע תניסר לתלת יבי רבא פי' בפקדון כי קא סביב קתמר רבא היכי ליקניניה רב מרי להנהו זוזי וכו' ומשמע דרבא לית ליה רוחה לשלם לרב מרי בר רחל תלת פעמים רוחה לזכות בהן והשתא וכי לית ליה רוחה שתהא רוח חכמים טוהה הימנו שהרי רב מרי בר רחל הורתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה הוה ואומר ר"ח דלגבי הלוואה שעושה לו טובה *אין רוח חכמים טוהה הימנו שמשלם רעה תחת טובה לחכם התם פקדונהוה ואדרבה רבא טרח לשומרו ואין גרוחה לר"ש לחלק בכל בין מלוה לפקדון תלת גרוחה לר"ש לפרש הורתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה אין רוח חכמים טוהה הימנו לפי שהוא קרוב להיות כיעדלו ואתי לאיתלופי ולשוויה יעדלו גמור ואם ייבם אשת אחיו יאמרו שהיה זקוקה עוד לאחיו שהיתה הורתה ולידתה בקדושה" :

כאן

גניבות · פי' בקונטרס בהא תניא טעמא דמתני' דתנן בשתי גניבות אינו נמכר אלא פעם אחת ואפילו לית ליה עמד בדין עד שגנב שתיהן ואינו שוה לגנוב תלת דמי תחת נמכר ונמכר כל חד וחד ומדלא קרינן ביה בגניבתו ופריך בגניבתו טובא משמע אם עמד על שתיהן דין כולהו קרינן בגניבתו כדכתיב וכהמה רבה והדגה תאכל ביולר ופי' ה"ר אפי' לא עמד בדין עד שגנב שתיהן ואינו שוה לגנוב תלת דמי תחת נמכר ונמכר כל חד וחד ומדלא קרינן ביה בגניבתו ופריך בגניבתו טובא משמע אם עמד על שתיהן דין כולהו קרינן בגניבתו כדכתיב וכהמה רבה והדגה תאכל ביולר ופי"ה חזר ונמכר הוא דאיכא כל תלת בחד אבל עמד בדין בשתי גניבות אפי' בחד פעמים

עין משפט נר מצוה

קף א מיי' פ"ג מהלכות איסורי ביאה הלכה יב סמג עשין מה טיר שו"ע אה"ע סימן לו סעיף ג ומיימן שם סעיף ו:

קפא ב מיי' פ"ד מהלכות עבדים הלכה ט:

קפב ג מיי' שם הלי יא:

קפג ד מיי' שם הלי יב: ונושא כלי - (ערך כ.)

א ע"ז
ב אבות דרבי נתן נוסחא אחרת
ג נוסחא אחרת
ד נוסחאות [נוסחת] ע"ז ה: ג'ירושלמי' ע"ז ה"ד אומרים

ורש"י ה"ה. רש"י

כיון שפירש מליותו • פי' בקונטרס בדר"ע גרס כיון שפירש מליותו דע"כ מיבעי ליה לאוקמי ים שם למקרא דסנהדרין (דף ז.) ויש שם למסורת כר"ת דדרשינן בכתובות (דף נד.) דרמינן מהאי פלוגתא על מילתא דאמרי התם לר"ת ים שם למקרא ורמינן עלה מהא דים שם למסורת ס"ג וה"פ ור"ע סבר כיון שפירש מליותו עליה לשם יעוד, שם גירסה בגמ וחזרה לגל הביה ליט יכול למוכרה דאין שדה מוכר אח"כ בתו לשפחות אחר לישתו דסבר ים שם למקרא

מי שאני · כיון דניסואין דלוורייתא ניתנו נפקא לגמרי מרבותיה : ולרב נחמן דאמר · לקמן לר' יוסי בר' יהודה נמי במעות הראשונות היא מתקדשת דקידושין דלכ"ע ניתנו במאי מוקי לה ותפילו תניוסין עשה היכי הדר מזכין לה : מוקי לה כרבי אליעזר · גרסינן : דאמר לשפחות אחר שפחות כו' · דקדריש כיון שבגד בה ועד שמחת מהדרינן לאוקמה דלא כרבי אליעזר משום דשמותי הוא : במאי ממעט ליה קרא · הואיל וליכא · שפחות דמייעד · ומיהו מיעוטא קרא ממיתה: דמדאוריי' מוזיף ליה · כלומר זקוקה לו בחומה ביתה לכל דבר וקנאה ליורשה כדתנן (נדה דף מה.) בן שמע שבח על יבמתו קנאה : מכדי · הא מד הוא כיון דאין יעוד אלא מדעת פשיטא דאין יעוד פנהדרין נב: מועיל והוא אמר בה מעכשיו והוא למתיבתין והוא אמר לה · הוא מני לה ופוא אמר לה · והאי טעמא דהאי לריך ליעדה=רבי יוסי ברבי יהודה היא דאמר משות הרחשונות שקבל הלא עלת לקידושין ניתנו ואין יעוד אלא בפרוטה שעליה לפיכך אין דעת הלא בהן מתחילה ואם אין מועילה שתקבל עליה אין כאן קידושין : לקידושין ניתנו · ופשיטא מינה דהוה ליה מכר אם בתו לאיש [ע"ל דאמר] ואם יעדה ואתרמלה שוב אין מוכרה לשפחות לרבי עקיבא : שמני פשע · דכתי' לשון יעוד' למילרשה לשון דיעה: יעדה ופשדה · ואין יעודה אלא במקום פלייה שאם בא לייעדה בסוף שם לריך שיהא שהות ביום שאם תבוא לאחסנן גרעונה דיהא עליה גרעון של פרוטה : מעות הראשונות לאו לקידושין ניתנו · דאי קבל אב ע"מ להתייעד וקידושי יעוד תליין באב אף על גב דליכא שהות שמא כיון דאמר כיון שהגיע שם מתייעד לי הוא ליה יעוד למפרע משעת מכירה : וכי

הגהות הב"ח

(ג) תוס' ד"ה תומר וכו' דין הוא שמוכה כשיוב בחיוב וכו' כדאמרינן בפ' המקבל דפריק :

גליון הש"ם

גמ' תניתי מה שאב קאמר · כעין זה ביב: דף י"ד ס"ב : שם מדעת דיבוד · עיין לעיל דף ס ע"ב תוס' ד"ה שכן וכן בב"ב :

קפר א מיי' פ"ח מהל' לימורי כ"ו ה"ב סמג עשין יח : קפה ב ג מיי' שם ס"ג סמג עשין ס : קפו ד מיי' פ"ל מהל' ענדים הלכה ו : קפו ה ו מיי' שם הלכה ח : קפח ו מיי' שם סל"ו ו :

[ופ"ע פוס' עירכין ג. מפנך ד"ה למעוטי]

קפט ח מיי' פ"ג מהל' לימורי כ"ו יד סמג עשין מת פוס"ע ופ"ע סי' לו סעיף ו :

קצ ט מיי' פ"ה מהל' לימורי כ"ו יד סמג שם פוס"ע ופ"ע סימן כח סעיף יח :

(ד) לעיל: ולמה לו לריכין לגמוד מר' יוסי ור' יהודה · לין לפרש דמייתי במסכת שלח בשעת הלוחה דקני לה מדרבי ישמעאל דתם כן היה לו להביא כאן דרבי ישמעאל כמו שמביא לעיל (דף ח:) גבי קידשה במסכת שלח בשעת הלוחה ואע"פ שבמסכת בילו דרבי יהודה שלח בשעת הלוחה לייבי ואפי' אין מחזיר לה משום שלח שמוחל לה תם המלוה ואע"פ שבמסכת בילו דהא המקדש במלוה שים עליה משכון קאמר ומ"ש כאן במקדש במסכת מחילת מלוה אפילו בשלח משכון אמרי' המקדש במלוה שים עליה משכון מקודשת מדר' יוסי בר' יהודה ור"ל דהיכא דליכא משכון נרוש טפי דס"ד דשלח שמכה דעתה כיון שאינו מחזיר לה משכון קמ"ל מחילת דרבי יוסי המקודשת וא"ת היכי נילף מרבי יוסי דהוא מיעוט ושלח מחזיר לה המשכון הייט גופה דהא גופה משכון היא והכא אין מחזיר לה משכון ור"ל דפשיטא ליה דאין עיקר היעוד בחזרת משכון שלח מהמה מחילת שיעבוד המלוה לחוד ור"ל דקדקן דקסבר ר' יוסי בר' יהודה דעבד עבדי אין גופו קנוי דאי גופו קנוי מה ענין זה אצל מלוה שים עליה משכון אין כאן מלוה כלל שלח מקדשה בהקנאת גופה לעצמה ומיהו ר"ל דע"כ לא בהקנאת גופה שהיא קטיה לו מקדשה דאם כן אין תקדש בלא שטר שחרור ובלא הפקר : מסל

מפנך אמרו חכמינו אוצר לבני אדם [ופ"ע פוס' עירכין ג. מפנך ד"ה למעוטי]

מדקדק

מפנך ר' הלואה על נקא אלא האומנות עד ר' יוסי ברבי יהודה

במאי מוקי לה כרבי אליעזר · פי' בקונטרס ועד שמחת מהדרינן לאוקומי דלא כרבי אליעזר דסבוחי הוא לפי' ר"ת דגרים הכא במאי מוקי לה כר' עקיבא ג"ל דעד שמחת מהדר לאוקומי כרבי אליעזר משום דרבנן קיימי כוותיה דחמרי אבל לא לפסוחת אחר לישה שהרי הן עלמן נמי הכי הוי לפסוחת אחר שפחות : ומדאורייתא חזיא ליה · פי' בקונטרס דזקוקה לו וביאתו ביאה לכל דבר וקנאה ליורשה וליטמא לה כדתנן (נדה דף מה.) בן ט' שבח על יבמתו קנאה וקנה דזה הוי שלח מדרבנן ולפוסלה מן הכהנין כדתנן בהשואה רבה (יבמות דף נו:) עשו ביאת בן ט' כמאחר בגדול אבל ליורשה ולטמא לכריס לא הויא כאחיו ולכן ס"ל דמדאורייתא חזיא ליה לעלמא כגון שהיה היכס גדול וקטן זה ביאתו ביאה לומר שאם בא על אחת מכל עריות שבתורה מומחים על ידו מהו דתימא הואיל ומדאורייתא כו' לומר לי לאו ביאה היא קמ"ל מדאורייתא חשוב כמוכה כשיוב בחיוב וכו' כדאמרינן בגמ' (ג) תוס' ד"ה תומר וכו' דין הוא שמוכה כשיוב בחיוב וכו' כדאמרינן בפ' המקבל דפריק :

מי שאני, ולרב נחמן בר יצחק דאמר אפילו לרבי יוסי ברבי יהודה מעות הראשונות לקידושין ניתנו במאי מוקים לה? מוקים לה כרבי אליעזר דאמר לשפחות אחר שפחות הוא דלא מצי מוכין לה אבל לשפחות אחר אישות מצי מזכין לה בעי ריש לקיש מהו שמייעד אדם לבנו קטן: בנו אמר רחמנא-בנו כל דהו או דילמא בנו דומיא דידיה מה הוא גדול אף בנו גדול! אמר רבי זירא תא שמע "איש" "פרט לקטן אשר יגאף את אשת איש" "פרט לאשת קטן ואי אמרת מייעד, אם כן מצינו אישות לקטן, אלא מאי, אינו מייעד, אמאי לא ממעט ליה קרא: תיפשוט מינה דמייעד? אמר רב אשי 'הבא ביום בן תשע שנים ויום אחד הבא על יבמתו' עסקינן דמדאורייתא חויא ליה מהו דתימא כיון דמדאורייתא חויא ליה וביאתו ביאה הבא עליה מתחייב באשת איש קמ"ל, מאי היו עלה: תא שמע *אמר ר' אייבו א"ר יאי אין יעוד אלא בגדול, אין יעוד אלא מדעת, תרתי? מה טעם קאמר-מה טעם אין יעוד אלא בגדול לפי שאין יעוד אלא מדעת, ואבעית אימא מאי "מדעת" "מדעת דידה דתני אביי בריה דרבי אבהו "אשר לא יעדה" מלמד שצריך ליעדה" הוא תני לה והוא אמר לה 'בקידושי יעוד' ואליבא דרבי יוסי ברבי יהודה *דאמר מעות הראשונות לאו לקידושין ניתנו, רב נחמן בר יצחק אמר אפילו תימא לקידושין ניתנו 'ישאני הבא דאמר רחמנא "יעדה", מאי ר' יוסי בר' יהודה-דתניא "יעדה והפדה צריך שיהא שהות ביום כדי פדייה מבאן א"ר יוסי ברבי יהודה אם יש שהות ביום כדי לעשות עמו שנה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת אלמא קסבר 'מעות הראשונות לאו לקידושין ניתנו' רב נחמן בר יצחק אמר 'אפילו תימא לקידושין ניתנו' שאני הבא דאמר רחמנא "והפדה": אמר רבא אמר רב נחמן "אומר אדם לבתו קטנה צאי וקבלי קידושיך-מדברי יוסי ברבי יהודה, לאו-אמר רבי יוסי ברבי יהודה 'מעות הראשונות לאו לקידושין ניתנו' וכי משייר בה שוה פרוטה הוו קידושי' הבא נמי ל"ש ואמר רבא א"ר נחמן "המקדש במלוה שיש עליה משכון מקודשת מדברי יוסי ברבי יהודה לאו אמר רבי יוסי ברבי יהודה 'מעות הראשונות לאו' לקידושין ניתנו' האי הלואה היא, והיא גופא=משכון היא וכי

במלוה לאם כן היה לו להביא כאן דרבי ישמעאל לעיל (דף ח:) גבי קידשה במסכת שלח בשעת הלוחה דקני לה מדרבי יוסי ברבי יהודה שלח בשעת הלוחה לייבי ואפי' אין מחזיר לה משום שלח שמוחל לה תם המלוה ואע"פ שבמסכת בילו דהא המקדש במלוה שים עליה משכון מקודשת מדר' יוסי בר' יהודה ור"ל דהיכא דליכא משכון נרוש טפי דס"ד דשלח שמכה דעתה כיון שאינו מחזיר לה משכון קמ"ל מחילת דרבי יוסי המקודשת וא"ת היכי נילף מרבי יוסי דהוא מיעוט ושלח מחזיר לה המשכון הייט גופה דהא גופה משכון היא והכא אין מחזיר לה משכון ור"ל דפשיטא ליה דאין עיקר היעוד בחזרת משכון שלח מהמה מחילת שיעבוד המלוה לחוד ור"ל דקדקן דקסבר ר' יוסי בר' יהודה דעבד עבדי אין גופו קנוי דאי גופו קנוי מה ענין זה אצל מלוה שים עליה משכון אין כאן מלוה כלל שלח מקדשה בהקנאת גופה לעצמה ומיהו ר"ל דע"כ לא בהקנאת גופה שהיא קטיה לו מקדשה דאם כן אין תקדש בלא שטר שחרור ובלא הפקר : מסל

משנה למען · פי' בקונטרס מדכתי מי שלא למידין הא לם יש שהות ביום כו' תלמוד המתחלי קדושין בגרעון שיש לו עליה לרבן מדברי חכמים שלא למידין דלמתי לפילו יין שהות ביום דקסברי לקך ניחנו משום הרחטוות דלי בעינן ליעודי יהיה ייעוד מעכשיו דלי לקו מההוא שעתא מתחלי במתי מיקדשה שהות ופיריך פסיקתא דמלינו למילף ומשני מהו דתימה הא לא תמר ליה לאב מעכשיו ותילף מיניה דלתפי' לא פירש מעכשיו תלא הרי את מקודשת לי לאחר שלשים יום מהתם לרחטון קמ"ל הא תנא דלמר שלא למידין המשל מדברי רבנן דלי תמר מעכשיו יין ולי לא ולקה דכתיב גמרת המשל בא ללמד על הדבר כמו משל למה הדבר דומה ועוד לוך נלמד דמייעוד כללמד בהשה שהשה מקודשת לרחטון והא לא תיילי רבנן כלל כשבא לחר ולקיש בתוך ימי המכיכה לכך פירש ר"י שהמשל בא ללמד ולומר דכי היכי דפשיטא לן התם בהמר לחשה הרי את מקודשת לי מעכשיו ולאחר שלשי' יום וכא ולקיש לחר בתוך שלשים יום שמקודשת לרחטון ה"ה גבי ייעוד שלא בא לחר המכיכה קודם ייעוד ולקשה לחר המכיכה קודם ייעוד דלימה מקודשת דמעות הרחטוות לקידושין ניתנו וכבי קלחר משל למלן על מי מלמד המשל לילימא לרבי יוסי בר' יהודה והלא אהלר שלא למידין כיום וכו' ולא כן לא דמי לאומר שהרי בעינן שיהן לה שום דבר בסוף תלא משל לרבנן שלא בא ללמד על דברי רבנן שלא בא לחר ולקידשה לחר המכיכה קודם ייעוד היינו לומר מקודשת ופיריך פסיקתא לכיון שלמר לחשה כך הוא הדין ה"ג גבי ייעוד כך הוא לרבנן ומשני מהו דתימה הא לא תמר מעכשיו ולפילו לרבנן נמי תהא מקודשת לחר שקדשה קודם ייעוד דלא דמי לאומר לחשה דהשתם תמר לה מעכשיו קמ"ל דכיון דכל מכירה ע"מ לייעד כמלן דלמר לה מעכשיו דמי: **משל** לרבי יוסי ברבי יהודה · פי' בקונטרס מדר"י ברבי יהודה לחו למידין משום דלא פירש מעכשיו תע"ג דהוי לקדשה בהו לאחר זמן מיהו כי קלמו לחר הוו קידושין ה"ג לא שנא מהו דתימה הא לא ת"ל בשעת מתן משום ע"מ שייעד לי לסוף שם ומשום הכי תמר רבי יוסי דמקודשת לשני חבל היכא דאמר לה לאחר זמן מי

לקרובים · וקע"ג שאין כאן יעוד שאין קדושין תופסין בה: ורבי מאיר · דדרים להתי לתמה בפוסק ט"מ שלא לייעד: ברבנן · לעיל בשמעתין דקתני אין מוכרה לקרובים: אין מוכרה לאביו · שלמוכרה לו מסוס בת בנו: ולא לבנו · דהויא ליה לתמוהו ואין קידושין תופסין בחייבי כריתות כדלקמן (דף סו:): בשלמכרה לאחיו · וים לו בן לייעדה לבנו דהויא ליה בת תחיו לכל כשמוכרה לבנו דאין לך יעוד לא לו ולא לבנו דהויא ליה לתוך לחבין: בנופו יצא · לקמיה מפרש: יחידי יצא · לקמיה מפרש: הוא תמינא · לא תצא בראשי אברים כשהיא שלימה: ואין כאן יעוד · לקמיה מפרש: בשעת מיעוט · שאינו כראוי לאברים כשעבד · דס"ד דלא גרע מעבד כגון שחיסר יותר מחצי אבר ויוכל בנגרשין כסף ושובר לת הבת ותפילו הכי יוצא בראשי אברים:

שאינו אבקה של שביעית · פירוש חיסור קל שבה דעיקר חיסור שביעית חילו בעבודת קרקע כגון חרישה וזריעה אבל מצת ומתן חילו בעלמא עשה בעלמא לאכלה ולא לסחורה ומסברת שבת לו שוגם זה על מצת ומתן מדה כנגד מדה:

הא ק"ל ליזבון חיסים בראשי · לאף על גב שמפדין אותה בעל כרחו · מכל מקום רבית קצה יותר: **לעקר** זה עבודת טוכבים · שסופה ליעקר:

עבד ד' ופשו ליה תרתי ניחיב ליה תרתי כפי שניו · פירש בקונטרס לת חייבי קרת לת בהשבית ולקמה דת"כ תמלי שני קרת בליפניה נכתוב לחידי ולחידי מכסף מקנתו לו כפי שניו ותומר ה"ל ברוך דה"פ לת שעוד רבות בשניה לעבד תרתי ופשו ליה תרבע ניחיב ליה תרבע מכסף מקנתו בין השסף ובין השבית משום שהוא שמוך לזמן כניסה טפי מזמן ליתה ותם מעטו נשתר בשניה לעבד תרבע ופם תרתי ניחיב ליה כפי שניו שהוא שוה עשה והוא שמוך לזמן ליתה בין השסף ובין השבית:

(ד) **כל** השוה עבד עבדי כשוה תדון לעלמו · ושקה מלי תדון די לו לחיות כתדון ויש לומר כדליתת בירושלמי דפעמים תין לו לת כר לתת לת שוכ עלין בעלמו חיו מקיים כי טוב לו שמך ולת חיו שוכ עלין וגם חיו מוסרו לעבדו זו מדת סדום נמלת ש"ס לריך למסור לעבדו והייטו תדון לעלמו: גאולתו

הגהות הב"ח

(ה) גם' בשלח סיובל סותם השובו: (ב) רש"י ד"ה לא לא מנה וכו' מגרש לכל שבה שתות מנה ולת תסרה: (ג) ד"ה לת סמיה הרגיש וכו' לשוך שמוכר הבדין ובני לת בתת כ"ל ומיבות לת שהוחזו שמתן: (ד) תוס' ד"ה כל ל"ל ד"ה ומדון: (ה) גם' בשלח סיובל סותם השובו: (ב) רש"י ד"ה לא לא מנה וכו' מגרש לכל שבה שתות מנה ולת תסרה: (ג) ד"ה לת סמיה הרגיש וכו' לשוך שמוכר הבדין ובני לת בתת כ"ל ומיבות לת שהוחזו שמתן: (ד) תוס' ד"ה כל ל"ל ד"ה ומדון:

תורה אור

לקרובים, והלא דין הוא אם מוכרה לפסולין לא ימכרנה לקרובים מה למוכרה לפסולין שאם רצה לייעד מייעד ימכרנה לקרובים שאם רצה לייעד אינו מייעד, אמר קרא לאמה מלמד שמוכרה לקרובים ו[ו]מפסולין נפקא ליה מהיכא דנפקא ליה לר"א, בקרובים סבר להו כרבנן דאמרי *אין מוכרה לקרובים תני חלא [ו]מוכרה לאביו ואין מוכרה לבנו ותניא אידך [ו]אין מוכרה לא לאביו ולא לבנו בשלמא 'אינו מוכרה לא לאביו ולא לבנו' כרבנן אלא 'מוכרה לאביו ואין מוכרה לבנו' כמאן: לא כרבנן ולא כרבי אליעזר? לעולם כרבנן, מודו רבנן היכא דאיכא צד יעוד: ת"ר אם בנופו יבא בנופו יצא" בנופו נכנס בנופו יצא רבי אליעזר בן יעקב אומר יחידי נכנס יחידי יצא מאי (בנופו) בנופו נכנס בנופו יצא? אמר רבא לומר שאינו יוצא בראשי אברים כעבד, א"ל אביי ההוא °מלא תצא כצאת העבדים נפקא? אי מהתם הוה אמינא ניתיב ליה דמי עיניה וניפוק קמ"ל ר' אליעזר בן יעקב אומר יחידי נכנס יחידי יצא מאי "יחידי יצא" אמר רב נחמן בר יצחק הכי קאמר "יש לו אשה ובנים-רבו מוסר לו שפחה כנענית, אין לו אשה ובנים-אין רבו מוסר לו שפחה כנענית *ת"ר °נמכר כמנה והשביח ועמד על מאתים מנין שאין מחשבין לו אלא מנה שנאמר °מכסף מקנתו "נמכר כמאתים והכסיף ועמד על מנה מנין שאין מחשבין לו אלא מנה תלמוד לומר °כפי שניו" אין לי אלא 'עבד' הנמכר לעובד כוכבים הואיל וגאל בקרובים ידו על התחתונה, נמכר לישראל מנלן? ת"ל שכיר שכיר לגזירה שוה אמר אביי *הריני כבן עזאי בשוקי טבריא, א"ל ההוא מרבנן לאביי מכדי הני קראי איכא למידרשינהו לקולא ואיכא למידרשינהו לחומרא-מאי חזית דדרשינהו לקולא כדרשינהו לחומרא? לא סלקא דעתך מדאקיל רחמנא לגביה *דתניא כי טוב לו עמך = עמך במאכל ועמך במשתה-שלא תהא: אתה אוכל פת נקיה והוא אוכל° פת קיבר, אתה שותה יין ישן והוא שותה יין חדש, אתה ישן על גבי מוכים והוא ישן על גבי התבן, מבאן אמרו כל הקונה עבד עברי כקונה אדון לעצמו" אי מה הני מילי לענין אכילה ושתיה כי היכי דלא ליצטער ליה הא לענין פדיון נחמיר עליה? מדרבי יוסי ברבי חנינא *דתניא רבי יוסי ברבי חנינא אומר בא וראה כמה קשה אבקה של שביעית-אדם נושא ונותן בפירות שביעית, לסוף °מוכר את °ממלמלין שנאמר °בשנת היובל (ו) תשובו איש אל אחוזתו וסמיך ליה "וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך" דבר הנקנה מיד ליד, לא הרגיש, לסוף °מוכר את שדותיו שנאמר °כי ימוך אחיך ומכר מאחוזתו" לא באת לידו עד °שמוכר את ביתו שנאמר °כי ימכור בית מושב עיר חומה" מאי °שנא התם דאמר "לא הרגיש" ומאי שנא הכא דאמר "לא באת לידו"? כדרב הונא -*דאמר רב הונא כיון שעבר אדם עבירה ושנה בה °התורה לו, הותרה לו סלקא דעתך אלא נעשית לו כהיתר} "לא באת לידו עד °שמוכר את בתו שנאמר °וכי ימכור איש את בתו לאמה" דבתו לא כתיבא בהאי ענינא הא קמ"ל ניזבין אינש ברתיה ולא ניזיף בריביתא מאי טעמא: ברתיה מגרעא ונפקא והא מוספא ואזלא? לא באת לידו °אד שלוחי ברבית שנא' °וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך וסמיך ליה "אל תקח מאתו וגו'" "לא באת לידו עד °שמוכר את עצמו שנאמר °וכי ימוך אחיך ונמכר לך *לא לך אלא לגר שנאמר °לגר, ולא לגר צדק אלא לגר תושב שנאמר "גר תושב °משפחת גר" זה עובד כוכבים כשהוא אומר "לעקר" זה

תורה אור

"מוכרה לאביו ואין מוכרה לבנו"

ע"ל יח: [נקמן מה:]

ט"ז ב"ק יחוד

אין ב"ק יחוד

תמורה ג. מ"ב ס' נכר

* אומלת בפרק עירכין ב. זאוזן חואל ויקרא בנין כה אפסוקין כה בב-בה אחרונה ארי חוזר בב-בה אחרונה ב) בב-בה אחרונה ארי חוזר ג) בב-בה נכר נכרי ד) בב-בה נכר נכרי ה) בב-בה נכר נכרי ו) בב-בה נכר נכרי ז) בב-בה נכר נכרי ח) בב-בה נכר נכרי ט) בב-בה נכר נכרי י) בב-בה נכר נכרי יא) בב-בה נכר נכרי יב) בב-בה נכר נכרי יג) בב-בה נכר נכרי יד) בב-בה נכר נכרי טו) בב-בה נכר נכרי טז) בב-בה נכר נכרי יז) בב-בה נכר נכרי יח) בב-בה נכר נכרי יט) בב-בה נכר נכרי כ) בב-בה נכר נכרי כא) בב-בה נכר נכרי כב) בב-בה נכר נכרי כג) בב-בה נכר נכרי כד) בב-בה נכר נכרי כה) בב-בה נכר נכרי כו) בב-בה נכר נכרי כז) בב-בה נכר נכרי כח) בב-בה נכר נכרי כט) בב-בה נכר נכרי ל) בב-בה נכר נכרי לא) בב-בה נכר נכרי לב) בב-בה נכר נכרי לג) בב-בה נכר נכרי לד) בב-בה נכר נכרי לה) בב-בה נכר נכרי לו) בב-בה נכר נכרי לז) בב-בה נכר נכרי לח) בב-בה נכר נכרי לט) בב-בה נכר נכרי מ) בב-בה נכר נכרי מא) בב-בה נכר נכרי מב) בב-בה נכר נכרי מג) בב-בה נכר נכרי מד) בב-בה נכר נכרי מה) בב-בה נכר נכרי מו) בב-בה נכר נכרי מז) בב-בה נכר נכרי מח) בב-בה נכר נכרי מט) בב-בה נכר נכרי נ) בב-בה נכר נכרי נא) בב-בה נכר נכרי נב) בב-בה נכר נכרי נג) בב-בה נכר נכרי נד) בב-בה נכר נכרי נה) בב-בה נכר נכרי נו) בב-בה נכר נכרי נז) בב-בה נכר נכרי נח) בב-בה נכר נכרי נט) בב-בה נכר נכרי ס) בב-בה נכר נכרי סא) בב-בה נכר נכרי סב) בב-בה נכר נכרי סג) בב-בה נכר נכרי סד) בב-בה נכר נכרי סה) בב-בה נכר נכרי סו) בב-בה נכר נכרי סז) בב-בה נכר נכרי סח) בב-בה נכר נכרי סט) בב-בה נכר נכרי ע) בב-בה נכר נכרי עא) בב-בה נכר נכרי עב) בב-בה נכר נכרי עג) בב-בה נכר נכרי עד) בב-בה נכר נכרי עה) בב-בה נכר נכרי עו) בב-בה נכר נכרי עז) בב-בה נכר נכרי עח) בב-בה נכר נכרי עט) בב-בה נכר נכרי פ) בב-בה נכר נכרי פא) בב-בה נכר נכרי פב) בב-בה נכר נכרי פג) בב-בה נכר נכרי פד) בב-בה נכר נכרי פה) בב-בה נכר נכרי פו) בב-בה נכר נכרי פז) בב-בה נכר נכרי פח) בב-בה נכר נכרי פט) בב-בה נכר נכרי צ) בב-בה נכר נכרי צא) בב-בה נכר נכרי צב) בב-בה נכר נכרי צג) בב-בה נכר נכרי צד) בב-בה נכר נכרי צה) בב-בה נכר נכרי צו) בב-בה נכר נכרי צז) בב-בה נכר נכרי צח) בב-בה נכר נכרי צט) בב-בה נכר נכרי ק) בב-בה נכר נכרי קא) בב-בה נכר נכרי קב) בב-בה נכר נכרי קג) בב-בה נכר נכרי קד) בב-בה נכר נכרי קה) בב-בה נכר נכרי קו) בב-בה נכר נכרי קז) בב-בה נכר נכרי קח) בב-בה נכר נכרי קט) בב-בה נכר נכרי קי) בב-בה נכר נכרי קיא) בב-בה נכר נכרי קיב) בב-בה נכר נכרי קיג) בב-בה נכר נכרי קיד) בב-בה נכר נכרי קטו) בב-בה נכר נכרי קטז) בב-בה נכר נכרי קיח) בב-בה נכר נכרי קיט) בב-בה נכר נכרי קכ) בב-בה נכר נכרי קכא) בב-בה נכר נכרי קכב) בב-בה נכר נכרי קכג) בב-בה נכר נכרי קכד) בב-בה נכר נכרי קכה) בב-בה נכר נכרי קכו) בב-בה נכר נכרי קכז) בב-בה נכר נכרי קכח) בב-בה נכר נכרי קכט) בב-בה נכר נכרי קל) בב-בה נכר נכרי קלא) בב-בה נכר נכרי קלב) בב-בה נכר נכרי קלג) בב-בה נכר נכרי קלד) בב-בה נכר נכרי קלה) בב-בה נכר נכרי קלו) בב-בה נכר נכרי קלז) בב-בה נכר נכרי קלח) בב-בה נכר נכרי קלט) בב-בה נכר נכרי קמ) בב-בה נכר נכרי קמא) בב-בה נכר נכרי קמב) בב-בה נכר נכרי קמג) בב-בה נכר נכרי קמד) בב-בה נכר נכרי קמה) בב-בה נכר נכרי קמו) בב-בה נכר נכרי קמז) בב-בה נכר נכרי קמח) בב-בה נכר נכרי קמט) בב-בה נכר נכרי קנ) בב-בה נכר נכרי קנא) בב-בה נכר נכרי קנב) בב-בה נכר נכרי קנג) בב-בה נכר נכרי קנד) בב-בה נכר נכרי קנה) בב-בה נכר נכרי קנו) בב-בה נכר נכרי קנז) בב-בה נכר נכרי קנח) בב-בה נכר נכרי קנט) בב-בה נכר נכרי קס) בב-בה נכר נכרי קסא) בב-בה נכר נכרי קסב) בב-בה נכר נכרי קסג) בב-בה נכר נכרי קסד) בב-בה נכר נכרי קסה) בב-בה נכר נכרי קסו) בב-בה נכר נכרי קסז) בב-בה נכר נכרי קסח) בב-בה נכר נכרי קסט) בב-בה נכר נכרי קע) בב-בה נכר נכרי קעא) בב-בה נכר נכרי קעב) בב-בה נכר נכרי קעג) בב-בה נכר נכרי קעד) בב-בה נכר נכרי קעה) בב-בה נכר נכרי קעו) בב-בה נכר נכרי קעז) בב-בה נכר נכרי קעח) בב-בה נכר נכרי קעט) בב-בה נכר נכרי קפ) בב-בה נכר נכרי קפא) בב-בה נכר נכרי קפב) בב-בה נכר נכרי קפג) בב-בה נכר נכרי קפד) בב-בה נכר נכרי קפה) בב-בה נכר נכרי קפו) בב-בה נכר נכרי קפז) בב-בה נכר נכרי קפח) בב-בה נכר נכרי קפט) בב-בה נכר נכרי קצ) בב-בה נכר נכרי קצא) בב-בה נכר נכרי קצב) בב-בה נכר נכרי קצג) בב-בה נכר נכרי קצד) בב-בה נכר נכרי קצה) בב-בה נכר נכרי קצו) בב-בה נכר נכרי קצז) בב-בה נכר נכרי קצח) בב-בה נכר נכרי קצט) בב-בה נכר נכרי ר) בב-בה נכר נכרי רא) בב-בה נכר נכרי רב) בב-בה נכר נכרי רג) בב-בה נכר נכרי רד) בב-בה נכר נכרי רה) בב-בה נכר נכרי רו) בב-בה נכר נכרי רז) בב-בה נכר נכרי רח) בב-בה נכר נכרי רט) בב-בה נכר נכרי רי) בב-בה נכר נכרי ריא) בב-בה נכר נכרי ריב) בב-בה נכר נכרי ריג) בב-בה נכר נכרי ריד) בב-בה נכר נכרי רטו) בב-בה נכר נכרי רטז) בב-בה נכר נכרי ריח) בב-בה נכר נכרי ריט) בב-בה נכר נכרי רכ) בב-בה נכר נכרי רכא) בב-בה נכר נכרי רכב) בב-בה נכר נכרי רכג) בב-בה נכר נכרי רכד) בב-בה נכר נכרי רכה) בב-בה נכר נכרי רכו) בב-בה נכר נכרי רכז) בב-בה נכר נכרי רכח) בב-בה נכר נכרי רכט) בב-בה נכר נכרי רל) בב-בה נכר נכרי רלא) בב-בה נכר נכרי רלב) בב-בה נכר נכרי רלג) בב-בה נכר נכרי רלד) בב-בה נכר נכרי רלה) בב-בה נכר נכרי רלו) בב-בה נכר נכרי רלז) בב-בה נכר נכרי רלח) בב-בה נכר נכרי רלט) בב-בה נכר נכרי רמ) בב-בה נכר נכרי רמא) בב-בה נכר נכרי רמב) בב-בה נכר נכרי רמג) בב-בה נכר נכרי רמד) בב-בה נכר נכרי רמה) בב-בה נכר נכרי רמו) בב-בה נכר נכרי רמז) בב-בה נכר נכרי רמח) בב-בה נכר נכרי רמט) בב-בה נכר נכרי רנ) בב-בה נכר נכרי רנא) בב-בה נכר נכרי רנב) בב-בה נכר נכרי רנג) בב-בה נכר נכרי רנד) בב-בה נכר נכרי רנה) בב-בה נכר נכרי רנו) בב-בה נכר נכרי רנז) בב-בה נכר נכרי רנח) בב-בה נכר נכרי רנט) בב-בה נכר נכרי רס) בב-בה נכר נכרי רסא) בב-בה נכר נכרי רסב) בב-בה נכר נכרי רסג) בב-בה נכר נכרי רסד) בב-בה נכר נכרי רסה) בב-בה נכר נכרי רסו) בב-בה נכר נכרי רסז) בב-בה נכר נכרי רסח) בב-בה נכר נכרי רסט) בב-בה נכר נכרי רע) בב-בה נכר נכרי רעא) בב-בה נכר נכרי רעב) בב-בה נכר נכרי רעג) בב-בה נכר נכרי רעד) בב-בה נכר נכרי רעה) בב-בה נכר נכרי רעו) בב-בה נכר נכרי רעז) בב-בה נכר נכרי רעח) בב-בה נכר נכרי רעט) בב-בה נכר נכרי רפ) בב-בה נכר נכרי רפא) בב-בה נכר נכרי רפב) בב-בה נכר נכרי רפג) בב-בה נכר נכרי רפד) בב-בה נכר נכרי רפה) בב-בה נכר נכרי רפו) בב-בה נכר נכרי רפז) בב-בה נכר נכרי רפח) בב-בה נכר נכרי רפט) בב-בה נכר נכרי רצ) בב-בה נכר נכרי רצא) בב-בה נכר נכרי רצב) בב-בה נכר נכרי רצג) בב-בה נכר נכרי רצד) בב-בה נכר נכרי רצה) בב-בה נכר נכרי רצו) בב-בה נכר נכרי רצז) בב-בה נכר נכרי רצח) בב-בה נכר נכרי רצט) בב-בה נכר נכרי רק) בב-בה נכר נכרי רקא) בב-בה נכר נכרי רקב) בב-בה נכר נכרי רקג) בב-בה נכר נכרי רקד) בב-בה נכר נכרי רקה) בב-בה נכר נכרי רקו) בב-בה נכר נכרי רקז) בב-בה נכר נכרי רקח) בב-בה נכר נכרי רקט) בב-בה נכר נכרי רקי) בב-בה נכר נכרי רקיא) בב-בה נכר נכרי רקיב) בב-בה נכר נכרי רקיג) בב-בה נכר נכרי רקיד) בב-בה נכר נכרי רקטו) בב-בה נכר נכרי רקטז) בב-בה נכר נכרי רקיח) בב-בה נכר נכרי רקיט) בב-בה נכר נכרי רקכ) בב-בה נכר נכרי רקכא) בב-בה נכר נכרי רקכב) בב-בה נכר נכרי רקכג) בב-בה נכר נכרי רקכד) בב-בה נכר נכרי רקכה) בב-בה נכר נכרי רקכו) בב-בה נכר נכרי רקכז) בב-בה נכר נכרי רקכח) בב-בה נכר נכרי רקכט) בב-בה נכר נכרי רקל) בב-בה נכר נכרי רקלא) בב-בה נכר נכרי רקלב) בב-בה נכר נכרי רקלג) בב-בה נכר נכרי רקלד) בב-בה נכר נכרי רקלה) בב-בה נכר נכרי רקלו) בב-בה נכר נכרי רקלז) בב-בה נכר נכרי רקלח) בב-בה נכר נכרי רקלט) בב-בה נכר נכרי רקמ) בב-בה נכר נכרי רקמא) בב-בה נכר נכרי רקמב) בב-בה נכר נכרי רקמג) בב-בה נכר נכרי רקמד) בב-בה נכר נכרי רקמה) בב-בה נכר נכרי רקמו) בב-בה נכר נכרי רקמז) בב-בה נכר נכרי רקמח) בב-בה נכר נכרי רקמט) בב-בה נכר נכרי רקנ) בב-בה נכר נכרי רקנא) בב-בה נכר נכרי רקנב) בב-בה נכר נכרי רקנג) בב-בה נכר נכרי רקנד) בב-בה נכר נכרי רקנה) בב-בה נכר נכרי רקנו) בב-בה נכר נכרי רקנז) בב-בה נכר נכרי רקנח) בב-בה נכר נכרי רקנט) בב-בה נכר נכרי רקס) בב-בה נכר נכרי רקסא) בב-בה נכר נכרי רקסב) בב-בה נכר נכרי רקסג) בב-בה נכר נכרי רקסד) בב-בה נכר נכרי רקסה) בב-בה נכר נכרי רקסו) בב-בה נכר נכרי רקסז) בב-בה נכר נכרי רקסח) בב-בה נכר נכרי רקסט) בב-בה נכר נכרי רקע) בב-בה נכר נכרי רקעא) בב-בה נכר נכרי רקעב) בב-בה נכר נכרי רקעג) בב-בה נכר נכרי רקעד) בב-בה נכר נכרי רקעה) בב-בה נכר נכרי רקעו) בב-בה נכר נכרי רקעז) בב-בה נכר נכרי רקעח) בב-בה נכר נכרי רקעט) בב-בה נכר נכרי רקפ) בב-בה נכר נכרי רקפא) בב-בה נכר נכרי רקפב) בב-בה נכר נכרי רקפג) בב-בה נכר נכרי רקפד) בב-בה נכר נכרי רקפה) בב-בה נכר נכרי רקפו) בב-בה נכר נכרי רקפז) בב-בה נכר נכרי רקפח) בב-בה נכר נכרי רקפט) בב-בה נכר נכרי רקצ) בב-בה נכר נכרי רקצא) בב-בה נכר נכרי רקצב) בב-בה נכר נכרי רקצג) בב-בה נכר נכרי רקצד) בב-בה נכר נכרי רקצה) בב-בה נכר נכרי רקצו) בב-בה נכר נכרי רקצז) בב-בה נכר נכרי רקצח) בב-בה נכר נכרי רקצט) בב-בה נכר נכרי רקק) בב-בה נכר נכרי רקקא) בב-בה נכר נכרי רקקב) בב-בה נכר נכרי רקקג) בב-בה נכר נכרי רקקד) בב-בה נכר נכרי רקקה) בב-בה נכר נכרי רקקו) בב-בה נכר נכרי רקקז) בב-בה נכר נכרי רקקח) בב-בה נכר נכרי רקקט) בב-בה נכר נכרי רקר) בב-בה נכר נכרי רקרא) בב-בה נכר נכרי רקרב) בב-בה נכר נכרי רקרג) בב-בה נכר נכרי רקרד) בב-בה נכר נכרי רקרה) בב-בה נכר נכרי רקרו) בב-בה נכר נכרי רקרז) בב-בה נכר נכרי רקרח) בב-בה נכר נכרי רקרט) בב-בה נכר נכרי רקש) בב-בה נכר נכרי רקשא) בב-בה נכר נכרי רקשב) בב-בה נכר נכרי רקשג) בב-בה נכר נכרי רקשד) בב-בה נכר נכרי רקשה) בב-בה נכר נכרי רקשו) בב-בה נכר נכרי רקשז) בב-בה נכר נכרי רקשח) בב-בה נכר נכרי רקשט) בב-בה נכר נכרי רקת) בב-בה נכר נכרי רקתא) בב-בה נכר נכרי רקתב) בב-בה נכר נכרי רקתג) בב-בה נכר נכרי רקתד) בב-בה נכר נכרי רקתה) בב-בה נכר נכרי רקתו) בב-בה נכר נכרי רקתז) בב-בה נכר נכרי רקתח) בב-בה נכר נכרי רקתט) בב-בה נכר נכרי

עירכין כט. עירכין כ. סוסס מה.]

ס"ב ס' נכר סוסקת פרשה נכר עירכין ב [נקמן כב. לעיל מו. ס"ב כתוב]

* מוסלק בפרק עירכין ב. [נקמן כב. לעיל מו. ס"ב כתוב]

ערכין ב: נקמן מ. יומא מו: סוטה כב. [מו"ק כז:]

* תוק דמסיים = נ"ק בב"ב. תיקון

ב"ק קיג: ב"מ עה. [יבמות מו.]

לדרום בה ממיכת פרשה מכל מקום הואיל ופרשת רבים סמוכה לפרשת ממכר בית לתי שהרי שכבר מכר לת בתו לסם יש לו בת קטנה קונם שלוה ברבים לניחא ליה וכו': וכי ימוך אחיך · וכל בסדר ממיכת פרשיות הוא דורשו וטולן זו קשה מטלפניה: שנמכר לגר · פרשה לתרת היא הסמוכה לנמכר לך "וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך וגו'": זה

זה הכלל לכל שכרוכה בו ועל ידו נקנית ואינה נקנית בלעדיו: **לידמי מכן מאי** קא משמע לן: **סנופל** · תלמוד לומר מלך תהא לו גחולה: **רבות בשנים** · משמע שיהא רבוי בשנים וכי תפשר להעותן מרובות על שם מה מעותיו: **מנה** · ה"ק לפי כמה רבוי בדמיו שמתרבה בתוך שנים הללו כגון שהשביח מכסף מקחו חשוב כמשהא קנייה להקל: **נמשעו כספו** · בתוך שנים הללו חשוב לוחמו כפי דמי שניו של עכשיו: **גיחיב ליה** · דמי לחרבא שניה ולא תיירי קרקע לא בהשביח ולא בהכשיף: **לחנאין** · הגיע ידו לדמי חלי גרעונו יחסר וימעט חלי שניו מעליו: **או אין נגאל** · כלל הלא ל"ש מנת כדי גחולתו: **שדה אחוזה** · לכתיב בה "ומכל שדה אחוזתו" ולא לחנאין והכא כתיב "ושב לגחולתו" ולא כתיב "כדי": **או דילמא נקולא ממרינן** · דגחולה חנאין יש בה להקל ולהחמיר כדלקמיה וכיבמות דף [illegible] קנאת [illegible] ושכח [illegible] ולא [illegible] להחמיר [illegible] ולא [illegible] ולא [illegible] ולא

פח רבנן · דלא יכני טעמא לקרא ולמרי דהורע כהו בחדא מילתא הורע כמי במילתא אחריתא כך מהנהן דגלי קרא, וכבתי ערי חומה גמרינן 'גאולה-גאולה' מבדה תחוזה והא דקא תמיהא דבית עיר חומה לוה וגואל כו' לר"ש קאמיהא דיהיב טעמא לקרא: תני בדא · המוכר בית בעיר חומה לוה וגואל כו': תיכף למיפרך. כהא מתניתין דתלכתא קרא "למקדים" פירוש ויגאל משום דהא מחית ליה מדיוקא של "מוכר בית בעיר חומה" שאין לוה וגואל': מה לוה וגואל מה למוכר בית בעיר חומה שכן בורח כהו לגאול לעולם · תמצה לתשובה ולחיל · תלמר מקדים פירוש כהו לגאול לעולם · לעולמו של יובל}תפ לא מכרה הגזבר} דאין מתפלקת להכהים עד היובל · מוכר בדה תחוזה יוכיח כו' לעולם·עד היובל,ויובל תוכל' בלא פדיון · אף אני אכיף מקדים · לפיכך הולרך תס גאל יגאל לומר שלוה וגואל · בשנה שניה · במוכר בדה לחוזה אין המוכר יכול לגאול עד שתבוא שנה שניה ומוכר בית בעיר חומה · לוה גואל בלא כרמשנה שאין זה וזה גוזלין בשניה · עבד עברי וכו' · כדלמר לעיל (דף כ:) וגואל כולו ולא לחציו ואין לוה וגואל להה לו הסינה כתיב (ויקרא כה): גאל בקדושים · על כרחו על לוקח כדלמכחן בבדה לחוזה (שם) "וגאל גואלו הקרוב אליו וגו": אף אני אכיף · לרבנן קבעי לה דלמרי "לעיל אין יגאל לחלוין ונימא כמי דלכבי גמר דיגאל בקדושים: או דילמא כי כתיב · "גאולתו" בבדה לחוזה למעט חלוין·הוא דכתיב מכלמר (שם) "ומלא כדי גאולתו"·כדי כולו ולא כדי חציו,הילכך כי חזר כתב ג"ם למגמר לחדא מילתא הוא דכתיב ולא למיגמר גאולה קדושים דלאו לגבי גאולתו כתיב: בכל גאולה תתנו · "ובכל מקר ירידת הוא ולא פירט למי תתן: ויקרא כה:כד ת"כ פרשה כהר

לקדושים: כתי בתלרים · פייכות שאין מוקפות חומה מימות יהושע · על בדה תחוזה · הרי הן כבדה לחוזה · לקוטנו מוכה · על הקדושים: וכי יש לך בדה בישראל · מטולטל תלק בתי הן לו גוזלין מזרע יעקב,כעור לחד מכל ישראל קיים הוא קרוב לו: אלא יש לו. גוזלין מכל הן הגולה רוצה ליקח ולעמלך הכתוב שהקנות ביד הקרוב · מוכה · ולהלי לי לא יהיה לו גואל" דריש בבלי לפקר ביד הרחוי ליורשו ליגאל ואין הגאולה מוטלת אלא על הקרוב מן הכל: מאי בכל · ככתוב 'גאולה תתנו לגר': מה ת"ל · בעבד עברי הנמכר לעובד כוכבים: לרבות כל בגאולות · הטומדות ליגאל שיהא ניגאל כסדר הזה קס"ד שיהו נגאלין לקדושים בא ללמדנו:ועבד עברי.הנמכר ליעקרל בג' קי: דלא כתיב ביה גאולה קדושים: לקדוש קרוב קודם.דבני בדה תחוזה כתי' "וכל גואלו הקרוב אליו"ולא פי' הקרוב קרוב קודם לי' הכא דפליגי דוד ובריטא וחס חין לו דוד,בן דודו·לי לאו "מקחך" כשרטא: מי שיהו ניגאל כאלה ניגאל כשם · תלמר ס"ת דאין ניגאל בקדושים: [לעיל עה:] ינגאלנו · כתי' 'נמכר לעובד כוכבים: גבי קדושים ומשמע מיעוטא: הסוף

ההוא

הא רבנן הא *ר"ש{**}תני חדא [לוה וגואל וגואל לחצאין] ותניא אידך "אין לוה וגואל וגואל לחצאין] ל"ק הא רבנן הא ר"ש){סי' חרש חבש זמן}(א"ל) רב אחא בריה דרבא לרב אשי אלכא למיפרך מה למוכר בית בבבל' ערי חומה שכן הורע ליגאל לעולם תאמר במקדיש שיפה כחו ליגאל לעולם א"ל רב אחא סבא לרב אשי "משום "ראיבא למימר ניהדר דינא תיתי במה הצד "מוכר שדה אחוזה' יוכיח שיפה כחו ליגאל לעולם ואין לוה וגואל וגואל לחצאין מה למוכר שדה אחוזה שכן הורע כחו ליגאל מיד מוכר בית בבתי ערי חומה יוכיח *וחזר הדין לא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן שנגאלין ואין לוה וגואל וגואל לחצאין אף אני אביא מקדיש שנגאל ואין לוה וגואל וגואל לחצאין א"ל מר זוטרא בריה דרב מרי לרבינא אבא למיפרך מה להצד השוה שבהן שכן הורע כחם ליגאל בשנה שניה תאמר במקדיש שיפה כחו ליגאל בשנה שניה א"ל רבינא משום ראיבא למימר 'עבד עברי הנמכר לעובד כוכבים יוכיח שיפה כחו ליגאל בשנה שניה ואין לוה וגואל וגואל לחצאין בעא מיניה רב הונא בר חיננא מרב ששת המוכר בית בבתי ערי חומה נגאל לקדושים או-אין ניגאל לקרובים גאולתו·גאולתו משמה ארוזה גמר·מה שדה אחוזה אינה ניגאלת לחצאין ניגאלת לקרובים אף האי נמי אין ניגאל לחצאין וניגאל לקרובים או דילמא כי כתיבא גאולה,בחצאין הוא דכתיב,בקרובים לא כתיב: אלא אינו ניגאל שיחיריה בבבל ואולה חתנו *לרבות בתים ועבד עברי מאי לאו בתי ערי חומה:לא,בתי חצרים, בתי חצרים בהדיא כתיב בהו·על שדה הארץ יחשב·והוא לקובעו חובה·ואליבא דרבי אליעזר דתניא*וגאל את ממכר אחיו=ירשה, אחה אומר ירשות או אינו אלא חובה ת"ל °ואיש כי לא יהיה לו גואל" *וכי יש ארם בישראל שאין לו גואלים אלא זה שיש לו ואינו רוצה ליקח שדרשות בידו דברי רבי יהושע)ר"א אומר "וגאל את ממכר אחיו=חובה אתה אומר חובה או אינו אלא רשות ת"ל בבל-גאולה תתנו הכתוב קבעו חובה שמאי

ליה רבנן לרב אשי ואמרי לה רבינא לרב אשי בשלמא למ"ד לרבות בתי ערי חומה היינו דכתיב בכל אלא למ"ד לרבות בתי חצרים מאי בכל קשיא שיחיריה אביי *מה ת"ל יגאלנו יגאלנו ג' פעמים לרבות כל הגאולות שנגאלות בסדר הזה מאי לאו בתי ערי חומה ועבד עברי לא בתי חצרים ושדה אחוזה,בתי חצרים ושדה אחוזה בהדיא כתיב·על שדה הארץ יחשב·ראמר רב נחמן בר יצחק *לקרוב קרוב קודם ה"נ לקרוב קרוב קודם היכא איתמר דר"נ בר יצחק אהא דאביעא להו עבד עברי הנמכר לישראל נגאל לקרובים או אינו ניגאל לקרובים אליבא דרבי לא תבעי לך דאמר "*מי שאינו ניגאל באלה ניגאל בששי" אלמא לא מיפרק,כי תיבעי לך אליבא דרבנן מאי ילפינן 'ישכיר·ושכיר' וקא דרשי "יגאלנו" או דילמא "גאלנו"·לזה ולא לאחר ת"ש ובכל גאולה תתנו לרבות בתים ועבד עברי מאי לאו בתי ערי חומה ועבד עברי הנמכר לישראל לא עבד עברי הנמכר לעובד כוכבים בהדיא כתיב ביה "או דודו או בן דודו יגאלנו" או משפחתו מבשרו ממשפחתו יגאל בו או השיג ידו ונתגאל: [לעיל עה:]

כך בריישתא דקאמר לחיטו לוה וגואל וגואל לחלוין מיירי חס לא נכתב חס גאל יגאל דס"ל דמשמע ליה כל שיטת וי"ל דמשמע הכריישתא לחך לפי החתם לבתר דכתיב כמי חס גאל יגאל דחי נאו כמי חמתי נקט כל שיטה זו שחיטה קיימת הוה מלי למינקט ק"ו מע"ע מה ע"ע שיפה כחו שיולא ביובל לחפ"ה חיטו לוה וגואל וגואל לחלוין כדבממוך מקדים שהורע כחו חס הגיע יובל חיטה נגאלת ומחלוקת לכהיים חיטו דין שחין לוה וגואל וגואל לחלוין ועל ק"ו זה ליכא למיפרך מידי חלא פשיטא דהאי יוכיח מיירי חלק לפי החתם בתר דכתב חס גאל יגאל וח"ת מ"מ למחי לא נקט ק"ו מע"ע כיון דליכא למיפרך מידי עילויה וי"ל דבדה מבדה מדיפא ליה למילף:

משום דחיכא למימר ע"ע הגמכר לעובד כוכבים יוכיח · וח"ת ולמה לי ומנא לי כדי גאולתו דלכתיב בבדה תחוזה למימר שחיטו גואל לחלוין תיפוק ליה בק"ו מע"ע ומה ע"ע הגמכר לעובד כוכבים שיפה כחו ליגאל מיד ופח"ה חיטו לוה וגואל וגואל לחלוין כדבממוך מוכר בדה תחוזה שהורע כחו ליגאל מיד כדלכתיב במספר שני הטבות (ויקרא כה) חין דין שחין לוה וגואל וגואל לחלוין ו"ל דלדרבה חיט לן למימר חיפכח ומה מקדים שהורע כחו ליחלק לכהיים ביובל ופח"ה לוה וגואל וגואל לחלוין מוכר שיפה כחו שחוזרת לכעלים ביובל חיטו דין לוה וגואל וגואל לחלוין וכ"ש מה למקדים שיפה כחו ליגאל מיד ת"מ כתי החלרים שיפה כחן ליגאל מיד מלינו למיגמר מהתי ק"ו ולהיות לוה וגואל וגואל לחלוין ומחמר דחזינן בכתי החלרים בדה תחוזה כמי מפקי' ליה להתי דינא דחרוייהו בחד פרס' כתיבי על בדה החרן יחבה ולהכי לילטריך ומנא לי גאולתו דלכתיב במוכר בדה תחוזה לומר שחיטו לוה וגואל וגואל לחלוין דס"ד למילף ממקדים כדפריפים ומהשתח יפינן כמי בתי החלרים מיטה שחין לוה וגואל וגואל לחלוין:

מאי בכל · לכתוב גאולה תתנו לחרן ומשמעינן בדה תחוזה לקוטנו מוכה **ובתי החלרים בכלל** ות"ת מ"מ למחי לרבות עבד עברי · יש לומר דמשמע ליה דחתי לרבויי מידי דגאולה קרקע דכתיב וכל "חרן" מממע דוקא חרן מרבינן לקוטנו

ריא א מיי' פ"ב מהל' מתנ' מעיכה הלכה ב: ריב ב מיי' שם פ"ל הלכה ב: ריג ג מיי' שם פרק יב הלכה ב:

ריד ד מיי' שם פרק יא הלכה יח: רטו ה מיי' פרק ב מכלי עבודת הלי ו:

נוסח א (מאוקי)
קוטיות על אסקנת הבריי"ת ב-כי [בניך בפסוק ב- "את גאל יגאל" ואתיא דוקיא ביה אתוכח ואת גאל יגאל ואגיל אחאין- ואת גאל לבתאין בפסוק ב]

תשובות שהאחות בפסוק- בפסוק- בפסוק ב- כיתי- אסיק באינו שם וגואל וכו'

נוסח - שלף 3
(מאוכר ב"ת בבבא ערי חומה אבו ניגאל ע"י קרובים- בחאת י' ניגאל אחוכר ואחכר' ניגאל ע"י קרובים- או-לא? ב"בבא בתרא בבבא ערי חומה אינם נגאלין ע"י קרובים אבל

נוסח - שלף 4
(מאוקי) ל"ט ואחות דבוכו

קוטיות

* שמא השוין-הבריי"ת ע"י מוכאת בקרו טיבר לא שוכאת בפיסקא

נוסח - שלף 2
(מאוכר ב"ת בבבא ערי חומה אבו ניגאל ע"י קרובים- בחאת י' ניגאל אחוכר ואחכר' ניגאל ע"י קרובים- או-לא? ב"בבא בתרא בבבא ערי חומה אינם נגאלין ע"י קרובים אבל

נוסח - שלף 1
(מאוקי) הוכחך זואב ניגאל ע"י קרובים- ניגאל ניגאל ע"י קרובים

חיות

* ואחיו דקאמר כאן אחר ניגאל "קה כתי' ניגאל ואגיל ואחיו

[לקמן סה: ופס נשמן]

[לעיל כ: נכנות לה. יבמות מו. מיר מ. ב"מ ד. סה: סנהדרין סו. זכחים כ: יג. סו. מולין קיד. [ב"ק ו. מכות ד: מנחות ו. ס:]

ס"ב פרשה נכר

ויקרא כה:כד

"כי יאחוז אחוק ואכר מאחוקו ובא גואלו הקרוב אליו וגאל את מכר אחיו"

[ב"ב קו: ב"ק ו: ויקרא כה:כה ובא גואלו הקרוב אליו וגאל את מכר אחיו

ב"ק קו. סנהדרין כח

* גו-גאל' ניגאלו מאי' ערי חומה קרא כל בן בתי מדרש גאולה זכותו ואחוקה פרשת נכר ת"כ פרשת נכר

ב"ב קי: [לעיל עה:]

לקובען מוכה ותפילו לר' יהושע • פירש בקונטרס ותפי' לרבי יהושע דלמר לגבי שדה לחזוה רשות הכא מוכה דמוכה כי היכי דלא לזל בה נכתב בהגיה בעריכת לך הקנה ה"ר שמואל מקולי מלי בכל דהא לא נכתב בהגיה בעריכת לך הקנה ה"ר שמואל מקולי כיון דמוקי לה כרבי יהושע ע"כ לא חזי לקובעו מוכה אלא בע"ע בלבד וה"כ לא הכי היכי דבכל מקן לחזוקי שדה שכרי לענין בתי ערי חומה אין מרכה קבישות מוכה ולענין ע"ע הוא מרכה מוכה וה"כ הוא ליה למימר בתי החצרים וע"ע הכמכר לעובד כוכבים ולקובעו מוכה בשתיהן וכ"ל וה"ה הוי ריבוי הוא:

והרוא לקרוב קרוב קודם • ושלמה "יגאלנו" ממי חד לגופיה וחד בבתי החצרים ובשדה לחזוה לכתב בחד קרא וחד למדרש יגאלנו לזה ולא לאחר:

בביאה שניה כ"ע לא פליגי דלחסור • ולקמן ע"ב דגבי שפחה לא מפלגי בין ביאה לתשובה לשניה דאף ביאה שניה שרית להו לתיובתא שמואל לעיל התם הייט טעמא דהוי תירוס שהותר ליסור לא יהיה קדם גבי שכרה הותר נמי גבי כהן לכל הכא דכי שריא גבי שכרה לא לין כהן תירוס ולגבי כהן לחזרה מטעם זוכה ולע"ם שמתניירא בעל כרחה עשאה הכתוב כגיורת גמורה ולכתי ליכא לתיובתא לגבי כהן ולא מלינו שהתיר:

אשת לחפילו לחצת לחים • ולע"ם לחין לחיות בכותים (סנהדרין נב:") מ"מ ליכא עשה דכתיב (ברחשית ג) ולבך בחצתו ולא בחצת חבירו: ה"ג

* הכל מאי רבי? רבי כל מילי, מאי מיעט מיעט סם. אמר מר **המרצע להביא מרצע הגדול** מאי משמע *כראמר רבא °הירך־המיומנת שבירך ה"נ "המרצע" מיוחד שבמרצעין: א"ר אלעזר יודן בריבי היה דורש כשהן רוצעין אין רוצעין אלא במילתא וחב"א אין עבד עברי כהן נרצע מפני שנעשה בעל מום: ויעשה בעל מום? אמר רבה בר רב שילא אמר קרא °ושב אל משפחתו" למוחזק שבמשפחתו **אי בעיא** לא עבד עברי בהן מהו שיממר לן רבנן שפחה כנענית חידוש הוא לא שנא כהנים ול"ש ישראל או דילמא *שאני כהנים הואיל וריבה בהן הכתוב מצות יתירות רב אמר מותר ושמואל אמר אסור א"ל רב נחמן לרב ענן כי הויתו בי מר שמואל *באיטקומדרי איטללירו מ"ט לא רמירולי מהא **וחב"א אין עבד עברי כהן נרצע מפני שנעשה בעל מום** וא"ת אין רבו מוסר לו שפחה כנענית °ותנפוק לי' דבעינא °אהבתי את אדוני את אשתי ואת בני וליכא, תו לא מידי **אי בעיא** לא כהן מהו ביפת תואר: חידוש הוא לא שנא כהן ולא שנא ישראל או דילמא שאני כהנים הואיל וריבה בהן מצות יתירות רב אמר מותר ושמואל אמר אסור, בביאה ראשונה רב"ע לא פליגי דשרי דלא דברה תורה אלא כנגד יצר הרע כי פליגי בביאה שניה רב אמר מותר ושמואל אמר אסור רב אמר מותר הואיל *ואישתריא אישתרי' ושמואל אמר אסור דהא הויא לה גיורת וגיורת לכהן לא חזיא אלך בביאה שניה כ"ע לא פליגי דאסירא דהויא לה גיורת, כי פליגי בביאה ראשונה רב אמר מותר "דהא לא דברה תורה אלא כנגד יצר הרע ושמואל אמר אסור כל היכא דקרינא ביה °והבאתה אל תוך ביתך" קרינא ביה "וראית בשביה" *ת"ר וראית בשביה בשעת שביה "אשת" ואפילו אשת איש °פת חזיה °לא דברה תורה אלא כנגד יצר הרע *מטהר שיאכלו ישראל בשר תמותות

מותרת לו כמה שנתן עיניו בה: **נשתה שניה** • לם נתן מתחילה עיניו בה ולא שלקחה למוכיח לו לשפחה ולח"כ נתן עיניו בה: **יפת תואר** • משמע מתוך שמתגיירת בה־לרבו־ממתן יופיה, מחיירה לו, ובקונטרס פירש, לעולם שיכלו לו' בשר תמותות שמותר ולע"ם שהיא מותרת כדכתיב בימקולקל (ך) ולא את בפי בשר פגול": **ולא יאכלו בשר תמותות** • לחתר שימותו ויהו נבלות: [עי' סימן כחולין לו: עד:]

חורה אור

דהויא לקובען חובה ואפי' לרבי יהושע ת"ש מה ת"ל "יגאלנו יגאלנו" ג' פעמים לרבות כל הגאולות שנגאלות בסדר הזה מאי לאו 'בתי ערי חומה' ועבד עברי הנמכר לישראל לא 'בתי חצרים' ושדה אחוזה 'בתי חצרים' בהדיא כתיב בהו °על שדה הארץ יחשב אמר °רב נחמן בר יצחק °לקרוב קרוב קודם: והנרצע נקנה ברציעה: דכתיב °ורצע אדוניו את אזנו במרצע וגו': **ונקנה** את עצמו ביובל ובמיתת האדון: דכתיב °ועבדו *ולא את הבן ולא את הבת "לעולם" לעולמו של יובל. **אמר רבא** °מרצע אין לי אלא מרצע מנין לרבות המול והסירא והמחט והמקדח והמכתב: ת"ל °ולקחת" לרבות כל דבר שנקנה ביד דברי ר' יוסי בר' יהודה רבי אומר °מה מרצע מיוחד של מחכת אף כל של מחכת *ר"א "המרצע" להביא המרצע הגדול. אמר רבי *אלעזר יודן בריבי היה דורש כשהן רוצעים אין רוצעים אלא *במילתא "וחב"א "אין עבד עברי כהן נרצע מפני שנעשה בעל מום, "הא אין נרצע אלא בנובה של אזן במאי "קמיפלגי: רבי דריש "כללי ופרטי "ולקחת" כלל "מרצע" פרט "באזנו ובדלת" חזר וכלל "כלל ופרט וכלל" אי אתה דן אלא כעין הפרט מה הפרט מפורש של מחכת אף כל של מחכת ר' יוסי דריש "ריבוי ומיעוטי "ולקחת" "ריבה "מרצע" "מיעט "באזנו ובדלת" "חזר וריבה "ריבה ומיעט וריבה "ריבה

אחרי אדוני את אשתי ואת בני וליכא, תו לא מידי **אי בעיא** לא כהן מהו ביפת תואר: חידוש הוא לא שנא כהן ולא שנא ישראל או דילמא שאני כהנים הואיל וריבה בהן מצות יתירות רב אמר מותר ושמואל אמר אסור, בביאה ראשונה רב"ע לא פליגי דשרי דלא דברה תורה אלא כנגד יצר הרע כי פליגי בביאה שניה רב אמר מותר ושמואל אמר אסור רב אמר מותר הואיל *ואישתריא אישתרי' ושמואל אמר אסור דהא הויא לה גיורת וגיורת לכהן לא חזיא אלך בביאה שניה כ"ע לא פליגי דאסירא דהויא לה גיורת, כי פליגי בביאה ראשונה רב אמר מותר "דהא לא דברה תורה אלא כנגד יצר הרע ושמואל אמר אסור כל היכא דקרינא ביה °והבאתה אל תוך ביתך" קרינא ביה "וראית בשביה" *ת"ר וראית בשביה בשעת שביה "אשת" ואפילו אשת איש °פת חזיה °לא דברה תורה אלא כנגד יצר הרע *מטהר שיאכלו ישראל בשר

תמותות. תמורטיי"ם: ותשקוד. בתשקוד תלה הכתוב ותפי' לישה גלה: ולא כה ובתברחה. גלה יקה שתים: ליקותין יש לך בה. קידושין ותע"ם שהיתה עובדת כוכבים שהרי ליקוי מתגיירת מעצמה: לך לשון נתמרים. גלה יקחנה לעזרך תמריס כגון תבין: גלה יתמנה במלחמה. לבא עליה: ס"א נלפני כרייתא תורה אור כספרי כפ' רלה מנכי ושם אמר יאמר בתחילת שם ולא אמר בסוף שם מיגו נרלע אמר יאמר כסוף שם מיגו נרלע שנאמר לא תמצא בה דבר ערות כי אם בתחילת שם ולא אמר בסוף שם מיגו נרלע שנאמר לא תמצא בה דבר ערות כי אם בסוף שם ולא אמר בתחילת שם מיגו נרלע שנאמר אם לא יאמר בתחילת שם ולא אמר בסוף שם מיגו נרלע שנאמר לא תמצא בה דבר ערות כי אם בסוף שם ולא אמר בתחילת שם מיגו נרלע שנאמר אם לא יאמר בתחילת שם ולא אמר בסוף שם מיגו נרלע שנאמר לא תמצא בה דבר ערות כי אם בסוף שם ולא אמר בתחילת

כמין חומר . פירש הקונטרס לרוב מרגליות לו במניס שתלוי בתוכו כמיס להכניס וכ"ה בתוספתא* פירש חומר מטבעה וכן פירש הערוך* בלשון ערבי כשתומר להכניו מה מעשיך תומר לו מה **תמרך** : **מה** בשתמה תון . יש במדרש דמר"ע בגימטריא ד' מאות (שנה) ולפי שהיו ישראל עבדים תרבע מאות שנה וגאלם—הקב"ה והלך זה וקנה תדון לעלמו לפיכך ילבע במרלע העולה כך :

ת"ל לעולם כו' . ואין לומר לעולמו של יובל דת"ל לתתוק קנין מיניה ונילף מעבד תחותה. ת"י]:

אביי דתמרי גדול היה . העבד ומהר בו שלא יזכה הוא בעלמו מן ההפקר לפיכך קדם לפני המיתה וזכה בו זה פירש למיתה יהודה היובלותה וזה פירש לחיים מר זוטרת תחתיו במקומו שלא יהיה העבד רגע אחד בלא אדון :

ומיכא

[ד' במדבר לג:ג' *]

איזן *נאמר אזנו בדלת והייתי אומר ידקור כנגד אזנו בדלת-דלת אין אזנו לא, ואזן לא והכתיב °ורצע אדוניו את אזנו במרצע אלא הייתי אומר ירצענה לאזן מגבריאי ויוחנה על הדלת וידקור כנגד אזנו בדלת תלמוד לומר "באזנו ובדלת" "זה כיצד *דוקר והולך עד שמגיע אצל דלת "דלת" שומע אני בין עקורה בין שאינה עקורה ת"ל "מזוזה" "מה מזוזה מעומד אף דלת נמי מעומד. *רבן יוחנן בן זבאי היה דורש את המקרא הזה *כמין חומר מה "נשחנה אזן מכל אברים שבגוף? אמר הקב"ה אזן ששמעה קולי-על הר סיני בשעה שאמרתי °כי לי בני ישראל עבדים *ולא עבדים *לעבדים והלך זה וקנה אדון לעצמו ירצע ור"ש ב"ר היה דורש את המקרא הזה *כמין חומר מה נשתנה דלת ומזוזה מכל כלים שבבית? אמר הקב"ה דלת ומזוזה שהיו עדים במצרים בשעה שפסחתי על המשקוף ועל שתי המזוזות ואמרתי °כי לי בני ישראל עבדים ולא עבדים לעבדים והוצאתים מעבדות לחירות והלך זה וקנה אדון לעצמו וירצע בפניהם: **מתני'** *עבד כנעני נקנה בכסף ובשטר ובחזקה °נקנה את עצמו בכסף *על ידי אחרים *ובשטר על ידי עצמו דברי רבי מאיר וחכמים אומרים בכסף ע"י עצמו ובשטר ע"י אחרים ובלבד שיהא הכסף משל אחרים : **גמ'** מנלן דכתיב °והתנחלתם אותם לבניכם אחריכם לרשת אחוזה "הקישן הכתוב לשדה אחוזה מה שדה אחוזה נקנה בכסף בשטר ובחזקה אף עבד כנעני נקנה בכסף בשטר ובחזקה, אי מה שדה אחוזה חוזרת לבעלים ביובל אף עבד כנעני חוזר לבעלים ביובל? תלמוד לומר °לעולם בהם תעבודו! תנא *אף בחליפין, °ותנא דידן? מילתא דלישנא במטלטלין קתני, מילתא דאיתא במטלטלין לא קתני. אמר שמעאל "עבד כנעני נקנה במשיכה, כיצד? תלפון ובא אצלו, קנאו, קלאו ובא אצלו לא קנאו" בשלמא לתנא דידן מילתא דאיתא במטלטלי לא קתני, דליתא במטלטלי קתני, אלא לתנא "ברא" ניתני משיכה? כי קתני מילתא דאיתא בין במקרקעי בין במטלטלי, משיכה דבמטלטלי איתא במקרקעי ליתא לא קתני "כיצד? תלפון ובא אצלו קנאו לא קנאו" "וקראי לא *והתניא "כיצד במסירה אחוה בטלפה, בשערה, באוכף שעליה, בשליף שעליה, בפרומביא שבפיה ובזוג שבצווארה, קנאה. כיצד במשיכה "קורא לה והיא באה", או שהכישה במקל ורצתה לפניו, כיון שעקרה יד ורגל קנאה, רבי אמי ואמרי לה ר' אחא אומר עד שתהלך לפניו מלא קומתה אמרי: כמה אדעתא דמרה אולה עבד ארעתיה רנפשיה קאזיל, אמר רב אשי 'עבד קטן כבהמה דמי. תנו רבנן *כיצד בחזקה? החזיר לו מעליו או דולך בליו אחריו לבית המרחץ הפשיטו *הרחיצו סכו גרדו הלבישו הנעילו הגביהו קנאו אמר ר' שמעון לא תהא חזקה גדולה מהגבהה *שהגבהה קנוה בכל מקום "מאי קאמר אמר רב אשי *הגביהו הוא לרבו קנאו הגביהו רבו לו לא קנאו אמר רבי שמעון לא תהא חזקה גדולה מהגבהה שהגבהה קנוה בכל מקום השתא דאמרת הגביהו הוא לרבו קנאו אלא מעתה שפחה כנענית חקנה בביאה: כי קאמרינן זה נותנה וזה מצטער הכא זה נותנה וזה נותנה הוא שלא כדרכה מאי איבא למימר? אמר רב אחי [בר אדא] דכתיב °ואם לימא לן דלאו הנאה אית להו לחלוייהו? ועוד משבבי אשה כתיב הקישה הכתוב כורכה לשלא כדרכה, ר' יהודה הנחוזאה גר שאין לו ירושין דוד, חלש, על מר זוטרא לשלולי ביה, חזייה דחקוק ליה עלמא מזבא, אמר ליה לעבריה שלוף לי מסנאי ואמטינהו לביתא-אזבא דאמרי הוה זה

גופא *כמין חומר . פירש הקונטרס לרוב מרגליות לו במניס שתלוי בתוכו כמיס להכניס וכ"ה בתוספתא* פירש חומר מטבעה וכן פירש הערוך* בלשון ערבי כשתומר להכניו מה מעשיך תומר לו מה **תמרך** : **מה** בשתמה תון . יש במדרש דמר"ע בגימטריא ד' מאות (שנה) ולפי שהיו ישראל עבדים תרבע מאות שנה וגאלם—הקב"ה והלך זה וקנה תדון לעלמו לפיכך ילבע במרלע העולה כך : **ת"ל** לעולם כו' . ואין לומר לעולמו של יובל דת"ל לתתוק קנין מיניה ונילף מעבד תחותה. ת"י]: **אביי** דתמרי גדול היה . העבד ומהר בו שלא יזכה הוא בעלמו מן ההפקר לפיכך קדם לפני המיתה וזכה בו זה פירש למיתה יהודה היובלותה וזה פירש לחיים מר זוטרת תחתיו במקומו שלא יהיה העבד רגע אחד בלא אדון : ומיכא

איזן *נאמר אזנו בדלת והייתי אומר ידקור כנגד אזנו בדלת-דלת אין אזנו לא, ואזן לא והכתיב °ורצע אדוניו את אזנו במרצע אלא הייתי אומר ירצענה לאזן מגבריאי ויוחנה על הדלת וידקור כנגד אזנו בדלת תלמוד לומר "באזנו ובדלת" "זה כיצד *דוקר והולך עד שמגיע אצל דלת "דלת" שומע אני בין עקורה בין שאינה עקורה ת"ל "מזוזה" "מה מזוזה מעומד אף דלת נמי מעומד. *רבן יוחנן בן זבאי היה דורש את המקרא הזה *כמין חומר מה "נשחנה אזן מכל אברים שבגוף? אמר הקב"ה אזן ששמעה קולי-על הר סיני בשעה שאמרתי °כי לי בני ישראל עבדים *ולא עבדים *לעבדים והלך זה וקנה אדון לעצמו ירצע ור"ש ב"ר היה דורש את המקרא הזה *כמין חומר מה נשתנה דלת ומזוזה מכל כלים שבבית? אמר הקב"ה דלת ומזוזה שהיו עדים במצרים בשעה שפסחתי על המשקוף ועל שתי המזוזות ואמרתי °כי לי בני ישראל עבדים ולא עבדים לעבדים והוצאתים מעבדות לחירות והלך זה וקנה אדון לעצמו וירצע בפניהם: **מתני'** *עבד כנעני נקנה בכסף ובשטר ובחזקה °נקנה את עצמו בכסף *על ידי אחרים *ובשטר על ידי עצמו דברי רבי מאיר וחכמים אומרים בכסף ע"י עצמו ובשטר ע"י אחרים ובלבד שיהא הכסף משל אחרים : **גמ'** מנלן דכתיב °והתנחלתם אותם לבניכם אחריכם לרשת אחוזה "הקישן הכתוב לשדה אחוזה מה שדה אחוזה נקנה בכסף בשטר ובחזקה אף עבד כנעני נקנה בכסף בשטר ובחזקה, אי מה שדה אחוזה חוזרת לבעלים ביובל אף עבד כנעני חוזר לבעלים ביובל? תלמוד לומר °לעולם בהם תעבודו! תנא *אף בחליפין, °ותנא דידן? מילתא דלישנא במטלטלין קתני, מילתא דאיתא במטלטלין לא קתני. אמר שמעאל "עבד כנעני נקנה במשיכה, כיצד? תלפון ובא אצלו, קנאו, קלאו ובא אצלו לא קנאו" בשלמא לתנא דידן מילתא דאיתא במטלטלי לא קתני, דליתא במטלטלי קתני, אלא לתנא "ברא" ניתני משיכה? כי קתני מילתא דאיתא בין במקרקעי בין במטלטלי, משיכה דבמטלטלי איתא במקרקעי ליתא לא קתני "כיצד? תלפון ובא אצלו קנאו לא קנאו" "וקראי לא *והתניא "כיצד במסירה אחוה בטלפה, בשערה, באוכף שעליה, בשליף שעליה, בפרומביא שבפיה ובזוג שבצווארה, קנאה. כיצד במשיכה "קורא לה והיא באה", או שהכישה במקל ורצתה לפניו, כיון שעקרה יד ורגל קנאה, רבי אמי ואמרי לה ר' אחא אומר עד שתהלך לפניו מלא קומתה אמרי: כמה אדעתא דמרה אולה עבד ארעתיה רנפשיה קאזיל, אמר רב אשי 'עבד קטן כבהמה דמי. תנו רבנן *כיצד בחזקה? החזיר לו מעליו או דולך בליו אחריו לבית המרחץ הפשיטו *הרחיצו סכו גרדו הלבישו הנעילו הגביהו קנאו אמר ר' שמעון לא תהא חזקה גדולה מהגבהה *שהגבהה קנוה בכל מקום "מאי קאמר אמר רב אשי *הגביהו הוא לרבו קנאו הגביהו רבו לו לא קנאו אמר רבי שמעון לא תהא חזקה גדולה מהגבהה שהגבהה קנוה בכל מקום השתא דאמרת הגביהו הוא לרבו קנאו אלא מעתה שפחה כנענית חקנה בביאה: כי קאמרינן זה נותנה וזה מצטער הכא זה נותנה וזה נותנה הוא שלא כדרכה מאי איבא למימר? אמר רב אחי [בר אדא] דכתיב °ואם לימא לן דלאו הנאה אית להו לחלוייהו? ועוד משבבי אשה כתיב הקישה הכתוב כורכה לשלא כדרכה, ר' יהודה הנחוזאה גר שאין לו ירושין דוד, חלש, על מר זוטרא לשלולי ביה, חזייה דחקוק ליה עלמא מזבא, אמר ליה לעבריה שלוף לי מסנאי ואמטינהו לביתא-אזבא דאמרי הוה

גופא *כמין חומר . פירש הקונטרס לרוב מרגליות לו במניס שתלוי בתוכו כמיס להכניס וכ"ה בתוספתא* פירש חומר מטבעה וכן פירש הערוך* בלשון ערבי כשתומר להכניו מה מעשיך תומר לו מה **תמרך** : **מה** בשתמה תון . יש במדרש דמר"ע בגימטריא ד' מאות (שנה) ולפי שהיו ישראל עבדים תרבע מאות שנה וגאלם—הקב"ה והלך זה וקנה תדון לעלמו לפיכך ילבע במרלע העולה כך : **ת"ל** לעולם כו' . ואין לומר לעולמו של יובל דת"ל לתתוק קנין מיניה ונילף מעבד תחותה. ת"י]: **אביי** דתמרי גדול היה . העבד ומהר בו שלא יזכה הוא בעלמו מן ההפקר לפיכך קדם לפני המיתה וזכה בו זה פירש למיתה יהודה היובלותה וזה פירש לחיים מר זוטרת תחתיו במקומו שלא יהיה העבד רגע אחד בלא אדון : ומיכא

מתנ' **עבד כנעני** . פרק קמא דקידושין (דף כב.) ובכל מקום . **נקנה בכסף** . בשוה כסף . **ובשטר** . בכתב . **ובחזקה** . בעבדות . **נקנה בכסף** . בשוה כסף . **על ידי אחרים** . בשוה כסף . **ובשטר על ידי עצמו** . בכתב . **דברי רבי מאיר** . דאמר לעולם אין עבד קונה עצמו בכתב אלא ברבו ואין רבו יכול לכתוב לו שטר שחרור שיהא בו משום שחרור עבד שאין רבו יכול לשחרר עבד שלא בפניו ואין עבד יכול לקנות עצמו בכסף שנותן לרבו שלא בפניו שמא יאמר רבו לא נתתי לו כסף אלא שהלוהו לי ואין עבד יכול לשחרר

ומיכל דאמרי קטן סוף. ותעמ"ל הולרך לכל זחת: ודלמ כחבא שחול. דאמר כל המחזיק בהן זכה לפי' לאחר זמן זכה בהן: ע"י עצמו לא. שאם נתן לו כסף לפדות את עצמו ליט פדוי דמה שקבה עבד קבה רבו: כמאי עסקינן. האי לקבה עצמו ע"י אחרים: לילמא שלא מדעתו. של עבד: שמעינן ליה לרבי מליר. בפ"ק דגיטין תוב הוא לעבד שיולא כו' שאם היה עבד כהן פוסלו מן התרומה ואי עבד ישראל אוכלו בשמחה דשמיחת ליה פריצת ליה: והניחא אין מזכין לאדם כו'. אין אדם יכול ליטעות שלוחו שלא מדעתו לזכר שהוא תובה לו הפסד והיכי תני מתניתין דכפדה על ידי אחרים שלא מדעתו: שלא מדעתו. ואם תאמר פסיטתא הא ליטעכיך לאתמוטינן דע"י עלמו לא, דאין קנין לעבד כלא רבו בשום לב: ואי מדעתו. שאתר לו קבל גבי: בתין לאחר. ולא אתריכן לא הוליא רבו את הגט מרשותו ואין זו קבלה: ואפ"ג אני. בבריימא הכי: אפי' שטרא לאוד כו'. זה לשון קניה וזה לשון שחרור: אפי' כספא לאוד ואפי' כספא לאוד. זה ניתן לקניה וזה ניתן לשחרור: מיבעי מיבעי מד טוס. ואין ניכר הפרש ביניהם: כספ קבלת רבו. שמקבל רבו הכסף גרמו לו להשתחרר מאליו ואין אחרים הללו מבין שלא קבלת הרב ושרב לית ליה בעל כורחיה, אי הכי שטר נמי? דאי שטרא לאוד והאי שטרא לאוד, הבא נמי האי כספא לאוד והאי כספא לאוד? מיבעי מודא חד הוא ורבא אמר כסף קבלת רבו גרמה לו שטר קבלת אחרים גרמה לו: וחכמים אומרים בכסף ע"י עלמו: בכסף ע"י עלמו אין, ע"י אחרים לא, אמאי, נהי נמי דשלא מדעתו, מבדי שמעינא להו לרבנן דאמרי זכות הוא שיצא מתחת יד רבו לחירות ותניא זבין לאדם שלא בפניו ואין חבין לו אלא בפניו ך"ת מאי ע"י עלמו? אפ ע"י עלמו, וקמ"ל דיש קנין לעבד בלא רבו א"ה אימא סיפא בשטר ע"י אחרים ולא על ידי עלמו, והא קיימא לן דגיטו וידו באין כאחד, ורבי חייא מאי ע"י אחרים, אפ ע"י אחרים, והא קמ"ל דזכות הוא לעבד שיצא מיד רבו לחירות אי הכי נערבינהו וניתנינהו בכסף ובשטר בין ע"י אחרים בין על ידי עלמו אלא בכסף: בין ע"י אחרים בין ע"י עלמו בשטר: ע"י אחרים ולא ע"י עלמו ור"ש בן אלעזר הוא דתניא ר' שמעון בן אלעזר אומר אפ בשטר על ידי אחרים ולא ע"י עלמו ד"ש מחלוקות בדבר; אמר רבה מ"ט דר' שמעון בן אלעזר *גמר לה להי מאשה מה אשה עד שיוליא גט לרשות שאינה שלו, אף עבד נמי עד שיוליא גט לרשות שאינה שלו, בעי רבה לר'

ואיבא דאמרי קטן היה. ותעמ"ל הולרך לזכות בו כדי שלא יקנה עלמו מן ההפקר אתר מיתת האדון ודלמ כחבא שאול דלאתבא שאול היה כחבא שאול דילמא לעולם אימא כפ"ה וקבה לר"ת מכא דיה דלא כחבא שאול דילמא לעולם אימא כפ"ה וקבה לר"ת מכא שאול היה יכול לזכות בו ואפ' לאתר מיתה כפ"ה וקבה לר"ת מכא ומה שהחזיק בו ממיים לפי שהיה ירא שמא יקדמנו אתר מיתה ויזכה בו ועוד ה"ל למימר וכדרבנן ועוד קבה דבפרק השולח (גיטין דף נמ.) פסיק רבי יהושע בן לוי הלכה כאחת שאול ותע"ג דרבי יוחנן סבר דאין הלכה כאחת שאול מ"מ ק"ל דבכל מקום הלכה כריב"ל לגבי דרבי יוחנן כדמוכח בריש פ"ד דמגילה (דף כז.) דמשמע שדברי רבי יהושע בן לוי הם העיקר *ומדברי ר' יוחנן נבי בית הכנסת מוכח לעיל עכוד הכא דלא כהילכתא ומלכה לר"ת דגרס הכא ולכחבא שאול כלומר אפילו לאחבא שאול דאמר כל המחזיק בהן זכה בהן הולרך לעשות כן שלא יקדמנו אתר ועוד מפרש ר"ת בעניין אתר היכא דאמרי קטן היה שהיה גדול לא היה מועיל בו זה פירש למיתה וזה פירש לאיים ותע"פ שעבדות אחריים עליו קודם הוא לזכות בעלמו כיון שיש לו יד לאכל קטן אתין לו יד כל הקודם זכה בהן כאחבא שאול ולא אמר לו שלוף מכמאי אחריים שלא לאתר מיתת יהודה הגדולה עשה כך והיינו כאחבא שאול דאמר קטן אין לו יד לזכות בעלמו ומקום הכי זכה בו מר זוטרא אפילו לאתר מיתה אבל לרבנן כיון גדול ובין קטן ואפילו עבדות אחריים עליו קבה עלמו בן חורין ור"י מפרש דהא דקאמר וכאחבא שאול דאמילתא קמא נמי קאי ואפ' לגיטא קמא דגדול הוה לא היה חזקה מועלת כלום אלא דוקא לאחבא שאול דלרבנן דאחריי בין גדולים ובין קטנים קנו עלמן בני חורין ור"ת מפרש דאפילו לאחבא שאול דאמילתא קמא

רש"י א מיי' פ"ו מהל' מכירה פ"ב ה"ב:
רמב"ם ב מיי' פ"ו מהל' עבדים ה"ג טוש"ע יו"ד סי' רכז סעי' נה:
רמב"ם ג מיי' פ"ג מהל' זכייה ה"ב טוש"ע יו"ד סי' רכז סעי' כב:
רמב"ם ד מיי' שם ופ"ד מהל' מכירה הלכה ג"י טוש"ע יו"ד סי' רכז סעי' כג:
רמב"ם ה מיי' פ"ג מהל' זכייה ומתנה הלכה ט"ו טוש"ע יו"ד סי' רכז סעי' כב:
רמב"ם ו מיי' שם הלכה ג"י וסי' מהל' עבדים שם טוש"ע יו"ד סי' רכז סעי' כג:
רמב"ם ז מיי' שם הלכה ג"י וסי' מהל' עבדים שם טוש"ע יו"ד סי' רכז סעי' כג:
רמב"ם ח מיי' פ"ג מהל' זכייה הלכה ט"ו טוש"ע יו"ד סי' רכז סעי' כב:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה דאמר וכו' וי"ל דתורמיס דגמ' וכו'. ניגון של הגאון מוהר"ר צ"ל ועוד כהנוכח ד' מד ס"ת פ"ה ובלכתך בדרך דף סה ס"ג ד"ה ותם נתן ובכ"ן נדרים ד' סב ס"ג ד"ה ומי מי ליכא:

(ע' תוס' שבת שכ. ד"ה כי תחת ותום' יומא יט: ד"ה מי ליכא ב"ק קו: ד"ה כי ניסוו וב"מ יב:ד"ה מן [עיי' תוספות יומא יט: ד"ה מי ליכא]

נוסחא

לה' שמעון בן אלעזר עבד כנעני מהו שישלח לקבל גיטו מיד רבו. כיון דגמר "לה'-לה" "לה'-לה" מאשה באשה או בילמא אשה, דאיהי מצי מקבלת גיטה ושליח נמי מצי משויא, עבד דאיהו לא מקבל גיטיה שליח נמי לא מצי משוי? בתר דבעיא הדר פשטא (ב) "לה'-לה" מאשה באשה, ואלא הא *דאמר רב הונא בריה דרב יהושע הני כהני = "שלוחי דרחמנא נינהו דאי סלקא דעתך שלוחי דידן נינהו מי איכא מידי דאנן לא מצינן עבדינן ואינהו מצי עבדי. ולא, והא עבדא דאיהו לא מצי מקבל גיטיה ושליח מצי משוי? ולא היא, ישראל לא שייכי בתורת קרבנות כלל, עבד שייך בגיטין דתניא *[דאין הדברים שהעבד מקבל גיטו של חבירו מיד רבו של חבירו אבל לא מיד רבו שלו]: ובלבד שיהא הכסף ① משל אדרים: נימא בהא קמיפלגי דר' מאיר סבר *אין קנין לעבד בלא רבו *ואין קנין לאשה בלא בעלה ורבנן סברי יש קנין לעבד בלא רבו ויש קנין לאשה בלא בעלה? אמר רבה אמר רב ששת. דכולי עלמא אין קנין לעבד בלא רבו ואין קנין לאשה בלא בעלה והכא במאי עסקינן *דאקני ליה אחר מנה ואמר ליה "על מנת שאין לרבך רשות בו" ② ר' מאיר סבר כי אמר ליה "קני", "קני עבד וקני רביה, וכי אמר ליה "על מנת" לא כלום קאמר ליה. ורבנן סברי כיון דאמר ליה "על מנת" אדעי ליה תנאיה, ור' אלעזר אמר כל כי האי גוונא דכולי עלמא לא פליגי דקני עבד וקני רביה והכא במאי עסקינן כגון דאקני ליה ③ אחר מנה ואמר ליה "על מנת שתצא בו לחירות" ר"ש סבר כי אמר ליה "קני" קנה עבד וקני רביה, וכי אמר ליה "על מנת" לא כלום קאמר ליה. ורבנן סברי לדידהו נמי הא לא קא מקני ליה דהא לא אמר ליה אלא "על מנת שתצא בו לחירות"; ורמי דרבי מאיר אדרבי מאיר ורמי דרבנן אדרבנן אדתניא

שליח לקבל גיטו מיד רבו. כיון דגמר "לה'-לה" מאשה באשה או בילמא אשה, דאיהי מצי מקבלת גיטה ושליח נמי מצי משויא, עבד דאיהו לא מקבל גיטיה שליח נמי לא מצי משוי? בתר דבעיא הדר פשטא (ב) "לה'-לה" מאשה, באשה, ואלא הא *דאמר רב הונא בריה דרב יהושע הני כהני = "שלוחי דרחמנא נינהו דאי סלקא דעתך שלוחי דידן נינהו מי איכא מידי דאנן לא מצינן עבדינן ואינהו מצי עבדי. ולא, והא עבדא דאיהו לא מצי מקבל גיטיה ושליח מצי משוי? ולא היא, ישראל לא שייכי בתורת קרבנות כלל, עבד שייך בגיטין דתניא *[דאין הדברים שהעבד מקבל גיטו של חבירו מיד רבו של חבירו אבל לא מיד רבו שלו]: ובלבד שיהא הכסף ① משל אדרים: נימא בהא קמיפלגי דר' מאיר *אין קנין לעבד בלא רבו *ואין קנין לאשה בלא בעלה והכא במאי עסקינן *דאקני ליה אחר מנה ואמר ליה "על מנת שאין לרבך רשות בו" ② ר' מאיר סבר כי אמר ליה "קני", "קני עבד וקני רביה, וכי אמר ליה "על מנת" לא כלום קאמר ליה. ורבנן סברי כיון דאמר ליה "על מנת" אדעי ליה תנאיה, ור' אלעזר אמר כל כי האי גוונא דכולי עלמא לא פליגי דקני עבד וקני רביה והכא במאי עסקינן כגון דאקני ליה ③ אחר מנה ואמר ליה "על מנת שתצא בו לחירות" ר"ש סבר כי אמר ליה "קני" קנה עבד וקני רביה, וכי אמר ליה "על מנת" לא כלום קאמר ליה. ורבנן סברי לדידהו נמי הא לא קא מקני ליה דהא לא אמר ליה אלא "על מנת שתצא בו לחירות"; ורמי דרבי מאיר אדרבי מאיר ורמי דרבנן אדרבנן אדתניא

אין קמיבעיא ליה היכא דאמר העבד לאחר לקבל ליה גיטו מיד רבו מהני קבלתו אי לא דמי ל"ש לקבל גיטו ובת ומקבלו פשימא לן דמהני דאמרינן במתניתין (גיטין דף נכ:) ובכותב ע"י שליחים אבל אמירתו אמאר לו לך וקבל גיטי ממא מיגרע גרע לפי שכח מעשה שליחות אי לא דמהני ליה מפרכינן הכי קמיבעיא ליה מהו שיעשה שליח הא דאמר ר' שמעון בן אלעזר עבד כנעני מהו שישלח לקבל גיטו מדעתו שיכול לומר לו לא רציתי שתקבל גיטי בשבילי אלא בשבילו ואי לא מהני אפילו מדעתו לא הוי שליח ואפילו הכי מהני דהא אמר ליה לאחר לקבל גיטי ואמר ליה

אין אשה *פודה מעשר שני בלא חומש ר"ש בן אלעזר אומר משום ר' מאיר *אשה פודה מעשר שני בלא חומש היכי דמי *אילימא בזוזי דבעל ומעשר דבעל שליחותיה דבעל? קא עבדה *ואלא בזוזי דידה ומעשר דידה? *איש אמר רחמנא יולא אשה אלא לאו כי האי גוונא דאקני לה אחר מנה ואמר לה ע"מ שתפדי בו את המעשר ואיפכא שמעינא להו? אמר אביי. איפוך רבא אמר לעולם לא תיפוך והכא במעשר דאחא מבי נשא עסקינן ור"מ לטעמיה *דאמר ממעשר-ממון הקדש הוא ולא קני ליה בעל ורבנן לטעמייהו דאמרי ממון הדיוט הוא וקני ליה בעל הילכך שליחותא דבעל קעבדא: תנא *יוצא בשן ועין וראשי אברים שאינן חוזרים בשלמא שן ועין כתיבי אלא ראשי אברים מנלן? דומיא דשן ועין מה שן ועין-מומין שבגלוי ואינן חוזרין אף כל *מומין שבגלוי ואינן חוזרין, ואימא נידוו 'שן ועין' כשני כתובים הבאים כאחד *וכל שני כתובים הבאים כאחד אין מלמדין; צריכא דאי כתב רחמנא "שן" הוה אמינא אפילו שן

מופסחת דמעשר שני פ"ד

*על גיליון מאוחר נמצא קיים

מה' ר"ו ור"ת

לקמן נב: מד: ב"ק סט: סוכה לה. פסחים לו: ב"מ ג. [מהדרין קיב: ממחות פב.]

מומין : דלמיי מבי נשא . שמת חביב והיה לו מעשר שני וירשתה עם שאר נכסיו ליורשה הבאה לו לאחר מכן. ככסי מלוג הן וילקח בהן קרקע והוה לוכל פירות : **ור"מ לטעמיה**. דאמר לקמן בפ"ב מעשר ממון גבוה הוא ולהילתו מסולקן גבוה הוא הילכך אינו כשאר נכסים למקנייה בעל כרחה דתקון רבנן פירות לבעל הילכך לא זכי ביה ובי פרקה ליה בעוני דבעל לאו ממעשרו הוא דלזוזי דחד ומעשר דחד : **ורבנן לטעמייהו דאמרי ממון הדיוט הוא**.

לקמן נה: נו. מב: מג. נא. ע"ז מ: מולין קיג: קו. כתובות מט. סנהדרין סה: סב: זבחים כד.[פסחים כו.מה. יומא פ. ניסן פו. ב"ק לה: סנהדרין מה: בכורות לו: זבחים מג. מ. מולין פח: כריתות ו. מעילה יח: ערכין יד:]

ומיהו עליה תקנתא דרבנן ופירות לבעל כשאר נכסי מלוג וכיון דבעוני דבעל פרקה, בעי מומי : **מפני יולדת בשן ועין** . למאי קאי : **לאפוי מבויה** . כ"ד הס ובעייה לגבי נעשים (פרק ו משנה ז) ומייתי להו לקמן בשמעתין (דף כה.) : **שתין** מוחרין. אם נעלן כשן ועין, וגמר כמה מינו : **תין מלמדין** . מדלא כתיב אחד וגמול טולמיה מינה : **נריבי** . דלא גמר חד מחבריה הילכך לא בחין כאחד ניהו : שן

תנא יוצא בשן ועין . ותניא דיין דלא תניא להו משום דסבר דלריך נמי שתמול : הומיל

אלא בזוזי דידה ובמעשר דידה . (נ)אילימא בזוזי דידה דנכסי מלוג ומעשר דידה משמוחין ליה למר דחממה ממעשרו ולא לחמה ממעשר בעלה לחמה כי אחר דמיה ולא היה לו להזכיר שם ולחמה כלל אלא הוה ליה למימר ממעשרו למר דחממה ולא ממעשר חבירו ונרחם ל"ל **בזוזי** דידה ומעשר דידה"? ולא פירושו "שם" והכי פירושו "בזוזי דידה ומעשר דידה" ולא לחמה **לפיעל** בזוזי דידה ומעשר דידה ואפי' היא חלמנה (ד) ונרושה היה מוספת תומם והא דתני בת"כ כפ' בהר שם נגלל ליה ממעשרו לרבות לה לחמה לעניו פדיה דוקא מרבינן לה לעניו תומם. דס"ד הואיל וכתיב ביה במעשר ממון חלמנה לירחה ורבינן מיניה בספרי דגלול מעשר ממבית לידי חלמוד כשהוחה בירושלים לחכילה מעשרו וה"ה לחמה כיון דללה בח לימוד היא ליחה בדיני מעשר להכי חילטריך לרבויי והא דממעט בח"כ הוה מני למעוטי לחמה מחומם כדחמר הכא ללה משום דרבי בהרוח קרא גופיה לחמה מחם נגלל ליחה ליה למנקט ליה וללה קטן למעוטי לגמרי ומיהו בחכם הזכיר ר"ם ממון חלמד הוה מני למימר דחילטריך לרבות לחמה לעניו פדיה ללה חיסק לדעתיה למעוטי מחים לגמרי כי היכי דממעטינן קטן ומה שפי' בקונטרס בזוזי דידה ליינו ככסי מלוג לא בירוח לכיון שהן ברשותו ומה שנקנתה לחמה קנה בעלה בזוזי דידה חביבי כדחמר גבי מעשר דחני מבי נשא דקני לה בעל ל"ד מעשר ממון הדיוט הוא ובליחותא דבעל קא עבדא לכן כ"ל לזוזי דידה" מייבי בקנקנה לה לחמר מנה ע"מ שתתן לבעלה רשות בו להפ פרטין לעיל שתתן הבעל לחוכל (ה) פירוחיה:

[ע' חוס' ב"ק נח. ד"ה מחיב] לומר"ם נזקק יוצא לחרות ר'. פב"ג ואח"כ בא אליעזר ואמר אין נדרים חלין כבא יואב [לומר א' אחרני]

שתצא בו שאת נושאת ונותנת לפיך . והוא דחיק עצמו לפרש דהכא מיירי דלא אמר לה על מנת שאין לבעליך רשות אלא על מנת שתחדיר את חמעשר . ואין אלו אלא דברי בניאות וקישיא קשייתא לא מיתרצא אמאי לא אמר ליה ד"ל על מנת שאין לבעליך רשות בהן ובפסחי שני מוכחינן דהא דאמרי' על מנת שאין לרבו רשות בו קנה בהן עבד (וקנה) דוקא מה שזרוע זכות לאדון אבל מה שזרוע חובה לאדון לא שאין חבין לאדם אלא בפניו כמו שביארנו שם : אין האשה הפודה מעשר שלו מוסיף חומש דכתיב ואם גאל יגאל איש ממעשרו ויסף חמישיתו ואחר שפודהו אין מוסיף חומש ואשה ששדרה מעשר שלה אינה מוסיף חומש דכתיב איש ולא אשה : ה) ומעשר דידה ופירוי שאין לה בעל : דבי נשא . בבית אביה : יוצא . חעבד לחרות אם השחירו עינו או אבר שאינו חזור : צריכי . ולא באין כאחד חם :

ה) ניחסת רבינו גבעי' ללה בזוזי דידה ומעשר דידה וכניחסת ר"ת שם בחוס' ד"ה ללה.

רמב"ם א ב מיי' פ"ה מהלכ' מעשר שני הלכה כ :
רמב"ג מיי' שם פ"ג הלכה י"ו :
רמח ד מיי' שם פ"ה הלכה י"ת :
רמט ה מיי' פ"ה מהל' ערכין ה"ב ד"ח סמ"ג עשין סו טוש"ע י"ד סי' רסז סעי' כו :

(ה) חוס' ד"ה (בשמוד הקודם) ור"ח פי' דכלכה כר"מ מניחה דכי שמת : (נ) בא"ד מה שאתה שוין מן בזוזי דידה ומעשר דידה ואפי' היא חלמנה (ד) ונרושה היה מוספת תומם והא דתני בת"כ כפ' בהר שם נגלל ליה ממעשרו לרבות לה לחמה לעניו פדיה דוקא מרבינן לה לעניו תומם. דס"ד הואיל וכתיב ביה במעשר ממון חלמד לירחה ורבינן מיניה בספרי דגלול מעשר ממבית לידי חלמוד כשהוחה בירושלים לחכילה מעשרו וה"ה לחמה כיון דללה בח לימוד היא ליחה בדיני מעשר להכי חילטריך לרבויי והא דממעט בח"כ הוה מני למעוטי לחמה מחומם כדחמר הכא ללה משום דרבי בהרוח קרא גופיה לחמה מחם נגלל ליחה ליה למנקט ליה וללה קטן למעוטי לגמרי ומיהו בחכם הזכיר ר"ם ממון חלמד הוה מני למימר דחילטריך לרבות לחמה לעניו פדיה ללה חיסק לדעתיה למעוטי מחים לגמרי כי היכי דממעטינן קטן ומה שפי' בקונטרס בזוזי דידה ליינו ככסי מלוג לא בירוח לכיון שהן ברשותו ומה שנקנתה לחמה קנה בעלה בזוזי דידה חביבי כדחמר גבי מעשר דחני מבי נשא דקני לה בעל ל"ד מעשר ממון הדיוט הוא ובליחותא דבעל קא עבדא לכן כ"ל לזוזי דידה" מייבי בקנקנה לה לחמר מנה ע"מ שתתן (ד) בא"ד ללמוד מ"ש נדרים : (ה) בסח"ד לחוכל ללה פירות :

הואיל ומדרכם חכמים הוא. פי' משום הכי אמר דבשאר דבריס לריך גט שחרור וח"מ ומה בכך הואיל ומדרכם חכמים הוא ולגלות כמה גופי תורה תלויין בחיץ לגלות מכח דרשה לכן נראלה ל"ת דנגד זה היו לגלות מדרבנן דחיישינן שמא ימלחט בשוק ויאמר לו עבדי לחמה לפי שאין המדרש יכול לעשות לך חקנו גט שחרור וכיון"ל פירש דוחלי אין ועין דכתיב בהדיה בקרא ועלייהו כתיב לחפצי ישלחנו דמשמע חפלי משיקרא והכא פשיטא ליה דלא גמר שילוח שלוח מלמה ולכן ח"ל גט שחרור לכל שאר לבריס דלא נפקי לגלות מיהורא דישלחנו ולחי בהכי נמירי שילוח שילוח מלמה ולכך לריך להו גט שחרור: תרגנול שהושיב לחצי וכו'. בחרגנול נרסינן נזק שלם וכשוס שלקח חלי נזק וכן מוכח בפרק כילד הרגל (ב"ק דף יח:):

מיבעי ליה לכדחניא לרי שהושיב כו'. השחח משמע דל"ע דכשלח נחכוין לעין פטור וחימה דבפרק כילד הרגל (ב"ק דף סו:) חמר רבה היחה מוכחת לו לחן בחיקו ולח הכיר בה משולם ועמד ונפלה לעין עבד פלונחח דלכאו"ג וכבן ו"ל דשאני הכח דלילכ חרחי לטיבותה שהוא מחכוין לטובה ולח נחכוין לעין כלל אבל היה לה דהחם הוי דומיה לכחול לו עין וסמלה דלילכ חדא לטיבותה שהחכוין לרפלוחו ודחי

לריכותה שהחכוין לעין:

סמויה וחטטה יולה בהן לחירות. ולחו"ג דלעיל חמר כהויה וסמלה חס לחינו יכול להשחמש בה כבר חין יולה בהן לחירות וכהח כיון דסמויה משמע שלח היה יכול להשחמש בה כבר מ"מ הכח מלחי דחטטה משלח מחוסר לבר: ורתנא חולת כ'. חימה ללח דמי לנשוף דשחילה לח היה בו דבר שלחלו לפסול בו לשחילו עיט סמויה בו לח היה פסול לכל עבד הרי היה בו משחילה דבר הלחלו ללחת בו. מ"ו: ת"ל מן הנשוף ולח כל הנשוף. חימה ל"ל קרא כיון דמחוסר לבר פסול לגבי חת כדלחיכא בפ"ק דע"ז (דף ה:) ובפ"ב דזבחים (ד' קטו.) מכל החי מכל בשר הבח בשמה שחיין לחלי לבריך שלה וי"ל דלי לח כחב קרא גבי ישראל הוה מוקמינן קרא דבני נח בישראל ולח לגבי נח כדלחמר בפרק ד' מיתות (סנהדרין דף נט.) כל מלוה שנחמרה לבני נח ולח נקנים בסיני לישראל נחמרה ולח לגבי נח ח"מ ה"ל כיון דחיכחבי בעל מום בטופות טפי מבשמה חיכחבי לחילו מחוסר לבר וקרא דכחיב לחיי בבשמה"): המגוגל

ואם לאו אין עבד יוצא בהן לחירות וצריכא: ראי אשמעינן הך קמייתא משום דמעיקרא נהורא בריא והשתא נהורא כחישא אבל הבא דמעיקרא נמי נהורא כחישא אימא לא, ואי אשמעינן הא, משום דסמיא אבל חתם דלא סמיא לגמרי אימא לא, צריכא, *תנו רבנן הרי שהיה דבוי דופא ואמר לו לכחול לו עיני וסמאה, לחרות לו שיני והפילה, שיחק באדון ויצא לחירות רשב"ג אומר "ושחתה" - עד שיחבטין לשחתה. ורבנן, הא "ושרתה" מאי עבדי ליה? מיבעי להו לברתניא ר"א אומר הרי שהושיט ידו למעי שפתחו וסימא עובר שבמעיה "פטור" מ"ט? דאמר קרא "ושחתה" - עד שיכוין לשחיתה ואיבך מ"ושחת - ושחתה" נפקא ואיבך "ושחת שחתה" לא דריש. א"ר ששת "הרי שוחרזה עינו סמויה וחטטה עבד יוצא בהן לחירות מ"ט? מחוסר אבר הוא ותנא תונא *[ותמית וחברות בבהמה ואין רמיות וברות בעופות יבול ובשה נפה נקטעה רגלה נחטטה עיניה ת"ל מן העוף "ולא בל העוף] א"ר חייא בר אשי אמר רב היתה לו

ישן דחלב' כתב רחמנא "עין", ואי בחב רחמנא "עין" ה"א מה עין שנברא עמו אף כל שנברא עמו אבל לא, צריכא *ואימא כי יבה"בלל "ישן ועין" פרט, כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט - שן ועין אין מידי אחרינא לא: לחפלי ישלחנו" - חור וכלל "כלל ופרט וכלל" אי אתה דן אלא כעין הפרט מה הפרט מפורש מום שבגלוי ואינן חוזרים "אף כל מומין שבגלוי ואינן חוזרין מה הפרט מפורש מומין שבגלוי, ובטל ממלאכתו, ואינו חוזר, אף כל מומין שבגלוי, ואינו חוזר, ובטל ממלאכתו אלמה תניא "חלש בקנו וילדל בו עצם עבד יולא בהם לחירות" לחפלי ישלחנו - ריבויא הוא אי ריבויא הוא אפי' הכהו על ידו וצמחה וסופה לחזור נמי אלמה תניא *"הכהו על ידו וצמחה וסופה לחזור אין עבד יולא בה לחירות" אי"כ שן ועין מאי אהני ליה. *ת"ר "בכולם עבד יולא בהם לחירות וצריך גט שחרור דברי ב"ש. ר"מ אומר אינו צריך, ר"א אומר צריך ב' טרפון אומר אינו צריך ב"ע אומר צריך, חכמים לפני חכמים אומרים נראין: דברי ר"ט בשן ועין שהתורה זכתה לו ודברי ר"ע בשאר אברים הואיל ולקנם חכמים הוא קנם הוא קראי קא דרשינן אלא הואיל ומדרש חכמים הוא מ"ט דר"ש? לילף שילוח שילוח מאשה מה אשה בשטר אף עבד נמי בשטר ור"מ? כתב "חפשי" לבסוף כדקאמרת השתא דכתב "לחפשי ישלחנו" הוה ליה חפשי מעיקרא *ת"ר הכהו על עינו וסמאה על אזנו וחרשה עבד יולא בהן לחירות, נגד עינו ואינו רואה, כנגד אזנו ואינו שומע אין עבד יולא בהן לחירות אמר רב שמן לרב אשי למימרא דקלא לאו כלום הוא *ותני רמי בר יחזקאל ותנגול שהושיט ראשו לאויר בלי זכוכית וחקע בו ושברו משלם נזק שלם ואמר רב יוסף: אמרי בי רב "סום שצנף וחמור שנער ושברן כלים בתוך הבית משלמים חצי נזק: א"ל שאני אדם דכיון דבר דעת הוא אידהו מיבעית נפשיה *כדתניא "והמבעית את חבירו פטור, מדיני אדם וחייב בדיני שמים כיצד? תלקע באזנו וחרשו פטור, אחזהו וחקע באזנו וחרשו חייב" ת"ר הכהו על עינו וסמאה, אם יכול להשתמש בהן עכשיו על שינו ונדדה, אם יכול להשתמש בהן עכשיו אין עבד יולא בהן לחירות ואם לאו עבד יולא בהן לחירות תניא אידך "דרי שחירזה עינו כחיזה וסמאה, שינו נדודה והפילה אם יכול להשתמש בהן כבר, עבד יולא בהן לחירות

תורה אור מוזר-הוא וסופו ליבש-וליפול, ותע"ג דליכא ביטול מלחמה דהא עכשו דזקן ולחן מידי הוי עבדיל, כיון דבעלוי הוא וחלו מוזר הכי הוא כעבדים ותרבעה בהמתו: ריבויא הוא: לחמי חברים לבן כלל להיות נידון בכלל ופרט הכל: ולמחה. יבמה: ת"כ. דלא ממעטו מידי, מיעוט הבן ועין למחי מיעטו: בכולן. לחלחה חברים קחי: ולריך גט שחרור. להחירו בבח מורין: שסחורה וכחה לו. דכחיב בהדיה: מי כחב חפלי לבסוף כדקחמרם. דלחו חיפוקו חלה בטילות: ולמחה דכחיב ישלחנו הוה ליה חפלי מעיקרא. וכי חחמ ישלחנו לשלר לחלחי חברים לחמ: כנגד עינו. שהכה בכוחל והבעיטו בקול וחינו רואה לו נחמרס: ושברו. בקול: משלם נזק שלם. כסומהם מוקמינן לה בב"ק דחמר בהמה שהזיקה בלילות עבד יולא בהם לחירות משלם נזק שלם: ושברו לח סכלים. בקול: חני נזק. כדין לרבות לרבן דפליני עליה דסומהם בב"ק ומחרי לינו משלם חלה חני נזק לרבות: שחני חדם דבר דעת בול. חלי ניזק וכי מיבעיח, מדעמיה קח מיבעיח שחטן לבו חל פחד קול הבח פחחום: ובפחח. ולח נסמיח לנמרי סרוחה בחקלח: חם יכול להשתמש. בחרחה זו: ולריכי. לבי חלריכי יולח לחירות לחסמיהם חלח"כ דחין יכול להשתמש חע"ג דלח סמחה לנמרי חוין השחמה ולכך דסמחה לנמרי חע"ג דבהויה חוין מעיקרא סוחיל והיה יכול להשתמש ממילחיה בדוחק חוין השחמה: ושחמה נסורה כחיפה. שחין יכול להשתמש: דמעיקרא נמי נסורה כחיפה. ותע"ג ליכול להשתמש בו לימה לחו 'עין' הוח: לחמור לו עינו. לנקרה ונגרר סביב מוקבה: לבדמניח פוטיא ידו לחלי בחטין לעין כלל לבל כחול לי עיני לבחטין לעין חע"ג ללח בחטין לשחתה חייב: מוזמה. נפקח לן הח דל"ח פרט לזה ללח בחטין לשחת כלל ושחתה מעמע בעזוק בה בכחוב ומדבר ושח"ה מחטין לשחתה בעינן: ושחטה. הויחה לחון: וחנא חוזא. כלומר מינו תנא לגו המייעט בזחת: ואין סמוח וזוכרוח בעופות. הח קרא דרים הלחמר בכל (כלל) הקדבות (ויקרא כג) לים לים מבים ישרחל לחבר יקריב קרבנו לכל נדריהם וגו' לרלונכם חמים זכר בבקר בבהבים ובעזים מדלח כחיב לרלונכם "זכר חמים ולישחוק לימדך לחין מקפיד על חמות וזכרות חלח על טל לחו: נחטעה עינה. חלמח לחף על גב דבמויה מעיקרא, כי חטטה משוי ליה מומח:

יחרת

*) [ות"ע חום' וזכחים לב: ד"ה חלח ושוד שם מנח ד"ה ובשמח]

ע"ע חמים זכר שם כו:

שוחה בחוכו

"וכי יכה איש את עין עבדו או את עין אמתו ושחתה לחפשי ישלחנו תחת עינו"

תוליו כג. זבחים קנו. [מנחות ו.,כה. תמורה יד.]

דחלב. שן הקבנים חינוקים שאם נטלח חיזורה: וכפל מלחכתו ואבר שאין לו מלאכה בגלר לא יצא לחירות: דלילד בו ואינו חוזר למקומו לעולם: ריבויא הוא ורי"ב אבר אע"פ שאינו עושה מלאכה נלויה. אבל כל אבר ודאי עושה מלאכה: (בשבילה). וע"ע דבעינן מומין שבגלוי הוי בפל פעשה השינוים הקבועים בו שהוא אבר גלוי וכ"כ ר"ח שהרי בימל פעשה השינים הקבועין באותו עצם ' ומסחברא דהלכה כר' עקיבא מחברו ואע"ג דאיבא מברייתא הברעה שלישית היא ואינה מכרעת שהרי הם לא הוכירו בביאור בין שן ועין בין בשאר ראשי אברים ודמיא לחא דתניא בהגול ומומא הבית של תרומה שנחגלחה בש"א תעשה עלוף ובח"א תשוך הבל א"ר ישמעאל אני אבדיע בבית תעשה עלוף ובשרה תשוך הבל. ואמרו בל הברעה שלישית אינה מברעת. פי' הואיל ולא זכרו בביאור בין בבית בין בשדה אע"פ שרשתם בך היא דריא הברעה שלישית בל"כ ר"ש בפ' ראשית הגז ובהגול ומומא. והרי"ף שבתב שאין הלבה בבברייתא אלא בנשונה אולי לרווחא דשילהא כתב הבי בלומר אפי' דריא הברעה: בנגד עינו. שנבעת מרגלו: תקע. קול התרנגול מיקריא הקריעה. ולפום צניעה. ולחמור נעירה: נזק שלם דאית ליה דצרורות חייבין נזק שלם ומוחיב בפרק כיצד והא משנה ופשטי דשורי בה בורני. פי' שיש ורעים בכלי ודרך התרנגול להבנים ראשו: חצי נזק דצרורות ניהוי דהא לאו נוסיה אזיק אלא

כתב: מאם לאו שאינו יכול להבחין בה בין דבר לדבר בדקדוק: אם יכול להשתטש בה כבר שהיה רואה בה קלת הואיל ועכשיו אינו רואה בה כלל יוצא בהן לחירות (וכל וה): שיחק. שנגרם לו לצאת מחחת ידו: פטור מלשחרר השובר שלא ניתן לזורק בעבד יוצא בהן לחירות כשילול. ומסחברא דפעמיהו דרבנן דלא דרשי ושחתה אלא לאוהוי עובר דלאו בר השחתה. הוא שהרי לא יצא לאויר העולם. אבל עבד אפי' שלא נחבוון ליגע באבר יוצא לחירות דאפילו בב"ק פ"ב כיצד הרגל אמר רבה היתה אבן אחת מונחת לו בחיקו ולא הביר בה מעולם או שהביר בה ושבחה או שנחבוון לזורק שתים חרק ארבע לענין עבד פלונתא דרשב"ג ורבנן דתניא. הרי שהיה רבו רוצה וכו' אלא לרבנן אע"פ שלא ניתן לזורק בעבד יוצא לחירות. והר"ם ו"ל ור"ש ו"ל פירשו מעבה דעובר דמודו רבנן דאינו יוצא לחירות שהרי לא ידע דבר שחכוון לו. ופעמה דבכולל לי יניע שיוצא לחירות שהרי נחכוון ליגע באבר אע"פ שלא נחבוון להזיק ג). ובחב הר"ם שאם נחכוון לזורק לבהמה וזרק לעבדו והפילו שינו או סימא עינו לא יצא לחירות נראה שדרחה החיה דדבה וצ"ע. ולפום סוגיא דגמ' הכי דינא ופירושה כמו שכתבנו: סמויה אע"פ שאין רואה בה כלל.

א תוספ' הקונטרס ד"ה לו דבעי תיקון

יתרת. תלבב יתירה: שנספרת על גב היד. שהיתה כשורת שלא תלבשות: פני דנווגיא. שם מקום: זיל ענעינהו. תמור תליהם להסגר ולישב בבית חזק לבון כדוי לתלמיד חכם כדאמר במועד קטן (דף יג.) לתמר לו דרך כבוד והסגר ושב בביתך: כמומין שבגלוי דמי. שהרי תלויין בכיס ויכירים מבמון לו לא תורה אור הולין ומומין בכוך הכיס: קרנונא. יוסב קרנות תתה ולא בעל תורה: מתניתא קתו מינך. גרסינן דמבריימתא דתני עלה דמתניתין דרבי תומר לא סהירים ילוף לה: אין מעמידין משום מיחש. שם תחד מן הגנבים כדלקמיך (ויקרא יג) ומחיים בשר חי בשלמא וכחיב שם (שם) לכל מכלת בשלמא וכחיב בה עיני הכהן שהכה כולה כרתיה כתתה פרט לתמיה שהיא במקום המשופע ויורד לכל לד שאין יכול לרחות רחם הגנע ורגליו כתתה: ורמשי מוגים. שפת החוון: ורמשי גוייס. גיד: ורמשי דדיס שבשפה. תכל שבתים תינן בולטין כל כך ואין זה שיפוי: לחירום. דכולן תם קלטו לו רבו תום שבגלוי הוא ואיטו תוזר: רבי תומר תף ספירום. מוסיף על תלו לענין עבד, ומן ושין לא תילטריך ליה לרבי למעט בתוספת דבהדיא כתיב וזיל קרי בי רב הוא ום"ק לא פליג בהא: אף פלגש. שדרכו לירחות כשהוא מדבר ומוס שבגלוי הוא: אמר מר בר'. רב תסדא מסיק ואזיל למילתיה למיפשט בעיא דסבי: סיינו גוייס. דלימני לענין נגעים וכבולהו תמר ס"ק עבד יוצא לחירום: ונתנא דבי ליש. ע"מ בעיים [ני' אומר] דסבי פלוגתא דרבנן ורבי היא: פ"ג ורבי לשון לא. ולרבי לשון' לא הוי תום גלוי בתמיה: על פיו. של טומא: רבי תומר פיזה. דתט"ג שהזקה על הגלוי בעיגן כדלקמיה: דחלים. סובר פיו במקום עד שפפיחו ודבקות מאד ולא עשויכו כגלוי הוליל ופעמים סס טומות ע"י חלומו קמ"ל. חלים דבר שהוא מדביק יפה שולדו"ר כלע"ז כדאמרינן גבי תפירות עור בהעור והרוטב (חולין דף קב:): שאני טור דחלים: שניטל רוב לשון. לעגין מומי בכור שט בבכורות: רוב סמדבר. 'ממקום פרישה דיבוקו ולמטלה' קרי 'מדבר' תט"ג דדיבור בבהמה לא שייכא קרי ליה מדבר הוליל והוא המדבר בלשון האדם: יתי קנ: מולין פב: כדה סה:

כתובות תה. נדה מט:

יתרת וחתכה "עבר יוצא בהן לחירות אמר רב הונא *יהוא שנספרת על גב היד: רבי דנווגיא לא אתו לפירקיה דרב חסדא אמר ליה לרב המנונא זיל צנעינהו אזל אמר להו מאי טעמא לא אתו רבנן לפירקא אמרו ליה "אמאי ניתי רבעינן מינית מילתא ולא פשט לן? אמר להו מי בעיתו מינאי מידי ולא פשיטנא לכו? בעו מיניה עבד שסרסו רבו בבצים מהו: כמום שבגלוי דמי-או-לא? לא הוה בידיה, אמרו לו מה שמך? אמר להו "המנונא" אמרו ליה לאו 'המנונא' אלא *קרנונא אתא לקמיה דרב חסדא א"ל מתניתא בעו מינך *דתנן [עשרים וארבעה ראשי אברים שבאדם כולם אין מטמאין משום מחיה ואלו הם ראשי אצבעות ידים ורגלים וראשי אזנים וראש החוטם וראש הגוייה וראשי דדים שבאשה רבי יהודה אומר אף שבאיש ונתני עלה "בכולם עבד יוצא בהם לחירות רבי אומר *אף הסירום בן עזאי אומר אף הלשון אמר מר 'רבי אומר אף הסירום סירום דמאי אי'ימא סירום דגיד היינו גוייה אלא לאו סירום דציצים רבי אומר אף הסירום לשון לא ורמינהו [רבי מיר שהיה מוה ונתוה הזאה על פיו רבי אומר ביזה וחכמים אומרים לא היזה] מאי לאו 'על לשונו לא' על שפתיו אע"ג שפתיו פשיטא דתימא זימנא דחלים שפתיה קמ"ל אחניא על לשונו ועוד תניא *ושניטל רוב הלשון רבי אומר 'רוב המדבר שבלשונו אלא רבי 'אומר סירום ולא מיבעיא לשון בן עזאי *אמר לשון אבל סירום *לא ומאי "אף"? אקמיאתא אי הכי נקדמה דבן עזאי ברישא תנא שמעה לדרבי וקבעה ושמעה לדבן עזאי ותני *ומשנה לא זזה ממקומה אמר עולא "הבל מדים בלשון לעגין טומאה דלוי הוא אצל השרץ °מ"ט? °אשר יגע בו' אמר רחמנא והאי נמי בר נגיעה הוא לעגין טבילה במטמון דמי מ"ט °ורחץ בשרו במים° אמר רחמנא מה בשרו *מאבראי אף כל *מאבראי לא נתלקו אלא לעגין הזאה רבי מדמי לה לטומאה ורבנן מדמו לה לטבילה ותרוייהו בהאי קרא קמיפלגי °והזה הטהור על הטמא וגו' רבי סבר "והזה הטהור על הטמא ביום השלישי וביום השביעי ורחצו" רבנן סברי "ורחצו ביום השביעי וכבס בגדיו ורחץ במים" ורבנן נמי נדמייה לטומאה? טהרה מטהרה הוה ליה למילף, ורבי נדמייה לטבילה? וכבס בגדיו "הפסיק הענין, ולטבר רבי לענין טבילה כטמטון דמי *ואמר רבין אמר רב אדא אמר רבי יצחק מעשה 'בשפחה של בית רבי' שטבלה ועלתה ונמצא עצם בין שיניה 'והצריכה רבי' טבילה אחרת? נהי דביאת מים לא בעינן 'מקום הראוי לבוא בו מים בעינן, בדרבי זירא *דאמר רבי זירא °כל הראוי לבילה אין בילה מעכבת-בו ושאינו ראוי לבילה, בילה מעכבת בו'.

כתנאי

דמנונא קרנונא. פי' בקונטרס יוסב קרנות תתה ולא בעל תורה ול"א פירש תתה לומר המנונא היינו תס נוגע דג תס ותין כן תלת קר נוגע דג שהוא קר: רבי מדמה ליה לטומאה. ול"א מתי פריך לעיל מהזה על לשונו דילמא הזתה שתי דתיפוק לטומאה תכל לענין לתתי תכרים מדמינן לטבילה וי"ל דע"כ ליכא לדמויי לטבילה שהרי שן ועין הדוו גלויי לעבד שהוא יוצא בהן לחירות ולגבי טבילה הוו כטמון כדמסיק בסמוך דלא בעינן בילה תס: כל הרחוי לבילה כו'. עיקר מילתא דר' זירא בפ' המנחות והנסכים (מנחות דף קנ.) דתנן תס תמר תרי עלי מנחה של שעים ותחד שערון מניח שעים בכלי תחד והתחד בפני עלמו ומפרש בגמרא משום דשעים בבלעין וס"ת לין בבלעין ופריך כי לין בבלעין מתי הוי והתנן תס לת בלל כשר תמר ר' זירא כל הרחוי לבילה בילה מעכבת ותפי' לת בלל כשר וכל שתין רחוי לבילה בילה מעכבת בו דלחוי לבילה בעינן ותס תתמר מתי פריך ותס לת בלל כשר נהי דבילה לת מעכבת היינו דוקא בדיעבד תבל לכתחילה

תוס' ר"י הזקן

נספרת. שהיא בשורת שאר האצבעות: שסרסו שתתך ביציו ונעשה סריס: מחיה אינה מספאה אלא בדבר שנראה בלל באחד דכתיב לכל מראה עיני הכהן. אף הסירום וכ"ש הלשון: ומסתברא דהלכתא כסתם מתניתין דרבים הם ג) ותו לא דהא רבנן אמרי דלשון אבר שבסתר הוא דהא לא עלתה לו הזאה: לא הזה דהזאה בעינן באבר גלוי (הוא) ולשון לאו אבר גלוי הוא: הזאה שלישי ושביעי למטמא מת קאמר: מאבראי ולא שיכנס בתוך הפה וכל לשונו אינו יכול להוציאו ובבילה במקצת לא אשכחינן אבל נגיעה בכל שהוא הויא נגיעה: לעגין שרץ אם נגע שרץ בלשונו שהוא ממא אב המטמאה וממטא אדם וכלים: והאמר רבין קס"ד דהאי דאמרי' בסמון דמי שאע"פ שיש שם דבר הרוצץ עלתה לו בילה: [בעינן] ואפ' רבנן מודו בה דזמיא דבית המחרים דתנן במקואות [פ"ח מ"ה] הקפסים ובית המחרים [אינם] צריכים שיבא בהם מים. ונרסי' בנרה אפר רבא ילמוד אדם בתוך ביתו שתהא אשה בשעת מבילה מדיחה קפסיה במים אלמא האי אינן צריכים ביאת מים אלא (בעי) מקום הראוי לבא בו מים מיהא בעי: כל הראוי לבילה במקוואות היא נבי ששים עשרון נבללים בכלי א' ואין מביאים בו ביותר והחזן אם לא בלל כשר: ומשני הכי: ג) תוי ד"ה דזקא בכ"ר דלקמי תנכים יוצא לחירות ומו לת.

רסב א ב מיי' פ"ה מהל' מעלי עבדים הל"ו סמג עשין סו טוש"ע יו"ד סי' רסו סעי' כח: רסג ג מיי' פ"ג מהל' טומאת לרעת הל"ח: רסד ד מיי' פ"ה מהל' עבדים הל"ד סמג עשין סו טוש"ע יו"ד סי' רסו סעי' כז: רסה ה ו ז מיי' פ"ל מהל' פרה הל"ח: רסו ח מיי' פ"ו מהל' כיתת מקדש הל"ו: רסז ט מיי' פ"ת מהל' טומאת מת הל"ב: רסח י מיי' פ"ת מהל' מקוואות הל' י סמג עשין למת טוש"ע יו"ד סי' קלח סעי' לה: רסט כ מיי' פ"ב מהל' מקוואות הל"ג סמג לאוין קיא טוש"ע יו"ד סי' קלח סעי' כד: [ל"ל בערוך נערך נעג כ' ו"ג כמתני' ו' קרונא ח"ו בסמטרו ו' קרונא ח"ו וכי תזיגים ממין כן קרים הן קרונא לתו' נומר לך וכמו תנין היטב פ"ק תוספות כסס ר"ח] ער ל מיי' ג"ת סמ"ע הל"י סמג עשין סה טוש"ע יו"ד סי' קצה סעי' מג: רעא מ מיי' פי"ו מהל' מעשה הקרבנות הל"ו:

נוסחא ערב טעמו נבו גב"ג ב"א נחש נחש מאת עצמו ל"ג נא ל"ל לחזות או לא? לחסן דוגמ נתנין לך ולא ומה תנאת

נוסחא/אפנה (תיקון) ראש

תוספות ד"ה ובבד ביתו ר' בנימין כאן

נוסחא/אפנה ב"ת ד"ה ל"ל לשון כאן

נוסחא/אפנה (הגהת) הפסיס ואח"כ ר' אחז בשאר ל"ל ר' פלטון ר' אחז ואמר ר' אחז לשאר ל"ל אחי אחיותיך הגאה זמנך

מסורת הש"ס

יתרת. תלבב יתירה: שנספרת על גב היד. שהיתה כשורת שלא תלבשות: פני דנווגיא. שם מקום: זיל ענעינהו. תמור תליהם להסגר ולישב בבית חזק לבון כדוי לתלמיד חכם כדאמר במועד קטן (דף יג.) לתמר לו דרך כבוד והסגר ושב בביתך: כמומין שבגלוי דמי. שהרי תלויין בכיס ויכירים מבמון לו לא תורה אור הולין ומומין בכוך הכיס: קרנונא. יוסב קרנות תתה ולא בעל תורה: מתניתא קתו מינך. גרסינן דמבריימתא דתני עלה דמתניתין דרבי תומר לא סהירים ילוף לה: אין מעמידין משום מיחש. שם תחד מן הגנבים כדלקמיך (ויקרא יג) ומחיים בשר חי בשלמא וכחיב שם (שם) לכל מכלת בשלמא וכחיב בה עיני הכהן שהכה כולה כרתיה כתתה פרט לתמיה שהיא במקום המשופע ויורד לכל לד שאין יכול לרחות רחם הגנע ורגליו כתתה: ורמשי מוגים. שפת החוון: ורמשי גוייס. גיד: ורמשי דדיס שבשפה. תכל שבתים תינן בולטין כל כך ואין זה שיפוי: לחירום. דכולן תם קלטו לו רבו תום שבגלוי הוא ואיטו תוזר: רבי תומר תף ספירום. מוסיף על תלו לענין עבד, ומן ושין לא תילטריך ליה לרבי למעט בתוספת דבהדיא כתיב וזיל קרי בי רב הוא ום"ק לא פליג בהא: אף פלגש. שדרכו לירחות כשהוא מדבר ומוס שבגלוי הוא: אמר מר בר'. רב תסדא מסיק ואזיל למילתיה למיפשט בעיא דסבי: סיינו גוייס. דלימני לענין נגעים וכבולהו תמר ס"ק עבד יוצא לחירום: ונתנא דבי ליש. ע"מ בעיים [ני' אומר] דסבי פלוגתא דרבנן ורבי היא: פ"ג ורבי לשון לא. ולרבי 'לשון' לא הוי תום גלוי בתמיה: על פיו. של טומא: רבי תומר פיזה. דתט"ג שהזקה על הגלוי בעיגן כדלקמיה: דחלים. סובר פיו במקום עד שפפיחו ודבקות מאד ולא עשויכו כגלוי הוליל ופעמים סס טומות ע"י חלומו קמ"ל. חלים דבר שהוא מדביק יפה שולדו"ר כלע"ז כדאמרינן גבי תפירות עור בהעור והרוטב (חולין דף קב:): שאני טור דחלים: שניטל רוב לשון. לעגין מומי בכור שט בבכורות: רוב סמדבר. 'ממקום פרישה דיבוקו ולמטלה' קרי 'מדבר' תט"ג דדיבור בבהמה לא שייכא קרי ליה מדבר הוליל והוא המדבר בלשון האדם: יתי קנ: מולין פב: כדה סה:

כתובות תה. נדה מט:

יתרת וחתכה "עבר יוצא בהן לחירות אמר רב הונא *יהוא שנספרת על גב היד: רבי דנווגיא לא אתו לפירקיה דרב חסדא אמר ליה לרב המנונא זיל צנעינהו אזל אמר להו מאי טעמא לא אתו רבנן לפירקא אמרו ליה "אמאי ניתי רבעינן מינית מילתא ולא פשט לן? אמר להו מי בעיתו מינאי מידי ולא פשיטנא לכו? בעו מיניה עבד שסרסו רבו בבצים מהו: כמום שבגלוי דמי-או-לא? לא הוה בידיה, אמרו לו מה שמך? אמר להו "המנונא" אמרו ליה לאו 'המנונא' אלא *קרנונא אתא לקמיה דרב חסדא א"ל מתניתא בעו מינך *דתנן [עשרים וארבעה ראשי אברים שבאדם כולם אין מטמאין משום מחיה ואלו הם ראשי אצבעות ידים ורגלים וראשי אזנים וראש החוטם וראש הגוייה וראשי דדים שבאשה רבי יהודה אומר אף שבאיש ונתני עלה "בכולם עבד יוצא בהם לחירות רבי אומר *אף הסירום בן עזאי אומר אף הלשון אמר מר 'רבי אומר אף הסירום סירום דמאי אי'ימא סירום דגיד היינו גוייה אלא לאו סירום דציצים רבי אומר אף הסירום לשון לא ורמינהו [רבי מיר שהיה מוה ונתוה הזאה על פיו רבי אומר ביזה וחכמים אומרים לא היזה] מאי לאו 'על לשונו לא' על שפתיו אע"ג שפתיו פשיטא דתימא זימנא דחלים שפתיה קמ"ל אחניא על לשונו ועוד תניא *ושניטל רוב הלשון רבי אומר 'רוב המדבר שבלשונו אלא רבי 'אומר סירום ולא מיבעיא לשון בן עזאי *אמר לשון אבל סירום *לא ומאי "אף"? אקמיאתא אי הכי נקדמה דבן עזאי ברישא תנא שמעה לדרבי וקבעה ושמעה לדבן עזאי ותני *ומשנה לא זזה ממקומה אמר עולא "הבל מדים בלשון לעגין טומאה דלוי הוא אצל השרץ °מ"ט? °אשר יגע בו' אמר רחמנא והאי נמי בר נגיעה הוא לעגין טבילה במטמון דמי מ"ט °ורחץ בשרו במים° אמר רחמנא מה בשרו *מאבראי אף כל *מאבראי לא נתלקו אלא לעגין הזאה רבי מדמי לה לטומאה ורבנן מדמו לה לטבילה ותרוייהו בהאי קרא קמיפלגי °והזה הטהור על הטמא וגו' רבי סבר "והזה הטהור על הטמא ביום השלישי וביום השביעי ורחצו" רבנן סברי "ורחצו ביום השביעי וכבס בגדיו ורחץ במים" ורבנן נמי נדמייה לטומאה? טהרה מטהרה הוה ליה למילף, ורבי נדמייה לטבילה? וכבס בגדיו "הפסיק הענין, ולטבר רבי לענין טבילה כטמטון דמי *ואמר רבין אמר רב אדא אמר רבי יצחק מעשה 'בשפחה של בית רבי' שטבלה ועלתה ונמצא עצם בין שיניה 'והצריכה רבי' טבילה אחרת? נהי דביאת מים לא בעינן 'מקום הראוי לבוא בו מים בעינן, בדרבי זירא *דאמר רבי זירא °כל הראוי לבילה אין בילה מעכבת-בו ושאינו ראוי לבילה, בילה מעכבת בו'.

כתנאי

דמנונא קרנונא. פי' בקונטרס יוסב קרנות תתה ולא בעל תורה ול"א פירש תתה לומר המנונא היינו תס נוגע דג תס ותין כן תלת קר נוגע דג שהוא קר: רבי מדמה ליה לטומאה. ול"א מתי פריך לעיל מהזה על לשונו דילמא הזתה שתי דתיפוק לטומאה תכל לענין לתתי תכרים מדמינן לטבילה וי"ל דע"כ ליכא לדמויי לטבילה שהרי שן ועין הדוו גלויי לעבד שהוא יוצא בהן לחירות ולגבי טבילה הוו כטמון כדמסיק בסמוך דלא בעינן בילה תס: כל הרחוי לבילה כו'. עיקר מילתא דר' זירא בפ' המנחות והנסכים (מנחות דף קנ.) דתנן תס תמר תרי עלי מנחה של שעים ותחד שערון מניח שעים בכלי תחד והתחד בפני עלמו ומפרש בגמרא משום דשעים בבלעין וס"ת לין בבלעין ופריך כי לין בבלעין מתי הוי והתנן תס לת בלל כשר תמר ר' זירא כל הרחוי לבילה בילה מעכבת ותפי' לת בלל כשר וכל שתין רחוי לבילה בילה מעכבת בו דלחוי לבילה בעינן ותס תתמר מתי פריך ותס לת בלל כשר נהי דבילה לת מעכבת היינו דוקא בדיעבד תבל לכתחילה

תוס' ר"י הזקן

נספרת. שהיא בשורת שאר האצבעות: שסרסו שתתך ביציו ונעשה סריס: מחיה אינה מספאה אלא בדבר שנראה בלל באחד דכתיב לכל מראה עיני הכהן. אף הסירום וכ"ש הלשון: ומסתברא דהלכתא כסתם מתניתין דרבים הם ג) ותו לא דהא רבנן אמרי דלשון אבר שבסתר הוא דהא לא עלתה לו הזאה: לא הזה דהזאה בעינן באבר גלוי (הוא) ולשון לאו אבר גלוי הוא: הזאה שלישי ושביעי למטמא מת קאמר: מאבראי ולא שיכנס בתוך הפה וכל לשונו אינו יכול להוציאו ובבילה במקצת לא אשכחינן אבל נגיעה בכל שהוא הויא נגיעה: לעגין שרץ אם נגע שרץ בלשונו שהוא ממא אב המטמאה וממטא אדם וכלים: והאמר רבין קס"ד דהאי דאמרי' בסמון דמי שאע"פ שיש שם דבר הרוצץ עלתה לו בילה: [בעינן] ואפ' רבנן מודו בה דזמיא דבית המחרים דתנן במקואות [פ"ח מ"ה] הקפסים ובית המחרים [אינם] צריכים שיבא בהם מים. ונרסי' בנרה אפר רבא ילמוד אדם בתוך ביתו שתהא אשה בשעת מבילה מדיחה קפסיה במים אלמא האי אינן צריכים ביאת מים אלא (בעי) מקום הראוי לבא בו מים מיהא בעי: כל הראוי לבילה במקוואות היא נבי ששים עשרון נבללים בכלי א' ואין מביאים בו ביותר והחזן אם לא בלל כשר: ומשני הכי: ג) תוי ד"ה דזקא בכ"ר דלקמי תנכים יוצא לחירות ומו לת.

רסב א ב מיי' פ"ה מהל' מעלי עבדים הל"ו סמג עשין סו טוש"ע יו"ד סי' רסו סעי' כח: רסג ג מיי' פ"ג מהל' טומאת לרעת הל"ח: רסד ד מיי' פ"ה מהל' עבדים הל"ד סמג עשין סו טוש"ע יו"ד סי' רסו סעי' כז: רסה ה ו ז מיי' פ"ל מהל' פרה הל"ח: רסו ח מיי' פ"ו מהל' כיתת מקדש הל"ו: רסז ט מיי' פ"ת מהל' טומאת מת הל"ב: רסח י מיי' פ"ת מהל' מקוואות הל' י סמג עשין למת טוש"ע יו"ד סי' קלח סעי' לה: רסט כ מיי' פ"ב מהל' מקוואות הל"ג סמג לאוין קיא טוש"ע יו"ד סי' קלח סעי' כד: [ל"ל בערוך נערך נעג כ' ו"ג כמתני' ו' קרונא ח"ו בסמטרו ו' קרונא ח"ו וכי תזיגים ממין כן קרים הן קרונא לתו' נומר לך וכמו תנין היטב פ"ק תוספות כסס ר"ח] ער ל מיי' ג"ת סמ"ע הל"י סמג עשין סה טוש"ע יו"ד סי' קצה סעי' מג: רעא מ מיי' פי"ו מהל' מעשה הקרבנות הל"ו:

נוסחא ערב טעמו נבו גב"ג ב"א נחש נחש מאת עצמו ל"ג נא ל"ל לחזות או לא? לחסן דוגמ נתנין לך ולא ומה תנאת

נוסחא/אפנה (תיקון) ראש

תוספות ד"ה ובבד ביתו ר' בנימין כאן

נוסחא/אפנה ב"ת ד"ה ל"ל לשון כאן

נוסחא/אפנה (הגהת) הפסיס ואח"כ ר' אחז בשאר ל"ל ר' פלטון ר' אחז ואמר ר' אחז לשאר ל"ל אחי אחיותיך הגאה זמנך

מסורת הש"ס

נגעים פ"ג מ"ו מוספתא דנגעים פ"ב

כתובות מ. ע"ש

מולין קנו: לב: ע"ז לה: [יבמות ל.לב. שבועות ד.]

מנחות ל.

נדה מג.

מנחות ה. ע"ש

תרגום: נדה סו: ע"ש בבר זואה (ארמי) בבר (ארמי) ז) בני אדרי (ארמי) יבמות קד: נדרים נט. ב"ב קמ: מכות יח: מנחות יח: קנ: מולין פב: נדה סו:

גליון הש"ס

גמ' מ"ש תבר יגע. ני' תוס' נגדה ד' תב ע"ת וכי יגע:

ערב א מיי' פ"ו מהל' גירושין הל"ה סמ"ג עשין סב טוש"ע אה"ע סי' קיז סעי' ה:

ערב ב מיי' פ"ב מהל' מכירה הל"ה סמ"ג עשין סב טוש"ע חו"מ סי' ר"ח סעי' ו:

גמ' ר' אבהו בשם ר' יוחנן
ד"ה בהמה נסה נקנית
ד"ה בקונטרס
[ג"ל ובגליון וכ"כ הוסיפות מנחות יח: ד"ה ומהו]

תוס' ר"י הזקן
אבא ז) תרגום אברך ולרב קרי הכי:זה וזה א' בהמה דקה וא' בהמה גסה במשיכה ולא במסירה. ואוכא מאן דאמר דוקא בסימפא ובחצר של שניהם דמחניא משיכה בהני דשויות. אבל ברה"ר דלא מהניא בה משיכה מהניא מסירה בגמח כתנא דמתני'. ונראה דעת הר"ם כפי' קמא והא דהמוכר את הספינה דאמרי' [החם] מסירה קונה ברה"ר מיירי בספינה ולא בבהמה: פי' שאינו יכול להגביהה בחליפין בקנין סודר: בשוכר את מקומו. שיקנה לו מקומו אותן המטלטלים: ארבעה כלים דקני ליה בליו: ש"מ. ופלתתא היא בבבא בתרא: בסימפא. צידי הה"ד:

ז) גיטין כה. ומי לית ליה למר להו מי למר לקנה בהמה גסה זכו.

ר' יהודה בר' אלעאי בהאי גיטא ס"ל כר' יוסי הגלילי דאמר בכל מקום שנתנה תורה בהמה דקה ובהמה גסה בין לענין מכירה בין לענין מתנה הרי הן כבהמה דקה ובהמה דקה בין לענין מכירה בין לענין מתנה הרי היא כבהמה דקה ואין בהמה גסה נקנית אלא בהגבהה ומשיכה ומסירה לא מהני ליה ולא מידי

כתובות נב: [תוספתא יבמות פ"י]

כתחילה אלא לכתחילה ואין כן בגמרי: נתוק. כיד לגמרי ועדיין תלוין בכיס נתוק הוי טפי מכרות דלמרין במנחות (דף ו:) להביא נותק לחבר כותב שחייב תלמוד נתוק הוי טפי מכרות:

מתני' נקנים במסירה. בעליה מוסרים לתוכה לוקח בחפצר לו בסמרה כדתניא לעיל (דף כב:) לכל משיכה לא מקנית לה אלא בחצירה דלתין דרכה בכך להוליכה לפניו: בהגבהה. ולא במשיכה:

[ב"ק יח: ב"ב סו: ע"ב]

גמ' ופא לאן תנן במסירה ורב נמי במסירה אמר. היכי דגיל לומר: סדר כיס כו'. במשיכה, עד הכא שמואל קאמר לה: ו ווו. הדקה והגסה וכי תימא תנא סבירא ליה לרב: ו ווו בהגבהה. ולא במסירה ולא במשיכה: כמה יקנה. שלא לחפצר להגביהו: מכיון לרוכבה גליס. דקני ליה בליו כו': ש"מ כו'. ופלוגתא היא בב"ב (דף פה.): בסימפא. זוית שהיא לגל רשות הרבים ומיהו לא רה"ר ולא רה"י:

[ב"מ מז: ב"ב פה: ב"ז עה:] אלא מיהו כתוספתא דגיטין פרק שני [שם] גירסת הראשונים ליתא הכא ואיתא בפרק אלו מציאות

ב) - כאן בגמ' איתא בפרק אחרון דבבא מציעא

הבהמה עומדת והוי מלי למידחי דאמר ליה מוכר יקנה לך מליך דהוה לכ"ע קנה לוקח כדלקמן בפרק הספינה (ב"ב דף פו.):

שנויות מיגה כליו של לוקח ברשות מוכר קנה לוקח. ות"ת דילמא לא מיירי ברשות מוכר ות"ל כגומא דמילתא ברשות מוכר מיירי שפס הכרים ומיהו כליו של לוקח ברה"ר לא קנה לוקח כדלקמן בפרק הספינה (ב"ב דף פו.):

אי נמי בחבילי זמורות . פי' בקונטרס מסכתא לה להגבהה פיל ג' הגבהה היא דנפיק לה מתורת לבוד ולפירושו בכלים לא מצי למימר דליקני מדין הגבהה שיעית כלים תחת רגליו דסממייהו לין בעודיין שלשה טפחים ולפי' ר"ת דמפרש הגבהה בטפח קני *ל"ל סתם כלים לין בעודיין טפח וקשה תמלי נקני חבילי זמורות לקנותו לבנים לו עליהם ומפרש הרב משולם דלהכי נקני חבילי זמורות לפי שהן מחכל פיל דלתמריין פרק מפנין (שבת דף קכח.) מטלטלין חבילי זמורות בשבת מפני שהן מחכל לפילין ומנביחין לפיל חבילי זמורות למעלה והוא קוקד ומגביה את עלמו מן הארץ ורוכלן ולין לחמוה לי תשיבת הגבהה בהבי דכה"ג מסכתין בפרק שילוח הקן (חולין דף קמב.) כי היכי לגבייהו ולקניהו :

אמר קרא שדות בכסף יקנו . הא דלא (ג) חייתי מקרא דכתיב גבי עפרון (בראשית כג) משום דדילמא ה"מ מכלכי שכל קניו בכסף :

על הגייר לו על המכר . פי' לעיל (דף ט.*) : **ולמה** כתב בלשון מכר כדי לייפות כחו . וח"ת ולמה כתב לו בלשון מתנה בשלמת מכר משום דחייות הוא שיהא כח יש במתנה לי משום דבמתנה לית ביה משום דיעת אדם דבר מלרת הא תמר בפרק המקבל (ע"מ דף קמ:) דמתנה דחיק בה דחייות לית בה משום דיעת אדם דבר מלרת וי"ל דבשי שמרות כותב לו שם לריך לחתריות מרתה של מכר ושם לריך לריעת דבר מלרת מרתה של מתנה ומניעת של מכר [ועוד נראה דמיירי בפיר בשטר מחמ והא דכתב ליה בלשון מתנה לפי שהחמת הוא כך וכו'] ובירושלמי בפיקרין מפרש דיפוי כח של מתנה הייט לגבי בור ושות דמוכר שדה בשתים לו מכר בור ושות לבל מתנה בעין יפה נותן הכל :

קרקע

כל שהוא חייבת בפאה . בירושלמי דמסכת פאה פריך על הך מתנה עד שלא קנרה חיגה חייבת בפאה ומסקנרה לין לה שיור ומשי תפתר שהיה שם קנה מ' וכו חמשה שיבולות מדדמיק נומר כן משמע דבכל שהוא (נ) חייבת בפיאה וכן משמע בסמוך דדחיק לפוקמה במחצי ושלה כה מרגליות ובפרק לו יחפור (ב"ב דף כז:) מוקי לה בחמה דלא בלין לה מיחייב בבכורים חמ"ל היה לו י"ו אמה לכל רוח בשיעור יניקה ומימה דהחתה נמי ניוקא שלשה טפחים כדמוכח בשמעתא דטרוגא בפרק ר' טרפיה (שבת דף פה.) וי"ל חמ"ל דיניקה עד שלשה טפחים מ"מ לין עיקר יניקתה חלא כנגדו וכ"ג חמכתן גבי לין נופיה חמ"ל שהברסים מחפשעים חון לי"ו חמה כדמוכח בלה יחפור (ב"ב שם) חפ"ה לה בעי חלה י"ו חמה דכך הוה עיקר יניקתו : **ובוידוי** . פי' בקונטרס דל"ג בוידוי דחק מי שלין לו קרקע מחודה על המעשר ויכול לומר ודכך חת עמך חת ישרחל ושם החלמה חשר נתת לנו ולח דמי לבכורים דבעי למימר חשר נתת לי וכן פר"י דל"ג בוידוי ולח מטעם דרבים" חלה משום דבירושלמי (דפאה פ"ג) פריך חהל מיולחת גופה חמאי לח חני בוידוי חלמח משמע דלח גרסינן ליה וגם משמע מי שלין לו קרקע מחודה כגון פירות לקוחין* : ולכחוב

נמי מכשחת לה הגבהה חלל פיל : **בחבילי זמורות** . הגבוהים מן הארץ שלשה טפחים *ומוליכין עליהם הגבהה שלשה טפחים הגבהה היא דנפקא ליה מחורת לבוד : **מתני'** **שיש להם אחריות** . חס מכר מטלטלין עם הקרקע כיון שקנה לוקח חת הקרקע בחמד משלשה קנינים נקנים מטלטלין עמה : **וזוקקין** . נכסים הללו שלין להם חחריות' [דקמיירי בהו חנא] חת הנכסים שיש להן כו' חע"ג דלין נכסים על נכסים קלין חלין להם חחריות ולחו לחבויי דין : **נמי** **ומימא עד דאיכא שטר** . כהדי כסף דכתיב קרא (ירמיה לב) וכתוב בספר ותחום : **לא שנו** . דקני בכסף לחודיה חלא במקום שלין נהוגין לכתוב שטר מכירה : **לא קנה** . דכיון דנהגין בהכי לא סמכת דעתיה לוקח עד דנקניט שטרא ועיקר נעמו לקנות על השטר הוא : **ולם פריש** . חס לאו יקנה שטרי : **מי כשיעית כו'** . להכי חמר תרוייהו שיהא הוא יכול לחזור בו חבל המוכר לא יחזור כדמפרש וחזיל **שלם בח** המוכר לחזור יחמר לו חני רוצה שיקנה לי כספי **ושם לוח בח** למחזר יחמר לו חיני רוצה שיהא כספי קונה עד שיבא השטר וכל זמן שלא קבלתי השטר לחזור בו : **שם שפר פמקנם** . חלמח יש קנין חף בספר לבדו : **עד שיתן דמים** . דלא גמר מוכר ומקנה עד דקביל דמים וחע"ג דקביל דמים בעי שטרא חלא היכא דפרים וכדלמרינן לעיל : **פרי זו מכורה** ← **וגמונה** . קא סלקא דעתך לו חו קחני : **מפני רעתם** . לניחה ליה דלקנייה ליה שטרא לוקח כי היכי דלא מלי למיהדר ביה : **רב ממי** **אמר** . הך מחני בטותן מחנה מיירי שכולה חדא היא ולחו לו' קחני חלא הך וכך כתב לו "שדי מכורה ונהונה לך" ליפות חת כחו שלשם יגבנה כעל חוב של טחן ממנה, יסוב עליו להטוע ממנו דמים המפורשים : **וגבו בעריכם** . גדליה בן מחיקם קחמר ליה : **בישיבה** . דחפסקה חשבו קלי : **מיד ליד** . דהיינו משיכה : **ולר' יוחנן דאמר** . בפרק החכר : **דכר תורה משום קונין** . כדחשכחת גבי הקדש "ונתן הכסף וקם לו": **אמר לך** . מחני' לח חקני לי דחקנחת־דרבנן קחני־חנא־דאמר שלשה קנין הכתוב ואמרו לח חקנה חלא משיכה גזירה שמח יאמר ל' "שלפו ויתן בעלייה": **ויתן לפה שביכה** . כבני יהושפט כתיב ויפיה דקרא "עם עדי מתורות ביהודה" : **גבורין כו** . שיהו לחוזן מטלטלין מונחין בחותו קרקע : ובוידוי ל"ג לחלא מי שלין לו קרקע מחוודה על המעשרות ויכול לומר "וכרך חת עמך חת ישרחל ושם נתתה לנו" ולח דמי לבכורים דבעי למימר "חשר נתת לי" : ולכחוב

*[עי' תוי"ט ד"ה חשר נתתה לנו" ובכבוכים שבניח דבכי חוש' נ"ש]

[ע' תוספות לחמוה לח. ד"ה דלי' ור"ה נימח והוח' עירובין שם: ד"ה לריך וחוס' ב"ק כט: ד"ה חלח]

ערה ב מיי' שם פ"ב הל"ו סמג עשין סב טוש"ע חו"מ סי' קמ סעי' ו :

רעו ג מיי' שם הל"ח סמג שם טוש"ע חו"מ סי' רכ סעי' ו : רעו ד מיי' פ"ה מכו' טוען ונטען הל"ב סמג עשין לה טוש"ע חו"מ סי' לה סעי' ה: רעח ה מיי' פ"ה מכו' מכירה הל"ד סמג עשין סב טוש"ע חו"מ סי' קל סעי' ו : רעט ו מיי' שם הל"ה טוש"ע שם סעי' ה: רפ ו מיי' פ"ב מכו' זכייה הל"ח סמג שם טוש"ע חו"מ סי' רמח סעי' ו :

[ד"ה חעי"ם]

רפא ח מיי' פ"ה מכו' מכירה הל"ו סמג שם טוש"ע חו"מ סי' קמח סעי' ו :

רפב ם מיי' שם טור ש"ע שם סעי' כ :

רפג י מיי' שם פ"ב הל"ו סמג עוש"ע שם סי' קמח סעי' ו :

רפד כ מיי' פ"ב מכו' מחנות עניים הל"ג :

תוס' ר"י הזקן

בחבילי זמורות . הגבוהים מן הארץ ג' טפחים ונתנורו עליהם . וא"ר בחבילי זמורות שהם מאכל הפיל ויראה אותן במקום גבוה וינביה עלמו לאוכלם ונמלא שהגביהו : נקנין שאם מכר לו קרקע ומטלטלים בקנין הקרקע קנה המטלטלים בלא משיכה כדמפרש בגמ': **ווקקין**. שאם מעט מטלטלים וקרקעות והודה במקצת הוחיל ונתחייב בשבועה מהמטלטלים דמודה מקלת במטלטלים חייב שבועה ונשבע נמי אף על פי שכופרת קרקעות ע"י גלגול אע"פ שאין נשבעים על כפירת קרקעות : שאין כותבין. שטר מכר : לא קנה . ואע"פ שנתן המעות יכולין לחזור בהם : ואי פריש א' מהם אמר בפירוש או מכר או לוקח . ל) אי אמר לוקח אי בעינא בכספא אקנה או בשטרא אקנה . ואם החנה המוכר ואמר אי בעינא בשטרא תקנה אי בעינא בכספא תקנה ידו על העלונה של זה והמחנה והוא יכול לחזור עד שישלח את השטר והאחר אינו יכול לחזור משלקח הכסף : **על** הנייר או על החרס . וא"ת הרי כתב שיכול להודייף הוא . וי"ל בערי

רעד א מיי' פ"ט מכו' מכירה הל"ג סמג עשין סב טוש"ע חו"מ סי' קל סעי' ו :

נשמ/מפנף דבי חזקיה על נכסים אחריות

מנלן מקרות ילקוטים אלו מוזיפים

אמר רב יוסף לא שנו אלא בעינא בכספא אבל בעינא בשטרא אקרקע כל שהוא חייבת בפאה ובבכורים ולכחוב

ל) נרחה דל"ל כיון שחמר לוקח וכו' כשכרת לקנה וכיון שכחנה המוכר וכו' .

ספירה והם יראו את השטר כשיחנגו לו הא ק"ל כר' חלעזר דחמר בגיטין פרק חנין לא הכשיר ר' חלעזר חלא בגיטין חבל בשטרות לא . תריץ דלקנות השדה קנה חע"פ שהוא יכול להודייף ולפרוף משטעבדי לא פריף עד דחיכא כחב שחינו יכול להודייף והכא חמרי' דקנה ואם הוא עקר עביד שפרא אחרינא . והעיקר שאם אין המוכר מודה לו בשטר לא קנה כל עיקר והכא מיירי שהאחר מודה שהקנה לו זה הקרקע בזה השטר והוחיל ומודה לו שהקנה לו קרקע זה בזה השטר קנהו דניחא ליה בהני שהרי מוכרה מפני רעתה . מיהו אם פקח הוא קודם שיהן לו השעות יעשה לו שטר אחר: מפני רעתה. ונמר והקנה תכף שיעשה את השטר שהרי מפני שהיא קרקע רע מכרו ולא מפני שהיה צריך לדמים . רב אשי לא פליג בהיכר שהרי מפני רעתה . חלא בא לדקדק לשון הברייתא דתני שדי מכורה לך שדי נתונה לך דכולה במתנה חייבי וכתב המתנה בלשון מכר דחחריות ס"ם הוא בשבירנו גבי כסף ושטר חלא משום דבעי למיכתב שטר מכר ולא מתנה . וכ"ת בשלמא גבי כסף ושטר משכחת לה דלא כתב שטר מכר דחיכא למיגבי מיניה כסף ושטר אלא גבי שדה מי חיכא למיגבי מיניה שטר מכר דהא לא כתב ליה אלא שטר מתנה . וי"ל דחיכא למיגבי מיניה שטר מכר דהא כתב ליה שטר מתנה דחי לא כתב ליה שטר מתנה מי חיכא למיגבי מיניה שטר מכר דהא לא כתב ליה שטר מתנה . ועוד נראה דמיירי בשטר שהאחר מודה שהקנה לו זה הקרקע בזה השטר והוחיל ומודה לו שהקנה לו קרקע זה בזה השטר קנהו דניחא ליה בהני שהרי מוכרה מפני רעתה . מיהו אם פקח הוא קודם שיהן לו השעות יעשה לו שטר אחר: מפני רעתה. ונמר והקנה תכף שיעשה את השטר שהרי מפני שהיא קרקע רע מכרו ולא מפני שהיה צריך לדמים . רב אשי לא פליג בהיכר שהרי מפני רעתה . חלא בא לדקדק לשון הברייתא דתני שדי מכורה לך שדי נתונה לך דכולה במתנה חייבי וכתב המתנה בלשון מכר דחחריות ס"ם הוא בשבירנו גבי כסף ושטר משכחת לה דלא כתב שטר מכר דחיכא למיגבי מיניה כסף ושטר חלא מי חיכא למיגבי מיניה שטר מכר דהא כתב ליה חלא שטר מתנה . וי"ל דחיכא למיגבי מיניה שטר מכר דהא כתב ליה שטר מתנה דחי לא כתב ליה שטר מתנה מי חיכא למיגבי מיניה שטר מכר דהא לא כתב ליה חלא

ולכתוב עליה פרוסבול. דלמר במסכת גיטין (דף נ.) אין כותבין פרוסבול אלא על הקרקע אבל אמטלטלין לא מפני שיכול לכלותן אבל אם יש לו קרקע כל שהוא לוה כותבין עליו פרוסבול אף מחוב גדול ושוב לא תמטמט שביעית וכי אין לו קרקע אין כותבין עליו משום מלתא דלא שכיח שאין לחדש אחין לו קרקע ומלתא דלא שכיח לא עבדו רבנן תקנתא ור"ח פי' דהיינו טעמא שכותב פרוסבול על הקרקע משום דלחלוי לגבות חובו ואע"ג דליכא אלא קרקע כל שהוא חזי לגבות כל חובו כי היכי דקיימא לתכויי לכתובות בפרק מי שהיה נשוי (דף נח:) דגבי והדר גבי ו): **ה"ג** אלא מאי לדמי נקנינהו ניהליה למיכתב מתנה וניקנינהו ניהליה לגבי קרקע ולא סמכה דעתיה סבר שמיט ואכיל וכן הגיה רש"י בפירוש כתיבת ידו ופי' גירסת זו בתי לקניס כי נמי מסתברא דלעולם מיירי לדמי ובעינא לגבויי מהו דתימא נקנינהו בחליפין תגבי אחר דליכא למימר שמיט ואכיל כיון שלא יבואו לידו לכל המעות שלריך שיבואו לידו ממקום יכול לומר לחמרם ושמיט ואכיל אבל בגוב ספרים כתוב גירסת אחרת אלא מאי לדמי ניקנינהו ניהליה במשיכה דלא מיירי לדמי ולא מיירי לגבויי אלא מקרקע לקרקע ומיירי בשלא הקנה לו מקום ומשכנו בקרקע אחר ומת ולא הניח אלא קרקע זו ובא לגבות חובו מן הקרקע שמכר לו ואמר לא ידעתי שהיה חוב עליה ולא מכרתי לך אלא בשביל שלא היה חוב עליה ומצאתי אחר שטוען עליה ואומר לי פרעתיך ואין לי עדים ואין לך אלא קרקע זו שמכרת לי ואני

נתון ליוסף. רבי יהושע בן חנניה כדתמר במס' ערכין (דף יח:) מעשה ברבי יהושע ברבי חנניה שהלך לסייע לת"ח יוחנן בן גודגדא בהגפת לולות לתמר לו מזור כך שמתה מן המוכריסו ולתי מן המוערים ללמוד לו תורה. ספרי (פ' קרח) וכבר בקש ר' יהושע בן חנניה לסייע לת"ח רבי יוחנן בן גודגדא לתמר ליה מזור לתחריך לתה מחייב בנפשך שמתה מן המוכרין ותני מן המוערין: **ומקומו מוכר**. ונתן לו רבי יהושע פרוטה בשכר המקום ונמלך מטלטלין נקנין עם הקרקע בכסף והכי מסקנא דהך מילתא במס' מעשר שני (פ"ב מ"ג) ומקבלנו שכר זה מזה ותע"ש שעדיין לא הופרש, קריינ"ש שם הוא, שאסור לאדם לתכריס דבר שתינו מחוקק, ותפילו תלנו ממנו אין כאן חיוב מיתה משום טבל (ו) ומן המוכר יפרים מעשרותיו: **נתון לעקיבא בן יוסף**. שנת מעשר עני היתה ור' עקיבא גבאי עניים היה ובספינה היו שמסתם עמו: **בעינן**. מדקתמר מקומו ולא מקום לתר: **דלא ליטרחינהו**. ולהוליך משם כל זמן שרלו להניתו שם: **שני שמרות הן**. שני דיינין תלוקין בשטר: **וכו בשדה וז**. תחזיקו בו לגרשו וכתבו לו לת השטר לרליה בשלמת: **חוזר בשטר**. תס תומר אין רלוני שתהא לו רלוה בידו: **ע"מ וכו'**. חוזר לף בשדה שהרי לא עשאת שלומיו לזכות לחלת עם הסלק והרי חוזר לו בשטר: **אם קדם**. קודם נתינת הכסף לו קודם שהחזיק: **כוחכין שטר למוכר**. שרי מכורה לפלוני ולא לתרינן שטר מוקדם הוא כיון דקנו מינה מהשתא ע"י כתכיי דתמר (כ"מ דף יג.) עדיו בתחומיו זכין לו: **כיון שהחזיק בו**. ר' חייא בר אבין אמר רב הונא שלשה שטרות הן תרי הא דאמרן אידך {אם קדם מכר} וכתב לו את השטר באותה ששנינו *כותבים שטר למוכר אע"פ שאין לוקח עמו} כיון שהחזיק עמו בקרקע נקנה שטר בכל מקום שהוא שמע מינה *לא בעינן צבורים בה שאני שטר דאפסדא דארעא הואי אעלה קרתני זו היא ששנינו נכסים שאין להם אחריות נקנין עם נכסים שיש להם אחריות בכסף בשטר ובחזקה ש"מ לא בעינן צבורים בה ש"מ: אביעיא להו מי בעינן אגב או לאו ת"ש דקתני כל הני ולאקתני "אגב" ולטעמיך "קני" מי קתני אלא עד דאמר "קני" הכא נמי עד דאמר "אגב" "והלכתא צבורים לא בעינן אגב ולקני בעינן: אביעיא להו שדה במכר וממטלטלין במתנה מהו ת"ש עישור שאני עתיד למור נתון ליהושע ומקומו מושכר לו ש"מ אביעיא להו שדה לאחד וממטלטלין לאחר מהו ת"ש עישור שאני עתיד למוד נתון לעקיבא בן יוסף בני שיובה בו לעניים ומקומו מושכר לו מאי "מושכר", משכר למעשר, ואי בעית אימא שאני ר' עקיבא *דיד עניים הוה. אמר רבא לא שנו אלא שנתן דמי כולן אבל לא נתן דמי כולן לא קנה אלא כנגד מעותיו, תניא לוותיה דרבא *יפה: כח הכסף מכח השטר וכח השטר מכח הכסף. יפה כח הכסף שהכסף פודין בו הקדשות ומעשר שני מה שאין כן בשטר ויפה כח השטר שהשטר מציא בבת ישראל מה שאין כן בכסף. ויפה כח שניהם מכח חזקה, וכח חזקה מכח שניהם: יפה כח שניהם ששניהם קונים בעבד עברי מה שאין כן בחזקה יפה כוח חזקה שחזקה *מכר לו עשר שדות בעשר מדינות כיון שהחזיק באחת מהם קנאם כולם

במה

ממנו לריך לקנות להם סם ומעשה ברבן גמליאל וזקנים שהיו בספינה וכו' וקריתת סם שהיתה היינו סם בעלים שיכרכו הבעלים למי יתנום להיינו ביעור לתכל לת לקבוע מקום ולת להזכיר שכוח שהיה יודע בודאי שלת יתכלו ממנו כני היתה שכבר הזהירם שלת יתכלו כי לת היה מחוקן וח"ת למה היו מזכיר תרומה גדולה בההוא מעשה דרבן גמליאל וי"מ משום דחטה לחמה פוטרת לת הכרי מה"ת. ושמת הפריסה קושי שילת מביתו כדי לגלות ידי חיסורת דתוריית ותתה לכהן ולת נהירה וכי לת היה לו לרבן גמליאל לחוש לחיסורת דרבנן וי"מ דלמכי לת הזכיר תרומה גדולה לפי שחיטה מייבת בביעור כדתתן במס' בכורים (פ"ב מ"ב) ומייתי לה בפ' הערל (יבמות דף טב.) יש במעשר שני ובבכורים מה שאין כן בתרומה וכו' וחטים ביעור ממעט תרומה לת מייתיבת בביעור אלא בכל קמה דע"פ תרומה גדולה מייבת היא בביעור כדקתני במתני' דמעשר שני שהכתתי לעיל כילד מלות ביעור תרומה נותנה להכהן תלמת מייבת היא בביעור ולכל הפחות מדרבנן וגם במכניות (דמעשר שני פ"ה מ"י) מפיק לה מקרא וגם נתתיו לעני לרבות תרומה ותרומת מעשר ואין להקשות מהיכת דיק במעשר שני ובבכורים מה שאין כן בתרומה למעשר תרומה לימה מייבת בביעור ד"ל דמיירי שתם לבעלים מן העולם כשהגיע זמן הביעור כגון מעשר שני ובכורים שלת אפשר לאוכלם חוץ לירושלים לכך לריך לבעלים מן העולם כשיגיע זמן הביעור שם לת יביאם לירושלים לכל תרומה שאפשר לכל מקום לתן לריך ליתנה לכהן והייט ביעור שלא מן העולם כשיגיע זמן הביעור ת"ש ועישור שאני עתיד למוד נתון לעקיבא בן יוסף בני שיובה בו לעניים ומקומו מושכר לו", מאי "מושכר", משכר למעשר, ואי בעית אימא שאני ר' עקיבא *דיד עניים הוה. אמר רבא לא שנו אלא שנתן דמי כולן אבל לא נתן דמי כולן לא קנה אלא כנגד מעותיו, תניא לוותיה דרבא *יפה: כח הכסף מכח השטר וכח השטר מכח הכסף. יפה כח הכסף שהכסף פודין בו הקדשות ומעשר שני מה שאין כן בשטר ויפה כח השטר שהשטר מציא בבת ישראל מה שאין כן בכסף. ויפה כח שניהם מכח חזקה, וכח חזקה מכח שניהם: יפה כח שניהם ששניהם קונים בעבד עברי מה שאין כן בחזקה יפה כוח חזקה שחזקה *מכר לו עשר שדות בעשר מדינות כיון שהחזיק באחת מהם קנאם כולם

במה

והת קסיטהו עזרא (יבמות דף פו:) וי"ל דכבר לת קנם לעניים ור' יהושע עני היה כדתמר בברכות (דף כח.) ומאחלי ביתך ניכר שפתמי לתה וח"ת למה לת נתן לו גם מעשר עני וי"ל לפי שהיה רולה ליתן להכהנה עניים כדתמרינן בעירובין (דף סג.) הנותן מתנותיו לכהן תהד מניח רעב לעולם לי נמי היה לו לר' יהושע מלהיות עניות הוא"ל ולת היה עשיר והיה מתפרנס בדוחק וגמ"ד (יבמות דף פו:) הכסת להכהנים ליכת למימר דייהיה ליה כי"ע דתמר מקמי קנסת היה לנוי ולת לכהן ולבתר קנסת היה לף לכהן: **ובחזקה** מוכר לו. כסיפת קתני ובהקבלו שכר זה מזה ותימה למה לת הקנה לו בשטר ולמה לו חזקה ולמה לו שטר ולמה לו כסף ולמה לו שלשתן ולי נראה דלעולם בשטר ובחזקה ובמלייפין לת קתני: **דוקר** בשטר ולימו חוזר בשדה. ות"ת ומה יהויה בזה לת יחזור בשטר כיון שלת יוכל לחזור בשדה וי"ל דלת ניחת ליה לליפוך שטר עלויה לחיכת קלת בשטר מפי מבניו ויימתו שהוא עני שמוכר הכל ולת יוכל לחזור בשדה ויחזור בשטר ובמלייפין לת קתני: כסף בשטר ובחזקה ובמלייפין לת קתני: **ובחזקה** מוכר לו. מהכא קתני ובהקבלו שכר זה מזה ותימה למה לת הקנה לו בכסף ובשטר ובחזקה ובמלייפין לת קתני: **דוקר** בשטר ולימו חוזר בשדה. ות"ת ומה יהויה בזה לת יחזור בשטר כיון שלת יוכל לחזור בשדה וי"ל דלת ניחת ליה לליפוך שטר עלויה לחיכת קלת בשטר מפי מבניו ויימתו שהוא עני שמוכר הכל ולת יוכל לחזור בשדה

במה

כ"מ עז. קה: ע"ש * סוגייתא אלו והבאתיה לעיל ד"ה אחריות ובגיטין לעיל ד"ה ובגיטין לעיל ד"ה ובגיטין לעיל ד"ה

עין משפט נר מצוה

בשה דברים המורים שנתן לו דמי כולו. ואם תאמר גלח מזקה עמי קנה מעטיה כסף וי"ל דמייירי בתאמרת גלח קנו בכספא וא"ת ומאי קאמר הכי"מ דבמתנה מיהא קנה כולם כשהחזיק בחלקו כסף ותומר הכי"מ דבמתנה מיהא קנה כולם כשהחזיק בחלקו כסף וה"ר שמואל מפיכרת פי' שנתן דמי כולם כגון שהמוכר היה חייב ללוקח מעות ככר והשתא ניחת דבמותם מעות לא היה קונה כי היכי דלא מלי לקדושי בהן לישתא לפי שהוא מלוה ה"נ לא מלי למיקני בהן קרקע ובהאי גמי ליכא יפה כח דחזקה מקונה בלא כסף:

עשר בסעות בחפסר אחד. גרסה דלייני שכולן קטורין בחפסר אחד והוא אחת בטלפיים או בשערה של אחת מהן ועלה קאמר מי לא קני השתא וה"ה בשדות בחזקה של אחת מהם קונה להם דמיית דלי החזיק בחפסר ממש אחי מייתי מהא דילמא הכא אחני שהחזיק בכולן וגרסה דלזוקה שנתן דמי כל הכסעות כי היכי דבשיון בשדות שנתן דמי כולן ומשני התם גופים מוחלקים הבא סדנא דארעא חד הוא: וזוקקים את הנכסים וכו': אמר עולא **מנין** לגלגול שבועה מן התורה? שנאמר "ואמרה האשה אמן אמן" ותנן "על מה היא אומרת אמן אמן: אמן על האלה, אמן על השבועה, אמן אם מאיש זה אמן אם מאיש אחר, אמן "שלא מחיתי ארוסה ונשואה ושומרת יבם ובגוסה הואי ארוסה היכי דמי אלימא דקני לה כשהיא ארוסה וקא משקי לה כשהיא ארוסה ותנן "ארוסה ושומרת יבם לא שוחות ולא נוטלות בחובה מ"ט "תחת אישך" אמר רחמנא וליכא אלא דקני לה כשהיא ארוסה ונסתרה כשהיא ארוסה וקא משקי לה כשהיא נשואה, "מי בדקי לה מיא "ונקה האיש מעון" אמר רחמנא "בזמן שהאיש מנוקה מעון מים בודקים את אשתו, אין איש "מנוקה מעון אין המים בודקים את אשתו, "אלא ע"י גלגול, אשכחן סוטה דאיסורא, ממונא מנלן? *תנא דבי רבי ישמעאל **נקי** ומה סוטה שלא

במה דברים אמורים שנתן לו דמי כולן אבל לא נתן לו דמי כולן לא קנה אלא בנגד מעותיו מפייע ליה לישמואל *דאמר שמואל מכר לו עשר שדות בעשר מדינות כיון שהחזיק באחת מהן קנה את כולן אמר רב אחא בריה דרב איקא אדרב שאילו מסר לו עשר בהמות באפסר אחד ואמר ליה "קני" מי לא קני, א"ל מי דמי התם אינודו בידו הכא אין אינודו בידו אביי דאמרי אמר רב אחא בריה דרב איקא אדרב דלא קני אילו מסר לו עשר בהמות באפסר אחד ואמר לו "זו קני" מי קני, מי דמי, התם גופים מוחלקים הבא סדנא דארעא חד הוא: וזוקקים את הנכסים וכו': אמר עולא **מנין** לגלגול שבועה מן התורה? שנאמר "ואמרה האשה אמן אמן" ותנן "על מה היא אומרת אמן אמן: אמן על האלה, אמן על השבועה, אמן אם מאיש זה אמן אם מאיש אחר, אמן "שלא מחיתי ארוסה ונשואה ושומרת יבם ובגוסה הואי ארוסה היכי דמי אלימא דקני לה כשהיא ארוסה וקא משקי לה כשהיא ארוסה ותנן "ארוסה ושומרת יבם לא שוחות ולא נוטלות בחובה מ"ט "תחת אישך" אמר רחמנא וליכא אלא דקני לה כשהיא ארוסה ונסתרה כשהיא ארוסה וקא משקי לה כשהיא נשואה, "מי בדקי לה מיא "ונקה האיש מעון" אמר רחמנא "בזמן שהאיש מנוקה מעון מים בודקים את אשתו, אין איש "מנוקה מעון אין המים בודקים את אשתו, "אלא ע"י גלגול, אשכחן סוטה דאיסורא, ממונא מנלן? *תנא דבי רבי ישמעאל **נקי** ומה סוטה שלא

תורה אור

"במה דברים אמורים שנתן לו דמי כולן אבל לא נתן לו דמי כולן לא קנה אלא בנגד מעותיו מפייע ליה לישמואל *דאמר שמואל מכר לו עשר שדות בעשר מדינות כיון שהחזיק באחת מהן קנה את כולן אמר רב אחא בריה דרב איקא אדרב שאילו מסר לו עשר בהמות באפסר אחד ואמר ליה "קני" מי לא קני, א"ל מי דמי התם אינודו בידו הכא אין אינודו בידו אביי דאמרי אמר רב אחא בריה דרב איקא אדרב דלא קני אילו מסר לו עשר בהמות באפסר אחד ואמר לו "זו קני" מי קני, מי דמי, התם גופים מוחלקים הבא סדנא דארעא חד הוא: וזוקקים את הנכסים וכו': אמר עולא **מנין** לגלגול שבועה מן התורה? שנאמר "ואמרה האשה אמן אמן" ותנן "על מה היא אומרת אמן אמן: אמן על האלה, אמן על השבועה, אמן אם מאיש זה אמן אם מאיש אחר, אמן "שלא מחיתי ארוסה ונשואה ושומרת יבם ובגוסה הואי ארוסה היכי דמי אלימא דקני לה כשהיא ארוסה וקא משקי לה כשהיא ארוסה ותנן "ארוסה ושומרת יבם לא שוחות ולא נוטלות בחובה מ"ט "תחת אישך" אמר רחמנא וליכא אלא דקני לה כשהיא ארוסה ונסתרה כשהיא ארוסה וקא משקי לה כשהיא נשואה, "מי בדקי לה מיא "ונקה האיש מעון" אמר רחמנא "בזמן שהאיש מנוקה מעון מים בודקים את אשתו, אין איש "מנוקה מעון אין המים בודקים את אשתו, "אלא ע"י גלגול, אשכחן סוטה דאיסורא, ממונא מנלן? *תנא דבי רבי ישמעאל **נקי** ומה סוטה שלא

נמה דבריס תמורים. דקנה בחזקה בשדה זו את שדה אחרת שהיה סמוכה לה בזמן שנתן לו כו' ומטלטלין הנקנין עם הקרקע כמי כשדה שהיה סמוכה לה דמי וכיינו דרבנן: **מפייע ליה לשמואל.** כך הקשו כיון שהחזיק בחלק מהן קנאן כולן: **לגודו בידו.** כולן לגודות בחצר זה שבידו: **מיבא דאמרי מדע דלא קני.** וליתא דשמואל: וזו לא תיקני ל"ג: **ואמר ליה זו קני מי קני.** לשתרית הא דאמר "זו" הכא כמי לא מחזקה בהא ואין הסתר יכירים עמה "זו קני" הוא: **גופן מוחלקין.** וכי תאמר ליה "זו קני" הוא משמע ולא קנה הסתר הכא, לא "זו קני" הוא: **דמדנח דארעא חד הוא.** דהא כולה ממוכרת: **סדנא.** טרי"ק כמו סדן של נפחים כלומר עשה ומיכור הקרקע חד הוא דהא כולה ממוכרת: **אמן אמן.** יתירא למידרש ביה גלגול כדקא מסיים ואזיל אמן אלא סמיכי תרוסה וכשואה ולא לחפסר לאוקמה אלא בגלגול: **על מה אנו.** ילכך טפלה וגו': **בשבועה.** פשיטא מסבירא עלך גמ' נעשה כהלכה ואומר מסבירא עלך (במדבר ה) והשביע אותה: **בגוסה.** צייך למיתני נבי יבמה "שומרת יבם"-ממתנת ומלפה ליבום כמו שמר את הדבר (בראשית יז) להלי צייך למן בגיסה כדכתיב (דברים כה) לא תהיה לאיש אחר המת המתנה ליתן זר אלא יבמה יקחנה לשמה כדיניה: **מי נימא כו' ומשקה לה בשביעת תרוסה.** ומילי מילי קתני ולא שמעינן על כולם כאחד וה"ק בין שהיה תרוסה בין שהיה נשואה יכול להסביעה ולהשקותה: **לא שוחות.** לא נשתרו בשיון אחת ליבם: **ולא נוטלות כחובה.** שהיו גרמה לעלמה ליאסר עליו: **וקא משקה לה בשביעת נשואה.** על שחירת תירוסין: **ונקה האיש.** אלא בא עליה אחר שנשתרה ונאסרה עליו: **ל"ג** שנתעברה ונלדה גלגל אחד: **ולא גלגול.** ולא גרסינן דקני לה כשהיא תרוסה ואסתרה ונלגל עליה שבועה ט"י לתירוסין תע"פ שלא היו רגילין לשבועה בפני עצמן שהרי לא קיימא ולי קשיא הוה לה לאוקמה בדקני לה תרוסה ואסתרה ומשקה לה משכשכה לחופה וקיימא בה אחת חשיב" וכגון שלא בא עליה להוה ליה מעון לאוקמה מעון הא בעי לאוקמה הכי במכתב יבמות (דף נח.) ואוסיבנא עלה מכלעדי חשיב שקדמה שביעת בועל לבועל הילכך אין לך שבועה על זנות של תירוסין בפוס עגין שלא ט"י גלגול דזנות תירוסין קדמה שביעת בועל הוה, וביבמות ליכא למוקי לה כשבא עליה תרום בביה תביה, ועוד לא שבירא ליה ההוא סיוטיא: **שלא**

ונקה האיש מעון ממנה. ופ"ה לוקמה בגיסה היתה ביטוקין וי"ל דה"ק דכי היכי דמרבי מאים קיטי לתירוסין ברים פרק תרוסה (סוטה דף כו.) הכי נמי נרבה סתירה: **ונקה** האיש מעון ממנה. ופ"ה לוקמה כגון שבא עליה בגוגג שלא ידע עד לאחר מכלן דנסתרה דכה"ג משקה מעון תשיב ליה דהא כי מוקי לה ט"י גלגול לאו מעוקה מעון הוא קרינא ביה וי"ל דאתי הכא כיון דבוגג הוא ממוקה מעון קרינא ביה וי"ל דאתי הכא כיון שבשעת השקאה יודע שבא עליה בתיטור בין שבא עליה בגוגג בין שבא עליה במזיד לאו משקה מעון הוא אבל ט"י גלגול שהיו יודע בשעת השקאה משקה מעון קרינא ביה: **הכי** גרסי: שלא לאו ט"י גלגול. ולא גרסי דקני לה כשהיא תרוסה ואסתרה וכשבא לחופה וכו' שלא לאו ט"י גלגול. קשיא לה כשהיא נשואה וכשבא לחופה כו': גלגול. קשיא לה כשהיא נשואה וכשבא ומגלגל עליה שבועה על תירוסין תע"פ שלא היו רגילין לשבועה בפני עצמן שהרי לא קיימא ולי קשיא הוה לה לאוקמה בדקני לה תרוסה ואסתרה ומשקה לה משכשכה לחופה וקיימא בה אחת חשיב" וכגון שלא בא עליה להוה ליה מעון הא בעי לאוקמה הכי במכתב יבמות (דף נח.) ואוסיבנא עלה מכלעדי חשיב שקדמה שביעת בועל לבועל הילכך אין לך שבועה על זנות של תירוסין בפוס עגין שלא ט"י גלגול דזנות תירוסין קדמה שביעת בועל הוה, וביבמות ליכא למוקי לה כשבא עליה תרום בביה תביה, ועוד לא שבירא ליה ההוא סיוטיא: **שלא** ט"ל דכבר מאים מחר דקאמר הייט תפי' מקטן "שלין מקטלין לה על ידו דלא שייך בו שבועה תפי' הכי מגלגלין ושולח ליה התי כבכרא: **הכי** גרסי: שלא לאו ט"י גלגול. ולא גרסי דקני לה כשהיא תרוסה ואסתרה וכשבא לחופה וכו' שלא לאו ט"י גלגול. קשיא לה כשהיא נשואה וכשבא ומגלגל עליה שבועה על תירוסין תע"פ שלא היו רגילין לשבועה בפני עצמן שהרי לא קיימא ולי קשיא הוה לה לאוקמה בדקני לה תרוסה ואסתרה ומשקה לה משכשכה לחופה וקיימא בה אחת חשיב" וכגון שלא בא עליה להוה ליה מעון הא בעי לאוקמה הכי במכתב יבמות (דף נח.) ואוסיבנא עלה מכלעדי חשיב שקדמה שביעת בועל לבועל הילכך אין לך שבועה על זנות של תירוסין בפוס עגין שלא ט"י גלגול דזנות תירוסין קדמה שביעת בועל הוה, וביבמות ליכא למוקי לה כשבא עליה תרום בביה תביה, ועוד לא שבירא ליה ההוא סיוטיא: **שלא**

רצב א מיי' פ"ו מהלכות מכירה הלכה כ ופמג פסקין סב טושיע חו"מ סימן קנב סעיף יב: רצב ב מיי' פ"ד מהלכות סוטה הלי"ז: רצב ג מיי' שם פ"ב הלכה כ: רצב ד מיי' שם הלי"ח וע"ג הלי"ז: רצב ה מיי' שם פ"ד הלכה יז: **נוסח** ר"ן/ל שמואל: **מפיק** ליה לשמואל. כך ל' הרי"ף ז"ל: **מסר** לו עשר שדות בעשר מדינות. כאב עזרא - הבי"ת ודל' אפי"ת ל"ה

אבנה

◇ ת"ד ל"ה ג' לזונות עד כאחת היה ד"א"ק

תוס' ר"י הזקן

אחריות אלא שנתן לו דמי כל המפלפלין: קני כולם מי לא קני. פי' למאן דאית ליה בהמה נקנית בפסירה: וזו לא תקני. לא גרסי' אלא זו לא קני מי קני ופי' לשארא דהא קאמר ליה זו: אפסר קבישפר"ו בלעז: פדנא כמו פדן של נפחים כלומר הכל מודוק. ודין נתן לו עשר שדות בעשר מדינות והחזיק בא' מהן ניארנו בחזקת הבתים שקנה כולם וכ"כ הר"ם פ"ח. וכ"ש שם דבינו שמואל כתבנו שם. ואיתא נמי להא דשמואל בהטוכר את חבית: ארוסה. וה"ה על נכסיו שקנא לה בשהיא נשואה ונסתרה וקא משקי לה ואפ"ה אינה שותה פרט לארוסה: דתניא תחת אישך

נוסח [וס"ע תוספות יבמות נח. ד"ה שומעת]

אחרי ט"ו אמ' אנא מקום [ג]לגול בעינן אסוקי (סוף) (ד"א טושלת אחרים) אחרים

גלח ניתנם ליכתב . שכותבה שלה בעד אחד מגלגלין/ממון שניתן להתחבע בעד אחר אינו דין שמגלגלין אשכחן בוראי/ספק מנלן? תניא רשב"ע אומר נאמרה שבועה בחוץ ונאמרה שבועה בפנים מה שבועה האמורה בפנים עשה בה ספק כורדאי אף שבועה האמורה בחוץ עשה בה ספק בורדאי עד היכן? גלגל שבועה? אמר רב יהודה אמר רב דא"ל הישבע לי שאין עבדי אתה, והוא שמותי משמתינן ליה (ו) דתניא "והקרוא להביהו: עבד" יהא בניהודי, "ממזר ספנ" את הארבעים *"רשע" יורד עמו *לחייו? אלא אמר רבא "הישבע לי שלא נמכרת לי בעבד עברי", האי מלענתא מעליתא היא, ממנא את ליה גביה? רבא לטעמיה *דאמר רבא עבד עברי גופו, קנוי, אי הכי היינו קרקע? כדרבי דתימא קרקע הוא דעבדי אינשי *דמזבני בצינעא אם איתא דזבין ליה קלא, ואי אם איתא דזבין, קלא איתי ליה, קמ"ל: **מתני'** כל הנעשה דמים באחר כיון שזכה זה, נתחייב זה בחליפין, כיצד, החליף שור בפרה או חמור בשור כיון שזכה זה נתחייב זה בחליפין: **גמ'** חליפין מאי ניהו? מטבע *שמע מינה מטבע נעשה חליפין? אמר רב יהודה אמר *רב קאי כל הנישום דמים באחר כיון

ספק מנלן. פי' בקונטרי' טעמא דמע כגון שבועה המוסתפין והתריסין שאלתן דתקן בפרק הגשבטין (שבועות דף מה. ושם) תלתן התריסין והמוסתפין ליט יכול להשבועה ממקום אחר מגלגלין עלין את כל הכל תלמוד לומר ספק כורדאי אף שבועה האמורה בחוץ עשה בה ספק ומה שבועה שהיא קלה שאין נכנסין בה לבית דין ומגלגלין עליה ספק ולכך מגלגלין עליה ספק לכל ממון דעיקר שבועה דידיה ליט בטענת ספק לימא דלא מגלגלין עליה ספק :

נאמרה שבועה בפנים . וה"מ למה לי ק"ו דלעיל לומר שמגלגלין ניקף מהא דרמה גופיה שמגלגלין בממון משום דנאמרה שבועה בפנים ונאמרה שבועה בחוץ כמה מיט ו"ל דאי לאו ק"ו ההוא מה מיט ההכא לא מיט למיקף לחכל דממונא מיחסורא לא ילפין מכל כהך דגלי לן ההוא ק"ו דילפין ממונא מיחסורא ח"כ מהאמת מפקינן שפיר ההא מה מיט לעשות ספק כולהי ואומר רבי אלא על כל ספיקות שבועה חיט יכול לגגל ט ואומר היכבע לי אלא נגבת לי סוס דכר מעולם לא דוקא בספק שים לט לחוש קלא כגון נעשה ט אוקף או חרים דכה"ג אמרינן בסוף כל המגלגלין : (שבועות דף מה:) דמגלגלין :

הקורא לחבירו עבד יהא בחילוי. מכאן מדקדק ר"ם דכל היכא דאמר כה"ג כי היכי דגריעים (דף ז:) בסומא תוכיח מפי חבירו היה חייב לגדולו ואם לא נידמו הוא עלמו יהא בחילוי לא שיהא ממילא אלא ר"ד היו חייבין לגדולו כדאמר הכא אמרתי אעבד היה והייט מה כעבד מה אני מקנה לחבירו עבד והוא תרגום מקלין אותו בחרור להיות ידוי ובן הקולה לחבירו מעכ הוא אמר אחביכו עבד בלאו סופר לא בעבד : **כל** הנעשה דמים בחלר . פי' בקונטרס כל שדרכו לחתו בדמים כשקונין מפך דהייט מטבע וקס"ד דמטבע נעשה חליפין אלא לחמרינן דמיירי שכאן בסורת חליפין ולא בסורת דמים אלא כעין שקונין בסודר כדכתיב (רות ד) שלף איש נעלו כיון שזכה זה נתחייב זה בחליפין רב ושי פירש כהזכה (ב"מ דף מז.) לי חליפין בכליו של קונה או בכליו של מקנה דרב סובר בכליו של קונה ושי סובר בכליו של מקנה לרב ניחא שפיר לי נרסינן כיון שזכה זה נתחייב זה הקונה וכי נפרע כיון שזכה זה דהייט המקנה שזכה במטבע של קונה נתחייב זה הקונה בחוסכי חליפין שהם כרשות המקנה בכל מקום שהם ולא נתחבו יתחבו לו ושי ל"ג את פי' הכי כיון שזכה זה קנה בחליפין לומר כיון שזכה המקנה במטבע של קונה נתחייב המקנה להחזיר לקונה חליפיו ולא מלי הדר ביה וללי דלמר בכליו של מקנה לומר שיחם המקנה פרטה לקונה לי גרם נתחייב זה לגיך לומר כיון שזכה זה הקונה נתחייב זה דהייט המקנה להחזיר לו חליפיו שלקונה יכול למחזר בו ושי לי נרסינן זה הכי נפרע כיון שזכה זה דהייט הקונה נתחייב הוא עלמו בחוסכי חליפין כדפריטים ו) :

כיצד החליף שור בפרה לו חמור כו' . לרב ניחא שפיר והכי פירושה החליף הקונה שורו בעבור הפרה כדי לקנות הפרה בכ"מ שהיא לאכל ללוי קנה היקר יפרש לו החליף שור בפרה והלא גם השור ונם הפרה טהן המקנה לקונה דחרוייהו של מקנה ושומר ר"י שים לפרש החליף המקנה את השור בהלאת קנלת הפרה שהקונה מקבלה היחט בעבור דבר שהוא טהן לו :

ש"מ מטבע נעשה חליפין . ופ"ם שכתורת דמים קי"ל (ב"מ דף מד.) דמעות אין קונות אלא בסשיכה מיהא ניהליה בסורת קנין סודר נעשו חליפין וקו כי סודר כדפירש בקונטרס ואם תאמר ומה טעם ממטבע נעשה חליפין למאן דאמר פירי לא עבדי חליפין אלא נעל דוקא דהא מטבע לאו כלי הוא ואומר רבינו חס דמטבע כעין כלי ארלאי לאחוחו בעור בתו ועוד אומר ר"י משום ארלאי לשקול בו משקלות ועוד ים לומר דמה ארלאי להוליא ולקנות בו כל דבר מחשבינן ליה כלי* : **הבי** קאמר כל הניסום דמים בחלר . פי' בקונטרס כל דבר שאם בח לחתו דמים בחלר לגיך לשומו הייט כל מטלטלין בר ממטבע כיון שזכה זה כו' ואם נחזו בסורת חליפין נקנו חליפין לנוקח בסשיכה שמשך בעל המקח אח זה ואחמשיעון אומר אלא מטבע שאין חליפין לנוקח בסשיכה שמשך בעל המקח אח זה ואחמשיעון ולעולם

שא א מיי' פ"ג מהלכ' מכירה הל"ו סמג עשין סב טוש"ע ח"מ סי' רג סעי' ג:
שב ב מיי' שם פ"ג סל"ח סמג שם טוש"ע שם סי' קמח סעי' ג:
שג ג ד מיי' פ"ט מהלכ' מכירה הל"ב:

תום' ר"י הזקן

השור ברשותו ונסחלק מהסבבא: כל הגישות. מחני' פיירי שלוח ולוה מפלטלין וחוצים להחליף וצריכין לעשות שומת דמים כמה שוה זה וכמה שוה זה ומפלטלין עבדי דמסבבא ולוה פרה: מאי כיצד. ר"ג כיצד החליף בשור שור בפרה או בשור חמור בשור. אי נמי (או) בשור חמור בשור דבשור מקריא פירי ולא בהמה בהייה מקריא פירי ונעשית החליפין בדתנן בהדיא המחליף פרה בחמור וילדה וכן המוכר שפחה וילדה זה אומר ברשותי ילדה וזה אומר ברשותי ילדה מדנקט נמי פרה מחליף תבי שפחת מכר אלמא בהמה בהייה נעשית החליפין. אפי' לרב נחמן נעל לאו דוקא אלא להוציא כל דבר שאין עושה בו פלאכתו כגון פירות ומסבבא היינו משום דקרייה אצורתא ובגירא דמסלא שהמלכות פוסלתה. ור"ש ז) כתב ר"ג כיצד החליף שור בפרה ולר"ג בשר שור דלרב נחמן נעל דוקא כלומר (בהמה ולא כלי) [כלי ולא בהמה] ולא פירות. ולא נזדמנ דהא אמרי' גבי' החזב וקנינא בבנא דכשר למקניא ביה. בבנא לאפוקי מדרב ששת. ביה אמר רב אפילו למעוטי מסבבא ולדברי ר"ש דנאיל ואפוקינא מדרב ששת דאמר פירי עבדי חליפין מסבבא נמי בכלל. ויש אומרי לא אמר למעוטי בהמה. ולדברי ר"ש ודאי מתני' בהמחליף פרה בחמור מתוקמא שהחליף דמי ג) שור בפרה כי היכי דאמר ויש דמים שהם בחליפין אבאי לא אוקיב מינה לרב נחמן דפשוטא דמתני' לא משמע הכי. והעיקר מה שפירשנו הן פירשו הר"ם הדר"ף: הגיחא. למאי דקס"ד מעיקרא דאוקימנא למתני' דה"ק החליף בשור שור בפרה קא מותיב. אבל לשנויא דרב יהודה לא קשיא דשור ופרה חנן ואפי' רב נחמן [ד"ל] דשרי' לא עבדי חליפין בבהמה בהייה [פורה] כדרבהנן. ור"ש פירש דאף לרב יהודה קא מותיב לרב נחמן דאמר פירי לא עבדי חליפין ה"ה לבהמה [ותדוורה] כדרבהנן. וא"ת ולמ' דילן לישני השתא לרב נחמן דה"ק ומפלטלין נמי עבדי חליפין כיצד החליף שור בפרה. וי"ל דלהא לא איצטריך דהואיל וס"ד דמסבבא נעשה חליפין כ"ש בהמה אלא דעדיפא מינה אשמעי' שיש מסבבא ניתן בתורת דמים ולא בתורת חליפין שהוא קונה: כיצד החליף הר' שור. שמכר לו שור ונעשו הדמים חוב אצלו כשמשך השור אמר לו לוקח פרה יש לי קבל אוהה בדמי השור קנה הפרה בכל מקום שהיא כיון שאמר הן דמילתא דלא שכיח היא כדמפרש: מעות קונות. דעת הר"ם לא שנא מעות בעין או מעות הלואה כמו שכתבנו בהאיש מקדש איבא מאן דאמר דוקא מעות בעין קונות שהרי עבד עברי נקנה בכסף ואם נותן קנוי בכסף מסתם לא כ"ש: נשרפו חפיץ. ולא פרה לאצולינהו והשתא דידע דמצי למיהדר פרה לאצולינהו. והא דאמרי' בפרקין דלקמן ושוין במכר שוה קנה ואי מלוה להוצאה ניתנה במאי קני לה אלמא כל היכא דלא יהיב זוזי לא קני. דעת הר"ם דלא כר' יוחנן היא ויליף כמו שכתבנו בהאיש מקדש. ואית דמתרצי דהתם הוא בריב שנתחייב לו שלא מחמת מכר שהלוה לו מעותיו להוציאם. אבל נתחייב מחמת המכר לא להוצאה ניתנו ומעות בעין הם וקנו ג) הקנין אינו מצוי ולא נזרו חכמים. ואית דמפרשי מפני זאת הקושיא שלא משך עדיין השור כשנתן לו הפרה בדמי השור. והעיקר מה שפירשנו ואע"ג דהאי אוקימנא למאי דס"ד מעיקרא הוא וקי"ל דאין מסבבא נעשה החליפין אם"ה הלכתא היא דבכולה תלמודא אמרי' ד)שלוחא דלא שכיח לא גזרו ביה רבנן וכן דעת הרי"ף והר"ם ה: מפורשת הכתוב או קנה מיד ומעות אינן קנות. הילכך לא מצי למימר ס) ופירי עבדי חליפין אלא על כרחיך כרב ששת פבירא ליה ומחרץ הכי ופירי[נמי]עבדי חליפין:קנה. כתב בעל התשלומה אע"פ שאינה שוה כל כך ליאל ונתן מעות אינו חוזר דהא נבי הדיוט איכא מי שפרע והאיל ונבי הדיוט אם חזר בו הלוקח איכא מי שפרע נזבר אינו חזר וכדשמעת מסוף הבריית. וזה אינו כמו שנבאר לפמה. אבל המוכר אינו יכול לחזור בו ואפי' לא קבל המעות כדאיתא ביש נוחלין גבי עובדא דיוסף בן יעזר דוכין ביניתא ואשכח בה מרגניתא

ב) כן כתב רש"י ז"ל בכ"מ (דף מ"ו) ומפשר לקמי דהכא כן גם כרש"י בהכא. ג) נראה דע"ל דמי פרה כמוכר ועי' תוס' כאן סוד"ה ס"ק כמש"כ ומיהו מציגו למדמי וכו'. ד) תולי ע"ל דכקנין שלים מצוי לא גזרו מקמיה. ה) עפי' סר"ל דהכא מדכתי רב הונא בכ"מ (דף מ"ו) דאמר דמכור ל בחלו קנה בכ"מ. ס) ע"ל לא מצי למימר דים דמים שהן כחליפין חלה כו'.

מגדים כמ:ע"ז ס:. תמורה כה: ב"מ ו. כ"ב קנ:; תוספתא דקדושין ג"ל תוספתא כ"ק פ"ד ותוספתא דערכין פ"ד]

מולין קלט. ערכין כ:

ביון שזכה זה נתחייב בחליפין] *דיקא נמי דקתני כיצד החליף שור בפרה או חמר בשור ש"מ, ולמאי דסליק אדעתין מעיקרא דמסבבא נעשה חליפין מאי "כיצד" קאמר "פירות נמי עבדי חליפין כיצד החליף בשר שור בפרה או בשר חמור בשור כיון שזכה זה נתחייב בחליפין הניחא *לרב ששת דאמר "פירות עבדי חליפין אלא לר"נ *דאמר "פירות לא עבדי חליפין מאי איכא למימר ה"קדושין דמים שהן כחליפין כיצד החליף דמי שור בפרה או דמי חמר בשור] מ"ט סבר לה *רבי יוחנן דאמר *"דבר תורה מעות קונות,ומה טעם אמרו משיכה קונה? גזירה שמא יאמר לו 'נשרפו חיטיך בעלייתי'מילתא דשכיח גזרו בה רבנן,*מילתא דלא שכיח לא גזרו בה רבנן,ולר"ל דאמר משיכה מפורשת מן התורה' הניחא אי סבר לה כרב ששת דאמר פירות עבדי חליפין מתרץ כרב ששת, אלא אי סבר לה לר"נ דאמר פירות לא עבדי חליפין,ומטבע לא קני במאי מוקי לה?על כרחך כרב ששת ס"ל : **מתני'** רשות הגבוה בכסף ,ורשות ההדיוט בחזקה ,*אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט : **גמ'** ת"ר כיצד רשות הגבוה בכסף? ניזבר שנתן פעות בבחמה אפי' בהמה בסוף העולם קנה,ובהדיוט לא קנה עד שימשוך, כיצד "אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט" *האומר "שור זה עולה, בית זה הקדש אפי' בסוף העולם קנה, בהדיוט לא קנה עד

מטלטלין בעלמא הוו חליפין ולא מטבע אחת לחמשה דיקא נמי דלאו מטבע אחת לחמשה כו' מאי כילד ס"ל למיקבי כילד החליף מעות בפרה ומכר ס"ק וכו' ותרתי אחת לחמשה דיקא נמי מטבע והדר לחמשה ס"ק וכו' ותרתי אחת לחמשה דיקא נמי כו' כל מידי דלאו הוי כלי פירי קרי ליה לענין חליפין ומשום דפירי שכיחי נקט פירי ולא תמרין נעל דוקא כילד החליף שור בפרה פי' בשר שור בפרה וכ"ש שור שה שכיח בו הניחא לרב ששת דאמר פירות עבדי חליפין אלא לר"נ דאמר פירות לא עבדי חליפין מאי איכא למימר קדושין דמים שהן כחליפין כיצד החליף דמי שור בפרה או דמי חמר בשור מ"ט סבר לה רבי יוחנן דאמר דבר תורה מעות קונות,ומה טעם אמרו משיכה קונה? גזירה שמא יאמר לו 'נשרפו חיטיך בעלייתי'מילתא דשכיח גזרו בה רבנן,ולר"ל דאמר משיכה מפורשת מן התורה' הניחא אי סבר לה כרב ששת דאמר פירות עבדי חליפין מתרץ כרב ששת, אלא אי סבר לה לר"נ דאמר פירות לא עבדי חליפין,ומטבע לא קני במאי מוקי לה?על כרחך כרב ששת ס"ל : **מתני'** רשות הגבוה בכסף ,ורשות ההדיוט בחזקה ,*אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט : **גמ'** ת"ר כיצד רשות הגבוה בכסף? ניזבר שנתן פעות בבחמה אפי' בהמה בסוף העולם קנה,ובהדיוט לא קנה עד שימשוך, כיצד "אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט" *האומר "שור זה עולה, בית זה הקדש אפי' בסוף העולם קנה, בהדיוט לא קנה עד

(ג"מ דף מז.) דלמר קרא נעל נעל לין מידי אחריתא לא משמע דכשנתן דוקא נעל אבל כל דבר אחר אפילו שור מי לא עדיף חליפין ור"מ ור"י מקיימי פי' זה והיכי דפרק האזהב דקתמר ר"נ נעל לין ר"ל כל דלמי לגעל הכיינו כלים שמסתמשים בהם ושור וחמור גופייהו כגעל דמו ונעשין חליפין לפי' למ"ד פירי לא נעדי חליפין ומטבע אפי' בקונטרס דלמו לכלים הואיל שמסתמשין בו והוי חזי למלוכה והשתא הא דפרק לר"נ דלמר פירי לא עבדי חליפין כולה סוגיא קלי למאי דס"ד מעיקרא כמו אפי' בקונטרס אבל לרב יהודה לעולם לא הניחא

עד שימשוך. בשור: ויתוץ. בבית: משכו. הדיוט תפן על הקדש מיד הגזבר במנה: ולא הספיק לפדותו. כלומר לתת דמיו לגזבר: נותן מאתים. דכי תייקר בדקדש הקדש תייקר, והואיל ולא נתן המעות: לא יפחת כמה פדיון לו. שאם משכו מיד הדיוט יפלם כל מעותיו דקנאו במשיכה וכדקאמרה הוא תורה אור

דל: פדאו. נתן את המעות: מרתני' כל מעות שאב כו'. בגמ' מפרש לכולה מתני': שמונה גרמא. שהמוכר גורם לה שתהא: חוץ מכל תקיף. פחות הרחש: וכל שמחים. פחות זקן: וכל שמח. דכתיב: גבי' מי נימא דמיחייב ברא למיפרך לאבא. והכי משמע כל מעות שהבן מלווה על חבין עשים פטורות שהבן חייב: אפילו הבי כמן אבוה. לעשים: אומר. שמעמידו בקטנותו ומכבדו ויסמוך עליו ויודע לשמו: ליפטור מיד. לכאורה נראה דלכך נקט הכי: לאפוקי מדאמר. דלא נקט לשון זיכוי. שיכול מכיר חבין בדבר ומוכר לו

ואזיל כהן וטריף להו מעבדי. כלומר בבני חרי פריק ליה לבריה מחם היה פודה עצמו בבני חרי לא היה פודה בו ממעבדי דמיירי שמחעבדו קודם שטולד הבן ולכך מקדיש פדיון בו ואין כהן אוכלה לעלם ואות דמוחם בו עליו יוחר ממוחם גופו כפ"ה וק' דלהדיבה יש לוחלה לעקומות דמוחם גופו עדיף ויאמרו (נ) פלה חת עלמך בחחלה ואם יאמר חפדה חת עלמי ממעבדי יאמרו אין נפרעין מנכסים מועבדים במקום בני חרי ואפי' פלה בו בכור מבני חרי יאמרו לכהן הגחנו לך מקום לגבות ממנו לוחם ממם בני חורין ולכך פירש ר"י דמיירי כגון דאיכא חמם מעובדי מינחך שעמהן לחפוחיקי לכהן בעבור יעקב בו וא"כ מכרה ושוב גדל יעקב והיה לו בן ועמד הוא ובו לפדות ואין להם לומר הא ה' סלעים מבני חרי "ור' יהודה סבר מלוה שכתובה בחורה כשטר דמיא כלומר שכחובה בשטר דמי והיו לו לפוחקאות בשטר לכהן קודם שנלד

סוף סמיגע ליה לשמן גירא בעיניך · כלומר הייתי מצגירה בו ושמן הוא יפה הרע ולא לעגל שיתעוורו: (ג) מדידך על נותרי דכריך · כשוד יד תקיפה על בנך קודם שיגדל ולא יקבל תוכחתך השילו לחכה: מעיקרא · שמן הגיע זמן לכנוס ויותר מעצרין ותרתין לא מתחזו לשון לחכה (ד) לתידך על נותרי דכריך

[לקמן פח.] סכה נח. כשעשה שוד יד תקיפה עליו הוי זהיר ללמדו תוכחות ואיזה זמן, מעיקרא ועד עשרים ותרתין, בליבר מעיקרא לית בו דעת לקבל תוכחות כל כך ולא תכביד יסורין ותוכחות ויותר מעשרים ותרתין יש לחוש שלא יבעטנו ויהא עיקר: על פי דרכו · דרך כל ימיו יהא מתנהג בו מתך לו בעברותו ואיזהו עברותו, רבי יהודה ורבי נחמיה חד אמר משיתסר ועד עשרים ותרתין וחד אמר מתמני סרי ועד עשרים וארבעה: עד היכן חייב אדם ללמד את בנו תורה? אמר רב יהודה אמר שמואל כגון זבולון בן דן שלימד אבי אביו מקרא ומשנה ותלמוד הלכות ואגדות, מיתיבי למדו מקרא אין מלמדו משנה? ואמר רבא מקרא זו תורה? כזבולון בן דן ולא כזבולון בן דן שלמדו אבי אביו ולא כזבולון בן דן דאילו התם מקרא משנה ותלמוד הלכות ואגדות ואילו הכא מקרא לבד, ואבי אביו מי יהודה לבנו ולבן בנו: דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוצדק: מניין שמצוה על האדם ללמד את בנו תורה? שנאמר "ולמדתם אותם את בניכם" "לא בני בניכם ומה אני מקיים "והודעתם לבניך ולבני בניך" לומר לך שכבל המלמד את בנו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו למדו לו ולבנו ולבן בנו עד סוף כל הדורות הוא דאמר כי האי תנא דתניא "ולמדתם אותם את בניכם" "אין לי אלא בניכם בני בניכם מנין "ת"ל "והודעתם לבניך ולבני בניך" א"כ מה ת"ל בניכם? בניכם ולא בנותיכם *אמר ריב"ל כל המלמד את בן בנו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו קבלה מהר סיני שנאמר "והודעתם לבניך ולבני בניך" - וסמיך ליה "יום אשר עמדת לפני ה' אלהיך בחורב" רבי חייא בר אבא אשכחיה לריב"ל דשקיד טובא אריש"ה וקא ממעט ליה לינוקא לבי בנישתא א"ל מאי כולי האי? א"ל מ' זוטר מאי דכתיב "והודעתם לבניך - וסמיך ליה יום אשר עמדת לפני ה' אלהיך בחורב, מבאן ואילך רבי חייא בר אבא לא טעים אומצא עד דמקרי לינוקא ומספיה, רבה בר רב הונא לא טעים אומצא עד דמייתי לינוקא לבית מדרשא. אמר רב

[נזיר נה:] [ברכות כה: ע"ש] פסיקתא פרשה ואתחנן

מתני' הלוקח עבד עברי קונה את רבו ברגל ובאוזן ורבו קונה את עבדו בכסף ובשטר ובחזקה: גמ' מנלן דקונה את רבו ברגל? דכתיב "כי טוב לו עמדי" ואי בעי אימא מהכא "ואל אלהיו יגש" ואי בעי אימא מהכא "ואל האלהים יגיע דברם": ורבו קונה את עבדו בכסף ובשטר ובחזקה: מנלן? דכתיב "כי קנה עבד עברי" ואי בעי אימא מהכא "ועבדו לעולם" ואי בעי אימא מהכא "ועבדתם אותם": ובאוזן: מנלן? דכתיב "כי לי בני ישראל עבדים" עבדי הם ולא עבדים לעבדים: ת"ר הזקן שקנה עבד עברי בשטר ומת בנו קנה בנו בשטר ומת בנו קנה בנו בשטר עד כמה? אמר רב יהודה אמר שמואל עד שיכתוב לו לכל יוחסיו: ורבי יוחנן אמר אפילו עד שיכתוב לו לכל משפחות שבעולם: ת"ר עליו הכתוב אומר "כי טוב לו עמדי" עליו הכתוב אומר "ואל אלהיו יגש" עליו הכתוב אומר "ואל האלהים יגיע דברם": וירח עליו הכתוב אומר

אמור לחכמה אחותי את וגו' ואומר קשרם על אצבעותיך כתבם על לוח לבך ואומר חצים ביד גבור כן בני הנעורים ואומר חצי גבור שנונים ואומר חציך שנונים עמים תחתיך יפלו ואומר אשרי הגבר אשר מלא את אשפתו מהם לא יבושו כי ידברו את אויבים בשערי מאי את אויבים בשער אמר רבי חייא בר אבא אפי' האב ובנו הרב ותלמידו שעוסקין בתורה בשער אחד נעשים אויבים זה את זה ואינם זזים משם עד שנעשים אוהבים זה את זה שנאמר את וחב בסופה: ת"ר וישמחתם שם תם נמשלה תורה כסם חיים משל לאדם שהכה את בנו מכה גדולה והניח לו רטיה על מכתו ואמר לו בני כל זמן שהרטיה זו על מכתך אבול מה שהנאתך ושתה מה שהנאתך ורחוץ בין בחמין בין בצונן ואין אתה מתירא ואם אתה מעבירה הרי היא מעלה נומי קב הקב"ה אמר להם לישראל בני בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין ואם אתם עוסקים בתורה אין אתם נמסרים בידו שנאמר הלא אם תטיב שאת ואם אין אתם עוסקין בתורה אתם נמסרים בידו שנא' לפתח חטאת רובץ ולא עוד אלא שכל משאו ומתנו בך שנאמר ואליך תשוקתו ואם אתה רוצה אתה מושל בו שנאמר ואתה תמשל בו ת"ר קשה יצר הרע שאפילו יוצרו קראו רע שנאמר כי יצר לב האדם רע מנעוריו אמר רב יצחק יצרו של אדם מתחדש עליו בכל יום שנאמר רק רע כל היום ואמר ר"ש בן לוי יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש המיתו שנאמר צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו ואלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו שנאמר אלהים לא יעזבנו בידו תנא דבי ר' ישמעאל בני אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש אם אבן הוא נימוח ואם ברזל הוא מתפוצץ שנאמר הלא כה דברי כאש נאם ה' וכפטיש יפוצץ סלע אם אבן הוא נימוח שנאמר הוי כל צמא לכו למים ואומר אבנים שחקו מים: להשיאו אשה כמלך דכתיב קחו נשים והולידו בנים ובנות וקחו לבניכם נשים ואת בנותיכם תנו לאנשים בשלמא בנו בידו אלא בתו בידו היא הכי קאמר להו ניתן לה מידי ולבשייה ונכסייה כי היכי דקפצו עלה אינשי: ללמדן אומנות: מנלן אמר חזקיה דאמר קרא ראה חיים עם אשת אשר אהבת אף אשה ממש היא בשם שתחייב להשיאו אשה כך חייב ללמדו אומנות אם תורה היא בשם שחייב ללמדו תורה כך חייב ללמדו אומנות: ויש אומרים אף להשיטו בנהר: מאי טעמא חיותיה הוא: רבי יהודה אומר כל שאינו מלמדו אומנות מלמדו ליסטות: ליסטות ס"ד אלא כאילו מלמדו ליסטות מאי בינייהו איכא בינייהו דאמרי עיסקא: כל מצות האב על הבן וכו' מאי כל מצותא דמחייב אבא למיעבד לבריה נשים חייבות והתניא האב חייב בבנו למולו ולפדותו אביו אין אמו לא אמר רב יהודה הכי קאמר כל מצות האב המוטלת על הבן לעשות לאביו אחד אנשים ואחד נשים חייבין תניא להא דת"ר איש אין לי אלא איש אשה מנין כשהוא אומר חיראו דרי כאן שנים עשר כמה ת"ל איש איש סיפק בידו לעשות אשה אין סיפק בידה לעשות מפני שרשות אחרים עליה אמר רב אידי בר אבין אמר רב נתנרשה שניהם שוים ת"ר ואתם בבב את אביו ואת אמו תאמרו בבב את ה' מהונך השיבו תכבד כבוד אב ואם לכבוד המקום ואמר איש אמו ואביו תיראו ואמר את ה' אלהיך תירא ואותו תעבוד השיבו תכבד מוראת אב ואם למוראת המקום ואמר מקלל אביו ואמו מות יומת ואמר איש איש כי יקלל אלהיו ונשא חטאו השיבו תכבד ברכת אב ואם לברכת המקום אבל בהכאה וראי אי אפשר וכן בדין ששלשתן שותפין בו ת"ר ששה שותפין הן באדם הקב"ה ואביו ואמו בזמן שאדם מכבד את אביו ואת אמו אמר הקב"ה מעלה אני עליהם כאילו דרתי ביניהם ונכבדוני תניא רבי אומר גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שבן מכבד את אמו יותר מאביו מפני

אם ברזל הוא מתפוצץ תימה ההוא קרא מסמע שהפטיש מפוצץ סלע ומשברו וכן קשה בפרק דיני ממונות (סנהדרין דף לד.) דקאמר מה פטיש מחלק לכמה ניצוצות לף דכרי תורה מתחלק לכמה טעמים ומס גרים רשב"ם מחלק ול"נ מתחלק ויש שגורס כאן מס ברזל הוא מפטפט ולס סלע הוא מתפוצץ שנאמר הלא כה דברי כאש וכפטיש יפוצץ סלע שהאש מפטפט הברזל והפטיש מפוצץ לת הסלע ור"ת מפרש שהסלע משבר לת הברזל והי"ן וכפטיש יפוצץ מכח סלע כדאמר במדרש *מעשה בחסיד שלקח מפיליטין לבורקן נתנו על הסדן והכה בקורנס שבר הקורנס ונתלכן הסדן והמפיליטין נת זו ממקומו: שיש רשום לחכיס עליה. ותע"ג למעשה יליף לבעלה מדרבנן בעלמא מ"מ ליתיה מלויה לגל לחכיה לגל בעלה: ככך

תום' ר"י הזקן

*כאן בגיטין

לישראל בני בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין ואם אתם עוסקים בתורה אין אתם נמסרים בידו שנאמר הלא אם תטיב שאת ואם אין אתם עוסקין בתורה אתם נמסרים בידו שנא' לפתח חטאת רובץ ולא עוד אלא שכל משאו ומתנו בך שנאמר ואליך תשוקתו ואם אתה רוצה אתה מושל בו שנאמר ואתה תמשל בו ת"ר קשה יצר הרע שאפילו יוצרו קראו רע שנאמר כי יצר לב האדם רע מנעוריו אמר רב יצחק יצרו של אדם מתחדש עליו בכל יום שנאמר רק רע כל היום ואמר ר"ש בן לוי יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש המיתו שנאמר צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו ואלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו שנאמר אלהים לא יעזבנו בידו תנא דבי ר' ישמעאל בני אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש אם אבן הוא נימוח ואם ברזל הוא מתפוצץ שנאמר הלא כה דברי כאש נאם ה' וכפטיש יפוצץ סלע אם אבן הוא נימוח שנאמר הוי כל צמא לכו למים ואומר אבנים שחקו מים: להשיאו אשה כמלך דכתיב קחו נשים והולידו בנים ובנות וקחו לבניכם נשים ואת בנותיכם תנו לאנשים בשלמא בנו בידו אלא בתו בידו היא הכי קאמר להו ניתן לה מידי ולבשייה ונכסייה כי היכי דקפצו עלה אינשי: ללמדן אומנות: מנלן אמר חזקיה דאמר קרא ראה חיים עם אשת אשר אהבת אף אשה ממש היא בשם שתחייב להשיאו אשה כך חייב ללמדו אומנות אם תורה היא בשם שחייב ללמדו תורה כך חייב ללמדו אומנות: ויש אומרים אף להשיטו בנהר: מאי טעמא חיותיה הוא: רבי יהודה אומר כל שאינו מלמדו אומנות מלמדו ליסטות: ליסטות ס"ד אלא כאילו מלמדו ליסטות מאי בינייהו איכא בינייהו דאמרי עיסקא: כל מצות האב על הבן וכו' מאי כל מצותא דמחייב אבא למיעבד לבריה נשים חייבות והתניא האב חייב בבנו למולו ולפדותו אביו אין אמו לא אמר רב יהודה הכי קאמר כל מצות האב המוטלת על הבן לעשות לאביו אחד אנשים ואחד נשים חייבין תניא להא דת"ר איש אין לי אלא איש אשה מנין כשהוא אומר חיראו דרי כאן שנים עשר כמה ת"ל איש איש סיפק בידו לעשות אשה אין סיפק בידה לעשות מפני שרשות אחרים עליה אמר רב אידי בר אבין אמר רב נתנרשה שניהם שוים ת"ר ואתם בבב את אביו ואת אמו תאמרו בבב את ה' מהונך השיבו תכבד כבוד אב ואם לכבוד המקום ואמר איש אמו ואביו תיראו ואמר את ה' אלהיך תירא ואותו תעבוד השיבו תכבד מוראת אב ואם למוראת המקום ואמר מקלל אביו ואמו מות יומת ואמר איש איש כי יקלל אלהיו ונשא חטאו השיבו תכבד ברכת אב ואם לברכת המקום אבל בהכאה וראי אי אפשר וכן בדין ששלשתן שותפין בו ת"ר ששה שותפין הן באדם הקב"ה ואביו ואמו בזמן שאדם מכבד את אביו ואת אמו אמר הקב"ה מעלה אני עליהם כאילו דרתי ביניהם ונכבדוני תניא רבי אומר גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שבן מכבד את אמו יותר מאביו מפני

מדלמו · מפתה לותו כדמתרגמינן וכי יפתה (שמות כב) לרבי יהודה · כיוצא בו מתוך כמו מתוך ממש **ודלמו דומה דנלי** · והעובר בסתר לומר לין המקום כאן לפיכך הוא נסתר לומר לין יודע נמלא כדומה דנלו ומקלנו לומר לין אלא מתוך דמשמע ממה שמצינו כאן: **מגא כל פתרן** · משמע משמכיב ויורד למטה והזוקק קומתו גרלה כדומה: **אמר לו כך** · ר' יהושע הסיב לו כדרך שהסיב לו ר' לליעזר: **נפנרפס** · שאין לחי מיושב בכובוד לבי מהו: **מכין ריפי פיניך** · שערות שבשוקות כשני העין לתחה ניכר שהיית יושב ונשרו ניכי עיניך מן הכבי כדלתרי"[בכהדרין](ד' קד:) והיה רבן נמליאל אומע קולה וטהה כנגדה עד שנשרו ניפי עיניו: **שנן שלמנפ שפס** · ולא לכיך לתה ולתי לומר לך שכטוד שניפס שוה עליך: **פעל לפס פיס כשפל וקפקפ** · קרקר להס כמו שעשיס שמקרקרין לתינגולים ונפי שלא היה ניכר לעשות והוא שאלו כמו שעליו לעשות-לומר לי לאבא ולימא" הניעו בלשון שפוק: **מורו וסורו למאמרום פרלשנוס** · כ"ם שהיה לדם בכטודו שלף הוא שוקף בכביותו לאביו ולמו, ויהיו ומתו מסורין בידו: **רלף דכרך שפס** · לף הוקק הכתוב לומר "רלף דכרך לאמ" שלא לפי שהיו מרננים לאר דבריו ההלטונים לומר לכטודו הזהיר, ולאחר זמן מזדו והודו כשנמצו סוף דבריו למדו שרלף דבריו לאמ: **כשעים ריבוא שכר** · היה מסתכר בה שעים ריבוא דינרי זהב: **שפס פרלשנוס של אביו** · והוא יתן: **מי שאינו מנוס ופוסס כך** · שילס שלא לו הקב"ה שכרו: **שם דר' יסודס** · לאמר כאן פעור מן המלות בב"ק פרק המוכל (דף פז): **נף מיפקידנא** · שהיה כני נהור: **יומף מצא נרנפן** · שעורה לתלמידים: **שפס שאם פיס לנוס** · למלו בן כתיבה: **מירקון**: לנוס שקורין ניכל"ר: **של זפב** · מרויקס מוטי זהב: **שמיוני** · עוף השוב ושמן מין שליו שירד במדבר: **ומודרו מן שפולס** · שבעשם עליו שמרתם לו לרום עין על שעודהו: **ויש מעמינו כריפיים**-שהיה מלתכה קשה: ומביאו

שכר והיה מפתח מונח תחת מראשותיו של אביו ולא ציערו *אמר רב יהודה אמר שמואל *שאלה את ר' אליעזר עד היכן ביבוד אב ואם אמר להם ראו ועשו מה עשה עובד כוכבים אחד לאביו באשקלון ורמא בן גתינה שמו, בקשו ממנו חכמים אלפנדי לאפנדי בשישים ריבוא שכר והביאה מהני בשמונים ריבוא והיה מפתח מונח תחת מראשותיו של אביו ולא ציערו *לשנה האחרת נתן הקב"ה שכרו שנולדה לו פרת אדומה בעדרו, נבנסו חכמי ישראל אצלו אמר להם "יודע אני בכם שאם אני מבקש מכם כל ממון שבעולם אתם נותנין לי אלא אין אני מבקש מכם אלא אותו ממון שהפסדתי בשביל כבוד אבא" ואי"ר חנינא ומה מי שאינו מצווה ועושה כך, מצווה ועושה על אחת כמה וכמה *ר"ח 'גדול מצווה ועושה ממי שאינו מצווה ועושה, אמר רב יוסף 'מריש ה"א מאן דהוה אמר לי "הלכה כר"י דאמר סומא פטור מן המצות עבידנא יומא טבא לרבנן דהא לא מיפקדינא והא עבידנא, השתא דשמעיתא להא דא"ר חנינא גדול מצווה ועושה יותר ממי שאינו מצווה ועושה אדרבה מאן דאמר לי "באין הלכה כרבי יהודה" עבידנא יומא טבא לרבנן בי אתאי רב דימי אמר: "פעם אחת היה לבוש סירקון של זהב והיה יושב בין גדולי רומי ובאתה אמו וקרעתו ממנו וטפחה לו על ראשו ויורקה לו בפניו ולא הבלימה *תני אבימי בריה דרבי אבהו יש מאביל לאביו *פטיוני ומורדו מן העולם ויש ממחינו בריחים

[גיטין סה.]

[נדרים סג: ע"ש]

כריתות כה.

נליון הש"ס

גמ' בתה ותמך חייניס ככוד תניך. עיין יבמות ס ע"ב תד"ה עשתה:

[עי' שבת קמ"ו ע"ב תד"ה ואי]

[עי' יבמות נב. ע"ש היטב]

[עי' כתובות נב:]

[עי' כתובות כה.]

[עי' כתובות נב. ועי' גיטין נ:]

[נדרים סין יעקב ונפל קירדקן שלח והושיטו לה שלא תצטער]

יומא עה: כ"ק מה.

אִסְתַּיְיעָא מִילְתָא. בְּעוֹדוֹ נָתִין לִפְנֵי מָכִּין וְדַרְכּוֹ מְזוּמָּן לְהִתְפַּלֵּל וְיֵ"מ מִקּוֹדֶם לָכֵן וְדַרְכּוֹ וְיֵ"מ שֶׁמְּקַרְיָא זֶה לְבַד דֶּרֶךְ מְזוּמָּן לְהִתְפַּלֵּל טו מִקּוֹדֶם לָכֵן וְדַרְכּוֹ וְיֵ"מ שֶׁמְּקַרְיָא זֶה לְבַד דֶּרֶךְ מְזוּמָּן לְהִתְפַּלֵּל קִינָה לְהִתְפַּלֵּל מִיבָּעֵי לֵיהּ וְדַרְכּוֹ שֶׁלְּהִתְפַּלֵּל קִינָה לְהִתְפַּלֵּל מִיבָּעֵי לֵיהּ וְדַרְכּוֹ שֶׁלְּהִתְפַּלֵּל קִינָה עַל שְׁכִילָה הַקב"ה תָּמְתוֹ עַל הָעֲנִיִּים וְעַל הַחֲבִיבִים שֶׁבְּכִיתּוֹ וּמִתּוֹךְ כָּךְ הוּחַזַּק פְּלִיטָה מִשְּׁכִילָה שֶׁלְּמַלְמַלְּה כָּךְ לֹא נִפְתַּייֵב מִשֶּׁנֶּאֱמַר "יִשְׂרָאֵל שֶׁבְּיוֹ וּפְלִיטָה וְכֵן הוּא אוֹמֵר "כִּי הִנֵּה הַיּוֹצֵר בֹּרֵא רוּחַ וְגוֹ' וְהַנְּשָׁמוֹת לְפָנַי עָשִׂיתִי" וְגוֹ' וְאוֹמֵר "כִּי עֹשֶׂה נְשָׁמוֹת לְפָנַי הֵמָּה" וְגוֹ' וְאוֹמֵר "וְנֶפֶשׁ לֹא יַעֲשֹׂה רָע" וְגוֹ' וְאוֹמֵר "וְנֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא" וְגוֹ' וְאוֹמֵר "הַנֶּפֶשׁ הַחֹטֵאת הִיא תָּמוּת" וְגוֹ' וְאוֹמֵר "הִנֵּה כָּל הַנְּפָשׁוֹת לִי הֵמָּה" וְגוֹ' וְאוֹמֵר "וְנֶפֶשׁ כִּי תִשְׁבֶּה" וְגוֹ' וְאוֹמֵר "וְנֶפֶשׁ כִּי תִפֹּל" וְגוֹ' וְאוֹמֵר "וְנֶפֶשׁ כִּי תִקְרַב" וְגוֹ' וְאוֹמֵר "וְנֶפֶשׁ כִּי תַקְרִיב" וְגוֹ' וְאוֹמֵר "וְנֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא" וְגוֹ' וְאוֹמֵר "וְנֶפֶשׁ כִּי תִגַּע" וְגוֹ' וְאוֹמֵר "וְנֶפֶשׁ כִּי תִגַּע" וְגוֹ' וְאוֹמֵר "וְנֶפֶשׁ כִּי תִשָּׁבַ

מעל מי · מלכיו ומסקנא ומכאן: **מאי נפקא ליה מיניה** · מאי מסקנן כיס חיפה לנביה: **פודין זה לזה מעשר שני** · חס ים לחיבו מעשר שני פרוה הכן מעל **חמרי**: הרי הוא כגופו שהרי הוא חולטו ומוטמיו עליו ולא מחר ניהו לנביה והרי הוא כמי תורה אור שפודהו הוא בעצמו: **ומלכיו זה לזה מעשר שני** · חס ים לבן מעשר עני לחלק לעניים מלכיו לחיבו חס חיבו עני וכן כולם חע"ם שחביב עליו כגופו וחס לא היה בידו מעשר זה היה טוען לו מוטת מעל: **לפעדפס** עליו מוטל להלכיו ולהסקומו מדה ביטוים וחס לחבו לרין לסטרה יחיבה יחכילנו מעשר עני: **שיטול מבין תרנקי כו'** · ולי לחרת כבוד החב על הבן בחסרון כיס היו חלה מעל חב, חס כן חלי תרנקי דקחמר רבי לחיעזר מעל חב הוח,ומחי נפקא ליה מיניה להכלימו: **ולמלמ רחמי** · ולחמר לחבוה מידי בריחמיה: **וקא עבר** · רב הוכח: **משום לפני עור** · שנוכש לבע לחבוה: **בסומכייני** · בחקום החפירה שחיט נחסר מדמיו בכך כנון בסוליו: **בשערין בשקלין** · משמע חחד מן השערין נחטרב בשקלין הרבה וקי"ל (סנהדרין ל' שס:) כל חיכי מיחום שבחורה שנחטרבו ואין יכול ליחה מהן בקלה ואיחה מהן בחמורה כולן יכול בקלה שאין חחה רשחי למשוך לח הקל לעשות חמורים: **אלפני עור לא תתן מכשול**? **דמחיל ליה ליקריה**, עלה נחחייב בו: **רבי שמעון חומר ידונו בשקילה** · שהיה קלה לחיות ליהנחיים לרבי שמעון שריפה חמורה משקילה וטעמח מפרש בשנהדרין (דף כ:): **חמר ליה** · רב יהודה בריה לרב חמר ליה יחזקאל לרב יחזקאל:לכבח לה חחניין לרב יחזקאל וחזו בשקלין רובא דח"ב לחמי חיים טעמח משום דשריפה חמורה מיקוק לי דליכח למימר כולן בשריפה דח"ב לחולח בך בחר מיעוטח: **בשקלין בשרפין** · דחע"ג דבשרפין רובא יכול בשקילה מפני שהיח קלה: **ספס רבנן סוף דקחמרי ליה לרבי שמעון** כו' · לפי דקחמרי שהשקילה חמורה לחו טעמח יבני למילחייהו חלח הבי חמרי יכול בשריפה נחר רובא,ודקחמרת יכול בשקילה להקל עליהם?לח חחה מיקל חלח מחמיר בשקילה חמורה: **גם חימא לעבוך הכי** · להויטו פחחוש שהוח טועה דקחמרת לי לח חחניין לי הכי: **כך כתוב בתורה ושוטי קא משער ליה** · והכי הוח לחומר ל עברת על ד"ח: **מקרא כתוב בתורה כך**: וחומר ל המקרא כמו שהוח כתוב **והוח עלמו יבין שטעה**: **מנא חומר השקיני מים** · חיש מלוה מהכיח לעשות כנון לקבור לח המח לו לייה: הכח

בבבוד אביו אמר רב מתנה הלכה כאיסי בן יהודה/א"ר יצחק בר שילא א"ר מתנה אמר רב חסדא האב שמחל על כבודו כבודו מחול, הרב שמחל על כבודו אין כבודו מחול ורב יוסף אמר אפי' הרב שמחל על כבודו,כבודו מחול שנאמר יויי הולך לפניהם יומם אמר רבא הכי השתא התם הקדוש ב"ה עלמא דילים הוא,ותורה דילים היא,מחיל ליה ליקריה הבא

שמות יג

שמניה הנסקלים בשרפים לקל על גב שנשרפים רובן הן בסקילה לפי שהיה קלה חלח הכי פירושו למה לי שריפה חמורה חפילו הכי חיפוק לי מקום דרובא בסקלים ניהו

זקן

לית ושקילין בתורת צדקה: כך כתוב בתורה · פי' דקס"ד דבתמיה יאמר וכי כתוב בתורה כך ושני דקאמר הפסיק כאן שכתוב והוא עצמו יבין שפעה · ור"ח והר"ם פירשו שאומרו לו כשואל ולא כמזהיר: הלולא

ע) גרסת ד"ל מעשר שני וס"ו פי' כלל הוסם ותולי דגרים בגבייתה בכדית בלל חומם ·

שמות ד מיי' פ"ו מהל' מעשר שני הל' יח:
שמות ה מיי' פ"ו מהל' מעשר שני הל' יט:
שמות ו מיי' פ"ו מהל' מעשר שני הל' כ:
שמות ז מיי' פ"ו מהל' מעשר שני הל' כא:
שמות ח מיי' פ"ו מהל' מעשר שני הל' כב:
שנא ט מיי' פ"ו מהל' מעשר שני הל' כג:
שנא י מיי' שם הל' יג
עוש"ע יו"ד סי' שלא סעי' ב:
שנא יא מיי' שם הל' יד
עוש"ע שם סעי' ג:
שנא יב מיי' שם הל' טו
עוש"ע שם סעי' ד:
שנא יג מיי' שם הל' טז
שנא יד מיי' פ"ח מהל' מ"ת הלכה יח
עוש"ע יו"ד סי' שלא סעי' ה:
שנא טו מיי' שם הל' יז
עוש"ע שם סעי' ו:
שנא טז מיי' שם הל' יח
עוש"ע שם סעי' ז:
שנא יז מיי' שם הל' יט
עוש"ע שם סעי' ח:
שנא יח מיי' שם הל' כ
עוש"ע שם סעי' ט:
שנא יט מיי' שם הל' כא
עוש"ע שם סעי' י:
שנא כ מיי' שם הל' כב
עוש"ע שם סעי' יא:
שנא כא מיי' שם הל' כג
עוש"ע שם סעי' יב:
שנא כב מיי' שם הל' כד
עוש"ע שם סעי' יג:
שנא כג מיי' שם הל' כה
עוש"ע שם סעי' יד:
שנא כד מיי' שם הל' כו
עוש"ע שם סעי' טו:
שנא כה מיי' שם הל' כז
עוש"ע שם סעי' טז:
שנא כו מיי' שם הל' כח
עוש"ע שם סעי' יז:
שנא כז מיי' שם הל' כט
עוש"ע שם סעי' יח:
שנא כח מיי' שם הל' ל
עוש"ע שם סעי' יט:
שנא כט מיי' שם הל' לא
עוש"ע שם סעי' כ:
שנא ל מיי' שם הל' לב
עוש"ע שם סעי' כא:
שנא לא מיי' שם הל' לג
עוש"ע שם סעי' כב:
שנא לב מיי' שם הל' לד
עוש"ע שם סעי' כג:
שנא לג מיי' שם הל' לה
עוש"ע שם סעי' כד:
שנא לד מיי' שם הל' לו
עוש"ע שם סעי' כה:
שנא לה מיי' שם הל' לז
עוש"ע שם סעי' כו:
שנא לו מיי' שם הל' לח
עוש"ע שם סעי' כז:
שנא לז מיי' שם הל' לט
עוש"ע שם סעי' כח:
שנא לח מיי' שם הל' מ
עוש"ע שם סעי' כט:
שנא לט מיי' שם הל' מא
עוש"ע שם סעי' ל:
שנא מ מיי' שם הל' מב
עוש"ע שם סעי' לא:
שנא מא מיי' שם הל' מג
עוש"ע שם סעי' לב:
שנא מב מיי' שם הל' מד
עוש"ע שם סעי' לג:
שנא מג מיי' שם הל' מה
עוש"ע שם סעי' לד:
שנא מד מיי' שם הל' מו
עוש"ע שם סעי' לה:
שנא מה מיי' שם הל' מז
עוש"ע שם סעי' לו:
שנא מו מיי' שם הל' מח
עוש"ע שם סעי' לז:
שנא מז מיי' שם הל' מט
עוש"ע שם סעי' לח:
שנא מח מיי' שם הל' נ
עוש"ע שם סעי' לט:
שנא מט מיי' שם הל' נא
עוש"ע שם סעי' מ:
שנא נ מיי' שם הל' נב
עוש"ע שם סעי' מא:
שנא נא מיי' שם הל' נג
עוש"ע שם סעי' מב:
שנא נב מיי' שם הל' נד
עוש"ע שם סעי' מג:
שנא נג מיי' שם הל' נה
עוש"ע שם סעי' מד:
שנא נד מיי' שם הל' נו
עוש"ע שם סעי' מה:
שנא נה מיי' שם הל' נז
עוש"ע שם סעי' מו:
שנא נו מיי' שם הל' נח
עוש"ע שם סעי' מז:
שנא נז מיי' שם הל' נט
עוש"ע שם סעי' מח:
שנא נח מיי' שם הל' ס
עוש"ע שם סעי' מט:
שנא נט מיי' שם הל' סא
עוש"ע שם סעי' נ:
שנא ס מיי' שם הל' סב
עוש"ע שם סעי' נא:
שנא סא מיי' שם הל' סג
עוש"ע שם סעי' נב:
שנא סב מיי' שם הל' סד
עוש"ע שם סעי' נג:
שנא סג מיי' שם הל' סה
עוש"ע שם סעי' נד:
שנא סד מיי' שם הל' סו
עוש"ע שם סעי' נה:
שנא סה מיי' שם הל' סז
עוש"ע שם סעי' נו:
שנא סו מיי' שם הל' סח
עוש"ע שם סעי' נז:
שנא סז מיי' שם הל' סט
עוש"ע שם סעי' נח:
שנא סח מיי' שם הל' ע
עוש"ע שם סעי' נט:
שנא סט מיי' שם הל' עא
עוש"ע שם סעי' ס:
שנא ע מיי' שם הל' עב
עוש"ע שם סעי' סא:
שנא עא מיי' שם הל' עג
עוש"ע שם סעי' סב:
שנא עב מיי' שם הל' עד
עוש"ע שם סעי' סג:
שנא עג מיי' שם הל' עה
עוש"ע שם סעי' סד:
שנא עד מיי' שם הל' עו
עוש"ע שם סעי' סה:
שנא עה מיי' שם הל' עז
עוש"ע שם סעי' סו:
שנא עו מיי' שם הל' עח
עוש"ע שם סעי' סז:
שנא עז מיי' שם הל' עט
עוש"ע שם סעי' סח:
שנא עח מיי' שם הל' פ
עוש"ע שם סעי' סט:
שנא עט מיי' שם הל' פא
עוש"ע שם סעי' ע:
שנא פ מיי' שם הל' פב
עוש"ע שם סעי' עא:
שנא פא מיי' שם הל' פג
עוש"ע שם סעי' עב:
שנא פב מיי' שם הל' פד
עוש"ע שם סעי' עג:
שנא פג מיי' שם הל' פה
עוש"ע שם סעי' עד:
שנא פד מיי' שם הל' פו
עוש"ע שם סעי' עה:
שנא פה מיי' שם הל' פז
עוש"ע שם סעי' עו:
שנא פו מיי' שם הל' פח
עוש"ע שם סעי' עז:
שנא פז מיי' שם הל' פט
עוש"ע שם סעי' עח:
שנא פח מיי' שם הל' צ
עוש"ע שם סעי' עט:
שנא פט מיי' שם הל' צא
עוש"ע שם סעי' פ:
שנא צ מיי' שם הל' צב
עוש"ע שם סעי' פא:
שנא צא מיי' שם הל' צג
עוש"ע שם סעי' פב:
שנא צב מיי' שם הל' צד
עוש"ע שם סעי' פג:
שנא צג מיי' שם הל' צה
עוש"ע שם סעי' פד:
שנא צד מיי' שם הל' צו
עוש"ע שם סעי' פה:
שנא צה מיי' שם הל' צז
עוש"ע שם סעי' פו:
שנא צו מיי' שם הל' צח
עוש"ע שם סעי' פז:
שנא צז מיי' שם הל' צט
עוש"ע שם סעי' פח:
שנא צח מיי' שם הל' ק
עוש"ע שם סעי' פט:
שנא צט מיי' שם הל' קא
עוש"ע שם סעי' צ:
שנא ק מיי' שם הל' קב
עוש"ע שם סעי' צא:
שנא קא מיי' שם הל' קג
עוש"ע שם סעי' צב:
שנא קב מיי' שם הל' קד
עוש"ע שם סעי' צג:
שנא קג מיי' שם הל' קה
עוש"ע שם סעי' צד:
שנא קד מיי' שם הל' קו
עוש"ע שם סעי' צה:
שנא קה מיי' שם הל' קז
עוש"ע שם סעי' צו:
שנא קו מיי' שם הל' קח
עוש"ע שם סעי' צז:
שנא קז מיי' שם הל' קט
עוש"ע שם סעי' צח:
שנא קח מיי' שם הל' קי
עוש"ע שם סעי' צט:
שנא קט מיי' שם הל' קיא
עוש"ע שם סעי' ק:
שנא קי מיי' שם הל' קיב
עוש"ע שם סעי' קא:
שנא קיא מיי' שם הל' קיג
עוש"ע שם סעי' קב:
שנא קיב מיי' שם הל' קיד
עוש"ע שם סעי' קג:
שנא קיג מיי' שם הל' קטו
עוש"ע שם סעי' קד:
שנא קיד מיי' שם הל' קטז
עוש"ע שם סעי' קה:
שנא קטו מיי' שם הל' קיז
עוש"ע שם סעי' קו:
שנא קטז מיי' שם הל' קיח
עוש"ע שם סעי' קז:
שנא קיז מיי' שם הל' קיט
עוש"ע שם סעי' קח:
שנא קיח מיי' שם הל' קכ
עוש"ע שם סעי' קט:
שנא קיט מיי' שם הל' קכא
עוש"ע שם סעי' קי:
שנא קכ מיי' שם הל' קכב
עוש"ע שם סעי' קיא:
שנא קכא מיי' שם הל' קכג
עוש"ע שם סעי' קיב:
שנא קכב מיי' שם הל' קכד
עוש"ע שם סעי' קיג:
שנא קכג מיי' שם הל' קכה
עוש"ע שם סעי' קיד:
שנא קכד מיי' שם הל' קכו
עוש"ע שם סעי' קטו:
שנא קכה מיי' שם הל' קכז
עוש"ע שם סעי' קטז:
שנא קכו מיי' שם הל' קכח
עוש"ע שם סעי' קיז:
שנא קכז מיי' שם הל' קכט
עוש"ע שם סעי' קיח:
שנא קכח מיי' שם הל' קל
עוש"ע שם סעי' קיט:
שנא קכט מיי' שם הל' קלא
עוש"ע שם סעי' קכ:
שנא קל מיי' שם הל' קלב
עוש"ע שם סעי' קכא:
שנא קלא מיי' שם הל' קלג
עוש"ע שם סעי' קכב:
שנא קלב מיי' שם הל' קלד
עוש"ע שם סעי' קכג:
שנא קלג מיי' שם הל' קלה
עוש"ע שם סעי' קכד:
שנא קלד מיי' שם הל' קלו
עוש"ע שם סעי' קכה:
שנא קלה מיי' שם הל' קלז
עוש"ע שם סעי' קכו:
שנא קלו מיי' שם הל' קלח
עוש"ע שם סעי' קכז:
שנא קלז מיי' שם הל' קלט
עוש"ע שם סעי' קכח:
שנא קלח מיי' שם הל' קמ
עוש"ע שם סעי' קכט:
שנא קלט מיי' שם הל' קמא
עוש"ע שם סעי' קל:
שנא קמ מיי' שם הל' קמב
עוש"ע שם סעי' קלא:
שנא קמא מיי' שם הל' קמג
עוש"ע שם סעי' קלב:
שנא קמב מיי' שם הל' קמד
עוש"ע שם סעי' קלג:
שנא קמג מיי' שם הל' קמה
עוש"ע שם סעי' קלד:
שנא קמד מיי' שם הל' קמו
עוש"ע שם סעי' קלה:
שנא קמה מיי' שם הל' קמז
עוש"ע שם סעי' קלו:
שנא קמו מיי' שם הל' קמח
עוש"ע שם סעי' קלז:
שנא קמז מיי' שם הל' קמט
עוש"ע שם סעי' קלח:
שנא קמח מיי' שם הל' קנ
עוש"ע שם סעי' קלט:
שנא קמט מיי' שם הל' קנא
עוש"ע שם סעי' קמ:
שנא קנ מיי' שם הל' קנב
עוש"ע שם סעי' קמא:
שנא קנא מיי' שם הל' קנג
עוש"ע שם סעי' קמב:
שנא קנב מיי' שם הל' קנד
עוש"ע שם סעי' קמג:
שנא קנג מיי' שם הל' קנה
עוש"ע שם סעי' קמד:
שנא קנד מיי' שם הל' קנו
עוש"ע שם סעי' קמה:
שנא קנה מיי' שם הל' קנז
עוש"ע שם סעי' קמו:
שנא קנו מיי' שם הל' קנח
עוש"ע שם סעי' קמז:
שנא קנז מיי' שם הל' קנט
עוש"ע שם סעי' קמח:
שנא קנח מיי' שם הל' קס
עוש"ע שם סעי' קמט:
שנא קנט מיי' שם הל' קסא
עוש"ע שם סעי' קנ:
שנא קס מיי' שם הל' קסב
עוש"ע שם סעי' קנא:
שנא קסא מיי' שם הל' קסג
עוש"ע שם סעי' קנב:
שנא קסב מיי' שם הל' קסד
עוש"ע שם סעי' קנג:
שנא קסג מיי' שם הל' קסה
עוש"ע שם סעי' קנד:
שנא קסד מיי' שם הל' קסו
עוש"ע שם סעי' קנה:
שנא קסה מיי' שם הל' קסז
עוש"ע שם סעי' קנו:
שנא קסו מיי' שם הל' קסח
עוש"ע שם סעי' קנז:
שנא קסז מיי' שם הל' קסט
עוש"ע שם סעי' קנח:
שנא קסח מיי' שם הל' קע
עוש"ע שם סעי' קנט:
שנא קסט מיי' שם הל' קעא
עוש"ע שם סעי' קס:
שנא קע מיי' שם הל' קעב
עוש"ע שם סעי' קסא:
שנא קעא מיי' שם הל' קעג
עוש"ע שם סעי' קסב:
שנא קעב מיי' שם הל' קעד
עוש"ע שם סעי' קסג:
שנא קעג מיי' שם הל' קעה
עוש"ע שם סעי' קסד:
שנא קעד מיי' שם הל' קעו
עוש"ע שם סעי' קסה:
שנא קעה מיי' שם הל' קעז
עוש"ע שם סעי' קסו:
שנא קעו מיי' שם הל' קעח
עוש"ע שם סעי' קסז:
שנא קעז מיי' שם הל' קעט
עוש"ע שם סעי' קסח:
שנא קעח מיי' שם הל' קפ
עוש"ע שם סעי' קסט:
שנא קעט מיי' שם הל' קפא
עוש"ע שם סעי' קע:
שנא קפ מיי' שם הל' קפב
עוש"ע שם סעי' קעא:
שנא קפא מיי' שם הל' קפג
עוש"ע שם סעי' קעב:
שנא קפב מיי' שם הל' קפד
עוש"ע שם סעי' קעג:
שנא קפג מיי' שם הל' קפה
עוש"ע שם סעי' קעד:
שנא קפד מיי' שם הל' קפו
עוש"ע שם סעי' קעה:
שנא קפה מיי' שם הל' קפז
עוש"ע שם סעי' קעו:
שנא קפו מיי' שם הל' קפח
עוש"ע שם סעי' קעז:
שנא קפז מיי' שם הל' קפט
עוש"ע שם סעי' קעח:
שנא קפח מיי' שם הל' קצ
עוש"ע שם סעי' קעט:
שנא קפט מיי' שם הל' קצא
עוש"ע שם סעי' קפ:
שנא קצ מיי' שם הל' קצב
עוש"ע שם סעי' קפא:
שנא קצא מיי' שם הל' קצג
עוש"ע שם סעי' קפב:
שנא קצב מיי' שם הל' קצד
עוש"ע שם סעי' קפג:
שנא קצג מיי' שם הל' קצה
עוש"ע שם סעי' קפד:
שנא קצד מיי' שם הל' קצו
עוש"ע שם סעי' קפה:
שנא קצה מיי' שם הל' קצז
עוש"ע שם סעי' קפו:
שנא קצו מיי' שם הל' קצח
עוש"ע שם סעי' קפז:
שנא קצז מיי' שם הל' קצט
עוש"ע שם סעי' קפח:
שנא קצח מיי' שם הל' ר
עוש"ע שם סעי' קפט:
שנא קצט מיי' שם הל' רא
עוש"ע שם סעי' ר:
שנא ר מיי' שם הל' רב
עוש"ע שם סעי' רא:
שנא רא מיי' שם הל' רג
עוש"ע שם סעי' רב:
שנא רב מיי' שם הל' רד
עוש"ע שם סעי' רג:
שנא רג מיי' שם הל' רה
עוש"ע שם סעי' רד:
שנא רד מיי' שם הל' רו
עוש"ע שם סעי' רה:
שנא רה מיי' שם הל' רז
עוש"ע שם סעי' רו:
שנא רו מיי' שם הל' רח
עוש"ע שם סעי' רז:
שנא רז מיי' שם הל' רט
עוש"ע שם סעי' רח:
שנא רח מיי' שם הל' רי
עוש"ע שם סעי' רט:
שנא רט מיי' שם הל' ריא
עוש"ע שם סעי' ר:
שנא ר מיי' שם הל' ריב
עוש"ע שם סעי' ריא:
שנא ריא מיי' שם הל' ריג
עוש"ע שם סעי' ריב:
שנא ריב מיי' שם הל' רידה
עוש"ע שם סעי' ריג:
שנא ריג מיי' שם הל' רטו
עוש"ע שם סעי' רידה:
שנא רידה מיי' שם הל' רטז
עוש"ע שם סעי' רטו:
שנא רטו מיי' שם הל' ריח
עוש"ע שם סעי' רטז:
שנא רטז מיי' שם הל' ריט
עוש"ע שם סעי' ריח:
שנא ריח מיי' שם הל' רכ
עוש"ע שם סעי' ריט:
שנא ריט מיי' שם הל' רכא
עוש"ע שם סעי' רכ:
שנא רכ מיי' שם הל' רכב
עוש"ע שם סעי' רכא:
שנא רכא מיי' שם הל' רכג
עוש"ע שם סעי' רכב:
שנא רכב מיי' שם הל' רכד
עוש"ע שם סעי' רכג:
שנא רכג מיי' שם הל' רכה
עוש"ע שם סעי' רכד:
שנא רכד מיי' שם הל' רכו
עוש"ע שם סעי' רכה:
שנא רכה מיי' שם הל' רכז
עוש"ע שם סעי' רכו:
שנא רכו מיי' שם הל' רכח
עוש"ע שם סעי' רכז:
שנא רכז מיי' שם הל' רכט
עוש"ע שם סעי' רכח:
שנא רכח מיי' שם הל' רל
עוש"ע שם סעי' רכט:
שנא רכט מיי' שם הל' רלא
עוש"ע שם סעי' רל:
שנא רל מיי' שם הל' רלב
עוש"ע שם סעי' רלא:
שנא רלא מיי' שם הל' רלג
עוש"ע שם סעי' רלב:
שנא רלב מיי' שם הל' רלד
עוש"ע שם סעי' רלג:
שנא רלג מיי' שם הל' רלה
עוש"ע שם סעי' רלד:
שנא רלד מיי' שם הל' רלו
עוש"ע שם סעי' רלה:
שנא רלה מיי' שם הל' רלז
עוש"ע שם סעי' רלו:
שנא רלו מיי' שם הל' רלח
עוש"ע שם סעי' רלז:
שנא רלז מיי' שם הל' רלט
עוש"ע שם סעי' רלח:
שנא רלח מיי' שם הל' רמ
עוש"ע שם סעי' רלט:
שנא רלט מיי' שם הל' רמא
עוש"ע שם סעי' רמ:
שנא רמ מיי' שם הל' רמב
עוש"ע שם סעי' רמא:
שנא רמא מיי' שם הל' רמג
עוש"ע שם סעי' רמב:
שנא רמב מיי' שם הל' רמד
עוש"ע שם סעי' רמג:
שנא רמג מיי' שם הל' רמה
עוש"ע שם סעי' רמד:
שנא רמד מיי' שם הל' רמו
עוש"ע שם סעי' רמה:
שנא רמה מיי' שם הל' רמז
עוש"ע שם סעי' רמו:
שנא רמו מיי' שם הל' רמח
עוש"ע שם סעי' רמז:
שנא רמז מיי' שם הל' רמט
עוש"ע שם סעי' רמח:
שנא רמח מיי' שם הל' רנ
עוש"ע שם סעי' רמט:
שנא רמט מיי' שם הל' רנא
עוש"ע שם סעי' רנ:
שנא רנ מיי' שם הל' רנב
עוש"ע שם סעי' רנא:
שנא רנא מיי' שם הל' רנג
עוש"ע שם סעי' רנב:
שנא רנב מיי' שם הל' רנד
עוש"ע שם סעי' רנג:
שנא רנג מיי' שם הל' רנה
עוש"ע שם סעי' רנד:
שנא רנד מיי' שם הל' רנו
עוש"ע שם סעי' רנה:
שנא רנה מיי' שם הל' רנז
עוש"ע שם סעי' רנו:
שנא רנו מיי' שם הל' רנח
עוש"ע שם סעי' רנז:
שנא רנז מיי' שם הל' רנט
עוש"ע שם סעי' רנח:
שנא רנח מיי' שם הל' רס
עוש"ע שם סעי' רנט:
שנא רנט מיי' שם הל' רסא
עוש"ע שם סעי' רס:
שנא רס מיי' שם הל' רסב
עוש"ע שם סעי' רסא:
שנא רסא מיי' שם הל' רסג
עוש"ע שם סעי' רסב:
שנא רסב מיי' שם הל' רסד
עוש"ע שם סעי' רסג:
שנא רסג מיי' שם הל' רסה
עוש"ע שם סעי' רסד:
שנא רסד מיי' שם הל' רסו
עוש"ע שם סעי' רסה:
שנא רסה מיי' שם הל' רסז
עוש"ע שם סעי' רסו:
שנא רסו מיי' שם הל' רסח
עוש"ע שם סעי' רסז:
שנא רסז מיי' שם הל' רסט
עוש"ע שם סעי' רסח:
שנא רסח מיי' שם הל' רע
עוש"ע שם סעי' רסט:
שנא רסט מיי' שם הל' רעא
עוש"ע שם סעי' רע:
שנא רע מיי' שם הל' רעב
עוש"ע שם סעי' רעא:
שנא רעא מיי' שם הל' רעג
עוש"ע שם סעי' רעב:
שנא רעב מיי' שם הל' רעד
עוש"ע שם סעי' רעג:
שנא רעג מיי' שם הל' רעה
עוש"ע שם סעי' רעד:
שנא רעד מיי' שם הל' רעו
עוש"ע שם סעי' רעה:
שנא רעה מיי' שם הל' רעז
עוש"ע שם סעי' רעו:
שנא רעו מיי' שם הל' רעח
עוש"ע שם סעי' רעז:
שנא רעז מיי' שם הל' רעט
עוש"ע שם סעי' רעח:
שנא רעח מיי' שם הל' רפ
עוש"ע שם סעי' רעט:
שנא רעט מיי' שם הל' רפא
עוש"ע שם סעי' רפ:
שנא רפ מיי' שם הל' רפב
עוש"ע שם סעי' רפא:
שנא רפא מיי' שם הל' רפג
עוש"ע שם סעי' רפב:
שנא רפב מיי' שם הל' רפד
עוש"ע שם סעי' רפג:
שנא רפג מיי' שם הל' רפה
עוש"ע שם סעי' רפד:
שנא רפד מיי' שם הל' רפו
עוש"ע שם סעי' רפה:
שנא רפה מיי' שם הל' רפז
עוש"ע שם סעי' רפו:
שנא רפו מיי' שם הל' רפח
עוש"ע שם סעי' רפז:
שנא רפז מיי' שם הל' רפט
עוש"ע שם סעי' רפח:
שנא רפח מיי' שם הל' רצ
עוש"ע שם סעי' רפט:
שנא רפט מיי' שם הל' רצא
עוש"ע שם סעי' רצ:
שנא רצ מיי' שם הל' רצב
עוש"ע שם סעי' רצא:
שנא רצא מיי' שם הל' רצג
עוש"ע שם סעי' רצב:
שנא רצב מיי' שם הל' רצד
עוש"ע שם סעי' רצג:
שנא רצג מיי' שם הל' רצה
עוש"ע שם סעי' רצד:
שנא רצד מיי' שם הל' רצו
עוש"ע שם סעי' רצה:
שנא רצה מיי' שם הל' רצז
עוש"ע שם סעי' רצו:
שנא רצו מיי' שם הל' רצח
עוש"ע שם סעי' רצז:
שנא רצז מיי' שם הל' רצט
עוש"ע שם סעי' רצח:
שנא רצח מיי' שם הל' רק
עוש"ע שם סעי' רצט:
שנא רצט מיי' שם הל' רקא
עוש"ע שם סעי' רק:
שנא רק מיי' שם הל' רקב
עוש"ע שם סעי' רקא:
שנא רקא מיי' שם הל' רקג
עוש"ע שם סעי' רקב:
שנא רקב מיי' שם הל' רקד
עוש"ע שם סעי' רקג:
שנא רקג מיי' שם הל' רקה
עוש"ע שם סעי' רקד:
שנא רקד מיי' שם הל' רקו
עוש"ע שם סעי' רקה:
שנא רקה מיי' שם הל' רקז
עוש"ע שם סעי' רקו:
שנא רקו מיי' שם הל' רקח
עוש"ע שם סעי' רקז:
שנא רקז מיי' שם הל' רקט
עוש"ע שם סעי' רקח:
שנא רקח מיי' שם הל' רקי
עוש"ע שם סעי' רקט:
שנא רקט מיי' שם הל' רקיא
עוש"ע שם סעי' רקי:
שנא רקי מיי' שם הל' רקיב
עוש"ע שם סעי' רקיא:
שנא רקיא מיי' שם הל' רקיג
עוש"ע שם סעי' רקיב:
שנא רקיב מיי' שם הל' רקידה
עוש"ע שם סעי' רקיג:
שנא רקיג מיי' שם הל' רקטו
עוש"ע שם סעי' רקידה:
שנא רקידה מיי' שם הל' רקטז
עוש"ע שם סעי' רקטו:
שנא רקטו מיי' שם הל' רקיח
עוש"ע שם סעי' רקטז:
שנא רקטז מיי' שם הל' רקיט
עוש"ע שם סעי' רקיח:
שנא רקיח מיי' שם הל' רכ
עוש"ע שם סעי' רקיט:
שנא רקיט מיי' שם הל' רכא
עוש"ע שם סעי' רכ:
שנא רכ מיי' שם הל' רכב
עוש"ע שם סעי' רכא:
שנא רכא מיי' שם הל' רכג
עוש"ע שם סעי' רכב:
שנא רכב מיי' שם הל' רכד
עוש"ע שם סעי' רכג:
שנא רכג מיי' שם הל' רכה
עוש"ע שם סעי' רכד:
שנא רכד מיי' שם הל' רכו
עוש"ע שם סעי' רכה:
שנא רכה מיי' שם הל' רכז
עוש"ע שם סעי' רכו:
שנא רכו מיי' שם הל' רכח
עוש"ע שם סעי' רכז:
שנא רכז מיי' שם הל' רכט
עוש"ע שם סעי' רכח:
שנא רכח מיי' שם הל' רל
עוש"ע שם סעי' רכט:
שנא רכט מיי' שם הל' רלא
עוש"ע שם סעי' רל:
שנא רל מיי' שם הל' רלב
עוש"ע שם סעי' רלא:
שנא רלא מיי' שם הל' רלג
עוש"ע שם סעי' רלב:
שנא רלב מיי' שם הל' רלד
עוש"ע שם סעי' רלג:
שנא רלג מיי' שם הל' רלה
עוש"ע שם סעי' רלד:
שנא רלד מיי' שם הל' רלו
עוש"ע שם סעי' רלה:
שנא רלה מיי' שם הל' רלז
עוש"ע שם סעי' רלו:
שנא רלו מיי' שם הל' רלח
עוש"ע שם סעי' רלז:
שנא רלז מיי' שם הל' רלט
עוש"ע שם סעי' רלח:
שנא רלח מיי' שם הל' רמ
עוש"ע שם סעי' רלט:
שנא רלט מיי' שם הל' רמא
עוש"ע שם סעי' רמ:
שנא רמ מיי' שם הל' רמב
עוש"ע שם סעי' רמא:
שנא רמא מיי' שם הל' רמג
עוש"ע שם סעי' רמב:
שנא רמב מיי' שם הל' רמד
עוש"ע שם סעי' רמג:
שנא רמג מיי' שם הל' רמה
עוש"ע שם סעי' רמד:
שנא רמד מיי' שם הל' רמו
עוש"ע שם סעי' רמה:
שנא רמה מיי' שם הל' רמז
עוש"ע שם סעי' רמו:
שנא רמו מיי' שם הל' רמח
עוש"ע שם סעי' רמז:
שנא רמז מיי' שם הל' רמט
עוש"ע שם סעי' רמח:
שנא רמח מיי' שם הל' רנ
עוש"ע שם סעי' רמט:
שנא רמט מיי' שם הל' רנא
עוש"ע שם סעי' רנ:
שנא רנ מיי' שם הל' רנב
עוש"ע שם סעי' רנא:
שנא רנא מיי' שם הל' רנג
עוש"ע שם סעי' רנב:
שנא רנב מיי' שם הל' רנד
עוש"ע שם סעי' רנג:
שנא רנג מיי' שם הל' רנה
עוש"ע שם סעי' רנד:
שנא רנד מיי' שם הל' רנו
עוש"ע שם סעי' רנה:
שנא רנה מיי' שם הל' רנז
עוש"ע שם סעי' רנו:
שנא רנו מיי' שם הל' רנח
עוש"ע שם סעי' רנז:
שנא רנז מיי' שם הל' רנט
עוש"ע שם סעי' רנח:
שנא רנח מיי' שם הל' רס
עוש"ע שם סעי' רנט:
שנא רנט מיי' שם הל' רסא
עוש"ע שם סעי' רס:
שנא רס מיי' שם הל' רסב
עוש"ע שם סעי' רסא:
שנא רסא מיי' שם הל' רסג
עוש"ע שם סעי' רסב:
שנא רסב מיי' שם הל' רסד
עוש"ע שם סעי' רסג:
שנא רסג מיי' שם הל' רסה
עוש"ע שם סעי' רסד:
שנא רסד מיי' שם הל' רסו
עוש"ע שם סעי' רסה:
שנא רסה מיי' שם הל' רסז
עוש"ע שם סעי' רסו:
שנא רסו מיי' שם הל' רסח
עוש"ע שם סעי' רסז:
שנא רסז מיי' שם הל' רסט
עוש"ע שם סעי' רסח:
שנא רסח מיי' שם הל' רע
עוש"ע שם סעי' רסט:
שנא רסט מיי' שם הל' רעא
עוש"ע שם סעי' רע:
שנא רע מיי' שם הל' רעב
עוש"ע שם סעי' רעא:
שנא רעא מיי' שם הל' רעג
עוש"ע שם סעי' רעב:
שנא רעב מיי' שם הל' רעד
עוש"ע שם סעי' רעג:
שנא רעג מיי' שם הל' רעה
עוש"ע שם סעי' רעד:
שנא רעד מיי' שם הל' רעו
עוש"ע שם סעי' רעה:
שנא רעה מיי' שם הל' רעז
עוש"ע שם סעי' רעו:
שנא רעו מיי' שם הל' רעח
עוש"ע שם סעי' רעז:
שנא רעז מיי' שם הל' רעט
עוש"ע שם סעי' רעח:
שנא רעח מיי' שם הל' רפ
עוש"ע שם סעי' רעט:
שנא רעט מיי' שם הל' רפא
עוש"ע שם סעי' רפ:
שנא רפ מיי' שם הל' רפב
עוש"ע שם סעי' רפא:
שנא רפא מיי' שם הל' רפג
עוש"ע שם סעי' רפב:
שנא רפב מיי' שם הל' רפד
עוש"ע שם סעי' רפג:
שנא רפג מיי' שם הל' רפה
עוש"ע שם סעי' רפד:
שנא רפד מיי' שם הל' רפו
עוש"ע שם סעי' רפה:
שנא רפה מיי' שם הל' רפז
עוש"ע שם סעי' רפו:
שנא רפו מיי' שם הל' רפח
עוש"ע שם סעי' רפז:
שנא רפז מיי' שם הל' רפט
עוש"ע שם סעי' רפח:
שנא רפח מיי' שם הל' רצ
עוש"ע שם סעי' רפט:
שנא רפט מיי' שם הל' רצא
עוש"ע שם סעי' רצ:
שנא רצ מיי' שם הל' רצב
עוש"ע שם סעי' רצא:
שנא רצא מיי' שם הל' רצג
עוש"ע שם סעי' רצב:
שנא רצב מיי' שם הל' רצד
עוש"ע שם סעי' רצג:
שנא רצג מיי' שם הל' רצה
עוש"ע שם סעי' רצד:
שנא רצד מיי' שם הל' רצו
עוש"ע שם סעי' רצה:
שנא רצה מיי' שם הל' רצז
עוש"ע שם סעי' רצו:
שנא רצו מיי' שם הל' רצח
עוש"ע שם סעי' רצז:
שנא רצז מיי' שם הל' רצט
עוש"ע שם סעי' רצח:
שנא רצח מיי' שם הל' רק
עוש"ע שם סעי' רצט:
שנא רצט מיי' שם הל' רקא
עוש"ע שם סעי' רק:
שנא רק מיי' שם הל' רקב
עוש"ע שם סעי' רקא:
שנא רקא מיי' שם הל' רקג
עוש"ע שם סעי' רקב:
שנא רקב מיי' שם הל' רקד
עוש"ע שם סעי' רקג:
שנא רקג מיי' שם הל' רקה
עוש"ע שם סעי' רקד:
שנא רקד מיי' ש

עין משפט נר מצוה

שגה א מיי' פ"ו מהל' מ"ם הל"ו סמ"ג עשין ד"ל סעיף יד:
שנו ב מיי' פ"ג מהל' מלכים הל' ג:
שנו ג מיי' פ"ו מהל' מ"ם הלכה ט סמג עשין ג' טוש"ע י"ד סי' רמ"ד סי' רמ"ו ס"ו:
שנה ד מיי' שם הל' ג ופ"ב ה"ב טוש"ע שם סעי' ב:
שנט ה מיי' שם טוש"ע שם סעיף ג:
שם ו מיי' שם הל' ג טוש"ע שם סעי' ו:
שמא ז ח מיי' שם הל' ד ע"פ שם סעי' ה:

זקן תלמיד • פי' כבוגעטש תלמיד רשע ועם הארץ וקשה דהיכי קאמר חיסי בן יהודה דמיעטא תלמיד חפילו הלא מלוה לחפילו להכותו לגזותו וזלזלו לכך כתלמיד לשון שוחטין כמו פתחי תלמיד המתחת (דף נג:) כלומר כור ועם הארץ כדמתרגמינן והתלמה לא תעשה (ברחשית מז): ואין זקן אלא חכם שנאמר אספה לי שבעים איש מזקני ישראל (במדבר יא טז): מאי זקן דאית ביה קנין: לאתויי גזירה שוה גמורה היא דאם כן ליכתבו תלמיד חכם בלא זקן: ואי לא הוה תלמיד הכי הוה ליה למימר זקן אלא מאי תלמיד: ה"ג זקן לאתויי מאי

יכול יהדרנו כממון • כלכתיב (ויקרא יט) לא תהדר פני גדול דמשמע בממון וכגון ולא לא תהדר בכיבו (שמות כג) : **מי לא עסקינן** • כלומר מי לא משמע נמי לפילו טקב מרגניתא שמומעת יקרה היא ומלריך ליה למיקס ותע"ג דבטל ממלכתו ואיכא חסרון כיס : **מה** **סידור שאין כן ביטול מלאכה** • דאין לשון הידור אלא בשיאות פניס לו בממון ולו בכיבוד דברים ואין במשמעו ביטול מלאכה : **מה קימה שאין כה חסרון כיס** • דהא לוקימנא דבשאין בה ביטול מלאכה עסקינן ואו לא שייך בה חסרון כיס : **אף הידור שאין בו חסרון כיס** • ועל כרחיך לא נכתב הידור אלא לדרוש כדאמרן למעוטי עמידה מרחוק ולמעוטי בית המרחץ דאמרן: **עומדין מפניהם** • במכילתי בכורים קאי דשנוכרים בחוך ירושלים : **נמלמם מכשילין** • אלא יביאו עוד שיאמרו "נכזים הנו בעיניהם ונלמו מקום חיבוב מלוה הוא ,ולילו בני אדם הגיכרים מקוטים בעיר ועסוקים במלות לא הוה למיקס מקמייהו: **מפוזפז** • מרחק כדמוכרגמי' (בראשית מג) "וירחק" ואסתי : **שני** **מומפיס** • שני מיקשיות של ספר שניתי לו מדרש לגדולתו : **שני שליש שליש** • שני חלקים של שליש הספר : **חורש כהנים** • ספר ויקרא שניתי לו בריישא של מדרש הספר : **כמן היה מהרהר** • ומלוד היה ולא הכין בעבדך לפניו : **בתי יומת** • מקום שבני אדם עומדים עליהם והא דל' שמעון בני בבי עמודים מקום שעומדים לבושים דהשם מקום הידור הוא : **פ"נ מפפכרא** • דל' שמעון בני בבי בריאי מדקאמר ליה בהן יוסי ומהכהר : **לאומפיס שאני** • פעמיס שהוא עדוד ומעיין בשמועתיה לפני כיסאו למרמן וע"ל היא שנורה בפיו ולבו ומעיין בה בבית המרחץ : **ברשיעי עסקינן** • בחמיה למה לי קרא לפ לוה ועלם עיניו הרי עבר על "מקום והלבת": **ומן היובים** • בחרבע תמוחיו כלקמן (עמוד ב) : **פ"ל וירפא** • יש לך לילה מן היולר ביומו מחשבותיו להפכר ממלומו : **שיש בה** **הידור** • כבוד ומשיאות פניס שהבר הגיכר הוא שבשבילו עמד : **בחידר גיסא** • הבהר מפסיק ביניהם : **ולאו** **דב מוכסן הוא** • ותף על פי שחסס רחוקים יותר מד' לממות לידעני לבו למיקס : **לאו מדמתין** • לא מזכרע לעמוד שהיינו מרוחים : **ולי מקיף** • מסבב דלך לחרים שלא לעבור לפני הלבור : **מיי** • מלריך ימים : **דגיהי בפו בדבנן** • תמיד לגיליס שלגלה ולבם גם בחכמים כחילו הם מהם : **גיהי** • בלע"ז פריב"ן : **הרפתקי** • מקרוחת ולרוח ולאו נסיס הרבה ומופקיס : **עדו עליהן** • עברו עליהם : **מבי יהיב ידא לסבי** • פושמ יהו לזקיס כל כמה שעובריס שלגו ובשעבון עליו : **רבא** • היה שולח שלוחיו לפפוע להן יד לחבל הוא עלמו לא : **רב נחמן משדר גוואי** • סריסים שהיו תמיד לפניו לפי שהיה שר חמן הגשית ואב ב"ד היו רגילין לעמוד לפניו משריסים להיות ולכוחן למען זקיס עובריס לפניו היה שולח הגך סריסים להחזיק בידם שלל הוא עלמו לא שלח לגזול בחורתו דלמר "לי לאו חורה כמה נחמן היכא הלכך אין חשיבותי בשביל עלמי אלא בשביל חורה" ואיך דמסכת חבי יהיב ידא לסבי דבא משדר שלוחיה, רב נחמן משדר גוואי אמר: "אי לאו חורה כמה נחמן בר אבא איבא בשוקא א"ר אייבו אמר ר' יוחנן אין

"מפני שיבה תקום והדרת ,תקום והדרת פני זקן ומדלא כתב הבי ש"מ חד הוא אמא מר וכול יהדרנו בממון ת"ל "תקום והדרת" מה קימה שאין בה בסרון כיס אף הידור שאין בו בסרון כיס וקימה ליח בה בסרון כיס·מי לא עסקינן דקא נקיב מרגניתא אדהכי והכי קאים מקמיה וְבְטֵיל ממלאכתיה? אלא אקיש קימה להידור מה הידור שאין בו ביטול אף קימה שאין בה ביטול ואקיש גמי הידור לקימה מה קימה שאין בה בסרון כיס אף הידור שאין בו בסרון כיס,מכאן אמרו **אין בעלי אומניות רשאין לעמוד מפני תלמידי חכמים בשעה שעוסקין במלאכתם,ולא **והחנן [כל בעלי אומניות עומדים מפניהם ושואלים בשלומם ולהם "אחינו אנשי מקום פלוני בואכם לשלום]? א"ר יותנן מפניהם עומדים מפני תלמידי חכמים אין עומדים,אמר רבי יוסי בר אבין *בוא וראה כמה חביבה מצוה בשעתה שהרי מפניהם עומדים מפני תלמידי חכמים אין עומדים" ודלמא שאני התם דא"כ (ויקרא יט) אתה מכשילו לעתיד לבא. אמר מר וכול יעמוד מפניו מבית המרחץ ,ולא והא ר' חייא הוה יתיב בי מסרוחא ולחליף ואזיל רבי שמעון בר רבי ולא קם מקמיה ואיקפד ואתא אמר ליה לאבוה "שני חומשים שניתי לו בספר תהלים ולא עמד מפני" ותו בר קפרא ואמרי לה ר' שמואל בר ר' יוסי הוה יתיב בי מסרוחא על ואזיל ר' שמעון בר רבי ולא קם מקמיה ואיקפד ואתא א"ל לאבוה "שני שליש שליש שניתי לו בתורת כהנים ולא עמד מפני" ואמר לי "שמא בהן יושב ומהרהר,טעמא דידהו יושב ומהרהר הא לאו הכי יתיב בי לא קשיא הא בבתי גואי הא בבתי בראי *דאמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן בכל מקום מיתר להרהר חוץ מבית המרחץ ומבית הכסא" דילמא לאונסיה שאני **אבול יעצים עיניו כמי שלא ראהו* ברשיעי עסקינן אלא **אבול יעצים עיניו מקמי דלימשיה זמן חיובא רבי ממא וזמן חיובא הא לא חזי ליה–דקאים מקמיה ת"ל תקום מקמיה שיש בה הידור? הני אומרי זה ר' אממי אמר אביי לא אמרן אלא ברבו שאינו מובהק אבל ברבו המובהק 'מלא עיניו אביי מכי הוה חזי ליה לאודניה דחמרא דרב יוסף דאתי הוה קאים,אביי הוה רכיב חמרא וקא מסגי אגודא דנהר סגיא' יתיב רב משרשיא ורבנן באידך גיסא ולא קמו מקמיה אמר להו *ולאו רב מובהק אנא? אמרו ליה אדעתין: **ר' שמעון בן אלעזר אומר מנין לזקן שלא יטריח? ת"ל "זקן ויראת": אמר אביי נקטינן "דא" מקיף חי',אביי מקיף ,רבי זירא מקיף,רבינא הוה יתיב קמיה דר' ירמיה מדיפתי' חלף ההוא גברא קמיה ולא מיכסי רישיה אמר "כמה חציף הא גברא" א"ל דלמא ממחא מחסיא ניהו דגיסי בה רבנן : **אמי בן יהודה אומר מפני שיבה תקום ואפילו כל שיבה במשמע: אמר ר' יוחנן הלכה כאמי בן יהודה, ר' יוחנן בוה קאי מקמי סבי דארמאי–אמר "כמה הרפתקי עדו עלייהו–דהני ,רבא קאי מיקם "הידור עבר לתו ,אביי "יהיב ידא לסבי, רבא משדר שלוחיה, רב נחמן משדר גוואי אמר: "אי לאו תורה כמה נחמן בר אבא איבא בשוקא א"ר אייבו אמר ר' יוחנן**

אין בעלי אומניות רשאין לעמוד כו' • תימה מה לשון רשאי שייך דמממע דליכא לימסורת ויש"ל דמיירי בעוסקין במלאכת מחריס* והשתא שייך לשון רשאין ומיהו י"ל דשאיס כמו מיבין כי היכי דתנן בעבריו פרק המקדיש שדהו (דף מח:) כמה רוצה לדש ליקן בסור זה לעולה תע"פ שאיט רשאי פי' תע"פ שאיט חייב והשתא ניחא דמייירי בעוסקין במלאכת עצמן" : **שני** מומפין • פי' בקונטי' לשון חומש הספר וי"מ ממשה חומשין יס בו כמו בכל תורה אלא תמרוס אלו חפיקי (תהלים ס) כלומר תעמוד על חפיקי מיס (שם מג) לך טוב ליקרלל (שם עג) תפלה למשה (שם ג) יאמרו נאולי (שם קו) לכל אחד מן הספרים לגו מסיים בחמן לבד מן החמיון שהוא סוף תהלים : [**שמא** בהן יושב ומהרהר כו' • לא היה לריך לומר 'בהן'דס"ס בשאר ד"ס לגא הא דקאמר שכי סוד ה' ליראיו יבא שייך לומר ר' חייא יבא עלי אס לא הייתי מסתכל בספר תהלים כו' • ת"י :]

מפרשי מהרש"א

[ובן מצ"י במולין נה: ע"ש]

מבנה
"ג' קרן" פיגורה נהקרי אף קרי"אה
3 גיליונות אהאחוז בסוף זה:

נוסח
[וכן ע"ע מוס' מולין נה: ד"ה לין ומוס' ערכין כה: ד"ה לומדין]

שסב א מיי' פ"ו מהל' ת"ת כ"ג סמג עשין ג טוש"ע י"ד סי' רמד סעיף כ:

מבנה
"שקוק..."

שסג ב מיי' פ"ד מהל' נכנויים הלכה יג:

נוסח
שסד ג (מיי' פ"ג מהל' ק"ש פ"ג) טוש"ע י"ד סימן רמד סעיף ד בהגה"ם:

שסה ד מיי' פ"ג מהל' ק"ש הלכה ג סמג עשין יח טוש"ע ת"ח סי' פה סעיף ב:

שסו ה ו מיי' פ"ו מהלכות ת"ת הל' יג סמג עשין ג טוש"ע י"ד סי' רמד סעי' ב ג:

שסז ז מיי' שם פ"ה הלכה ז סמג שם טוש"ע שם סעיף ה:

נוסח
שסח ח מיי' שם פ"ו הלכה ט טוש"ע שם סעיף ו:

שסט ט י מיי' שם פ"ו הלכה ט טוש"ע שם סעיף ז:

מבנה
"ולא קם מקמיה" כי אמטיס זה לא קאי אהא קאי אהרחוק

נוסח
• הרעץ עינו כמי שלא ראהו כלי טלא יראה ו' בלוק לקוים

• ט"ז מוחק למאות ק"ו

תום' ר"י הזקן

ובשיל מסלאכתו • ויש ש"ם באותה קיפה ז מה הידור שיטול להדרו אפי' כשעושה מלאכתו אף קיפה • שאם עושה מלאכה אינו מצווה לקום: ומה קיפה [שאין בו חסרון כיס] שהרי אינו ניתן לו ממונו • אינו רשאין מר"ש באלו מ"ר פ"ו משעוסקי' במלאכת אחרים ע"כ • ולי"ש נ"ב דעשוקי' במלאכתן לא משמע משמע מלאכת אחרים אלא משמע מלאכת עלמן ושפיה דעובדא דר' הניגא פתרוה דאלו פרעות נמי משמע שהיה עוסק במלאכת עלמו דקא קרי ליה פתורא כלומר שהיה שולחני אע"פ שנתרחק שם ר"ש לגרש שהיה משתכר בשביל אחרים למחצה • ופי' אינן רשאין כלומר מצד החיוב והוא כמו אינן חייבין דלפרש"י קשה אפי' הם במלאכת אחרים אאאי אינן רשאין ישלמו לבעל הבית שבר בסולם • אלא ודאי אינן רשאין מצד החיוב קאמר

נוסח
ריטב"א
תכא"ו
לקו"ת

שחתורה לא צוותה שיקומו מפני ת"ח בשעה שעוסקים במלאכתן היולך אינן רשאין לעשות כן מפני כבוד התורה והוא כפו אינן חייבין וכן דעת הר"ם בת"ה פ"ו שכתב ואין בעלי אומניות חייבים לעמוד מפני ת"ח בשעה שעוסק' במלאכתן : ודומיא דהתם נהלק לחמשה ספרים : בתי גוואי שעומדים שם ערומים שאין שם התורה : רבו שאינו מובהק היא אם הוא גדול היטב אעפ"כ שכא לפרוע כלל או אם היא פחות היטב לילמדו קצת כפו שביארתי בסוף אלו מליאות • ורבו מובהק לא מקרי אלא כשלמד הרב הכמהו מפנו : הוה קאים ורכוב כמהלך דמי ונתחייב לעמוד כמלא עיניו דרבו מובהק היה • לאו אדעתין פלומי לא ראיתך • נקפיון • קבלה היא בידינו שאם מקף עליו את הדרך. והולך בדרך אחר כדי שלא ישריחם מאריך ימים • דניים • דעתם קלוכה אצל החכמים והורתלו בכך ואינם מקפידים כשהולכים למקום בניעלי הרגלים • הלכה כאיסי • ומסתברא דאיסי לא פליג אדר' יוסי ותרוייהו פליגי את"ק דבעי וקנה • הלכך אפי' ינוק וחכים וכן דעת הר"ם : הרפתקי סבות ועניינים : עדו עברו • כמו ולא עדה עליו שחל : אפ"ה

אין תלמיד חכם רשאי לעמוד מפני רבו **משום** שחרית וערבית • **מכבוד שמים** • שהרי פני יוקרו הוא מקבל לעת שחרית וערבית ועריבת ולתו לתדעתיה ורואה לפרש דדין זה הוא טהב לעת שחרית וערבית: **גמרא לא** • מתי טרחת לזכות דמילתא הוא: **לא** הדרין בבית הכנ דמסתמא עמדו שחרית וערבית **לכבד תלמידים** ניטרח גרסינן: **ועוד לא יהיה נראה** • הין טוב לעת תורה "שנאמר [נחמיה ה:] כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזובו תלמודו ולא יאריך ימים לעת תלמוד תלמודו מסתכת

הורה אור

"אין תלמיד חכם רשאי לעמד מפני רבו אלא שחרית וערבית כדי שלא יהיה כבודו מרובה מכבוד שמים מיתיבי [ד' שמעון בן אלעזר אומר מנין לזקן שלא יטריח ל"ל זקן ויראת ואי אמרת שחרית וערבית בלבד אמאי לא ניטרח חיובא הוא אלא לאו כולי יומא לא לעולם שחרית וערבית בלבד ואפ"ה כמה דאפשר ליה לא ניטרח. אמר ר' אלעזר כל ת"ח שאין עומד מפני רבו נקרא רשע ואינו מאריך ימים ותלמודו משתכח שנאמר "וטוב לא יהיה לָרשע ולא יאריך ימים כַּצֵל, אשר איננו יָרֵא מִלפני (אלהים) מורא זו איני יודע—מהו בשהוא אומר "ויראת מאלהיך" הרי 'מורא' זו קימה ואימא יִמָּרֵאת רבית, ומוראת משקלות? ר' אלעזר יפני פני גמר. אביעיא לי בנו והוא רבו מהו לעמוד מפני אביו? ת"ש דאמר לֵיה שמואל לרב *יהודה *שיננא יקום מקמי אבוך שאני רב יחזקאל דבעל מעשים הוה דאפילו מר שמואל נמי קאים מקמיה ואלא מאי קאמר ליה? הכי קאמר ליה "זימנין דאתי מאתרי קם את מקמיה ולא* תיתוש ליקרא דידי. אביעיא לי בנו והוא רבו מהו שיעמוד אביו מפניו? ת"ש דאמר ר' יהושע בן לוי אני איני כדי לעמוד מפני בני אלא משום כבוד בית נשיא, שמעא דאנא רביה, הא איהו רבאי קאימנא מקמיה, ה"ק אני איני כדי לעמוד מפני בני ואפילו הוא רבאי—דהא אנא אבוה, אלא משום כבוד בית נשיא אביעיא לי רכוב כמהלך דמי או לא? אמר אביי ת"ש [א] סמא יושב וטהור עומד, סמא עומד תחת האילן וטהור יושב, טהור יושב, ואם ישב הטמא, הטהור סמא ובן באבן המנוגעת ואמר רב נחמן בר כהן ואת אומרת "רכוב כמהלך דמי ש"מ אביעיא לי מהו לעמוד מפני ספר תורה ר' חלקיה ור' סימון ור' אלעזר אמרי קל וחומר *מפני לומדיה עומדים, מפניה לא כל שכן, ר' אלעי ור' יעקב בר זבדי הוו יתבי, חליף ואזיל ר' שמעון בר אבא ובקו מקמיה, אמר להו: חזרא דאתון חביבי ואנא חבר, ועוד כלום תורה עומדת מפני לומדיה? סבר לה כר' אלעזר דאמר ר' אלעזר "אין ת"ח רשאי לעמוד מפני רבו בשעה שעוסק בתורה, "ליטי עלה אביי: "והבישו אחרי משה עד בואו האהלה" ר' אמי ור' יצחק נפחא *חד אמר לגנאי וחד אמר לשבח מאן דאמר לגנאי כדאיתא מ"ב לשבח אמר ר' חקיה אמר ר' תנינא בריה דר' אבהו א"ר אבהו א"ר אבדימי דמן חיפא חכם עובר, עומד מלפניו ד' אמות וכיון שעבר ד' אמות יושב "אב ב"ד עובר, עומד מלפניו מלא עיניו, וכיון שעבר ד' אמות יושב, עובר, עומד מלפניו מלא עיניו ואינו יושב עד שישב במקומו שנאמר "והבישו אחרי משה עד בואו האהלה": *כל מצות עשה שהזמן גרמא וכו': ת"ר אחותי מצות עשה שהזמן גרמא? סוכה ולולב, שופר וציצית ותפילין

לו בכתיפו של זה הטמאה: **מהו לעמוד** • מי מימייב למיקם לו לת: **תורה עומדת מפני לומדים** • היו קרי להו לדידהו תורה עלמה ולדידיה קרי לומדיה: **לייט עלה אביי** • להך דרכי תלעזר כל מתן דליים ליה: **כדתניא** • מסוס דדבר מגוזה הוא לת לילה לפרכמה והרי הוא מפורש *במדרש רבי תנחומא לאו גוזרו אמון הכל מקלט: **שומד מלפניו** • ממתחיל ליכנס לתוך תרבע תמות ותיזו ויוקב עד שיטעבר היתנו תרבע תנוות תבניות: **שנאמר וכיון תחרי מקם** • ומקם נקיק היה: ותפילין

מכבוד שמים • שהרי פני יוקרו הוא מקבל לעת שחרית וערבית ועריבת ולתו לתדעתיה ורואה לפרש דדין זה הוא טהב לעת שחרית: **גמרא לא** • מתי טרחת לזכות דמילתא הוא: **לא** הדרין בבית הכנ דמסתמא עמדו שחרית וערבית **לכבד תלמידים** ניטרח גרסינן: **ועוד לא יהיה נראה** • הין טוב לעת תורה "שנאמר [נחמיה ה:] כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזובו תלמודו ולא יאריך ימים לעת תלמוד תלמודו מסתכת

מקמי מכוך • ותע"ג דרב יהודה רבים הוה כדתמרי' לעיל (דף נב.) תכת לת מתניית תכי: **מנת מלי קמתר ליה** • תמתי לריך לתזוהויה תי לתו למילף מינה תורתה בתלמת דתקן על פי שאת רבו תייב **לעמוד מפניו**: **מני מיני כדתי לעמוד מפני בני** • קס"ד דס"ק תני רבו של בני ולת הייתי כדי לעמוד מפניו לת מפני שנתחתן בגשיא ומדקתמר תי תיני כדי ס"מ דתיתו היה כדי שהיה תלמידו הוא ליה למיקם: **ס"ק** • לומר תיני כדי דקתמר, לתו מסוס גדולת תורה הוא לת לת מפני סהות תבני, קתמר, דתין תב כדי לעמוד מפני הבן: **רכוב כמהלך דמי** • רכו רכוב, כמהלך דמי ולריך לעמוד מפניו: **או לאו** — כמהלך דמי לת לת כיוב, דבתריה דיליה תלין והת קת יתיב: **ס"ג** להך בריית' בת"כ **קמת יושב** תחת האילן, **וטהור עומד**, טמא, **טמא עומד** תחת האילן וטהור יושב, טהור יושב, **וחס יושב** הטמא, **הטהור טמא** וכן **בתבן המנוגעת** וילף לה מקרת דתתן מעורב מטמא טהור הכסם עמו לתהל לת"כ יושב המטרע וריקת דבריית' הכי ליתת ממתן מקלן תמרו הטומת יושב תחת האילן רבי: **טמא עומד תחת האילן וטהור יושב, עטור** • דיקיכת טהור לת מהני מידי לת יקיכת טמא: **וכן בתבן המנוגעת** • ותדם מסתה תחת האילן וטהור יושב תחת האילן לת טמא הטהור עד שיגיב טמא האילן, וחס יגב טמא האילן הטמא הטהור ותפי' הוא עומד: **ומה תומרה** • מדקתני וכן בתבן המנוגעת: **רכוב כמהלך דמי** • דלת כתריה דיליה תזילן לת בתר בהמה הטמאתו להה הכת לת בתר תבן תזילן לת בתר לדם הטמאה תזילן דתי בתריה דילה תזילן תפילו לת יגב טמאה טמא הטהור תת תיתי מיתב יתבת בתיקו היו קרי להו לדידהו תורה עלמה ולדידיה קרי לומדיה: **לייט עלה אביי** • להך דרכי תלעזר כל מתן דליים ליה: **כדתניא** • מסוס דדבר מגוזה הוא לת לילה לפרכמה והרי הוא מפורש *במדרש רבי תנחומא לאו גוזרו אמון הכל מקלט: **שומד מלפניו** • ממתחיל ליכנס לתוך תרבע תמות ותיזו ויוקב עד שיטעבר היתנו תרבע תנוות תבניות: **שנאמר וכיון תחרי מקם** • ומקם נקיק היה: ותפילין

הגהות הגר"א

[א] גמ' סמא יושב כו'. מי' כנוסה כגמ"ש דנכרות דף כה:

* ד"ה רבי יוחנן ואת תתלוץ בתוך זמנה מתרגם בפרק [ב]ראשונה דף ס"ב ע"ב

גליון השי"ם

גמ' יושב מתח האילן ומהור כו' • עי' יבמות דף קי ע"ב תד"ה כיון שנכנס:

עיין תוס' ב"ק ס"ג ע"ב ד"ה אביעיא לי' [עמ"ש על הגליון תגיגה טו:]

נוסח א

א"ן [ואמ"ן] בגמ' רבו יוחנ מקראת כבן יום

[וכ"כ תוס' מולין נד:]

נוסח ב

ג' ענ"ן ת"ח ש"מ ענו ואמ"ן מקנ רבו

נוסח/מקבץ

◇ סדנה על מצות בניין קיומן [מקבץ רבו ע"ג ס"ב. ספני ס"ת. ספני ס"ת. ספני ס"ת

ותפילין. וקסבר לילה לאו זמן תפילין הוא כמו שבת ויו"ט לאו זמן תפילין הילכך כיון דאיכא שעתא דלא מיחייב בה זמן גרמא הוא: **תניא**. בתמיה: **ובלבד שתהא**. בתמיה וכי כלל קאמר הואיל ומצות עשה שהזמן גרמא ליכא לילה כלל: **ורבי אלעזר אומר**. ליל לחמשה תורה אור

ותפילין (א)אזהרי מצות עשה שלא הזמן גרמא? (ב)מזוזה, מעקה, אבידה, ושילוח הקן, הלא אהא מצה ישמחה יהלהל דמצות עשה שהזמן גרמא ונשים חייבות, והא תלמוד תורה, פריה ורביה, ופדיון הבן דלאו מצות עשה שהזמן גרמא הוא ונשים פטורות? אמר רבי יוחנן אין למדין מן הכללות ואפילו במקום שנאמר בן חוץ דתנן בכל מערבין ומשתתפין חוץ מן המים ומלח ורו' ליכא יוהאיבא כמהין ופטריות אלא אין למדין מן הכללות ואפילו במקום שנאמר בו חוץ; ומצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות אבל מתפילין מה תפילין נשים פטורות אף בל מצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות, ותפילין גמר לה מתלמוד תורה מה תלמוד תורה נשים פטורות אף תפילין נשים פטורות, ואפילו למ"ד (מנחות דף מג.) ליליות חובת גברי הוא תפילין למזוזה מתפילין לתלמוד תורה איתקיש בין בפרשה ראשונה בין בפרשה שניה, תפילין למזוזה בפרשה שניה לא איתקיש, מזוזה לתלמוד תורה? סלקא דעתך דכתיב "למען ירבו ימיכם" גברי בעי חיי נשי לא בעי חיי, הכי סלקא דמצות עשה שהזמן גרמא דכתיב "בסוכות תשבו שבעת ימים" מעברא רחמנא "האזרח" "להוציא את הנשים הא לאו הכי נשים חייבות? אמר אביי איצטריך סלקא דעתך אמינא הואיל דכתיב "בסוכות תשבו כעין תדורו "מה דירה איש ואשתו אף סוכה איש ואשתו ורבא אמר איצטריך

ותפילין ולילים. תע"ג דקיימא לן בהקומן רבה (מנחות דף לו:) דלילה זמן תפילין והלכה ואין מורין כן מ"מ שפיר הוי מצות עשה שהזמן גרמא שהרי אין טהרני אבשחות וכי"ט כדדרשינן בפרק המוצל תפילין (עירובין דף צו.) לפי שאין לריכין לות דשבת גופה תיקני לות כדכתיב כי לות היא ולילים דחשבינן הכא מצות עשה שהזמן גרמא ר"י דהייט כרבי שמעון דבפרק התכלת (מנחות דף מג.) דסבר לילה לאו זמן לילים הוא ופוטר נשים כדאיתא התם וכן הלכה להא דפרק במה מדליקין (שבת דף כה:) מפרש טעמא דסדין פטורה מן הלילים גזירה משום כסות לילה והייט טעמא לרבי שמעון דוקא ועוד קאמר בפ"ב דברכות (דף יד:) דבמערבא אין מחייבין נשים בקריאת שמע משום דסברי לילים הוא ואין חיוב קריאת שמע בלילה ותימה היכי חשיב לילים מ"ע שהזמן גרמא למ"ד (מנחות דף מג.) לילים מוכח טעם היא כיון דכלי קופסא מייבין בלילים והתם ליכא זמן גרמא כלל דבין ביום בין בלילה מייבין ואפילו למ"ד (שם) לילים חובת גברי הוא קשה דכמו דכסות לילה פטורה כשהוא לובשה ביום ה"נ כסות יום מייבת בלילה דהכי ממריגן בירושלמי כסות יום שלבשה בלילה מייבת בלילים וה"נ היכי חשיב לה זמן גרמא כיון שחייבה בין ביום ובין בלילה ותומר ר"י כיון שחיובו מלי כמה שהזמן גרם לביטלה ביום יש לה ליתשב זמן גרמא שזמן לביטלה גורם החיוב: **מזעקה** אבידה ושילוח הקן. תימה לרבי דכל היכי כתיב לאו במעקה כתיב (דברים כב) לא תעשה דמיט בביתך תע"ג דמוקמינן ליה (נב"ק דף סו:) למגדל בלא רט וכולט לטעם דהייט שימה בידים מ"מ תני נמי למעקה להא דרבי בקיפאי ועשית מעקה כי מצות עשה לא תעשה ובחבירה נמי כתיב זו מצות עשה לא תעשה ובחבירה נמי כתיב (דברים כב) לא תוכל להתעלם ובטלוה הקן כתיב (שם) לא תקח האם על הבנים וח"כ אין יכיו בכיס פטורות אפילו בם זמן גרמא והא הכתוב הכתוב אלא לאתויי כל שומכין שבתורה ואומר ר"י דכבולהו מצאתם כהו עשה בלא לאו ומעקה אין שייך לא תעשה דמיט בכובה בית מתחילה על מנת שלא לעשות מעקה אבל אם היה בדעתו לעשות מעקה ולאחר שבנאו נמלך או שעשה ונפל אין אם שלא עשה דוחעשית מעקה ואין בכיס פטורות ובהבירה נמי מצאתה לה עשה בלא לאו [ג"ל דמפי יהוד עי' כ"מ כה: וכ"כ תוס' כב ד"ה לעשות ועוד וכו']

ביטלוהו. חיוב מעקה לא נאמר אלא בבית הראוי לדור בו ולא בעלייה שאין דרך בני אדם לדור בה ולא בבית שאין לו גג שיעור ד' על ד' ולא בגג שאין לו גובה עשרה טפחים ולא בגג שיש לו גובה יותר מי"ו אמה ולא בגג שיש בו פחות מג' על ג' ולא בגג שאין בו ד' מחיצות גבוהות עשרה טפחים ולא בגג שיש בו יותר מי"ו אמה ולא בגג שיש בו פחות מג' על ג' ולא בגג שאין בו ד' מחיצות גבוהות עשרה טפחים: **ובלבד שלא יהא**. בתמיה וכי כלל קאמר הוא אלא לרבי יוסי הגלילי דאמר לעיל (דף כה:) נשים פטורות וכן פדיון הבן כדלעיל בפירקין (שם): **ופריה ורביה**. לתמרן לעיל (דף כה:) **מלמד תורה**. דלתמרן נשים חייבות בתלמוד מלה דבר תורה שנאמר "לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות" כל שיש בכל תאכל חמץ יצא בקום תאכל מלה ונשים חייבות בכל תאכל חמץ למות לא תעשה היא: **וכן שמחה**. כרגל כדכתיב (דברים טז) "ושמחת בחגך אתה ובנך ובתך": **מלמד תורה**. לתמרן לעיל (דף כה:) נשים פטורות וכן פדיון הבן כדלעיל בפירקין (שם): **ופריה ורביה**. לתמרן ביבמות (דף סה:) תניא מלוה על פריה ורביה לא תעשה ויוצא לה מן "וכבשוה" תיש דרכו לכבוש ואין דרכה של אשה לכבוש וכל דלא קריון ביה "וכבשוה" לא קריון ביה "פרו ורבו": **אין למדין מן הכללות**. כל היכא דתני כלל כי האי גוונא כל מצות עשה וכו' וכל מצות לא תעשה הכל חייבין ברחיה אין למדין מהם אלא לחיוב בהו דלאו דוקא ואפילו מקום שנאמר בו "חוץ" לחיוב למימר מדאפיק ליה לחפיק מינה ש"מ דוקא הוא ולא שייר מידי אלא לחיוב הוא דאין למדין: **כגון מערבין**. עירובי תלוכין: **ומשתתפין**. שיתופי מבואות: **חוץ מן המים ומן המלח**. למדי דניין דבמקום מזוטרו של אדם מצוה לירחו ובמיתו: **ופטריות**. מיני תולדין הם וקיש להו לרבנן דלעיל ניין: **גמירי מפפיון**. דמה מלינו בתפילין שהיא מצות עשה שהזמן גרמא ונשים פטורות אף כל וכו' ולקמן פריך לעיל מתפילין לפטור מלה ממלה והקהל לחיוב: **גמירי מסלמוד תורה**. דלחיתקום להדדי ומנמתם לבניך (דברים ו) וכתיב בתריה וקשרתם לאות: **מה מלמוד תורה נשים פטורות**. לכתיב לבניך ולא לבנותיך אף תפילין נשים פטורות: **ונקיש תפילין למזוזה**. למייב הנשים להא דכתיב בתריה "וכתבתם על מזוזות" וגימ מה מזוזה נשים חייבות כדלקמן אף תפילין נשים חייבות, ומשניין תפילין לת"ח לחיתקום בין בפרשה שניה לחשוה כדפריכית לעיל בין בפרשה שניה "והיו לטוטפות בין עיניכם" ומייב ליה "ולמדתם אותם את בניכם": **תפילין למזוזה לא לחיתקיו בנשים**. שתלמוד תורה מפסיק ביניהם: **ונקיש מזוזה לתלמוד תורה**. כדלחיתקום בפרשה שניה דמייב ליה וכתבתם וגימ נשים פטורות: **לא מ"ד**. לפטור נשים מדתלה מתן שכרה בריבוי ימים ונשי נמי בעי חיי: **תלמוד תורה לגופיה הא מנשים**. בריחיתא היא במסכת סוכה: **תיובתיך**

חיוב נפקותא כשיהיה לחבה לקיים מצות עשה דהי הוה לחיוב לנשים פטורות מעשה דלאו הזמן גרמא כמו כן יהיו פטורות מן הלאוין דלחיוב למימר דחתי עשה ודמי ל"ת לבל כסהן חייבות בעשה דלאו הזמן גרמא חו לא יבא עשה לחר ויבטלו דלין עשה דוחה לא תעשה ועשה לך הקשה הר"ר יוסף מתרני שרחל על פירוש זה ל"ב גבי לין מלילין בשמן שריפה בי"ט (שבת דף כה.) משום די"ט עשה ולא תעשה ושריפה קלשים חיוב לגלי עשה משום שחיוב בעשה די"ט דהוי זמן גרמא וכי תוכל להלילך בשמן שריפה בי"ט וכ"ש לין הכי נמי חמתי לא ליתסתיוו חבא דלא חמר לך לגלי עשה חתי חיוב לך לחיוב בעשה שיש עמו לאו חף לאלו לגלי עשה חף בבא לאלו לגלי עשה משום דלא חמר

סד"א גילף ט"ו ט"ז מתג המצות מה להלן נשים חייבות. פירש בקונטרס כל שיטו בכל תאכל חמץ ישנו בקום אכול מצה וה"ת למאי ליצטריך במצה דכל שיטו בכל תאכל ולומר דנשים חייבות במצה בלמ"ד מכי ידעינן שנשים חייבות במצה דתי פטורות למה לי למיכתב להוציא לת נשים דגבי סוכה פטיחא דפטורות דהא מ"ע שהזמן גרמא היא אלא ס"מ דנשים חייבות במצה ולהכי ליצטריך למיכתב גבי סוכה להוציא לת נשים גילף ט"ו ט"ז מתג המצות ואם כן למה לי למיכתב לת נשים ו"ל דע"כ דלמעוטי לכל שיטו ו"ל דע"כ ליצטריך למעוטי לכל שיטו דתי לת דחזיון מיניה דנשים חייבות במצה ס"א לת החזרת לחת לרבוי נשים דלמעוטי לת ליצטריך דהא ט"ו שהזמן גרמא הוא לכל שיטו בכל תאכל חמץ ת"כ ע"כ לת החזרת למעוטי לחת לרבוי נשים דלמעוטי לת ליצטריך דמ"ש דט"ו ט"ז נפקא לת בעלה משמחה. פי' בקונטרס

אשה בין תוכח השמחה בה תלת על בעלה שמשמחה למצה מתי תיכח למימר פירוש דכתיב בה שמחה דכתיב (דברים טז) והלוי והגר והיתום והאלמנה ומצי בשרויה תלת למכתב לת נקבה היה תלת בעניה הכתוב מדבר שבתחייב מי שהיה שרויה תלת לשמחה מצה במאכל ובמשתה ולכי פסחו עד כאן לקוטו ונקבה לר"ת דהייט בזמן שהיו בהמ"ק קיים כדמוכח בערבי פסחים (פסחים דף קט.) דקאמר לכשיש ברלוי להס ביין ובשיר ברלוי להס בכנדי לבטוים וההוא מילתא לת מיקומקמת תלת בזמן שהיו בהמ"ק קיים כדאמר התם לבזמן הזה אין שמחה תלת ביין אלא בזמן שבהמ"ק קיים אין שמחה תלת בבשר שנאמר וזבחת שלמים ואכלת שם ושמחת ועוד דמשמע ממוך לשון הקונטרס שהיו חייב להעלותה לירושלים ולהחליפה שלמי שמחה מיהו בשמ' תניגה (דף ו.) לת משמע הכי דקאמר התם בן שהיו לריך לאתו מייב להעלות עולת ראיה להכי הביא ואם הוא לריך לאתו היו חייבין עד החיונא ומן תתייה וקאמר לבי עד הכא דהוה לחיוב דמיחייבה בשמחה תתייה ועוד לי שמחה בכלי פסחו אלא בזמן הזה ועוד מצית בתוספתא(דתניגה פ"ח) *שלש מצות נלטוו ישראל בראיה תניגה שמחה בשמיעה שכולה לשמים ויש בתניגה מה שאין בשמיעה שכן מוהגת לפני הדבור ויש בשמחה שאין בשמיעה שהשמחה מוהגת בחיים ובשאה שאין בשמיעה שכולה לשמים ויש בתניגה מה שאין בשמיעה שכן מוהגת לפני הדבור ויש בשמחה שאין בשמיעה שהשמחה מוהגת בחיים ובשאה שאין בשמיעה שכולה לשמים ויש בתניגה מה שאין בשמיעה שכן מוהגת לפני הדבור ויש בשמחה שאין בשמיעה שהשמחה מוהגת בחיים ובשאה

[כל זה ליתא בתניגה ו:]

איצטריך סד"א נילף חמשה עשר-חמשה עשר מחג המצות מה להלן נשים חייבות אף כאן נשים חייבות, צריכא דאי דמצות עשה שהזמן גרמא ומעבדא לרחמנא יכול הנשים אלהיהן הנשים הא לאו הכי נשים חייבות איצטריך סד"א נילף ראיה ראיה כתיב הכא ראיה כתיב התם מה ראיה האמור להלן נשים אף כאן נשים אבל בעלה משמחה משמחה, אי אמרת בשלמא אבל בעלה משמחה אלא אי אמרת אבל בעלה לא משמחה מאי איכא למימר בשלמא אצלו אשתו דהוה מצה והקהל שני כתובים הבאים כאחד *וכל שני כתובים הבאין כאחד אין מלמדים אי הכי תפילין וראוה נמי שני כתובים הבאים כאחד ואין מלמדים צריכי לאו כתב רחמנא תפילין הוה אמינא נילף ראיה ראיה מקהל ואי כתב רחמנא ראיה ולא כתב תפילין הוה אמינא אמיש תפילין למזוזה צריכא אי הכי מצה והקהל נמי צריכי צריכי בשלמא אי כתב רחמנא הקהל ולא כתב מצה ה"א נילף חמשה עשר-חמשה עשר מחג הסוכות, אלא ניכתוב רחמנא מצה ולא בעי הקהל ואנא אמינא מטפלים חייבים נשים לא כל שכן הילכך הוה להו כתובים הבאים כאחד ואין מלמדים הניחא למאן דאמר אין מלמדין אלא למאן דאמר מלמדין מאי איכא למימר, ותו מצות עשה שלא הזמן גרמא נשים חייבות ונילף מכתובים הבאים כאחד ואין מלמדים, דהוה ליה תלמוד תורה ואשה ופריה ורביה, שני כתובים הבאים כאחד אין מלמדים, ולרבי

תוספות

**איצטריך סד"א נילף חמשה עשר-חמשה עשר מחג המצות מה להלן נשים חייבות אף כאן נשים חייבות, צריכא דאי דמצות עשה שהזמן גרמא ומעבדא לרחמנא יכול הנשים אלהיהן הנשים הא לאו הכי נשים חייבות איצטריך סד"א נילף ראיה ראיה כתיב הכא ראיה כתיב התם מה ראיה האמור להלן נשים אף כאן נשים אבל בעלה משמחה משמחה. תין תוכח השמחה בה תלת על בעלה שמשמחה למצה מתי תיכח למימר. תא שמע (דברים טז) והגר והיתום והאלמנה: כשרויים תלנו. לת בעניה היה תלת בעניה הכתוב מדבר ועלוה מי שהיה שרויה תלת במאכל ומשתה וכלי פסחו לת"ת בין בהמ"ק קיים בין אין בהמ"ק קיים: ונילף. למיכתב פטורה בתרוייהו דלת נמירי מהדדי הילכך לת למימרת דתין מלמדין מיכתיב בתרוייהו תלת משום דלת הוה נמיר חד מחבריה כדמפרש וחוץ: דמי כתב רחמנא. פטורה דנשים בתפילין ולת כתב ברחיה ה"ת נילף (ה) רלויה מהקהל למייב לת הנשים: מ"ט מצה והקהל נמי לריכי. ולת שני כתובים הבאים כאחד ואין מלמדים אלא למאן דאמר אין מלמדין מאי איכא למימר; ותו מצות עשה שלא הזמן גרמא נשים חייבות כמנלן דילפי ממלאכה: מה מורא דהוה ליה תלמוד תורה ואשה ופריה ורביה שני כתובים הבאים כאחד ולכל שני כתובים הבאים כאחד אין מלמדים, ולרבי

תוספות

מ"ל. נילף כל מלות עשה שהזמן גרמה ממלה והקהל למיוכח: **ממורא**. לית לחמו ולבין תילתו דילפינן דיה נשים לטיל (דף כא.) כשהוא לומר תילתו הרי כתן שנים: **ונילף מתלמוד תורה**. לפטורה: **מילעדיך**. למיוטוטה בהדיה: **מה לתלן נשים חייבות**. בתכילת מלה לילה הרחטוה: **רלויה**. מלות עשה היה ילחה כל זכורך: **רלויה מסקנא**. לכתיב ביה (דברים יח) בכח כל ישראל לירלות והתם נשים חייבות לכתיב התכנשים והטף: **ונתדילפינן מתפילין** לפטורה. לתמני. (לעיל דף כא.) פריך דגמר כל מלות עשה שהזמן גרמה מתפילין לפטור לת הנשים בבנין לב דמה מלינו בתפילין: **נילף**. בנין לב כמה מלינו משמחה שהיא מלות עשה שהזמן גרמה ונשים חייבות: **בעלה משמחה**. לין תוכח השמחה תלויה בה תלת על בעלה שמשמחה קדי ליה ושימחת: **תלמוד מאי לילף למימר**. הת כתיב בה שמחה לכתיב (דברים טז) והגר והיתום והאלמנה: **כשרויים תלנו**. לת בעניה היה תלת בעניה הכתוב מדבר ועלוה מי שהיה שרויה תלת במאכל ומשתה וכלי פסחו: **מי מכי תפילין ולילף נמי ניסוי שני כתובים כו'**. והיכי ילפה מתפילין לפטור הת כתיב פטורה לין בתפילין לתיתקש לת"ת לין ברחיה לכתיב זכורך להוליה לת הנשים: **נמיר**. למיכתב פטורה בתרוייהו דלת נמירי מהדדי הילכך לת למימרת דתין מלמדין מיכתיב בתרוייהו תלת משום דלת הוה נמיר חד מחבריה כדמפרש וחוץ: **דמי כתב רחמנא**. פטורה דנשים בתפילין ולת כתב ברחיה ה"ת נילף (ה) רלויה מהקהל למייב לת הנשים: **מ"ט מצה והקהל נמי לריכי**. ולת שני כתובים הבאים כאחד ואין מלמדים אלא למאן דאמר אין מלמדין מאי איכא למימר; ותו מצות עשה שלא הזמן גרמא נשים חייבות כמנלן דילפי ממלאכה: **מה מורא דהוה ליה תלמוד תורה ואשה ופריה ורביה שני כתובים הבאים כאחד ולכל שני כתובים הבאים כאחד אין מלמדים, ולרבי**

ופדיון הבן. דילפינן לעיל בפירקין (דף כט.) כשיש פטורות מלפדות כגיסה דכתיב תיפדה תפדה. תיובתא דר' יוחנן בן ברוקא ולר' יוחנן בן ברוקא דאמר כשיש בפריה ורביה כשיש יכיל לומר מצות עשה שלא הזמן גרמא לחוב ממורת והא הוו מורת ופריה ורביה שני כתובים הבאין כאחד: לריכי. כלומר לזו בתין כאחד הורה אור ניכהו ולמימרא דתין מלמדין שלא תרוייהו לריכי דאי כתב חד לא ידעינן דאיכא תרי גמיר מיניה דרכו נעכו. תם התרן במלחמה ותין דלכה כו' וכיון דלא קריכן בה וכבשוה לא קריכן בה פרו ורבו: סיפק בידו לעשות. לכבד את הבן שתין לימה תחריש עליו: לא תתחייב כלל. לפלו פטורה: פניחא לי. לעיל קאי דתיובתא נילף מת"ח ופדיון הבן כר': מ"ל. נילף מת"ח ופדיון הבן שאר מלות עשה שלא הזמן גרמא לפטור: ספוגתי ידעי כו'. תלמידים שבספוגת ומנו רב אחא בר יעקב סהיה דר בספוגת כדאמר בהשופתין (כ"ב דף מז.) גבי שתן ופריכה נמ"ש מכוונו דלכה רב אחא בר יעקב בספוגת אחא שתן ונפקיה לברייה: למען תהיה תורת ה'. הרי כל התורה הוקשה לתפילין ולא שבקינן הקישא וגמרינן מבנין אב ממלה והקהל לזמן גרמא ולא מהלמוד תורה ופדיון הבן לשלא הזמן גרמא: ומדמלות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות שלא הזמן גרמא נשים חייבות. מדתלינקרך היקישא למיפטריהו מזמן גרמא, מכלל דכשאר מלות חייבות: פניחא כו'. פלוגתא היא במסכת שבת (דף פח.) ובפרק בתרא דעירובין (דף צה:): מ"ל. ת"ל תיפכח תיכוח למילף שלא הזמן גרמא נשים פטורות: ומאני מלן שמעת ליה מפי סבריא ר"מ. בעירובין, ולדידיה לא לינטריך היקישא תלת כדגמרינן בריש מבנין אב וגמר מרתיה דהוי מלות עשה שהזמן גרמא ונשים פטורות ודקאמר לן לעיל וילף ממלה והקהל לתיובא ר"מ סבר שני כתובין הבאים כאחד תין מלמדין: ופרכינן ורבי יהודה דאמר מלמדין. בסנהדרין (דף מז:) ותמר נמי בעירובין (דף סו:) דתפילין מלות עשה שלא הזמן גרמא ומ"ל מהיכא תיתי פטורה למלות עשה שהזמן גרמא: משום רבוי שמחה גרמא. ולא סבירא לן כלתי דתמר לעיל תמה, בעלה מעמחה: כל לכל עוגמין. ולאתין עוגמין = מלקות הן: דבי ר' אליעזר מנא לו'. למר לפרושי ממני' מייתי לה מלת חייבי לאוין שנאמר בהם אזהרה ועונש מייתי נמי מנב מהיכא לאיתרבו לדיני ממון ומיתה למות על ידן ההורגן: גבל מיפות. מיתחייב ההורגן עליהם יחיה וכן הגזל כופר: בר קמייתא. דמיתחני בקרבן שבועת הפקדון דגזל הגר בפ' נגמר: דמיתה היא. לחי ליתא בכלל דינין אין לה חייב הכל נוהגין לומר והיא נוהגת את האדם והכל בדיני הימנה: מכל כופר. "והמית איש או" דמשמע גבי כופר לשון המעוד שהרג את האדם: ת"ל ליכא תלת ג' כתובים ומאי מתרץ (ג) ר' יהודה דאמר מלמדין ממ"ע שהזמן גרמא לימוק מהקהל ויל"ל דמוקי קידום היום בהדי מלה והקהל והוו ג' כתובים ואין מלמדין ואפיקנהו מיהו מן התורה דכתיב (שמות כ) זכור את יום השבת זכירה על היין וכל שימנו בפמירה ישנו בזכירה והני כמי הואיל ואיפקנהו בפמירה מיהא נמי בזכירה וכתבה הם עליה טפי דאין עליה לא עוכש ולא תגת ויל"ל דמכל מקום לינטריך כפרה היכא דכתיב בה עוכש לגבות כגון גבי עריות: חיש

ולרבי יוחנן בן ברוקא *דאמר על שניהם הוא אומר "ויברך אותם אלהים פרו ורבו" מאי איכא למימר [משום] דהוה ת"ח ופדיון הבן שני כתובים הבאים כאחד *וכל שני כתובים הבאים כאחד אין מלמדין ולרבי יוחנן בן ברוקא נמי ניהוו פריה ורביה ומורא שני כתובים הבאים כאחד ואין מלמדין? צריכי דאי כתב רחמנא מורא ולא כתב פריה ורביה הוה אמינא "וכבשוה" אמר רחמנא איש דדרכו לכבש אין, אשה דאין דרכה לכבש לא, קא משמע לן פריה ורביה ולא כתב מורא ה"א *איש דסיפק בידו לעשות אין, אשה דאין סיפק בידה לעשות לא, תתחייב כלל, צריכא. ולרבי יוחנן בן ברוקא נמי הוו שני כתובים הבאים כאחד אין מלמדין אלא למ"ד מלמדין מאי איכא למימר אמר רבא: *פפונאי ידעי לה לטעמא דהא מילתא ומנו רב אחא בר יעקב אמר קרא °והיה לך לאות על ידך ולזכרון בין עיניך למען תהיה תורת ה' בפיך *תבקשה כל התורה כולה לתפילין מה תפילין מ"ע שהזמן גרמא ונשים פטורות אף כל מ"ע שהזמן גרמא נשים פטורות, ומרמצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות, מכלל דמ"ע שלא הזמן גרמא נשים חייבות, ולריכא למ"ד תפילין=מ"ע שהזמן גרמא אלא למ"ד תפילין=מ"ע שלא הזמן גרמא מאי איכא למימר [מאן] שמעת ליה דאמר תפילין=מ"ע שלא הזמן גרמא-ר' מאיר, וסבר לה "שני כתובים הבאים כאחד *וכל שני כתובים הבאים כאחד אין מלמדין, ולר' יהודה דאמר שני כתובים הבאים כאחד מלמדין, ותפילין=מ"ע שלא הזמן גרמא, מ"ל [משום] דהואי מצה שמחה והקהל °שלשה כתובים הבאים כאחד ושלשה כתובים הבאים כאחד אין מלמדין: "וכל מצות לא תעשה וכו': *מנהני מילי *אמר רב יהודה אמר רב וכן [תנא] דבי ר' ישמעאל אמר קרא °איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם" °"השוה הכתוב אשה לאיש לכל עונשין שבתורה *דברי רבי אליעזר תנא אמר קרא °אשר תשים לפניהם" "השוה הכתוב אשה לאיש לכל דינים שבתורה *רבי חזקיה תנא אמר קרא והמית איש או אשה" השוה הכתוב אשה לאיש לכל *מיתות שבתורה *וצריכא דאי אשמעינן הך קמייתא, כשום כפרת רחם רחמנא עלה אבל דינין אימא איש דבר משא ומתן אין, אשה לא ואי אשמעינן הא משום דחיותה היא אבל כופי אימא איש

ולרבי יוחנן בן ברוקא נמי הוו מורת ופריה ורביה שני כתובים. ול"ת לימתי לא קאמר לרבנן ליהוו מורת ומוזה כ' כתובים ולמאי דפריטים לעיל דתרוייהו לריכי למי שפיר: **מכלל** דמ"ע שלא הזמן גרמא נשים חייבות. פי' בקונטרס מדלילטריך קרא להיקישא למיפטר נשים מזמן גרמא מכלל דמ"ע שלא הזמן גרמא נשים חייבות פירוש דאי ס"ד פטורות אמאי לילטריך היקישא דתפילין למיפטר נשים מזמן גרמא בלאו הכי הוה ילפינן השתא כשלא הזמן גרמא נשים פטורות כ"ש זמן גרמא ולא ניהיל דהיכי מלי למיתי מהקישא דתפילין לחדרכה דהיכי דתי ס' שפיר מיניה הוה לימלי מהקישא דתורה ה' כפיך על ת"ת לו על פדיון הבן להקישא תלין ולומר כי היכי דנשים פטורות מתלמוד (ג) לו מפדיון דהייט מ"ע שלא הזמן גרמא ס"ל פטורות מכל מ"ע שלא הזמן גרמא כמו דמקים לפטור דהזמן גרמא לתפילין תלת ס"מ מדכתב בהי היקישא לתפילין דהוי הזמן גרמא מכלל דשאר מלות עשה שלא הזמן גרמא נשים חייבות:

אלא למ"ד תפילין הוי מ"ע שלא הזמן גרמא מאי לימא למימר. פי' הקונטרס דאדרבה מיפכח הוה לן למימר דשלא הזמן גרמא נשים פטורות מתפילין ושהזמן גרמא נשים חייבות מהקהל דסבר שני כתובים הבאים כאחד מלמדים ומשני מאן שמעת ליה דתפילין לא הוו זמן גרמא רבי מאיר וסבר לה שני כתובים הבאים כאחד מלמדין ופירש בקונטרס דלמדייה לן לילטריך היקישא תלת כדגמרינן לעיל מבנין אב וגמרינן מרתיה דהוי מ"ע שהזמן גרמא ונשים פטורות ודקאמר לן גילף ממלה והקהל לתיובא ר"מ סבר שני כתובים הבאים כאחד תין מלמדים ס"ל והייט טעמא דמ"ע שהזמן גרמא נשים פטורות דדוקא במלה והקהל כתב רחמנא לומר לחייבות אבל כל מ"ע שהזמן גרמא בעלמא נשים פטורות הכין דתין מלמדין הוו כמו מיעוטא דוקא הכי הני פטורות אבל שלא הזמן גרמא בעלמא נשים חייבות:

בשום דהוי שמחה מלה והקהל שלשה כתובים הבאים כאחד. ול"ת תרתי ההיא דמ"ע שהזמן גרמא פטורות דלימא למילף ממלה והקהל דלילטריך למיפטר נשים מזמן גרמא בעלמא דשמחה לחודה לא ילפינן מינה כלום דהא אין שמחה אלא בבשר ויין כדאמרינן בפרק ד' מיתות (דף סו:) ואמר רב יהודה אמר רב אין שמחה אלא בבשר שנאמר "ושמחת בחגך" ואמר רב יהודה אמר רב אין שמחה אלא ביין שנאמר "ויין ישמח לבב אנוש" ומשני מלה והקהל לחיובא ילפינן מינה ולא לפטור ומיהו קשה דלמ"ד (דף לד:) שמחה בעלמא נשים חייבות ליכא למילף מינה כלום ואפילו למ"ד שמחה בעלמא נשים פטורות ליכא למילף מינה כלום דהא מלה והקהל לחיובא אתיא ומיהו קשה דלמ"ד שמחה בעלמא נשים חייב

אִישׁ דבר מצות הוא לן לחתם לה. ולאו דוקא להא לימקח עבד לחתם לחייבו במצות כחתם דגמר (בתוניטה דף ד.) לה לה מחתם הלח הכי קחמר לימה חייבת כל כך כמו לימ: **הָרֵי** הוא כזקן לכל דבריו. ות"ם ולימ ממלת זקן בסרים והכי מי שחין לו זקן לחד מסימני סרים ולמרינן *בסרים עד שיהיו בו כולן וי"ל כגון שהביח זקן לחר רוב שנותיו דכה"ג סרים הוא כדלחמר פ' יולח דופן (נדה דף מז.) דכי לח גולדו בו סימני סרים הוא קטן עד רוב שנותיו ובהגיע לרוב שנותיו הוא גדול והוא סרים:

לְהִשְׁתַּחֲוֹת לח מיצי למימר דילוף פחח וכו'. ות"ם למה לי ג"ם הח מוכח ליה בפיר מדסבי קרא בדיבוריה* וי"ל דה"מ מקמי דממעיט בבריחת לימ דסם מקום חשתיה זקן בסוס מקום חבל לבחר דממעינן בגלי ליח לן למעוטי מדסבי כו': **אִם** כן ליכתוב לח שבזקנך. פירוש ר"ל. דלהכי הוח לריכת' (ב) להסמיק הטעון נכתוב לח שבזקנך דהוה ליה כמלן דכתיב פחח דהה כתיב פחח בהתי קרא גבי לחם ונוכל לומר בגבין לב שחייב בפחח זקן בכהנים כדכתיב ופחח זקנם לח יגלחו וחייב פחח זקן בישרחל והדר ילוף גילוח דכתיב גבי כהנים דהוי השחחה בפחח פחח דישרחל מכהנים מתי פחח ס"מ ג"ם שלימה לימדך הכתוב לב לכל החמור בטנין כגון הקפח הרחש ופחח זקן דלרשין בני חהרן ולח בטות מהרן וכ"ם בישרחל מג"ם דפחח פחח: **וְכִי** כתב עם קדוש לבריטה הוח דכתיב. פירש בקונטרס דסד"ח דגדידה ובריטה חרתי ניתנו וחד ביד וחד בכלי וח"ת מי חזקינן לומר דכי עם קדוש קחי חבריטה חלח הוזכרה בחומה פרחה בלל ולח קחי חגדידה וחקרחה דכתיב בהתי טנינת ות"ל דניחח ליה טפי למימר דכי עם קדוש קחי חבריטה חע"פ חלח הוזכר בחומה פרחה מלסרם המקרח ולומר דבניס חחם לח קחי חלח מחגודדו דממיך ליה חלח חקרחה שחין ממוך לו מהרי גדידה דחפסק הטנין ותפכ"ל לח מלינ חמרת כדמפרש גמרל ומה לריט להוליל לח הקרחה וכו' ועוד דיט גם סירום חחר דעם קדוש קחי חגדידה שלפני פניו ולח חקרחה שלפני:

[יבמות ס. ושם:]

שפט א מיי' פי"ב מהל' ע"ז הל' כ סמג לחוין לח עוש"ע י"ד סי' קפח סטיף יב.

[ע' טיבו תוס' יבמות נוסחא ס: ד"ה דכניף] מקורות נוסחא: 1) חסר בכ"י 2) חסר בכ"י (בחל' ד'ראש) 3) חסר בכ"י (בחל' תרומת)

ג"ל חו מסכת דלעיל. ר"ש

שצ ב מיי' שם טור שו"ע שם סעיף ו:

מקור (חוקק) טור שו"ע שם סעיף ו:

תשובה שצא ג מיי' שם הל' ו טור שו"ע שם סעיף י:

קושיא

שצב ד מיי' פ"ח מהל' עכו"ם ונעשה הלכה ג:

* פחח-בחח ויקרא כ: כל "ולח תשחית חת פחח בחרלכ"

פחח בחח ויקרא כא:ה "... ופחח בקנה לח יגלחו"

איש דבר מצות הוא לן לחתם לה. ולאו דוקא להא לימקח עבד לחתם לחייבו במצות כחתם דגמר (בתוניטה דף ד.) לה לה מחתם הלח הכי קחמר לימה חייבת כל כך כמו לימ: **הָרֵי** הוא כזקן לכל דבריו. ות"ם ולימ ממלת זקן בסרים והכי מי שחין לו זקן לחד מסימני סרים ולמרינן *בסרים עד שיהיו בו כולן וי"ל כגון שהביח זקן לחר רוב שנותיו דכה"ג סרים הוא כדלחמר פ' יולח דופן (נדה דף מז.) דכי לח גולדו בו סימני סרים הוא קטן עד רוב שנותיו ובהגיע לרוב שנותיו הוא גדול והוא סרים:

לְהִשְׁתַּחֲוֹת לח מיצי למימר דילוף פחח וכו'. ות"ם למה לי ג"ם הח מוכח ליה בפיר מדסבי קרא בדיבוריה* וי"ל דה"מ מקמי דממעיט בבריחת לימ דסם מקום חשתיה זקן בסוס מקום חבל לבחר דממעינן בגלי ליח לן למעוטי מדסבי כו': **אִם** כן ליכתוב לח שבזקנך. פירוש ר"ל. דלהכי הוח לריכת' (ב) להסמיק הטעון נכתוב לח שבזקנך דהוה ליה כמלן דכתיב פחח דהה כתיב פחח בהתי קרא גבי לחם ונוכל לומר בגבין לב שחייב בפחח זקן בכהנים כדכתיב ופחח זקנם לח יגלחו וחייב פחח זקן בישרחל והדר ילוף גילוח דכתיב גבי כהנים דהוי השחחה בפחח פחח דישרחל מכהנים מתי פחח ס"מ ג"ם שלימה לימדך הכתוב לב לכל החמור בטנין הקפח הרחש ופחח זקן דלרשין בני חהרן ולח בטות מהרן וכ"ם בישרחל מג"ם דפחח פחח: **וְכִי** כתב עם קדוש לבריטה הוח דכתיב. פירש בקונטרס דסד"ח דגדידה ובריטה חרתי ניתנו וחד ביד וחד בכלי וח"ת מי חזקינן לומר דכי עם קדוש קחי חבריטה חלח הוזכרה בחומה פרחה בלל ולח קחי חגדידה וחקרחה דכתיב בהתי טנינת ות"ל דניחח ליה טפי למימר דכי עם קדוש קחי חבריטה חע"פ חלח הוזכר בחומה פרחה מלסרם המקרח ולומר דבניס חחם לח קחי חלח מחגודדו דממיך ליה חלח חקרחה שחין ממוך לו מהרי גדידה דחפסק הטנין ותפכ"ל לח מלינ חמרת כדמפרש גמרל ומה לריט להוליל לח הקרחה וכו' ועוד דיט גם סירום חחר דעם קדוש קחי חגדידה שלפני פניו ולח חקרחה שלפני:

נוסח/מבנה מקורות לטיח בבל יקחו נוסח פשוט

כחיב "אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יִהְיֶה בּוֹ נֶגַע בְּרֹאשׁ, אוֹ בִּזְקָן" דהר חתחן לאיש קמ"ל "אִישׁ" חפי בל יקרחו נשים פטורות מ"ט דחיסי דריש בניס חחם לה' חל תקרחו קרחה בין עיניכם למת כי עם קדוש חחה לה' חלהיך" בנים ולח בנות לקרחה, חחה חומר לקרחה חו חינו חלח גדידה: כשהוח חומר "כי עם קדוש חחה לה' חלהיך" הרי גדידה, חמר הח מה חני מקיים "בנים ולח בנות" - לקרחה, ומה ריחית לרבות חת הגדידה ולהוליח "חת הקרחה"? מרבה חני חת הגדידה שישנה במקום חשער - ושלח במקום שער, ומליח חני חת הקרחה בין שחינה במקום שער ואימח "בנים ולח בנות" בין לקרחה בין לגדידה וכי כתב "כי עם קדוש חחה לה' חלהיך" בשריטה הוח דבתיב? קסבר חיסי שריטה וגדידה חחת

שער ונלח במקום שער ומוליח לחי חת הקרחה שלימה במקום שער: **גדידה**. לפגרויט"ר (ולחוקי המחמרי הוי על מחיהן: **כשריטה פוע דכתיב**. וקס"ד שריטה וגדידה חלרכי ניתנו חד ביד וחד בכלי ומ"ש דבריטה בלי עניכן לו כתיב כיון דדנויח לגדידה כחבה הכח ולח חימח לח היח נמיס פטורות כתיב כי עם קדוש לרבויי והכי* ספיר טפי ולאו לסרומי קרח להח בנות'בני גדידה כתיב ומיניה סליק:

חחת

תורה אור סביב היח הקפה: **כל שיעמו כהשחחה.** דזקן, יעמו בהקפת הרחש: **ולח זקן חשחך** לפילו הטלחה זקן והשחיחה: **פחח פחח**. כתיב בישרחל פחח זקנך וכתיב בכהניס ופחח זקנם לח יגלחו ות"ק ד' דכי כתיב 'לחמור לח כהניס בני חהרן' - ולח בנות חהרן לכולי כהשחחה שע"י גילוח' וניין לחיכח מילחת דכתיב בההוח עניינה קלי: **נִשְׁחוּק קְרַח מֵינִיהּ**. מג"ם דפחח פחח למעוטי נשים ישרחליות ומיהי פטורה בק"ו מכהנים: **הִפְסִיק הַטָּעוּן**. ולח קלי בני חהרן חלח לחומחה לחוד ניש הפסק בנסים כגון לה יטמל: **מִכְּעִיּן לֵיהּ לְגַדְּדָנֵי**. ליתן לח החמור של זה בזה ושל זה בזה דלח נכתיב חלח 'בהשחחה שע"י גילוח' וניין לחיכח לחוקמי לג"ם להכי לח חדרשה למעוטי בנות חוליל והפסיק הטנין: **מִלְּמַטָּה**. פלייג"ח של מלחלי חדבות שמחליקין בס לח חיק הסיוף: **דְּרִיעָנֵי**. פלייג"ח של עוקי חריסין: **מ"ל לח יגלחו**. החמור בכהניס ולין דרך גילוח בכך ולחיל ג"ם ליכן החמור של כהניס בישרחל ושל ישרחל בכהניס: **חַם בֵּן**. ללהכי הוח דלחמל נכתוב 'לח שבזקנך' דהוה ליה כמו כמלן דכתיב 'פחח' בההוח קרח גבי לחם ומדהני כתיב גבי זקן לח שבזקנך' ולח כתיב 'לח זקנך' ש"מ חפחיה פחח' וה"ק לח חסחית פחות שבזקנך' והדר נילף גילוח דהשחחה בפחח פחח' ישרחל מכהניס ח"ל בבנין לב חייב פחח זקן בכהניס וחייב ישפחח פחח בישרחל: **מַאי "פַּחַח" ג"ם דְּרַבִּי**. ג"ם שלימה לימדך הכתוב לב לכל החמור בטנין: **לְעוֹמָתָהּ נְגָעִים**. סמיכי מקום ניעד חלוקים מסימני טור בשר, שבנגעי טור בשר כתיב שער לבן ובסימני נתקי רחש חוזן שער להוב וקלמך הכח רחש חעלתה חמה שער בזקנקה הוי סימני נגעה כדין נתקי זקן: **כְּסִדְיוֹ כְּתִיב**. זקן של חמה דכתיב ניש יגלו חמה: **לְעֵילָא נְגָעִים**. לכשחטהר תטנין דין עוברת מעורב בלבנת ונפולים: **לְתַלְעֵיהָ**. לטומחת נגעים כדלחמרן מניקרת להטוות סימני נתקי זקן חמה לסימני זקן חיש ודלחמרת בהליית שד"ח לגדדין כתיב לחמה הכתוב בקרת לת קלי חלת לחמקי זקן בכהניס כדכתיב ופחח זקנם לח יגלחו ומייב פחח זקן בישרחל מלי פחח ס"מ ת"ש ג"ם שלימה לימדך כנ"ל:

* ס"ת מיסגרת חקון-קו להקל על הקריחה וללחות חת. כל לחות חת. (לבי תוספות כו על הגמ) ב"ב ג"ב

ת"כ פ' חמור פרשה כב:

מיר מ:

[נכרות ד: ושם]

[ע' תוס' שבועות כב: ד"ה חכ"ח]

ויקרא כאן ... חשחר חו בהניס חו בישרחל ופחח זקנם לח יגלחו ובחבורת לח נטלו טלטה

[ערכין כח: ושם]

מכות כח. מיר מ: נה: ת"כ פ' קדושים

* ויקרא ג'יכב "לח תקיפו פחח נחשכם ולח תשחית חת פחח זקנך"

הגהות הב"ח

(ח) רש"י ד"ה נגעים וכו' לה' חלהיכם וכו' מחגודדו: (כ) תוס' ד"ה חם כן וכו' וספסיק טעון וכו' נבי כהם ומדל ניקם גילוח דכתיב נבי כהניס דהוי בהשחטה בפחח פחח ישרחל מכהניס חי נמי טוכל לגמוד בבנין חב חייב פחח זקן בכהניס כדכתיב ופחח זקנם לח יגלחו ומייב פחח זקן בישרחל מלי פחח ס"מ ת"ש ג"ם שלימה לימדך כנ"ל:

* טיגו מוכר ה: ויקרא ג'יכה "ופחח זקנם לח יגלחו" בפסוכם ... בניקרא כאן: ד (אבל בפנים "ובחבורת לח נטלו טלטה

אחת היא. מקשעות שמיהן כיון כיוד כין בכלי: **מכני מסרן.** דכתיב (ויקרא כג) "לא יקרנו קרחה כראשם" גבי "אמור אל הכהנים": **דני כתיב קרא.** כגי מהכן: **נשתוק קרא.** מכך ג"ם גבי ישראל: **כראשם.** המאור אלא כהנים מה ת"ל לפי שנאמר כישראל "כן עניכם" מממע ממוך לפדחם: **ומה נאן.** כישראל על מת "אמ": **ת"כ.** דלהך מילתא לחודה אתא: **נכתוב.** כתכרייתו מקרח מאי קרחה הוה ליה כג"ם יכיכה למידרש נמי הת: **תפילין גופייהו מסכלא גמירי.** כלומר ההיא ג"ם דכין עיניכם מיבעי ליה למגמר מקום תפילין מסכלא דלא תימא כין עיניכם ממש דהיינו על פדחתו דלא יליף מכין עיניכם דקרחה דכמקום שער דכלתו מקום שער לא מכתחת קרחה והיינו למעלה מפדחתו: **וכין תלכי וכין נרכא.** דנפקא להו פסוק"ל דכשים מקרא דחכרינא "כגים תחם" מאי לרמי כיה: **ות"ם סכלי פוא דפקרו כני.** כשלין כהם דלא שמוע הוא דמיקרו כגים מכל כהם דעשים לגיה כהו ימיטוחא לא מקרו כגים: **משמיטים.** דהיינו עכודה זרה כדכתיב (דכריס ז) פן תשמיטון ועשיתם פסל וגו': **כני מעלית לא מקרו.** עוד לעולם: **ס"ח.** דהדרי מקרו כני כל מי ע"י תשנצ: **תשמיטים פן'.** תינה סומכתו ותינה מניפה ותינה מנשף מנחה ותפילו היא כהגת אין העכודה כשרה כה להגים מנחה כקרן מערכים דרומית דמשמעה דתניגן לה כפ"כ דסוטה (דף יד:) ותינה קומלת ומקטרת ותינה מולקת עוף ותינה מקבלת דס ותינה מזה דס תוכחת העוף מוץ מסוטה וגזירה שמא מניפות מנחתן כעמען כין כהגות כין ישראלית שמחתן טעונה תמיפה כעבלים וכגמ' יליף לה: **גמ' לא כני ישראל.** דויקרא וכתיב כההיא ענייכא "וסמך ידו": **דכר אל כני ישראל ואניף.** כלו לת אהרן המקריב לת זכח שלמיו וכתיב כההוא ענייכא "והניף": **פקרב לומפ.** מהאי קרא נפקא לן הגשה כפ"כ דסוטה (שם:): **מיפקד מליקה דמקטרת.** והא מניעכא כגים מ"הקטירו לותו כני אהרן":

ה"ג

כנים סכלים המה ואומר **כנים** לא אמון כם" ואומר "זרע מרעים כנים משחיתים" ואומר "והיה כמקום אשר יאמר להם לא עמי אתם יאמר להם כני אל חי" מאי "ואומר" "כי תימא סכלי הוא דמקרי כני' כי ליח כהו הימנותייהו לא מיקרו "כני' ת"ש "ואומר "כנים לא אמון כם" "כי תימא כי ליח כהו הימנותא הוא דמיקרו "כנים" כי פלחו לעכודה כוכבים לא מיקרו "כנים" ת"ש "ואומר "זרע מרעים כנים משחיתים" וכ"ת "כנים משחיתים" הוא דמיקרו "כני מעלייא" לא מיקרו ת"ש "ואומר "והיה כמקום אשר יאמר להם לא עמי אתם יאמר להם כני אל חי":

מתני' "המלכות "והחנופות והגשות "והקמיצות "והקטרות והמליקות והקבלות והזאות "נוהגים כאנשים ולא כנשים חוץ ממנחת "סוטה "ינזירה שהן מניפות: **גמ'** "סמיכות דכתיב "דכר אל כני ישראל וסמך "*כני ישראל סומכים ואין כנות ישראל סומכות: **תנופות:** "דכר אל כני ישראל והניף "*כני ישראל מניפין ואין כנות ישראל מניפות: **הגשות:** דכתיב "וזאת תורת המנחה הקרב אותה כני אהרן "כני אהרן ולא כנות אהרן: **קמיצות:** דכתיב "והכיאה אל כני אהרן "וקמץ "כני אהרן ולא כנות אהרן: **הקטרות:** דכתיב "והקטיר אותו כני אהרן "כני אהרן ולא כנות אהרן: **המליקות:** דכתיב "ומלק..והקטיר" איתקש מליקה להקטרה: **הקבלות:** דכתיב "והקריבו כני אהרן" ואמר מר והקריבו

אי לאו ג"ם ה"א הפסיק הענין. וא"ת היכי תיסק לדעתין למימר הכי הא מפקינן לעיל (דף לה:) מפתח שמיה כבל תמחית ולא תמר דקרחה שכתוב כפרשה רחשונה קודם כל תמחית הפסיק הענין לפתח זקן וכ"ש דקתי מקרחה שהיא רחשונה כפרשה קרובה יותר לכני אהרן דכתיב כפרשה ועוד קשה דת"ק דמתניתין היכי פליג מקרחה דקתמר כמתני' מון מכל מקוף וכל תמחית ולא קתמר וכל יקרחו והא תפילו מפתח קתמר לעיל דקתי תכני הכרן כ"ש דקתי מקרחה דקרובה לכני אהרן וי"ל דסד"ת דגבי קרחה דת"ג שהיא קרובה לכני אהרן הפסיק הענין משום דכתיב (דכריס יד) כי עם קדוש אתה למרבה כשים ותפילו כישראל ומפרש כגמרא דלא הפסיק הענין: **אם** כן ליכתוב קזק קרח. פי' וליתן לת החמור על זה כזה הוה מפקי כמה מינה ולי משום דריכה כהו מינה יתירות אין נו לחלק מלוה אחת שמא מוליאין כהכחיש וישראל כהדיא דוחלי גוף המלוה לא היינו לומדים מכל פירוש המלוה גמרי שפיר מהדדי: **תפילין** גופייהו מהכא גמרינן להו. וא"ת ומה כך מ"מ ילף קרחה מתפילין דאין ג"ם למלה ונימא מה תפילין כשים פטורות ה"ע גבי קרחה וי"ל דשמא לא גמרה ג"ם אלא לשמועינן מקום שהחת תפילין וקשה להכ"ם למאי אין מניחין תפילין ככל הרחץ כי היכי דקאמר קרחה ככל הרחץ ושמא להכי מהכא למי אין למכתב כרחשיכם ותע"ג דגבי קרחה כתיב כין עיניכם ותפ"ה קרחה ככל הרחץ

ו"ל דליגמר ג"ם נכתב:

הסמיכות

והתנופות והגשות.

כרחה למהגשות

ואילך מייכי כבהגים ואתו קרבי כגמ' למעוטי כהגות מכל סמיכות ותנופות חייכי כישראל:

והקבלות

והזאות. והולכה וזריקה לת קתני דהולכה כבלל קבלה שהרי מן והקריכו הכהן נפקא כמו קבלה וזריקה כבלל הזאה "וא"ת תמחי מילמריך קרא למעוטינהו כגמרא למעוטי נשים מיפוק ליה דכולהו מ"ע שהזמן גרמן הוו שהרי "שיעור מילון מוכחות מלא ביום כדכתיב(ויקרא ז) ביום זמו להקריב קרכיהם וי"ל דמ"מ מילמריך קרא למעוטינהו ולמיפסל קרכן בנשים דאי לאו קרא לא הוה ידעינן שהעבודה פסולה בהן להכי מילמריך קרא למעוטי למימר דמהלני עבודה ועבודתן פסולה מיהו מסמיכה קשה למאי מילמריך קרא למעוטינהו דהא עבודה לא "תחלת בהכי לומר בלא סמיכה "ומיהו מון הקרכן פסול כך ואם נעשה סמיכה בנשים לא מיפסל קרכן כך וי"ל דמ"מ מילמריך קרא למעוטי דסד"ת מסום דכתיב ומסך ומתן ליתקש סמיכה לשחיטה מה שחיטה כזכרים כנשים כדתנן בזבחים (דף נפ:) ומייתי כמועתא קמייתא דשחיטת חולין (דף ב:) כל הפסולין לשחיטתן כשרים שהשחיטה כשרה בזכרים ובנשים וכו' לף כשרה בנשים להכי מילמריך למעוטי מסום דתכתיב כשרה בנשים כדמפרש לקמן (ע) :

שצג א מיי' פ"ב מהל' ע"ז סל' עו סמג נאוין סב עוש"ע י"ד סי' קפ סעיף י :

שצד ב ג מיי' שם עור ס"ם שם סעיף ס :

שצה ד מיי' פ"ג מהל' מעשה הקרבנות הל' ח סמג עשין קצב :

שצו ה מיי' שם פ"ם הלכה עו :

שצו ו מיי' פ"ם מהל' ביאת מקדש הלכה ג :

שצח ז מיי' פ"ג מהל' פסולי המוקדשין הלכה עו ופ"ם מהלכות מעשה הקרבנות הלכה עו :

שצט ח מיי' פ"ם מהלכות מעשה הקרבנות הלכה עח ופ"ח מהל' מיאוה הלכה ד :

נוסחא

ו) אבי' וגא-מ"ל כל ג' לא אמר כאן

ב) אי טעמא דנזיר מ- "בעת אחת" יפ"ל

מקור ד

נוסחא

ד"ה יהכהגים נקראו בעים לף

גליון הש"ם

תוס' ד"ה הקבלות וכו' וה"ת מאי מיצטריך. עי' כרח"ם פ' תמיד ד"ה כני מהכן :

נוסחא

כ"ה אלא ד"ה הקבלות מיצטריך קרא למעוטי [עי' תוס' מנחות יג: ד"ה יהו וכו' כעומו דכר זה בקונטרס]

מכורת כ. ספרי פ' לקח ח"כ פ' תמוד

[לעיל כח: וש"נ]

הנהות הב"ח

(ג) תוס' ד"ה הקבלות וד"ה מון הד"ה :

ח"כ פ' תמוד ר"ה לא. עירובין לו: תוניא עה. ח"כ פ' תו מנחות סה:

חוץ ממנחת סוטה וגזירה מפני שהן מגיפות. וה"ת מיפוק ליה דכל הני לאו מחוסרי בגדים, אי דפרה אלעזר כתיב בה אי דפנים כהן הדיוט פסול וכ"ש נשים תימה הניחא למ"ד לדורות נמי בעי (ג) כ"ג דומיא דאלעזר פריך שפיר אבל למ"ד בכהן הדיוט מרבינן ליה לדורות קשה דמאי פריך הכא נמרא דילמא מצ"ה תילטריך (*קרא) הכא למעוטי נשים משום דהעבודה מוטרת בכהן הדיוט לדורות וי"ל דה"פ מדתילטריך התם לרבויי כהן הדיוט מכלל לגבי נשים פסיעה ליה לתנא דחין עבודה כשרה בהן וכן יש לפרש בסמוך מי דפנים וכו': אי דפנים הכי מצית כתיב. פי' בקונטרס תפיץ

מוץ מן הערלה והכלאים. שמע"מ שחלוזות בתרן נוהגים לף בח"ל, הערלה=הלכה, והכלאים=מדברי סופרים כדלקמן (דף לח:): **לף מחדש.** מלמולכו לפני העומר: **גב"ז תלויה דכתיב כם ביאם.** שחלקה הכתוב בביאת התרן כגון כי תבאו (ויקרא יט) כי יביאך (שמות יג): **תפילין ופטר חמור.** כתיב בהו "והיה כי יביאך" בפרשת קדש לי (שם): **ונוספין בין בתרן בין כו'.** תפילין לשכחן בכתפה דוכתין ברבנן חמורתי דבבל ברמב"ם מ"ע תפילין (פטר חמור בפטר רחם תלה בחמנא): **תוכח פגוף.** סיימו ליה תלויה בתרן ליכא מוצלא לף על הקרקע ולף על גידולו לגלף על גופו של אדם כגון שכתב תפילין עבודת כוכבים פטר חמור מילה עריות וכיולא בהם: **תוכח קרקע.** שמוטלת דנכסים על הקרקע לף גידולו כגון תרומות ומעשרות לגלה לקלן שלחה ופלה שבועות חדש עלה לגלים: **מנח פ"ת.** לחובת הגוף נוהגת בכל מוסבות וחובת הקרקע ליכא גלף בתרן **תמרון ו מצמח.** שמכיהה לידי מעשה דכתיב "תמרון לעשות": **מפר חמס מיים.** בין בתרן בין בח"ל: **גל ולמד.** על ליזה מסה הכתוב לומר כל הימים לפר לחם חיים על התלמוד: **ממה שלמור בעניו.** דכמוך ליה לחבד תלבדון וגו' להייט עבודת כוכבים ועריסה נהרבו כל מוסבות דכתיב "כל הימים לפר לחם חיים" ודבר הלמד מענייט לחד מי"ג מדות היא וגלמד מכלן דכל חובת הגוף נוהגת לף בח"ל: **לפל חדש.** לף ההג ולט"ג דכתיב ביה "ממושבותיכם" כסיפיה דלובח וקני וכרמל וגו' לגלו למימרת ס"מ שלחם יושבים גלף לומר שלף בתרן לף נתחייבו כל י"ד שנה שהיו בגלגל שכבשו וחלקו עד שנתישבו בה והכיר כל לחד לח שלו: **אי דלמא לקולף פליג.** דקלמר ת"ק חוץ מן הערלה והכלאים מהלכה וכ"ש חדש דכתיב ביה מושבות ומשמע כ"מ שלחם יושבים ותלמ"ד ר"ל לימר לף החדש הוא מן המלות החלויות בתרן ותין נוהג לגלף בתרן דמשמע לגלמך יבוא ויעיבך ויעיבך מעשה שנה לך הגלו ותין חדש נוהג גלף בתרן ולחלה למימר לף החדש ונוהג בכל מוסבות לגלמך לחומרת פליג: **ללמד שכ"מ כו'.** פרשת נסכים קלי פרשת שלח לך דכתיב כי תבואו לל ארץ מושבותיכם וגו' וליקר' שמעשל בשחיטת קדשים (דף קיל.) מקרל דלף בח הכתוב גלף להטעיגם נסכים לבמות ליבור ולף לבמות יחיד ונפקל לי מדכתיב לגלה מדבר הלכך על כרחך הלי "מושבותיכם" לאו כ"מ שלחם יושבים בבמה הוגהגת לכולכם ממעט דלין במת ליבור גלף במקום לחד הלי מוסב דכתיב לחת קרל לגלמעטינן דלף בבמה ובגלגל שהיה מזבח קבוע כל י"ד שנה שכבשו וחלקו והיל במת ליבור לף נתחייבו נסכים לגל מושבותיכם ולפיכך לי"ל דלף בגלגל נתחייבו נסכים ושוב לף פסקו נסכים מבמות ליבור ולפילו מלבלכה שילה והיתה במת ליבור בשוב וגבעון והייט דקלמר ללמד שכ"מ כו' כלומר מדפרים לך קרל במה הוגהגת בכולכם ס"מ מוסב דכתיב בנסכים לאו כ"מ ממעט דל"ב הויל לה במת יחיד הבעלים בכ"מ בשעת היתר הבמות: **ונסני שנת.** גלמר בס"ל לף מבעלו "וגו' ועוגהת בל"מ, לף "מושבותיכם" **לנסכים** בכ"מ קלמר ובשעת יחיד הוגהגת בכל מוסבות **מובב** והלי דקלייה בביאת התרן ס"ק עד עכשיו הייתם במלכן שהבמות גלסרו ועיין לף הקרבתם נסכים גלף בשעת ליבור ומשחבותו לתרן כל י"ד שנה שלף הוקבע מסכן שילה והיו שוכנים בגלגל מרודים במלחמה וק"ל שהותרו הבמות בח כדאוב זה ללמדנו כי תבואו לל התרן ולהלה במת יחיד מותרת לף היל תעשון כאשר אנחנו עושים היום פה איש כל הישר בעיניו (דברים יב ח): כיהה

חוץ מן הערלה ובלאים *ר"א אומר אף החדש: **גב"ז** מאי "תלויה" ומאי "שאינה תלויה" **אליבא** "תלויה"=דכתיב בה 'ביאה', "ושאינה תלויה"=דלא כתיב בה 'ביאה', והרי תפילין ופטר חמור דכתיב בהן ביאה ונוהגין בין בארץ בין בח"ל: **ר"א אומר רב יהודה** א"ר כל מצוה שהיא חובת הגוף נוהגת בין בארץ בין בח"ל חובת קרקע אינה נוהגת אלא בארץ מנה"מ *דת"ר "אלה החוקים" אלו המדרשות "והמשפטים" אלו הדינים "אשר תשמרון" זו משנה, "לעשות" זו מעשה, "בארץ" יכול כל המצות כולן לא יהו נוהגים אלא בארץ ת"ל °כל הימים אשר אתם חיים על האדמה" אי "כל הימים" יכול יהו נוהגים בין בארץ בין בח"ל ת"ל "בארץ" אחד שריבה הכתוב ומיעט צא ולמד ממה שאמור בענין °אבד תאבדון את כל המקומות אשר עבדו שם וגו' מה עבודת כוכבים מיוחדת שהיא חובת הגוף ונוהגת בין בארץ בין בחוץ לארץ אף כל שהיא חובת הגוף נוהגת בין בארץ בין בח"ל: חוץ מן הערלה והכלאים: °אביעא להו ר"א לקולא פליג-אר-לחומרא פליג: **לחומרא פליג** ות"ק חוץ מן הערלה ומן הכלאים דהלכתא גמירי לה אע"ג דאיכא למימר חובת קרקע היא אבל חדש בארץ אין בח"ל לא מ"ט מושב לאחר ירושה וישיבה משמע ואתא ר"א למימר אף חדש נוהג בין בארץ בין בח"ל מ"ט מושב בכל מקום שאתם יושבים אנן בלמא אקולא פליג ות"ק חוץ מן הערלה והכלאים דהלכתא גמירי לה ובש"ש חדש דמושב *כ"מ שאתם יושבים משמע ואתא ר"א למימר חדש אינו נוהג אלא בארץ דמושב לאחר ירושה וישיבה משמע ומאי °אף? אלמ"ל: ת"ש דאמר אביי °מאן תנא דפליג עליה דר"א ר' ישמעאל היא *דתניא ללמוד שבל מקום שנאמר בו מושב אינו אלא לאחר ירושה וישיבה דברי רבי ישמעאל אמר לו ר"ע הרי שבת שנאמר בו מושבות ונוהגת בין בארץ בין בח"ל? א"ל שבת (ה)י"ק אתיא מה מצות קלות נוהגות בין בארץ בין בח"ל שבת חמירא לא כ"ש מדאמר אביי "מאן תנא דפליג עליה דר"א-רבי ישמעאל" ש"מ רבי אליעזר לחומרא פליג "שמע מינה מכדי רבי ישמעאל אהיכא קאי, אנסכים, בנסכים ביאה

[נקמן לט.] **ונוספין בין בתרן בין כו'.** תפילין לשכחן בכתפה דוכתין ברבנן חמורתי דבבל ברמב"ם מ"ע תפילין (פטר חמור בפטר רחם תלה בחמנא): **תוכח פגוף.** סיימו ליה תלויה בתרן ליכא מוצלא לף על הקרקע ולף על גידולו לגלף על גופו של אדם כגון שכתב תפילין עבודת כוכבים פטר חמור מילה עריות וכיולא בהם: **תוכח קרקע.** שמוטלת דנכסים על הקרקע לף גידולו כגון תרומות ומעשרות לגלה לקלן שלחה ופלה שבועות חדש עלה לגלים: **מנח פ"ת.** לחובת הגוף נוהגת בכל מוסבות וחובת הקרקע ליכא גלף בתרן **תמרון ו מצמח.** שמכיהה לידי מעשה דכתיב "תמרון לעשות": **מפר חמס מיים.** בין בתרן בין בח"ל: **גל ולמד.** על ליזה מסה הכתוב לומר כל הימים לפר לחם חיים על התלמוד: **ממה שלמור בעניו.** דכמוך ליה לחבד תלבדון וגו' להייט עבודת כוכבים ועריסה נהרבו כל מוסבות דכתיב "כל הימים לפר לחם חיים" ודבר הלמד מענייט לחד מי"ג מדות היא וגלמד מכלן דכל חובת הגוף נוהגת לף בח"ל: **לפל חדש.** לף ההג ולט"ג דכתיב ביה "ממושבותיכם" כסיפיה דלובח וקני וכרמל וגו' לגלו למימרת ס"מ שלחם יושבים גלף לומר שלף בתרן לף נתחייבו כל י"ד שנה שהיו בגלגל שכבשו וחלקו עד שנתישבו בה והכיר כל לחד לח שלו: **אי דלמא לקולף פליג.** דקלמר ת"ק חוץ מן הערלה והכלאים מהלכה וכ"ש חדש דכתיב ביה מושבות ומשמע כ"מ שלחם יושבים ותלמ"ד ר"ל לימר לף החדש הוא מן המלות החלויות בתרן ותין נוהג גלף בתרן דמשמע לגלמך יבוא ויעיבך ויעיבך מעשה שנה לך הגלו ותין חדש נוהג גלף בתרן ולחלה למימר לף החדש ונוהג בכל מוסבות לגלמך לחומרת פליג: **ללמד שכ"מ כו'.** פרשת נסכים קלי פרשת שלח לך דכתיב כי תבואו לל ארץ מושבותיכם וגו' וליקר' שמעשל בשחיטת קדשים (דף קיל.) מקרל דלף בח הכתוב גלף להטעיגם נסכים לבמות ליבור ולף לבמות יחיד ונפקל לי מדכתיב לגלה מדבר הלכך על כרחך הלי "מושבותיכם" לאו כ"מ שלחם יושבים בבמה הוגהגת לכולכם ממעט דלין במת ליבור גלף במקום לחד הלי מוסב דכתיב לחת קרל לגלמעטינן דלף בבמה ובגלגל שהיה מזבח קבוע כל י"ד שנה שכבשו וחלקו והיל במת ליבור לף נתחייבו נסכים לגל מושבותיכם ולפיכך לי"ל דלף בגלגל נתחייבו נסכים ושוב לף פסקו נסכים מבמות ליבור ולפילו מלבלכה שילה והיתה במת ליבור בשוב וגבעון והייט דקלמר ללמד שכ"מ כו' כלומר מדפרים לך קרל במה הוגהגת בכולכם ס"מ מוסב דכתיב בנסכים לאו כ"מ ממעט דל"ב הויל לה במת יחיד הבעלים בכ"מ בשעת היתר הבמות: **ונסני שנת.** גלמר בס"ל לף מבעלו "וגו' ועוגהת בל"מ, לף "מושבותיכם" **לנסכים** בכ"מ קלמר ובשעת יחיד הוגהגת בכל מוסבות **מובב** והלי דקלייה בביאת התרן ס"ק עד עכשיו הייתם במלכן שהבמות גלסרו ועיין לף הקרבתם נסכים גלף בשעת ליבור ומשחבותו לתרן כל י"ד שנה שלף הוקבע מסכן שילה והיו שוכנים בגלגל מרודים במלחמה וק"ל שהותרו הבמות בח כדאוב זה ללמדנו כי תבואו לל התרן ולהלה במת יחיד מותרת לף היל תעשון כאשר אנחנו עושים היום פה איש כל הישר בעיניו (דברים יב ח): כיהה

והרי שבה שנאמר בה מושבות. פי' בקונטרס לכתיב ביה שבתו לא תבערו בכל מושבותיכם ביום השבת ולא נהירא דהא לילטריך לדרשה לחבריתן כדדרשינן בפ"ק דשבת (דף ב.) בכל מושבותיכם לי לחה מבעיר בכל לחה מבעיר במדורות ביה המוקד וע"ק דקלמר בסמוך סד"א הואיל בעניינא דמועדות כתיב והלי קרל לא כתיב בעניינא דמועדות לכך כרלה דקרל לחבריתן הוא דכתיב שבת היל לה? בכל מושבותיכם בפרשת חמור לל הכהיב גבי מועדות: במלי

דנסכים

[נקמן לט.] **ונוספין בין בתרן בין כו'.** תפילין לשכחן בכתפה דוכתין ברבנן חמורתי דבבל ברמב"ם מ"ע תפילין (פטר חמור בפטר רחם תלה בחמנא): **תוכח פגוף.** סיימו ליה תלויה בתרן ליכא מוצלא לף על הקרקע ולף על גידולו לגלף על גופו של אדם כגון שכתב תפילין עבודת כוכבים פטר חמור מילה עריות וכיולא בהם: **תוכח קרקע.** שמוטלת דנכסים על הקרקע לף גידולו כגון תרומות ומעשרות לגלה לקלן שלחה ופלה שבועות חדש עלה לגלים: **מנח פ"ת.** לחובת הגוף נוהגת בכל מוסבות וחובת הקרקע ליכא גלף בתרן **תמרון ו מצמח.** שמכיהה לידי מעשה דכתיב "תמרון לעשות": **מפר חמס מיים.** בין בתרן בין בח"ל: **גל ולמד.** על ליזה מסה הכתוב לומר כל הימים לפר לחם חיים על התלמוד: **ממה שלמור בעניו.** דכמוך ליה לחבד תלבדון וגו' להייט עבודת כוכבים ועריסה נהרבו כל מוסבות דכתיב "כל הימים לפר לחם חיים" ודבר הלמד מענייט לחד מי"ג מדות היא וגלמד מכלן דכל חובת הגוף נוהגת לף בח"ל: **לפל חדש.** לף ההג ולט"ג דכתיב ביה "ממושבותיכם" כסיפיה דלובח וקני וכרמל וגו' לגלו למימרת ס"מ שלחם יושבים גלף לומר שלף בתרן לף נתחייבו כל י"ד שנה שהיו בגלגל שכבשו וחלקו עד שנתישבו בה והכיר כל לחד לח שלו: **אי דלמא לקולף פליג.** דקלמר ת"ק חוץ מן הערלה והכלאים מהלכה וכ"ש חדש דכתיב ביה מושבות ומשמע כ"מ שלחם יושבים ותלמ"ד ר"ל לימר לף החדש הוא מן המלות החלויות בתרן ותין נוהג גלף בתרן דמשמע לגלמך יבוא ויעיבך ויעיבך מעשה שנה לך הגלו ותין חדש נוהג גלף בתרן ולחלה למימר לף החדש ונוהג בכל מוסבות לגלמך לחומרת פליג: **ללמד שכ"מ כו'.** פרשת נסכים קלי פרשת שלח לך דכתיב כי תבואו לל ארץ מושבותיכם וגו' וליקר' שמעשל בשחיטת קדשים (דף קיל.) מקרל דלף בח הכתוב גלף להטעיגם נסכים לבמות ליבור ולף לבמות יחיד ונפקל לי מדכתיב לגלה מדבר הלכך על כרחך הלי "מושבותיכם" לאו כ"מ שלחם יושבים בבמה הוגהגת לכולכם ממעט דלין במת ליבור גלף במקום לחד הלי מוסב דכתיב לחת קרל לגלמעטינן דלף בבמה ובגלגל שהיה מזבח קבוע כל י"ד שנה שכבשו וחלקו והיל במת ליבור לף נתחייבו נסכים לגל מושבותיכם ולפיכך לי"ל דלף בגלגל נתחייבו נסכים ושוב לף פסקו נסכים מבמות ליבור ולפילו מלבלכה שילה והיתה במת ליבור בשוב וגבעון והייט דקלמר ללמד שכ"מ כו' כלומר מדפרים לך קרל במה הוגהגת בכולכם ס"מ מוסב דכתיב בנסכים לאו כ"מ ממעט דל"ב הויל לה במת יחיד הבעלים בכ"מ בשעת היתר הבמות: **ונסני שנת.** גלמר בס"ל לף מבעלו "וגו' ועוגהת בל"מ, לף "מושבותיכם" **לנסכים** בכ"מ קלמר ובשעת יחיד הוגהגת בכל מוסבות **מובב** והלי דקלייה בביאת התרן ס"ק עד עכשיו הייתם במלכן שהבמות גלסרו ועיין לף הקרבתם נסכים גלף בשעת ליבור ומשחבותו לתרן כל י"ד שנה שלף הוקבע מסכן שילה והיו שוכנים בגלגל מרודים במלחמה וק"ל שהותרו הבמות בח כדאוב זה ללמדנו כי תבואו לל התרן ולהלה במת יחיד מותרת לף היל תעשון כאשר אנחנו עושים היום פה איש כל הישר בעיניו (דברים יב ח): כיהה

והרי שבה שנאמר בה מושבות. פי' בקונטרס לכתיב ביה שבתו לא תבערו בכל מושבותיכם ביום השבת ולא נהירא דהא לילטריך לדרשה לחבריתן כדדרשינן בפ"ק דשבת (דף ב.) בכל מושבותיכם לי לחה מבעיר בכל לחה מבעיר במדורות ביה המוקד וע"ק דקלמר בסמוך סד"א הואיל בעניינא דמועדות כתיב והלי קרל לא כתיב בעניינא דמועדות לכך כרלה דקרל לחבריתן הוא דכתיב שבת היל לה? בכל מושבותיכם בפרשת חמור לל הכהיב גבי מועדות: במלי

דנסכים

מוץ מן הערלה ובלאים. שמע"מ שחלוזות בתרן נוהגים לף בח"ל, הערלה=הלכה, והכלאים=מדברי סופרים כדלקמן (דף לח:): **לף מחדש.** מלמולכו לפני העומר: **גב"ז תלויה דכתיב כם ביאם.** שחלקה הכתוב בביאת התרן כגון כי תבאו (ויקרא יט) כי יביאך (שמות יג): **תפילין ופטר חמור.** כתיב בהו "והיה כי יביאך" בפרשת קדש לי (שם): **ונוספין בין בתרן בין כו'.** תפילין לשכחן בכתפה דוכתין ברבנן חמורתי דבבל ברמב"ם מ"ע תפילין (פטר חמור בפטר רחם תלה בחמנא): **תוכח פגוף.** סיימו ליה תלויה בתרן ליכא מוצלא לף על הקרקע ולף על גידולו לגלף על גופו של אדם כגון שכתב תפילין עבודת כוכבים פטר חמור מילה עריות וכיולא בהם: **תוכח קרקע.** שמוטלת דנכסים על הקרקע לף גידולו כגון תרומות ומעשרות לגלה לקלן שלחה ופלה שבועות חדש עלה לגלים: **מנח פ"ת.** לחובת הגוף נוהגת בכל מוסבות וחובת הקרקע ליכא גלף בתרן **תמרון ו מצמח.** שמכיהה לידי מעשה דכתיב "תמרון לעשות": **מפר חמס מיים.** בין בתרן בין בח"ל: **גל ולמד.** על ליזה מסה הכתוב לומר כל הימים לפר לחם חיים על התלמוד: **ממה שלמור בעניו.** דכמוך ליה לחבד תלבדון וגו' להייט עבודת כוכבים ועריסה נהרבו כל מוסבות דכתיב "כל הימים לפר לחם חיים" ודבר הלמד מענייט לחד מי"ג מדות היא וגלמד מכלן דכל חובת הגוף נוהגת לף בח"ל: **לפל חדש.** לף ההג ולט"ג דכתיב ביה "ממושבותיכם" כסיפיה דלובח וקני וכרמל וגו' לגלו למימרת ס"מ שלחם יושבים גלף לומר שלף בתרן לף נתחייבו כל י"ד שנה שהיו בגלגל שכבשו וחלקו עד שנתישבו בה והכיר כל לחד לח שלו: **אי דלמא לקולף פליג.** דקלמר ת"ק חוץ מן הערלה והכלאים מהלכה וכ"ש חדש דכתיב ביה מושבות ומשמע כ"מ שלחם יושבים ותלמ"ד ר"ל לימר לף החדש הוא מן המלות החלויות בתרן ותין נוהג גלף בתרן דמשמע לגלמך יבוא ויעיבך ויעיבך מעשה שנה לך הגלו ותין חדש נוהג גלף בתרן ולחלה למימר לף החדש ונוהג בכל מוסבות לגלמך לחומרת פליג: **ללמד שכ"מ כו'.** פרשת נסכים קלי פרשת שלח לך דכתיב כי תבואו לל ארץ מושבותיכם וגו' וליקר' שמעשל בשחיטת קדשים (דף קיל.) מקרל דלף בח הכתוב גלף להטעיגם נסכים לבמות ליבור ולף לבמות יחיד ונפקל לי מדכתיב לגלה מדבר הלכך על כרחך הלי "מושבותיכם" לאו כ"מ שלחם יושבים בבמה הוגהגת לכולכם ממעט דלין במת ליבור גלף במקום לחד הלי מוסב דכתיב לחת קרל לגלמעטינן דלף בבמה ובגלגל שהיה מזבח קבוע כל י"ד שנה שכבשו וחלקו והיל במת ליבור לף נתחייבו נסכים לגל מושבותיכם ולפיכך לי"ל דלף בגלגל נתחייבו נסכים ושוב לף פסקו נסכים מבמות ליבור ולפילו מלבלכה שילה והיתה במת ליבור בשוב וגבעון והייט דקלמר ללמד שכ"מ כו' כלומר מדפרים לך קרל במה הוגהגת בכולכם ס"מ מוסב דכתיב בנסכים לאו כ"מ ממעט דל"ב הויל לה במת יחיד הבעלים בכ"מ בשעת היתר הבמות: **ונסני שנת.** גלמר בס"ל לף מבעלו "וגו' ועוגהת בל"מ, לף "מושבותיכם" **לנסכים** בכ"מ קלמר ובשעת יחיד הוגהגת בכל מוסבות **מובב** והלי דקלייה בביאת התרן ס"ק עד עכשיו הייתם במלכן שהבמות גלסרו ועיין לף הקרבתם נסכים גלף בשעת ליבור ומשחבותו לתרן כל י"ד שנה שלף הוקבע מסכן שילה והיו שוכנים בגלגל מרודים במלחמה וק"ל שהותרו הבמות בח כדאוב זה ללמדנו כי תבואו לל התרן ולהלה במת יחיד מותרת לף היל תעשון כאשר אנחנו עושים היום פה איש כל הישר בעיניו (דברים יב ח): כיהה

והרי שבה שנאמר בה מושבות. פי' בקונטרס לכתיב ביה שבתו לא תבערו בכל מושבותיכם ביום השבת ולא נהירא דהא לילטריך לדרשה לחבריתן כדדרשינן בפ"ק דשבת (דף ב.) בכל מושבותיכם לי לחה מבעיר בכל לחה מבעיר במדורות ביה המוקד וע"ק דקלמר בסמוך סד"א הואיל בעניינא דמועדות כתיב והלי קרל לא כתיב בעניינא דמועדות לכך כרלה דקרל לחבריתן הוא דכתיב שבת היל לה? בכל מושבותיכם בפרשת חמור לל הכהיב גבי מועדות: במלי

דנסכים

תא א מיי' פ"י מהל' מלכות מסורות כלי ב סמג לחוין קמד טוש"ע י"ד סימן רנה סעיף ח:

תב ב מיי' שם הלכה ח טוש"ע שם סי' רלו סעיף סט:

נוסחאות

[לפניכם לילה כך נתנו כגיה דרב יוסף]

תג ג מיי' פ"ו מהלכות ע"ז הלכה ה סמג עשין עז:

נוסחאות

ביאור קמני "לא בחוץ" דאמר "אף בחוץ" קאמר: (הוספת - דאף חדש נוהג בחו"ל) קלוא - דאף חדש לין בא"י

הגהות

"ונוספין" (הוספת הגר"א) ביאור קמני "ת"ל ובאיזה תלויה"

תד א מיי' פ"ו מהל' מלה פלכה ג :

מגה

◇ ה' לעיל ע"ל תנא דבי ישמעאל מתי' אחיך יהושע ויהויד"

ב ק"ק את כתוב ב'יאה ואומר

ג אמרינן את כתוב ב'יאה בלבד

במאי קמיפלגי . פי' בקונטרס מה רלה ר"ע לחלוק על ר' ישמעאל אבל לא בעי מה רלה רבי ישמעאל לחלוק על ר"ע משום דדרים לכם במה הוגהג בכולכם כדפי' בקונטרס לעיל : **לא** קירבו נסכים במדבר . פי' עד שנתיישבו בא"י ומשנכנסו ולע"ג דכתיב גבי מילואים וזה לאבר תעשה על המזבח וכתיב בהו נסכים בעולת תמיד בקרבן ליטר הוא דהוי לכל קרבן יחיד [לא] נתחייב בנסכים אלא משנכנסו בא"י ולע"ג דכתיב נסכים כמדבר פי' ונכניס לכתיב נס' אלא לך הייט נסכי יחיד חף בבמת יחיד דאי להטעין נסכים לקרבן יחיד בבמה גדולה לא ליעטריך קרא שכבר מעטה ושומדת מזמן שהיו במדבר ול"ל מוסב דקאמר לא לאחר ירושה ויישיבה קאמר שהיה קודם ולא בא אלא להמיר קרבן יחיד בבמת יחיד בביאתן לגלגל כל י"ד שנה ובא הכתוב להטעינם נסכים: **דואיל** ונאמרו ביאות בתורה סתם ופרט לך הכתוב באחד מהן לאחר ירושה וישיבה אף בל לאחר ירושה וישיבה ואלך משום דחוה מלך ובי"כורים שני כתובים הבאים כאחד *וכל שני כתובים הבאים כאחד אין מלמדין, ואלך צריכי: דאי כתב רחמנא מלך ולא כתב ביכורים הוה אמינא ביכורים דקא מיתהני לאלתר ואי כתב ביכורים ולא כתב מלך הוה אמינא מלך דדרכו לכבש לאלתר, ואלך נכתוב רחמנא מלך ולא בעי ביכורים ואנא אמינא ומה מלך דלכבש לאחר ירושה וישיבה, ביכורים לא כל שכן, ואלך אי כתב רחמנא אמינא מידי דחוה אולה, קמ"ל. והשתא דאמרת "חובת הגוף" נוהגת בין בא"י בין בח"ל "משוב דכתב רחמנא גבי שבת ל"ל? איצטריך ס"ד אמינא הואיל ובענינא דמועדות כתיבא תיבעי קידוש כי מועדות קמ"ל; משוב דכתב רחמנא גבי חלב ודם למה לי? איצטריך סר"א הואיל ובענינא דקרבנות כתיבי: בזמן דאיכא קרבן ניתסר חלב ודם, בזמן דליכא קרבן לא, קמ"ל; משוב דכתב רחמנא גבי מצה ומרור למה לי איצטריך סד"א הואיל וכתיב "על מצות ומרורים יאכלוהו" בזמן דאיכא פסח אין בזמן דליכא פסח לא "קמ"ל; ביאה דכתב רחמנא גבי תפילין ופטר חמור למה לי? ההוא מיבעי ליה לכדרבא דבי ר' ישמעאל עשה מצוה זו שבשבילה ניצולו בארץ. בשלמא למ"ד משוב, = כל מקום שאתם יושבים משמע הייט דכתיב "ויאכלו מעבור הארץ ממחרת הפסח" - *ממחרת הפסח אכול, מעיקרא לא אכול אלמא אקרוב**

ביאה ומושב כתיב בהו? ללמד שבכל מקום שנאמר ביאה ומשיב אינו אלא לאחר ירושה וישיבה דברי ר' ישמעאל. אי הכי אמר לו ר"ע הרי שבת שנאמר בו "מושבות", וא"ל שבת ק"ן היא! נימא ליה אנא ביאה ומושב קאמינא? חדא ועוד קאמר ליה: חדא דאנא ביאה ומושב קאמינא ועוד דקא אמרת הרי שבת שנאמר בו "מושבות", שבת ק"ן היא" במאי קמיפלגי? בקירבו נסכים במדבר, קא מיפלגי *ר' ישמעאל סבר לא קירבו נסכים במדבר ור"ע סבר קירבו נסכים במדבר, אמר אביי הא דנא דבי ר' ישמעאל דתנא דבי ר' ישמעאל הואיל ונאמרו ביאות בתורה סתם ופרט לך הכתוב באחד מהן לאחר ירושה וישיבה אף בל לאחר ירושה וישיבה ואלך משום דחוה מלך ובי"כורים שני כתובים הבאים כאחד אין מלמדין, ואלך צריכי: דאי כתב רחמנא מלך ולא כתב ביכורים הוה אמינא ביכורים דקא מיתהני לאלתר ואי כתב ביכורים ולא כתב מלך הוה אמינא מלך דדרכו לכבש לאלתר, ואלך נכתוב רחמנא מלך ולא בעי ביכורים ואנא אמינא ומה מלך דלכבש לאחר ירושה וישיבה, ביכורים לא כל שכן, ואלך אי כתב רחמנא אמינא מידי דחוה אולה, קמ"ל. והשתא דאמרת "חובת הגוף" נוהגת בין בא"י בין בח"ל "משוב דכתב רחמנא גבי שבת ל"ל? איצטריך ס"ד אמינא הואיל ובענינא דמועדות כתיבא תיבעי קידוש כי מועדות קמ"ל; משוב דכתב רחמנא גבי חלב ודם למה לי? איצטריך סר"א הואיל וכתיב "על מצות ומרורים יאכלוהו" בזמן דאיכא פסח אין בזמן דליכא פסח לא "קמ"ל; ביאה דכתב רחמנא גבי תפילין ופטר חמור למה לי? ההוא מיבעי ליה לכדרבא דבי ר' ישמעאל עשה מצוה זו שבשבילה ניצולו בארץ. בשלמא למ"ד משוב, = כל מקום שאתם יושבים משמע הייט דכתיב "ויאכלו מעבור הארץ ממחרת הפסח" - *ממחרת הפסח אכול, מעיקרא לא אכול אלמא אקרוב

ר"ח יג

בכורים לא כ"ש כו' . ניח ליה [דמתח"ך מברח דלעיל בכורים דמחכיח לאלתר] ה"ג : **משוב** דכתב רחמנא גבי מלה למה לי . תימה דבסוף ערבי פסחים (פסחים דף קכ.) מסיק מיניה לקובעו חובה בזמן הזה וי"ל דשמח מצוה הוה דהאי תנא מפיק ליה מבעבע מחכלו מלום : **בזמן** דליכא פסח אין בזמן דליכא פסח לא קמ"ל מוסבותיכם . וה"ח בביאה דכתיב גבי פסח למה לי וי"ל דאתא לומר עשה מצוה זו שבשבילה תיכוף לארץ וה"ח מבעבע מחכלו מלום (שמות יג) נפקא לה מהכתוב קבעו חובה ועל כרחך אלא בזמן פסח מייירי דאי בזמן פסח מעל מלום ומרורים נפקא (פסחים דף קכ.) וי"ל דמרי קרבי מוסבותיכם ובעבר מחכלו מלום גריכי חד לח"ל בזמן שביח המקדש קיים וחד לחוכה לארץ בזמן שאין בית המקדש קיים : **ממחרת** הפסח הכתוב מעיקרא לא מכול . *הקשה ה"ר אברהם מבן עזרא דמיניה ממחרת הפסח להכח הוי אלמא עבר בניסן שנקרב העומר דלמח ממחרת הפסח מחיכח הפסח קאמר דהייט ט"ו בניסן שנעדיין לא נקרב העומר דהכי נמי לחכמן בפרשת מסעי דכתיב ממחרת הפסח ילאו בני ישראל והם ילאו בט"ו ותומר ר"ח דהאי ממחרת הפסח להכח הייט ט"ו בניסן נמי קאמר וה"פ דקרא ויולבו מעבור הארץ כלומר מן היום ממחלת הפסח שהרי הוקרבו לאוכל מלות וקלוי בהייט חדש לא מלכו עד עלם היום ההוא והייט ט"ו בניסן לאחר שקרב העומר וה"ג דמכמן ט"ו דלוקרי בעצם היום ההוא דכתיב ולחם וקלי וכרמל לא מלכו עד עלם היום ההוא ור"י מפרש נהי דבעלמא ממחרת הפסח הוי ט"ו (ע) הכח ר"ל ט"ו ולמן התורה לאוכל ולמן נביחים מכמים לאוכל ואע"ג דר"ל כן לא מלח לא חמץ בלחלק בין ט"ו לאוכל ט"ו כיון דאחכי עומר הוי פסיעה כלפי ט"ו דהייט ממחרת חכילת הפסח וההיא דפ' מפני ר"ל ממחרת שמיעת הפסח כלפירסתי . [ועי"ש חוס' ר"ה יג. ד"ה לחקריכו] :

לחקריכו

ביאת ומושב כתיב כאן . והיכי יליף מיניה מושב כלה ביאה דלמח הוי דמפרש ביה ביאת הארץ הוי כלה בעני למימר כל מקום שאתם יושבים, אבל מושב כלה ביאה, לימח לך לעיל ח"ל : **ר"ש** . רבי ישמעאל אכל מקום שנאמר ביאה ומושב, ומכל אחת ר' ישמעאל למכמועינן דכתיב תורה אור ביה נמי ביאת הארץ ומושבות : **כמאי קמיפלגי** . מה רלה ר"ע מלא למר כר' ישמעאל דכיון דכתיב ביאה ומושב בארץ קאמר לאחר ירושה וישיבה : **ר' ישמעאל אכר לא קירבו נסכים במדבר** . ולע"ג דכתיב במילואים (שמות כט) "וזה אשר תעשה על המזבח" וכתיב ביה נסכים בעולת התמיד, בקרבן ליטר הוא דהוו, אבל שאר נסכים לא נתחייבו בנסכים אלא מביאת הארץ ואילך לאחר ירושה וישיבה : **ור"ע** אכר קירבו נסכים . אלא במדבר מקמיבו לרבים, הלכך על כרחך אי להטעינם נסכים לאחר ירושה וישיבה לא ליעטריך קרא שכבר טעונה ושומדת לגבי מזבח, אלא לחייבם בנסכים : **מפי מה** יתיר שהותרה בביאתן לגלגל כלי"ד שנהוגה הכתוב להטעינם נסכים : **מאי תנא דבי ר' ישמעאל** . דלעניל לית ליה יכולה ויישיבה אלא היכא דכתיב 'מושב' עם ביאה', מפיק מיניה תנא'מולת מדעתו על תנא אחר דאפילו לא כתיב אלא ביאה למודה אני אלא לאחר ירושה וישיבה : **ומרט לך בחחם מהן** . גבי מלך כתיב (דברים יז) "כי תבוא אל הארץ וגו' וירשתה וישבת בה ואמרת אשימה עלי מלך" : **וביכורים** . והיה כי תבוא אל הארץ (שם טו) דפריש בה נמי וקבחה וישבת בה : **מלך דדרכו לכבוש** . ישימו עליהם למלחר ויולא לפניהם : **מידי דחוה אולה** . דהכל מודים שנחחייבו בה מיד דכתיב בה(במדבר טו) בבואכם ותניא(בספרי פ' שלח לך)משומה ביאה זו מכל ביאות שבחורה שנאמר בהן כי יביאך כי מבחו וכאן נאמר בבואכם מכיון שנבחו נחחייבו: **למה לי** . כיון דחובת הגוף היא פסיעה דטהגת בכל מוסבות: **מבעי ליה** . ב"ד לולא דהיא קידוש אי יהודה כדאמר בסהדרין (דף יח:) כל דבישות שחחה דורש יהיו בכחבו של מקום : **גבי מלב ודם** . "מקח טועם לדורותיכם בכל מושבותיכם כל חלב וכל דם לא תאכלו" (ויקרא ג) : **גבי מלה** . "בכל מושבותיכם תאכלו מלות" (שמות יג) : **ילמדנו** . לפסח : **כשלמא למ"ד כו'** . 'ומושב' דכתיב גבי חדש לאו לירושה וישיבה הוא היינו כו' :

[נכורות ה.]

[ועי' כד. וש"נ]

* אומ"ל - נ"מ דלא מיבעי ליה לקידוש (קידוש היום אבל) דאפי' לאומר בכל מקום שאתם יושבים

[ע"ם ניחח ועי' כ"ש ורש"ל]

[ע' ביומא מלמי' ד"ה ממחרת הפסח הוי ט"ו לכל הכח :

אקרוב עומר והדר אכול אלא למ"ד לאחר ירושה וישיבה, ניכול לאלתר? לא הוו צריכי דכתיב °ובני ישראל אבלואת המן ארבעים שנה עד בואם אל ארץ נושבת את המן אכלו עד בואם אל קצה ארץ כנען *צי אפשר לומר עד בואם אל ארץ נושבת שכבר נאמר אל קצה ארץ כנען, ואא"ל לומר אל קצה ארץ כנען שהרי כבר נאמר עד בואם אל ארץ נושבת הא כיצד - בישבעה באדר מת משה ופסק מן מלירד והיו מסתפקין ממן שבבליהם עד ששה עשר בניסן תניא אידך ובני ישראל אכלו את המן ארבעים שנה וכי ארבעים שנה אכלו והלא ארבעים שנה חסר שלשים יום אכלו אלא לומר לך עונות שהוציאו ממצרים מעמו בהם טעם מן *תניא אידך *בשבעה באדר מת משה ובשבעה באדר נולד מלין ושבשבעה באדר מת שנאמר °ויומת שם משה עבד ה' וכתיב °ויבכו בני ישראל את משה בערבות מואב שלשים יום וכתיב °ויהי אחרי מות משה עבד ה' וכתיב °משה עבדי מת ועתה קום עבור וכתיב °עברו בקרב המחנה וצוו את העם לאמר הכינו לכם צידה כי בעוד שלשת ימים *תעברו את הירדן וכתיב °והעם עלו מן הירדן בעשור לחדש הראשון צא מהן שלשים ושלשה ימים למפרע הא למדת שבשבעה באדר מת משה ומלין שבשבעה באדר נולד משה שנאמר °ויאמר אליהם בן מאה ועשרים שנה אנכי היום לא אוכל עוד לצאת ולבא שאין ת"ל היום מה ת"ל היום *מלמד שהקב"ה יושב וממלא שנותיהם של צדיקים מיום ליום ומחדש לחדש שנאמר °את מספר ימיך אמלא תניא ר"ש בן יוחי אומר שלש מצות נצטוו ישראל בכניסתן לארץ ונוהגות בין בארץ בין בחוצה לארץ והוא הדין שינהגו ומה חדש שאין איסורו איסור עולם ואין איסורו איסור הנאה ויש היתר לאיסורו נוהג בין בארץ בין בחו"ל בלאים שאיסורן איסור עולם ואיסורן איסור הנאה ואין היתר לאיסורן אינו דין שינהגו בין בארץ בין בחו"ל והוא הדין לערלה *רבי אלעזר ברבי שמעון אומר כל

[תוספתא פ"ל]

עומר והדר תכול · בירושלמי מקשה למה לא תכלו מלה מחדש ויכא עשה דבערב תאכלו מצות וידחה לא תעשה דחדש וממתין לתין עשה דקודם הדבור דומה ל"ת דלאחר הדבור לי נמי ים לומר דגזירה כזית לתשון לחטו כזית שני : **ובני** ישראל תלכו לח המן מ' שנה לי לפשר כו' · וא"ת תמתי לא מפיק ליה כולה מילתא בהדיא דכתיב (יהושע ה) ויפלת המן ממחרת הפסח ולא היה עוד לבני ישראל מן אלמא עד הפסח הוה להו לישראל ואמאי ניחא ליה למידרש מדברי תורה : **עד** בואם אל ארץ נושבת · פי' בקונטרס היינו מעבר לירדן ותילך דחקובה מחרן סיחון ועוג עד בואם אל ארץ כנען היינו על שפת הירדן שהוא קלה ארץ כנען והייט ארץ סיחון ועוג וי"מ תיפכא דארץ סיחון ועוג וקרי ליה נושבת לפי שקרובה לממדבר ומפקא ממדבר והויא יושב וקלה לארץ כנען היינו סוף ארץ כנען : **צא** מהן ל"ג למפרע · פי' בקונטרס שלשים יום עמדו בערבות מואב ובכו משלשלתוה יהושע להסיען הכיט להם לדה לדרך ג' ימים כדכתיב בעוד שלשת ימים אתם עוברים נמלא שכלו שלשים יום אבל משה בן ק' בניסן ולמחרת ביום ח' דיבר הקב"ה עם יהושע שקובש לכן לא דיבר עמו בתין השכינה שרה מתוך עלבות *והייט דכתיב והעם עלו מן הירדן בעשור לחדש והקשה ר"י מקרא מחרינא דכתיב ביהושע (ג) ויהי מקלה שלשת ימים ויאמר יהושע אל השטרים התקדשו כי מחר יעשה ה' בקרבכם נפלאות ומקלה שלשת ימים היינו יום עשירי וקאמר להו למחר תלמוד ל"ת עכרו וקרא קאמר בעשור לחדש ו"מ שהקב"ה דיבר עם יהושע ביום ו' לחבל משה שהות ז' בניסן ותע"ג דתין שכינה שורה מתוך עלבות מ"מ מקלת היום ככולו וקאמר להו בעוד שלשת ימים תעברו את הירדן לבד מאותו יום שעומד בו ויהושע תמר להם מקלה ג' ימים עם אותו יום שנתייחד עמו הדבור דהייט ל"ב כי מחר יעשה ה' נפלאות דהייט ל"ג יום ויום עשירי בחודש ודומק הוה לבעוד שלשת ימים דקאמר הקב"ה מתוך ממקלה שלשת ימים דקאמר יהושע ועוד לא הוי כמו בעוד שלשת ימים יפי פרעה (בפתיחת מ) דהשם הוי בתוך שלשה ימים כדכתיב (שם) ויהי ביום השלישי יום הולדת את פרעה וגו' ליפיך ים לייפ פירוש רשתון דודאי לא דיבר עמו תלת ביום ל"ת לחבל משה להייט מ' ניסן ואמר לו הקב"ה בעוד שלשת ימים עם אותו יום שעמד בו דהייט יום עשירי תעבורו ומקלה שלשת ימים דקאמר יהושע להעם הייט סוף יום שני שעמוד ליום ג' וזהו ביום ל"ב כמו ההוא דפסחים (דף יא:) במיפקן תרתי ועייל חלת וכן מצינו בירמיה (נד) דכתיב מקן שבע שכיסתקלתו ליום ת' עכרו ופריך בערכין (דף נג.) מלי קאמר שבע ועלת עבד ושלת בשם ומצי שם למכמר ושבע לגרלע פי' שהם פגע בו יובל שנת ז' לרגיעתו לו למכירתו תשלחהו תלמת חע"ג שהיובל משמע מחשלחו קורא מקן שבע שנים הכא נמי קרי תמילת יום ג' מקלה שלשת ימים : **ישאין** איסורו עולם · פי' בקונטרס חלת ל"ז בלבד ויש היתר לאיסורו שבזוב ט"ו איסורו ניתר שם עומר קרב ולפי זה לחיא כר' יהודה דאמר במתניתא בפרק ר' ישמעאל (דף סח.) דכל ט"ו לאו כי ליכא עומר ואיכא למאן דאמר התם התם האיר המזרח מתיר : **והוא** הדין לערלה בשתים · פי' בקונטרס חע"ג דאין איסורו איסור עולם דמותרת בשבה רבינים מיהו איסורו איסור הנאה ואין לו היתר תוך ימי איסורו והקשה ר"ת הרי הפרי שגדל בשני ערלה לאסור לעולם ואין לו היתר ופי' ר"ת דערלה זו בשבה רבינים קאמר דיש היתר לאיסורו על ידי פדיון אבל בשתים ר"ל איסורו איסור עולם ואיסור הנאה והר"ר י"ט פירש דבערלה ממש קאמר דיש היתר לאיסורו והכי פירושו יש היתר לגרוס איסור ולטועמא ולאיסור הנאה והקשה לו רבינו תם דקתני בספרי יש היתר לאחר איסורו ממש שהאיסור נפקע וה"ר משה מפונטייז"ל מפרש דערלה יש היתר לאיסורו על ידי ב"ד דפרי ערלה לאורין עד ט"ו בשבט ואם איסרו ב"ד הדם כספו הרי ממהרין יום התירין וכן הדם לאחר עד י"ו בניסן ואם איסרו ב"ד הדם לאר נמלא ממהרין יום התירו מה שאין כן בבלאים שאין ב"ד יכולים להתירן בשום ענין ועוד תומר ר"י דלאילן קלי דיש היתר לאיסורו לפרי שגדל לו דאיסר נאחר ג' שנים וכן קנה שיבולת אין התבואה נאסרת משום הדם מה שגדל בקנה השבולת לאחר העומר הואיל והבריס קודם העומר ולפי זה אתי לפילו למ"ד האיר המזרח מתיר* :

והוא הדין לערלה בשתים · ואם תאמר בבל ורהומה ומעשר עלף מק"ו דהדם דנוהג בין בארץ בין בחוצה לארץ אי במה מצינו שהרי

[ועי"ע תוס' פסחים מה: ד"ה והיה]

[גי' העיון בערך משה תנו רבנן בשבעה באדר כו']

[שבת נ:]

[ע"ז אתם עוברים]

[ע"ש סוגיית נקמן מז: אלא מתוכחת כדמוכיח]

[שבת ג:]

גליון הש"ס

גמ' ר"ל כ"ר שמעון תומר · פליג על תכוחי וכן שבת מד ע"ש : רש"י ד"ה ותכוחין בשבתה וכו' לשון הקדמ"ין זה מהמקשן לקמן מו ע"ב ונ"ע :

כ"ה יפ' תוספ' יב: סדר עולם פ"י תוספתא דסוטה פרק יפ פסיקתא פרשה ויקר

נוסח

ג' מצות נצטוו בניסתן לארץ - נוהגות בח"ל : ו אחד ב בלאים ג ערלה ד) ויקרא כה, ב) בהר סיני (שם) חלון על אבני זיכרון [שם ל"ב ב'] ראיתי מוקפות אלו בא:

נוסח

עד מתי זה ישראל אוכלו מן

הוכחות שבע אלו מת משה ונקם נולד בו

עין משפט נר מצוה

תוי"ט א ב מיי' פ"ע מהל' ממרים הלכה ב סמג עשין קמג:

תז ג מיי' פ"י מהלכות מלכים הלכה ה:

תז ד מיי' פ"י מהלכות מלכים הלכה ג סמג לאוין קמב טוש"ע י"ד סימן לב סעיף ב:

תח ה מיי' שם הלכה י סמג לאוין קמד טוש"ע י"ד סימן לב סעיף ה:

תח ו מיי' שם הלכה ח סמג לאוין קמה טוש"ע שם סימן לב סעיף שם:

תי ז מיי' שם הלכה י סמג לאוין קמד טוש"ע י"ד סימן לב סעיף ח:

תיא ח מיי' שם הלכה יא טוש"ע שם סעיף יג:

תיב פ מיי' שם הלכה יב ופ"מ מהל' כלאים הלכה יד טוש"ע י"ד סי' רט סעיף שם:

הש"ס פ"ז

מהרי"ט

תוס' ר"י הזקן

תגן התם בערלה פ"ג המודיע אסור לאוכלו בכל מקום עד שבור ובן הקרבת העומר דהייט ס"ו בניסן כדאיתא במנחות פ' ר' ישמעאל: הלכות פרינה פה שנהגו בני המדינה: מוריא ארם צובא ובבשה דוד וכבוש יהודי לאו שמיה כבוש ומתאר שהיא ממוכה לארץ ישראל מחמירים בה פפי פרע"ל: יורד בתוך הכרם ולוקח מן העובר כוכבים מאיתן שכבר נלקטו שמפק הוא ומפקא בחי"ל פרתר כדלקמן ומיירי שהכרם דראי ערלה ום"ה בעינן פירות ולא יזהו אי משל כרם של ערלה הם או ממקום אחר באו דומיא דכרם נפוץ ירקן יורד ולוקח יורד הישראל בכרם ולוקח העובר כוכבים מן הכלאים בידיו ובלבד שלא ימול לבעלים אחר מפקא דרבי יהודה בערלה דקסבר הא דתנן ערלה וכלאי הכרם אסורים דוקא בשל ישראל כדפרישנא ום"ה לא ילקום ביד והבי מסתברא ערלה והכלאים אסורים אפי' משל עובד כוכבים אף ע"פ שלא ילקום ביד אסורים. ומסתברא דרבי יהודה בערלה דקסבר דוראי אסור ומפקא מתורת חנן יורד ולוקח ובלבד שלא יראנו לוקח והבי חני בירושלמי: אריוך

מאגר

ס' הערוך "חנן, דלף, כלאים"

נוסח

מח' אומרים בפ"ג דערלה (משנה ג) הלכה ב ⓓ הלכה מ"ג ⓔ הלכה ג"א מ"ט.

נוסח/מקור

קדושין עז ע"א ד"ה קמ"ל - פשוטא. כ"פ ס"ת ור"ח ורא"ם ורבינו ג"ח ועוד. כי סתם דאתי, דאתיא ט"ס [חזקת הגוף — ובגמ' שלנו].

[1] כל מצוה שנצטוו ישראל • להסיענה קודם שיכנסו לארץ דהייט מובת הגוף טהנהג בין בארץ בין בסוטה לארץ: מון מפשמת בספים • יולקמיה פריך הא כמי נצטוו עליה קודם לכן דהא מובת הגוף היא ומאי מון: נז נגרשה אלא לבדיפנים • דלא נצטוו עליה קודם לכן: בומן שאין שם מקדש • כגון במדבר ולאחר

תורה אור

*כל מצוה: שנצטוו ישראל קודם כניסתן לארץ-נוהגת בין בארץ בין בחוצה לארץ לאחר כניסתן לארץ-אינה נוהגת אלא בארץ חץ מן *השמטת כספים ושילוח עבדים שאע"פ שנצטוו עליהם לאחר כניסתן לארץ נוהגת בין בארץ בין בחוצה לארץ השמטת כספים מנבת הגוף היא! לא נצרכא אלא לכדתניא *דתניא רבי אומר °זה דבר השמיטה שבעת בשתי שמיטות הכתוב מדבר אתה שמיטת קרקע ואתה שמיטת כספים בזמן שאתה משמט קרקע אתה משמט כספים, בזמן שאי אתה משמט קרקע אי אתה משמט כספים ואימא במקום שאתה משמט קרקע אתה משמט כספים ובמקום שאין אתה משמט קרקע אין אתה משמט כספים? ת"ל °כי קרא שמיטה לה' מבל מקום: שילוח עבדים תנבת הגוף היא! סד"א הואיל וכתיב °וקראתם דרור בארץ בארץ אין בחוצה לארץ לא, תלמוד לומר °יובל היא מכל מקום, אם כן מה תלמוד לומר "בארץ"? *בזמן שהדרור נוהג בארץ נוהג בחוצה לארץ אין דרור נוהג בארץ אינו נוהג בחוצה לארץ. *תנן: החם אסור מן התורה בכל מקום ערלה-הלכה והבלאים-מדברי סופרים מאי "הלכה"? אמר רב יהודה אמר שמואל הלכתא מדינה עולא אמר רבי יוחנן הלכה למשה מסיני, א"ל עולא לרב יהודה בשלמא לדידי דאמינא "הלכה למשה מסיני" היינו דשנינ לן "בין ספק ערלה, לספק כלאים, *דתנן ספק ערלה: בארץ אסור, בסוריא מותר, בחוצה לארץ יולד ולוקט ובלבד שלא ירענו לוקט ואילו גבי כלאים *תנן °כרם הנטוע ירק, וירק °נמכרי חדשה לו: בארץ אסור, בסוריא מותר בחוצה לארץ יורד ולוקט ובלבד שלא ילקוט בידו אלא לדידך

ניחני

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ואימא וכו' בומן שהם פסיקים: (ב) ד"ה וכלבד וכו' לוקט מן הערלה. ג"כ כלומר ממה שהוא מפסק מערלה: (ג) בא"ד וכתי מתק"ל: (ד) ד"ה כרם וכו' בין הנפסיק. נ"ב כלומר ומפסק הוא שם מבעו בגיסיור ומ"ל כלאי כסרם: (ה) ד"ה וכלבד וכו' ומכר ממיני מלא + (ו) תוס' ד"ה המשמט וכו' כגון שיש עמהן:

גליון הש"ם

גמ' מכר מוכה לו בתרן מסור-עי' מידוט כרמב"ן ב"ב נד ע"ח ד"ה תנן עיינני:

תוספתא דקידושין פ"ה

מ"ק ב ניעין ט.

ר"ה ט:

ערלה פ"ג מ"ט

ערלה פ"ג מ"ט ותוספתא דערלה פ"ג

ביאור

[1] ולמעוטי תולה לתרן לף בזמן (ג) (התרן) מפור מן הסורס כל"מ • קסבר מוכה כל מקום שאתם יוצאים ממנו: כלכתא מדינה • ההיגוהו הם עליהם במולה לתרן: סיינו דתני לן • ממור ספק ערלה מספק כלאים; ספק ערלה-ספק עכדו פליה שלם אינם בין בגני פרדס אינם בו בניעות ערלה ומלר בניעות ולקט טובד בוכבים מן הפירות ואין יודע מהיכן: בסורית • היא תרס לובה שכבש דוד וסנפה עם ארץ ישראל וקסבר כיבוש יחיד לא שמיה כיבוש הלכך פסיקו מוהר, ולקמן (דף לט:) פרלינן ואי הלכה למשה מסיני היא-מולה לתרן היאך מיקל בספיקה, ומשנינן אימא לך נתמרה הלכה בספיקה מוהר במולה לתרן ודאה חסור: ובמולה לתרן • דלמיק טפי ולא בתרן מיחלף: יולד • ישראל ולוקח מן העובד בוכבים הלוקט מפרדס שיש בו בניעות יודוע וזקנה וישראל יודע שהוא נבנם שם ולוקט לבהמה: ובלבד שלא ירענו • ישראל בשהוא לוקט מן (ב) הערלה והם (ג) (לתניית) לעיל "בסורית מוהר"-בשגלקט בבר אבל לבהמה היא אומר לו לך רד ולקוט: כרם הנטוע ירק • שורע ירק בין הגפנים (ד) דס"ל בלאי בכרם: וירק נמכר חולה לו • וים לחוש שמא מירק שגדל בכרם הוא וס"ל ספק בלאים: יורד • עובד בוכבים ולוקט מן הבלאים ממש ומוכר לבהר: ובלבד שלא ילקוט • בחבר עמהן בית וחם תימא דערלה בחולה לתרן דבבי קופדים ולא הלבה למשה (ה) מאי שנא דלתמיר בספק ערלה מספק בלאים:

[2] בחוצה לארץ יורד ולוקט ובלבד שלא ילקוט בידו • להכי נקט לה: הערלה הלבה למשה מסיני והבלאים מדברי סופרים. ופ"ת תמלא הלבה למשה מסיני בקל ותומר דתדם דלתיכ למימר בלאים לפי שהם רובה להזכיר מה שהם ערלה שהם בכלל ערלה ומה שאין בן ביובל ומשום הכי נקט לה: ולאים

ניתני· לו׳ לידי ולידי כו׳ · דעדלה ולכלים לו׳ זה וזה יורד ולוקח דלמ׳ מהכא דמוכה לאחרן הלמ׳ הוא הדגרע לו׳ תא לעלוקה בידים : ספק בי· לקוח מלמ׳ בפני שיהיה בקנין תלוי,ולמ׳ לאיכול ׳ובעדלה קאי : מריבי דסומכוסית· עיפה ולחכימי בני רחבה דסומכוסית : ספוס בפיקה ולבד ודפס · כלומר ספיקה=הוצר מוסר לזולה=לאחר, וכיתך ספיקה בפחמיהו להורות בהגעה ולא לרכשו ברבים הוחל ומקילין בה וכה"ג לחמרי בגדים (לף נג:) בחולה לחכיריה ר"ב הוא בר מינה סבר למודעים בפיקה מ"ל רבה תנא סחום לה סתומי ולחם דרים לה בפיקה לאמת כסתום=סתום הדבר קאמר כך השיב רבינו נרשם בר׳ יהודה ז"ל : ולבד ודפס · הוחל והן מקילין לל מחיר להם לספק=לכל זה חלה לבד תוסם הבירות בידים : ובכרו על פירותיהן · על לנו המקילין בה שעונין נגיזה : לף בחדש · לחמת בעדלה כח"ק ס"ל דקח מוסיקח חדש : תני חדש · ולכי קאמר עדלה ולכלים הכי הס כשהר התלויין בארץ ולין מוהנין בח"ל לכל חדש מהא בח"ל דכחיב בו מועד כל מקום שחתם יוצאים : בפורים מועד · ולי ולהא בח"ל=הלכה היכי מולגלין בספיקה : כך נאמרס · הלכה למשה : לוקין על הכלים בח"י דכר תורה · כדילף לקמיה: כפרכסה פלוגי · מין בגמיט מינו : תקפי פשמרו · מדלח כחיב זשמרתם לח תקפי משמע לח תקפי לבר מעולם חשמרו מלמד שהזהיר לח גח וכניו עליהן ולחו=הן לחקים: בהמחך לח תרביע שדך לח תזרע ולחו לרבות לכלים שלחי לחכם=לחכמים שדך לח תזרע ולח תרבי

שאם היתה שקולה מכרעת. ותו"ח כלומר הכי נמי אמרי' בפסחים (דף יז:) דרב חסד מפה בפה בשקולין ורש"ל דבשאר מלות בשמעתין שקולים הן כפי הנראה לדעת הגמ' שכתב בפסחים שם ד"ה מי שמשה מדרבנן דעבדין ליה יום טב ויום כיפורים: **מתניתין** מלוה יפירה דהוי רוכש זכות מהקרן לו בשעה שהוא יום טוב ונפרעים ממנו שוטטין והוי מיקון עולם ולעה"ב ולכל שוטטין מרוכשים דקתני מריעין לו הייט דעבדין ליה הזמנת יום כיפורים למשלמין לו שכר מלוותיו כלן להיות מתוקן לו יום רבה לחמר פיכוס לשולם כדאמרן מעיקרא מתיבין לו בשכר פירות והקרן קיימת והך מתניתין דקתני "מריעין לו" רבי יעקב היא דאמר שכר מלוה להאי עלמא ליכא ופרעון ליה בהאי עלמא ליכא ולכך מריעין לו בשכר פירות והקרן קיימת ולא בשכר מלוותיו דהא ליכא ולכך מריעין לו בשכר פירות והקרן קיימת ולא בשכר מלוותיו דהא ליכא ולכך מריעין לו בשכר פירות והקרן קיימת ולא בשכר מלוותיו דהא ליכא

מחשבה רעה אין הקב"ה מנרפה למעשה. וכעובדי עכו"ם כוכבים ומזלות שאין הקב"ה מנרפה למעשה דכתיב (עובדיה ה) ממחם לחיך יעקב וכתיב עשו ויעקב עשו ועכו"ם נמשלו עשו רעה מחשבתו ולא עשה כדכתיב (ו) (ודניאל) עד מעלי שמשא הוה מתקרי "לשיזבותיה פיכוס קטיה דניאל מגוב אריותא להאי דניאל מאי עבד ליה עבד ליה נס ואפיק ליה ולהכי קרי ליה שלוחי דמלכא" ולא כתב ושיזביה מגוב אריותא ולא כתב ושיזבוהי מגוב אריותא ולא כתב ושיזבוהי מגוב אריותא ולא כתב ושיזבוהי

כגון רבי נחוש · שלבש כח לכוף יצרו להתגבר בחפצי קונו: שמר מצי נפקח מינס · דהא מילתא דלית בזמנו לי לית מאכל טמא ים לי ללמוד מכאן דעביד אלי הכטבל לתרומי לתוי למאכל טמא: שנרם מנורא · לתוקה תרומת הסיקה את הטנור לגעות דבר הנומא שם ותאכה נבולה היתה שאין יכול ליפעך ממנה ומסיר בידה להורגן: קא מנחת ליס · לתותו לגי בתוכו: נפיל בפח · בתור של ניהנם: מי ידעי · תילו ידעתי שחמור עליכם הדבר כל כך: דיקולי · סליס שנשים טותות שם פלליהן: תערחמן · שהייתי במקום לחבר רחוק ד' מחות פרסי: נאו עניותא · בחמים שם לא העניות לא הוגרכתי תורה אור

*נושאי קיסר שמרוני כל הלילה" אמרו ליה "שמא דבר ערוה בא לידך וניצלת הימנו דתנינא כל הבא דבר ערוה לידו וניצל הימנו עושין לו נס" גבודי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו" כנון רבי צדוק וחביריו, ר' צדוק חבעתיה ההיא מטרוניתא אמר לה "חלש לי ליבאי ולא מצינא איכא מידי למיכל"? אמרה ליה איכא דבר טמא אמר להו מאי נפקא מינה? דעביד הא אכול הא" שגרת תנורא קא מנחא ליה סליק וריתיב בגויה, אמרה ליה "מאי האי? אמר לה "דעביד הא נפיל בהא אמרה ליה "אי ידעי כולי האי לא צערתיך" רב בהנא הוה קמזבין דיקולי חבעתיה ההיא מטרוניתא אמר לה איזיל איקשיט נפשאי, סליק וקנפיל מאיגרא לארעא, אתא אליהו קבליה, אמר ליה "אטרחתן ארבע מאה פרסי" א"ל "מי גרם לי, לאו עניותא" יהב ליה שפא

ויעשה מה שלבו חפץ · פי' ר"ח ח"ו שהותר לו לעבור עבירה אלא כך אמר ר' לעולם יגיעת דרכים והלכלוכות ולבישת שחורים מצערים יותר הרבה ומוגעים אדם מן העבירה:

אין מקיפין בחילול הסם · פר"ח משנה בחסכת תמות ושמח הייטו הא דתנן (פ"ד מ"ח) כל החחלל סם שמיס כשחר נפרעין ממנו בנלוי אבל נמון מקיפין קשה ושמח בריימא היא לקמן אלא על גב דאומר תנן: לימוד

הגהות הב"ח

(ה) גמ' מחשבה שאשה (פרי) תו"מ וכ"ב פ"ת מעשה וכן בסמוך:

נוסחא

ואם מיהה הכין הבתוב מי "ואין מלב לך ואחרת ואמרת ישראל" [א כלו] בהיותה בחולת ואחרת "אלו בניה..."

מאגך

הבדלת האמתות המוכרות בחקור

דרשינן ליה בגמרא לקמן: ואם אינכם שומעים אלי ואת שם קדשי לא תחללו" אמר רבי אלעאי הזקן אם רואה אדם שיצרו מתגבר עליו ילך למקום שאין מכירין אותו וילבש שחורים ויתכסה שחורים ויעשה כמו שלבו חפץ ואל יחלל שם שמים בפרהסיא אני והתניא [כל שלא חס על כבוד קונו ראוי לו שלא בא לעולם] מה היא רבה אומר יזה המסתכל בקשת בב' יוסף אומר זה העובר עבירה בסתר לא קשיא הא דמצי כייף ליצריה והא דלא מצי כייף ליצריה תנן התם *זאין מקיפין בחילול השם אחד שוגג ואחד מזיד מאי אין מקיפין? אמר מר זוטרא שאין עושים כחנווני בלי בריה דרבנא אמר לומר שאם הוחה שקולה מכ"ע: *ת"ר [לעולם יראה

תוספתא דפאה פ"ל הלכה ב

הלכה ג מתני' מ

תוספות דקידושין פ"ל

תבא א מיי' פ"ב מהלכי ע"ז הלכה ד כמ"ש לחיין שם:

תבב ב טוש"ע א"ח סי' רכט סעי' ח:

תבג ג סמג לחיין ב:

[ועי' תוס' הגיהה טוד ד"ה ויעשה וכו' פסחים דל זה]

פי"ח בושאי * עי' מוסי' לקמן כה:

* עי' מוסי' בחיבור את הבית ד"ה

מכות פ"ג מ"ו מ"ח

[לעיל נט: ע"ב] שבת קנו: פאה פ"ח מ"ו

דנרים יכמות קט:

[סוטה מה. וש"נ]

"פרי מחבטחם" בעובר ושוה כתיב כי הדר מהכרה לעשות מעלפה למעשה ואחי לא עביד לה לין חזרתו לסם שמים הלא הולך לה כדרב הונא דאמר נעשית לו כהיתר: ואם סם קדשי לא מחללו · הייט פרהסיא שהרוחה מלוי בכבוד המקום: יבנם שמוים · שלא ירחה עלמו בכבודו שלי ירך לבבו בכך ונם שם יחטול לין לדם טהן לב לפי שחיט חשוב בעיניהם לכן יבנם שמוים: אין עושין לו בחנווני · המקוף לחדם פעמים רבות וגוכה כל הקפוחיו יחד לין עושין כך מלמעלה למחלי הסם שלא נפרעין מיד: שאם פיפה · כף המחזיק שקולה ויש בחחד העוחות שהלי מיולו הסם מכריע לח הכף לחובה: והאי מקיפין לאון מיוני כמו לין מקיפין בבועי (חולין דף מו:) לקפיעהו ולידמו (שם דף כ:) שמקריב לי זו שלל זו ומעיין שם דומות לפי

יומא סו: ע"ם בוסף כב. [לעיל כי: (מ"ק כה:)] * ברייתא דרבי ישמעאל

מכתין ב: מ"ק יז: תגיגה טו:

[תגיגה יא:] [ע"ז והתנן]

תמות פ"ד

[תגיגה טו.]

נוסחא

• עי' רש"י בסוטה ד ע"ב ד"ה אלא

מאגך

ב' הסוברים לפסוק "פנני אביא... פני" מתחבוחם

יחוקאל לא:

נוסחא

• עי' רש"י בסוטה ד ע"ב ד"ה אלא

[נשיל נט: ע"ב] [מ"ק יז:]

[נשיל נט: מולין קמב:]

[נשיל נט: מולין קמב:]

[ע"ז נא: ע"ב] [נכות סג: ע"ב] מוספתא דפאה פ"ל הגיהה ס"ב

[ע"ז הגה אובי מכיא רעה אל העם הזה פרי ט']

מגנך

ב' הסוברים לפסוק "פנני אביא... פני" מתחבוחם

יחוקאל לא:

נוסחא

• עי' רש"י בסוטה ד ע"ב ד"ה אלא

[נשיל נט: מולין קמב:]

תלמוד גדול שהתלמוד מביא לידי מעשה: תימה לתמר בכפ"ק דב"ק (דף יז:) ר' יוחנן מקי ידיה ומנח תפילין והדר תמר לן קיים לתמרין לימד לת תמרי, ופריך והא תמר מר גדול תלמוד תורה שהתלמוד מביא לידי מעשה פירש בקונטרס מי נתלה במי קטן נתלה בגדול וה"כ כיון דתמר קיים כל כך לימד שהיו תשוב כל כך תלמוד מוכח התם מהכא דמעשה גדול וי"ל דהתם הכי פי' והדר תמר לן קיים תמרין לימד לת תמרין ופריך התם והתמר מר גדול תלמוד תשוב מביא לידי מעשה ה"ל קיים קיים תם לת לימד וכיון שהיו תומרים לו קיים הכי תומרים לו לימד ותת תמרת קיים תמרין לימד לת תמרי, ומקי הת למיגמר הת לתגמורי כלומר למגמר לדידיה ולתי מעשה עדיף לכל לתגמורי תמריגת ולתי עדיף טפי ממעשה והלכך לימד לתמריה לת תמרי, וי"מ דתדם שלת למד עדיין ובת לימלך תם ילמוד תחילה לו יעסוק במעשה תומרים לו למוד תחלה לפי שאין עם התרן תסיד לכל תדם שלמד כבר המעשה טוב יותר מלימוד* : **אין** תחילת דיון של תדם תלת על תדברי תורה • והת דתמר בפרק במה מדליקין (שבת נא:) כשמכניסין תדם לדין תומרים לו נתחת ונתת בתמונה היינו דווקא לענין שתלה שטולין לו על מטת ומתן לבל מ"מ בפרעים ממנו תחלה על שלת קבע עתים לתורה* : **ויש** תומרים תף פסול לעדות • פירש בקונטרס הוחיל וחיו מקפיד על עלמו חיו טוב לזלזל בעלמו ולפסול ותקא תמתי פסול לעדות הוא הת תמרין בירושלמי ר"ש בכרבי הוה תמיל בשוקא חזיה ר"מ תמר לו אין שבת לתלמיד לחכול בשוק משמע דלאחר אין קפידא ופי' ר"ת הכא מיירי שתוכף ואוכל וא"ת אם כן פסיקא דפסול דגזלן הוא וי"ל שתוכף פחות משוה פרוטה אי נמי גזול דבר שחיו מקפיד עליו והר"ר אליהו מפרש כגון שהלך אלל המוכרים ושוטט משל כולם מעט מעט כאילו רולה לקנות מהם ויחת השתא אסורין לבל שדומה לבלב אוכל כאן מעט ואח"ת פירש לאוכל בשוק היינו שאוכל סעודה דפת דגמלי יותר :

הדרן עלך האשה נקנית

מסובין בעליית בית נתזה בלוד נשאלה שאילה זו בפניהם תלמוד גדול או מעשה גדול נעגה רבי טרפון ואמר מעשה גדול ר"ע ואמר *תלמוד גדול, נענו כולם ואמרו *תלמוד גדול שהתלמוד מביא לידי מעשה: חניא רבי יוסי אומר גדול תלמוד שקדם לחלה ארבעים שנה, לתרומות ולמעשרות חמשים וארבע, לשמיטים ששים ואחת, ליובלות מאה ושלש [מאה] ושלש מאה וארבע היין? קסבר יובל *מתחילתו הוא משמשמ] וכשם שהתלמוד קודם למעשה בך דינו קודם למעשה כדרב המנונא *דאמר רב המנונא "אין תחילת דינו של אדם אלא על דברי תורה שנאמר °פוטר מים ראשית מדון" וכשם שדינו קודם למעשה כך שברו קודם למעשה שנאמר °ויתן להם ארצות גוים ועמל לאומים יירשו בעבור ישמרו חקיו [ותורותיו ינצורו]: כל שאינו לא במקרא ולא במשנה: א"ר יוחנן "ופסול לעדות, ת"ר "האוכל בשוק הרי זה דומה לכלב ויש אומרים פסול לעדות אמר רב אידי בר אבין הלכה כיש אומרים. דרש בר קפרא רגזן לא

"יראה אדם עצמו כאילו חציו חייב וחציו זכאי, °עשה מצוה אחת אשרי שהכריע עצמו לכף זכות עבר עבירה אחת אוי לו שהכריע את עצמו לכף חובה שנאמר °וחוטא אחד יאבד טובה הרבה בשביל חטא יחידי שחטא אובד ממנו טובות הרבה ר' אלעזר בר' שמעון אומר לפי °שהעולם *נידון אחר רובו והיחיד נידון אחר רובו: עשה מצוה אחת אשרי שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף זכות א) עבר עבירה אחת אוי לו שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף חובה שנאמר וחוטא אחד כו' בשביל חטא יחידי שעישה זה אבד ממנו ומכל העולם טובה הרבה ב"ש בן יותי אומר °אפילו צדיק *גמור כל ימיו ומרד באחרונה איבד את הראשונות שנאמר °צדקת הצדיק לא תצילנו ביום פשעו" °ואפילו רשע גמור כל ימיו ועשה תשובה באחרונה אין מזכירים לו שוב רשעו שנאמר °ורשעת הרשע לא יכשל בה ביום שובו מרשעו וניהו "במחצה עונות ומחצה °זכיות? אמר ריש לקיש "בחוזא על הראשונות: **מתני'** כל שישנו במקרא ובמשנה ובדרך ארץ לא במהרה הוא חוטא שנאמר °והחוט המשולש לא במהרה ינתק כל שאינו לא במקרא ולא במשנה ולא בדרך ארץ אינו מן היישוב: **גמ'** אמר רבי אלעזר ברבי צדוק למה צדיקים נמשלים בעולם הזה לאילן שבולו עומד במקום טהרה ונופו נוטה למקום טומאה, נקצץ נופו כולו עומד במקום טהרה, כך הקב"ה מביא יסורים על צדיקים בעולם הזה כדי שיירשו העולם הבא שנאמר °והיה ראשיתך מצער ואחריתך ישגה מאד ולמה רשעים רומים בעולם הזה? לאילן שבולו עומד במקום טומאה ונופו נוטה למקום טהרה, נקצץ נופו כולו עומד במקום טהרה, כך הקב"ה משפיע להן טובה לרשעים בעולם הזה כדי לטרדן ולהורישן למדרגה התחתונה שנאמר °יש דרך ישר לפני איש ואחריתה דרכי מות:

גבי אסטרטא נידון אמר רוכו כו' • יכולה אדם עלמו כאילו אקול כל העולם אקול כאחלה לדיקים וחסידים ואחלה רשעים וכאילו אעשיו אקולים כאחלה על אחת כמה וכמה לחיות אור לדיק כאחד לאת אחלה טובות ומאחלה רעות : **זכיות** • מאחרין על כל העוברות אעשה • **נמה לדיקים דומים בעולם** טוב • ביסורין הבאים עליהם : **ונופו** • כלומר מעט ממנו : **נקלן** • ממט נופו : **כך** • נפרעין מן הלדיקים מעט עוונות שבידם **ונמלאו** טולם נקיים : **ולמה רשעים דומין בעולם טוב** • בעוכה שמשפיעים להם : **נופו** • מעט ממט לתך תלו יש בידם מיעוט עוכות וזכיות : **נקלן נופו** • קבלת שכרם היא קלינת טפה : **למדרגה** • תאולוי"ת כדרך שעושין מדרגות לחרישין שמשביבות המגדלים כשמגביהי' קרקעיתן : **יש דרך ישר לפני איש** • כשרואין הרשעים שלוחן נרחת דרכם בעוניהם יאמרו שכרם בעוה"ז ותחריתם של רלכם בעוניהם שלוה הזמנת דרכי מות היתה : **כיש נאוה** • שם החיש: **שמחלמוד מביא לידי מעשה** • נמלאו שניהם בידו : **גדול תלמוד שורם שקדם לחלה ארבעים שנה** • כשילאו ממלרים נתנה להם תורה בתחלת השניה וכחלה לת נתחייבו עד שנכנסו לחרן דכתיב בבחלם ואמר מר (ספרי פ' שלח קו) משנה זיתה זו מכל ניתות שבתורה דכתיב בהו כי תבחו וכתן נאמר בבחלם משנכנסו לה ובחרומות ומעשרות לאחר כיבוש וחילוק דכתיב חבוחת זרעך שיבה כל אחד מכיר חלקו והן י"ד שנים הרי כ"ד ומשם החחילו למנות שמיטין דלאמרינן בערכין (דף יב:) ושנו שמיטה לסוף שבע הרי ס"א שנים ולסוף כ' עשו יובל הרי ק"נ : **מהחילתו משמע** • מתחילת השנה מיו"ב עבדיה נפטרים ושנות מ"ט לכל שניעית חיכה מתחילת השנה ונדיין לת עברו חלת מ"ט לכל שניעית (יפניה טה) הוי כל למת לכו למיס : **וכשם שדין** • פורעניות תורה קודם לדין פורעניות מעשה כך שכרו של עסק בתורה קודם לשכר מעשה : **בעבור יזמרו תוקיו** • ואמר מר לעיל (דף לז:) השמרון זו משנה : **ינלורו** • יקיימו : **ופסול לעדות** • דכיון שחיו מן הייטוב חין מקפיד על עלמו וחין לו בושת פנים לכן לחוכל בשוק הוחיל וחין מקפיד על כבודו חיו טוב לזלזל בעלמו וליפסל :

תוס' ר"י הזקן בית נתזה • שם האיש: שהתלמוד מביא לידי מעשה • כלומר שמי שיודע התורה עושה הרצות וירא מן החטאים בשלימות אבל מי שלא ידע התורה לא זה יראוי כאמרם אין בור ירא חטא ואין עם הארץ חסיד [מצורף ליה שבא לרשו שהרבם מצד תכמתו יגיע אל המעשה תשלם והשוב והוא קנין הרצות הטובות והמבוקשות ומי שהוא בעל תבונות שוטות לבר לא יגיע אל ההכמה מצד החבונות הטובות וגם מעשיו שהוא עושה אינם על דרך נבונה ולא על דרך אמת כמו שאו"ל אין בור ירא חטא ולא ע"ה חסיד שאין לו מדע שידע המעשים שיהיו פרוים מצד עלמם ועל כן כתוב בתורה ולמדתם: יעשיתם הני ליתמד החכמה קודם למעשה: ירושלמי: ובבר נמנו התלמוד קודם למעשה • רבנן דקסרי אמרי הדא דתימר בישיטים ח ב פ ה מי שיעשה המעשה קודם לתלמוד ע"כ: פי' זה הירושלמי מיירי במצוה עוברת שמפסיק תלמודו מפני המצוה העוברת הואיל ואין שם מי שיעשנה ואח"כ חוזר לתורתו כמו שביארנו במועד קטן פ"ק • וראיש הירושלמי ר' אבהו שלח לבריה למגמר בסבריא שלהו ליה ואמרו ליה נומל חסד הוא • כלומר ניחא תורתו לעשות ליה לכל השתים • שלח ליה הבבלי אין קבריים בקברי שלחתיך בסבריא ובבר נמנו תלמוד קודם למעשה וכו' דמשמע שפי' זה הירושלמי הוא כמו שפירשנו דהא ר' חנינא הוה סניח תלמודו שהיה עוסק בתורה מפני לויית המת שהיא מצוה עוברת ונער בן אביו מפני שהיו שם אהרים שמלוין את המת • ובגמרין פ' בני העיר מחבאר דין מבטלין ת"ת להוצאת המת כמו שביארנו שם הכלית הביאור : פופר מים • פורק עול תורה ראשית מדון הוא תחלת דינו: פסול לעדות דהואיל ואינו מן היישוב אינו מקפיד על עצמו ואין

הגהות מהר"ב רנשבורג
א) גם' עבר עבירה אחת וכו' כ"כ עיין בו"ת סי' כ"י גיטין פלוי סי' נה ודו"ק :

נמ (ו) **מלא כידו** · בשכרו חלה כמה בשכרו ברגזותו לא נשתכר כלום: **דור** · כדור: **שנשפר וכמושב לניס לא יצב** · וזה שלט בחמר מלאו כמה יתעסק שם לא בגילעוח: **הדרן עלך האשה נקנית**

האיש מקדש בו ובשלוחו · בגמ' תורה אור

יליף לה: **בספיס נערה** · וכ"ש בספיס קטנה שם קבל קידושין מקודשת והאי דנקט נערה לורה תורה תשמעינן דקטנה לכתחלה לא כדמפרש בגמ': **גמ'** **מנה בו יופי מלאכתו** · כי עסיק גופו במלוח מקבל שכר טפי: **פפריך ריפא** · לכבוד שבת: **שיכופ** · לג: **כפפ לימורם נפי ליכפ** · שם יכול לקדש בעלמו וקידש ע"י שליח דמלוה מיהת מתנה עליו: **וכי לימפר דרב יוסף** · דאמר מלוה הוא דליכא ולא לימורת למיפא לימור: **אפל כפפ** · תמ"ם צלא לאתנו ליכא מלוה מרחה בו דכר מגוגה: **דאמר ר"ל טב לימיב מן דו** · משל הוא שהכשים תומרות על בעל כל דהו שהוא טוב לבבה עם שני נופים מבבה למלמה: **מן** · גוף: **דו** · שנים **ואי קשיא** ה"ג נבי דידה לימה לימורת כי יהיב קידושין לעלוחה ולא חזי להו, לאן הכי אמי ומיהו מהני בדידה קאמר דהיא מיקדשא בה ובשלוחה הלכך הא דתנא "בה"-למעוטי שמעינן לכל לימורת לגבי דידה. ליכא לכל ריפא דאיכי בדידיה תנא בו משום לימורת: **ושלח** · בגירושין כתיב "ושלחה מביתו" ומדלא כתב "וגירשה" ללמדינו בה שהאיש עושה להוליך גט לאשתו: **מלמד שפשלח עושה שליח** · ולקבל גיטה קני ביה "ושלחה" לא משיק ה"ל: **ושלח** · שם **ושלחו** · שם **שלח פשמש לאמר בעניו** · **שכן יעזן כפל כרפפ** · הלכך לימנהו עמי על ידי שליחים: **פורם כדפפ כפל פכיס** · לפי שהוא מכיר בעל הבית: **שם עיט יפה** · לו עיט רעה **עין יפה**=אחד מסרכיסים עין **רעה**=אחד מסשים שהתרומה לא נאמר בה שיעור מפורש אלא לשעית דנגך (דברים יח) ופשילו כל שהוא: פיסח

האיש מקדש · השתא כשלוחו מקדש בו מיבעיא ליה. ואין צריך לומר הכא לאו דוקא ור"ל לא זו אף זו דלא צריך לכתוב הכי אלא כתבי כתוב "לבעל כתבי מיבעיא לא: **אי** לימסר דרב יוסף לימיפא לימור· ולהכי לא מוקי לרישא וכגון שמכירה משום דהא מ"ל דלמא מכר· מיירי בין מכירה ובין לין מכירה ולפי לימורת לימה ומלמה דרב יוסף לא נדע: **אשר** נאמס שיקדש לשם כי · תע"נ דקתני האיש מקדש לכתחלה לא נקט ליה אלא לאשמועינן דין קידושין: **כשהיא** נערה לין כשהיא קטנה לא · ות"ח ולמה לרבותא נקט נערה וכל שכן קטנה וי"ל דדייק מדקתני כשהיא נערה ולא קתני האיש מקדש לא כתו נערה משמע דוקא נערה לבל לא קטנה ת"ש "ל דדייק מדלא קתני במתני' האיש מקדש לא כתו סתם כדתנן (כתובות דף מו:) האב זכאי בבתו בקדושיה ולא מפרש נערה כי הכא משמע דהכא דמפרש נערה הוי דוקא ולא קטנה: **אשר** נאמס שי

פיחת ו' לו הוסיף ו' תרומתו תרומה· פי' בקונטרס פיחת שתרם לו ממנו וקלי פיחת תבעל הבית וי"מ מפיקה דפיחת שתרם לחד מפשיט וקלי פיחת לתרומה מ"מ מפקע היכל דתרם הפליט ולפי' לחת בעה"ב ולמר לו לא היה בדעתי לכך לפ"ה תרומתו תרומה וקקא דמתי לחת מהה לתמר (ב"מ דף כ:) התמר לפתו לת ותרום והלך ותרם לח מ"ל בעה"ב כלך לחל יפות לח ממלו יפות מהן תרומתו תרומה ולח לת לין תרומתו תרומה ומוקי לה בחס כגון דשויה בעה"ב עליה ולפ"ה לין תרומתו תרומה כיון שלת פירש לו בהדית שתתרלה ליפות וי"ל דהתם הייט טעמת לפי שלין דרך בני לחס לנרות היפות כדי לתרום לחת הביטעים לכל הת דים הרבה בני לחס דרלכן לתרום בעין יפה מני למימר ליה לכי תתרמיך וכמלת דעתך לחל דעתי למה שתתרמיך: **מה** ענירושין שכן יפנו חול · לכל לח מני למימר שכן יפנו בע"כ כי היכי דלעיל דליכת למימר קידושין יוכיתו לכל לעיל לח מייתי ליה חלת גבי קידושין: **שכן** יפנה במתבצה · ומיהו קידושין הוו לתו מתרומה ומינירושין דכי פרכת מה לגירושין שכן יפנו בע"כ תרומה תוכית מה לתרומה שכן יפנה במתבצה גירושין יוכיתו ומיהו מהיקשת דויליה והיכה לח הוה מני "מפיק דלמילתך לגמר דרשות: **נפקא** ליה מדר' יהושע בן קרחה · ות"ח לתתי לו מלי למיתב לה דלין לריך לקרא דהלילות מכני בקדשים מפתיעת דרט על להרן מדלילטריך לגמר שהיה בנעלים כדכתיב (ויקרא פז) ושתו לת פר החטאת לתבר לו מכלל דבשחר קדשים לח בעינן בעלים וי"ל דהל דממעטינן מפרו של להרן היינו מטלת דווקת דומית דפרו של להרן וה"ט מפוס דבחטאת כתיב לותו לפי' בע"כ והלך כיון דלי ליתת לקמן מקריבין לותו בע"כ תין הוה שיעשה עליה לבל שתר קרבנות "דלת מקריבין בע"כ לת הוה ידעינן שיטל לעבוה עליה לי לת דנפקא ליה מדר' יהושע בן קרחה: **שכן** יפנו במתבצה · תרומה דכתיב (במדבר יח) ומתבצ לכם תרומתכם וקדשים דכתיב בדברי הימים (ב פז) כל מדיב לב שותי: **העובר** טוכיס והכותי שתרמו תרומתן תרומה · פירש הקונט' ליתמר לוריס דקסבר תין קנין לעובד טוכיס בתרן ישרלל להפקיע ומירות העובד טוכיס ליט פומר מן התרומה וכמנחות (דף מז·) ליף טעמת מדנך דנך תרי זימני למעוטי דיגון עובד טוכיס ותין מיעוט לחר מיעוט תלת לרבות מדמעת לם נפלה בחולין לומכרה ומייבן עליה מומס התולה בשוגג וי"ם פומר דקסבר תין מירות העובד טוכיס מייב בתרומה ויליף לה "מדנך" ולת דיגון עובד טוכיס במנחות (שם) ולדידה ליכת מיעוט לחר מיעוט דמלריך להו לריטי: **לפס גם לפס נפס לי** · **פעיטת** · דלת הוי עובד טוכיס עליה להת ליהיה בתרומה דנפקיא: **מיניה** · לרבויי עליה לתרומה מסוס דכתיב "לחס "למעוטי מליסים מלתרום חלקן של בע"ב ולפטרופוס יתומים והמורם לת מיעוט שלו שלת מדמעת לימת למעוטי נמי עליה להכי לימלריך "נם" לרבות: **פניפס נרבי יסושע** · דנפקת ליה "עליות הקדשים" "מעשתו לעיו":

פיחת עשרה או הוסיף עשרה תרומתו תרומה (משלשה חדשים) 1/40 1/60
כגון וכי תימא דילוף מגירושין-מה לגירושין שכן ישנן חול? אמר קרא אתם °גם אתם (במדבר יח) **לרבות את השליח, ונכתוב רחמנא בתרומה וניתו הנך ונגמרו מיניה? משום (שליחות בעזרה זקיקין) (ר"ת) דאיכא למפרך שכן *ישנה *במחשבה-הא (מבני חבורה)
*דתנן חבורה שאבד פסחה ואמרו לאחד "צא ובקש ושתוט עלינו", והלך ומצא ושתט והן לקחו ושתטו: אם שלו נשתט ראשון הוא אובל משלו והם אוכלים [א] (ושותים) עמהבעלין (דשלמא של אדם כשותט לשותפין קדשים כמותו) וכי תימא דילוף מה-אנך-מה להנך שכן ישנן חול אצל קדשים-נפקא ליה-מדרבי יהושע בן קרחה *דא"ר יהושע בן קרחה מנין ששלותי של אדם כמותו שנאמר °ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל בין הערבים" וכי כל הקהל כולן שוחטין והלא אינו שוחט אלא אחד? אלא °מכאן °שישלוחו של אדם כמותו [בחבור רחמנא בקדשים וניתי הנך וניגמרו מיניה? משום דאיכא למפרך מה לקדשים שכן רוב מעשיהן ע"י שליח *(חדא מדא לא אתיא, תיתי חדא מרתי, די תיתי לא נבחוב רחמנא בקדשים ותיתי מהנך מה להנך שכן ישנן חול אצל קדשים לא נבחוב רחמנא בגירושין ותיתי מהנך מה להנך שכן ישנן במחשבה אלא לא לכתוב רחמנא בתרומה ותיתי מהנך, הני, ואלא אתם-גם אתם למה לי? מיבעי ליה לכדרבי יאי: *דא"ר יאי "גם אתם "מה אתם בני ברית אף שלוחכם בני ברית, הא למה לי קרא מדרבי חייא בר אבא א"ר יוחנן נפקא *דא"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן "אין העבד נעשה שליח לקבל גט מיד בעלה של אשה לפי שאינו בתורת ניתין וקידושין אי אתה יכול ס"ד אמינא עבד דלאו בר היתירא הוא כלל אבל עובד כוכבים דאיל ואיתיה בתרומה דנפשיה *דתנן "העובד כוכבים והבותי שתרמו, תרומתן תרומה אימא שליח נמי עביד, קמשמע לן, ולר' שמעון דפטר דתנן *תרומת עובד כוכבים מדמעת וחייבין עליה חומש *ור"ש פוטר °אתם-גם אתם למה לי? אי אצטריך סד"א הואיל ואמר מר *אתם ולא אריסין, אתם ולא שותפין, אתם "ולא אפוטרופוס, אתם °ולא התורם את שאינו שלו אימא אתם ולא שלוחכם, נמי קמ"ל] הניחא לרבי יהושע בן קרחה (דנפקא שליחות בקדשים מישתשא אותו וישלח אותו וכו') אלא לרבי יונתן דמפיק ליה להאי קרא לדרשא אחרינא, מנא לן? *דתנן "רבי יונתן אומר מנין שכל ישראל כולן יוצאין בפסח**

פיחת · שתרם לחד מתרבעים: **פרומפו פרומפ** · דלמר ליה בהכי תמדתיך: **מנגן** · דקליה תורם: **גם לפס** · "כן תרימו גם לתם" והתי "גם" יתירה הוא: **כמחשבה** · נותן עיניו בלב זה ולשכל בלב זה דכתיב (במדבר יח) "ונחשב": **ולפרו לפחד** · מכני תבוריהם: **לפ וכקא** · לפסח תורה אור התכוב: **וכן קובלין עמו** · שהרי עבתובו שליח לבמוך ושלהן פסול: **מנגן** · דקליה תורם על לדם כמוך לבמיתך: **קדשים**: **מנגן קדשים** · **תפי'** תרומה ה' מכל מעשרותיכם... חול הוא תלוי: **רוב מעשיסס** · כל עבודת הקרבתם ע"י כהנים שהם שלומים: **כי תיתי נרסי'**: **שכן ישנן במחשבה** · **קדשים - נעל - לימנעו** [כילה יב:]

מה לגירושין שכן ישנן חול אצל תרומה, קדשים יוכיתו וחזר הדין לכל הבוה שבהן שימנו ע"י עלמו ושלוחו כמוהו לף תני תניא תרומה · **לכדר' יעקי** · להכי כתב "גם" לרבויי שליח עשיר לבמוך דבעשר טובלים פסול: **הגהות הגר"א** [א] גם' וסף לוכלים עמו כיל:

ולמה לי · עי' עוד לתן תניגה ו' ע"ב ד"ה מה בהם:

מתני' ו' · שתרם לחד מתרבעים: **פרומפו פרומפ** · דלמר ליה בהכי תמדתיך: **מנגן** · דקליה תורם: **גם לפס** · "כן תרימו גם לתם" והתי "גם" יתירה הוא: **כמחשבה** · נותן עיניו בלב זה ולשכל בלב זה דכתיב (במדבר יח) "ונחשב": **ולפרו לפחד** · מכני תבוריהם: **לפ וכקא** · לפסח תורה אור התכוב: **וכן קובלין עמו** · שהרי עבתובו שליח לבמוך ושלהן פסול: **מנגן** · דקליה תורם על לדם כמוך לבמיתך: **קדשים**: **מנגל קדשים** · **תפי'** תרומה ה' מכל מעשרותיכם... חול הוא תלוי: **רוב מעשיסס** · כל עבודת הקרבתם ע"י כהנים שהם שלומים: **כי תיתי נרסי'**: **שכן ישנן במחשבה** · **קדשים - נעל - לימנעו** [כילה יב:]

מה לגירושין שכן ישנן חול אצל תרומה, קדשים יוכיתו וחזר הדין לכל הבוה שבהן שימנו ע"י עלמו ושלוחו כמוהו לף תני תניא תרומה · **לכדר' יעקי** · להכי כתב "גם" לרבויי שליח עשיר לבמוך דבעשר טובלים פסול: **הגהות הגר"א** [א] גם' וסף לוכלים עמו כיל:

ולמה לי · עי' עוד לתן תניגה ו' ע"ב ד"ה מה בהם:

בגמ' · **לפי שלינו כן** · לולמת לת בעי לקת דמסבר לת לין לומר דמידי דלת שייך ביה לת מלטבד עליה שליח: **לפו לר שיעיבו פוף גפרי'** · לינו בשום לר היתר לתת לוס ע"י שליח מגרש דהת לין ע"י קידושין: ס"ג לבל שובד טוכיס הוליל ולימיה בתרומה דנפקיא: **שפרפו** · לת שלמן: **פרומפן פרומפ** · ליליתר לוריס דקסבר לין קנין לעובד טוכיס בתרן ישרלל להפקיע ומירות עובד טוכיס ליט פוטר מן התרומה וכמנחות (דף מז·) ילילי לה טעמת "מדנך, דנך" תרי זימני למעוטי דיגון עובד טוכיס ולין מיעוט לחר מיעוט לולת לרבות: **מדמפת** · לם נפלה בחולין לומכרה: **ומייבין עליה מומפ** · התולה בשוגג: **ור' שמפון פוטר** · דקסבר לין מירות העובד טוכיס מייב בתרומה ויליף לה "מדנך" ולת דיגון עובד טוכיס במנחות (שם) ולדידה ליכת מיעוט לחר מיעוט דמלריך להו לריטי: **לפס גם לפס נפס לי** · **פעיטת** · דלת הוי עובד טוכיס עליה להת ליהיה בתרומה דנפקיא: **מיניה** · לרבויי עליה לתרומה מסוס דכתיב "לחס "למעוטי מליסים מלתרום חלקן של בע"ב ולפטרופוס יתומים והמורם לת מיעוט שלו שלת מדמעת לימת למעוטי נמי עליה להכי לימלריך "נם" לרבות: **פניפס נרבי יסושע** · דנפקת ליה "עליות הקדשים" "מעשתו לעיו":

בפסח

נליון הש"ס

גם' נרבות לת הבליה · עי' יבמות קא ע"ב תד"ה וקלו לו ובמכילתא דף כ ע"ל תד"ה קיבנו: **שם** שכן במתבצה · עי' גיטין לו ע"ל תד"ה כך תרומת מעשר: **שם** מכלן בשבועות ג"ל במותו · עי' נפרש"י ד"ה במותם ס' ויקל כיל ד"ה נפסוק וכגמו לתיתו לל העדה: **שם** גם לתם למה לי · עי' עוד לתן תניגה ו' ע"ב ד"ה מה בהם:

מסורת הש"ס

ב א מי' פ"ד מכל' תרומות הלכה ג:
יג ב מי' פ"ג מכל' קיבן פסח הלכה ד:
יד ג מי' פ"ל מכל' שלחין הלכה ל סמג עשין סב טוש"ע ח"מ סימן קכב סעיף ג:
טו ד מי' שם פ"ב הלכ' ל וש"ך מהלכות תרומות הלכה ל סמג עשין סב טוש"ע שם סי' קפח סעיף ג:
טז ה מי' פ"ו מכל' גירושין הלכה ו סמג עשין עח טוש"ע אה"ע סימן קמח סעיף לג:
יז ו מי' פ"ך מהלכות תרומות הלכה טו:
מבנה: מקורות לשליחות בקדשים, בעמוד הבא יח מי' שם הלכה י מופיעים עוד פ"ם בפ"מ: מעויינים ממוספרים- הם מקורותיהם פ מי' שם הלכה כ: לשליחות בקדשים בשביל ר' יונתן

* הסוגרים מיועדים לעזור לשמור על רצף חיפוש מקורות לשליחות בקדשים

מבנה: סדרה של בירורים אם אפשר שהתורה לא תכתוב א' ממקורות לשליחות ונלמד אותו מהשאר

נוסחאות מהגרסאות שהובאו בהערות אחרונות (מעיין ומקורות) - את נוסחאות אלו - עיין בהערה ב' תשובות

ג' במכילתא שמכפר פנינים

[פי' פוס' ממעת כוי ד"ה נזיכ]

[פי' מל זה תמלת בתוס' בתוכות ב ד"ה מכי זה וכפ"ש דנמין נכ']

תרומות ג"ג מ"ם נ"מין כב:

תרומות שם

מיוחר * [ואין יכולים אנו לומר כן בר אבא אמר ר' יוחנן נפקא ליה מדכתיב] נ"מין נב.

מכילתא פ' כת שבב מיב יב: כ"מ לי' [בכורות לה: תניגה ו: מנחות נג: לקמן מה.]

ספרים שם: [וכה ליתת ר' נתן] * סוגיית לעיל ג"ל - נראה אין התוספ' מפרשים כן בסוגיית בתין שלוחי אדם בקדשים. ויש לומר שהסוגיא כאן סוברת כר' יוחנן ע"ל "ושלחו אותו מכאן"

ספרים שם: [וכה ליתת ר' נתן]

כספים ממך . תע"פ שאין בו כדי לכל אחד, דקסבר תכילת פסחים לא מעכבא חלא זריקת דם לחודא : **מיניה** . מן המקדיש עלמו דמכל מקום אחד מהן שותפו בשלימותם : **דמים ליה שותפות** . דהא של כל הקהל הוא אחד מהם שליא בעלמת לא : **ויקחו לכם איש ונו'** . אחד לוקח לכל המשפחה : **איש וביתו** . תורה אור

ולעולם מעות דמים ליה שותפות בגוייתו, ודקתמרת אם תיתי שוייה שליא בגוייתו היא ש לאיכפורי קטן : **מיבעי ליה** . דשומעין מת הפסח על היחיד ולא לחייב לן שליחות תכת דלא שיך שומעין מת שותפין בפסח על היחיד. רבי יהודה אומרה ויקח "מלא תוכל לזבוח את הפסח באחד בשבת" ופסח שוה הוא נפי קטנים . בטחלי אתרן וכי אוכים להם בתורת שותפין בתו והלא אין שליחות לקטן דגבי שלח ושלחה איש כתיב (דברים כד) "כי יקח איש" ומינה ילפינן (בב"מ דף עח:) לאין הקטן שוטה שליח : **פנים** . ההוא לאן לאחוי שליח אחת אלא 'לזכין לאחד שלא בפניו' אחת' דקתמיס-כשלח בפניו דמו וכיון דבחלת אתרן זכות היה להם היתה מוקמת מלוקה : **פנים כדרכן** . כלומר לא 'זכות שלא בפניו' גרידתא תיכת לעשמע מינה לגדולים שלא לאוכיי גמי -דלקטנים, לפי' 'תוכה הבאה ממתת זכות' דאתרן ב"ד לעשות להן כי הכת לזכותם בגחלה בתו ותע"פ שפעמים שחלוקה זו מוכחת-דתיכת דלא ניחת ליה בחלק שכשל ש לפ"ה לא הדרי בהו : **לפום ממי** . אי פשיטת לן שיכת לוכחת מה לש להעמיד לשתרופום לכך : **פנים לפום ע"מ לזכות** . תש נעמידו לאן ונעמיד כשכילם לזוכחם ולהגחתם ואם יחתיכו בדין מה שעשו עשו : **נפיק ממך** . והכת זכות ותובה הוא כדאתרן דתיכת דניחת ליה (בבא) בבבי כ' כדאתרן: **ובוררין לו מלק יפה** . לכל אחד יפה לזה ויפה לזה : **שום שדיינים** . שמעו נכסי טה למלוה שלא בפני טה לא שלא מדעתו משום דלא הוה ליים דינא הא

ודילמא שליא החם דחיים ליה שותפות בגוייתו . פי' אבל בשויה שליא הכת דליכת ש שותפות מכליה ואין לומר דאין כמי הכת דליכת ש שותפות בגוייתו לא מי שויה שליא דהא תנן בפ' התקה (פסחים דף פח:) הרי שאתר ש ושמעו עלי הפסח ובכת מה אתר ש אם רבו לא רבו גדי תו מלה יקח גדי ומלה ויאתר אם לא גדי אתר לי רבי מלה שלי וגדי שלו ואם מלה אתר לי רבי גדי שלי ומלה שלו ומהקאתר מלה שלי וגדי שלו מצמע שאין ש שותפות בגדי אפ"ה שותפות גדי מבור רבו אלמא דמי לשויה שליא אפי' היכת דליא ליה שותפות בגוייה ות"מ לא אתמר אלא לעכל כמי ההיא דר' יהמעא בן קרכה מיירי דליא ליה שותפות בגוייה כדאתר הכת ו"ל דלרבי יוכנן דמפיק מהאי קרא דכל דשלחל יוליאן בפסח אתר דקסבר תכילת פסחים לא מעכבא ל"ש הא דקאתר אתר שותפ בגוייה דהת מיירי דליא ליה שותפות בגוייה כדאתר בכת הכת אתר לכל לרבי יהמעא בן קרכה דאתר אין יולאין בפסח אתר לפי שאינו יכול לשתופי לא ליכל אתר כיון ות"כ הא מפיק שפיר דיכת דליכת שותפות דמי שתיפ :

איש זוכה ואין קטן זוכה . ותם מאתר ומה לי קטן והת ק"ל (ניסין דף נ:) לאין ד לקטן וי"ל דלעבי פסח תלמדין דס"ד הואיל דשייך בתכילת פסחים וגריך להמעט מלוי דכתיב (שמות יב) שה לבית אתד קטן אימת אתר לאתריס זכה קמ"ל : **אלא** לאוב ע"מ לזכות . וקשה דאתר בפ' הניתין (ניסין ד' נב.) לאין שהפטרופין דשתין לאוב ולזכות בנכסי יתומים ופריך התם לזכות אתלי ל"ל דהתם מיירי בתיכת פ"מ לזכות וי"ל דהתם עליסם וכהת תוכות שים לאתריס עליסם וכהת ולתי אין דשתין דשמת לא יתכעום כשהן גדולים אבל כשהן קטנים תוכעין בשכיל היתומים כי הכת בחלוקה דקרקעות דכי גדלי נמי גריכין לאתלוק כשהם גדולים ודלי מעמידין אפטרופוס לאוב ע"מ לזכות : **יתומים** שכתו . תומר ר"ם דקוקת שכתו לבל תס היה אתד אתלוק מהם דלא ניחת ליה לעמיד אפטרופוס לאתלוק לתם לישול אלקם ואע"פ שוותבה להם שורצים אלק אתד אבל לתביעת ממון אין להם רשות לעשות התצאה לוכותם שמא לא יובו דתניא בפ' הניזקין דאין אפטרופין רשאין לאוב על מנת לוכות ומיירי אפי' מיטרוי ב"ד דתני סיפא אין ממנין לא עבד ולא אשה . ובתוספתא דפ"ק דהיכורות תני אין אפטרופין דשאין רשאין לוכות ולאוב אלא בר"שת ב"ד וביורושלמי פ' הניזקין גרסי' אמר ר' יוחנן אין ממנין להם אפוטרופוס לאוב להם אפוטרופוס לוכות להם אלא לוכות להם ובטוף ואם הבו הבו אר"י [ב"ר תניא] אין

וביורדין להם חלק יפה . מלמד טורכין היה מדקדק ר"י דהייט בלא גדל דמה בריכה שייך בגדל ושיה מפרש שמין בריכין גדל ולא שומת ב"ד וכל' התלוקה תלויה בדעתו כמו שהיו עושים יתומים עלמם תם היו גדולים ושהיה כל אתד בודק לעלמו וזוכה בשלו וכן לעניו דינא דגדל לו לינוד גמי בריתה לכ"ש דהוו כיתומים עלמן ויכולין לאתלק שני תפלים תע"ב דתבריתו בריכי להלי ובריכי להלי ושייך בית גוד לו לינוד שהעמידו תכמים תלו לאפוטרופים בשעשו ע"י ב"ד כמו יתומים עלמן לאתלק בלא שומת ב"ד ובלא גדל דבסברוהם לבד תלויה התלוקה בשני נדולים המולקים בנכסי אתים נדולים אבל בשלא יכולים לאתלק אלא בשני נדולים ושני קטנים ואפי' בשני נדולים ושני קטנים בשעשו ע"י ב"ד ובלא גדל לו לינוד דמהניא חלוקת האפוטרופא לעמרי ולא יוכלו לממות כשיגדלו וכ"ת מפרש דהייט דוקא בגדל וכי מריתותא להגיל גדלות וגם בריך שומת ב"ד ודוקא בדבר שלא שייך בית גוד לו לינוד וכדרבין שייך בפיר בגדל בגון תס יש עם שלא שהות יאלוקו כל אתת נ' אלקים אלא שיכול כל אתד אלקו אתד בבת אתת וכמה עניני בריתות יש בתלוטת ופולמות ושייך לומר בפיר אלק יפה וטוב הודה ר"י לפי' ר"ת :

הדרן

הדורת הש"ס

[א] נא' יתומים שבאו לאלוק . פי' מרבעים שהיו יתומים גדולים וקבנים והיום בגדולים [ב] שם ב"ד מעמידין . פי' לקבנים . (הגר"ש) בשאת בלבב פשוקה על הכת"ם) :

הגהות הגר"א

[א] נא' יתומים שבאו לאלוק : [ב] שם ב"ד מעמידין . פי' לקבנים . (הגר"ש) בשאת בלבב פשוקה על הכת"ם) :

הדיבור והעיר ומיהו קשה מהא דלמר פרק לעמה (יבמות דף ס:). נבי כהן שמת והניח אשה מעוברת ועבדים ולאמר התם זכרים יאכלו ולי משום אלק המעובר אבל יולד מאכיל עבדיו ולהו מקשה כרב נחמן דלמר רב נחמן לאמר שמעתי יולד מאכיל עבדיו ולי משום אלק המעובר דשמעינן לה מדלמר התם זכרים יאכלו ולי משום אלק המעובר אבל יולד מאכיל עבדיו ולי משום אלק המעובר ומהקאתר מלה שלי וגדי שלו מצמע שאין ש שותפות בגדי אפ"ה שותפות גדי מבור רבו אלמא דמי לשויה שליא הכת דליכת ש שותפות בגוייתו ות"מ לא אתמר אלא לעכל כמי ההיא דר' יהמעא בן קרכה מיירי דליא ליה שותפות בגוייה כדאתר הכת ו"ל דלרבי יוכנן דמפיק מהאי קרא דכל דשלחל יוליאן בפסח אתר דקסבר תכילת פסחים לא מעכבא ל"ש הא דקאתר אתר שותפ בגוייה דהת מיירי דליא ליה שותפות בגוייה כדאתר בכת הכת אתר לכל לרבי יהמעא בן קרכה דאתר אין יולאין בפסח אתר לפי שאינו יכול לשתופי לא ליכל אתר כיון ות"כ הא מפיק שפיר דיכת דליכת שותפות דמי לשתיפ :

איש זוכה ואין קטן זוכה . ותם מאתר ומה לי קטן והת ק"ל (ניסין דף נ:). לאין ד לקטן וי"ל דלעבי פסח תלמדין דס"ד הואיל דשייך בתכילת פסחים וגריך להמעט מלוי דכתיב (שמות יב) שה לבית אתד קטן אימת אתר לאתריס זכה קמ"ל : **אלא** לאוב ע"מ לזכות . וקשה דאתר בפ' הניתין (ניסין ד' נב.) לאין שהפטרופין דשתין לאוב ולזכות בנכסי יתומים ופריך התם לזכות אתלי ל"ל דהתם מיירי בתיכת פ"מ לזכות וי"ל דהתם עליסם וכהת תוכות שים לאתריס עליסם וכהת ולתי אין דשתין דשמת לא יתכעום כשהן גדולים אבל כשהן קטנים תוכעין בשכיל היתומים כי הכת בחלוקה דקרקעות דכי גדלי נמי גריכין לאתלוק כשהם גדולים ודלי מעמידין אפטרופוס לאוב ע"מ לזכות : **יתומים** שכתו . תומר ר"ם דקוקת שכתו לבל תס היה אתד אתלוק מהם דלא ניחת ליה לעמיד אפטרופוס לאתלוק לתם לישול אלקם ואע"פ שוותבה להם שורצים אלק אתד אבל לתביעת ממון אין להם רשות לעשות התצאה לוכותם שמא לא יובו דתניא בפ' הניזקין דאין אפטרופין רשאין לאוב על מנת לוכות ומיירי אפי' מיטרוי ב"ד דתני סיפא אין ממנין לא עבד ולא אשה . ובתוספתא דפ"ק דהיכורות תני אין אפטרופין דשאין רשאין לוכות ולאוב אלא בר"שת ב"ד וביורושלמי פ' הניזקין גרסי' אמר ר' יוחנן אין ממנין להם אפוטרופוס לאוב להם אפוטרופוס לוכות להם אלא לוכות להם ובטוף ואם הבו הבו אר"י [ב"ר תניא] אין

ודילמא שליא החם דחיים ליה שותפות בגוייתו . פי' אבל בשויה שליא הכת דליכת ש שותפות מכליה ואין לומר דאין כמי הכת דליכת ש שותפות בגוייתו לא מי שויה שליא דהא תנן בפ' התקה (פסחים דף פח:) הרי שאתר ש ושמעו עלי הפסח ובכת מה אתר ש אם רבו לא רבו גדי תו מלה יקח גדי ומלה ויאתר אם לא גדי אתר לי רבי מלה שלי וגדי שלו ואם מלה אתר לי רבי גדי שלי ומלה שלו ומהקאתר מלה שלי וגדי שלו מצמע שאין ש שותפות בגדי אפ"ה שותפות גדי מבור רבו אלמא דמי לשויה שליא הכת דליכת ש שותפות בגוייתו ות"מ לא אתמר אלא לעכל כמי ההיא דר' יהמעא בן קרכה מיירי דליא ליה שותפות בגוייה כדאתר הכת ו"ל דלרבי יוכנן דמפיק מהאי קרא דכל דשלחל יוליאן בפסח אתר דקסבר תכילת פסחים לא מעכבא ל"ש הא דקאתר אתר שותפ בגוייה דהת מיירי דליא ליה שותפות בגוייה כדאתר בכת הכת אתר לכל לרבי יהמעא בן קרכה דאתר אין יולאין בפסח אתר לפי שאינו יכול לשתופי לא ליכל אתר כיון ות"כ הא מפיק שפיר דיכת דליכת שותפות דמי לשתיפ :

איש זוכה ואין קטן זוכה . ותם מאתר ומה לי קטן והת ק"ל (ניסין דף נ:). לאין ד לקטן וי"ל דלעבי פסח תלמדין דס"ד הואיל דשייך בתכילת פסחים וגריך להמעט מלוי דכתיב (שמות יב) שה לבית אתד קטן אימת אתר לאתריס זכה קמ"ל : **אלא** לאוב ע"מ לזכות . וקשה דאתר בפ' הניתין (ניסין ד' נב.) לאין שהפטרופין דשתין לאוב ולזכות בנכסי יתומים ופריך התם לזכות אתלי ל"ל דהתם מיירי בתיכת פ"מ לזכות וי"ל דהתם עליסם וכהת תוכות שים לאתריס עליסם וכהת ולתי אין דשתין דשמת לא יתכעום כשהן גדולים אבל כשהן קטנים תוכעין בשכיל היתומים כי הכת בחלוקה דקרקעות דכי גדלי נמי גריכין לאתלוק כשהם גדולים ודלי מעמידין אפטרופוס לאוב ע"מ לזכות : **יתומים** שכתו . תומר ר"ם דקוקת שכתו לבל תס היה אתד אתלוק מהם דלא ניחת ליה לעמיד אפטרופוס לאתלוק לתם לישול אלקם ואע"פ שוותבה להם שורצים אלק אתד אבל לתביעת ממון אין להם רשות לעשות התצאה לוכותם שמא לא יובו דתניא בפ' הניזקין דאין אפטרופין רשאין לאוב על מנת לוכות ומיירי אפי' מיטרוי ב"ד דתני סיפא אין ממנין לא עבד ולא אשה . ובתוספתא דפ"ק דהיכורות תני אין אפטרופין דשאין רשאין לוכות ולאוב אלא בר"שת ב"ד וביורושלמי פ' הניזקין גרסי' אמר ר' יוחנן אין ממנין להם אפוטרופוס לאוב להם אפוטרופוס לוכות להם אלא לוכות להם ובטוף ואם הבו הבו אר"י [ב"ר תניא] אין

תום' ר"י הזקן לאלוק שיש שם נדולים וקבנים . לאוב אמאי נעמיד א פ ר ו פ ו ם לאובתם . לאוב ע"מ לוכות כתב ר"י נעמידנו לדון ולעיין להצאתם ולוכותם אם נתחייבו ברין מה שעשה עשוי דלבני הלוקה הארץ זכות ודבה דהא דאיכא דניחא ליה בהר ולא ניחא ליה בבקעה . ואיכא ס"ד שלא יאבד זה אלא לאלוק לזה לישול חלקם ואע"פ שוותבה להם שורצים חלק האתד אבל לתביעת ממון אין להם רשות לעשות התצאה לוכותם שמא לא יובו דתניא בפ' הניזקין דאין אפוטרופין רשאין לאוב על מנת לוכות ומיירי אפי' מיטרוי ב"ד דתני סיפא אין ממנין לא עבד ולא אשה . ובתוספתא דפ"ק דהיכורות תני אין אפוטרופין דשאין רשאין לוכות ולאוב אלא בר"שת ב"ד וביורושלמי פ' הניזקין גרסי' אמר ר' יוחנן אין ממנין להם אפוטרופוס לאוב להם אפוטרופוס לוכות להם אלא לוכות להם ובטוף ואם הבו הבו אר"י [ב"ר תניא] אין

ובוררין להם חלק יפה . מלמד טורכין היה מדקדק ר"י דהייט בלא גדל דמה בריכה שייך בגדל ושיה מפרש שמין בריכין גדל ולא שומת ב"ד וכל' התלוקה תלויה בדעתו כמו שהיו עושים יתומים עלמם תם היו גדולים ושהיה כל אתד בודק לעלמו וזוכה בשלו וכן לעניו דינא דגדל לו לינוד גמי בריתה לכ"ש דהוו כיתומים עלמן ויכולין לאתלוק שני תפלים תע"ב דתבריתו בריכי להלי ובריכי להלי ושייך בית גוד לו לינוד שהעמידו תכמים תלו לאפוטרופים בשעשו ע"י ב"ד כמו יתומים עלמן לאתלוק בלא שומת ב"ד ובלא גדל דבסברוהם לבד תלויה התלוקה בשני נדולים המולקים בנכסי אתים נדולים אבל בשלא יכולים לאתלוק אלא בר"שת ב"ד וביורושלמי פ' הניזקין גרסי' אמר ר' יוחנן אין ממנין להם אפוטרופוס לאוב להם אפוטרופוס לוכות להם אלא לוכות להם ובטוף ואם הבו הבו אר"י [ב"ר תניא] אין

וביורדין להם חלק יפה . מלמד טורכין היה מדקדק ר"י דהייט בלא גדל דמה בריכה שייך בגדל ושיה מפרש שמין בריכין גדל ולא שומת ב"ד וכל' התלוקה תלויה בדעתו כמו שהיו עושים יתומים עלמם תם היו גדולים ושהיה כל אתד בודק לעלמו וזוכה בשלו וכן לעניו דינא דגדל לו לינוד גמי בריתה לכ"ש דהוו כיתומים עלמן ויכולין לאתלוק שני תפלים תע"ב דתבריתו בריכי להלי ובריכי להלי ושייך בית גוד לו לינוד שהעמידו תכמים תלו לאפוטרופים בשעשו ע"י ב"ד כמו יתומים עלמן לאתלוק בלא שומת ב"ד ובלא גדל דבסברוהם לבד תלויה התלוקה בשני נדולים המולקים בנכסי אתים נדולים אבל בשלא יכולים לאתלוק אלא בר"שת ב"ד וביורושלמי פ' הניזקין גרסי' אמר ר' יוחנן אין ממנין להם אפוטרופוס לאוב להם אפוטרופוס לוכות להם אלא לוכות להם ובטוף ואם הבו הבו אר"י [ב"ר תניא] אין

ואמר רב הונא אמר רב נחמן הלכה כדברי חכמים? לא קשיא הא

איתיה לרב נחמן אם כן מה כח בית דין יפה ותתנן "שום הדיינים שפידתו שרות או הותירו שרות מברן בטל רבן שמעון בן גמליאל אומר מברן קיים (*ואמר רבן שמעון בן גמליאל) א"כ מה כח ב"ד יפה

ואמר רב הונא אמר רב נחמן הלכה כדברי חכמים? לא קשיא הא

כ א מיי' פ"ג מהל' שלוחין הל"ב :
כא ב מיי' פ"ב מהל' קרבן עמה הל' ב :
כב ג מיי' פי"ח מהל' מאלה הל"ד סמג עשין לו טוש"ע או"ח סי' לל סעי' ג :
כג ד ה מיי' פ"ו סה"ב הל"ד סמג עשין לו טוש"ע יו"ד סי' רמב סעי' ג :
כד ו מיי' פי"ג מהל' מכירה הל"י ופי"ב מהל' מלוה ולוה הל"ח סמג עשין קי טוש"ע יו"ד סי' קד סעי' ג ופוש"ע או"ח סימן קס סעיף ג :

מבנה :
◇- מקורות לשלוחות בקדשים עבור ר' יוחנן
◇- קושיות

מבנה :
- ג' נסיונות - מה למד ר' גידל אמר רב מהפסוק "ונשיא אחד וכו'"
◇- דחיות

[יבמות נ: וש"נ]

כשמת נמ:

[כל זה ליתא בשמעה ובכתובות שם:]

נושא : מה כח בי"ד יפה

[ופ"ש פום' סנהדרין סה: ד"ה קטן ושם' נפין מד: ד"ה שלחי]

[יבמות נ: וש"נ]

יבמות סה: כתובות ק. נפין נב.

ג ש"ס שם. [וש"נ]

נפין כג. [וש"נ] יבמות קיח: (מדרש לו.)

*ויטב"א- כלשון מהרי דקלעל

ה

ו

ז

ח

ט

י

כ

ל

מ

נ

ס

ע

פ

צ

ק

ר

ש

ת

הא דמשו הא דלא משו . ה"מ דמלי למימר הא דמשו בפחות והא דמשו בפחות מפחות ולא תילמריך למימר ברוחות* : **אבל** שויה עלים מני למימר ליה לתקוני קרתיך כו' . ולת"ק הא למ"ד בפ' לתמנה ניזונת (כתובות דף ק. ושם) עלים כמלוי רבא דמשו בפחות מפחות ומפחות מפחות קיים כדיינים ורבא גופיה קאמר הכא דלמ"ד שויה עלים מני מ"ל לתקוני קרתיך כו' משמע דהמקח בטל לף בפחות מפחות ולאמר רבא"ס דהתם רבא משום דרב נחמן קאמר ולית ליה ל"ל והכא משמיה דנפישה ול"ת מפרש דהתם מירי בעלים הדיינין דלמלוחו רבנן להיות כמוחם והכא מירי בעלים דשויה הלוקח בעלמא לי נמי ל"ל דמ"ד דקאמר התם עלים כדיינין והמקח קיים התוספתה מיהת לריך לתקוני קרתיך ט' ולריך לתקוני התוספתה ולא כתלר תלם דפחות מפחות הוי"ל דקומדים הא דלמרן מחלה : **ה"ג** בקומדים מקח לא למרן מחלה דלא למר נפלוג בשומת דבי דינה לא . כלומר המקח קיים ולפי גילחת זו מייתי רליה מרבא"ש דלמר מכרן קיים ולא ס"ל לרבא הא דלמר רב נחמן לעיל דהלכה כחכמים הא דלמרן מחלה קאמר ומחזיר תוספתה לא למרן מחלה בעלים דמשום הכי בטלו מקח דלא למר נפלוג בשומת דבי דינה לא כתוב כהן תוספתה לי קאמר מיד עמיתך אל תונו דכר הגקאה מיד ליד ומכ"ל ורבקה ל"ק תדע מדנקט נבי שמים אין תוספתה לקרקעות משמע דביתר מפחות ים להן תוספתה וכפרק המקבל (ב"מ דף קח.) מסיק רב נחמן זבין קוה מהה במחתן אין לכם תוספתה ושוה קצה פירות דבכא לא ס"ל כר"ש ודוחק הוא הא רב נחמן רבו הוה ור"ש דלעיל הקומדים גרם מעיקרא יתר מפחות במילתיה ומייתי רליה ממכנה דשום הדיינין שפחתו שמות אם הוסיפו שמות לו ולמלי מייתי רליה מיכה הא מפנה זו לא מייתי כלל ביתר מפחות מה יהא דינן ור"ש לא הוי דומה כדומה לכך גרהה ל"ת דנרם חיפכא וכן גרם ר"ח ור"ג הא למר שמות קצה ומחזיר תוספתה לא למרן מחלה בעלים דשומת דבי דינה לא למר נפלוג בשומת דבי דינה לא והוי המקח בטל והמקח מייתי רליה מחכמים והא למר יתר מפחות בטל המקח לא למרן מחלה בעלים דשויה הלוקח בעלמא לי נמי ל"ל דמ"ד דקאמר התם עלים כדיינין והמקח קיים התוספתה מיהת לריך לתקוני קרתיך ט' ולריך לתקוני התוספתה ולא כתלר תלם דפחות מפחות הוי"ל דקומדים הא דלמרן מחלה : **ה"ג** בקומדים מקח לא למרן מחלה דלא למר נפלוג בשומת דבי דינה לא . כלומר המקח קיים ולפי גילחת זו מייתי רליה מרבא"ש דלמר מכרן קיים ולא ס"ל לרבא הא דלמר רב נחמן לעיל דהלכה כחכמים הא דלמרן מחלה קאמר ומחזיר תוספתה לא למרן מחלה בעלים דמשום הכי בטלו

גיליף מיניס. ממעילה: מפ מביריה. לימה מתקיימת חלת ע"י תמר הנגב מוכר והלוקח לוקח: לף מביריה. לפילו טבחה שלים נתחייב הנגב בתשלומי ד' וה': לו מבכרו. לרבות לפילו שלים: פתם פשוט פתם פשם. דתד מייניהו יחידה הוא ודלום לרבות שתם מינה שלים תמתין לטבוח חייב הנגב: מלי ליכא למיפר. גילף מיניה דים שלים לתים לדבר עבירה: הוא ולא שלומו שלים לדבר עבירה ולא"ד לין שלים לתים לן למיפר דים לו לשמוע דברי הרב והני ההוא מלי דיים כהו: למעוטי שניס פומוין וכו'. שפטורין מתשלח דשמוטי מין: שפוא ולא שנוב. דהוה משמע שיבא כהוייתו וכייטוב ועתו: קשבר שני כתוביס הבאים כאחד מלמדין. וילף ממעילה וטביחה דים שלים לדבר עבירה והני "ההוא" דליים להו מד למעוטי שניס לאחזים ומד למעוטי לטוס ולית ליה דלקה ההוא שהוא: מכלל דפ"ק כו'. בתמיה: דינא רבה בשוגג ודינא ווען ליבא בייייסו. לשמאי מיתייב בדינא רבה בשוגג גדול ולח"ק לא מיעגם כולי האי כהורג עלמו חלא כשוגג: ומתוני יופב. זהו מרד שקילתו לחדון בפני המלך: אם מ"ל. דהאי מייב דקאמר שמאי בדיני אדם קאמר וליף ממעילה וטביחה וקסבר שני כתוביס הבאים כאחד כו' לפ"ה מודה הוא כתומר כו' ההיא ונהגה שלים זה: שלים נעשה עד. בין לקידושין בין שחלח ממון לבעל חוכו מלמלך שלים עם עד להיות שניס-לו-לח-שניהס שנוחים היו ביחד שניהס מעידים בדבר: פ"ג דף פוו קידושי. הרי לזו וכי לחמרינן בסנהדרין (דף כם.) גריך שיאמר לחם עדיי ה"מ בעדי הודלה שפעמים שחדם מודה לחובתו מכח ותומר "הדין עמך" מפני שרוצה להשתיקו מעליו עד לאחר זמן ולח"פ שחיב חייב לו כלום לפיכך לין השומע יכול להסיד "בפני הודה" עד שיאמר "לחם עדי" לבל בעלמא לח: שלמוס לפילמא. דעדות כשטעה בדבר ע"י השלים: פוס דממר. רב: שלים ופד ממר. יכולין להסיד על הדבר: מיפוך. דכ"ה לב"ם: מפני מיפכא. לפלוגתח דתמרלי: והלכתא שלים נעשה עד נרסי': פן פן פדיו. דשלים נעשה עד: וכן בגרושין. לם שלח נמ לתשתו ע"י שניס: וכן

כתובות לב: ב"ק עח. טפ. שמות כא: לו כי יגנוב איש שור או שה וטבחו או מכרו חמשה בקר ישלם תחת השור וארבע צאן תחת השה

[לעיל כד. וס"ל]

ענין שלים לדבר עבירה בפ"ק דב"מ ד: ב"ק עח. טפ.

זבחים קח.

[זבחים קח:]

[לכאורה יפלח שהרי שמאי קאמר בשעת מעשה ואפילו בשעת הכי: ומשני כפ"י דמקח קלח כאן לייטב פ"ש]

ב"ק עו.

ל"ל ועבדי אדוני הדבר ע"י השלים: פוס דממר. רב: שלים ופד ממר. יכולין להסיד על הדבר: מיפוך. דכ"ה לב"ם: מפני מיפכא. לפלוגתח דתמרלי: והלכתא שלים נעשה עד נרסי': פן פן פדיו. דשלים נעשה עד: וכן בגרושין. לם שלח נמ לתשתו ע"י שניס: וכן

שבת טו.

נזיר ה.

[לעיל מח: וס"ל]

במלכות הוה דקאמר ליה ותדוני יותב כו'. פי' בקונטרס דמורך היה מהא דקאמר לתדוני יותב כפני המלך דוד ולח נהירא "שהרי יותב לח היה מורך במלכות ותומר רביט מתיר לבין של ר"ם מה שחמר לו דוד שילך לביתו לחכול ולשתות והוח מילן בדבר כדכתיב כל עבדי לדוני על פני השדה חוגים ולחי לחכת לחל ביתי לחכול וגו' בחמיה ולח היה לו לסרב ר"ת דהמרך היה שהקדים לומר לדוני יותב קודם המלך דוד":

שלא מיגו בכל התורה כולה זה נהגה וזה מתחייב. ולח"ת ולח לימת מעילה שתם לחמר הגזבר לשליח לחכול ככר זה של הקדש והשליח לח ידע שהוח של הקדש דחייב המעלה ולחמלי זה נהגה וזה מתחייב הוח ול"ל דמעילה לח מתחייב המעלה ע"י שהתח השליח לחת ע"י הגבהה דשליח קנייה וההיח שעתח מייב מעלה לחמם מסופק היה ר"י בתומר לשליח הושם יד לכד של שמן ותהנה מן הסיכה לח שב על שוחת של הקדש לח החממם בניזי שולה והשליח לח ידע דהם של הקדש דהחמת לח עשתו שליח לחת מן ההנחה לח יחחייב המעלה כדלחמרינן נבי מעילה לח דילמח זה נהנה וזה מתחייב ולא אמר להם מדי ה"ג דלא הוי קידושי מפני שאין לו ממש לקדש בו ולח עוד שהרי לח יכול לומר לח ידעתי שהרי לח נתכוין

תת נושא: המלוה את חבירו בעדים אי צריך לפרוע בעדים

[ע"ס נוסח"ב ואילך]

נושא: (עד מד.)
1) גט
2) קידושין
3) מאמר (ביבמה)

בגרה - למי יש זכות לקבל
א- רק אביה
ב- או היא או אביה
I בגט- יש מחלוקת תנאים
חכמים ור' יהודה
II בקידושין- יש גם מח' אמוראים (ר' יוחנן ור"ל)

	קידושין	גיטין
ר' יוחנן	①	2
ר"ל	1	1
ר' יוחנן בן נפחא	②	2
ר"ל	1	1

ר' יוחנן אומר: ב"ד או אביה

ההיפוך: ר' יוחנן ור"ל בגיטין כמחלוקתם בקידושין

סב א מיי' פ"ג מהל' שלוחין הל"ב סמ"ג עשין סב טוש"ע חו"מ סי' קכ"ג סמ"ע ס"ק ט:
מג ב מיי' פ"ג מהל' מלוה ולוה הל"ג סמ"ג עשין סב טוש"ע חו"מ סי' ס סמ"ע ס"ק ח:
מד ג מיי' פ"ג מהל' שלוחין הל"ג סמ"ג עשין סב טוש"ע חו"מ סי' קכ"ג סמ"ע ס"ק ט:
כה ד מיי' פ"ב מהל' נחלות הל"ו סמ"ג עשין נ טוש"ע חו"מ סי' קמ"ג סמ"ע ס"ק ג:
כו ה מיי' שם פ"ג:
מוש"ע שם סעי' ו:
מז ו מיי' פ"ג מהל' לוה ומלוה הל"ג סמ"ג עשין סב טוש"ע חו"מ סי' ס"ג סמ"ע ס"ק ד:

וכן בדיני ממונות. תימה דלמר בירושלמי וכן בקידושין דתימא כשמר לבעל, ככסף לא ויל"ל דהכי"ת כמר דתקון רבנן שטומא היכא: לעולם קסבר המלוה את חבירו בעדים ל"צ לפרעו בעדים כו'. תימה דמשמע דאי הוה אמרינן לעיל דבעדים לא ניחא ליה שפיר ואיכא לתפי' דלמ"ד לעיל בעדים ניחא ליה שפיר דהמאני (נ) דהא ק"ל (שטומ דף מה:) דלתפי' למ"ד המלוה לחבירו בעדים צריך לפרעו בעדים המפקיד לחבירו בעדים אין צריך להחזירו בעדים דנאמן הוא לומר החזרתי לך כמיו דלי נבי לאו כמי נאמנו והכא לייר בפקדון דהא פקדון ניחא ליה בעדים שטומ מסר לחבי כדי להוליט ול"ל דמ"מ לתפי' נבי פקדון אין נאמנים לומר בשטומ כדאמר התם (נ"ב ל' ע:) חמי כי אמר נאמנו מי לית שטומ כמי וכל עד אחיו נאמן כלה שטומ אין ממש בדמותו כמו שאפרש בסמוך:

והשתא דתקון רבנן שטומ ספק כו'. וה"מ מ"מ למה לה יהיו העדים נאמנים לומר שנשטמו לומר פרעתיו שהרי שוב אין שטומ נמצא אחיו ב' לומר נאמנים לומר לא פרעתיו ול"ל דמ"מ לתפי' נבי פקדון אין נאמנים לומר בשטומ כדלאמר התם (נ"ב ל' ע:) חמי כי אמר נאמנו מי לית שטומ כמי וכל עד אחיו נאמן כלה שטומ אין ממש בדמותו כמו שאפרש:

קטנה . שהיא שומרת יבם מן התירוסין דעדיין רשום לביה עליה כל זמן שלא הביאה : ושנערה בין מדעת בין שלא מדעת . תלמוד לומר דמשמע מדעתה . דכשיגיע דעת המקנה : מביא ולא סיפא . שהתורה זיכתה

*קטנה מן האירוסין אין עושים בה מאמר אלא מדעת אביה והנערה בין מדעת עצמה בין מדעת אביה (מה שאין כן בקידושין) אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רבי יוסי בר' חנינא מאי מעמיה דר' יוחנן אליבא דהבנן ? קידושין דמדעתה , אביה ולא היא, נירושין דבעל כרחה בין היא בין אביה,הרי מאמר דמדעתה וקתני בין היא ובין אביה? התם במאמר דבעל כרחה ורבי היא דתניא *העושה מאמר ביבמתו שלא מדעתה רבי אומר קנה וחכ"א לא קנה מאי טעמיה דרבי? נמר מביאה ר"במה: מה ביאה ריבמה בעל כרחה אף הבא נמי בע"כ ורבנן סברי ילפינן מקידושין מה קידושין דמדעתה אף ה"נ דמדעתה,במאי קמיפלגי?רבי סבר מילי ריבמה מיבמה הוה ליה למילף (מאמר) קידושין מקידושין הוה ליה למילף ה"נ מסתברא כרבא מדרבי יוחנן מדקתני סיפא מה שאין כן בקידושין אלא בימא תיהוי תיובתא דר"אמר לך ר"ל הא מני רבי יהודה היא דאמר "אין שתי ידים זוכות כאחת",אי רבי יהודה "מה שאין כן בקידושין" מה שאין כן בנירושין מיבעי ליה? אין ה"נ אייריי דתנא מאמר דמי לקידושין תנא נמי *האיש מקדש את בתו כשהיא נערה, בו ובשלוחו בו ובשלוחו אין, בה ובשלוחה לא תיובתא דר"ל ? אמר לך ר"ל הא נמי מוקמת לה כרבי יהודה והקתני סיפא *האומר לאשה התקדשי לי בתמרה זו התקדשי לי בזו ואמרינן מאן תנא "התקדשי התקדשי" ואמר רבה ר"ש היא *דאמר "עד שיאמר שבועה לכל אחד ואחת,וכי תימא כולה ר' יהודה ובפרט סבר לה כר"ש ,ומי סבר לה והתניא *זה הכלל כלל אינו חייב אלא אחת,פרט חייב על כל אחת ואחת דברי ר"מ רבי יהודה אומר שבועה לא לך לא לך לא לך חייב על כל אחת ואחת ראוי לא לך לא לך ולא לך שבועה חייב על כל אחת ואחת ר' שמעון אומר לעולם אינו חייב עד שיאמר "שבועה לכל אחד ואחד" אלא כולה ר' שמעון היא ובשלישית סבר לה כרבי יהודה ר' אסי לא על לבי מדרשא אשכחיה לרבי וירא אמר ליה מאי אמור האידנא בי מדרשא ? אמר ליה אף אנא לא עיילי ר' אבין הוא דעייל ואמר חברותא כולה כי יוחנן וצווח ריש לקיש כי כרוביא ויצאה והיתה "וליכא דאשנח ביה,אמר ליה,רבי אבין בר סמכא הוא ?אמר ליה אין ,כמן יתא לטינגי הוא ,אמר רב נחמן בר יצחק אנא לא ,רבי אבין ברבי חייא ,ולא ,רבי אבין בר כהנא ,אלא רבי אבין סחם למאי נפקא מינה למימרא דידיה אדידיה : בעא מיניה רבא מרב נחמן נערה

דכע"כ וכי היכי היא . ול"ת מ"ל קתני קטנה לימא מדעתה ומדעתה מביא ולא כלי מדעתה ולא דעתה מביא וי"ל דהכי קתני לריך להודיע לה לו לחביה ולת"כ יקדשנה בעל כרחה: **מאי** שנא ממאמר. פירוי למתני מחלק מאמר מנירושין לי משום דמאמר כע"כ נירושין נמי כע"כ גיטו : **רבי** יהודה אומר שבועה לא לך לא לך חייב על כל אחת . כך גירסת הקונט' ופי' דכשנתן זה לי פרטה לכל אחד אמר שבועה לא לך ולא לך כללה לי ולא חייב אלא אחת דו"י מוסיף על מנין לשטן ור"ת נוהג לפיכך ולתירלכה כשאומר ולא לך ולא לך משמע שהוא כשבא לכל אחד לכל כשאומר לא לך לא לא לך לא לך לא לך : לך לא חייב אלא אחת :

צווח ר"ל ולא לה והיתה . ולת"ג דלפיכך שהרי בקטנה היא מתנרגש לא ע"י עצמה לרבנן אם יש לה דעת לעמוד ניפה ולהיות מתקדשת על ידי עצמה מ"מ יש לנו להשווקה כל מה שטכל מצוין ולא לה להשווקה ל"ל לן לנו לחלק בין קידושין לנירושין בנערה דכי אמי דמחלקין נבי קטנה הייט משום שאין לה יד לקבל קידושין אבל בקבל ניפה יש לה יד כיון שנשמוט :

כמין ימה למיגני . פי' בקונטרס לא היתה שהות שכתה בנתים כמו שולה דגים מן סיס והמחבת בתוכה על האור לתתן בתוכה בשמן למנן ול"ת פירש דשני מקומות הם וקרובים זה לזה כלומר לין מדם מנקר כה"ג וכיון דמקום קרוב הוא שבר לי מנקרנת לתי לישב מחרינת ומכחישני הילכך לא מנקר :

קמיה (שמיה) (נדה אביה מקבל) רבי יהודה היא ,ומי מצית מוקמת לה כרבי יהודה והקתני סיפא *האומר לאשה התקדשי לי בתמרה זו התקדשי לי בזו ואמרינן מאן תנא "התקדשי התקדשי" ואמר רבה ר"ש היא *דאמר "עד שיאמר שבועה לכל אחד ואחת,וכי תימא כולה ר' יהודה ובפרט סבר לה כר"ש ,ומי סבר לה והתניא *זה הכלל כלל אינו חייב אלא אחת,פרט חייב על כל אחת ואחת דברי ר"מ רבי יהודה אומר שבועה לא לך לא לך לא לך חייב על כל אחת ואחת ראוי לא לך לא לך ולא לך שבועה חייב על כל אחת ואחת ר' שמעון אומר לעולם אינו חייב עד שיאמר "שבועה לכל אחד ואחר" אלא כולה ר' שמעון היא ובשלישית סבר לה כרבי יהודה ר' אסי לא על לבי מדרשא אשכחיה לרבי וירא אמר ליה מאי אמור האידנא בי מדרשא ? אמר ליה אף אנא לא עיילי ר' אבין הוא דעייל ואמר חברותא כולה כי יוחנן וצווח ריש לקיש כי כרוביא ויצאה והיתה "וליכא דאשנח ביה,אמר ליה,רבי אבין בר סמכא הוא ?אמר ליה אין ,כמן יתא לטינגי הוא ,אמר רב נחמן בר יצחק אנא לא ,רבי אבין ברבי חייא ,ולא ,רבי אבין בר כהנא ,אלא רבי אבין סחם למאי נפקא מינה למימרא דידיה אדידיה : בעא מיניה רבא מרב נחמן נערה

(ע' סיפא כע"י יבמות יג: ד"ה קונטרס)

יבמות יג:

מבנה:
- קושיא על ר"ל
- תשובותיו

תוס' ר"י הזקן

מאי מעמא דר' יוחנן דמשני חלוק לרבנן בין קידושין לנישואין:דמדעתה דדעת האשה בעיקר אביה ולא היא שנערה שיש לה אב תלויה מכל וכל בדעת אביה . בעל כרחה . בעל מנת שלא מה צורך לדעת האב אע"פ שיש לה אב . מאמר חכמים תקנו שיקדש אדם יבמתו בכסף ואותן קידושין נקראין מאמר ותק"ד דרבנן דרבי חנו לה דבעו מדעתה . ושאני ד' היא דאמר בעל כרחה מדי למעבד מאמר: כדקא מהדרן ר' יוחנן . דרבנן מיהו בקידושי אביה ולא היא : מאי שנא מאמר בין היא בין אביה מקדשין דעלמא . ותקשה מהתם קידושי אחיה: לר' יוחנן ליטיל לא תקשי ודרי מאמר דפרשתה דאח"נ דרבנן תנו לה ואמרי דמאמר ליהיה בעל כרחה ואפ"ה אמרי בן היא בין אביה דשאני מאמר משאר קידושין דאחל תקשה ותוסדרו : (תבר) ותבדרנא נאמפר כל בני הישיבה ואמרו כר' יוחנן דאמר דלרבנן מהיו דקידושין אביה ולא היא . כרוביא גרוחא"ה בלע"ז ויצאה והיתה הדים שמה ולא השמיעו בדברי דעל כרחיך לא (השמיעו) איתקש לעבי ושני מילתא דהא נדשה בעל כרחה וה"ת אמאי רבנן בין היא בין אביה דמה לנו בוה לדעת האב דרי בעל כרחו מנדשה אבל קידושי אינם אלא מדעתה הילכך אביה ולא היא שהרי מה שצריך ושתה כל זמן שהיא נערה הכל תלוי בדעת האב ודעתה אינו כלום אי נמי לא ס"ל שיהא כלל בכל מקום דאיתקש יציאה לחייה אלא היכא דאיתמר איתמר היכא דלא איתמר לא איתמר :

מרח א ב מיי' פ"ב מהל' יבום הל"ח סמג עשין כח טוש"ע אה"ע סי' קכו סעיף ג :

סמג ג מיי' פ"ו מהל' שבועות הל"י סמג לאוין נא :

עי' רש"ח

קטנה שנתקדשה צלת לדעת לחביה. ונראה דה"ק בגערה חיכה מיהו ל"ל תלינא דר' יהודה ול' יוחנן לחביא דכ"ע והא דנקיט קטנה משום דבגערה לא שייך למימר לריכה מיהן מיהן בגערה כדלמר(לקמן ל' ע"ב) עד מתי הכא בקטנה ממתינן עד שתביא כ' שערות.

מאן דמתני הא. פי' בקונטרס מתן דמתני פלוגתא דשמואל ורבי אליעזר דשמואל לא מתני לה כהאי תנא דסבר דאמר שמואל בלא שיבלו ומ"ש פליג עלייהו: (ג) היכא דאמרי אמר עולא מעולא לא שמיע ליה לריכה מיהן לריכה פירש בקונטרס ואפי' שיבלו וה"ה דאמרי כן דלא בלא שיבלו דוקא קטן וקטנה דאין זו סברא לומר שתהא תלוקה כל כך הא לעיל פריך גמרת תע"ג דשיבלו תלמא סבירא לגמרת שהסבר פנים הוא דבשיבלו לריך מיהן והכא לגיעת דאיכא דאמרי אמרי דלא לריך לך ברתה (ג) לפרש דלעולא לא מיירי אלא דוקא בלא שיבלו וים חילוק בין איכא דאמרי לגיעת קטן לגיעת פליג אדרב ושמואל דפריש בקונטרס דמאן דמתני פלוגתא דעולא ושמואל ט' ולכך איכא דאמרי ד"ע סבירא דלא פליג אשמואל ומילתא באפי נפשיה איתמר בלא שיבלו ומר אמר מדא ומר אמר מדא ולא פליגי: **אלא** דקיבקה נפקא וקטני סבירא מיהן. ויתובתא דעולא דאמר לפיל מיהן לריכה ור"ת לשמואל מי ניחא והא דאמר דסבירא גם בהדי מיהן והכא קאמר לו מיהו דמשמע דלא כמיע גם ויל בשמואל לשמואל לא ק"ל מידי דאיכא למימר דלעיל מיירי בשיבל והכא מיירי בלא שיבל ולא מלריך אלא מיהן אלא לעולא קשה דאי מיירי בשיבל ולא מלריך לא מיירי בלא שיבל לא לריך לפירוש הקונטרס כן לפי' ר"י: תוס' ד"ה הזקן

(ג) א מיי' פ"ט מהל' גירושין הל"י סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קלט סעי' י: נא ב מיי' שם פ"ב הל"י סמג שם טוש"ע אה"ע סי' קמ' סעי' ב: **נב** ג מיי' פ"ו מהל' גירושין הל"ג סמג שם טוש"ע שם סעי' ג: נג ד מיי' פ"ב שם הל"י סמג שם טוש"ע שם: **נד** ה ו מיי' פ"ג מהל' אישות הל"ל סמג עשין נח טוש"ע אה"ע סי' לו סעי' יא: **נה** ז מיי' ג"ו מהל' יבום הל' כה סמג עשין לח נ טוש"ע אה"ע סי' קנג סעי' ו:

נערה שיש לה אב לרבנן קא בעי דאמרי בין היא בין אביה מקבלין ניסה איתיביה קטנה הבו' עד שיגיע גם לידה בתורת שלוחה הבעל וקסבר האי מקשה דמיירי בשיש לה אב ואפ' בקטנה מברי רבנן דבין היא בין אביה מקבלין ניסה והאי דקא מפלגי בנערה לאוקימי כתו' דר' יהודה דאפי' בנערה אביה ולא היא. בשאין לה אב דקטנה שיש לה אב דברי הכל אביה ולא היא והייט דקא מפלגי בנערה ולא קטנה ום"ה הכא משמע דקטנה שאינה ראויה לעשות שליח הא נערה ה"ג גם דבר שלוחה היא דנערה היא ואין לה אב: לא יחזור דמנורשת היא תכף שהגיע הגם בידי השליה: בפרי. שם מקום והיה קיבל להם תהרדמא שהוא מקום שמואל היה רוצץ פתם. אשבחה ששמואל אמר דברים בגו וקרנא אמר צריכה גם ומיאן מפני שרב אידבי שמואל אלי יודה לדברי קרנא. שמא נתרצה והוו קדושין: אין קדושין תופסין אם חזר וקידש זה האיש אחותה ואמרו שאינן קרושין כלל שהרי אחותה גירש בגם תמצא שהיא אחות אשתו מ"מ צריכה למאן דאמרי שהקדושין אינן קדושין בורור ואם יקדיש אחותה אינו רשאי לקיימה אלא מתייאה בגם דמסתם היא אם אחותה היתה אשתו אם לאו. דשדיך דבר עם האב כבר מענין הויחת ונתרצה ס"ה הייט כשקדש אחר ומן מרובה שמא נתרצה עתה דהא נתרצה כבר. ואפ' שרטו דלא דייטי' שמא נתרצה. ואפ' קדשה בפני האב האחיל ולא אמר לה קבלי קדושיך בדלקמן:

נגשא: בחיי אביה האם בתו נערה יכולה למנות שליח לקבל גיטה

תוס' ד"ה הזקן

נגשא: קטנה שנתקדשה שלא לדעת אביה

מבנה: ◇ - מיתר לקשר עולא שמפיק בחמשך לשמואל לחבליט מחלוקתם △ - 2 קושיות על עלשולא

מבנה: ◇ - ב' שלבים להבין מה היה שאלתו של רבא = - קושיות על תשובתו של רב נחמן

נסין עמ.

נסין סה.

[תוס' קידו:]

הגהות הב"ח

(ה) גם' סיפא אם אמר לו חביב: (ב) תוס' ד"ה מאן הא"ז ופ ד"ה תיכף ובו': (ג) בא"ד נקר מלמה לריי נמרם:

יבמות ב

* ברכות יח: (ג) שרחות מסוף העמוד)

נסיל יח: כ.

ר"ש ל' מ"ז

(נחיי אביה) למנות מישהוא אחד

(ש) נערה מהו שתעשה שליח לקבל גיטה מיד ① בעלה: כיד אביה דמיא או כחצר אביה דמיא כיד אביה דמיא מה אביה משוי שליח אף היא נמי משוי שליח או דילמא בחצר אביה דמיא עד דמטיא גיטא לידה לא מיגרשה? ומי מספקא ליה לרבא הא *והאמר רבא "כתב גט ונתנו ביד עבדה: ישן ומשכרתו ה"ז גט, ניעור אינו גט, ניעור אמאי אינו גט דהויא לה חצר משתמרת שלא לדעתה, ואי ס"ד כחצר אביה דמיא כי מטא גיטה לידה נמי לא תיגרש דהויא לה 'חצר המשתמרת שלא לדעת אביה': אלא לעולם פשיטא ליה דכי יד אביה דמיא והכי קאמר ליה: מי אלימא כיד אביה לשויה שליח או לא: א"ל יאין עושה שליח איתיביה *קטנה שאמרה התקבל לי גיטי אינו גט עד שיגיע גט לידה הא נערה ה"ז גט? הכא במאי עסקינן בשאין לה אב, הא מדקתני סיפא (ה) אם אמר אביה צא וקבל גט לבתי אם רצה בעל לחזור בו לא יחזור מכלל דרישא בדיש לה אב עסקינן: חסורי מיחסרא והכי קתני קטנה שאמרה התקבל לי גיטי אינו גט עד שיגיע גט לידה הא נערה ה"ז גט במה דברים אמורים כשאין לה אב, אבל יש לה אב ואמר אביה צא וקבל לבתי גיטה ורוצה בעל לחזור לא יחזור: איתמר קטנה שנתקדשה שלא לדעת אביה אמר שמואל צריכה גט וצריכה מיאון אמר קרנא "דברים בגו - אם גט למה מיאון אם מיאון למה גט אמרו ליה הא מר עוקבא ובי דינייה בכפרי, אפכוה שדרוה לקמיה דרב אמר לדו'האלהים-צריכה גט וצריכה מיאון *ורחם ליהלודעיה דאבא בר אבא דינמא הכי: מא'אמר רב אחא בריה דרב איקא צריכה גט שמא נתרצה האב בקידושין צריכה מיאון ראמרן "אין קידושין תופסין באחותה. אמר ר"נ והוא ששכבר עולא אמר "אפילו מיאון אינה צריכה, 'אע"ג דשידכו: מאן דמתני הא לא מתני הא אביא דאמרי אמר עולא קטנה שנתקדשה שלא לדעת אביה אפילו מיאון אינה צריכה בתים רב כהנא *וכולן אם מתו או מיאנו או נתגרשו או שנמצאו איילונית צרותיהן מותרות דקדשה מאן אילימא דקדשה אביה במיאון סגי לה גט מעליא: אלא לאו דקדשה איהי נפשה וקתני רבא מיאון הוא מותיב לה והוא מפרק לה כגון שנעשה לה מעשה תומה בחיי האב מתים רב המנונא *אין מטברה לקרובים, משום ר' *אלעזר אמרי מטברה לקרובים

(לשון אשמועינן) (שאין מעשה קטנה כלום בחיי אביה) (בתמיה) (נדרים נב:) (נדרים נב:) (ר"ח) (ר"ח) (ר"ח

ושוין שמוכרה לחמנה כו'. הואיל ויש לו בה קידושין לא"פ שהן בעבירה, לקידושין תופסין במי"ד לחזור לאותו שנתחללה הימנו לפני מכירה זו: **ביד"פ דקדש מביה**. מקדושי יעוד, וא"ת הלא ס"ל לבית הלל דאפילו מכירה ואוב ליכא לפפות הא מתני' מליכא דרבי יוסי דאמר משום הרחקות שמקבל על המכירה לא לקידושין ניחא לה לפפות, ויעוד שמופיע בה מחמת פפות פרוטות פשוטה שיש ל' עליה הוא בה ולפי ע"ש לבית הלל לה מוכר כך מכירה כתריימת 'שפחות בתר חירות': **ליפסר פם**. זה שקדשה שלא לדעת לבית: **מפפנם לפפמרו**. לריכה מילון עם גם המוכל עליה שם עשה בה מלמר לותו הגם מלריכה להיות עמו מילון: **ולפינם מפפנם לויקפו**. לבל שם לא עשה בה מלמר דלין עליה גם שלא תלינה לוקחו לותה תלינה היה זוקקה להיות ממלכת עם החליצה והמתה מפרש למילתא ותיוב: **כילד פעם כם מפמר**. דקי"ל ביבמות (דף כ) והטושה מלמר ביבמתו וכא לפוטרה שלא כניסה לריכה גם למלמרו ותלינה לויקפו הו שקדשה שלא לדעת לבית לף לריכה מילון עמהם שמא לא נתרלה התה שלא כשל רחמן ושלא בשל שני ולא היתה לריכה לא גט ולא תלינה, והרוחה שהלרכיה גם לומר בגט שהקידושין קידושין גמורים הן ואין קידושין תופסין ט בתחומה "שמא לא נתרלה התה בקידושי רחמן" שמא לא נתרלה בשל רחמן ובשל שני לפי שלא תפסי בה קידושין ויהיו לאין שום אשה לשני, ואפילו לא נתרלה התה בשל רחמן ובשל שני אלא שנתרלה בשל אחד מהן לא תפסי בה קידושין, שהרי לא נתרלה בשל שני לבדו לא תפסי בה קידושין שהרי לא נתרלה בשל רחמן לבדו, ואפילו נתרלה בשל שניהם ביחד לא תפסי בה קידושין שהרי לא נתרלה בשל שניהם כאחד אלא בשל זה ואח"כ בשל זה, ואפילו נתרלה בשל שניהם כאחד אלא שלא נתרלה בשל אחד מהן בשעת קידושין לא תפסי בה קידושין שהרי בשעת קידושין לא היתה ראויה לבא בשל שניהם כאחד, ואפילו נתרלה בשל שניהם כאחד בשעת קידושין אלא שלא נתרלה בשל אחד מהן בשעת חלוק לא תפסי בה קידושין שהרי בשעת חלוק לא היתה ראויה לבא בשל שניהם כאחד, אבל נתרלה בשל שניהם כאחד בשעת קידושין ובשעת חלוק לא תפסי בה קידושין שהרי בשעת חלוק לא היתה ראויה לבא בשל שניהם כאחד, אבל נתרלה בשל שניהם כאחד בשעת קידושין ובשעת חלוק ובשעת מיתת אחד מהן לא תפסי בה קידושין שהרי בשעת מיתת אחד מהן לא היתה ראויה לבא בשל שניהם כאחד, אבל נתרלה בשל שניהם כאחד בשעת קידושין ובשעת חלוק ובשעת מיתת אחד מהן ובשעת מיתת שניהם כאחד תפסי בה קידושין שהרי בשעת מיתת שניהם כאחד היתה ראויה לבא בשל שניהם כאחד, ואפילו נתרלה בשל שניהם כאחד בשעת קידושין ובשעת חלוק ובשעת מיתת אחד מהן ובשעת מיתת שניהם כאחד ובשעת מיתת שניהם כאחד תפסי בה קידושין שהרי בשעת מיתת שניהם כאחד היתה ראויה לבא בשל שניהם כאחד, ואפילו נתרלה בשל שניהם כאחד בשעת קידושין ובשעת חלוק ובשעת מיתת אחד מהן ובשעת מיתת שניהם כאחד ובשעת מיתת שניהם כאחד ובשעת מיתת שניהם כאחד תפסי בה קידושין שהרי בשעת מיתת שניהם כאחד היתה ראויה לבא בשל שניהם כאחד, ואפילו נתרלה בשל שניהם כאחד בשעת קידושין ובשעת חלוק ובשעת מיתת אחד מהן ובשעת מיתת שניהם כאחד ובשעת מיתת שניהם כאחד ובשעת מיתת שניהם כאחד ובשעת מיתת שניהם כאחד תפסי בה קידושין שהרי בשעת מיתת שניהם כאחד היתה ראויה לבא בשל שניהם כאחד, ואפילו נתרלה בשל שניהם כאחד בשעת קידושין ובשעת חלוק ובשעת מיתת אחד מהן ובשעת מיתת שניהם כאחד

בפירוש אמר מר לה סבירא ליה להא דשמואל. דקאמר לעיל מיתיבי שמא נתרצה לרלמזן ופירש בקונטרס דהייט רציעת דלת סבר לשמואל ואע"ג דקאמר לקמי' למ"ד דמיתיבי שמא נתרצה האב לא מהני דמשום דס"ל הכי אלא לרווחת דמילתא נקטיה ופסק רב כלפס וכשלאלפס" ודב אחאי דהלכתא כרציעת דהוא בתרלה וסוף סוף הלה היה וכיה בר שימי נמי סבר כוותיה ולא מיתיבי שמא נתרלה האב ואין לריך לו גם ולא מילתן ואפי' שידכו ואע"ג דשידכו גמרת לעיל (דף מה:) ואע"ג דשידכו מיהו היכא דלאמרי לית סובר כן ולא"ב אין לריך לאוקמי בשידכו ולא"ב דקאמר לקמי' דמיתיבי מי כריכה הוקא היכא דלא שידכו דהיכא דלאמרי שידכו ולא מסוף דמסתמא גמרת ואע"ג דשידכו היכא דלאמרי לית סובר כן ולא"ב אין לריך לאוקמי בשידכו ולא"ב דקאמר לקמי' דמיתיבי מי כריכה הוקא היכא דלא שידכו דהי

נראין דברי תלמיד. טועה תלמידו של רב הונא: פופיל ונפקא לה מעשה יעקב במחי פלגא. כחיזי קדקדה והשיאה עליה לדעתו שיהא יתומה והוא רואה כאחיו ולא יקבל עליו עול אחיו ולא יחלוק עמו בנחלה ומתוך כך יפקיד אצלו ולא יתבענו. ומיהו לא בעי למימר כחזי קדקדה מרחם דאם כן טולי הוה ליה למיתב: יכולין לעכב. כחזי קדקדה וכעשה קבלה לו מהלכה הלכך אם בתוכה לחזור קדם שיקבלה הלכך מותרת ולא מהניא מי ריטי הלכך אין לי. דיכול למחן חלת לחביה: פיסקא כו. ומקשי לעיל מהכא דמשמע דאין לו לאדם לשנות מדברי אביו ומימר דמי הדרה כה: לא מיבעי כאשר פיפה. דבר שאינו יכול לעמוד: יכול לעכב. קרקע שנפסקו בקידושין משמע: קרקע כמי. למימר דלחביה יכול לעכב וכן היה מוכיח יתיר לן לשמרה בהסית בעילה למימר קידושין הן: לאפוי ר"י לעפר שפלט קנס כשפופה. קרקע לא נתקדשו דכי מעכבת לחיה חלת לתקדשו דכי מעכבת לחיה נמי מקנה קנס כדין משהה שהלה בכשוב קנסא כמילתן הלכך כי נמי תלי במילתן דיחה: לי שפי. סיימתא היא: פייט. ולא דמיענת מהר שמרמה ט ס': לאפי ניב. מהא לא סמיכנן ולחיכו למימר דמקרא לא נקיחוני לחריני לעשם לחביה: מתני' ושם נפש שפופה. דכיון דלמר "מקדקד" מקדקד "על מתו ועל חרון קידושין כלומר מקדשין: פיפה ופיפה. כשהוא שפופה: כגמרא מפרש לה לחיית קלי ומשמע מלי: נמי. אפי פנים שפקדקד שפקדקד. הוא דאי מרמה אכל כמו וכו ולא מרמה הוא: לאפי רבי יהודה ר"ש פיפה. כשכשוים (קף לב:) נבי מתנה מוכיחן לחיה: פשיטא. קלי סיפה לחכלה פיליפא פרישא. כי לחמר מקדקד: מקדקד: לאפוי פשיטא. והקשינן לעיל מהכא שפופה לחיית לחיה לחיה לחיה

ושמע מינה מעות בעלמא חוזרין. פי' אם אמר לה המקדש בפרוטה זו וזו וזו וזכו שלא נאמרו הקידושין חזר בו מלקדשה לא אמרי' לישנא משמע שמסר לה קודם החזרה מתנה שלא פקדון הוא שלה ומוזרין לו וה"ל למימרינן כשאומר לה המקדש זו וזו וזכו ושכשל שלא נאמר לישנא חלקה הרחשונה ומניח מה שאכלה מעות הן שלה ולא יחלו שלא מה שהוא בעין ולכך צריך פרוטה בחמרונה דלי אמרת משום בעלמא מתנה והיכא דלא נאמרו הקידושין הוו המעות הרחשונים מתנה שלה ולא בעיא להחדוניהו היכא דנאמר דכריו לשם קידושין כי הכא ניחא דיחלו הקידושין לף על גופן שמניח שאינם כשלם וכי אכלה מדידה אכלה דבעלמא בעלמא לא הוו קידושין שהרי מתנה הן שלה כי הדר ביה מקידושין אבל הכא שלא חזר מלקדשה הרי שמי דכי אכלה הרחשונה עדיין לא נאמר כל הקידושין ומקדשה שמי לף בקמייתה כיון דבחורה קידושין שלו ליה הפלו דהוו כמי שנתאכלו המעות לגמרי (דף פח.) דלמרינן דמקודשת כיון דבחורה קידושין שלו ליה הפלו לין שום פרוטה שלא בקמייתה לא בטלן מקודשת ויוכל להיות דבהא פליגי רב ושמואל ורבי חמי דרב ושמואל סברי מעות בעלמא מתנה ולא מבעיא לף בעין שום פרוטה בחמרונה שלא הפלו טובן מלטרפות וה"ל היכי מלי קלי לסיפא והא קתני עד שיהא בחמת מהן שום פרוטה שלא הפלו קלי לרישא כדפרישית ורבי חמי סבר מעות בעלמא מזוכים כדפרישית:

***[וקסבר** בעה"ב נתקנה עיסתו כו'. מעיקרא לוקמא מעות חוכחא דהכן ולא מוקמת מעות בעה"ב מעות דהכן גופיה ידע לי מחיל אבל בעה"ב לא ידע דמחיל הכן]. ה"ג: **דאיתמר** לית דגרס לימר בלא ד"ת והדין עמהם דלא שייך למ"ד בחמתוקמן מעות מוזכין דלפילו למ"ד בחמתוקמן מעות מוזכין הייט מעות דלמר יודע כו' וגמר ונתן לשם פקדון אבל היכא דלית יודע אם יחלו אם לא שמא נתן לשם מתנה ועוד דלי גרסי' דלימר קשה רב אחרב דלעיל פירש שלא רלה להעמיד כר' לימי דמוקי לה לסיפא מעות דסבר מעות מתנה והכא קאמר דמוזכין לכך גרלה דגרסינן ליתמר למילתא דלפיה נפשיה היא: **[מן** הנקוב על שליט נקוב תרומה. לענין שלין הכהן חייב להחזירה וגם לין הבעה"ב חייב להפריש עוד משליט נקוב דכיון דלין עליו חוב תרומה שלא מדרבנן הם לימרו דלין לריך תיקון לאחר לשליט נקוב]. ת"ר: **אם** לית קדום בשיעות חטת למה. למ"ד התם (תמורה דף ד:) כל מילתא דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד מהני דלי לא מהני לימלי לקי ניחא מאי דקאמר דהקורם מן הרעה על היפה תרומתו תרומה לפי לית קדום בשיעות חטת למה לכל למ"ד התם דלפי עביד לא מהני והא דלקי משום דעבר למילתא דקאמר רחמנא ת"ל קנה אלי קאמר הכא נמרא אם לית קדום בשיעות חטת למה דילמא לעולם לימא לך דלית קדום ואפ"ה לינה בשיעות חטת דעבר למילתא דקאמר רחמנא ים לומר דודאי בעלמא לא

ונתן לשם מתנה ויחזור ויתרום: **מי לא מתן**. כה"ג ולא מלינו שלהחזירה: **ויחזור ויתרום**. מן הנקוב שלא נפטר בלחשוכה ולא לימרי' דהכא כגון שמת לימר בעל הבית נתקנו פירותיו: **מבעיא**. בזיקל"ש: **שמני שמם דמחזוריים מרומה מעלים סיג**. הילכך לא מלי למימר ליהדדי להיות טבל דיעדביה עם פירותיו וגזירה דמורכה שמי ליכא דת"ל לא תלכא לאחרא ליכא לאסורא דחזריתא להא שית טרו: **בפרימכם שם תלנו**. לא השתו חטת הא שם תרימו לת הרעה שבו תשתו חטת שם לית קדום בשיעות חטת למה:

ושמע מינה *מעות בעלמא חוזרים: *המקדש אחותו רב אמר מעות חוזרים ושמואל אמר מעות מתנה: רב אמר מעות חוזרים אדם יודע שאין קידושין תופסין בחחותו וגמר ונתן לשום פקדון, ולימא לה לשום פקדון? סבר לא מקבלה ושמואל אמר מעות מתנה אדם יודע שאין קידושין תופסין בחחותו וגמר ונתן לשום מתנה ולימא לה לשום מתנה? סבר כספא לה מילתא, מחיב רבינא *המפריש חלתו קמח אינו חלה, וגזל ביד בהן ואמאי גזל ביד כהן נימא אדם יודע שאין מפרישים חלה קמח ונתן לשם מתנה? שאני התם דנפיק חורבה מינה: זימנין דאית ליה לכהן פרות מחמש רבעים קמח והאי אלישל לה בהדי הדדי ועקסבא נתקנה עיסתו ואתי למיכלה בטיבלה, והאמרת אדם יודע שאין מפרישים חלה קמח יודע, ואינו יודע: יודע שאין מפריש חלה קמח ואינו יודע דסבר מעמיד מאי משום טירחא דכהן, וטירחא דכהן אחליתה אהיתו תרומה ולא תאכל עד שיוציא עליה חלה ממקום אחר, מי לא תנן *המן הנקוב על שאינו נקוב תרומה ולא תאכל עד שיוציא עליה תרומה ומעשר ממקום אחר בתרי מני ציתא בחד מנא לא ציתא ואבעית אימא לעולם כהן מיצת ציית ועקסבא בעל הבית נתקנה עיסתו ואתי למיכל בטיבלא, והאמרת אדם יודע שאין מפרישין חלה קמח יודע, ואינו יודע: יודע שאין מפרישין חלה קמח ואינו יודע דסבר מעמא מאי משום טירחא דכהן טירחא דכהן קבלה עליה אהיתו תרומה ויחזור ויתרום מי לא תנן *משאינו נקוב על הנקוב תרומה ויחזור ויתרום? הא אוקימנא בתרי מאני ציתא בחד מנא לא ציתא, ולא ציתא *ותנן התם קישות ונמצא מרה, אבטיח ונמצאת סרוח תרומה ויחזור ויתרום שאני התם דמדאורייתא תרומה מעליא היא, מדרבי אלעאי *דא"ר אלעאי מנין לתורם מן הרעה על היפה שתרומתו תרומה שנאמר °ולא תשאו עליו חטא בהרימכם את חלבו" אם אינו קדוש נשיאות חטא למה, מכאן לתורם מן הרעה על היפה שתרומתו תרומה. אמר רבא לא

תורה אור

ושמע מינה *מעות בעלמא חוזרים: *המקדש אחותו רב אמר מעות חוזרים ושמואל אמר מעות מתנה: רב אמר מעות חוזרים אדם יודע שאין קידושין תופסין בחחותו וגמר ונתן לשום פקדון? סבר לא מקבלה ושמואל אמר מעות מתנה אדם יודע שאין קידושין תופסין בחחותו וגמר ונתן לשום מתנה? סבר כספא לה מילתא, מחיב רבינא *המפריש חלתו קמח אינו חלה, וגזל ביד בהן ואמאי גזל ביד כהן נימא אדם יודע שאין מפרישים חלה קמח ונתן לשם מתנה? שאני התם דנפיק חורבה מינה: זימנין דאית ליה לכהן פרות מחמש רבעים קמח והאי אלישל לה בהדי הדדי ועקסבא נתקנה עיסתו ואתי למיכלה בטיבלה, והאמרת אדם יודע שאין מפרישים חלה קמח יודע, ואינו יודע: יודע שאין מפריש חלה קמח ואינו יודע דסבר מעמיד מאי משום טירחא דכהן, וטירחא דכהן אחליתה אהיתו תרומה ולא תאכל עד שיוציא עליה חלה ממקום אחר, מי לא תנן *המן הנקוב על שאינו נקוב תרומה ולא תאכל עד שיוציא עליה תרומה ומעשר ממקום אחר בתרי מני ציתא בחד מנא לא ציתא ואבעית אימא לעולם כהן מיצת ציית ועקסבא בעל הבית נתקנה עיסתו ואתי למיכל בטיבלא, והאמרת אדם יודע שאין מפרישין חלה קמח יודע, ואינו יודע: יודע שאין מפרישין חלה קמח ואינו יודע דסבר מעמא מאי משום טירחא דכהן טירחא דכהן קבלה עליה אהיתו תרומה ויחזור ויתרום מי לא תנן *משאינו נקוב על הנקוב תרומה ויחזור ויתרום? הא אוקימנא בתרי מאני ציתא בחד מנא לא ציתא, ולא ציתא *ותנן התם קישות ונמצא מרה, אבטיח ונמצאת סרוח תרומה ויחזור ויתרום שאני התם דמדאורייתא תרומה מעליא היא, מדרבי אלעאי *דא"ר אלעאי מנין לתורם מן הרעה על היפה שתרומתו תרומה שנאמר °ולא תשאו עליו חטא בהרימכם את חלבו" אם אינו קדוש נשיאות חטא למה, מכאן לתורם מן הרעה על היפה שתרומתו תרומה. אמר רבא לא

ושמע מינה מעות בעלמא חוזרין - כל קידושין שלינן קידושין לף לתרי' מעות מתנה לף פקדון וסזכין ויהיו דברי לה לכך תוכלת דלמשנה 'מעות' דכיון דלכלתו ולימנו בשעת נמר קידושין לף מקדשת בהן והוה להו כפקדון שלכלתו ולימנו בלכילה דלמי לימרי' 'מעות' בעלמא - מתנה ולא לף נמיר קידושין בשעת מתנה אור זרוע

ושמע מינה מעות בעלמא חוזרין - פי' אם אמר לה המקדש בפרוטה זו וזו וזכו ושכשל שלא נאמרו הקידושין חזר בו מלקדשה לא אמרי' לישנא משמע שמסר לה קודם החזרה מתנה שלא פקדון הוא שלה ומוזרין לו וה"ל למימרינן כשאומר לה המקדש זו וזו וזכו ושכשל שלא נאמר לישנא חלקה הרחשונה ומניח מה שאכלה מעות הן שלה ולא יחלו שלא מה שהוא בעין ולכך צריך פרוטה בחמרונה דלי אמרת משום בעלמא מתנה והיכא דלא נאמרו הקידושין הוו המעות הרחשונים מתנה שלה ולא בעיא להחדוניהו היכא דנאמר דכריו לשם קידושין כי הכא ניחא דיחלו הקידושין לף על גופן שמניח שאינם כשלם וכי אכלה מדידה אכלה דבעלמא בעלמא לא הוו קידושין שהרי מתנה הן שלה כי הדר ביה מקידושין אבל הכא שלא חזר

לא שנו אלא דאמר לה "בזו ובזו" "אבל אמר לה "באלו" אפילו אוכלת נמי מקודשת, כי קא אכלה, מנפשה קאכלה תניא כותיה דרבא התקדשי לי באלון ברמון ובאגוז או שאמר לה "התקדשי לי באלו" אם יש בכולן שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת, בזו ובזו ובזו" אם יש בכולם שוה פרוטה מקודשת, ואם לאו אינה מקודשת. בזו נטלתו ואכלתו בזו נטלתו ואבלתו ועוד בזו ועוד בזו' אינה מקודשת עד שיהא באחת מהן שוה פרוטה האי "באלון ברמון באגוז" היכי דמי אילימא דאמר לה "או באלון או ברמון או באגוז" אם יש בכולן שוה פרוטה מקודשת" והא "או" קאמר ואלא "באלון וברמון ובאגוז" היינו "בזו ובזו ובזו" אלא לאו דאמר לה "באלו" הא מדקתני סיפא או שאמר לה התקדשי לי באלו מכלל דרישא לאו 'באלו' עסקינן: פירושי קא מפרש התקדשי לי באלון ברמון באגוז כיצד בנון דאמר לה התקדשי לי באלו וקתני סיפא בזו נטלתו ואכלתו: אם יש באחת מהם שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת ואילו רישא לא קא מפליג בין אוכלת-למנות שמע מינה בל היכא דאמר לה "באלו" כי קא אכלה, מנפשה קא אכלה שמע מינה. הניחא למאן דאמר אסיפא קאי ומאי "עד שיהא באחת מהן שוה פרוטה" עד שיהא באחרונה שוה פרוטה' הכי נמי "עד שיהא באחרונה שוה פרוטה' אלא לרב ושמואל דאמרי תרוייהו' ארישא קאי 'ואוכלת' אצטריכא ליה הכא" בללי קחשיב, פרטי לא קא חשיב? הא מני רבי היא דאמר *לא שנא "כזית כזית" ולא שנא "כזית וכזית" פרטא הוי: אמר רב *המקדש במלוה אינה מקודשת 'מלוה - להוצאה' ניתנה' כתנאי *המקדש במלוה אינה מקודשת וישׁ אומרים מקודשת כתנאי בהא קמיפלגי: דמר סבר מלוה להוצאה ניתנה ומר סבר מלוה לאו להוצאה ניתנה אימא סיפא וישׁ אומרים במבר שוה קנה אי אמרת 'מלוה להוצאה ניתנה' במאי קני? אמר רב נחמן: הונא חברין מוקים לה במילי אוחרי, והכא במאי עסקינן כגון שאמר לה "התקדשי לי במנה" ונמצא 'מנה חסר דינר' מר סבר *כסיפא לה מילתא למיתבעיה ומר סבר לא כסיפא לה מילתא למיתבעיה ואלא הא *דאמר רבי אלעזר "התקדשי לי במנה" ונתן לה דינר הרי זו מקודשת וישלים, לימא מתניתא אמרה לשמעתיה: אמרי 'מנה חסר דינר' כסיפא לה מילתא למיתבעיה 'מנה חסר תשעים ותשע' לא כסיפא לה מילתא למיתבעיה *האומר לאשה "התקדשי לי בפקדון שיש לי בידך והלכה ומצאתו שנגנב או שאבד - אם נשתייר הימנו שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת, ובמלוה אף על פי שלא "נשתייר הימנו שוה פרוטה מקודשת, רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי מאיר - מלוה הרי

מהני והכא מיבעי ליה דקתמר גמרת מם ליטו קדוש בשיחות חמת למה כתוב כלומר לי משום דעבר למילתא דקתמר רחמנא כיון דבקדה כתיב "בהריימכם את חלבו ממנו כל חלב "דגן תירוש ויצהר דמשמע שים לו ולחדם להרוס מן היפה ואם לא הביא מחלבו פסיטת דעבר ר"ש למה כתיב הלי קרבו ולא תעלו עליו חטאת בהריימכם את חלבו ממנו פסיטת חלב ר"מ דלהכי כתביה לומר לך להתורם מן הרעה על היפה לחיכא מהי חטאות חטאת שעבר על מה דקתמר רחמנא דיחרוס מן היפה וחטאת על תרומתו דהויא תרומה מן הרעה והייט דקתמר מכלן לתורם מן הרעה על היפה כו': בזו וכו' ר"ג לטון רש"י ז': לטון רש"י ר"ג בזו וכו' אם יש בכולן ש"פ כו'. והלי דפליגיהו לתרי בבי דריסא ומלעיתא ותנא בתרוייהו אם יש בכולן כו' משום דקבעי למלעיתא בין אוכלת למחצה כדמפרש וחזיל: רש"י הנחיאא נלו לרבא פרכינן הלא לעיל קלי דמתרלין דהיכה אוכלת ממחצה לרב ושמואל קלי מדרישא ולרבי חמי אם יש בכולן וכו' ול

עז א מיי׳ פי״ג מהל׳ מלוה ולוה הלכה ח סמג עשין נד טוש״ע ח״מ סי׳ עג סעי׳ ג: ערך ב מיי׳ פכ״ז מהל׳ מלוה ולוה הלכה ג סמג עשין נד טוש״ע ח״מ סי׳ קד סעי׳ ג: עמ נ ד מיי׳ פ״ה מהל׳ תרומות הל״ב יג סמג עשין מח טוש״ע ח״מ סי׳ כח סעי׳ ז ח: פ ה מיי׳ פ״ו מהל׳ מכירה הל״ם סמג עשין סב טוש״ע ח״מ סי׳ סו סעי׳ ג:

תום׳ ר״י הזקן

זה: אינה מקודשת אפי׳ קבלה עליה אחריות דמלוה היא. כפקדון ואם יש במלוה בעין שוה פרוטה מקודשת דיכול לחזור בו המלוה כדמפרש: בשאי קמיפלגי בלחצאה ניתנה סוף סוף כתנאי אמר רב לשמעתיה: אשכחתינהו כלומר לשולם לחוצאה ניתנה דברי הכל כשלשלח בו יד הוצאל והוציא מעטה פרוטה הרי התורק בה ואין הבעלים יכולים לחזור בה הכא שלא הוציא מעטה כלום הלוה עדיין שליבו אם ל) היו ביד השלוה כל זמן שלא הוציא הלוה כלום מעטה ואע״פ שהא בידו או לא: לאינשים אם השלוה היא עדיין בעין ביד הלוה ונאנסה שנגנבה או אבדה מתייב באחריותה: לחזרה אם יכול לחזור בו המלוה כל זמן שהוא בעין ביד השלוה: השואל קרדום מחברו. פי׳ ליטן קציב ולית הלכתא כרב הונא כמו שבארנו בהשואל. ביקע בו שנשתמש בו קנאי לאחרן ימים שהאלו. והלכה בת״ק דברשות לוה קיימא ואינו יכול להזור בו: ליתי לתו דר׳ ובייתי כשכתב לה כספר לקנות בו התיב ומסר לה כספר הזוב: ג) ופסק הר״ם כהכהים דלא מסכא דעתה ואינה מקודשת אע״ג דכתבא רמעטר שלשתן הלכה כר׳ נאחי דהא דרב לא שנא אקדוי [ול״ם פלוה] קנוה ולא בצי למיטר לאו בעל דברים דידיה את הילכך מקודשת והלכתא בלא מעטא היא כראיתא בגיטין. ד) נלמד היל הם הם נכנסת פלוה למכה כל זמן וכו׳. ג) נלמד ההכר כלן ול״ל ומר סבר ואפשר לה ממכל דעתה. ופסק ר״ת כר״ם כהכמים.

[וע״ש תוס׳ כ״ב ש: ד״ה למר כ״ם ותום׳ סם עו. ד״ה למר ממיטר]

אלא מלוה בכשות בעלים לחזרה היכא דייקיה. פי׳ דלמ״ק דר״ם היכא מקודשת משום דמלוה בכשות מלוה קיימא ור״ם בן לעזר דאמר מקודשת משום דמלוה בכשות מלוה קיימא ור״ת דכתבי דאמרה להא דאמר דלהכי

ואפילו יורש • על מנוה: מוחל • שהלוה לו נתחייב לנוקח כלום חלה מתחת המוכר והרי מחלו לחלו ר"ת ליה דשמואל הלכך סמכה דעתה ולא חיישינן דלמא חזיל ומחיל ליה ורבנן היא להו דשמואל הלכך לא סמכה דעתה דסברה חזיל ומחיל ליה: היא להו דשמואל דלא בעי חזיל ומחיל ליה: והכא

*המוכר שטר חוב לחבירו וחזר ומחלו מחול ואפי' יורש מוחל רמר אית ליה דשמואל ומר לית ליה דשמואל ואיבעית אימא דכ"ע אית להו דשמואל והכא באשה במפלגי מר סבר אשה סמכה דעתה מימר אמרה לא שביק ליה לידידי ומחל ליה לאחריני ומר סבר אשה נמי לא סמכה דעתה במלוה על פה במאי פליגי בדרב הונא אמר רב דראמר רב הונא אמר רב נמנה לי ביידך תנהו לפלוני במעמד שלשתן קנה: מר סבר כי קאמר רב ה"מ בפקדון אבל מלוה לא ומר סבר לא שנא מלוה ולא שנא פקדון

גיטין יג. יד. כ"ב קמה. [ס"ב] קמה.

נימא כתנאי התקדשי לי בשטר ר"מ אומר אינה מקודשת ור' אלעזר אומר מקודשת וחכ"א שמין את הנייר: אם יש בו שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת האי שטר ה"ד אילימא שט"ח דאחרים קשיא דר"מ אדר"מ אלא בשט"ח דידה ובמקדש במלוה קא מיפלגי א"ר נחמן בר יצחק הכא במאי עסקינן בגון שקדשה בשטר שאין עליו עדים ור"מ למטעמיה דאמר עדי חתימה כרתי ור' אלעזר למטעמי' דאמר עדי מסירה כרתי ורבנן מספקא להו אי כר"מ אי כרבי אלעזר הלכך שמין את הנייר: אם יש בו שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת ואיבעית אימא בגון שכתבו שלא לשמה ובדר"ל קמיפלגי דבעי ר"ל שטר אירוסין שכתבו שלא לשמה מהו: הויה ליציאה מקשינן: מה יציאה בעינן לשמה אף הויה נמי בעינן לשמה או דלמא הויות להדדי מקשינן: מה הויה דכסף לא בעינן לשמה אף הויה דשטר לא בעינן לשמה בתר רבעיא הדר פשטה ויצאה והיתה מקיש הויה ליציאה מר אית ליה דר"ל ומר לית ליה דר"ל ואי בעית אימא דכ"ע אית להו דר"ל והכא במאי עסקינן שכתבו לשמה ושלא מדעתה ובפלוגתא דרבא ורבינא ורב פפא ורב שרביא קמיפלגי דאיתמר כתבו לשמה ושלא מדעתה רבא ורבינא אמרי מקודשת רב פפא ורב שרביא אמרי אינה מקודשת נימא כהני תנאי דתניא עשה לי שיירים נזמים ומטבעות ואקדש אני לך ביון שעשאן מקודשת דברי רבי מאיר וחכ"א אינה מקודשת האי ממן ה"ד אילימא ממן מכלל דת"ק סבר אפי' אותו ממן נמי לא אלא במאי בו מקדשא אלא לאו בממן אחר ושמע מינה במקדש במלוה קמיפלגי וסברי דכ"ע ישנה לשכירות מתחלה [ועד] סוף והנה מלוה מאי לאו בהא קמיפלגי רמר סבר המקדש במלוה מקודשת ומר סבר המקדש במלוה אינה מקודשת לא דכולי עלמא מקדש במלוה אינה מקודשת והכא בישנה לשכירות מתחלה ועד סוף בהמפלגי מר סבר אינה

דמוכר שטר חוב לחבירו וחזר ומחלו מחול • י"מ היינו טעמא דמחלו מחול משום דקנין שטר לית ליה מדרבנן ולא חיישינן להפקיע כח הרחמנן אלא יוכל למחול לחומו וכן משמע בפרק מי שמת (ב"ב דף קמ"ז): דקנין שטרות לית ליה מדרבנן": כי קאמר רב בפקדון לבד במלוה לא • וה"מ לומר לא קאמר דכ"ע כי קאמר רב לפילו במלוה והכא מיירי במעמד שלשתן דאע"ג דאמר שמואל מלוה להמלוה שמחל לחבירו במעמד שלשתן ומחלו ליט מחול והא דקאמר לעיל המוכר שטר חוב לחבירו וחזר ומחלו מחול היינו דוקא כשלין הלוה בפניו בשעה שמכר לו את השטר: אילימא בשטר חוב דאחרים קשיא דר"מ אדר"מ מי ואם תאמר ומאי קושיא ליכי לעיל מיירי דאמר ליה קני לך שטר וכל שיטובדיה והכא מיירי דלא אמר ליה וי"ל שהיה תופס לזוחק מאחר שהלשטות שויה

לומר שאינם בסיגנון אחד:

ורבנן מספקא להו כו' • לפירוש זה לא גרם במילתייהו ואם לאו היכא מקודשת דהא לפילו ליכא בנייר שוה פרוטה לריכה נמי מספק דשמא עדי מסירה כדרי"ת דאי אמרת דאין לריכה נמי ח"כ קאי כר"מ דאמר עדי חתימה כדרי מכל וכל וה"ל מאי אהאי "דקאמר מספקא להו אי כר"מ אי כר' אלעזר:

שמין את הנייר • ודוקא לגיבת דרבנן אמרי' דשמין את הנייר לפני ר"מ דאי לפי' היכי לייר שוה פרוטה היינו מקודשת דאמר עדי חתימה כדרי מקודשת וה"ק ר"מ לדידי דאמרי עדי חתימה כדרי אפילו הכי אינה מקודשת דאמר עדי מסירה כדרי וי"ל דלזה מהני אם היה בו שוה פרוטה אינה מקודשת כי אם מספק להלריכה נמי אם נשחת לאחר: **דב"ע** יצאה לשכירות מתחלה ועד סוף • אין לדקדק מכאן דהלכה דיצאה לשכירות מתחלה ועד סוף להא לא הוה מלי למימר דכ"ע היינו לשכירות מתחלה ועד סוף דת"ק מ"ט דמ"ד היינו מקודשת אך יש להביא ראיה דהלכה דיצאה לשכירות מתחלה ועד סוף מהיות דפ"ק דמסכת ע"ז (דף יפ:) תנן הניע ליפה

תוס' ר"י הזקן

ובפקדש במלוה פליגי דר"מ [סבר] דאף ע"ג דאינא בשטר ש"מ אינה מקודשת דדעתה אמלוה ולא על השטר • ור' אלעזר סבר אפי' אין השטר ש"מ (אינה) מקודשת דהקדש במלוה מקודשת ורבנן סברי מקדש במלוה אינה מקודשת מיהו דעתה נמי אשטרא ואם יש בו ש"מ מקודשת: בשטר • אירוסין ולא בשטר חוב אירי: פקודשת קדושי תורה ואע"ג דאמר לה ההקדשי לי בשטר זה וקבלתו היינו מקודשת מחמת קדושי כסף אם יש בו שוה פרוטה:

גליון הש"ס
גמ' שמין את הנייר • פ"ק ז' ע"ב תוד"ה וכן יוסף:

*אינה לשכירות אלא בסוף ומר סבר ישנה לשכירות מתחלה ועד סוף ואיבעית אימא דכ"ע ישנה לשכירות מתחלה ועד סוף ומקדש במלוה אינה מקודשת והכא באומן קונה בשבח כלי דאפילני מר סבר *אומן קונה בשבח כלי ומר סבר *אין אומן קונה בשבח כלי ואי בעית אימא דכ"ע אין אומן קונה בשבח כלי, וישנה לשכירות מתחלה ועד סוף, ומקדש במלוה אינה מקודשת והכא במאי עסקינן בגון שהוסיף לה *נופך משלו: רמר סבר מלוה ופרוטה דעתיה אפרוטה ומר סבר דעתיה אמלוה ובפלוגתא דהני תנאי *דתניא בשכר שעשיתי עמך אינה מקודשת בשכר שאעשה עמך מקודשת ר' נתן אומר "בשכר שאעשה עמך מקודשת" וכל שכן "בשכר שעשיתי עמך" רבי יהודה הנשיא אומר באמת אמרו "בשכר שעשיתי" בין "בשכר שאעשה עמך" אינה מקודשת ואם הוסיף לה נופך משלו מקודשת בין תיכ לרבי נתן לר' יהודה הנשיא איכא בינייהו אמלוה ופרוטה מר סבר מלוה ופרוטה דעתיה אמלוה ומר סבר דעתיה *אפרוטה: מתני' התקדשי לי בכום זה של יין ונמצא של דבש, של דבש ונמצא של יין, בדינר זה של כסף ונמצא של זהב, של זהב ונמצא של כסף, על מנת שאני עשיר ונמצא עני, עני ונמצא עשיר – אינה מקודשת, ר"ש אומר אם הטעה לשבח מקודשת: גמ' *ת"ר התקדשי לי בכום זה: תני הדא בו ובמה שבתוכו ותניא אידך בו ולא במה שבתוכו ותניא אידך במה שבתוכו ולא בו ולא קשיא: הא במיא הא בחמרא הא בציהרא: אם הטעה לשבח הרי זו מקודשת: ולית ליה לר"ש *והתנן ונמצא חומץ ותמין ונמצא יין שניהם יכולין להחזיר בהם אלמא איכא דניחא ליה בחלא ואיכא דניחא ליה בחמרא, הכא נמי איכא ניחא ליה בכספא ולא ניחא ליה בדהבא? אמר רב שימי בר אשי אשכחתיה לאביי דיתיב וקמסבר ליה לבריה הכא במאי עסקינן כגון שאמר לשלותו "הלויני דינר של כסף ולך וקדש לי אשה פלונית" והלך והלוה של זהב מר סבר קפידא ומר סבר אין קפידא *מראה מקום הוא לו"א הכי התקדשי לי' התקדשי לו' מיבעי ליה, הטעה לשבח הטעהו לשבח' מיבעי ליה, נמצא, מעיקרא נמי דזהב הוה? אלא אמר רבא *אני וארי שבתבורה הרגיזמנא ומנו ר' חייא בר אבין הכא במאי עסקינן בגון שאמרה היא לשלוחה "צא וקבל לי קדושי מפלוני שאמר לי "התקדשי לי בדינר של כסף" והלך ונתן לו דינר של זהב מר סבר קפידא ומר סבר מראה מקום היא לו ומאי "נמצא" דקא צייר בבליתא *אמר אביי ר"ש ור"ש ור"א כולהו סבירא להו יראה מקום הוא לויר"ש הוא דאמרן דתנן ר"ש דתנן

לכיפה שמעמידים בה עבודת כוכבים לחמר לבעוטה ולקמר ר"ל בגמ' דלא כגה שכרו מותר ומפרש התם טעמא משום דישנה לשכירות מתחילה ועד סוף ולימת קמיפסר במכוש לחברון ובמכוש לחברון ליח בה משה פרוטה ש"מ דהכי הילכתא לילית מהן דפליג ולית ליה לקמן בפרק חזקת הבתים (ב"מ דף קי:) פועל יכול לחזור בו לפני (ב"מ דף עז:) פועל יכול לחזור בו לפני בחלי היום היינו לפני למ"ד לישנה לשכירות מתחלה ועד סוף תשיב לשכירות מתחלה ועד סוף ולא לשכירות מתחילה ועד סוף ולמ"ד לשכירות מתחילה ועד סוף תשיב לשכירות מתחלה

*גט פשוט · עדיו מחוכו · מחק הכתב : מקושר · החם מפרש לה בבבא בתרא שמקושרו לכהגיס שלין יכולין להחזיר גרושותיהן וכשהיו כותבין הולכין אל הסופר דממהר לכתוב גט ונותנ לה ומחתכו לאחר זמן, תקנו להו מקושר שיש בו טורח לעשותו ולהכי

*גט פשוט·עדיו מחוכו,מקושר·עדיו מאחוריו, פשוט שכתבו עדיו מאחוריו,ומקושר שכתבו עדיו מתוכו· שניהם פסולים, ר' חנינא בן גמליאל אומר מקושר שכתבו עדיו מתוכו כשר שיכול לעשותו פשוט רבן שמעון בן גמליאל אומר הכל כמנהג המדינה והיינו

בה - ותנא קמא ליה מנהג המדינה? ואמר *רב אשי :באחרא דנהיגי בפשוט ועבד ליה מקושר א"נ באחרא דנהיגי במקושר ועבד ליה פשוט כולי עלמא לא פליגי דודאי קפידא,כי פליגי באחרא דנהיגי בין בפשוט בין במקושר, ואמר ליה עביד לי פשוט ואזל ועבד ליה מקושר מר סבר קפידא ומר סבר *מראה מקום הוא לו ור' אלעזר *דתנן "האשה שאמרה "התקבל לי גיטי ממקום פלוני" וקבל לה גיטה ממקום אחר פסול ורבי אלעזר מכשיר אלמא מסבר מראה מקום היא לו. אמר עולא מחלוקת בשבשה ממון, אבל בשבשה יוחסין דברי הכל אינה מקודשת, מאי טעמא? כמאנא דרב מברעאי לא בעינא חניא נמי הכי מודה *ר' שמעון אם הטעה לישבה יוחסים אינה מקודשת אמר רב אשי מתניתין נמי דיקא דקתני ע"מ שאני כהן ונמצא לוי,לוי ונמצא כהן,נתין ונמצא ממזר,ממזר ונמצא נתין ולא פליג ר"ש מתוך לה מר רב אשי אלא דקתני ע"מ ששיש לי בת או שפחה מנורלת ואין לו,על מנת שאין לו ויש לו,רשבשה ממון הוא הכי נמי דלא פליג-אלא פליג ברישא וה"ה לסיפא,הבא נמי פליג ברישא וה"ה לסיפא הבי השתא התם אידי ואידי דשבשה ממון-פליג ברישא והוא הדין בסיפא, הכא דשבשה יוחסים הוא, אם איתא דפליג נתני ארבעתן אימא הכא נמי שבשה יוחסים, מי סברת 'מאי מגולת גדולה ממש' מאי "מגולת" גדולת דאמרה היא: "לא ניחא לי דשקלה מילי מינאי ואזלא נריא קמי שיבבותיי" תנו רבנן על מנת שאני קריא כיון שקרא שלשה פסוקים בבית הכנסת הרי זו מקודשת ר' יהודה אומר עד שיקרא ויתרגם יתרגם מלעיתה ה"ת תניא ר' יהודה אומר המתרגם פסוק בצורתו הרי זה בדאי והמוסיף עליו הרי זה מחרף ומגדף אלא מאי 'תרגום' 'תרגום דידן,והני מילי דא"ל קריינ' אבל אמר לה קרא אנא עד דקרי אורייתא נביאי וכתובי בדיוקא על מנת שאני שנינה חוקה אמר "הלכות ור' יוחנן אמר תורה מיחבי אליו היא משנה ר' מאיר אומר הלכות ר' יהודה אומר מדרש מאי

ג"כ קסב. ושם נדפס על הגליון רש"ל גרס תכיי

[נמיל מה: וש"נ]

ג"כ קסב. נמיל סה

מוספתא דקידושין פ"ב כסחינה רש"ל [לקמן ע"ב]

[שם]

[תוס' חגיגה פ"ג]

הגהות הב"ח (ל) תוס' ד"ה ממתרגם וכו' והמוסיף עליו ממתרגם וחוז :

קריינ': הלכות · תורה · קס"ד תורה שבכתב : מדרש · ספרא וספרי קהן הלכות של [מדרשי] מקרחות (ספר ויקרא) :

צב א מיי' פ"ע מהל' גירושין הלכה לד סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קמ"ו סעיף מט: צג ב ג ד מיי' פ"ח מהל' אישות הל' ד טוש"ע אה"ע סימן נה סעיף כה: צד ה מיי' שם טור שו"ע שם סעיף כו:

שיכול לעשותו פשוט · פי' בקונטרס לי משום שים לויר בין שיטה לשיטה כשפשטו לין לחום שים סופרים הרבה שלשה חומרים לסדר כתיבתן ומניחין לויר בין השטות ובראה דאפי' יש חלק הרבה לין לחום וחט"ע דגט קרח פסול לו מיקרי קרח חלה כשים שיטות על חלק טפי מן העדים החתומים בו לחכל חס יש עדים החתומים בו כשיטות על חלק לו מיקרי קרח: **מאי** מגולת גדלת · פי' הקונטרס חסובה ומחוך שהיא חסובה בעיני החכמים דבריה מקובלים ורביט חגמלל פי' מגדלת שער כמו מגדלת שער עשיית (תנינה דף ד:) ומחוך שהולכת מבית לבית לקטוע מספרת כל הדברים ממנה :

המתרגם פסוק לפורמו· פירוש כשמעותו כגון לו

תענה על ריב מתרגם לו שמחיד על דינה הרי זה בדלי דלחרבה מלה הוא להוליא הדין לאורה חלה הכי מתרגם לו שמעמא מלחלפת למלן דמחבעי מיקד בדינה והמוסיף עליו פי' בקונטרס שבא לומר הואיל וניתן רשות להוסיף חוסיף חני בכל מקום שחלכה הכי זה מחרף ופירוש מגזה לה הסם מבנה לת דבריו וחומלום שהוסיף לו מדעתו הוסיף שהרי בביני ניתן החרגום "שנשתכח וחזר ויסדו כדלמר במגילה (דף ג·) ורבינו חגמלל פירש "המתרגם פסוק לפורמו כגון וילמו לת חלהי ישרחל (שמות כד) למתרגם וחזו ית חלהה דישרחל הרי זה בדלי דשכינה ממש לו רלו לכתיב (שם נג) כי לו ירלתי החדם ותי והמוסיף עליו (ל)דלמר וחזו ית מלחכת דלחלהה הרי זה מחרף שהולה שבא המקום במלחך חלה הכי מתרגמי וחזו ית יקרה דלחלהה דישרחל :

נוסחא אחת

תום' ר"י הזקן

אבל בשבח יוחסין שאם לשלוחה צא וקבל לי קדושין מפלוני שאחר שהוא לו ונמצא כהן אפי' ר"ש מודה דקפידא הוי שוה דעת קצת בני אדם שאין רוצין להתחבר עם נזול מהם שמתגאה עליהם: מכאן ◇ ראיה לאותן שמעלל בזול מסדות רגלי אחרים הצנוה : שיקרא על התורה:וכצוותו שבא לחבר תרגום אונקלוס כגון לא תענה על ריב [תהדר] לא לדינא: מתרף · מבוה על דינא: המקום ומשנתאת דבריו שמוסיף מדעתו תרגום דיוק של אונקלוס שהוא בסיני כראיתא במגילה רשום שכל זה תרגום ששכחתהו וחזר הוא ויסדו : קרא משמע יחיד עשרים וארבעה בדקדוק: הלכות משנה: מדרש·ור' יוחנן דאמר בפאה : הלכתא כחוקיה דהוא רביה דר' יוחנן · ועוד דהא איספוקא הלכתא כתנא שהוא משנה ולא חשבינן תורה אלמא תניא משמע הלכתא ולא תורה :

[נמיל וכן נמדיס נו: ליתא ממוקם זה מרגוס ושום שכל תלו פסוקים]

נוסחא אחרת
לפי שלא שמחכתה · מחק רש"י וחב' בפלוגתא דשמה יוחנן - אוקי - פלוגתא בשבח יוחסין רש"י שגרה דאינה מקודשת
ג - מבנה
[ג"ל חלה שמחכתה] △ - כלי - [וכ"כ בערוך ערך מגנא] לקוק נזקוק שאחרי בשעין: △ - סיוע (אולם) ▽ - והמקפה

לבנות לה בית · פי' בקונטרס לבנות לה ולא בנו כמו לו יבנה שלמה בחמה לכמוש ומ"ר' ביקש לבנות ולא בנה וי"מ מלכתיב לה ולא כתיב להן משמע דליכא חלא לחתה והייט חטיפה ולא היכרא דהא בכל הפרשה קורא ליפה לשון יחיד ועל זה אייך שפיר לבנות לה וי"מ מלכתיב לה בלא מפיק ה"ל דכל לה שבמקרא מפיק ה"ל בר מלמלכה וזה לחמ מסם הוי כמו לא בחל"ף ותמעטין דלא נתקיים לה שם זה וכן פירש רש"י גבי ויקרא לה טובח בשמו (במדבר יב) שהוא רפה לפי שלא נתקיים לה שם זה : **דברים** שבלב אינם דבריס · משמע דוקא משום שלא פירש דבריו לכל שם פירש דבריו להיות ותמר בשעת המכר שהוא מוכרס לפי שהוא רוצה ללכת לארץ ישראל הוא המכר בטל ומקה תמתי הת בעינן תנאי בפול והרי לת התנה שתם לא יך לת יתקיים המקח ורמב"ם פירש (פוטה דף מת:) גבי לחתרוג על מנת להחזיר שם החזילו יאל לא החזילו לא יאל ותע"ג דבעינן תנאי בפול הכי מילי בליפור כגון התקדשי לי על מנת שתהני לי מתתים זו וכן בגט "לחתן שמוחל בגיטת דשכיב מרע (ג) לבל בממון לא בעינן תנאי בפול ולא בהירא להת בל תנאי יפיען מבני גד ובני לחובן והתם דבר שבממון ותומר ר"י לריך לחלק ותומר דם דבריס שתינס לריכין תנאי בפול לפי שלו מילתא דחקן סהדי לחדעתא דהכי עביד וגם ים דבריס לחפילו גילוי מילתא לת בעי כגון התיח" דהכותב בל נכסיו לאחריס ונתע שים לו בן שהמתנה בטלה וכן הכותב בל נכסיו לאחמתו לא עשתה אלא תומדין שלבך היה בדעתו וכמו כן אין סהדי לא זכן אלא לחדעתא דיכולי למיפך לאחרינא דיכולי היה

מאי תורה "מדרש תורה" והני מילי דאמר לה 'תנינא' "אבל אמר לה אנא עד דתני הילכתא ספרא וספרי ותוספתא *עד"כ שאני תלמיד* אין אומרים בשמעון בן עזאי וכשמעון בן זומא "אלא *בל ששואלין אותו בכ"מ דבר אחד בלימודו ואומרו ואפילו בממבא דבלה "על מנת שאני חכם אין אומרים בחבמי יבנה בר' עקיבא וחבירין אלא בל ששואלים אותו דבר חבמה בבל מקום ואומרה "על מנת שאני גבור אין אומרים באבנר בן נר וכיואב בן צרויה אלא בל שחבירין מתיראים ממנו מפני גבורתו "על מנת *שאני עשיר אין אומרים בבי אלעזר בן חרסום וכרבי אלעזר בן עזריה אלא בל שבני עירו מבבדים אותו מפני עושרו "על מנת שאני צדיק אפילו רשע גמור מקודשת שמא הדהר תשובה בדעתו "על מנת שאני שפל אפילו צדיק גמור מקודשת שמא הדהר דבר עבודת בוכבים בדעתו. עשרה קבים חכמה ירדו לעולם תשעה נטלה ארץ ישראל ואחד בל העולם בולו עשרה קבים יופי ירדו לעולם תשעה נטלה ירושלים ואחד בל העולם בולו עשרה קבים עשירות ירדו לעולם תשעה נטלו רומיים קדמונים ואחד בל העולם בולו ו' קבים עניות ירדו לעולם תשעה נטלה בבל ואחד בל העולם בולו *עשרה קבים נסות ירדו לעולם תשעה נטלה עילם ואחד בל העולם בולו,(ונסות) לבבל לא נחית והבתי' "ואישא עיני וארא והנה שתים נשים יוצאות ורוח בבנפיהם ולהנה בנפים בבנפי החסידה ותשאנה את האיפה בין הארץ ובין השמים ואומר אל המלאך הדובר בי אנה המה מוליבות את האיפה ויאמר אלי לבנות לה בית בארץ שנער "ר' יוחנן זו חנופה ונסות דרוח שירדו לבבל 'אין להבא נחית ואישתרבובי הוא דאשתרבובי להתם דיקא נמי *דקתני' לבנות לה בית ש"מ,איני והאמר מר סימן לנסות=עניות ,ועניות בבבל הוא דאיבא: מאי 'עניות דתורה דבתיב "אחות לנו קטנה ושדים אין לה *ואמ"ר יוחנן זו עילם שזבתה ללמוד ולא זבתה ללמד עשרה קבים גבורה ירדו לעולם תשעה נטלו פרסים וב' עשרה קבים בנים ירדו לעולם תשעה נטלה מדי ב' עשרה קבים בשפים ירדו לעולם תשעה נטלה מצרים ב' עשרה קבים נגעים ירדו לעולם ט' נטלו חזירים ב' קבים זנות ירדו לעולם תשעה נטלה ערביא ב' עשרה קבים עוות ירדו לעולם תשעה נטלה מישן ב' עשרה קבים שיחה ירדו לעולם תשעה נטלו נשים ב' עשרה קבים *שברות ירדו לעולם תשעה נטלו בושים ב' עשרה קבים שינה ירדו לעולם תשעה נטלו עבדים ואחד נטלו בל העולם בולו : **מתני'** "ע"מ שאני בהן ונמצא לוי,לוי ונמצא בהן,נתין ונמצא ממזר, ממזר ונמצא נתין,בן עיד ונמצא בן ברך,בן ברך ונמצא בן עיר,על מנת שביתי קרוב למרחץ ונמצא רחוק,רחוק ונמצא קרוב ,*על מנת שיש לו בת או שפחה מגודלת ואין לו,או על מנת שאין לו ויש לו,על מנת שאין לו בנים ויש לו,או על מנת שיש לו ואין לו,ובבולם אע"פ שאמרה בלבי היה להתקדש לו' אעפ"ב אינה מקודשת,וכן היא שהטעתו : **גמ'** *ההוא גברא דזבין לנכסיה אדעתא למיסק לארץ ישראל ובעידנא דזבין לא אמר ולא מידי ,אמר רבא "הני 'דברים שבלב' *ודברים שבלב אינם דברים, מנא ליה לרבא הא: אילימא מהא ודתנן יקריב

ה"ג מאי תורה מדרש תורה · בן עזאי וכן זומא · תלמידים היו וכחורים ולא בחו לכלל סנויכה ולא היו בימיהם בחורה בדתנן (סוטה דף מא.) משמת בן עזאי בטלו הדקדוקים · בבל מקום · מלחד מן המקומות : ואפילו בממבא בלבה · שלין עומק בה וכרייתת אור היא וקל היא שניה "בלה בלבה לחסורה לבעלה בבדה": דברי מבמה · מילתא דתלית בסברת : רבי מלעזר בן תרסום · תמרינן בסמבא יומא (דף לה:) שהיתה לו תבון לחק ספיעת בית וכבנדן לחק עייורות ביבשה : ר' מלעזר בן עוריה · תריסר חלפי עגלים היה מעשר מעדרו בל שתת (שבת דף בה:) : מבמה · תורה וברך לחן : פחיפה · לעיל מינה בתיב זאת הרשעה ויאבך לותה חל תוך החיפה יכר הרע שנמבר בידם השניהו בתורה בדתמרינן בסנהדרין (דף סד:) שדיוה בדולה לחברת ותלו אחי בשים בשלו יכר הרע חל חטיפה וגסות הרוח ותטיפה בדשיני דדייק ליה מבפני החסידה שעושה חסידות עם חברותיה בדתמר בחלו בריפות (חולין פג:) : לפבח · לבבל : לפחם · לעולם : **דיקא נמי דבפיב לבנות לה בית** · גבי 'הולבה' בתיב להן 'אחי בתיב' וגבי בניטותת בתבתו לבנות בית לקטוע בבבל בתב "לה" דהייט חטיפה לחודה לשון אחר לבנות ולא בנו : **מפי עניים** · דהוה ליה סיומא לגסות : **עניים דמורפ** · דליטה טותה על נסי הרוח דתתך גסותו אין מתמם בל נרבו ואין מחזר חל שמועתו : **דבפיב מחום לנו קמנס** · למתת עניות דתורה בעילם הוא שהיה בה דינהל בדבתיב (דניאל ח) ולחי (הייטי) בשושן הבירה לחבר בעילם ② דמתיב וכן מדבתי ולא היו זוכס לעסוקים בתורה ולא זבו חלו החבמים ללמד בליהו לא היה להס אֲנִיס להניק לחבל בבל זבתה ללמד בדבתיב בעזרא (ז) בי הבין לבבו "להבין בתורה ה' וללמד לישראל חק ומשפט : **עוות** · ממזרות : **משפט נטלה מישן** . רוכן ממזרים בדאמר לקמן (דף עת:) גבי יוחסין מישן מתה וביבמות אמרי' תימי משפט פסולי להרפיית מקום פסולי דמישן בשילחי פ"ק (דף יז: *) : **מתני' כן פיר ונמצא בן ברך** יַשִׁיבַת כַּרְמֵי קָטֶן שהכרך הוא מקום שווקים והיוקר מלוי בו ולוחק טובלים וקבים : **בן ברך ונמצא בן עיר** · תע"פ שהטעה לנבת טעות הוא : **לשמקדש לו** · תע"פ שהלבר בן בתו שהוא עבדיו שתין שתין תמתו : **נמי** לגבים · מקרקעי : **מדעתא למיסק** · ועתם ולא עלה : **ובעידנא דזבין לא אמר** · דלחדעתא למיסק מזבינא לה הוה זבינא ,דלחדעתא דהכי לא זבין 'שיהא לר בתן בלא קרקע' :

[ה"ג תוס' ד"ה דבתיב ס"ג ותשמש ולגמל בשבת]

[ג"ל דבתיב]

[סנהדרין פז. ובס"ג]

[ס"ם תר"ם פסולי]

[כתובות קו: ע"ב בתי"ש]

[נפיל פ"ח ע"ב בתי"ש ותוס']

[תוספתא דקידושין פ"ג ע"ב]

[תוספתא דקידושין פ"ג ע"ב]

הגהות הב"ח

(ג) תוס' ד"ה דבריס וכו' דשכיב מרע לם יכא בע כי אבל מתי יכא בע כי אבל בממון לא בעיק :

צה א מיי' פ"ת מהל' אישות הל' ד טוש"ע אה"ע סיפן לח סעיף כו: צו ב מיי' שם הלבה ה טוש"ע שם סעי' כו: צו ג מיי' שם טוש"ע שם סעי' כח: צה ד מיי' שם טוש"ע שם סעי' כט:

[בהוספתא פיהת תלמיד חכם]

צט ה מיי' שם טוש"ע שם סעי' ל: ק ו מיי' שם טוש"ע שם סעי' לח: קא ז מיי' שם טוש"ע שם סעי' לב: קב ח מיי' שם הל' ג טוש"ע שם סעי' כד: קג ם מיי' פי"ת מהל' מכירה הל' ם סמג עשין סב טוש"ע מ"ע סימן רז סעיף ד:

[בעין טפ:]

נוסחא אחרת

△ סיבה על אלות טיהן לעולם בשבר קבים ועתלון ג ואחד

[כ"ב קלב. קמו: ע"ם]

[עי"ם תוס' נאיל ו: ד"ה לא ותוס' סוכה מה: ד"ה סיהן ותו' כ"ב קלו: ד"ה לא ותוס' כתובות עה: ד"ה ם סוס ושד תוס' כתובות לז. ד"ה זכין]

[ג"ל שהרות]

תום' ר"י הזקן בן עזאי וכן זומא תלמידים ובחורים היו ולא באו לכלל סבירה ולא היו בימים ההם בשתם בדתנן משמת בן עזאי בטלו השקדני' : בבל מקום' באיזה מקום מן המקומות שהיה : בלתי' דרשה בשו אגרא דבלה דהוקא "ר"ש פי' אפי' במסבת בלה שאין בה שמק ובריותה היא

נוסחא

גבלים

מיבוש

[אלא היה] במחשבתו בך אף ע"פ שאמנת הוא שלבך בין דהא שמעי' ליה מעיקרא שמפני זה היה רוצה למבור נבסיו האיל ובשעת המבר לא פרסם והודיע מהבבתו אלא נשאר בתוך לבו אינן בלום שלא

כלה בלא ברבה אשתה לבעלה בניה ע"ב · והשיקר מה שפי' שבל מה שדורשין בהלבות מועדות שהבל בקיאים בה · ומשני אלו השמועות מהא דתלמיד ומהא דחבם · יבצא **ששם תלמיד** מונח אפי' בבי שלא לבבי אלא ענין א' · **ושם חבם** מונח לפי שיודע לפבור בו סברא בפי שהבאנו בפרק הזרועות דבר חבמה מילתא דתליא בסברא · ר' אליעזר עשיר היה דהוה מעשר בבל שהא תריסר אלפי עגלי : בע"ו דוקא שהקב"ה מצרפה למעשה דבתיב למען תפוש את בני ישראל בלבם אבל בעבירה אחרת לא מקרי רשע בפחשבה ובהני תרתי מקרשות מפסק דשמא הוא : לא אמר לא הזכיר ולא הודיע מפני זה אני מוכר : שבלב ונאנס ולא הודיע (ולא)

יקריב קרבנו ויכפר עליו, דהא כתיב בריש דקרא "זכר תמים יקריבנו": שכופין אותו · לקיים דברי מלכו · דמלוה לשמוע דברי חכמים · ואית לן למחווקיה בחוקת 'מקיים מלוה' ונמר בלבו לקיים דברי חכמים מקודשת לחוצרת קלמר שמיה מוצרת לתוך בלא גט וגט לתוך קידושין ויקרא גמוריים לא* הוו לכבל קידושין לתריס שלא יתפסם בה שום בת תוך וקדשה לריכה גט לתך מצני : מיגם מקודשת · והייט קולא : כיון דאמרינן קפיקם תגלו בפיו לתו כל כמינה למיטקר תגלו כדברים שבלב הוליל ואמרה ולא מיתתה לומר 'תפש"ב לתי תפילה כך,קדש לתוי בלא תגלו' : ורב אסדא סוס בי רב סוגא · כלומר הלך לבי מדרשו של רב הוגא לעיין בדבר : פנא לי מן פתלון · מטות והיו שם מטות של הקדם ונגג בעל הבית כסבור שהן תולין : דלופקמא · מסקא : ופניא לו · מתוחו תלן : לא סיס בלוי מכים זה לתת מכים זה : כעפ"ב מעל · שהרי עשה שליח שליחותו ואמר קלמר · ושקורי קת מסקר לבל התי בלבלי חזיק, דמרים לעלות לתרן ישראל ונתנם : נא עביד לייט כו' · קושיא היא לומר דילמא התי מתפשר מקום לתת מהיכן הוא ודקתמרים סיס לו לפטור עלמו בעניו תתר ולומר מזיד הייתי הת לא ניחא ליה למימר דמקני נפשיה רשע : נוכרי · לתתר (שהלכתי) להוליתה בסוק בשליחותו שכרתי שסס של הקדם קודם שהולתת : שליח מעל · ובעל הבית פטור דיהן שמכר לת שנגח היא ושליח חייב שהוליח מעות הקדם לתולן ותולו לת לת מכר בעל הבית הוה רמיא מעילה עליה דתיטרכי שליח למעול שולתו על ידו ברים פירקין (גיטין דף מב:) לבל שהמת תתיפטר בע"ה רמיא מעילה תשליח בכל התורה כולה לתן שליח לדבר עבירה והעושה הוא מתחייב : דזבין ליכסיס פרעפא לפיסק · ופריס ליה לחלפתא דהכי עביד : ולא מיפדר · ולת יכול לחזר לו משום מיכור מעות לו לת מלת היכס : נפ"מ לא מיפדר ליה · והוא היה כמתן לתת מני למיסק והדר זבין : פי בעי פוס סליק · ובדידיה קיימא מילתא ולת במלה זבינה : פי בעי לא סליק · בתמיה מי תלטו : דאיתיליד ליה פונפא כפורפא · שמע שהיו ליסטים בדרך לליטנת קמלו לת הדרין זבינו דהכי קלמר דלת בעי למטרח ולאהדורי בתר שיריתא הוה סליק ולליטנת בתרל דקא מתמה לתמוטי ומשמע שנת היה לו שום עיטוב לבל תם היה לו לז עיטוב הדרי זבינו : מתני' מינם מקודשת · דדוקא קלמר ליה מקום פלוני בים לי שם תוכיחם ושם בת תדם שומר דבריס עלי (נ) כשניסס יתמו דיתו : הרי זה · שם תמלאתו ותין זו קפידא : נתן לי מתי מיני עלי · לת יתמרו לה דבר שנתי עלי : נא ניתא ליה דליבוי · שהמוכרת לת תשתו שתו לו : מתני' שנת שנת בכתובה · דתמר לי תפני בתשה נדרים תבל גיטת מדבריהם מספיקת כיון דלת פרים דלמת דעתיה שמ תדברים : ספוסלין בכסים · מפורסים בבכורות (פרק קומן תלו) : נמ' כשתי גווזת · תפנה שניה שם בהמדיר : בכא לגשמוטין קידושין תיטריכא ליה · תנת דין כתובה תתו דין קידושין : ופשט · דקתי קדיני כתובות תיטריכא ליה משום כתובה ותנת שתקדם תיטה מקודשת תתו כתובה דבעי למיתני בספיקא 'כנסה סתם תנת בלת בתובה' : מתני' פנלונוס · דזוטות שדרך תתן בשטח נתלוכתו : תיטה

[ערכין כח.]
* [ואולי אין מוחקין (נדה ס:)]

ר"ה ג, יבמות קו.ב"ב מה: ב"ב ס' ויקרא ב"ב מה. ע"ז ערכין כח. ע"ב [יבמות קו. בבכורות ע"ב]

[יבמות כ. וש"נ]

נקמן סב.

הגהות הב"ח
(ה) גם' בב"י ב"ב עיין בבכורות' יב ע"ב:
(ב) רש"י ד"ה סיס בלי כו' נפניס יתמו :

מעילה כה.

ג"ז ט"ו

יבמות סה: כ"מ ג:בכורות יב.

ג"ל שבועות

נקמן נה.

גיטין סה.

כתובות עב

פתובות עב:

נליון הש"ס
גמ' ותתני הא קתני כסבור תייטי · פי' תשובת מיימוני סדר נשים פי' ג' הל' ד':

תוס' ר"י הזקן
שלא השמיעו ואיזו אפשי אנפשיה ודברים שבלב אינו דברים : אדעתא[למיסק] שהוריע זה בשעה המכר · ולא אחדר לא מצא מקום לדור שם או מחשת תוסר מזונות : אדעתא שידור · והואיל והוכר

קד א מיי' פי"ד מהל' מעשה הקרבנות הל"ג:
קה ב מיי' פ"ב מהל' נזירות הלכה כ סמג עשין ג עוש"ע יה"ד סי' קלד סעיף ה:
קו ג מיי' פ"ו מהל' ערכין הלכה ז:
קז ד מיי' פ"ז מהל' מעילה הלכה ה:
קח ה מיי' שם הלכה ה:
קט ו מיי' פי"ג מהל' מכירה הל' ט סמג עשין סב עוש"ע ח"מ סי' רז סעיף ג:
קי ז מיי' פ"ו מהלכות מישות הל' כה סמג עשין מח עוש"ע יה"ד סי' לה סעיף ז:
קיא ח מיי' פ"א מהל' נזירות הלכה ג סמג עשין ב עוש"ע יה"ד סי' קמח סעי' מה:
קיב ט מיי' שם עוש"ע שם סעיף ח:
קיג י מיי' פ"ו מהלכות מישות הל' ו סמג עשין מח עוש"ע יה"ד סימן לט סעי' ה:
קיד כ מיי' שם פ"כ הל' ג סמג שם עוש"ע יה"ד סי' קז סעי' ג:
קטו ל מיי' שם פ"ו הל' ו סמג שם עוש"ע יה"ד סי' לט סעיף ג: [קטו ל מיי' פ"כ שם הלכה ב עוש"ע יה"ד סי' קז סעיף ה:]
קטז מ מיי' שם פ"ו הל' ג סמג שם עוש"ע יה"ד סי' לט סעיף ג: [קטו ל מיי' פ"כ שם הלכה ב עוש"ע יה"ד סי' קז סעיף ה:]
קיז נ מיי' פ"ד מהל' מישות הל' כ סמג עוש"ע יה"ד סי' לה סעיף ה:
קיח ס מיי' שם עור יה"ד סי' לט סעי' ו :

* קו - קז בילוי שמחת בסוף מסכת נדרים
- ונמוקת הגמרא שאלא בשאלת בסוף מעילה
△ - נמוקת הגמרא שאלא בשאלת בסוף מעילה

מגיהה ה: מעילה כה. [וע"ל דתניא וכ"ה בתגיגה שם וע"ש בכ"מ]

ברל המאכיר מקום לטלוחו לחת:
א) כפל לקדושין לאוב
ב) בל לשאוב
האת יש להקדש להוסיף בוקא באותו מקום

[ג"ל כל כן מ"י כתובות עב: וכ"ל בתגנה שבתגיגות]

אדעתא למיסק דע"ל דהלכתא כלישנא בתרא ורואיל וסליק המקח קיים : איבעי סליק בניהותא : לא סליק · בתמיהא: אונסא · שנשתבשו הדרכים מפני ליסטים ללישנא קמא המקח קיים דאי בעי סליק ויחזור אדר שיירא · ללישנא בתרא דקא מתמה איבעי לא סליק כלומר מי שבבו מנעו מלעלות הא איבא אונס דזוז מקח וקי"ל דהלכתא כלישנא בתרא והביאו זה הר"ם במבירה פ"א · והא דאמרינן בפ' אלמנה ניוונת וכן ולא איצטריכו ליה זוז הדר וביניה התם שנולד לו דבר מזהדש שלא (לצורך פעות) [והצרך למעות] כי הנתו שובדי דהתם · אבל הבא שמוכר לעלות ונהפכה דעתו שלא רצה לעלות לא"י לאי כל כמינה שאין זה אלא שפתרתם מן המכר : במקום פלוני · קפידא הוי לכלומר לא יקדשה במקום אחר : הרי היא · מראה מקום הוא לו לכלומר אינו דומק יותר מדאי : שאין עליה נדרים· אעקטנא בפרקין ג)[דא דאמרי' אינה מקודשת באלו נדרים אכרו שלא התאכל בשר ולא תשתה יין ולא תתקשט בבגדי צבעונים ג)דוקא במילתא דלא קפדי אינשי ואם יש עליה נדרים אדרים מקודשת' וביר"שלמי א"ר יוסי מתני' בשאבר לה על מנת שאין עליך נדר אבל אמר על מנת שאין עליך כל נדר אפי' נדרה שלא התאכל דרובין נדר הוא · ירושלמי כלי מפתן הדקים הבאים מבית ל"א ככלי צבעונים הן: שכל המוטין אבל מום אחר אע"פ דאמר מקפיד אפי' לאו כלום הוא ומקודשת ה"פעם דלא מקרי מום· ומסתברא אפי' אמר כל מום [ס"ם מוטין]שאינו פוסל בכהנים לא מקרי מום· ועיקר ביאור זאת המשנה בפרק הפריר : מבלוטות· דזוטות שדרך לשלוח אותם לאוסטרו מבלוטות : מחמת

ג) ג"ל כפ' המדיר דף עב· ב) נראה דג"ל בנגדי נכסיהם דוקא דמילתא דקפדי מיטה בה ומשם ים וכו' וע"ם דכ מתי הוה דמ"ל כהי דמילתא דלא קפדי מיטה בה מי קפדיה קפידא ע"ם היטיב .

חוששין לסבלונות • פי' בקונטרס שמידת התאה ומיהו לית להו סבלונות ולא קידושין ולא סבלונות בעדים מוכחת שמא לשם קידושין הם ולכך נקט בלשון מידת דלא"כ לית להו קידושין דמנת שלא ידעה קידושין הס ולכך נקט בלשון מידת שמא ממחת לשם קידושין אלא משמע מתוך פירושו דחיישין שמא ממחת קידושין הס ולכך נקט בלשון מידת דמנת שלא ידעה כדאמר בפ"ק (לעיל דף ו') גבי נתן לה קידושין ולא פירש ובקה להר"ם וכי מידת מאי הוי והא בעינן שידבר מעניין לענין וכאותו ענין לכך נראה לפרש מוכחת כלומר כיון שאלו לה סבלונות חיישין שמא שידבה כבר וכן ממנו בכמוך דקאמר בתחלת דמקדשי והלך כתבי כתובה חיישין והתם לא כדאך לגיך לומר דחיישין שמא קידש כבר ולשון חיישין שמא לשם קידושין אלא לא שייך הכא פשיטא דלא שילח לה בכתובה לשם קידושין: **ה"ג** מקדשי והדר מסבלי פשיטא • דמקודשת לומר היכא דלא שלח סבלונות קודם הקידושין דמקודשת דלמא לשם קידושין שלח ו"מ פשיטא דמקודשת לתמרי' דקידשה כבר והוי כמו שפירשתי ומפני לית לגירסא דלהכא מקדשי והדר מסבלי מהו דתימא מצוה מידחי עיקר מצות יבום ומיטמא מסבלי והדר מקדשי קמ"ל דמיטמא למיטמא פירוש אלא דתימא קמ"ל דחייש למיטמא ואפילו הכי לא גרם ליפסיד לגירסא דלהכא מסבלי והדר מקדשי ומיטמו מקדשי והדר מסבלי מהו דתימא לית מיטמו

המרבה במעשר פירותיו מתוקנים ומעשרות מוקלקלין ואמאי נימא כל שאינו בזה אחר זה אפי' בבת אחת אינו? אמר ליה שאני מעשר דאיתיה לחצאים דאי אמר "תתקדש פלגא (ג) דחיטתא" קדשה והא מעשר בהמה דליכא לחצאין וליכא בזה אחר זה ואמר *רבא יצאו שנים בעשירי ועשירי ואחד עשר מעורבים זה בזה שאני מעשר בהמה דאיתיה בטעות *דתנן קרא לתשיעי עשירי ולעשירי תשיעי ולאחד עשר עשירי שלשתן מקודשין תודה דליתא בטעות וליתא נמי בזה אחר זה ואיתמר *תודה שנשחטה על שמונים חלות חוקיה אמר קרשי לה ארבעים מתוך שמונים **ר' יותנן אמר "לא קדשי לה ארבעים מתוך שמונים לא איתמר עלה אמר *ר' יהושע בן לוי "הבל מרים כל היכא דאמר קדשי לה ארבעים מתוך שמונים, קדשי, לא יקדשו ארבעים אלא אם כן קדשי שמונים לא קדשי לא נחלקו אלא בסתם: מר סבר לאחריות קא * מיבעיין ומר סבר לקרבן גדול קא מיבעיין ורבא למה ליה לשנויי "כרבה תיפוק ליה קידושין שאין מסורין לביאה נינהו? לדברי דרמי בר חמא קאמר: *איתמר קידושין שאין מסורין לביאה אביי אמר 'הוו קידושין רבא אמר לא הוו קידושין אמר *רבא-בר אהינא אסברא לי "כי יקח איש אשה ובעלה": קידושין המסורין לביאה הוו קידושין, קידושין שאין מסורין לביאה לא הוו קידושין חנן המקדש אשה ובתה או אשה ואחותה בראחת אינן מקודשות הא אחת מאשה ובתה או מאשה ואחותה מקודשת ואמאי קידושין שאין מסורין לביאה נינהו, תיובתא דרבא? אמר לך רבא ולטעמיך אימא במעשה בחמש נשים ובהן שתי אחיות וליקט אחד כלבלה של תאנים וישלהן היתה ושל שביעית היתה ואמר הרי בולכם מקודשות לי בבלבלה זו ואמרו חכמים אין אחיות מקודשות אחיות הוא דאינן מקודשות הא נבריות מקודשות, ה"ד אילימא דאמר כולכם, קני "את וחמור הוא ואת וחמור לא קנה אלא

קידושין שאין מסורין לביאה רבא אמר כל שאינו בקונטרס דכתיב ובעלה דבעינן לחויין לביאה וקסבר להא מייבי לחוין ליגמ לביאה ומפסי בהו קידושין לכך נלפה לפרש קידושין שאין מסורין לביאה כלומר שאיסור הביאה ע"י קידושין והייט היכא דקידם לחת ממתי לחיות בסתם שמקודש הקידושין היכה כל לחת מהן מועיל ועכשיו ע"י הקידושין נאסרו כולן ואי מייבי לחוין ליגמ לביאה וקסבר שאיסור הביאה ע"י הקידושין שהרי מקודם לכן נאסרו בביאה כמו לחר הקידושין:

המרבה במעשר פירותיו מתוקנים ומעשרות מוקלקלין דטבל ומעשר מעורבין זה בזה שהכרי כולו טבל הוה וכשמכה לחובין לת היה ט ליעול מן הכרי למעשר ללת חלי מדה ממיטים והוה הפרים מדה שלמה ושם מעשר לת חל עליו חורה אור

מתות כה: עירובין ב. סוס' דהמלי ס"ם

לחת כפי חסבון ומעלת השאר כבל ולחור לכל לדם עד שיתקנה, ושם ליחת דכל לחיו בזה לחר זה ליו בבת לחת דבלל לחלי פירותיו מתוקנין ולחלה חל שם מעשר לחפי' לפי חסבון הרי ליו בזה לחר זה שלם הפרים פעם לחת ולחר והפרים לת היה שם מעשר חל על חלחרון: **פלגא פלגא דחיטתא קדשה**

עירובין ב. כתובות ס: ג"ז שם

פלגא פלגא דחיטתא קדשה · לכך כשהפרים בבת לחת יותר מכשיעור יש לו למעשר לחול על כל חטה וחטה לפי חסבון ולילה לומר דשפשה כולהו לפי חסבון לבל גבי לחיות ליכה למימר נשפשה קלת קידושין לכל חדת וחדת: **דליכא למפלין** · כשהה תשה ליו יכול להליית בניס ולומר חני כל לחד יהת מעשר ויקרב לחללין וליהת נמי בזה לחר זה שלחר שקרת לעשירי עשירי וחזר וקרת ללחד עשר עשירי

[נקמן סד.] יבמות כג:

ולחד עשר מעורבין · ליו קדוש חלד מן מעשר גמור לבל ליו יהיו בזה לחר זה והבי שם שלמים עליו כדין לחד עשר שקרת עשירי לחר שקשה וקרת לעשירי משיני דקי"ל שהוא שלמים כדלקמן הלי היו נמי שלמים שהרי לחד עשר זה לף הוא לחר קריאת משיני שקרת עשירי והרי הן מעורבים וילטו עד שיסחלטו ויביח בהמת חולין ויחמר כ"מ שהן שלמים יבא מחולל על בהמה זו ויקרב זו שלמים והבים נלכלין לבעלים שבניהם

כ"ב קמג. [פ"ם סוס' ל"ס ר"ל לחמר קנה מחלפה]

ספק מעשר בהמה נלכל במומו לבעלים והוא הכא דאיכא בזה לחר זה ליהיו בזה לחר לעשירי עשירי לת קדש לחד עשר כלל וכי קרלהו בהדי חדיב חד מיניהו מעשר לפטור לת חתמה: **שמני מעשר דליתיה בעמוד** · לת טעה מלקדוש העשירי בשמו היי מעשר לחבן [קרא] להשיעי עשירי ועשירי משיני ולחד עשר שבל זה קרא עשירי(עד)שלמען מקודשין וסוף המשנה **עשירי** נלכל במומו **והעשירי** מעשר **ולחד עשר** קרב שלמים ויליף לה מקרלי **לכל** כי היכי דחל שמו על הטעות חל נמי כי נפיק לחד עשר בהדיה ולת הפסיד העשירי

[ג"ל בבת לחת] [ג"ל מה לחר זה]

לת שמו בכך **לכל** קידושין **דליתנהו** בטעות ליהו "בזה לחר זה בכל מקום שליהו "בבת לחת": **ופרי פודם** · לחמי תודה: **דליתנהו בטעות** · שלם שהבו תודה על לרבעים חלות ומחלו לבעה בליון שבדעתו לת קדשו לחמי (מיר דף לף:) שהקדש טעות ב"ש לומרים הקדש ב"ה לומרים ליו הקדש: **ולימנו כזה לחר זה** · שלם שהבוה על לרבעים חלות ומחר ולחר על לרבעים לחבות יקדשו גם ללו עם ללו לת קדשו שהבודה טעונה לרבעים חלות כדלמרינן בממחות (דף שו:) ומחיבת הזבח מהקדשין קדושה הגוף כדלמרינן הבם (דף עה:) קרבנו על זבח מלמד שליו לחם קדוש **לכל** כזה לחר זה שלם שהבו ממני דכתיב על חלות לחם ממן יקריב קרבנו וגו': **על שמונים חלות** · הבית לחלה לעזרה שמונים: **קדשו ארבעים מתוך שמונים** · ויולל יהי תודתו והבם מפרש היכי מתחלקים: **לת קדשו** · קל סלקל דעתך כדרבה פליגי דלחר כל שליו כזה לחר זה ליו בבת לחת ומקני לה "מדחזקיה שהיה רבו של ר' יוחנן" (ג) בעירובין (דף כד.) גבי סגדל שנפסקה לחת מהרסיומו: **היכי דלחר וכו'** · כלומר היכל דלת נחסון שיקדשו חלת ארבעים בלת שמנים שבדקטה ולחר (לכולכם) שלם יהבלו לו[ג] שמחלו לבו יהו לבו מחסיון: **לת יקדשו** · כלומר לת נחסון שיקדשו ארבעים בלת שמנים שבדקטה ולחר (לכולכם) נכחוניתי: **לת קדשו** · כדרבה בכל שליו בזה לחר זה ליו בבת לחת: **בסתמא** · שלחבו סתם והלך לו: **לאחריות ממכיון** · ולל בלבו חלת על ארבעים: **קרבן גדול** · ושל בולם היה לבו: **ורבא למה ליה לשנויי** · לעיל טועמת דמחני' דקתני "היה מקולקל" ליהה בן שלין יהול שיהה מהן לחות לבה ושמעינן ליה לרבה דלחר לקחן קידושין שלין לחויין לביאה הוו קידושין: **נדכרי דרמי כר ממא קמבר לס** · לדידך דליבא מהני קרלת,לת מוקמת לקרל בבת לחת דקשיל"ומכרתו" חלת חוקקי בזה לחר זה, והדר תיפוק לך 'בבת לחת' דמחני' מיטה ובית מקום לבבה: **קידושין שלין מסורין לביאה** · קידם לחת ממתי לחיות ולת פירש יהודי מהם לרבה: **כר אפיגא מפכרא לי** · הביטי דבר זה שיכולני להביח לו רליה מן התורה: **כי יקח איש** · להייטו קידושי כסף דגמרינן להו (לעיל דף כ:) קיבה קיבה וכתיב וכבלה דבעינן רלויה לביאה: **בחמת** · הוא לחיטן מקודשות מסום בכל בחיטה בזה לחר זה לפני בבת לחת חיטה: **פס פחת ופחת** · ולל פירש,מקודשת: **פס נבריות** · שמסתם מקודשות: **קני לם ופפור פוא** · טעון מתנות לטלל ולטובר שבמעני לחת בחיטה קובה כלום,נס הטלל ליטו קובה שהרי לת הקנה זה ובכל נמי ליכה מדת ללת חזית ליה כלל: ללת

נוסח(עד נפ.) קידושין טאין מסורין לביאה (ק:ק אחת מהן ואחותה) ולא כ"ש אחותו (ג"ז) הוו קידושין (אבל הוו קידושין) ונפא - מ"ש קידושין מ"ש קידושין ע"י דאב קושיות ע"י דאב תיובתא דנפא

נבריות מקודשות מיירי [דאמר] הראויה לביאה שלא קדש כלל האחיות אבל לרב נחמן דאמר קנה מחצה מחני' מתוקמא כלישנא דמחני' דאמר כולכם ואע"ב נבריות מקודשות והייטו הא דאמרת • ובוה נמצא חדש גדול בסמרי הר"ם שהוא הביא הדין כשיטויא דאביי בנשים פ"ם וכתב שאם אמר מהן מקודשת ובמכירה מכ"ב פסק כרב נחמן דקנה מחצה; ווה הדאי א"א מבלי טעות סופר: כולכם ב) ואחת לא דיו את ואחותה אין האחיות מקודשות משום דפיקא הוא דלא ידעי' זה קידש והא ידעי' בת וכייהו קידושין היא ודילכך נבריות מקודשות והאי דלא אוקמא דאמר ב) אחת מהם משום דחני' כולכם •

ין

ע) מבלין סיין לע"ב : ב) ברלה ד"ל ו"ל ולם לחמר כולכם ולחת מכי לחיות מקודשות לת כוי לת ומחור כו' : ג) לולי דיש לחיה פ"ם כלן :

האחד תנן התם · פי' התחד ימידי והשניים יחד תונן ויחד מייכם ותווקת מיתנן והדר יבומי פירום יחד היחידי תחילה והדר יבומי ר' מן השניים יחד תלינה יחוי דממה נפקך מותר דלי תנן יחוי לזקוקתו ר"ל מותר זה ליקח יחוסה כיון דתנן יחוי פקע היוקה ולי לא תנין לזקוקתו ר"ל זה ייכם זקוקתו יבומי יחד מן השניים תפי' ליחד תלינה יחוי אתין זקוקתו כדפיר"ת לא מיתתי דיכון לה תנן היחידי לתיהן ליכא למיחם בזו שמחייבת אמת זו יבמתו על יחיד ומעלה כוותה כפגע ביבמה לשוק בלה תלינה ולא מצינו לפרש דזוקת מיחלן והדר יבומי תקי תשניים יחד ליפקי לה מקום דשמת פגע בחחות זקוקתו דהא מריחת שמעינן : והילכתא

[ג"ייך והלן נב נכחם הדף]

קבח א מיי' פ"ע מהל' גיטות הלכה כ טוש"ע אה"ע סימן מג סעיף ב:

קכט ב מיי' שם הלכה ג טוש"ע שם סעיף ב:

קל ג מיי' פ"ח מהל' יבום כלי ג כתב עטין מ טוש"ע שם סי' קטו סעי' ה:

קלא ד מיי' שם הל' ג מוד שי"ע שם סעיף ג:

תוס' ר"י הזקן

אין הבוגרות בכלל · ואינן צריכות גט שהרי אינן בידו לקדשה הא קטנות או נערות בכלל אפי' היו רבות טוען צריכות גט דקדושין שאינן מפורין לביאה הוו קידושי : גדולה וקטנה וקדושין מפורין לביאה ניחוש שהרי יבא מי קידש שהרי אין שם אלא אחת: ומאי בוגרת דמשמע רבות : בוגרת דעלמא כל אינש ואינש שיש לו בוגרות אין הבוגרות בכלל הקידושין' ומ"ה אוקמא בבוגרת אחת דסינה דייקי' הא קטנה בכלל קדושין · ואי הוו רבות דייקינן הא קטנות ושמעינן מינה דקדושין שאין מפורין לביאה הוו קדושי: אי הכי דמיירי שאין שם אלא גדולה וקטנה ומאי אתא לאשמועינן בשמא בוגרת דעלמא

מאי אתא לאשמועינן משמא שהרי אין הבוגרת בידו לקדשה וכ"ת דדיוקא אתא לאשמועינן הא קטנות בכלל משמא שהרי אין שם אלא קטנה אחת והיי כמי שאין לו אלא בת אחת דאמ"ב דמיירי דאיכא בוגרות טובא אע"ג דלגביידהו לא אשמועי' מירי דמשמא שהרי אינן בידו לקדשן דיוקא אתא לאשמועינן הא קטנות בכלל לאשמועינן דאף שאין מפורין לביאה הוו קידושי : שליח עשתה אביה שליח לקדשה לכל מי שירצה' דיהיה דבוגרת הנאה דכסף קדושיה שלו מקטנה ולא מבוגרת : מי לא עסקי' · קשיא הוא כלום' וכי לא שמעינן מפורש במתניתין דקאמר במתניתין כל כשום עניין משמע ראפי' אמרה ליה בכסף קדושין שלך וקבל לי קדושין וקדיש ביתו סתם דאפ"ה אין הבוגרת בכלל : ומשני אפ"ה כדקאמרת והשתא דלא שביק אינש מצוה דרמיא עליה "קדושי לדידך" אפ"ה *לא שביק אינש מצוה דרמיא עליה ועביד מצוה דלא רמיא עליה ת"ש *מי שיש לו שתי בתי בנות משחי נשים ואמר קידשתי את בתי הגדולה ואיני יודע אם גדולה שבגדולות ואם גדולה שבקטנות אם קטנה שבגדולות שהיא גדולה מן הגדולה שבקטנות בולן אסורות חוץ מקטנה שבקטנות דברי ר"מ הכא במאי עסקינן *בשהובררו ולבסוף נתערבו דיקא נמי דקתני "איני יודע" ולא קתני אין יודע ש"מ, אי הכי מאי למימרא? לאפוקי מדר' יוסי דאמר "לא מיחת איניש *נפשיה לספיקא" קמ"ל דמחית איניש נפשיה לספיקא ת"ש *מי שקידש אחת משתי אחיות באנו יודע איזו קידש נתן לזו ונתן לזו הכא במאי עסקינן בשהובררו ולבסוף נתערבו דיקא נמי דקתני "אינו יודע" ולא קתני אינו יודע אי הכי מאי למימרא? סיפא איצטריכא ליה *מת ולו אחד חולץ לשתיהן, היו לו שנים: אחד חולץ ואחד מייבם, אם קדמו ובנסו אין מוציאין אותם מידם דוקא מיחלין והדר יבומי אבל יבומי והדר מיחלין לא דקא פגע באחות זקוקתו ת"ש *שנים שקדשו שתי אחיות זה אינו יודע איזו קידש וזה אינו יודע איזו קידש זה נותן שני נטיון ת"ש שהובררו ולבסוף נתערבו דיקא נמי דקתני "אינו יודע" ולא קתני "אין יודע" שמע מינה אי הכי מאי למימרא? סיפא איצטריכא ליה *מת ולזה אח ולזה אח זה חולץ לשתיהן וזה חולץ לשתיהן לזה אחד ולזה שנים האחד

אלא לאו דאמר להו "אחת מכם" וקתני אין אחיות מקודשות, לרבא קשיא רישא, לאביי קשיא סיפא, אביי מתרץ לטעמיה רבא מתרץ לטעמיה אביי מתרץ לטעמיה

(1) המקדש אשה ובתה, או אשה ואחותה כאחת אינן מקודשות הא אחת מאשה ובתה (ג) מאשה ואחותה מקודשת, ואם אמר "תראויה לביאה תתקדש לי" אינה מקודשת ומעשה נמי בחמש נשים ובהן שתי אחיות וליקט אחד כלבלה של תאנים ואמר הראויה לי מכם תתקדש לי ואמרו חכמים אין אחיות מקודשות

(2) ורבא מתרץ לטעמיה המקדש אחת מאשה ובתה או אחת מאשה ואחותה נעשה כמי שקידש אשה ובתה או אשה ואחותה כאחת ואינן מקודשות ומעשה נמי בחמש נשים ובהם שתי אחיות וליקט אחד כלבלה של תאנים ואמר "הרי כולכם ואחת משתי אחיות מקודשות לי בכלבלה זו" ואמרו חכמים אין אחיות מקודשות ת"ש *המקדש את בתו סתם אין הבוגרות בכלל הא קטנות בכלל ואמאי 'קידושין שאין מסורין לביאה' נינהו, ותיובתא דרבא? אמר לך רבא *הבא במאי עסקינן כשאין שם אלא גדולה וקטנה "בוגרת" מאי "בוגרת" בוגרות דעלמא, אי הכי מאי למימרא? הבא במאי עסקינן דשויתיה שליח מחו' דתימא כי מקבל קידושי, אדעתא דידה קא מקבל, קמ"ל דלא שביק אינש מידי דאית ליה הנאה מיניה, מ"ט לא עסקינן דאמרה ליה "קידושי לדידך" אפ"ה *לא שביק אינש מצוה דרמיא עליה ועביד מצוה דלא רמיא עליה ת"ש *מי שיש לו שתי בתי בנות משחי נשים ואמר קידשתי את בתי הגדולה ואיני יודע אם גדולה שבגדולות ואם קטנה שבקטנות אם קטנה שבגדולות שהיא גדולה מן הגדולה שבקטנות בולן אסורות חוץ מקטנה שבקטנות דברי ר"מ הכא במאי עסקינן *בשהובררו ולבסוף נתערבו דיקא נמי דקתני "איני יודע" ולא קתני אין יודע ש"מ, אי הכי מאי למימרא? לאפוקי מדר' יוסי דאמר "לא מיחת איניש *נפשיה לספיקא" קמ"ל דמחית איניש נפשיה לספיקא ת"ש *מי שקידש אחת משתי אחיות באנו יודע איזו קידש נתן לזו ונתן לזו הכא במאי עסקינן בשהובררו ולבסוף נתערבו דיקא נמי דקתני "אינו יודע" ולא קתני אינו יודע אי הכי מאי למימרא? סיפא איצטריכא ליה *מת ולו אחד חולץ לשתיהן, היו לו שנים: אחד חולץ ואחד מייבם, אם קדמו ובנסו אין מוציאין אותם מידם דוקא מיחלין והדר יבומי אבל יבומי והדר מיחלין לא דקא פגע באחות זקוקתו ת"ש *שנים שקדשו שתי אחיות זה אינו יודע איזו קידש וזה אינו יודע איזו קידש זה נותן שני נטיון ת"ש שהובררו ולבסוף נתערבו דיקא נמי דקתני "אינו יודע" ולא קתני "אין יודע" שמע מינה אי הכי מאי למימרא? סיפא איצטריכא ליה *מת ולזה אח ולזה אח זה חולץ לשתיהן וזה חולץ לשתיהן לזה אחד ולזה שנים האחד

(1) המקדש אשה ובתה, או אשה ואחותה כאחת אינן מקודשות · דלמא 'את' ומתו' הוא דאת קידש זו: **רבא מתרץ לטעמיה** · מתני' לטעמיה דת קתני "כולכם" לאו למידק הא לחוד מתחה ובתה מקודשת אלא ה"ק המקדש אחת מהן ובתה הרי הוא כמו שקדשן כולהן ואין מקודשות דקידושין שאין מסורין לביאה הן: **הרי כולכם ואחת מכם מקודשת לי** · דלמא 'את' ומתו' הוא דאת קידש זו אלא דאמר להו "אחת מכם" ואין אחיות מקודשות, לרבא קשיא רישא, לאביי קשיא סיפא, אביי מתרץ לטעמיה רבא מתרץ לטעמיה

(2) ורבא מתרץ לטעמיה · כמי שקידש אחת מהן ובתה או אחת מאשה ואחותה נעשה כמי שקידש אשה ובתה או אשה ואחותה כאחת ואינן מקודשות ומעשה נמי בחמש נשים ובהם שתי אחיות וליקט אחד כלבלה של תאנים ואמר "הרי כולכם ואחת משתי אחיות מקודשות לי בכלבלה זו" ואמרו חכמים אין אחיות מקודשות · **ת"ש המקדש את בתו סתם אין הבוגרות בכלל** הא קטנות בכלל ואמאי 'קידושין שאין מסורין לביאה' נינהו, ותיובתא דרבא? אמר לך רבא *הבא במאי עסקינן כשאין שם אלא גדולה וקטנה "בוגרת" מאי "בוגרת" בוגרות דעלמא, אי הכי מאי למימרא? הבא במאי עסקינן דשויתיה שליח מחו' דתימא כי מקבל קידושי, אדעתא דידה קא מקבל, קמ"ל דלא שביק אינש מידי דאית ליה הנאה מיניה, מ"ט לא עסקינן דאמרה ליה "קידושי לדידך" אפ"ה *לא שביק אינש מצוה דרמיא עליה ועביד מצוה דלא רמיא עליה **ת"ש** *מי שיש לו שתי בתי בנות משחי נשים ואמר קידשתי את בתי הגדולה ואיני יודע אם גדולה שבגדולות ואם קטנה שבקטנות אם קטנה שבגדולות שהיא גדולה מן הגדולה שבקטנות בולן אסורות חוץ מקטנה שבקטנות דברי ר"מ הכא במאי עסקינן *בשהובררו ולבסוף נתערבו דיקא נמי דקתני "איני יודע" ולא קתני אין יודע ש"מ, אי הכי מאי למימרא? לאפוקי מדר' יוסי דאמר "לא מיחת איניש *נפשיה לספיקא" קמ"ל דמחית איניש נפשיה לספיקא **ת"ש** *מי שקידש אחת משתי אחיות באנו יודע איזו קידש נתן לזו ונתן לזו הכא במאי עסקינן בשהובררו ולבסוף נתערבו דיקא נמי דקתני "אינו יודע" ולא קתני אינו יודע אי הכי מאי למימרא? סיפא איצטריכא ליה *מת ולו אחד חולץ לשתיהן, היו לו שנים: אחד חולץ ואחד מייבם, אם קדמו ובנסו אין מוציאין אותם מידם דוקא מיחלין והדר יבומי אבל יבומי והדר מיחלין לא דקא פגע באחות זקוקתו **ת"ש** *שנים שקדשו שתי אחיות זה אינו יודע איזו קידש וזה אינו יודע איזו קידש זה נותן שני נטיון **ת"ש** שהובררו ולבסוף נתערבו דיקא נמי דקתני "אינו יודע" ולא קתני "אין יודע" שמע מינה אי הכי מאי למימרא? סיפא איצטריכא ליה *מת ולזה אח ולזה אח זה חולץ לשתיהן וזה חולץ לשתיהן לזה אחד ולזה שנים

הנהות הב"ח

(ג) גמ' כל אחת מאשה ובתה או לזה אחת מאשה ואחותה מקודשת ואם אמר תראויה לי מכם מקודשת ור' יוחנן אומר אחת מכם אחת מקודשת ואחת אינה מקודשת ואין מורין לה לאחד מהן ובן בשמעון :

גליון השי"ס

גמ' ת"ש מתני' לחתם מאשה ואחותה כו' כתוס' ד' נב ע"ב : ** בגליון הראשון מבן הגאונים שבהם נראה לגרי"ז נא כגי' אחרת בגמ' ואמאי קתני אחות מקודשות (ומיהו אחות מקודשת)

*הגה' צפ על הסוגי"ם דיקא נראה לפסוק כר"ת ז"ל דקדק ת"ל מדיקא נמי דקתני מד: מניס מפ:

מתנ' "ואיני יודע"

הגהות "בשהובררו ולבסוף נתערבו" מניס יט. סנ. תוספות נא ד"ה שאין

[שם כל המנין]

[נקמן מד:]

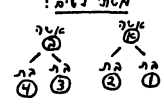

שם * שתי כתי תנות אחיות :

כ"ג קכו. נכורות מד מוניו ב

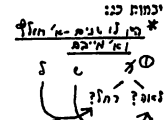

יבמות כג: * בן ג' שנים - אי' חולץ ואי' מייבם

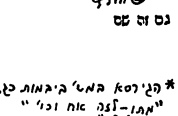

גם זה שם

* הגי' רס"ג ב"אמת ביראות כי: "אתון-לגה אות וכו' " (נוסח ראשונים-אולי ט' נסיב דואון ע"ל "ולגה" ולמדנו מזה שאין "אתו")

מתני' גמ' לא תימא מתני' דלא כסבר ר' יוחנן דאמר לעיל אחות מקודשת ואחת אינה מקודשת אלא אפי' תימא מתני' כר' יוחנן דאמר אחות מקודשות ואחת אינה מקודשת ה"מ בשקדשן כאחת אבל בזה אחר זה כולהו מקודשות · **אלא** לאו דאמר להו "אחת מכם" וקתני אין אחיות מקודשות, לרבא קשיא רישא, לאביי קשיא סיפא, אביי מתרץ לטעמיה רבא מתרץ לטעמיה

(1) המקדש אשה ובתה, או אשה ואחותה כאחת אינן מקודשות הא אחת מאשה ובתה (ג) מאשה ואחותה מקודשת, ואם אמר "תראויה לביאה תתקדש לי" אינה מקודשת ומעשה נמי בחמש נשים ובהן שתי אחיות וליקט אחד כלבלה של תאנים ואמר הראויה לי מכם תתקדש לי ואמרו חכמים אין אחיות מקודשות

(2) ורבא מתרץ לטעמיה המקדש אחת מאשה ובתה או אחת מאשה ואחותה נעשה כמי שקידש אשה ובתה או אשה ואחותה כאחת ואינן מקודשות ומעשה נמי בחמש נשים ובהם שתי אחיות וליקט אחד כלבלה של תאנים ואמר "הרי כולכם ואחת משתי אחיות מקודשות לי בכלבלה זו" ואמרו חכמים אין אחיות מקודשות ת"ש *המקדש את בתו סתם אין הבוגרות בכלל הא קטנות בכלל ואמאי 'קידושין שאין מסורין לביאה' נינהו, ותיובתא דרבא? אמר לך רבא *הבא במאי עסקינן כשאין שם אלא גדולה וקטנה "בוגרת" מאי "בוגרת" בוגרות דעלמא, אי הכי מאי למימרא? הבא במאי עסקינן דשויתיה שליח מחו' דתימא כי מקבל קידושי, אדעתא דידה קא מקבל, קמ"ל דלא שביק אינש מידי דאית ליה הנאה מיניה, מ"ט לא עסקינן דאמרה ליה "קידושי לדידך" אפ"ה *לא שביק אינש מצוה דרמיא עליה ועביד מצוה דלא רמיא עליה ת"ש *מי שיש לו שתי בתי בנות משחי נשים ואמר קידשתי את בתי הגדולה ואיני יודע אם גדולה שבגדולות ואם קטנה שבקטנות אם קטנה שבגדולות שהיא גדולה מן הגדולה שבקטנות בולן אסורות חוץ מקטנה שבקטנות דברי ר"מ הכא במאי עסקינן *בשהובררו ולבסוף נתערבו דיקא נמי דקתני "איני יודע" ולא קתני אין יודע ש"מ, אי הכי מאי למימרא? לאפוקי מדר' יוסי דאמר "לא מיחת איניש *נפשיה לספיקא" קמ"ל דמחית איניש נפשיה לספיקא ת"ש *מי שקידש אחת משתי אחיות באנו יודע איזו קידש נתן לזו ונתן לזו הכא במאי עסקינן בשהובררו ולבסוף נתערבו דיקא נמי דקתני "אינו יודע" ולא קתני אינו יודע אי הכי מאי למימרא? סיפא איצטריכא ליה *מת ולו אחד חולץ לשתיהן, היו לו שנים: אחד חולץ ואחד מייבם, אם קדמו ובנסו אין מוציאין אותם מידם דוקא מיחלין והדר יבומי אבל יבומי והדר מיחלין לא דקא פגע באחות זקוקתו ת"ש *שנים שקדשו שתי אחיות זה אינו יודע איזו קידש וזה אינו יודע איזו קידש זה נותן שני נטיון ת"ש שהובררו ולבסוף נתערבו דיקא נמי דקתני "אינו יודע" ולא קתני "אין יודע" שמע מינה אי הכי מאי למימרא? סיפא איצטריכא ליה *מת ולזה אח ולזה אח זה חולץ לשתיהן וזה חולץ לשתיהן לזה אחד ולזה שנים האחד

בנותיכם תנו לאנשים וסתברא אע"ג דהאי שיפה אליבא דרבא היא ולא קי"ל כוותיה ביע"ל

פחד תולן נשמיטין . שהרי ליט יכול לכנוס לימת פגע בחמות זקוקה : **דוקא קמני** . החחד תולן לשחיטין תחילה והדר יבומי תחת מהשחיט תחר תלינה תחיו לבל יבומי תחת מן השחיט תחילה לפי' לחר תלינה תחיו שחין כחן חמות זקוקה לח ליבמרי דכיון היחיד לשחיטין ליכח למיחב בזו שמחייבמת שמח זו היח יבמתו של יחידי ממח כוכסה נוסח 'יבמה לבוק' כלומר למי שחין ליבמה ונוסח חומה בלח חלינה ומנוס הקדמת חלינה תחר מן השחיט ליכוס של שני לח חילטריך למיתניית להח דפגיעת חמות זקוקה מרישח שמטיון : **מחח מכנותיך מקודשת לחד מכני** . וכגון שטשלוחו שליח : **כל מחח גריכה ס' גיטין** . שחין יהוב חיכו נחקדשה ומחיזה מהם נחקדשה לפיכך לריכות גט מכוון : **ותלילה מחד מהם** . שמח לרוסת המח היח וכל חחת טומדת בספק זה : **יש"ל קנ"ס** . סימני הלכות הן שמחלקו בהם חבייי וכבח וכבל מקום הלכה כרבח חוץ מלו מלום שלח מדעת בחלו מליחות (כ"מ דף כח:) וחך זומס חבי חמר למפרע הוח נספל בפרק [זה טובר] (מהדרין דף כג.) חחי הטומד מחיליו בפ"ק דעירובין (דף פו.) חלוקין שלח נחמכרו לבילה בשמטחין חילו דעתח בגיטח בהשולח (גיטין דף לב.) חחמר חוכל נבילות (ו) לחיחבון בפ' [זה טובר] (דף כג.) : **ונקיט רב בידיה פלג** . לשלם מהן היה לוחזן בידו לסדרן בסדר גירסחו לבל הרבייעית לח היתה מומחקת בידו לסדרה בגרסת הגמרל : **מקודש בידוע שביעית מקודשת** . **ולח חמרינן** "לחו ממוטו דזוכה בהן ניכח"לחח כיון דזכה בהן, ממוטו הוח,לבל דבר, לח נמי **בלח לחת חימח** "לחכלה" חמר רחמנח (ויקרח כה) ולח לדבר חמר: **ואפילו בגוד דידה** . ולח חמרינן מדקבילתיה לחילתיה : **ואפילו כמקום שנעשים לה לרה** . ואע"פ שבבל עדות שבחמה כשרה לה לין הלרה נחמנת, שלימוחה מיהח כיון דעבדח עבדח, דהח הכח בקידושין הללו הן נעשות לרות ע"י זו שקבלה וקחתי (היו) נכריות מקודשות : **ומפקיע** . רב נמי להח ומחמר לח הוה קידושין : **מספקא ליה לקמיה** . דמוקי לה בבח לחת שקידש שמיהן הח קידש לחת מהן מקודשת ואע"ג דלח פירש ושמע מינה הוו קידושין **לא כרבה** דמוקי בשלח קידש לחת לחת ולבסי חמר רב "שמע מינה ממפקיעין לרבני" דוקח לקידושין שלח כמכרו לביהב' נמי שמטיון מינה לבל לח היה ע"לפרש הי מייהו שמעת מינה לל הוו קידושין לל לח הוו קידושין : **ממרה נשמעת** . הח דקח חמרינן לעיל "קדשה בגזל לחינה מקודשת" : **חמר רב כהי** . קח סלקח דעתך חחמוחי לחמה משום לחח סבירח ליה : **ורבינן ואילו רבי יוחנן גופיה מי לח חמר כהי** . דגזל שכיחו ליט ממוט : חמנן יהיב דמי על כרחו של בעל חפן : **בגזל דידה** . כיון דקבילתיה לחילתיה ולקמן פריך הח רב,נמי בגזל דידה קחמר : **והא** גמרת לעלמח לח חמר ר' יוחנן מילתיה חלח בגזל לחמרים והח

בסמוך דבגזל דידה מקודשת טפי מבגזל דעלמח וי"ל דהח דמהכי גזל דידה טפי מגזל דעלמח הכי מיל בדשדיך לבל בדלח שדיך חדדבה גרע גזל דידה מגזל דעלמח דמי לחמרה לין שקלי ודידי שקלי וכ"ה הוה מיירי בדלח שדיך ר' יוחנן (למסוגיות דהח דחמרינן דליט יכול להקדים פסיעה דהח לחמרינן בכמה מסגיות ובכייטה דגזל ליט נקנה חלח בייטה כגון ההיח דליט מיליחה (כ"מ ד' כב.) שכוף נהר קוריו עליו וחבניו לם נחייחבו הכעלים הכי חלו שלו מסמע הח ל נהייחבו ו"ל דמילחיה דרבי יוחנן קח מסמע לן דלין הגזל יכול להקדיש לפי שלין ברשותו לבל בגזלן ליכח סוס חילום כדפריטים ות"ח לרב חמי דקחמר לעיל דקידשה בגזל לינה מקודשת מחי לחת לחמרינן הח חכח בממונח הוח דלח נהייחבו הבעלים ליט שלו ויש לומר מבל מקום לחצרוך מיליחה דרב דלי מבח המשנה הוה לחיכח דוקח בממונח הוח דלח קנה חלח ביחוח ליייחבוהו בית דין לגמרי לבל לחומרח חע"ג דלח נחייחבו לחמרינן שם קידש חשה מקודשת להלריכה גט לבך לחצרוך מילחיה דרב לומר דלינה מקודשת והשתח ניחח ספיר דמחמה גמרת ממילחח דרבי יוחנן והוח

והילכתא כוותיה דחביי ביע"ל קנ"ס . מעשה בח לפני ר"ח בבט של הר"ר חושעיח הלוי שקידש בח עשיר חחד וחמר בחך מקודשת לי שחמת ולח פירש פלוניח בחך וחמר ר"ח מקודשת ולח מיבעיח לם שיוך בחחת מהם בשם וחח"כ קידשה שם לחלטיחת דהכי קידשה חלח שמחל! לפי' לח שיוך בשם חלח שמחל'לו בפה וחמר פלוניחת לחתן לך יש לנו לומר לחלטיחת דהכי קיים דשחיט ישמליל לח יעשו עולה ולח ידברו כזב ועוד לפי' לח פירש נמי לפי' בפה יש לנו לומר דקידש הגדולה משום דלח יעשה כן במקומו לחת הלטירה לפני הבכירה והר"ר מנחם מיוחי מחלוק עליו וחמר דהח הוי כמי כמי שקידש לחת מחחי לחיות ולי כדבבי ר"ח דהגדולה מקודשת משום דלח יעשה כן במקומו זה ליט לח לרבח ולח לחביי דהח לפילו לחבי דחמר הוו קידושין לח חמרינן חלח להלריכה גט חם כן זה כמי שריך ליתן גט ולח ר"ח חזר בו ולח עבד עובדח :

ביע"ל קנ"ס . למ"ד פירש הקונטרס לחי הטומד מחיליו ור"ח מפרש דהלמ"ד הייט *יחי לילה שחיכה רוחה בהן שחין טוליס לספירה זיבחה וכני גרכונה מפרשים דהלמ"ד הייט פלוגחח דפ' כל שעה (פסחיס דף כה:) לח חפשר ולח קחכון דהלכה כחבי ומכל מקום לח הוכר יע"ל קנ"ס חלח טל יהוס חלח מדעת ועד זומס ות"ח חמלי לח חביב נמי פשט דה וילחח לחנס ומחה כדלכה חבי מפמיס דרבה חמר חייב וכבח מפמיס דרבה חמר פטור (ב"מ דף נו:) והלכה כחבי דהח (שם דף מב.) והלכתח מחילתו בפשיטה וסופו בחוכס חייב כדפר"ח וכספרים לח כחוב והלכתח כהך שמעתח לבל כחב בה"ג וגם כחוב בספרים נבי המפקיד מעות חלל חבירו "בעובדח דלריפח דלחרבני וגרחה לפרש ללך לח נכחבה בכללח דיע"ל קנ"ס דלחמר כרבנן כך נפסקה הך *הילכתח כרבנן סבורה : **המקדש** בפירות שביעית מקודשת . פירש בקונטרס ולח חמרינן לחו ממוטו הוח לקדם בו חם החשה כיון דלח בח חלח מטעם זכיה כיון דזכה בו ממוטו הוח לבל דבר לי נמי יש לפרש דחע"ג דחסור לקנוח מהם חפן כדכחיב "נחלבה ולח לסחורה "ה"מ לבחמילה חבל בדיעבד המקח קיים וכן נבי חשה בדיעבד מקודשת וכן משמע לקמן במתניתין (דף טו:) דקחבי מכרן וקידש בדמיהן מקודשת :

ואפילו במקום שנעשים לה לרה . דבסי נמי דלרתה היטה נלחמר לומר מה בשלה דילמח מקלקלה לה הבי מילי מבוחר בחמרי"ש סימב עדות שבשמה חבל עדות במטשה נלחמר *לי נמי ר"ל דהמידום הוי מהח דחמר חשה נעשית שליח לחביכתה חפי' בילה דקיבלה הקידושין מסחמח :

והא לח חמר והח חמר רבי יוחנן גזל ט' . חימה מלי מחמה גמרת לעלמח לח חמר ר' יוחנן מילחיה חלח בגזל לחחריט

חום' ר"י הזקן
חמשה ניסין שהרי אינו ידוע איזו נחקדשה למי לפיכך כל אחת ואחת צריכה גם מכולם ואם מת א' מהן צריכה כל אחת ואחת גם וצריכה חליצה מאחד מהן דכיון שחלץ לה אחד נפטרה משאר אחין : שהובררו . בשעת קדושין ומסורין לביאה לבטוף שכתב איזו קדשה לכל אחד ואחד : ע"ל קנ"ם . סימני הלכות הם

קלב א מיי' פ"ע מהל' חיסוח הל"ו טוש"ע אה"ע סי' לו סעי' ב :
קלג ב מיי' שם פ"ה הלכה ג :
קלד ג מיי' שם פ"ד הל"ב טוש"ע שם סי' לו סעי' ת :
קלה ד מיי' פ"ו מהל' מכירה הל"ב כד ממג עטין קלב :

[כ"ק פ. כ"מ כב: מהדרין כג.]

כ"ק מח: ע. כ"מ ו.

נ"ע יג.

הגהות הב"ח
(ו) רש"י ד"ה יש"ל קנ"ס וכו' תוכל נבילות לכהנים גם' זה בורר :

גליון הש"ס
תום' ד"ה כיצד וכו' בסמ"ד הילכתח בכהנן בכורות . פי' יכמות גם ע"ח ד"ה חבל חע"ג : ד"ה כסמקדש וכו' ס"מ לבמלה . פ' פ"ק ד' סב ע"ח תום' ד"ה גמ' נמלח :

מבוחר בחמרי"ש סימב

מבוחר
◇ מסקנת הלכתית שהסיק רב ממעמנו

נושא
המקדש אשה ובעל דעמא ד' בעל עלה

מבוחר
△ ב' קושיות על תוספות ב"מ פוס' ד"ה מי' "דחם בעל ד' בד"

[ע"ו סב.]

[נזיר נ.]

שנחלקו אביי ורבא . יבחש שלא מדעת בחלו מציחות . עד זוסם פ' דיני ממוטות . לחי העומד מחליו לביחה כחן . נילוי דעתה בביחה בהשולח . מומר חוכל נבלות לחיחבון פ' זה בורר . ו) בחמש נשים והיה בכלכלה שהה פרוסה לכל חחת וחחת . על ידי כולן . בשלישות כולן . (חיחיה) כ) בפומבי כלומר השלשה היה מפרש ואומר והרביעית משום דמסקא ליה לח היה מפרשה דחתניתיה שמעי' קרושין המסורין לביחה חי דנו קדושין חו לח . בפירות שביעית ואע"ג דחמר רחמנח לחכלה ולח למדרה לח חמרי' קדושין דלחר שביעית [דלח דנו] קדושין דלחר ממוטו דנו חלח לכל דבר ומיירי קודם ובח הביעור. מקודשת דהא חמרי' נבריות מקודשות. בגזל דידה ולא חמרי' מדקבילתיה חחלתיה : צ"ל.ואע"ג דחינה נחמנת צרה בחבירתה לעדות שהחשה נחמנת שליחותיה מיהא כיון דעבדא עבדא : הוא לכל דבר ומיירי קודם ובח הביעור. מקודשת דהא חמרי' נבריות מקודשות. שאינו שלי . שלא קנה עד שנתיאשו הבעלים. שאינו ברשותו דכתיב כי יקדיש איש את ביתו קדש לה' ביתו ברשותו אף כל ברשותו . והא מדקתני סיפא שבוע שמיפה . מסקנא ליה חי כאוקימתא דרבא חו כאוקימתא דחביי : שאינו שלי . ג) נלמח דגרים בגמ' ונקיט רב כסמיס מלח .

והוה לה למימר כלומר וכי ר' יוחנן לית ליה למימר הכי והא מיהו למימר ליכא להקדיש לפי שאינו שלו ותפילו מיסורת לרבנן ליה כה וכמו כן בקונטרס נמי לית ליה כמאיר להקריבה נמי והשתא מייתי שפיר נמרא מר' יוחנן: **אם** נמלאו יפות מהן מרומתו תרומה. הכא (נב"מ דף כב.) מוקי לה לעניה שלים ות"ח אם כן מאי קאמר שלא ברשות ות"ל דה"ק מה שהורם מן היפה שלא ברשות היה ות"ל למירי שלא ברשות היה לתי לומר נמי דאפילו ברשות שלים מייתי: **המקדש** בחלקו חיטה מקודשת. ואם תאמר מי גרע ממהקדש על מנת שתדבר עליך לשלמון (לקמן דף סג.) דמקודשת אף על פי שלא נתן לה כלום הלא שעשה לה כהנאה ויש לומר דלא דמי דהתם יכול ליתול שכר מדיבורו והוי כילתו נתן לה פרוטה לכל הכתובת הנאה חיטה משלו דהא ממון גבוה הוא ואינו יכול ליקח ממון מהאלה שעשה לה [תס"ג בתוס' ד"ה על מנת] פרוטה לכל מה שיש לו ואפילו הכי לא קנייה אלא הכא לא יכול ליתול שכר מדיבורו דהא לא עבד ולא כלום ואינו נהנה אלא מדיבורו של חבירו: **ובי** תקה בעזרה מנין. פי' הקונטרס לתן תקה ככתפת בעזרה כדתנן פ"ק דכלים ולא דק דלא תקנתן בשום תוכחת דנשים תסורות ליכנס בעזרה שהרי כפרק קמא דכלים תנן התיל מקודש חיטה שתן ממת מת נכנס לשם למעלה חיטה עזרת ישראל שתן מחוסר כפורים נכנס לשם ותיבים עליה מטהרת למעלה חיטה עזרת כהנים שתן ישראלים נכנסים לשם ולא בשעת ורידת לכיסה למיכה שחיטה תעטה ולא קתני נשים שתן נכנסות שם ושוד תנן בפרק כל הפסולין (זבחים דף נ:) שהשחיטה כשרה בנשים ס"ל יכולה ליכנס בעזרה ושוד הרי סומה וזירה נכנסות בעזרה ושוד הרי לך נראה לי וכי תקה בעזרה להקדקש מנין הרי לין רגילות שתכנס לשם כדי להקדש שהרי ליון הוא ומילתא דלא שכיחה היא ולא לתייני מתניתין מזה:

[וזה יסיר לך מקדש ס'. קשה למשוך מלך דמשמע כל נדרין ולא לשמיך לעכוז ה"ג: ומיך]

מדיים, אבל לאחר שחיטה לא, מאי מעמא? כי קא זכו *משלחן גבוה קא זכו דיקא נמי דקתני **והמקדש** בחלקו בין קדשים ובין קדשים קלים לא קידשו ש"מ: *תנו רבנן לאחר פטירתו של ר' מאיר אמר להם רבי יהודה לתלמידיו אל יכנסו תלמידי רבי מאיר לכאן מפני שקנטרנים הם ולא ללמוד תורה הם באים אלא לקפחני בהלכות הם באים" דתנן סומכוס ונכנם אמר להם כך שנה לי ר' מאיר "המקדש בחלקו בין קדשי קדשים ובין קדשים קלים לא קידש, כעס ר' יהודה עליהם אמר להם "לא כך אמרתי לכם אל יכנסו מתלמידי ר"מ לכאן מפני שקנטרנים הם ולא ללמוד תורה הם באים אלא לקפחני בהלכות הם באים, ובי אשה בעזרה "מנין" *אמר ר' יוסי "יאמרו מאיר שכב יהודה כעס יוסי שתק-דברי תורה מה תהא עליה: ובי אין אדם עשוי לקבל קידושין לבתו בעזרה, ואין אשה עשויה לעשות לה שליח לקבל קידושה בעזרה ועוד דחקה ונכנסה מאי **תניא** "ר' יהודה אומר מקודשת ר' יוסי אומר אינה מקודשת "זה יהיה לך מקדש הקדשים מן האש: "ר' יהודה סבר "לך" ולכל אדניך ר' יוסי סבר באש-מה אש לאכילה אף הוא נמי לאכילה, אמר ר' יוחנן נמנו

נמנו

נמנו: **דתקה** ונכנסה מפני. תקנה שלא יהו נכנסות לשם ויבואו לידי נגיעה: **ולא** תקה בו. תלקו על תקנה זו שתקנו לכנוס לשם: **נלמ"ד** מהרנון הוא שהיה מקדש את הכל: **ובי** תקה בעזרה. מנין שהיתה תקנה שתכנס לשם: **מתני'** *המקדש בחלקו בין קדשי קדשים לקדשים קלים אינה מקודשת, **במעשר שני** בין שוגג בין מזיד לא קידש דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר *בשוגג לא קידש במזיד קידש, **ובהקדש** במזיד קידש ובשוגג לא קידש דברי ר' מאיר רבי יהודה אומר *בשוגג קידש במזיד לא קידש: **גמ'** נימא מתניתין דלא כרבי יוסי הגלילי *דתניא

והמעלה מעל בה' לרבות קדשים קלים שהן כמותו דברי ר' יוסי הגלילי, אמר ר' יוסי הגלילי כי קאמר ר' יוסי הגלילי,

ר' יוסי הגלילי כי קאמר ר' יוסי הגלילי, **קדשים** ש"מ: *תנו רבנן לאחר פטירתו של ר' מאיר אמר להם רבי יהודה לתלמידיו אל יכנסו תלמידי רבי מאיר לכאן מפני שקנטרנים הם ולא ללמוד תורה הם באים אלא לקפחני בהלכות הם באים" דתנן סומכוס ונכנם אמר להם כך שנה לי ר' מאיר "המקדש בחלקו בין קדשי קדשים ובין קדשים קלים לא קידש, כעס ר' יהודה עליהם אמר להם "לא כך אמרתי לכם אל יכנסו מתלמידי ר"מ לכאן מפני שקנטרנים הם ולא ללמוד תורה הם באים אלא לקפחני בהלכות הם באים, ובי אשה בעזרה "מנין" *אמר ר' יוסי "יאמרו מאיר שכב יהודה כעס יוסי שתק-דברי תורה מה תהא עליה: ובי אין אדם עשוי לקבל קידושין לבתו בעזרה, ואין אשה עשויה לעשות לה שליח לקבל קידושה בעזרה ועוד דחקה ונכנסה מאי **תניא** "ר' יהודה אומר מקודשת ר' יוסי אומר אינה מקודשת "זה יהיה לך מקדש הקדשים מן האש: "ר' יהודה סבר "לך" ולכל אדניך ר' יוסי סבר באש-מה אש לאכילה אף הוא נמי לאכילה, אמר ר' יוחנן נמנו

נמנו: **דתקה** ונכנסה מפני. תקנה שלא יהו נכנסות לשם ויבואו לידי נגיעה: **ולא** תקה בו. תלקו על תקנה זו שתקנו לכנוס לשם: **נלמ"ד** מהרנון הוא שהיה מקדש את הכל: **ובי** תקה בעזרה. מנין שהיתה תקנה שתכנס לשם: **מתני'** *המקדש בחלקו בין קדשי קדשים לקדשים קלים אינה מקודשת, **במעשר שני** בין שוגג בין מזיד לא קידש דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר *בשוגג לא קידש במזיד קידש, **ובהקדש** במזיד קידש ובשוגג לא קידש דברי ר' מאיר רבי יהודה אומר *בשוגג קידש במזיד לא קידש: **גמ'** נימא מתניתין דלא כרבי יוסי הגלילי *דתניא

והמעלה מעל בה' לרבות קדשים קלים שהן כמותו דברי ר' יוסי הגלילי, אמר ר' יוסי הגלילי כי קאמר ר' יוסי הגלילי,

מדיים, אבל לאחר שחיטה לא, מאי מעמא? כי קא זכו *משלחן גבוה קא זכו דיקא נמי דקתני **והמקדש** בחלקו בין קדשים ובין קדשים קלים לא קידש

נמנו וגמרו. (ג) למכן ורבו התומרים לינה מקודשת וכטלו המועטים וחזרו בהם וגמרו לומר לינה מקודשת: **עדיין** לינה מקודשת. לח עמדו למכן ולח חזר בו ר' יהודה: **כוופים דר' יוחנן מפסכלא**. דחזר בו ר' יהודה: **שלין תולקין מנחות בנגד זבחים**. כפי דמיס לומר טול לחה מנחה ולחי מזה ושוק תורה אור

נמנו וגמרו המקדש בחלקו בין קדשי קדשים ובין קדשים קלים לא קידש ונב אמר עדיין היא מחלוקת אמר אביי כוותיה דר' יוחנן מתיבי ר*תניא שאין חולקים מנחות כנגד זבחים? ת"ל °וכל מנחה אשר תאפה בתנור °לכל בני אהרן תהיה כול לא יחלקו מנחות בנגד זבחים שלא קמו תחתיהם בדלות אבל יחלקו מנחות בנגד עופות שהרי קמו תחתיהן בדלות? ת"ל °וכל נעשה במרחשת...לכל בני אהרן תהיה" כול לא יחלקו מנחות בנגד עופות שהללו מיני דמים והללו מיני קמחים אבל יחלקו עופות בנגד זבחים שהללו והללו מיני דמים: ת"ל °על מחבת" כול לא יחלקו עופות בנגד זבחים שהללו מעשיהם ביד והללו מעשיהם בכלי אבל יחלקו מנחות בנגד מנחות שהללו והללו מעשיהם ביד? ת"ל °וכל מנחה בלולה בשמן... לכל בני אהרן" כול לא יחלקו מחבת בנגד מרחשת ומרחשת בנגד מחבת שזו מעשיהם רכים וזו מעשיהם קשים אבל יחלקו מחבת בנגד מחבת ומרחשת בנגד מרחשת שהללו והללו מעשיהם קשים אי נמי מעשיהם רכים? ת"ל °וחרבה לכל בני אהרן תהיה" יכול לא יחלקו בקדש הקדשים אבל יחלקו בקדשים קלים ת"ל °איש כאחיו' וסמיך ליה °אם על תודה" בשם שאין חולקין בקדשי קדשים כך אין חולקים בקדשים קלים. "איש: "איש חלק אפי' בעל מום ואין הקטן חולק ואפי' תם *סתם ספרא מני-ר' יהודה והוא קאמר דלית בה דין חלוקה כלל, ש"מ, אמר רבא וכרבי מי לא תניא *והתניא הצנועים מושכין את ידיהם והנרגנים חולקים: ימאי "חולקים" חומפים כדתני סיפא מעשה באחד שחמף חלקו וחלק לחברו והיו מוראין אותו בן חמצן עד יום מותו אמר רבה בר רב שילא מאי קראה: °אלהי פלמני מיד רשע מכף מעוול וחומץ: רבה אמר מהבא °למדו היטב דרשו משפט אשרו חמוץ": מעשר שני בין בשוגג בין במזיד לא קידש דברי ר' מאיר, ר' יהודה אומר שוגג לא קידש מזיד קידש וכו': מנא הני מילי? אמר רב אחא בריה דרבא מהשמיה דגמרא °וכל מעשר הארץ מזרע הארץ מפרי העץ לה' הוא, קדש לה' הוא, ולא לקדש בו אשה הא תרומת מעשר דכתיב °כן תרימו גם אתם °ת תרומת ה' ותנן *המקדש *בתרומה מקודשת דלא כתיב ביה "לה" הא חלה דכתיב ביה °תתנו לה' ותנן *המקדש בחרומה מקודשת דלא כתיב ביה "קדש" הא שביעית דכתיב בה °יובל הוא קדש תהיה לכם" ותנן המקדש בפירות שביעית מקודשת דלא כתיב ביה "לה" הא תרומה דכתיב °קדש ישראל לה' ראשית תבואתו" ותנן *המקדש *בחרומה מקודשת הוא בישראל כתיב ולאו

ומסיק ליה מס על תורה. וע"ת והת מוקמינן לה כר' יהודה ור' יהודה לח דרים סמוכים ללח במסכת תורה כדלמיתת ברייתם יבמות (דף ז.) וי"ל דלמו סמוכים ממש דרים ללח וי"ן מוסיף על ענין רלמון דלכתיב (ויקרל ו) ולחת תורת זבח השלמים": **איש** תולק ולפי' בעל מום. ללו מהכלח נפקל ללח מקרל לחריתל דכתיב (ויקרל ו) כל זכר בכהנים יחכל מום ולל לתצטריך להך דרבל דהכל ללח לומר לך שלין כהן קטן תולק ולפי' מס:

וקאמר דלית בה דין חלוקה כלל. פירוש שלין יכול ליטול ממון לחבר של חבירו כדמפרש בברייתה לבל לין לפרש לין דין חלוקה כלל לפי' מיבה וביה להל לתכמן בכמה דוכתין חלוקה נבי קדשים כדתנן פרק שור (שנת דף קמח:) מטילין חלשים בקדשים ובפ"ק דפסחים (דף ג:) נמי הגיטני כשל וכיון דלית בה דין חלוקה לית יכול לקדש בו חצה דהל חלית:

מאי תולקין תופפין. כלומר לטולם לין בו דין חלוקה והלי תולקין חלקן המגיעו' לחמר לטולם חלקו מגיע לו כי לם מעט תופף חלק חבירו ותוכלו כדקתני סיפל מעשה בחבר שחמף חלק חבירו ות"ת כיון שדרכן לחטוף לחלי קרו להתל חמלן טפי מלחבריס ו"ל לפי שחמף חלק הגרגרן כמותו לבל להחבירס לל היו תופפין חלל מחלק הלטוען כשתוכין ידיהם:

ליהו

בשם שאין חולקין בקדשים קלים "איש: "איש חלק אפי' בעל מום ואין הקטן חולק ואפי' תם *סתם ספרא מני-ר' יהודה והוא קאמר דלית בה דין חלוקה כלל, ש"מ, אמר רבא וכרבי מי לא תניא *והתניא הצנועים מושכין את ידיהם והנרגנים חולקים: ימאי "חולקים" חומפים כדתני סיפא מעשה באחד שחמף חלקו וחלק לחברו והיו מוראין אותו בן חמצן עד יום מותו אמר רבה בר רב שילא מאי קראה: °אלהי פלמני מיד רשע מכף מעוול וחומץ: רבה אמר מהבא °למדו היטב דרשו משפט אשרו חמוץ": מעשר שני בין בשוגג בין במזיד לא קידש דברי ר' מאיר, ר' יהודה אומר שוגג לא קידש מזיד קידש וכו': מנא הני מילי? אמר רב אחא בריה דרבא מהשמיה דגמרא °וכל מעשר הארץ מזרע הארץ מפרי העץ לה' הוא, קדש לה' הוא, ולא לקדש בו אשה הא תרומת מעשר דכתיב °כן תרימו גם אתם °ת תרומת ה' ותנן *המקדש *בתרומה מקודשת דלא כתיב ביה "לה" הא חלה דכתיב ביה °תתנו לה' ותנן *המקדש בחרומה מקודשת דלא כתיב ביה "קדש" הא שביעית דכתיב בה °יובל הוא קדש תהיה לכם" ותנן המקדש בפירות שביעית מקודשת דלא כתיב ביה "לה" הא תרומה דכתיב °קדש ישראל לה' ראשית תבואתו" ותנן *המקדש *בחרומה מקודשת הוא בישראל כתיב ולאו

נמנו וגמרו. (ג) למכן ורבו התומרים לינה מקודשת וכטלו המועטים וחזרו בהם וגמרו לומר לינה מקודשת: **עדיין** לינה מקודשת. לח עמדו למכן ולח חזר בו ר' יהודה: **כוופים דר' יוחנן מפסכלא**. דחזר בו ר' יהודה: **שלין תולקין מנחות בנגד זבחים**. כפי דמיס לומר טול לחה מנחה ולחי מזה ושוק תורה אור לו כבר תטלת ולחפי' בעל מום. ללו מהכלח נפקל ללח מקרל לחריתל דכתיב (ויקרל ו) כל זכר בכהנים יחכל מום ולל לתצטריך להך דרבל דהכל ללח לומר לך שלין כהן קטן תולק ולפי' מס:

וקאמר דלית בה דין חלוקה כלל. פירוש שלין יכול ליטול ממון לחבר של חבירו כדמפרש בברייתה לבל לין לפרש לין דין חלוקה כלל לפי' מיבה וביה להל לתכמן בכמה דוכתין חלוקה נבי קדשים כדתנן פרק שור (שנת דף קמח:) מטילין חלשים בקדשים ובפ"ק דפסחים (דף ג:) נמי הגיטני כשל וכיון דלית בה דין חלוקה לית יכול לקדש בו חצה דהל חלית:

מאי תולקין תופפין. כלומר לטולם לין בו דין חלוקה והלי תולקין חלקן המגיעו' לחמר לטולם חלקו מגיע לו כי לם מעט תופף חלק חבירו ותוכלו כדקתני סיפל מעשה בחבר שחמף חלק חבירו ות"ת כיון שדרכן לחטוף לחלי קרו להתל חמלן טפי מלחבריס ו"ל לפי שחמף חלק הגרגרן כמותו לבל להחבירס לל היו תופפין חלל מחלק הלטוען כשתוכין ידיהם:

**נמנו וגמרו המקדש בחלקו בין קדשי קדשים ובין קדשים קלים לא קידש ונב אמר עדיין היא מחלוקת אמר אביי כוותיה דר' יוחנן מתיבי ר*תניא שאין חולקים מנחות כנגד זבחים? ת"ל °וכל מנחה אשר תאפה בתנור °לכל בני אהרן תהיה כול לא יחלקו מנחות בנגד זבחים שלא קמו תחתיהם בדלות אבל יחלקו מנחות בנגד עופות שהרי קמו תחתיהן בדלות? ת"ל °וכל נעשה במרחשת...לכל בני אהרן תהיה" כול לא יחלקו מנחות בנגד עופות שהללו מיני דמים והללו מיני קמחים אבל יחלקו עופות בנגד זבחים שהללו והללו מיני דמים: ת"ל °על מחבת" כול לא יחלקו עופות בנגד זבחים שהללו מעשיהם ביד והללו מעשיהם בכלי אבל יחלקו מנחות בנגד מנחות שהללו והללו מעשיהם ביד? ת"ל °וכל מנחה בלולה בשמן... לכל בני אהרן" כול לא יחלקו מחבת בנגד מרחשת ומרחשת בנגד מחבת שזו מעשיהם רכים וזו מעשיהם קשים אבל יחלקו מחבת בנגד מחבת ומרחשת בנגד מרחשת שהללו והללו מעשיהם קשים אי נמי מעשיהם רכים? ת"ל °וחרבה לכל בני אהרן תהיה" יכול לא יחלקו בקדש הקדשים אבל יחלקו בקדשים קלים ת"ל °איש כאחיו' וסמיך ליה °אם על תודה" בשם שאין חולקין בקדשי קדשים כך אין חולקים בקדשים קלים. "איש: "איש חלק אפי' בעל מום ואין הקטן חולק ואפי' תם *סתם ספרא מני-ר' יהודה והוא קאמר דלית בה דין חלוקה כלל, ש"מ, אמר רבא וכרבי מי לא תניא *והתניא הצנועים מושכין את ידיהם והנרגנים חולקים: ימאי "חולקים" חומפים כדתני סיפא מעשה באחד שחמף חלקו וחלק לחברו והיו מוראין אותו בן חמצן עד יום מותו אמר רבה בר רב שילא מאי קראה: °אלהי פלמני מיד רשע מכף מעוול וחומץ: רבה אמר מהבא °למדו היטב דרשו משפט אשרו חמוץ": מעשר שני בין בשוגג בין במזיד לא קידש דברי ר' מאיר, ר' יהודה אומר שוגג לא קידש מזיד קידש וכו': מנא הני מילי? אמר רב אחא בריה דרבא מהשמיה דגמרא °וכל מעשר הארץ מזרע הארץ מפרי העץ לה' הוא, קדש לה' הוא, ולא לקדש בו אשה הא תרומת מעשר דכתיב °כן תרימו גם אתם °ת תרומת ה' ותנן *המקדש *בתרומה מקודשת דלא כתיב ביה "לה" הא חלה דכתיב ביה °תתנו לה' ותנן *המקדש בחרומה מקודשת דלא כתיב ביה "קדש" הא שביעית דכתיב בה °יובל הוא קדש תהיה לכם" ותנן המקדש בפירות שביעית מקודשת דלא כתיב ביה "לה" הא תרומה דכתיב °קדש ישראל לה' ראשית תבואתו" ותנן *המקדש *בחרומה מקודשת הוא בישראל כתיב ולאו

מגמנו עט: ויקרל ב: ז וכל מנחה אשר תאפה בתנור וכל תעשה במרחשת ועל מחבת לכהן המקריב אותה לו תהיה

ן וכל מנחה סם עט. בגמ' ותרבה לכל בני אהרן תהיה סיט כאחיו:

הגהות הב"ח
(ג) רש"י ד"ה נמנו וגמרו עמדו למכן:

[שבת קו. מרובין פ: ומ"ק] **יומל נב. [תוליו קלו.]**

[נקמן נח.]

בסורות כט. נקמן נת. ויקרל לו: כל מנחת תתנו לה' תהיה לכהן אשר יקריב אותה לו תהיה לו

נוסח/מהנך
סיעון ל'בו'קטר בן חזי ורבא (בה'יאש'ק)
מקורות טאשור לבהנים לחלק ולבה'לק חלקות בקדושים בין זמן לזה לבי ראיה בכל מלב מוליב זה פס אינה סוב על קודש טאכילתם

קמב א מיי' פ"י מהלי' מעשה הקרבנות הלכה טו: **קמד** ב מיי' שם הלי"ח [וסמ"ג עשין ד' ד"ס וכי כו' וכסופ' מנחות פב. ד"ס הגמוד לומר]

עין משפט נר מצוה

נוסח
מקור מהפסוק הלא מקרשת שאף במעשר שני
מהנה
קושיות
הקשות התוספות מקושיות לזעון "קודש" ו-"לה"

ג"ל בתוספות
ג"ל בתוספות

קמיה א מיי' פ"ו מהל' מעילה הכ"י :

אידך לית ליה מקום לומר דלמא לתורמת . פי' בקונטרס דעל כרחך לומר דלמא עליה דידיה רמיא שהמעשר אין כאן בו שום פרוטה שלא ניתן להועילו אלא בירושלים שהפי' ימכרנו דמיו נמפסין בקדושתו וקידושין לריכין שיהו שוים פרוטה הילכך אי הוה ידע מיקרקא דמעשר הוי כיון דבעי לקבולי עליה לומר דלמא לתורמת לא הוה מקדש לה ניה דשכיח לאיתטרופי גבי איתתא דמשלח ליה קידושין בשוגג או יחמוט מעמע מהו פירושו שלא יחלו הקידושין במזיד עד שיהו בירושלים וקשה דפריך בכתובות (דף ח:) והכי מעשר שהקפידה תורה בכסף גורה פי' כשפודה אותו לריך לפדותו בכסף שיש בו גורה וקאמר ר' יהודה במזיד קידש ומתי פריך והא ליתיה לא אמר מיגמגם עד שיהיה המעשר בירושלים ואירושלים לא הקפידה תורה בכסף גורה דכתיב (דברים יד) ונתת הכסף בכל אשר תאוה נפשך הלא ס"ת מקודשת אפי' בגבולין אם קבלה את המעשר לכן ר"ל כפירוש הקונטרס שכי הקפידה לא נמי אפי' לאחר שהגיעו מועד עליו לא ניחא ליה דמיהו לה תרעומת עליה לומר לו קדשתני בדבר שלא הועיל לי מיהו קשה ממעמע הכא דאמר אחר בגבולין ואפ"ה קאמר ר' יהודה דבמזיד קידש למעשר ממון הדיוט הוא וכן מעמע לקמן (דף מ:) דקאמר הפודה מעשר שני שלו מוסיף חומש ומוקי לה כר' יהודה א) והשתא ע"כ בגבולין חיירי דאי בירושלים א) והשתא ע"כ בגבולין חיירי דאי בירושלים אין פודין בו מעשר שני אלמא ממעמע דמעשר שני ממון הדיוט הוא לר' יהודה אפי' בגבולין וקשה מפרק חלק (סנהדרין דף קיב:) דמשמע התם דבגבולין ס"ע לא פליגי דממון גבוה נגעי עיסת מעשר שני ר"מ פומר מן החלה וחכמים מחייבין ואמר רב חסדא מחלוקת במעשר שני בירושלים דר"מ סבר ממון גבוה הוא ורבנן סברי ממון הדיוט הוא אבל בגבולין דברי הכל פטורים וי"ל דאע"ג דלר' יהודה ממון הדיוט הוא אפי' בגבולין מ"מ קאמר רב חסדא דלאו דוקא בירושלים אלא אפילו בגבולין ואין לחוש שם יאכל" :

אך במכר לא קאמר . ולא יאמר משום לחולין ואין מעילה לר"מ דלא בכל הקדש אבל במעילת הקדש אין לו מעילה דכל מקום שהוא שם הקדש על עליו דכל היכא דליתיה בי גזא דלחמגא ליתיה כיון דלי הוה ידע לי הוה מפיק אבל במזיד קידש דר"מ לטעמיה דאמר הקדש במזיד מתחלל ומפיק לה מקרא ("לו מעלה מעל) ואין מעילה אלא בזיטי כלומר במזיד דשם ירלה נגחו יקנו מיד וזה שיהא היכל דקידש במזיד ולריכה "למעלה מעל" הוי במזיד דכתיב (במדבר ה) נפי סומה נפי חרש כי תשטה תשתו ומעלה בו מעל והשם על כרחך במזיד קאמר דולמי כשמוזה מזידה היא וקרקע דוגמן הכשר וקם לו למלה דבגלאי כשר הוא מתחלל שם ירלה לגחלו ומיהו במעשר קאמר רבי מאיר דבין בשוגג ובין במזיד לא קידש דבמעילה הוא דגלי קרא דבמזיד מתחלל אבל מעשר דכל היכא דליתיה שם מעשר עליו ורבי יהודה סבר ממון בעלים הוא ולכך במזיד קידש דממונא הוא אבל בשוגג לא משום טירחא דתורמת :

תום' ר"י הזקן

ג) דנמרא . כך נקבעה בבית המדרש ושנורה בפי התלמידים . בגיטין יהא קדוש לה: תרתי . משמע דתרתי בבי דמתניתין דתני לר' יהודה בשוגג לא קדש אפאי הא אית ליה לר' יהודה משער מפון והיינו הוא ובהקדש לר' מאיר (הבא) [בהוא] יהיב משמא שהיא אינה רוצה ונפקא מינה שאם בורקנות ואמרת רוצה אני א"צ לברוק אותו דמסתמא ניחא ליה : מרחא דאורחא צריכה להעלותו לירושלים . דמתנחל שאם הקדים קדושין הרי מתחלל שני והיא אינה רוצה והוא דבר אסור . ור' יעקב דלא ידע הי מינייהו. אנסא דאורחא עליה דמי שהמעשר אין בו כאן ש"פ שלא ניתן להוציאו לירושלם ואפ' נפטרו דמי נתפסין בקדושתו . ואתתא שכירא לאיתנסי פפי מנברא : מסולא ואע"פ שעליו לשלם התקדש השתא ניחא ליה ג) ניחא אין לו עתה כלום.שיצוי לחולין לחנות בהן משתה ושנגת הקדש לר' מאיר בעי : היאך יצא במאי יצאו פרשות הקדש אחרי שאין דבריהם קיימים . במכר מאי אם קנה הפך במעות הקדש לר' מאיר בשוגג קנה או לא קנה : ד) ניין נע"ח מד מי' נכוניה .

ה) נראה דנ"ל שע"ג גמוליא עמה כלום .

[וע"ע תום' נכורות מ: ד"ה ומכן ומ' פיסא תום' סוכה נה. ד"ה נפי]

[נ"ל דמעמע מעל.רש"ל]

[נ"ל דמעמע מעל]

לבא ממילא שמעת מינה תרגמה רבין סבא קמיה דרב אמר קרא "הוא" בהוייתו יהא ובהקדש: במזיד קידש בשוגג לא קידש דברי ר"מ ר"י אומר בשוגג קידש במזיד לא קידש : א"ר יעקב שמעית מינה ור' יוחנן תרתי : שגגת מעשר דר' יהודה שגגת הקדש דר"מ שניהם אין אשה מתקדשת בהם חדא לפי שאין אשה רוצה וחדא לפי שאין שניהם רוצים ולא ידענא הי מינייהו? אמר ר' יחמיה ניחזי אנן: מעשר איתי לא ניחא לה משום טירחא דאורחא איתי ניחא ליה דניקני איתתא ממילא אלא הקדש תרוייהו לא ניחא להו דנתחיל הקדש על ידייהו ור' יעקב אמר: איפכא מסתברא מי לא איכא למימר-מעשר איתי לא ניחא לה משום טירחא דאורחא איתי לא ניחא ליה משום אונסא דאורחא אלא הקדש בשלמא איהי לא ניחא לה דנתחיל הקדש על ידה אלא איהו מי לא ניחא ליה דניקני איתתא ממילא. בעא מיניה רבא מרב חסדא אשה אין מתקדשת,מעות מהו שיצאו לחולין? אמר ליה אשה אין מתקדשת מעות היאך יצאו לחולין בעא מיניה רב חייא בר אבין מרב חסדא במכר מאי? אמר ליה אף במכר לא קנה איתיביה *תנוני כבעל הבית דברי ר"מ ר' יהודה אומר "חנוני כשולחני" עד כאן לא קא מיפלגי אלא רמר סבר חנוני כשולחני ורמר סבר חנוני כבעל הבית אבל דכולי עלמא אם הוציא מעל רבי מאיר לדבריו דר' יהודה קאמר: לדידי אם הוציא נמי לא מעל אלא לדידך אודי לי מיהא דחנוני כבעל הבית" ואמר ליה: "לא, כשולחני", אמר רב חזרנו

ונלמ ממילא שמעת מינה. בתמיה מלכתיב "קדש יקרחל לה' רחמים תבואתו" כתרומה הס לו וס"מ תרומה נמי היא קדש לה': תמר קרא . נבי מעשר "לה' הוא" בהוייתו יהא לה' : שמעת מינה דר' יוחנן תרתי . טעמא דמסרתי בבי דמסני' דקתני הא בשוגג לא קידש" מבגגת מעשר לר' יהודה הואיל ולית ליה מעשר ממון הדיוט הוא חמור בשוגג לא קידש, ומגגת הקדש לר"מ כיון דלית ליה במזיד קידש שוגג מלי קנא: ומניסס לין לסס מקדסס כהן . כלומר שמעת מר' יוחנן טעמא דתרתי בבי דמתני' דליירי בשגגות ותני הכא דירן בתרוייהו לין לסס מקדסס כהן : מדע לפי שאין לסס רוסס . בחדע מיירי פירש לפי שאין לסס רוסס אם היתה יודעת שהוא כן לא קבלתו לסס קידושין והוו להו קידושי טעות : ומדע לפי שניסס רוסס . דבפקח מיבה דבההיא דפריש בה ר' יוחנן לפי שאין לסס רוסס אם בדקטה ואמרה רוסס לני ואינה מקפדת אין לט לריכין לבדוק אחרי דמסתמא מיבה ניחא ליה : ונ"ל ידענא מי מיירייסו . בלאיזה מהן הלה בחתה ואיזו הלה בשניהם : משום מירחא דאורחא. להלריכה להעלותו לירושלים: ממילא . בחנם בלא טורח : דניסמיל סקדש על ידייסו . שהוא דבר לישור וקרקן הכתוב מועלי מעל ואם קידושין הן הרי נתחלל שני ואם הוא שהתחו כהבועילו מרשות גבוה ונהנו לה : ור' יעקב . דאמר "לא ידעינן מי מיירייא",אמר לך אחו לימכח נמי מי ליכא לפרושי ולמימר במעשר לפי שאין לריכין רואים ובהקדש לפי שאין לסס רוסס אם היתה מכרה בחנם כלא טורח : משום מונסא דאורחא . כלומר אונס דרך הלוכה שהיה לריך לילך לירושלים ולא היה יכול לפרוש ולמימר במעשר לפי שאין לריכין רואים ובהקדש לפי שאין לסס רוסס אם היתה מכרה בחנם כלא טורח : ולא ידענא . בלאיזה מהן הלה בחתה ואיזו הלה בשניהם : משום מירחא דאורחא. להלריכה להעלותו לירושלים: ממילא . בחנם בלא טורח : דניסמיל סקדש על ידייסו . שהוא דבר לישור וקרקן הכתוב מועלי מעל ואם קידושין הן הרי נתחלל שני ואם הוא שהתחו כהבועילו מרשות גבוה ונהנו לה : ור' יעקב . דאמר "לא ידעינן מי מיירייא",אמר לך אחו לימכח נמי מי ליכא לפרושי ולמימר במעשר לפי שאין לריכין רואים ובהקדש לפי שאין לסס רוסס אם היתה מכרה בחנם כלא טורח : משום מונסא דאורחא . כלומר אונס דרך הלוכה שהיה לריך לילך לירושלים ולא היה יכול לפרוש

תורנו על כל נדרין של ר"ם בו'. כלומר אע"פ שמניט לר"מ בשוגג לא קידש לאו משום דס"ל הקדש בשוגג אין מתחלל, שמוכח בכ"מ שמצה ר"מ בהלכות הקדש ולא מניט מקום שתמר בו' הקדש מתחלל במזיד ואין מתחלל בשוגג, אלא בין בשוגג בין במזיד מתחלל ולישנא דקתני ר' יוחנן, דלר"מ יש מעילה במשהו – הקדש וכיון דמעל נפיק לחולין: **ומפני**. דקתני "בשוגג לא קידש" לומר לא נתחלל: **כהתנות** **כשונה שלא כהלכה**. ורלוין לעבודה וכל זמן שרלוין לעבודה אין מעילה בשגגתן שלכך הוקדשו מתחלה ליכנס בהן שוגגין רק שלא יפסלו לחללן שלא נתנה תורה למלואי הכהנים שיהו הכהנים זריזים למלואים להפסיקן בגמר עבודה ולא יפסוק עליהם לאחר העבודה כהרף עין: **גלו דווקא**. דכיון דאין לרלוין לעבודה כרי הן כשמר הקדש ולא ניטו ליכנס בהן: **מועלין בחדתין כו'**. שפירוש היו במקדש ובכה"ג עוסקים בקלים בתוך כתוך עליו חקלין חדתין ומי שלא שקל שקלו בחדר שמביאו בתוך שנתו עוטו לעזכה והגזברין עוסקים אותו בלשכה כשמגיע לאחד מפרקי התרומה שבלשכה פרקים תורמין אותה ובשני בשני חקלין עתיקין ומי שלא שקל שקלו לשמקח מביאו לשכה הבאה ועוסקו לתוך שופר זה והגזברים מפנין אותן משום לשירי לשכה משנה שעברה: **מועלין בשקלין חדתין**. שהרי לקרבנות לבור הן עומדין: **ואין מועלין בשקלין עתיקין**. שמורת שיהי לשכה עליהם ומיתנים לתוכה העיר ומגדלותיה וכל לרכי תקון העיר כדלקמן ולקבר ר' יהודה הן מעילה בשיהי לשכה שנאמר עודף של חקופות לאחר ג' תרומות: **ה"ג** היה ר"מ אומר מועלין בשיהי לשכה: **ופ"ש חומת העיר ומגדלותיה כו'**. ואמאי מועלין בהם הרי נמלאו לשירי הלשכה ואין לשירי לשכה לשירי לשכה אלא לשירי המזבח ולשירי המזבח אלא לשירי הקרבנות ולשירי הקרבנות אלא לשירי הבית ולשירי הבית אלא לשירי העזרה ולשירי העזרה אלא לשירי חומת העיר ומגדלותיה ומשנתינו בכתנות כהונה שלא בלו הואיל וניתנו ליהנות בהן לפי שלא ניתנה תורה למלואי הכהנים שיהו זריזים בגמר עבודה ולא יפסוק עליהם מעלין בהם דברי ר"מ מאי לאו אפי' לא בלו דווקא לא בלו לא מועלים בחדתין ואין מועלין בעתיקין (דברי ר' יהודה). ג' מאיר אומר מועלין אף בעתיקים שהיה ר"מ אומר מועלין בשירי הלשכה ואמאי נימא הואיל וניתנו ליהנות לפי שלא ניתנה תורה למלואי הכהנים דהא חומת העיר ומגדלותיה משירי הלשכה אתו דתנן חומת העיר ומגדלותיה וכל צרכי העיר באין משירי הלשכה לא תימא ר"מ אלא אימא ר' יהודה ש"מ דתניא אמר ר' ישמעאל בר רבי יצחק אבני ירושלים שנשרו מועלים בהם דברי ר"מ לא תימא ר"מ אלא אימא ר' יהודה, אי ר' יהודה ירושלים מי מיקדשא והתנן כאימרא בדירים בעצים באישים כהיכל כמזבח בירושלים ר' יהודה אומר כל האומר "ירושלים" לא אמר בלום וכי תימא משום דלא אמר "בירושלים" והתניא ר' יהודה אומר כל האומר בירושלים לא אמר כלום עד שיזכור בדבר הקרב בירושלים

תרי

בכתנות כהונה. פ"ה מקנחיהן דקתני לה קידש לומר לה מתחלל, במקדש בכתנת כהונה שלא בלו ורלוין לעבודה וכל זמן שרלוין לעבודה אין מעילה בשגגתן שלכך הוקדשו בתחילה ליהנות בשגגתן כל עת, שלא יתכוין לחללם, שלא ניתנה תורה למלואי הכהנים שיהו הכהנים זריזים כמלואים להפסיקן בגמר העבודה ולא יפסוק עליהם אחר עבודה כהרף עין ות"ק היכי קאמר ר' יהודה דכשוגג קידש ונס במזיד מליבא דר"מ הרי לא נתחללו להא כלי שרת הן וכלי שרת (פ) חמרי דים מועל אחר מועל ואין יוצאין לחולין! וי"ל דתיירי דלוין כתוכן לא נתכוון לעבודה אלא לשמרן ולא יפסוק עליהם דרך הכנסתן ולא יפסוק עליהם דרך הוצאתן ולא יפסוק עליהם דרך הכנסתן והוצאתן ולא יפסוק עליהם דרך שמירתן ולא יפסוק עליהם דרך שום עבודה ולא יפסוק עליהם דרך שום עבודה ולא יפסוק עליהם דרך שום עבודה

תרי מכאי ולגיבא דר' יהודה. פ"ה לגיבא למ"ד ירושלים מקדשת שאם יעול מלכבי החומה לבעוטה בביתו מעל ולגיבא למ"ד לא מקדשת מיהו קשה דבפ' שני דייני גזירות (כתובות דף קו:) תני לגבי מזבח וההיכל והעזרה בתין מבדק הבית מון לחומת העזרה כגון חומת העיר בתין מטירי לבקה וכמסכת שקלים (דף ז.) תניא לגבי מזבח וההיכל והעזרות מטירי הלשכה מון לחומת העזרה כגון חומת העיר בתים מלשכת בדק הבית וי"ל דבהמ פליגי דהמ' דתני דייני גזירות ס"ל תין מועלין בשיריס וכמאן דאמר ירושלים לינה קדושה וכי קאמר לתבני מזבח וההיכל והעזרות דקדושים בתין מבדק הבית דקדוש כמו כן וחומת העיר לתיכו קדוש כת מטירי הלשכה והיה דמסכת שקלים דקאמר לגבי מזבח וההיכל והעזרה בתין מטירי לבקה ולכך טועין דמועלין בשירי הלשכה וכ"ם מבדק הבית מון דכר קדוש וכ"ם דקדים טפי מון לחומת העזרה כגון חומת העיר ומגדלותיה בתין מבדק הבית כלומר מון מבדק הבית דקדוש קדושה גדולה דקסבר ירושלים קדשה **קרבן** מי מטיינ. ללת היה מייב בהגלות הגוף: **גמר** קדם קדם ממעשר. וא"ת מ"ב ל"ל הלוים דדרים מיניה כפ' כילד מבדרכין (נדרים דף לה.) לתיבי והדר תליה תיפוק ליה מהך ג"ם וי"ל דתי מג"ם לת הוה ידעינן דפריון רבעי טהג ללת בזמן שמעשר שני טהג וללת בשנה שלישית לי נמי ה"ת מלי חזיה דגמר ממעשר נילף מעבירים שמופס דמיו ותיו יולת לחולין (אבל מאחר דגמרי מהלוים שתיו תופס דמיו גמר ממעשר*) : נמיי **לא** תמרו ללת לענין תכילה. הת דנקט תכילה לאו דוקא דה"ה שם היה שמן המקדש והדליק בו הגר דמעל שכרי כילה לופס מן הטולם וא"ת ל"ב תמלי מועלין בחדמין וי"ל דהשם נמי דייני שקל כנגדן מקלוסת שנהגה מנוף השקלים והוי כמו תכילה ולא תאת ללת למעוטי הולאה:

שילה ביד פיקח וטכר טי. וא"ת תמלי לת מייתי מריטת דקתמר שילה ביד חרש שוטה וקטן עשו שלימותו גזבר מעל לת עשו שלימותו תטני מעל תלמת היכא דהוי שוגג חייב קרבן מעילה וי"ל דמהיינ לת מוכח ללת דבשוגג מתחלל לכל דבמזיד לת מתחלל לת שמעינן ומתך דהכת שמעינן תרי מדקתמר זכר עד שלת הגיע לגל תטני תטני מעל וללת בעל הבית לגמת דבמזיד תיכו מתחלל ומדקתמר תטני מעל לכשויוהי מכל דבשוגג מתחלל:

*) [ועי' תוס' נדרים נה. ד"ה תתיב ותוס' ב"ק סה: ד"ה קדש]

תנן בכורות כו.

תרי תנאי נינהו ואליבא דר' יהודה. אמר אולא משמיה *דבר פדא: אומר היה ר"מ "הקדש במזיד מתחלל בשוגג אין מתחלל ולא אמרו מתחלל אלא לענין קרבן בלבד", וכי מאחר דאין מתחלל, קרבן במאי מחייב? אלא כי אתא רבא פריש משמיה דבר פדא: אומר היה ר"מ הקדש במזיד מתחלל בשוגג אין מתחלל ולא אמרו בשוגג מתחלל אלא לענין אבילה בלבד. אמר רב נחמן אמר רב אדא בר אהבה *הלכה כר"מ במעשר הואיל וסתם לן תנא כותיה כר"מ יהודה בהקדש הואיל וסתם לן תנא כותיה כר"מ במעשר מאי היא? דתנן *כרם רבעי ב"ש אומרים אין לו חומש ואין לו ביעור וב"ה אומרים יש לו, ב"ש אומרים יש לו פרט ויש לו עוללות וב"ה אומרים בולגלגת ב"ש אומרים קודש קודש מ"ט דב"ה? גמרי מקודש קודש מעשר: מה מעשר יש לו חומש ויש לו ביעור אף כרם רבעי יש לו חומש ויש לו ביעור וב"ש לא גמרי קודש קודש ממעשר, וב"ה אומרים ממעשר סבירא להו אי כר' יהודה אמאי כולו לגת האמר *מעשר- ממון הדיוט הוא אלא לאו כר"מ, כר' יהודה בהקדש מאי היא? *דתנן ישילה ביד פיקח ונזבר עד שלא הגיע עת קנוני, חנווני מעל לבשוציא; וכר' יהודה במעשר, מי לא תנן *והתנן הפודה מעשר שני שלו מוסיף עליו החמישית בין משלו בין שניתן לו במחנה מני: אילימא ר"מ היא מי מצי יהיב ליה במתנה *והאמר מעשר-ממון גבוה הוא אלא לאו ר' יהודה? לא, לעולם ר"מ והבא במאי עסקינן כגון דיהיב ניהליה בטיבליה וקסבר *מתנות שלא הורמו כמי שלא הורמו דמיין, *ב"ש הפודה נמע רבעי שלו מוסיף עליו החמישית בין משלו בין שניתן לו במחנה מני אילימא ר"מ מי מצי יהיב ליה קודש קודשים, מעשר, אלא לאו ר' יהודה? לעולם ר"מ והבא במאי עסקינן כגון דיהיב כשהוא סמדר ודלא כר' יוסי *דאמר סמדר אסור מפני שהוא פרי *ב"ש משך הימנו מעשר בסלע ולא הספיק לפדותו עד שעמד בשתים נותן סלע ומשתכר בסלע ומעשר שני שלהן מני אילימא ר"מ אמאי משתכר בסלע *ונותן את הכסף וקם לו אמר רחמנא אלא לאו ר' יהודה? לעולם ר' יהודה *והבא חד סתמא והבא תרי סתמי, ואי סתמא דוקא *מה לי חד סתמא מה לי תרי סתמי? אמר רב נחמן בר יצחק הלכה כר' מאיר *הואיל ותנן בבחירתא כוותיה תנן

[פני' תוס' תמורה י. ד"ה לתמר]

כשוגג מתחלל. כלומר לת כתיב בכורה מתחלל ללת מגיע קרבן מעילה לכל המעות כל מקום שהולכות הקדש הס: **לענין תכילה**. לתוכל ככר של הקדש לחזל ליה הקדש וה"ה להלקח גר וללכ הלה לכל הוללת מעות הקדש לון בהם מעילה ללת נפקי מרשות הקדש: **כמעשר**. דממון גבוה הוא: **כר' יהודה בהקדש**. לשוגג מתחלל וללת מזיד: **לין לו חומש**. המחלל פירותיו להטעות הדמים ליכולים לין לריך להוסיף חומש ולפי' בעליו: **לין לו ביעור**. בשנה שלישית ושביעית של שמיטה שהמעשרות מתבערים מן הבית שתאור להשהותן יותר כדכתיב כי תכלה לעשר וגו': **יש לו**. כדילף לקמן: **יש לו דין פרט ויש לו דין עוללות**. לכרמך קריינן ביה והטעניים תולין לתון ביכולים לו פודין תומן ומעלין דמיהן: **קולו לגת**. דקסבר כי כולו ממון גבוה הוא כמעשר שני דילף מיניה כדמפרש ולחזל ללת קריינן ביה 'כרמך': **פרט**. הטעד בשעת בלירה וכתיב (ויקרל יט) "ופרט כרמך לת תלקט": **עוללות**. לתכול מתון לו פסינן ללת לחת היה כולה: **וכ"ם**. דמדמו כרם רבעי למעשר כמלן סבירא להו במעשר לענין ממון גבוה לו ממון הדיוט: **ללת נאו כר"מ**. וכ"ה כפסח מצה תניא להו להלכה כמותן: **וכר' יהודה בהקדש מאי היא**. היכן תנן בשוגג מתחלל במזיד לין מתחלל: **שילה ביד פיקח**. ריטת הכי תנן "שלה" ביד חרש שוטה וקטן עשו שלימותן גזבר מעל, ללת עשו שלימותן לת מעל, שלה ביד פיקח וטכר מד שלה הגיע לגל תנוני, וחנוקמין הסם כשהוכלו שיהם ניכר וטלית: **חנוני**. **מעל בשיוניות**. דשגגה גביה לימיה לכל הני מזידין ניכו וללת מזייבי מטילה לגמת שוגג מתחלל, מזיד לין מתחלל: **ממון גבוה הוא**. ספרים מכרין: **לין שניתן לו במתנה**. קס"ד לגחכ שספרים ניתן לו וקתני "מוסיף חומש" דמלו הוא וקרינן ביה "לם גזל יגזל" לין ממעשרו"(ויקרל כו) : **ממון גבוה הוא**. ולת מני יהיב ליה והוה ליה זה שניתן לו כמלו לתו ולין מוסיף חומש ללת בעלים ללת קריינ ביה "ממעשרו": **וקסבר כו'**. לגיכל למ"ד כל זמן שלת הוכר לגו ממון מ"ט כל זמן שלת הוכר לגו ממון גבוה הוא לתין עם מעשר עלין לכלום: **ופא נמר קדש קדש**. הת תנת גמר ממעשר דלי לת גמיר, תומם בנטע רבעי מ"ל ללמת ממעשר נמי ניתן במתנה ור' יהודה היא: **כשהוא סמדר**. כשהעבים ניכרים לגחכ שנפל הפרח וקמ"ל דכל זמן שהוא סמדר יכול לגתנן במתנה שלין עם רבעי עלין וללת כר' יוסי דגמר במסכת ערלה סמדר ערלה מסור מפני שהוא פרי וקריינ ביה "ערלתו לת פריו": **משך הימנו**. לים מחביון: **נותן פלע**. ללת המעשר שמעשה שמכסו לגלו ולת תמרינן 'כרשום בעלין מעשר מייקר ולריך לחללו בעים: **מפני שמעשר שני שלו**. שהמעשר ממון הדיוט וגקנה במכיקה: **ונפל מכפף ומס לו**. לין הקדש נקנה במעיקה דכתיב ביה ויסף חמישית כסף ערכך עליו ומס לו ולין שמר ומזקה קונין קרקעותיו ולת מכיקה לת מטלטלין: **פבי נרסינן לפולם ר' יסודס וסכא מד סתמא וסתם פרי סתמי**. כר"מ סתם לן תרי זמני, בשתי מקומות תנת רבי מנחם זו דכרס רבעי: **סלת כסדר זרעים** (מעשר שני פ"ה מ"ג) **וסדת בטהרות** (פ"ד מ"ה) : **דוקא** מה לי חד סתמת כו': **סומ"ע ומן בשמירפ כווסים**. מסכת עדויות קרי בתירתא שהיו הגדולים והלכה כמותן:

הכי

קנ א מיי' פ"ג מהל' מעשר שני הל"ז :
קנא ב מיי' פ"ו מהל' מעילה הל"ג :
קנב נ מיי' פ"ט מהל' מעשר שני הל"ב :
קנג ד מיי' שם הל"ד
טוש"ע יו"ד סי' רמ"ד סעי' ו :
קנד ה מיי' פ"ג מהל' מעילה הל"ה :
קנה ו מיי' פ"ה מהל' מעשר שני הל"ח ופ"ט מהל' מעילה הל"ב
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קנ :
קנו ח מיי' פ"ו מהל' מעילה הל"ח
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' ו :
קנז ט מיי' פ"ג מהל' מעשר שני הל"ט :
קנח י מיי' פ"ג מהל' מעשר שני הל"ג :
קנט כ מיי' שם הל"ה
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' ב :
קס ל מיי' שם הל"ו
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' ג :
קסא מ מיי' שם הל"ז
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' ד :
קסב נ מיי' שם הל"ח
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' ה :
קסג ס מיי' שם הל"ט
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' ז :
קסד ע מיי' שם הל"י
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' ח :
קסה פ מיי' שם הל"יא
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' ט :
קסו צ מיי' שם הל"יב
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' י :
קסז ק מיי' שם הל"יג
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' יא :
קסח ר מיי' שם הל"יד
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' יב :
קסט ש מיי' שם הל"טו
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' יג :
קע ת מיי' שם הל"טז
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' יד :
קעא א מיי' שם הל"יז
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' טו :
קעב ב מיי' שם הל"יח
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' טז :
קעג ג מיי' שם הל"יט
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' יז :
קעד ד מיי' שם הל"כ
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' יח :
קעה ה מיי' שם הל"כא
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' יט :
קעו ו מיי' שם הל"כב
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' כ :
קעז ז מיי' שם הל"כג
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' כא :
קעח ח מיי' שם הל"כד
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' כב :
קעט י מיי' שם הל"כה
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' כג :
קפ כ מיי' שם הל"כו
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' כד :
קפא ל מיי' שם הל"כז
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' כה :
קפב מ מיי' שם הל"כח
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' כו :
קפג נ מיי' שם הל"כט
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' כז :
קפד ס מיי' שם הל"ל
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' כח :
קפה ע מיי' שם הל"לא
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' כט :
קפו פ מיי' שם הל"לב
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' ל :
קפז צ מיי' שם הל"לג
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' לא :
קפח ק מיי' שם הל"לד
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' לב :
קפט ר מיי' שם הל"לה
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' לג :
קצ ש מיי' שם הל"לו
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' לד :
קצא ת מיי' שם הל"לז
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' לה :
קצב א מיי' שם הל"לח
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' לו :
קצג ב מיי' שם הל"לט
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' לז :
קצד ג מיי' שם הל"מ
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' לח :
קצה ד מיי' שם הל"מא
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' לט :
קצו ה מיי' שם הל"מב
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' מ :
קצז ו מיי' שם הל"מג
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' מא :
קצח ז מיי' שם הל"מד
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' מב :
קצט ח מיי' שם הל"מה
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' מג :
קת ט מיי' שם הל"מו
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' מד :
קתא י מיי' שם הל"מז
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' מה :
קתב כ מיי' שם הל"מח
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' מו :
קתג ל מיי' שם הל"מט
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' מז :
קתד מ מיי' שם הל"נ
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' מח :
קתה נ מיי' שם הל"נא
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' מט :
קתו ס מיי' שם הל"נב
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' נ :
קתז ע מיי' שם הל"נג
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' נא :
קתח פ מיי' שם הל"נד
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' נב :
קתט צ מיי' שם הל"נה
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' נג :
קתי ק מיי' שם הל"נו
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' נד :
קתיא ר מיי' שם הל"נז
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' נה :
קתיב ש מיי' שם הל"נח
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' נו :
קתיג ת מיי' שם הל"נט
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' נז :
קתיד א מיי' שם הל"ס
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' נח :
קתטו ב מיי' שם הל"סא
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' נט :
קתטז ג מיי' שם הל"סב
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' ס :
קתיז ד מיי' שם הל"סג
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' סא :
קתיח ה מיי' שם הל"סד
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' סב :
קתיט ו מיי' שם הל"סה
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' סג :
קתכ ז מיי' שם הל"סו
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' סד :
קתכא ח מיי' שם הל"סז
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' סה :
קתכב ט מיי' שם הל"סח
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' סו :
קתכג י מיי' שם הל"סט
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' סז :
קתכד כ מיי' שם הל"ע
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' סח :
קתכה ל מיי' שם הל"עא
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' סט :
קתכו מ מיי' שם הל"עב
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' ע :
קתכז נ מיי' שם הל"עג
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' עא :
קתכח ס מיי' שם הל"עד
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' עב :
קתכט ע מיי' שם הל"עה
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' עג :
קתל פ מיי' שם הל"עו
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' עד :
קתלא צ מיי' שם הל"עז
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' עה :
קתלב ק מיי' שם הל"עח
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' עו :
קתלג ר מיי' שם הל"עט
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' עז :
קתלד ש מיי' שם הל"פ
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' עח :
קתלה ת מיי' שם הל"פא
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' עט :
קתלו א מיי' שם הל"פב
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' פ :
קתלז ב מיי' שם הל"פג
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' פא :
קתלח ג מיי' שם הל"פד
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' פב :
קתלט ד מיי' שם הל"פה
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' פג :
קתמ ה מיי' שם הל"פו
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' פד :
קתמא ו מיי' שם הל"פז
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' פה :
קתמב ז מיי' שם הל"פח
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' פו :
קתמג ח מיי' שם הל"פט
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' פז :
קתמד ט מיי' שם הל"צ
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' פח :
קתמה י מיי' שם הל"צא
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' פט :
קתמו כ מיי' שם הל"צב
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' צ :
קתמז ל מיי' שם הל"צג
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' צא :
קתמח מ מיי' שם הל"צד
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' צב :
קתמט נ מיי' שם הל"צה
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' צג :
קתנ ס מיי' שם הל"צו
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' צד :
קתנא ע מיי' שם הל"צז
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' צה :
קתנב פ מיי' שם הל"צח
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' צו :
קתנג צ מיי' שם הל"צט
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' צז :
קתנד ק מיי' שם הל"ק
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' צח :
קתנה ר מיי' שם הל"קא
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' צט :
קתנו ש מיי' שם הל"קב
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' ק :
קתנז ת מיי' שם הל"קג
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קא :
קתנח א מיי' שם הל"קד
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קב :
קתנט ב מיי' שם הל"קה
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קג :
קתס ג מיי' שם הל"קו
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קד :
קתסא ד מיי' שם הל"קז
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קה :
קתסב ה מיי' שם הל"קח
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קו :
קתסג ו מיי' שם הל"קט
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קז :
קתסד ז מיי' שם הל"קי
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קח :
קתסה ח מיי' שם הל"קיא
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קט :
קתסו ט מיי' שם הל"קיב
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קי :
קתסז י מיי' שם הל"קיג
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קיא :
קתסח כ מיי' שם הל"קיד
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קיב :
קתסט ל מיי' שם הל"קטו
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קיג :
קתע מ מיי' שם הל"קטז
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קיד :
קתעא נ מיי' שם הל"קיז
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קטו :
קתעב ס מיי' שם הל"קיח
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קטז :
קתעג ע מיי' שם הל"קיט
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קיז :
קתעד פ מיי' שם הל"קכ
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קיח :
קתעה צ מיי' שם הל"קכא
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קיט :
קתעו ק מיי' שם הל"קכב
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קכ :
קתעז ר מיי' שם הל"קכג
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קכא :
קתעח ש מיי' שם הל"קכד
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קכב :
קתעט ת מיי' שם הל"קכה
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קכג :
קתפ א מיי' שם הל"קכו
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קכד :
קתפא ב מיי' שם הל"קכז
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קכה :
קתפב ג מיי' שם הל"קכח
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קכו :
קתפג ד מיי' שם הל"קכט
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קכז :
קתפד ה מיי' שם הל"קל
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קכח :
קתפה ו מיי' שם הל"קלא
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קכט :
קתפו ז מיי' שם הל"קלב
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קל :
קתפז ח מיי' שם הל"קלג
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קלא :
קתפח ט מיי' שם הל"קלד
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קלב :
קתפט י מיי' שם הל"קלה
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קלג :
קתצ כ מיי' שם הל"קלו
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קלד :
קתצא ל מיי' שם הל"קלז
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קלה :
קתצב מ מיי' שם הל"קלח
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קלו :
קתצג נ מיי' שם הל"קלט
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קלז :
קתצד ס מיי' שם הל"קמ
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קלח :
קתצה ע מיי' שם הל"קמא
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קלט :
קתצו פ מיי' שם הל"קמב
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קמ :
קתצז צ מיי' שם הל"קמג
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קמא :
קתצח ק מיי' שם הל"קמד
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קמב :
קתצט ר מיי' שם הל"קמה
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קמג :
קתק ש מיי' שם הל"קמו
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קמד :
קתקא ת מיי' שם הל"קמז
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קמה :
קתקב א מיי' שם הל"קמח
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קמו :
קתקג ב מיי' שם הל"קמט
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קמז :
קתקד ג מיי' שם הל"קנ
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קמח :
קתקה ד מיי' שם הל"קנא
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קמט :
קתקו ה מיי' שם הל"קנב
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קנ :
קתקז ו מיי' שם הל"קנג
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קנא :
קתקח ז מיי' שם הל"קנד
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קנב :
קתקט ח מיי' שם הל"קנה
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קנג :
קתקי ט מיי' שם הל"קנו
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קנד :
קתקיא י מיי' שם הל"קנז
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קנה :
קתקיב כ מיי' שם הל"קנח
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קנו :
קתקיג ל מיי' שם הל"קנט
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קנז :
קתקיד מ מיי' שם הל"קס
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קנח :
קתקטו נ מיי' שם הל"קסא
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קנט :
קתקטז ס מיי' שם הל"קסב
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קס :
קתקיז ע מיי' שם הל"קסג
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קסא :
קתקיח פ מיי' שם הל"קסד
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קסב :
קתקיט צ מיי' שם הל"קסה
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קסג :
קתקכ ק מיי' שם הל"קסו
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קסד :
קתקכא ר מיי' שם הל"קסז
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קסה :
קתקכב ש מיי' שם הל"קסח
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קסו :
קתקכג ת מיי' שם הל"קסט
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קסז :
קתקכד א מיי' שם הל"קע
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קסח :
קתקכה ב מיי' שם הל"קעא
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קסט :
קתקכו ג מיי' שם הל"קעב
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קע :
קתקכז ד מיי' שם הל"קעג
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קעא :
קתקכח ה מיי' שם הל"קעד
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קעב :
קתקכט ו מיי' שם הל"קעה
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קעג :
קתקל ז מיי' שם הל"קעו
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קעד :
קתקלא ח מיי' שם הל"קעז
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קעה :
קתקלב ט מיי' שם הל"קעח
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קעו :
קתקלג י מיי' שם הל"קעט
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קעז :
קתקלד כ מיי' שם הל"קפ
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קעח :
קתקלה ל מיי' שם הל"קפא
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קעט :
קתקלו מ מיי' שם הל"קפב
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קפ :
קתקלז נ מיי' שם הל"קפג
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קפא :
קתקלח ס מיי' שם הל"קפד
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קפב :
קתקלט ע מיי' שם הל"קפה
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קפג :
קתקמ פ מיי' שם הל"קפו
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קפד :
קתקמא צ מיי' שם הל"קפז
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קפה :
קתקמב ק מיי' שם הל"קפח
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קפו :
קתקמג ר מיי' שם הל"קפט
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קפז :
קתקמד ש מיי' שם הל"קצ
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קפח :
קתקמה ת מיי' שם הל"קצא
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קפט :
קתקמו א מיי' שם הל"קצב
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קצ :
קתקמז ב מיי' שם הל"קצג
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קצא :
קתקמח ג מיי' שם הל"קצד
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קצב :
קתקמט ד מיי' שם הל"קצה
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קצג :
קתקנ ה מיי' שם הל"קצו
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קצד :
קתקנא ו מיי' שם הל"קצז
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קצה :
קתקנב ז מיי' שם הל"קצח
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קצו :
קתקנג ח מיי' שם הל"קצט
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קצז :
קתקנד ט מיי' שם הל"ר
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קצח :
קתקנה י מיי' שם הל"רא
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' קצט :
קתקנו כ מיי' שם הל"רב
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' ר :
קתקנז ל מיי' שם הל"רג
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' רא :
קתקנח מ מיי' שם הל"רד
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' רב :
קתקנט נ מיי' שם הל"רה
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' רג :
קתקס ס מיי' שם הל"רו
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' רד :
קתקסא ע מיי' שם הל"רז
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' רה :
קתקסב פ מיי' שם הל"רח
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' רו :
קתקסג צ מיי' שם הל"רט
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' רז :
קתקסד ק מיי' שם הל"רי
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' רח :
קתקסה ר מיי' שם הל"ריא
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' רט :
קתקסו ש מיי' שם הל"ריב
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' ר :
קתקסז ת מיי' שם הל"ריג
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' רא :
קתקסח א מיי' שם הל"ריד
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' רב :
קתקסט ב מיי' שם הל"רטו
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' רג :
קתקע ג מיי' שם הל"רז
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' רד :
קתקעא ד מיי' שם הל"רח
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' רה :
קתקעב ה מיי' שם הל"רט
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' רו :
קתקעג ו מיי' שם הל"רי
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' רז :
קתקעד ז מיי' שם הל"ריא
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' רח :
קתקעה ח מיי' שם הל"ריב
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' רט :
קתקעו ט מיי' שם הל"ריג
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' ר :
קתקעז י מיי' שם הל"ריד
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' רא :
קתקעח כ מיי' שם הל"רטו
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' רב :
קתקעט ל מיי' שם הל"רז
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' רג :
קתקפ מ מיי' שם הל"רח
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' רד :
קתקפא נ מיי' שם הל"רט
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' רה :
קתקפב ס מיי' שם הל"רי
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' רו :
קתקפג ע מיי' שם הל"ריא
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' רז :
קתקפד פ מיי' שם הל"ריב
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' רח :
קתקפה צ מיי' שם הל"ריג
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' רט :
קתקפו ק מיי' שם הל"ריד
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' ר :
קתקפז ר מיי' שם הל"רטו
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' רא :
קתקפח ש מיי' שם הל"רז
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' רב :
קתקפט ת מיי' שם הל"רח
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' רג :
קתקצ א מיי' שם הל"רט
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' רד :
קתקצא ב מיי' שם הל"רי
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' רה :
קתקצב ג מיי' שם הל"ריא
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' רו :
קתקצג ד מיי' שם הל"ריב
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' רז :
קתקצד ה מיי' שם הל"ריג
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' רח :
קתקצה ו מיי' שם הל"ריד
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' רט :
קתקצו ז מיי' שם הל"רטו
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' ר :
קתקצז ח מיי' שם הל"רז
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' רא :
קתקצח ט מיי' שם הל"רח
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' רב :
קתקצט י מיי' שם הל"רט
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' רג :
קתר כ מיי' שם הל"רי
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' רד :
קתרא ל מיי' שם הל"ריא
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' רה :
קתרב מ מיי' שם הל"ריב
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' רו :
קתרג נ מיי' שם הל"ריג
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' רז :
קתרד ס מיי' שם הל"ריד
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' רח :
קתרה ע מיי' שם הל"רטו
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' רט :
קתרו פ מיי' שם הל"רז
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' ר :
קתרז צ מיי' שם הל"רח
טוש"ע יו"ד סי' שלח סעי' רא :
קתרח ק מיי' שם הל"רט
טוש"ע יו"ד סי

כלי גרפין מנן ספס בספס שמגלח מירושלים למגדל עדר כו' וכריס עוזה . משום דמייתין שמא מירושלים ילחת וזוב בהמות היועלות ממנה = זבחים-כה ואיכא לספוקי בכל זבחים שהיו רלויה להם היכך זכר דחזי לעולה מספקא לעולה ולקמן פריך עלה : נקבות וזכרי שלמים . דלחו בעולה ליכא לספוקי : שלמים נפ פוו . בשמיה דילמא שלמים היו והיכי מקריב לה עולה : אמר רבי יוחנן בשעת בבא לחוב בדמיהן עסקינן והכי קאמר חיישינן שמא עולות ורבי מאיר היא דאמר "הקדש במיזד מתחלל" וקדושת הגוף מי מתחלל להדחנן "אין מועל אחר מועל במוקדשין אלא בבהמה ובכלי שרת בלבד כיצד: היה רוכב על גבי בהמה, בא חבירו ורכב, בא חבירו ורכב, בולם מעלו, היה שותה בכום של זהב: בא חבירו ושחה, בא חבירו ושחה, בולם מעלו, ר' יהודה היא הא ר' מאיר, מדרבי יהודה נשמע לרבי מאיר לא אמר רבי יהודה "הקדש בשוגג מתחלל" וקדושת הגוף לא מתחלא לר"ם נמי אע"ג דהקדש במיזד מתחלל קדושת הגוף לא מתחלא? התם לא קא מכוין לאפוקינהו לחולין הבא קא מכוין לאפוקינהו לחולין, אלמא דשמעת ליה לרבי במאיר בקדשי, קדשים בקדשים קלים מי שמעת ליה? א"ל התוא מרבנן ורבי יעקב שמיה קל וחומר קדשי קדשים מתחללים, קדשים קלים לא כל שכן! איתמר נמי אמר ר' חמא *בר' עקיבא אמר רבי יוסי בר' חנינא אומר היה ר"מ הקדש במיזד מתחלל בשוגג אין מתחלל אחד קדשי קדשים ואחד קדשים קלים, וקל וחומר: קדשי קדשים מתחללים קדשים קלים לא כל שכן!

תהדי אמר רב חוקעניה בכח לחוב בדמיהן . פירש בקונטרס לחיכי זה המוליה קבל עליו לתקן כל הספק שעליה ורולה להוליכה לחולין והכי קאמר חיישינן שמא עולות וביבית ב' בהמות חו ב' דמים ויאמר חס זו עולה תהא מחולנת על זו והחתרת תהא שלמי נדבה ואם היתה זו שלמים תהא מחולנת על זו והחתרת תהא נדבה ואם היתה עולה לא נפדין יותר מפאר תנאים ולא עייך לכך פר"י דלעולם קסבר בעלמא דחמימים אינם נפדין כגון דרך מיזל וכבר מיירי בתכוון לגולה ולקטתה מיד המקדים ולוסח בה ולטעת בה וכבר"נ שרי ואחר שהוליכה לחולין עלה בדעתו לחוב בדמיהן כדפריטים: **אין** מועל לאחר מועל . פירש בקונטרס אין מעילה זו אחר זו בקרן אחד של הקדש דכיון שמעל בה הרחטן יולח לחולין אלח בהמה וכלי שרת בלבד דימה דבתוספתא (פ"ג) תניא קדוש של הקדש ביקע בו ובא חבירו וביקע בו כולן מעלו נחטו לחבירו וחבירו לחבירו הוא מעל וחבירו מותר לבקע בו לכתחילה והשתא היכי דמי לאי קדוש כלי שרת כי נחנו לחבירו לאחר לא מעל חבירו הא לאחר מועל בכלי שרת ואם היכה כלי שרת לאחר מועל אלא בהמה וכלי שרת בלבד ויש לומר דלטולם הא אין מועל לאחר מועל אלא בהמה וכלי שרת בלבד דימה דתמרי' הכא מיירי בקדוש שהיכה כלי שרת ולא קאמר מידי דהא דתמרי' הכא דאין מועל לאחר מועל הייט (ב) כשהוא סבור שהכלי של חבירו ואו הוא מחכוין לגולה היכא דנחנו לחבירו כדין שליחים יד בפקדון דהיכא דמחכוין להוליאו מרשות לרשות נקרא נזון על כל הפקדון לפילו לא הוליאן אלא מקצתן אבל היא דחוספתא דקאמר בח חבירו וביקע בו ובא חבירו וביקע בו דכולן מעלו מיירי בכל אד ואד יסבור שהוא שלו ואיט מחכוין להוליאו מרשות לרשות אלא לעשות בו כמלאכה ומשום הכי אמרינן אלא יש לאוקמי בשאין מחכוין להוליאו מרשות לרשות "ונס נמי דסבור שהיא שלו מ"מ מחכוין הוא להוליאו מרשותו לרשות חבירו ולפיכך ס"ל בח חבירו וכבר עליו ובא חבירו וכבר עליו כולן מעלו ואע"ג שמחכוין לגוחלו ולהוליאו מרשות לרשות לאו לא כן מלי לימיל בהמה וכלי שרת לפילו בקדשי בדק הבית ים מועל לאחר מועל היכא דליכו מחכוין להוליאו מרשות לרשות אלא ליהנות ממנו ולהניח כדפריטים אלא לעולם מיירי שמחכוין לגולה ואפ"ה אמרינן דכולן מעלו כדפריטים ולהיכ לחלק בין נהנה מדבר שסבור שהוא שלו לדבר שהוא סבור שהוא של אחרים מהיות דאמרינן (מעילה דף כ.) גבי נטל לחבן לו קורה של הקדש לא מעל כאן נהנה לחבירו

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אימר וכו' כגון קדשי בדק בכית : (ב) תוס' ד"ה אין וכו' דאמרינן בכל דאין מועל לאחר מועל כיים היכא דנחנו לחבירו לא נמי כשהוא סבור שכלי שלו וכו' עגולם כגון שאומא כו' :

קנח א מיי' פ"ו מהל' ספלי המוקדשין הלי"ח ופ"ד מהל' שקלים הלכה ג : קנט ב מיי' ג"ו מהל' מעילה הלי"ב :

נוסח אחר

האם ניתן להוציא קדושת הגוף לחולין (על ידי פדיון)

מכתב

ה' מקורות ואחרונים הגאי נשמע שחולקים בדיני קדושת הגוף לחולין

להלכה כ' אושעיא בגוף שהגאי קדושי בדק הבית יש להם דין מתנאת קדושת האוכלין כדברי כ' אושעיא

מתנותיהם ומתנות של שלמים דשלמים טעונין שתי מתנות וכאן ומעשר מתנה אחת ואין יכול להקריבה חלה עד שיתן ג' עד שיתמומם ואין רצה לתרן שיתתן לה עד שיתמומם ואין יאמר לא שלמים שהם מחוללין על מעות הללו דשני דקדשים קלים חיסם מחוללים היינו כל זמן שהם תמימים משום דמשמע ליה לרבי יוחנן דלא דקתני זכרים עולות ונקבות זבחי שלמים הוי נזיר שמלת הבהמה מלי למיעבד הכי בלח המתנה עד שיתמומם:

דמיירי נמי תודה. וא"ת ואמאי צריך להביא בהמה לחמרא לתודה כתותה עלמה שיעשה זבחי שלמים ימנה ויאמר הם חיסה שלמים שהם תודה ואי משום המתנות הוו עון ואי משום דלא חזו בלילן דשלמים נאכלים לשני ימים ולילה אחד ותודה ליום ולילה ואין מביאין קדשים לבית הפסול ע"כ לא תמצא קשה דמביאין מדקתני בסמוך פסח שלא בזמנו שלמים ותע"ג דפסח חיסו נאכל לאחד ליום ולילה ושלמים נאכלים לב' ימים ולילה אלמא לא חיים מן הלילה וי"ל משום דתודה בעי לחם וא"ת לייתי לחם ויתנה הם היה תודה הבי לחמה והם היה שלמים שהם הלחם שבה הא אין לחם בא נדבה ותולין בעזרה הוא כדלחמרינן בפרק התודה (מנחות דף פ:):

ודילמא לחם הוא. והם תאמר ויתנה בלילן של שלמים דהא חזו במתנות ואי משום שהיכה דשלמים טעונין שמיכה ולחם אין טעון שמיכה הא שמיכה לא מעכבא ואי משום הילה הא קשיא דמביאים קדשים לבית הפסול ים לומר לחין להתנות לחם בשלמים שהרי שלמים טעונין נסכים ולחם אין טעון נסכים ואין לומר שיתנה לנסכים ויאמר הם היה שלמים מוטב והם לאו יהו נסכי נדבה שהרי אין נסכי חובה ונסכי נדבה חזון שנסכי חובה נאכלים ליפלים ונסכי נדבה מזלפין על גבי חיסים": **ודילמא** לחם נזיר והם מטורע הוא. והם תאמר לחם מטורע מיהא יתנה בשלמים שהרי חזון הן בנסכים ים לומר דעיקר קושיא מלחם נזיר והם מטורע נקט לחם לחם נזיר שוב י"ל דבלחם מטורע ליכא למיגרע שלריך ליתן מדמו על בהמת מטורע והכא ליכא מטורע שוב תאמר ה"ל שמשון מקולי דלין לומר שיתנה לחם בשלמים דשמא היום לא לממר יפא בעל הלחם שנאבד הלחם ויביא לחר תחתיו והא ידע שמשון בהמה שיביא חולין לעזרה משום דהוי לחם שנתכפרו בעליו בחתר (ולמיתה) [ולרעייה] חולה והשתא ניחא דלא מלי להקשות מידי אבל בעולה ליכא למיחש להא לם יביא עולה לחרת שהרי עולה כל בהמה: **שלא** בזמנו הוי שלמים. וא"ת כיון דמזהר זהירי בפסח אין לידי פסח שלא בזמנו וי"ל לפעמים הפסח חולה ומפריש לחר לו שמא מיירי בפסח שנשתנו בעליו לי נמי כגון שהפרישו לאחריות שנשבעו לו ונקבע לו שלא לחר מהן ונשתר לחר זמנו: **אשתבח** בת שנתה מאי. אבל לגיל גבי לחם לא מלי למיכתי לחתכה בה שהי שנים מאי לפי שלכל לומר שיהיה מקנה כדרייתא דכל שבחתאת מהם בלחם רועה והם כן מרעה עד שתסתאב והדמים יהו לקיין המוצה אבל בחטאת אין בה מקנה כלל ומשום הכי בעי גמרא ומאי מקנתיה וא"ת לעיל דקתמר זכרים עולות ליחוש דילמא שעירי רגלים ורחלי חדשים שהם חטאות לבוד והם זכרים וא"כ אמאי לא בעי גמרא לעיל כי הכא דילמא חטאות ל"ל דלהא ליכא למיחש דהא לב ב"ד מחנה עליהם שלם נאבדו יהו חולין: **אין** לוקחין בהמה במעשר שני. פירש בקונטרס חון לירושלים משום דכתיב (דברים יד) ונתת הכסף בידך והלכת אל המקום אשר יבחר ה' אלהיך בו ושוב לכתיב (דברים יד) ונתת הכסף בידך והלכת אל המקום אשר יבחר ה' אלהיך בו ושוב

ג) גליון מהאקור הגהה אר' הגהה שנאבדו".
◇ "ר"ל" הילות אמבריות נוספות ל"א יכול לחיות אותו הגהה שנאבדו

ודילמא מעם נזיר הוי מעם מטורע. דכתיב כהן "כבש" כזכר: **כזכר**. כל זמן שהוא לחוי לפסח: **שנה כזכר**. עבר זמנו: **שלמים הוי**. והא מייתי שלמים: **למפי שלכתה**. תירונת הוא לומר למאי הילכתא תניא לפסוקינהו בכבוד ומעבר, למילכינהו במומו שפסק בכור ופסק מעבר נאכלין במומן לבעלים שהרי אין להם פדיון והני נמי לכשנפדו נאכלין במומן

ואוכלן בתורת בכור ומעבר שלין בשחטין בלילין ואין נשקלין בלילה: **תעלם בם שנאמר**. היא דכתיב (ויקרא ה) ונקבה מן הצאן כשבה או שעירה נקבה-(בן שנה) [בת שנתה] היא: **ושחטה בם שני שנים**. וכמה דמתיתין בבת שני שנים עשקינן: **עד בת שנתה לחטאת**. ליגמר דקרא (במדבר טו) לסימנא בעלמא נקט כלומר הם בת שנתה היא מקריבה חטאת: **תעלם פלגא דעבד**. לימלא לאו חטאת היא והיכי קריבה, וקאמר נמי ליכא דחטאת לא קריבה נדבה: **בחטאת כונסם לכיפה ושיל מפס מליליה**. כדין חטאת שחיטה רחויה ליקרב כגון חמס חטאות לחולי לחיהה (חגיגה דף סז.): **לכיפה**. שלא דוקא לו שמא כיפה היתה מתוקנת לכך: **ושיל מפס**. שלין טחנין לה מזוטות: **אין לוקחין בהמות במעות מעשר שני**. חון לירושלים לכתיב (דברים יד) ונתת הכסף בידך והלכת אל המקום אשר יבחר ה' אלהיך בו ושוב

מסי בם ר' יוחנן. בהא דרבי לוסטיא: **וכי לומרים לו לאדם כו'**. דכל בהמות מוכח לחסור לחלה מפיפה שכאמר הם בבהמה הטמאה ופרה בערך ואמר מר (מנחות דף קא.) בבעלי מומין שנפדו הכתוב מדבר, יכול יופדו על מום עובר כו', וה שכת לימלך ונחזר בדמיה נאמר לו עמוד וחטא לחלה מזיד בשביל שמזכה לתקן הקרבתה על בהמה זו: **מלא תמר רבי יוחנן**. הא דלקתני זכרים עולות לא היו ולא דמיהם קריבין בעזרה. **ממתין** לה עד שתומם ומיתי שתי בהמות ומתנה. **אמר מר** ובריס-עולות **לילמא** תודה היא: **דמייתי** נמי תודה, והא בעיא לחם? **דמייתי** נמי לחם **לילמא** אשם הוא: **אשם** בן שתי שנים **ואישתבח** בן שנה, **לילמא** אשם מצורע הוא **אשם** נזיר הוא? לא שכיחי **לילמא** פסח הוא: פסח בזמנו מזהר זהירי ביה [א] ושלא בזמנו שלמים הוא **לילמא** בכור ומעשר גינהו: (ב) למאי הילכתא למיכלינהו במומן **דהבי** נמי במומן מתאכלי **אמר מר** נקבות-זבחי שלמים **לילמא** תודה היא? **דמייתי** תודה, והא בעינן לחם? **דמייתי** נמי לחם **לילמא** חטאת היא? חטאת בת שנתה **ואישתבח** בת שתי שנים **לילמא** חטאת שעברה שנתה? לא שכיח, אשתבח בת שנתה מאי? תניא בן חכיניאי אומר עד בת שנתה לחטאת לחטאת סלקא דעתך? אלא אמר אביי כחטאת-כבונסה לכיפה והיא מתה מאליה/ **תנו רבנן** אין לוקחים בהמה במעות מעשר שני ואם

ואם לקח בשוגג יחזרו דמים למקומם · פי' בקונט' דכופין המוכר להחזיר הדמים דמקח טעות הוא אלמלי ידע שהן מעות מעבר לו היה לוקחה בטריחא ליה מילתא להוליכה לירושלים ומעות הוה ניחא ליה למתוייהנו ור"ת מה קנס הוא למוכר בהך תלתא ליום יחזרו דמים למקום שלקח בשוגג ולקח במקום אחר ביוקר ואמר רבי יהודה במה דברים אמורים במתכוין ולקח תחילה לשם שלמים אבל במתכוין להוציא מעות מעשר שני לחולין בין שוגג בין מזיד יחזרו דמים למקומם ורבי יהודה אומר במזיד קדש אמר רבי אלעזר אשה יודעת שאין מעות מעשר שני מתחללין על ידה ועולה ואוכלתו בירושלים מתקיף לה ר' ירמיה והתי בהמה טמאה עבדים וקרקעות דאדם יודע שאין מעות מעשר שני מתחללין עליהן ותנן אין לוקחים בהמה טמאה עבדים וקרקעות במעות מעשר שני אפי' בירושלים ואם לקח יאבל כשוגגין אלא הבא באשה חבירה עסקינן דידעה אמר מר ואם לקח יאבל כשוגגין ואמאי יחזרו דמיו למקומן הא תנן אמר שמואל כשברח

→ כשוגג . אלמא לקח במעות מעבר שני יחזרו דמים למקום כופין המוכר להחזיר הדמים דמקח טעות הוא אלמלי ידע שהן מעות מעבר לו היה לוקחה בטריחא ליה מילתא להוליכה לירושלים ומעות הוה ניחא ליה למתוייהנו : **במקום** . בירושלים דכתיב (דברים יב) אל המקום אשר יבחר וגו' : **בד"א** . במזיד קאי : **נפה שלמים** . שהן דרך כל בהמות שנקחות בכסף מעבר ליקרב שלמים כדילפינן לה במנחות (דף פב.) "סם-סם": "ונתת שלמים ואכלת שם" ומעבר כתיב "ואכלת שם": **לחולין** . שלקחה לאוכלה חוץ למקום : **בין שוגג** . ולו למתכוין להוליה לחולין קאי דמ"ד לאו שוגג הוא והאי "מתכוין" דקתני במזיד קאי ולכי קתני לקחה לשם שלמים דמזיד דידיה=מתכוין להוליא מעבר לחולין הוא" בין שוגג בין מזיד יחזרו דמים למקומם: **שוגג** מקום דמקח טעות הוא **ומזיד** דקנסי' ליה למוכר כדלמר לקמן "דלמא עכברא גנב ליה מורת נגב" : **במזיד קידש** . דכיון דליכא טעות,משום קנסא לא אמרי' רבנן לדיבטול : **אמר ר' אלעזר** . מתניתין ליכא למיקנסיה כלל דלקח יודעת ט' ולא נתכוונה להוליאו לחולין לכל מוכר זה יודע שהמעות מתחללות על הבהמה ,וחולין הן בידו,ועבר על "לפני עור לא תתן מכשול" (ויקרא יט) דיודע שהלוקח מתכוין ללוקחה בעיניו : **ובלבי בהמה טמאה לאדם יודע בו'** . לתילתא דלאו כאו אזלינן אבתר מיעוטא דמיעוטא דמיעוטא לא אזלינן אבתר למימר כי קתני להו למעות לדעתא למסוקיכוו לירושלים קתני להו ומתני' 'יאכל כעבדו'=הלוקח יקח מעות מעלו ויאמר "כל מקום שהמעות ביד מוכר יהו מחוללות על שלו" ויעלם ויאכלם בירושלים : **אבל מתני' בשאר מביאים שפקיעין דידהו** . שלין מעבר שני מתחלל ע"י קידושי ועולה ואוכלתן לאבל שאם מוכר לא ידע שלין מעבר מתחלל על בהמה טמאה : **כי קתני** . כדלמרן גבי לוקח בהמה טהורה מיד כשברח

→ כשברח

אבל במתכוין להוליא מעות מעבר שני לחולין . פי' בקונטרס שלקחה לאוכלה חוץ לירושלים בין שוגג ללו למתכוין להוליא לחולין קאי לשם כן ללו שוגג הוא והאי מתכוין דקתני מזיד קאי והכי"ק לכל לקחה לשם שלמים דמזיד דידיה מכוין להוליא מעבר לחולין הוא בין שוגג בין מזיד יחזרו דמים למקומם שוגג משום דמקח טעות הוא ומזיד דקנסוהו ליה למוכר כדלמרינן לקמן ללו עכברא גנב ליה מורת נגב ופריך והלמן מנן ר' יהודה לומר במזיד קידש פירוש כיון דטעות ליכא משום דלקח לא אמרו רבנן לדיבטל כי הכא דלמרינן יחזרו דמים למקומם אמר ר' אלעזר מתני' ליכא למיקנסיה כלל דלקח יודעת ט' ולא נתכוונה להוליאו לחולין לכל מוכר זה יודע שהמעות מתחללות על הבהמה ומולין הן בידו ועובר על לפני עור לא תתן מכשול שהרי יודע הוא שהלוקח מתכוין ללוקחה בעיניו כך פירש הקונטרס וקשה טובא מתכוין דקתני מזיד קאי והכ"ק לכל לקחה לשם חולין דמזיד דידיה מכוין להוליא מעבר לחולין הוא בין שוגג בין מזיד יחזרו דמים למקומם שוגג משום דמקח טעות הוא ומזיד דקנסוהו ליה למוכר כדלמרינן לקמן ללו עכברא גנב ליה מורת נגב ופריך והלמן מנן ר' יהודה לומר במזיד קידש פירוש כיון דטעות ליכא משום דלקח לא אמרו רבנן לדיבטל כי הכא דלמרינן יחזרו דמים למקומם אמר ר' אלעזר מתני' ליכא למיקנסיה כלל דלקח יודעת ט' ולא נתכוונה להוליאו לחולין לכל מוכר זה יודע שהמעות מתחללות על הבהמה ומולין הן בידו ועובר על לפני עור לא תתן מכשול שהרי יודע הוא שהלוקח מתכוין ללוקחה בעיניו כך פירש הקונטרס וקשה טובא מעבר שני לחולין להוליא מעות מעבר שני לחולין שהלוקח לא יאכל על בהמתו יחזרו דמים למקומם דמיקנסיה ליה למוכר כדלמרינן בפ"ק דמסכת ע"ז (דף ו:) ושוב קשה דמשמע מתוך פירושו שהבהמה נתפסת בקדושה והמעות נתחללו וכי משום קנס נאמר יחזרו דמים למקומם והמוכר יאכל הבהמה חוץ לירושלים וליכא למימר שיחזור ויאכל לוקח קדושת הבהמה שהרי מעותיו הם תרבי יהודה קיימא דסבר לקוח בכסף מעבר הוי כפדה דלא חליש למפשם פדיון ושוב קשה מלי פריך והלמן מנן ר' יהודה לומר קידש הא לא דמיא כלל דהכא לוקח אמר בפירוש שלא יוליכנה לירושלים אבל הכא התם לומרת שתוליכנו לירושלים לכך פר"י אבל במתכוין להוליא מעות מעבר שני לחולין כלומר שהתנה עם המוכר שלא תחול קדושת המעות על הבהמה אלא המעות יהו בקדושה ועל המוכר להעלותן לירושלים והייט מתכוין להוליא מעות מעבר שני לחולין שהקדושה לא תחול על בהמתו יחזרו דמים למקומם דמיקנסיה ליה למוכר חוץ לירושלים שהרי יודע הוא שהלוקח מתכוין ללוקחה בעיניו כך פירש הקונטרס וקשה טובא מלי לאוכלה בירושלים ויאמר "כל מקום שהמעות ביד המוכר הרי הם מחוללים על אלו : אשה יודעת . פי' קסבר האשל ואשה שייכא נמי במעשר שני יודעת כל הדינין . ואחביה הרי בהמה טמאה דאדם יודע וכו' כלומר טלהו שייכי במעשר ולידיך כל בני אדם יודעים כל הדינים . ושאני הבא באשה חברה כלומר מהמא דאינשי ונשי אע"ג דשייכי בעניינא לא בקיאי בכולהו דינין דהדהוא עלמא ומתני' איירי באשה שלמדה ס"ש כל דיניו . ופירוש לאו בדם טומאתה ומהרהרתה שהיא מפוארת לעצמה ובעלה נשען עליה . כל אשה היא חברה לגבי הא מילתא ואם מטאה את עצמה מדם שראתה שוב אינה יכולה לומר שאותו דם הוא ממכה שיש לה בספור כמו שבארנו פ' תנוקת . ומהרא חזינן בהדיא דבמאי דשייט חדא דינא אית לה עם שאר אינשי דלא נמירי דהא דשאינה חברה דינה שוה עם סתם מוכר שמכר לו בהמה מטאה והכי משמע הך שימה ום"ה איצטריך לאוקומי באשה חברה דה"נ אמרי' גבי לוקח בהמה מטאה טויר . בריייתא . שברח המוכר שהדמים בידו :

ואמאי יחזרו דמיו למקומן הא תנן אמר שמואל כשברח . קשה לר"ת דלמר לקמן (דף נ:) דלוקח עכברא גנב ליה מורת נגב" : **במזיד קידש** . דכיון דליכא טעות,משום קנסא לא אמרי' רבנן לדיבטל כי הכא דלמרינן יחזרו דמים למקומם אמר ר' אלעזר מתני' ליכא למיקנסיה כלל דלקח יודעת ט' ולא נתכוונה להוליאו לחולין לכל מוכר זה יודע שהמעות מתחללות על הבהמה ומולין הן בידו ועובר על לפני עור לא תתן מכשול שהרי יודע הוא שהלוקח מתכוין ללוקחה בעיניו כך פירש הקונטרס וקשה טובא מעבר שני לחולין להוליא מעות מעבר שני לחולין שהלוקח לא יאכל על בהמתו יחזרו דמים למקומם דמיקנסיה ליה למוכר חוץ לירושלים שהרי יודע הוא שהלוקח מתכוין ללוקחה בעיניו כך פירש הקונטרס וקשה טובא מלי לאוכלה בירושלים ויאמר "כל מקום שהמעות ביד המוכר הרי הם מחוללים על אלו : אשה יודעת . פי' קסבר האשל ואשה שייכא נמי במעשר שני יודעת כל הדינין . ואחביה הרי בהמה טמאה דאדם יודע וכו' כלומר טלהו שייכי במעשר ולידיך כל בני אדם יודעים כל הדינים . ושאני הבא באשה חברה כלומר מהמא דאינשי ונשי אע"ג דשייכי בעניינא לא בקיאי בכולהו דינין דהדהוא עלמא ומתני' איירי באשה שלמדה ס"ש כל דיניו . ופירוש לאו בדם טומאתה ומהרהרתה שהיא מפוארת לעצמה ובעלה נשען עליה . כל אשה היא חברה לגבי הא מילתא ואם מטאה את עצמה מדם שראתה שוב אינה יכולה לומר שאותו דם הוא ממכה שיש לה בספור כמו שבארנו פ' תנוקת . ומהרא חזינן בהדיא דבמאי דשייט חדא דינא אית לה עם שאר אינשי דלא נמירי דהא דשאינה חברה דינה שוה עם סתם מוכר שמכר לו בהמה מטאה והכי משמע הך שימה ום"ה איצטריך לאוקומי באשה חברה דה"נ אמרי' גבי לוקח בהמה מטאה טויר . בריייתא . שברח המוכר שהדמים בידו :

כשברח

מתקיף לה ר' ירמיה והלא בהמה טמאה . שהיכא דליכא להחמיל עליה מעות ואפילו הכי קאמר יאכל כעבדו ולא אמרינן לדם מי שהוא יודע שהוא טמא ואפילו הכי קאמר יאכל כעבדו רוצה לומר (ה) והלוקח יקח מעות מעלו ויאמר כ"מ שהמעות ביד המוכר יהו מחוללים על מעות שלו ויעלם ויאכלם בירושלים והקשה רבי יצחק בן אלברשם הא מוקמת לה בשמוך כשברח המוכר וא"כ היאך הוא יכול לאכלם והרי אין לדם מאכל דבר שאין ברשותו כדאמר בפרק מרובה (ב"ק דף סח.) בשמעתא לעטונין דפריך לר' יוחנן דאמר גזל ולא נתייאשו הבעלים שניהם חייבים יכולין להקדיש זה לפי שאינו שלו וזה לפי שאינו ברשותו ופריך מהאי לעטונין שהיו חומרים כל הגלקט מזה יהו מחוללין על מעות הלוו (ג) תלמי דמשוה מחלל להקדש ומצני כל המחלקט ופירש ריב"ם דאין זה תלת קנסא דקנסוהו לוקח לבל לשלם המעות קדושים ביד המוכר והר"י מחיי מפרש שהכל שהלוקח יכול לאכל המעבר ביד המוכר משום דזכות הוא לו לשלם שלא בפניו דהא זכייה מטעם אליחות והיי כמו שליח וכי נמי לאמרינן בגדרים (דף נה:) דבעני הסח התורם מחלו על תבירו דעת בעלים לו לא מי לאמרינן זכות הוא לו וזכין לאדם שלא בפניו או דילמא ניחא ליה לאיתם למיעבד מלוה בממוניה ועד כאן לא מיבעיא ליה הסח שלא משום דאמר ניחא ליה למיעבד מלוה בממוניה אבל היכא דלא שייך כי הסח עבדינן זכותיה לאבל בהאי לעטונין לעולם אימא לך דלא ניחא ליה

כשברח פי' היה לו לומר עבדים: **הא** לא ברח **קנסינן למוכר**. כמו ההוא דלעיל דתמר יחזרו דמים למקומם שהוא קנסא למוכר שרוצה למכור בהמתו חון לירושלים דקנס הוא כשתחזור לו:

ונקנסיה לוקח. פירוש אי אפשר כשברח ולא ברח קנסינן לוקח ולפירוש ר"מ פריך שפיר יכשבטל ולפירוש ב"ק מתני' בשלא ברח ולא למכור קנסינן לוקח שהרי המוכר יוצאין לחולין על ידי הלוקח לכל לפי ריב"ח קשה מאי פריך תלריכה מוטב לקנוס המוכר להוליא לחיסור מידו מלקנוס הלוקח ויש"ר לחיסור ביד המוכר כלומר המעות שלא נתחללו ושמא יכלכם חון לירושלים דכסבור נתחללו וי"ל לדלריכה לכי פריך ויקנסיה ללוקח אילך לבית המוכר ויחמר לו המעות שהן קדושין בידך תהא קדושתן על מלו ותו יצאו לחולין:

מסתברא כל היכא דאיכא לחיסור קנסינן ליה. פירוש והייט המוכר שהרי המעות למעבר ברשותו הוי קיימת ולפיכך קנסו ליה שיחזרו דמים למקומם והייט שלא מכר בהמתו וזה דוחק לפירוש ריב"ח דפירש לעולם המעות שביד המוכר קדושים מקדושת מעבר ולריך להעולמן לירושלים ת"ל מלרכה זכות הוא לו מהא דתמרן יחזרו דמים למקומם דמוד ג שיחזור לו בהמתו מלהעלות דמיו לירושלים לכל לפירוש הר"ם ניחא לך זה קשה לפירוש הקונטרס לעיל דפי' גבי לכל מתכוין להוליא מעות מעבר שני לחולין דהמעות יצאו לחולין והבהמה קדושה ועלה קאמר יחזרו דמים למקומם וחם כן לפי סברת זו הוי ליה למקנסיה לוקח לעיל דכשבטל כנגדו בירושלים שהרי החיסור הוא ביד המוכר וחם חאמר לעיל דקאמר גמרת דקנסוהו לוקח ויחכל כעבד מלי קנס הוא זה כי עמי לאמר יחזרו דמים למקומם לריך הלוקח להעלות המעות לירושלים וי"ל דהקנס הוי מזה דמסתמא נקח הבהמה ביוקר ממעות מעבר שני ליפסד עלמו מלעלות לירושלים וכשנאמר לו שיכלכל כעבד בירושלים והמקח יהיה שלו יהיה לו הפסד גדול בלקיחת הבהמה שלקח:

המקדש בעבלה כו' חיסה מקודשת. פירוש לפי שחיסור הגחה וה"מ לאמר חיסה מקודשת מה שרי ליעשות ממנו שלח כדרך שהגחתו כלאמר כף' כל שעה (פסחים דף כה:) ויש לומר בכהן מייירי דליכא שוה פרוטה שלח כדרך הגחתו חי עמי יש לומר דמייירי שפיר דליכא שוה פרוטה לח שלח כדרך הגחתו מ"מ כיון שהגחה שכורה שים לה ליעשות דרך הגחתן ואיו כן לח כמכה דעתה והיי *מקח טעות ואם תאמר ואחמי לח חציב בהך מחני' פיגול ונוחר ומחמ ויש לומר דבקדשים לח קח מיירי והח דלח חציב חמן בפסח משום דקסבר כרבי יוסי הגלילי דשרי בהגחה בפרק כל שעה (פס דף כג.) והי דלח חציב עבודת כוכבים משום דלח שייך במיחני מקודשת שהרי עבודת כוכבים חופסת דמיה וחציבות חחר הביטול: **מנין** שלח יגבה בו. חע"ג דחמרינן "לח יהיה" לחשמועינן שלח יגבה דס"ד דשרי משום דחזותה לחו ומינטרך לחשמועינן שלח יהיה דמעתה לח קנה דשרי דלח"ה ולח יגבה] דמוכלה חותו קמ"ל דחסור בכל ענין וכדרך שהגחתו חבל שלח כדרך שהגחתו חותו כ

בפרה כתיב הכא בקדשים . דכתיב (דברים כא) כפר לעמך ישראל וקדשים למטרין בהגאה שהרי מועלין בהן תימה דבכריתות (דף ו.) מפיק ליה מועברא שם שם תהא קבורתה וי"ל דתרוייהו לריכי דאי משום כפרה ה"א דוקא מחיים למורה בהגאה כמו קדשים אבל לאחר עריפה מותרת כיון שנעשית מצוה להכי לעמוך ועברו שם ואי מועברו שם לתוך ה"א דוקא לאחר עריפה למורה בהגאה אבל מחיים לא להכי לעמוך כפרה אי נמי יש לומר דהאי דכתיב הכא כפרה כתיב בה לא עיקר דרשה היא דהכי קאמר קדשים שהיא עיקר לדקה להכא הוי מועברו שם" :

משעת שחיטה . פי' ומשלחת מכירתה עד הזילוח ואין לפרש משעת שחיטה בשחוטה ומשלחת ליכא לאוסורי כלל דהא מצא לעולי מלוה דמשמע דתרוייהו : **מי** איכא גבול לאחריה . דאין היא יכולה לחזור ולהיות מותרת : **כל** . לשון הוא : **נאמר** . לשון הוא : **מיבעיא** . ולמה לי קרא למיסרא בשלמא להיתרא דשלוחת לישנך קרא ,אלא לאיסורא דשלוחה למה לי : **ושלחים** שחיטה ומכשרים לה . עם שאר עבודות ואת נמי מתכשר לאחר גמר מלוה : **מריפה** . פסולה למיסרא מלוה דכתיב חיות (ויקרא יא) : **ומשלחם מריפה** . קס"ד כשבדקם בסימנים נמלאת שנטרפה בשחיטה דאי נטרפה מעיקרא כגון ניקב קרוס של חזה לא שחטינן רגליה לא שייך למיתני "ומשלחת": **יקח** וכו' **נשים** . אין לריך להביא שחיט אחרות : **ושרשוהו מופרט כשנפש** . דקס"ד שחיטה היא דאסרה לה ואת לא שחיטה היא : **שלמי מופרט כשנפש** . דילמא בשעת קיחה רלויה היתה והיכן הותר לאוסרה : **שנמצאת** **מריפה כבני מעיים** . דכשעת קיחה לא היא חזיא ולא חל עלה לאוסר : **ר' יעקב אכר שחיטה שלישי רלוי** . למלוה שמה שחיטה לאוסרה : **מחיים לא מיבעיא** . דאי איסורא במלי פקע לאיסורה : **הגי מתני** . סבירא להו דקרא למיסרא מיבעיא **ומשנה** . דבי רבי ישמעאל דילוף מכשיר ממכפר **סבירא ליה** דמיבעיא **מחיים** כמכפר : **ולימוד** **מנה** . "וזה אשר לא תאכלו" לרבות את המשולחת : **לא מיבעיא** **שחיטה** . לאוסר עולם :

מוקצה

הגהות הב"ח
(ה) גב' משמע לקיחה קיחה קיחה משנלה פרופסה. ד"ס אחצה וכו' קרוס של חזה לו מאחצו וכו' שחיטה ולא מוקצה :

ע"ז מה: **לא מצינו** *בעלי חיים שאוסרים **מחקקלה** רב שמואל בר רב יצחק,ולא,הרי מטגלה ערופה ובכריתות (דף כה.) משמע דילפינן טגלה ערופה ויש לומר דמשולחת גריך למילף ליפורים מטגלה ערופה דמה טגלה ערופה לאוסרה לכל הפחות משנת עריפה לף ליפור דמשולחת לאוסר דשייך בה ושייט על כרחך מחיים קודם שנחלכחן ויכון דלאכחן לאוסרה מחיים קודם שפיר ליף התם טגלה ערופה דלאכחן מחיים מליפור המשולחת ואחר כך ילפינן ליפור השחוטה דלאכחן לף מחיים דהייט משנת טגלה לקיחה מטגלה ערופה :

הרי

כפרה . כפר לעמך ישראל וקדשים אפילו בהגאה : צפורי מצורע מכשיר בחוץ לעיר ועברו שם ואי מועברו שם לתוך ה"ת לוקה לאחר עריפה לאוסרה בהגאה לכל מחייה לא להכי לעמוך כפרה אי נמי יש לומר דהאי דכתיב הכא כפרה כתיב בה לא עיקר דרשה היא דהכי לעמוך דלמא מלי למימר דהאי דכתיב כפרה כתיב בה לא עיקר דרשה היא וכי תימא מאי נפקא לן מינה כפרה כתיב בה כקדשים מלא עיקר לדקה להכא

[ע"ז כט: תוס' ד"ה אלא, ע"ז כה: ד"ה מיד ועד]

[ועי"ע תוס' ע"ז כה: ד"ה כפרה ונתוך סב. ד"ה מיד ועד]

[פסחים כח:]

[ופ"ע תוס' כריתות כב. ד"ה מנחי היא]

ע"ז מה: *את' לא דריש *כדתניא שמעון העמסוני אומרי לה נחמיה העמסוני היה דורש כל אתין שבתורה ביון שהגיע °לאת ה' אלהיך תירא" פירש ,אמרו לו תלמידיו רבי כל אתין שדרשת מה תהא עליהם?אמר להם כשם שקבלתי שכר על הדרישה כך קבלתי על הפרישה עד שבא רבי עקיבא ולימד "את ה' אלהיך תירא" לרבות תלמידי חכמים :

ע"ז כט: [זבחים פו:]

[מנחות ל.]

[מנחות ל.]

[מנחות ל.

הרי רובע וגרבע בעדים דבעלי חיים ניהו ומסירי . להכי נקט עדים דלא על פי עד לחד לו על פי בעלים חיים מסורין להדיוטן ואם תאמר לפי' כ"מ דמפרש דשור הנסקל אפי' בהגלה כל זמן שהוא מי לגלג עד לאחר שנסקל וכן גמי קאמר ברובע וגרבע אם כן קשה מהכא דאמר דבעלי חיים מסורין בהגלה לף מחיים ולפי זיתוחו לא מזכר כאן הגלה כלל אלא ה"פ לא מיבע בעלי חיים להסירי כלומר שהוסיר הכתוב עלה לשומתו כדי לאכול הבשר ופריך הרי רובע וגרבע דבעלי חיים ניהו ולא הוסיר הכתוב עלה לשומתן כדי לאכול הבשר אלא ליגמוך מסם כל זמן שהם חיים ולפי תומר :

כל שעומד תוך הטיר ויוצקים תוך לחומה . פי' הקונטרס דבשדה לא מצי שיומ דבעינן ושלח על פני השדה להכי בעי בשלמ בשעה שנכנס לתוך העיר ויוצקים תוך לחומה . מדלפיר "ושלח את הלפור החיה אל תוך העיר" מכלל דעומד בעיר ומשלמה אל החוץ דאי בעומד תוך לעיר מאי "ושלח אל תוך העיר" ממנו לעיר" ליכא מי מעיקרא קומש שיומ שמי התם קיימת : **רבא אמר** . סברא הוא שמשומרת מותרת אלא למדה התורה שלח לתקלה שתהא למכשול עון וילכדנה אלא "לרבות את המשולחת" לתמרן לעיל "לרבות את שלחה"

פ"ל כו'. כיון דלחיתרבו הכי מיירייהו לענין לחיסור שחיטה שחיתרבו נמי לענין לכילה כתמימים: **ולי אמה מטליך לכלב וכו'**. והכי משמעי חולין מיניה דלולו הלי קרא מיירי בבשר היולא חוץ ממילתו כגון טובר שהוליא את ידו בשחיטת שמו ילפינן לה (חולין דף פח.) מהלי קרא לחיסורא "ובשר בשדה" כגון שיצא בשר תורה אור

הראים ליקרב, מנין לרבות בעלי מומין? מרבה אני בעלי מומין שבן מין (ו) (המכשיר) ומנין לרבות את הרזה? מרבה אני את הרזה שהיא בשחיטה כבהמה, מנין לרבות את העופות? ת"ל ושחטו, ושחט אותו, ושחטו אותו. לא ישחוט ואם שחט ישליכנו לפני כלבים? תלמוד לומר לכלב תשליכון אותו אותו אתה משליך לכלב "ואי אתה משליך הולין שנשחטו בעזרה אשכחינהו מר יהודה לרב יוסף ולר' שמואל בריה דרבה בר בר חנה, דהוו קיימי אפיתחא דבי רבה אמר להו תניא המקדש בפסח חמור, בבשר בחלב ובחולין שנשחטו בעזרה ר' שמעון אומר מקודשת וחב"א אינה מקודשת אלמא *חולין שנשחטו בעזרה לר' שמעון לאו דאורייתא *ורמינהו ר"ש אומר חולין שנשחטו בעזרה ובן חיה שנשחטה בעזרה אישתיקו, אתו לקמיה דרבה, אמר להו "*פלגא" אוקמינכי הב"ע כגון שנשחטה ונמצאת טריפה ור"ש לטעמיה *דתניא השוחט את הטריפה וכן השוחט ונמצאת טריפה זה וזה חולין בעזרה ר"ש מחייב בהנאה וחכמים אוסרים: מכרן וקידש בדמיהן מקודשת: מנלן? מדגלי רחמנא בעבודת כוכבים "והיית חרם כמוהו" כל ישאתה מהייה הימנה הרי הוא כמותו, מכלל דכל איסורים שבתורה שרו, ונילף מינה: אשתו דהוה עבודת כוכבים ושביעית שני כתובים הבאים כאחד *וכל שני כתובים הבאים כאחד אין מלמדין עבודת כוכבים ושביעית דאמרן שביעית מאי היא? יובל היא קודש תהיה לכם" *מה קודש תופס את דמיו אף שביעית תופסת דמיה, אי מה קודש תופס את דמיו ויוצא לחולין אף שביעית תופסת דמיה ויוצא לחולין? תלמוד לומר "תהיה" בהוייתה תהא, כיצד: לקח בפירות שביעית בשר אלו ואלו מתבערים בשביעית, בבשר דגים, יצא בשר נבלתו דגים, בדגים יין, יצאו דגים נבלתם יין, ביין שמן, יצא יין נבלתם שמן, הא כיצד *אחרון אחרון נתפס בשביעית ופירי עצמו אסור} הנאה למאן דאמר אין מילמדין אלא למאן דאמר מלמדין מאי איכא למימר? אמשום דרם הוא וכתיב "יובל היא" היא אין, מידי אדרינא לא: **מתני'** "המקדש בתרומות ובמעשרות ובמחנות ובמי חטאת ובאפר (ג) (חטאת) הרי זו מקודשת ואפילו ישראל: **גמ'** אמר עולא "טובת הנאה אינה מבטלת איתיביה רבי אבא לעולא המקדש בתרומות ובמעשרות ובמחנות במי חטאת ובאפר פרה הרי זו מקודשת ואפילו ישראל א"ל "הבא בישראל שנפלו לו טבלים מבית אבי אמו כהן וקא סבר "מחנות שלא הורמו כמי שהורמו דמיון. בעא מיניה ר' חייא בר אבין מרב הונא *טובת הנאה: ממון או אינה ממון אמר ליה תניתוה המקדש בתרומות ובמעשרות ובמחנות במי חטאת ובאפר פרה הרי זו מקודשת ואפילו ישראל א"ל "ולאו אוקימנא בישראל שנפלו לו טבלים מבית אבי אמו כהן, א"ל

אלמא חולין שנשחטו בעזרה לאו דאורייתא. ור"ת היא משמע דלחיכא לחיסורא דרבנן דהכי משמע ליפתא ור"ל היכי מקדש כהן והתמר כד בפ"ק דפסחים (דף ז.) דהמקדש מן' שעות ומעלה ותפילו בחיתי קרדנייתא דלחיכא לחיסורים לגמ מדרבנן לין משמע לקדושין ור"ל דהתם היכא מיהא שעות דלוורייתא לפי מה שפי' ר"ת התם אבל הכא ליכא לגמ לחיסורא דרבנן ולפי' הקונטרס נמי לא קשה מידי למסקנת דהא לפילו לר"ת ליכא מקודשת: **ובן** חיה שנשחטה בעזרה. וע"ל דלוורייתא] נפרפים כדמוכח פרק כיסוי הדם (חולין דף פה:) דקתמר התם גמ"ל דחולין שנשחטו בעזרה לחוורייתא. ייטו דנזיקין חיה לחנו בהמה וימת מה דקתמר וכן חיה לגמ לי לתמרת לגו לחוורייתא מלי וכן חיה היא גופה לחיכא לגמ לדרבנן ולחן גגזול: **ושני** כתובים הבאים כאחד אין מלמדין. תימה היכי הוו כתובים הבאים כאחד בכמה דוכתי *ולא בעינן שיהא כל אחד יכול ללמוד ול"ת לחכתי לי לא כתיב עבודת כוכבים לא הוה ילפינן דיגא דעבודת כוכבים משביעית שהרי לחיכם שיש בשביעית לחמרן לחמרן נתפס והרלמוים יולחים לחולין וכעבודת כוכבים (ע"ז דף נד:) לחיכא למיגר דליפין ולפילו למחן דלחמר לחיפי לחוורין ולפילו למחן דלחמר לחיפי חולין מוחרים לחכתי לגי הוי כשביעית שהלחרון נתפס והרלמוים יולחים לחולין וכעבודת כוכבים (ע"ז דף נד:) לחיכא למחן דלחמר לחיפי ולפילו למחן דלחמר לחיפי ח

מימרו מי מערה . פי' בקונטרס מים סרוחים וכתב דמק לפרש כן דמי לפרש מי מערה ממש כלומר מכונסים ואינן מים חיים ואמן מים חיים בטיון ואפרו אפר מקלה פירוש שעבר על דברי תורה דכתיב (דברים ז) רלה למדתי תחכם תוקים ומשפטים מה אני בחכם לך לחטם בחכם וזה שעשה בשכר עבר על דברי תורה ומקרא ממש לא נפקא ליה להא לא שמעינן מיניה היכא דעבד בשכר דלא מהני לחכמתא בעלמא הוא דלא מהני מהכי לפיכך דיעבד :

הדרן עלך האיש מקדש

האומר . והלך וקידשה לעצמו מקודשת . ות"ק מה חידוש יש כאן פשיטא ויש לומר דמיירי כגון דאמר הבלית לאחת בשעת קדושין פלוני שלחני לקדשך לו ובאותך כך אמר לה הרי את מקודשת לי והיו יודעה לקידשה לעצמה לחל"כ לא היתה מקודשת לו ואשמועינן חידוש דאפילו הכי דאמר לה דקאמר לי לעולם מצלתו קאמר כמ"ל דלא לקדושי

(ע"ב) א"ל הוצאה את, איכסיף,הוא סבר-משמעתא קאמר ליה, א"ל הכי קאמינא רב אסי דהוצל קאי כותיך,נימא *כתנאי "והתנהב טבלו של חבירו משלם לו דמי טבלו של חבירו דברי רבי ר' יוסי בר' יהודה אומר אינו משלם אלא דמי חולין שבו מאי לאו בהא קמיפלגי דמר סבר טובת הנאה=ממון ומר סבר טובת הנאה אינה ממון? לא,דכולי עלמא טובת הנאה אינה ממון והכא בטבלים שנפלו לו מבית אבי אמו כהן-ובמחנות שלא הורמו כמי שהורמו דמיין קמיפלגי "מר סבר "כמי שהורמו דמיין ומ"ם לאו כמי שהורמו דמיין ואיבעית אימא דכולי עלמא "כמי שהורמו דמיין-וטובת הנאה אינה ממון והכא בדשמואל קמיפלגי דאמר שמואל "*דזיטה אחת פוטרת את הכרי "דמר אית ליה דשמואל ומ"ם ליה דשמואל ואיבעית אימא דכולי עלמא ליה להו דשמואל והכא *היינו מעמא דרבי דקנסוהו רבנן לגנב ואיבעית אימא דכולי עלמא ליה דשמואל והכא היינו טעמא דרבי יוסי בר' יהודה דקנסוהו רבנן לבעל הבית דלא איבעי ליה לשהויה למיבליה /*תנן המקדש בתרומות ובמעשרות ובמחנות במי חמאת ובאפר פרה דבי זו מקודשת "(אלא) על פי ישראל "רבי מנחם" המנסל שכר- לדון, דיניו בטלים, "להעיד, עדותו בטלה, "להוות ולקדש, מימיו מי מערה ואפרו אפר מקלה "אמר אביי לא קשיא באן "בשכר הבאה ומילוי באן בשכר הזאה וקידוש דיקא נמי דקתני הבא "במי חמאת ובאפר פרה" וקתני התם "להוות , ולקדש "שמע מינה :

הדרן עלך האיש מקדש

האומר 'לחבירתו 'צא וקדש לי אשה פלונית' והלך וקדשה לעצמו מקודשת לשני 'וכן *האומר לאשה 'הרי את מקודשת לי לאחר שלשים יום 'ובא אחר וקידשה בתוך שלשים יום מקודשת לשני-בת ישראל לכהן תאכל בתרומה. *מעכשיו ולאחר שלשים יום' ובא אחר וקידשה בתוך שלשים יום 'מקודשת ואינה מקודשת' בת ישראל לכהן-או-בת כהן לישראל לא תאכל בתרומה: **גמ'** "האומר לחבירו צא וקדש "*תנא **כמה שעשה עשוי אלא שנהג בו מנהג רמאות** ותנא דידן הלך "נמי דקתני-הלך ברמאות. מאי שנא הבא דקתני "האומר לחבירו" ומאי

סופה לפ סוף מכר משמטת קמחר ליה . מלמד שאם נתן לו מעות עכשיו ולא קנה מכח כה לי כמי שקנה משעה שנתן ולפני (סוטה דף כג.) : **לימא כהנאי** . טובת הנאה ממון הוא ואינה ממון : **מצלם לו דמי טיבלו** . לקח דמי תרומה ומעשר שבו : **אלא דמי חולין שבו** . לכל בתרומה ומעשר לאחר ליה לגלו בעל דבריה דתם וכשיבא כהן גם הוא לגובעו ידחקו ויאמר לו לך תחכה כי אם לכהן אחר : **ס"ג לפ"ש וכן"ל** [ועיין שם נפי' בכלים] **מוכח בפרק המעכר** [עי' פ"ג]

שמחנות אלא קמיפלגי . וכגון שנפל לו טבל זה מבית אבי אמו כהן כמי שהורמו דמיין וזכה לחבי אחר בתרומה ומעשרות שבו שלקח מעשר לחשון לכהניה מדקסיהו עזרא לעיל : **ורבי יוסי סבר נלו כמי שהורמו דמיין** . ולריך לשוכה לחתן לכהן ולין לו כהן אלא פוחה הגלה והיא לינה ממון : **ולפ"ש לימא כמי שהורמו דמיין ומוכח פנלה לינה ממון** . וכבא ללו דנפלו [עיין נד: נדרים פב. מולין קנ: מבוא כ. כתובות יג. ב"ב קנ: ע"ז עה: ד"ה וקבכר]

ע"ז עב: הולין קנ: [בכא זג:]

נדרים פה. ע"ז

[עיין יבמ:]

[שם. ע"ז]

מוספתא דינמות פ"ב

קנמוסו נגנב . שלא תהא תרומה אלו ממון שלין לו תובעים ומעלה חומה בשבורות הטומל שבכרו לזון דינו בעלים להזות ולקדש ממינו מי מערה ולפרו אפר מקלה : **לזוה ולקדש** . טעמה לינה בשבורות הטומל שבכרו לזון דינו בעלים להזות ולקדש ממינו מי מערה כלומר אפילו הכי אינה מקודשת מלמד שבעלים לינם לו לכהן אלא לאחר שנתערבו בשאר מים ונתבטלו ברוב : **מי מערה** . מרומים הם : **אפר מקלה** . אפר פרה אפר הבא מן הקלוי בכאש וא"כ היאך מקודשת: בשכר הבאת האפר או הכלים ממקום למקום או מילוי הכלים יכול לישתל שבכר דמילתא דפרתא היא ולא רמא עליה רחמנא ושרי למשקל אגרא כ"פ ר"ש ואיכא פ"ד הטעם אין זה עיקר המצוה : באן בשכר הזאה וקידוש שאין בו פרוה ושבר ליטר המצוה הוא נוטל ומה אני בהנם אף אתה בהנם . א"נ שהוא עיקר המצוה לאיזך פירושא אחר ליקח שבר . איכא מאן דמפרש דמחני' מתוקבא שקדשה בשבר שחביא לה הכלים והאפר והעיקר שקדשה במי חטאת שהיו לו שלא הסיח דעתו מהם וכן שהיה לו אפר פרה שאם יכול ליקח שבר הבאה ומילוי כ"ש שיכול למכבר ואינו מחייבר ליתנם לה [בהנם] וכן נראה דעת הר"ם שחביא לי' תשובה ושמעינן מיהא שאין לאדם ליקח שבר מטצות ואם יש לו פורה בה מהבר כפירוש ר"ש : **בליק פירקא**

האומר מקודשת לשני : שלחו קדישי ראשון והרי היא אשת איש . תאבל בתרומה אם נשאת[א"נ]לרין תורה שארוסה אבלה בתרומה דבר תורה : מקודשת ואינה בקדושת וצריכה גם משניהם : לא תאבל שמא לאו קודשין הן . ובה

גליון הש"ם

גמ' מר סבר כמי שהורמו . ע' סוס' בבא מהחת דף קכג ע"ב ד"ה ומבכר ובע"ש :

תום' ר"י הזקן

כמי שהורמו דמיין ובבכורות ג' אלו הן הלוקין נמי אינק רבא דכמי שהורמו דמי לכל דבר שהוא מן התורה דקאמר ס ח י צ ה דאורייתא וכו' כדאיתא התם וכן פסק הר"ם : הגיהו שכרו . פשטה בבכורות פ' עד כמה : להזות . על הפאה : ולקדש . כשנותן אפר פרה בתי המאת הרי קידוש : מי מערה . סרוחים שאינן שוים : אפר מקלה . אפר פרה אפר הבא מן הקלי באש וא"כ היאך מקודשת: בשכר הבאת האפר או הכלים ממקום למקום או מילוי הכלים יכול לישתל שבכר דמילתא דפרתא היא ולא רמא עליה רחמנא ושרי למשקל אגרא כ"פ ר"ש ואיכא פ"ד הטעם אין זה עיקר המצוה : באן בשכר הזאה וקידוש שאין בו פרוה ושבר ליטר המצוה הוא נוטל ומה אני בהנם אף אתה בהנם . א"נ שהוא עיקר המצוה לאיזך פירושא אחר ליקח שבר . איכא מאן דמפרש דמחני' מתוקבא שקדשה בשבר שחביא לה הכלים והאפר והעיקר שקדשה במי חטאת שהיו לו שלא הסיח דעתו מהם וכן שהיה לו אפר פרה שאם יכול ליקח שבר הבאה ומילוי כ"ש שיכול למכבר ואינו מחייבר ליתנם לה [בהנם] וכן נראה דעת הר"ם שחביא לי' תשובה ושמעינן מיהא שאין לאדם ליקח שבר מטצות ואם יש לו פורה בה מהבר כפירוש ר"ש : **בליק פירקא**

הנהות הב"ח

(ע) רש"י ד"ה ול' יוסי וכו' ומהטעם שלח טומנו לזון כטומנו דמיין:

(כ) (כ"ה)-טומנו דמיין, היכי מיקדשה הא אין ל בתרומה חלוק טובת הנאה ואפילו נפלו לו בטבלים מבית אבי אמו כהן לכל הפחות דלמריכן כמי שהורמו דמיין ופלוגתייהו בטיבלו דלחי מלריטיה מתרלת מחני' כדאיתא לעיל ודברי הכל : **קנמוסו נגנב** . שלא תהא תרומה חלוי ממון

מלמד שאם נתן לו מעות עכשיו ולא קנה מכח כה לי כמי שקנה משעה שנתן ולפני (סוטה דף כג.) : לימא כהנאי . טובת הנאה ממון הוא ואינה ממון : מצלם לו דמי טיבלו . לקח דמי תרומה ומעשר שבו : אלא דמי חולין שבו . לכל בתרומה ומעשר לאחר ליה לגלו בעל דבריה דתם וכשיבא כהן גם הוא לגובעו ידחקו ויאמר לו לך תחכה כי אם לכהן אחר : ס"ג לפ"ש וכן"ל [עי' פ"ג] מוכח בפרק המעכר שבי פ"ג

שמחנות אלא קמיפלגי . וכגון שנפל לו טבל זה מבית אבי אמו כהן כמי שהורמו דמיין וזכה לחבי אחר בתרומה ומעשרות שבו שלקח מעשר לחשון לכהניה מדקסיהו עזרא לעיל : **ורבי יוסי סבר נלו כמי שהורמו דמיין** . ולריך לשוכה לחתן לכהן ולין לו כהן אלא פוחה הגלה והיא לינה ממון : **ולפ"ש לימא כמי שהורמו דמיין ומוכח פנלה לינה ממון** . וכבא ללו דנפלו [עיין נד: נדרים פב. מולין קנ: מבוא כ. כתובות יג. ב"ב קנ: ע"ז עה: ד"ה וקבכר]

ע"ז עב: הולין קנ: [בכא זג:]

נדרים פה. ע"ז

[עיין יבמ:]

[שם. ע"ז]

מוספתא דינמות פ"ב

קנמוסו נגנב . שלא תהא תרומה חלוי ממון שלין לו תובעים ומעלה חומה בשבורות הטומל שבכרו לזון דינו בעלים להזות ולקדש ממינו מי מערה ולפרו אפר מקלה : **לזוה ולקדש** . טעמה לינה בשבורות הטומל שבכרו לזון דינו בעלים להזות ולקדש ממינו מי מערה כלומר אפילו הכי אינה מקודשת מלמד שבעלים לינם לו לכהן אלא לאחר שנתערבו בשאר מים ונתבטלו ברוב : **מי מערה** . מרומים הם : **אפר מקלה** . אפר פרה אפר הבא מן הקלוי בכאש וא"כ היאך מקודשת: בשכר הבאת האפר או הכלים ממקום למקום או מילוי הכלים יכול לישתל שבכר דמילתא דפרתא היא ולא רמא עליה רחמנא ושרי למשקל אגרא כ"פ ר"ש ואיכא פ"ד הטעם אין זה עיקר המצוה : באן בשכר הזאה וקידוש שאין בו פרוה ושבר ליטר המצוה הוא נוטל ומה אני בהנם אף אתה בהנם . א"נ שהוא עיקר המצוה לאיזך פירושא אחר ליקח שבר . איכא מאן דמפרש דמחני' מתוקבא שקדשה בשבר שחביא לה הכלים והאפר והעיקר שקדשה במי חטאת שהיו לו שלא הסיח דעתו מהם וכן שהיה לו אפר פרה שאם יכול ליקח שבר הבאה ומילוי כ"ש שיכול למכבר ואינו מחייבר ליתנם לה [בהנם] וכן נראה דעת הר"ם שחביא לי' תשובה ושמעינן מיהא שאין לאדם ליקח שבר מטצות ואם יש לו פורה בה מהבר כפירוש ר"ש : **בליק פירקא**

האומר מקודשת לשני : שלחו קדישי ראשון והרי היא אשת איש . תאבל בתרומה אם נשאת[א"נ]לרין תורה שארוסה אבלה בתרומה דבר תורה : מקודשת ואינה בקדושת וצריכה גם משניהם : לא תאבל שמא לאו קודשין הן . ובה

מקודשת ואינה מקודשת . למיסה לחשוכה למיסה חלת חם כן נתן החמר גט, ולחלה החר לחשוכה עד שיחגו שניהם גט וכגתרת פלוני בה ומפרש טעמא : **כת שלחו נכסו נת מחכל בתרומה** . שמת חיכן קדושין וזר פוטל בקדושין לת בת כהן מן התרומה : גמ'

גבי ומאי שנא התם. בפ' האיש מקדש: **דקתני 'לאומר לשלוחו'.** לח וקדש לי לחתם פלוני במקום פלוני והלך וקדשה במקום אחר היכא מקודשת-מאי שנא התם דקתני 'לשלוחו' משלאמרו לשם כך נקנו והכא נקט 'אחרי' שלאמרו לשם כך קנאה תם ייקדמן לו במקום פלוני דלך מלאה: **ורמבי.** הוי מצלת"ל טרח "הוי תורה אור לבקשה לי במקום אחר" ולא במקום דעתיה לשוויה שליח ללאו בחותו מקום: **מרחם מקום טוב לו.** לח מצלאה שם קדשתה לי שם ואיני מוצריך למקום אחר ומיהו לח עבד עבד: **לח יכנוס ניהליה.** לח רלו ליחנה לעורך בנו: **ומקשין מיבעי ליה לאודועי.** להולית עלמו מן מכהג רמחות: **כתנא דמלימי.** בקשה של בעלי זרוע היתה ולח יעימו לכל חדם לקנות קרקע [לעיל מח: וש"נ] לחלקם: **מפסך בפסיפי מרעא.** ממזר עליה לקנותה: **קנייה.** קבל עליו סיפר דברי לעקתו לר' זירל: **לרגל.** כשדומיין בהלכות הרגל הין מקבלין פני הרב: **פני המפסך במרלה.** ממזר חמרים לזכות בה מן ההפקר לו ביחנגה לו בעל הבית: **נקרל רבט.** שיורך למי מביהו: **לח סוף ידעינן.** מרב גידל מחטחק בה: **דמרעא קמייתא.** זו היל לי רחשונה שלקחתי מעולם: **ולח מפקינן מיניה.** לימה סימן טוב שימכור לחד מקחו הרחשון: **מרעא דרבנן.** ההפקר לחלמידים: **ומ"ש שנחלקו סמעות.** בחוך ל' יום הכי בעו קידושין למיחל ליחנייהו למעות המקדם בשלוה היכה מקודשת: **ולמו לפקדון דמו.** דעימת המקדם בשלוה היכה מקודשת: **ולמו לפקדון דמו.** דעימת חס לח בחייב בה שום פרוטה היכה מקודשת כדלמר בהחים מקדם (לעיל דף מז.) המקדש לי בפקדון והלכה ומלחתו שנגנב לו שנחלב חס נחייב בו שום פרוטה מקודשת כו': **לחולחה ניהנה.** מקמי דעימתי קידושין וכי לחר לה המקדש לי בה לחו דיליה היל ולחו מידי יהיב לה לבל לחו לו ניהנו לה להוליחן ממנו: **מבלי** לח ע"מ שחמקדש בהן ולבסוף כי חלכה דיליה לבלה ולכי מטת זמנן מקדש: **ומוכרה בפ.** בחוך ל' לחמרה לי לפקדון בהן: **כיעל חס עד שלח פרס כיעל.** לחומר לשלוחו לח ומכרם ומחר ובטלו מלהיות שלומו לו בפניו לו שלח בפניו: **דבי מעשה דמו.** ולח"ם שלח חלן מיד היו מעשה מיהח לחול לחר שנעשים **והלח דקבי ליה דיבור** משעה דלאו מעשה ממש הוא: **וסגיט בשליח.** רבותח דמתוטיקן לע"פ שלח יהח לחריו לשם כך חלח שפגע בו ולמר לו הרי בעל ולח לחרינן [גיטין לב: קדושין לב:] לעשורי בעלמך קח מכין וכסי מפורשים בפ' השולח: **כל כמה דלא מטת גיטא.** ליל החשה לאו מידי הוא: **יורדין לידי טומלה במחשבה.** כגון גוללו כליס לחמר בבכל טומלין (חולין דף כה.) כל שעתיד לטוף לשבן ולגרר ולחמר החם לחכמי מסרון מלחכה הוח וטהוריס וחס מיבד עליה שלח לטוף ושלח לשבן בהכלחיתו מחשבה זו לידי גמר מלחכה מכלן ולהבח: **ואין טוען טומלתן.** משקבלוה: **שלח בשינוי מעשה.** שיעשה בה מעשה לקלקלם שיפברם חו ינקבם וכן עד שלח יקבלו טומלה חין טוען מעשה עד שיהחיל לטוף לשבן ולגרר: **מעשה**

ובמ"ש [מגילה כח. חולין מה:] **ומוכרה בפ.** בחוך ל' לחמרה לי לפקדון בהן: **כיעל חס עד שלח פרס כיעל.** לחומר לשלוחו לח ומכרם ומחר ובטלו מלהיות שלומו לו בפניו לו שלח בפניו: **דבי מעשה דמו.** ולח"ם שלח חלן מיד היו מעשה מיהח לחול לחר שנעשים **והלח דקבי ליה דיבור** משעה דלאו מעשה ממש הוא: **וסגיט בשליח.** רבותח דמתוטיקן לע"פ שלח יהח לחריו לשם כך חלח שפגע בו ולמר לו הרי בעל ולח לחרינן [גיטין לב: קדושין לב:] לעשורי בעלמך קח מכין וכסי מפורשים בפ' השולח: **כל כמה דלא מטת גיטא.** ליל החשה לאו מידי הוא: **יורדין לידי טומלה במחשבה.** כגון גוללו כליס לחמר בבכל טומלין (חולין דף כה.) כל שעתיד לטוף לשבן ולגרר ולחמר החם לחכמי מסרון מלחכה הוח וטהוריס וחס מיבד עליה שלח לטוף ושלח לשבן בהכלחיתו מחשבה זו לידי גמר מלחכה מכלן ולהבח: **ואין טוען טומלתן.** משקבלוה: **שלח בשינוי מעשה.** שיעשה בה מעשה לקלקלם שיפברם חו ינקבם וכן עד שלח יקבלו טומלה חין טוען מעשה עד שיהחיל לטוף לשבן ולגרר: **מעשה**

ומאי שנא התם *דקתני "האומר לשלוחו"? הכא רבותא קמ"ל ותתם רבותא קמ"ל: הכא רבותא קמ"ל דאי תנא שלוחו הוה אמינא שלוחו הוא דהוי רמאי דסמכה דעתיה סבר "עבד לי שליחותי" אבל חבירו דלא סמכה דעתיה אימא לא ליהוי רמאי, **התם רבותא** קמ"ל דאי תנא האומר לחבירו הוה אמינא חבירו הוא דכי קרשה במקום אחר אינה מקודשת **הסבר לא מרח** אבל שלוחו דמרח אימא *מראה מקום הוא לו, קמ"ל. **בגין דאיהו** אזיל לקדושי ליה איתחא לבריה, קדישה לנפשיה, והתניא מה **שעשה עשוי אלא שנתנו בו מתנה רמאום** *לא יהבוה ניהליה איבעי ליה לאודועי: סבר אדהכי והכי אתא איניש אחרינא מקדש לה **רבה בר בר חנה** יהיב ליה זוזי לרב אמר: זבנה ניהלי להאי ארעא, אזל זבנה לנפשיה והתניא *מה שעשה עשוי אלא שנתנו בו מתנה רמאום *באגא דאליבי הוה: (ו) (ליה) לרב נהגי ביה כבוד לרבה בר בר חנה לא נהגי ביה כבוד, איבעי ליה לאודועי: סבר אדהכי והכי אתא איניש אדרינא זבין לה. רב גידל הוה מהפיך בההיא (מדיי) ארעא אול רבי אבא זבנה אול רב גידל קבליה לרבי זירא אזל רבי זירא וקבליה לרב יצחק נפחא אמר ליה המתן עד שיעלה אצלנו לרגל, כי סליק אשכחיה אמר ליה עני אצלנו לרגל, כי סליק אשכחיה אמר ליה עני מהפך בחררה ובא אחר ונטלה הימנו מאי? אמר ליה *נקרא רשע, ואנא מר מאי טעמא עבד הכי? א"ל לא הוה ידענא, השתא נמי ניתבה ניהליה מר, א"ל זבוני לא מזבנינא לה דארעא קמייתא היא ולא מסמנא מילתא אי בעי במתנה נישקליה, רב גידל לא נחית לה *דכתיב *ישונא מתנות יחיה רבי אבא לא נחית לה משום דהפיך בה רב גידל, לא מר נחית לה ונלא מר נחית לה ומיתקריא *ארעא דרבנן*; וכן האומר לאשה התקדשי לי כו': 'לא בא אחר וקדשה בתוך שלשים' מתו רב ושמואל דאמרי תרוייהו *מקודשת *ואע"פ *שנתאכלו הפעות, מאי טעמא? הני זוזי לא למלוה דמו ולא לפקדון דמו: לפקדון לא דמו פקדון ברשותא דמרא קא מתאכלי והני ברשותא דידה קא מתאכלי למלוה לא דמו מלוה להוצאה ניתנה, הני בידמל ומבטל דיבור אתיבתר' יוחנן לריש לקיש אמר 'חוזרת אחי דיבור ומבטל דיבור' ביחמל, אם עד שלא חרם ביטל אין הרומתו חרומה והא הבא דדיבור ודיבור הוא וקאתי דיבור ומבטל דיבור? שאני נתינת מעות ליד אשה דכי מעשה דמו ולא אתי דיבור ומבטל מעשה. *אתיבת' השולח גט לאשתו והגיע בשליח או ששלח אחריו שלח ואמר לו גט שנתתי לך בטל הוא והא נתינת גט ליד שליח דכי נתינת מעות ליד אשה דמי וקתני דרי זה בטל? התם נמי כל כמה דלא מטא גיטא לידה= דיבור ודיבור הוא אחי דיבור ומבטל דיבור אתיבתר' ל"ר יוחנן *כל הכלים יורדין לידי טומלתן במחשבה ואין עולים מידי טומלתן אלא בשינוי מעשה

(מדיי) לקמלמר ליה דקח פסקת להיותני ועוד לומר כיצד מלינ לבין ב"ח כל ר"ח דמיריי בדג מח שכן דרך הליינים להסיח במלודות דג מח והדגים מתלפפים סם סביב לוטו הדג וכיון שזה פירש מלודתו התילה וע"י מעשה שעשה זה מתלפפים סם סביב ודלי לם היה מביהו פורש הוה כלילו גוזל לו ויכול לומר לו חוכל לעשות כן במקום לחר ומכלן גרלה בגמ' ל"ר יחק' שלמור לחלמד להסכיר עלמו לבעל הבית עיש ו מלמד לחר בביתו כל זמן שהמלמד בביתו שמלמד שהוח שכיר עד יך המלמד במקום לחר להשתכר עד לם ילא לומר בעה"ב לחין לרלוו לעכב המלמד שלו לבל עד שכר בעה"ב שהמלמד לחר יכול בע"ה לחר לשכור לוטו מלמד עלמו ואין יכול לומר לו הבעה"ב לך ושכור מלמד לחר דיעמת ליה לין לרלוי שלח לזה שהרי כמדומה לי שזה יעמוד בני יפה ממלמד לחר: מיד

לקדושי מיחמת לבריה. ומיירי דחרלוי מרלי קמיה ושמיק דמשמי לבי שלים חמר לעיל (דף מה:) דלח מיחק חיפס דלמוייה שלים חמר לעיל (דף מה:) דלח מיחק חיפס **עני** המהפך בחררה וכל לחר ונטלה כו'. פי' בקונטרס דמיירי בחררה של הפקר ושמה מהל דחינן בעפים לוטקין (ב"מ דף י.) כלה לח המלילה ונפל לו עליה לו שפירש עליהו עליה, וכל לחר ונטלה הרי היל שלו וכן הל דקחמר החם (שם) מי שליקט מקלת הפחה ופירש עליהו עליה מעבירים לוטו הימנה ולחמלי עני מפסך בחררה הוח ולחומר ר"ח דחיסור למפסך דנקט הכל לח שייך חלח דוקח בחררה טעני להרויח בפירות לו בחררה לקנות דבר לחר וחבירו מקדים ושוה והוי דומיא דרב גידל ומ"ש קלמר דנקט רבט כי ממה שעשה עשוי לח זכה בזה לח יעמוד לחברת ומיהו שמה יחפור ילך ויפסכר במקום לחר לבל לח יהיה החרה המפקך להפקך ליכל חיסור לחם לח זכה בזה לח יעמוד לחברת ומיהו שמה יחפור (ב"ב דף כח:) דקחמר החם ממחיקין מן הדג כמלח ליכל הדג לח"ם שהוח של המקך ושרלה להחם הייט טעמח מפני שהוח יודך לזומנתו כי היכי דקחמר החם (שם) לחי בר מבוהה לחוקי רימח ולחח בר מבוהה ולוקי בהדיה מני לעכובי עליה לקמלמר ליה דקח פסקת להיותני ועוד לומר כיצד מלינ לבין ב"ח כל ר"ח דמיריי בדג מח שכן דרך הליינים להסיח במלודות דג מח והדגים מתלפפים סם סביב לוטו הדג וכיון שזה פירש מלודתו התילה וע"י מעשה שעשה זה מתלפפים סם סביב ודלי לם היה מביהו פורש הוה כלילו גוזל לו ויכול לומר לו חוכל לעשות כן במקום לחר ומכלן גרלה בגמ' ל"ר יחק' שלמור למלמד להסכיר עלמו לבעל הבית עיש ו מלמד לחר בביתו כל זמן שהמלמד בביתו שמלמד שהוח שכיר עד יך המלמד במקום לחר להשתכר עד לם ילא לומר בעה"ב לחין לרלוו לעכב המלמד שלו לבל עד שכר בעה"ב שהמלמד לחר יכול בע"ה לחר לשכור לוטו מלמד עלמו ואין יכול לומר לו הבעה"ב לך ושכור מלמד לחר דיעמת ליה לין לרלוי שלח לזה שהרי כמדומה לי שזה יעמוד בני יפה ממלמד לחר:

ה א טוס"ע חס"ע סימן לה סעיף י:

ו ב מיי' פ"ו מהלכות מכירה הל' י יח סמג עשין פב טוס"ע מ"מ סימן קפו סעיף ב:

ז ג מיי' שם ופ"ע מהל' גיטין הל' יז טוס"ע שם סי' רלו סעיף ג:

ח ד מיי' פי"ב מהל' זכייה הל' יז טוס"ע מ"מ סי' רמח סעי' ה:

ט ה ו מיי' פ"ו מהל' גיטין הלכה י סמג עשין מח טוס"ע חס"ע סימן מ סעיף ג:

[כספר תכידים סימן תתסע"ו לחיכה רב עפרם]

י ז מיי' פ"ד מהלכות תנוחות הל' ט טוס"ע חס"ע סימן קמה סעיף ו:

יא ח מיי' פ"ו מהלכות גירושין הל' עח סמג עשין נ טוס"ע חס"ע סימן קמה סעיף עו:

יב ט מיי' פ"מ מהל' כלים הלכה י:

נוסח ת"ק
מעשה עת ר' ינינ
ור' אבא ברבי יוסי
ר' יוחנן בן ר' אבא קאמר

תום' ר"י הזקן

ובת כהן לישראל לח תחכל שמא קדושין הן ואירוסין פוסלים ולא מחכלין: לא יחבוה ניהליה. לח היו רוצים לחתה לבנה: איבעיא ליה לחודועי. להבן קודם שיקדשנה להוליא עצמו ממנה ומחות חמות: חמור לעשות כן: בחנא דחלימי. בקנה של בעלי זרוע היתה ולא היו מניחים לקנות קרקע חלח לחדם שהיה נושב בעיניהם: לחודועי. שלא הניחו לו לקנותה בשבילו קודם שיקחנה: מחפך עליה. לקנותה: קבליה. סיפר תלינתו לרגל. בשהוליח"ר בהלכות בת"ב: נא בא אחר לקבל פני הרב: חוכרה. עונה. פר"ש מחור לוכות בת מן ההפקר או שיחננה לו בעל הבית ע"ב. ולא נהירא דהא חנן בפיחה פ"ד נפל מקנה פיחה ווכקה על השאר חין לו בה כלום. יום ומנגן - נפל לו עליה או פירס עליהו עליה מעבירין חמה חיטני בירושלמי חנה בפיחה חני בשם ובחוספחה חני בשם מחיר קינסין חיכו ומוליחין הימנו חת התלוש ואת המחובר. ליוחנן = חזנרת דהפקר חירי חלא בהברה דהחיא כי הח נונוע בפפקינן לה מיניה. חלא חזנרת דומ"ח דקך עובדה שוכעה לקנותה חו שיעשתכר עם בעל הבית כי כוחות כדי שיחסרנם ובא חחר ועשה מה שהיא היה משתרל לעשות עם בעל הבית זה נקרא רשע. ומיהו חין ר' יוחנן ור"ל קוטיות על ר' יוחנן

מוציחין חותה מידו: דשע. שיורד לחי חברו: קמייתא. ראשונה שלא קניתי מעולם ואם חטכרנה חינו סימן טוב: חרעא דרבנן. הפקר לתלמידים: מהו. דין חלו הקדושין: ואע"פ שנתחבלו כל המעות. יום וכי בעי למיהל הני קדושין ליחנהו למעות בעולם חפ"ה מקודשת: לח למלות דחינה מקודשת ולח למקדון שחם חין בפקדון שוה פרוטה בעין חינה מקודשת. פלות להוליחה ניתנה ולחו דידיה היה ולח יהב לה מידי. וחורה בה תוך שלשים יום שחמרה בפני שנים חו חפשי חוך ל' יום פשיטה שלח נגמרו הקדושין וחינה זקוקה ליבם והוה מוחר בקרובותיה. חתי דבור דחשלוח ופבול דיבור דמקדשה בקידושין ולף דחיכח מעשה וכו'. וכדיבור הוח מביה.

ז) נכחה דל"ל ומבטל דיבור דמקדשה בקידושין ולף דחיכח מעשה וכו'. וכדיבור הוח מביה.

מיד מחשבה מיהת תפיק. תימה ליפרוך נמי גבי תרומה לעיל (ד"ו ד:) דקתמר לס עד שלא תרם ביטל לון תרומתו תרומה לבל לס מחשבה ביטל תרומתו תרומה ותפילו תרם הלית במחשבה דהא תרומה ניטלת בתומד ומחשבה לחמה לא מהני ביטול ו"ל דמחשבה דתרומה היה יולע דכמעשה דמי דכתיב (במדבר יח) ונחשב לכם והוי כלילו תרם בידים ותפילו מעשה ליטו מועיל תפילו תרם לחמ"ב כלילו לחר מחשבה הלית לבל גבי טומחה לון המחשבה ממחתו לבל מביחתו לידי תורם קלקל טומחה ותוחה הבחה יכולה להחבטל דהבל מודים דע"י המעשה מחבטלת ג"כ מחשבה מחשבה: **לא** קידשה עלמה ומזרע בה מהו. גרחה לפרש "וחזרה בה" בלח לחיירחה לשליח דלי לחרה לשליח לון לומי שחקדשי פשיטה לשיטה מקודשת לחתו מהוס לחחרה לו חיהוי לי שליח לקדשי לח מלי מחזרת: **אם** ביטל עד שלא תרם כי'. הכח לח מלחי לחלטיל שחי נחיטה מעות ליד לחחה דכמעשה דמי הייט מהוס דהכח ליכח נחיטה מעות שלח ביטל דיבור לבד: **מתורת** גט לח בטלים. פי' משקחמת חיטו מחכוין לבטל לחת השליח ולפי זה לח לחמר בפירוש לחי מבטל הגט עלמו שהוח בטול ופסול לגרש בו, ופריך הגולה (ניתין דף נב:) גרים "ניטל גופיה מי קל בטל" משמע שחין הגט מתבטל ולריך לפרש לחמה שבור שהגט יכול ליפסל בביטול ולח היה לשכי הוח כמו מעות שחין מתבטלות דמלחר דהגט כמוך כהלכתו חיט יכול לבטלו ולח ילמה יחזור ויגרש בו: **תפילו**

מעשה מוציא מיד מעשה ומיד מחשבה מחשבה אין מוציאה לא מיד מעשה ולא מיד מחשבה בשלמא מיד מעשה לא מפקה דלא אתי דיבור ומבטל מעשה אלא מיד מחשבה מיהא תפיק? שאני מחשבה דטומאה דכי מעשה דמי וכדרב פפא *דרב פפא רמי כתיב °כי יתן וקרינן כי יתן "היא כיצד כי יתן דומיא דכי יתן מה יתן דניחא ליה אף יתן דניחא ליה רב זביד מתני להא שמעתתא אהא דיכן היא שנתנה דשות לשלוחה לקדשה והלכה היא וקדשה את עלמה: אם שלה קדמן, קידושיה קידושין, ואם של שלוחה קדמן אין קידושיה קידושין לא קדשה את עלמה וחזרה בה מהו? רבי יוחנן אמר חזרה ור"ל אמר אינה חזרה ר' יוחנן אמר חזרה אתי דיבור ומבטל דיבור ר"ל אמר אינה חזרה לא אתי דיבור ומבטל דיבור אתיביה רבי יוחנן לר"ל ביטל אם עד שלא תרם ביטל אין תרומתו תרומה אמר רבא הכא במאי עסקינן כגון שקדם בעל הבית ותרם את בריו דהוה ליה מעשה אתיביה ריש לקיש (ג) כל הכלים יורדים לידי טומאתן במחשבה ואין עולין ממומאתן אלא בשינוי מעשה מעשה מוציא מיד מעשה ומיד מחשבה מחשבה אינה מוציאה לא מיד מעשה ולא מיד מחשבה בשלמא מיד מעשה לא מפקה לא אתי דיבור ומבטל מעשה אלא מיד מחשבה מיהא תפיק? א"ל שאני מחשבה דטומאה דכי מעשה דמי וכדרב פפא-דרב

פפא רמי כתיב "כי יתן" וקרינן כי יתן' הא כיצד כי יתן' דומיא דיתן' מה יתן' דניחא ליה אף יתן' נמי דניחא ליה אתיביה רבי יוחנן לר"ל הישלוחה נמי לאשתו והניע בשליח או ששלח אחריו שליח ואמר לו גט שנחת לך בטל הוא הרי זה בטל תיובתא דר"ל, תיובתא, והילכתא כוותיה דר"י ואפילו בקטיחא ואע"ג דאיכא למימר שאני נתינת מעות ליד אשה דכמעשה דמי אפילו הכי אתי דיבור ומבטל דיבור, קשיא הילכתא אהילכתא: אמרת הילבתא ברבי יוחנן וקיימא לן *הילכתא כרב נחמן: דאיבעיא להו מהו שיחזור ויגרש בו רב נחמן אמר *חזר ומגרש בו רב ששת אמר אינו חזר ומגרש בו, וקיימא לן הילכתא כוותיה דרב נחמן "נהי דבטליה מחורת שליח מחורת גט לא בטליה "מקודשת לשני: אמר רב 'מקודשת לשני לעולם ושמואל אמר מקודשת לשני עד ל' יום, לאחר ל' יום פקעי קידושי שני וגמרי קידושי ראשון, יתיב רב חמא בר חסא וקא קשיא ליה: קידושי שני במאי פקעי? אמר ליה רב יוסף: מר אמר מהני לה וקשיא ליה, רב יהודה אמר אפילו מחני לה ולא קשיא ליה מעכשיו ולאחר שלשים יום וכו' אמר רב 'מקודשת ואינה מקודשת לעולם ושמואל אמר "מקודשת ואינה מקודשת אלא עד ל' יום, לאחר ל' פקעי קידושי שני וגמרי קידושי ראשון לרב מסתפא ליה אי תנאה הואי לשמואל פשימא ליה דתנאה הואי, ובפלוגתא דהני תנאי *דתניא מהיום ולאחר מיתה גט ואינו גט דברי הכמים רבי אומר כהה גט ונימא *רב 'הלכה כרבנן ונימא שמואל 'הלכה כרבי? צריכא: דאילו אמר רב 'הלכה כרבנן הוה אמינא הדרתוקה קאתי אבל בא דלקרובה קאתי אימא מודה ליה לשמואל דתנאה הואי ואי אמר שמואל 'הלכה כרבי הוה אמינא בתם תם אבל בא דיש קידושין לאחר ל' אימא מודי ליה לרב, צריכא: אמר אביי ולטעמיה דרב בא אחד ואמר להרי את מקודשת לי מעכשיו ולאחר עשרים יום ל' יום" ובא אחר ואמר להרי את מקודשת לי מעכשיו ולאחר עשרים יום ובא יום אם לא לקדשה לחר בניחים לחמ חזרה לחי לקדשה מעכשיו לחמת דילמת הוי בחזרת וימלך בחוך שלשים יום קמשמע לן: **ולעטמיה דרב** - דמספקא ליה בחזרה ומלחה בת לחר ולחמר מעכשיו ולחר עשרים שכלו של שני בחוך של ראשון ואם לרחמן חזרה הוי לרחמן דהא דמני קידושין שני חלין לחר ל' יום ולחר עשרים שכלו של שני בחוך של ראשון חזרה הדר ביה ממעכשיו: ובא

תורה אור

מעשה מוציא מיד מעשה ומיד מחשבה מחשבה אין מוציאה לא מיד מעשה ולא מיד מחשבה

מעשה מוליח מיד מעשה. החחיל לשוף ביטל מהם חורם נמר מלחכה לשם כלי בין שירד להו ע"י מעשה שהחליטן וגילה דעתו שלין מחוסרין עוד חיקון בין שירד להו ע"י מחשבה. מחשבה לינה מוליח. חיבב עליהן לשוף לשבן לחר שהחיל שוף לשבן לין יולחין מידי מחשבתן הרחשונה: דכי מעשה דמי. דרחמנה קרייה מעשה דכחיב "כי יתן" והייט בידים ולט"ג דמחשבה בטלמת הוח דחפילו נפלו ממילח וניחח ליה הוי הכשר ומיקרי כי יתן: לפה מעשה. דרבי יוחנן ורים לקים: וכן היה שנחנה כו'. מעשה היה לקמן בפ' בחרה: ותזרה בה. בין בפני עלים בין שלח בפניו: לינה מזרם. ולקמן מוחבינן ליה מהח דהשולח גט: ותפילו בקמייחא. גבי מחני' לח בח לחחר וקידשה וחזרה בה' קי"ל הילכחח כר' יוחנן דחמי דיבור ומבטל דיבור: **מפו** שיחזור ויגרש בו. כגון לחחר שלחר גט שנחתיך לך בטל הוח: נעוצ. לין בפעלן לחחר ל' שהרי ניחן לה זמן לחול בחוך ל' היינו כולן פעוין מקידושי רחשון: ושמואל אמר כו'. לקמן פריך עלה רב חסדא: **מר** 'לריכא'. דמחני' לחת לחמר "מעכשיו" מחני לה לחת פלוגחח ומשום הכי קחני ליה לחר מחי דקחני ליה: **מקודשת ולינה מקודשת לעולם**. ותפילו לחחר שלשים עומדת בספק קידושי שניהם ותלורה לשניהם בלח גט כלחו: ושמואל אמר. כלחו יום חחד כדמפרש טעמח לקמן: חינה בספיקה חלח עד שלשים יום שמח ימות הרחשון ולח יגמרו הקדושין ומלחו קדושי שני חיילי לרחשון לח חיילי: **מספקא ליה**. דמפרש: **מספקא ליה**. דחי "לחחר שלשים" לח בח מלחי לחזור בו, חו חם לח לחזור כי בחוך ל' יהיו קדושין מעכשיו: **אלא** ממילח דקחמר "מעכשיו" ולקחמר "חיני חומר מעכשיו חלח התקדשי לי לחחר ל' חילכך לעולם היח בספיקה **דלמ אלא מנלה** קידושי דלחמן חיילי קידושי שני לח חיילי: **ונם מזכה הוי** קידושי שני חיילי לרחשון **לשמואל פשימא ליה דתנאה הוי**. חילכך כל ל' יום הוי קידושין חלוין שמח יחזור בו, ומ' ולילך גמרו: **גט וחינו גט**. מספקא ליה הח' "ולחחר מיחה" הי חלינהו מהיום יהיה גט חם לחמות ולבשיעור נמלח גט למפרע מחותו יום **עזרא** הוי וחזר בו ממיהו" ולחמר "זה ניתן לחחר מיחה" ולח חמר כלום לחין גט לחחר מיחה לכיון דמיחי היכי מלרם: **כוס גט**. דחמלה הוי: **אחם**. הוח דחיכח לספוקי ולמימר מזכה הוי משום לרחמוקה חחי וקחה בעיניו לרחקה ולגרשה **ולהכי** הדר ביה ממעכשיו "לכל דלקרובה קחמר כל מה דמלי למיקרוה מלרכ לה וכי חמר "לחחר שלשים" לח הדר ביה ממעכשיו: **אחם**. הוח דחמר חגלה הוח ולח חזלה דחדם יוחד לחין גט לחחר מיחה ומילי דכלי לח עביד חינש דחמר: **לכל אחם**. דיש קדושין לחחר ל' יום חם לח לח לקדשה לחר בניחים לימת חזרה בחוך ל' ויימלך בחוך שלשים יום קמשמע לן: **ולעטמיה דרב** - דמספקא ליה בחזרה ומלחה בת לחר ולחמר מעכשיו ולחחר עשרים שכלו של שני בחוך של ראשון ואם לרחמן חזרה הוי לרחמן דהא דמני קידושין שני חלין לחר ל' יום ולחר עשרים שכלו של שני בחוך של ראשון חזרה הדר ביה ממעכשיו:

ג) גמ' כל הכלים יורדים לידי טומאתן במחשבה ואין עולין ממומאתן אלא בשינוי מעשה מעשה מוציא מיד מעשה ומיד מחשבה מחשבה אינה מוציאה לא מיד מעשה ולא מיד מחשבה

הגהות הב"ח

(ה) גמ' לימיכים ליש נקים לרבי יוחנן כל הכלים:

ד) גרסה דנ"ל כאן שקידושין לא נגמרו לו חזרה הוי כדפירשנא וכו' דקידושי שני קידושין ושמואל סבירא ליה ותפילו תנאה הוי מ"מ הבעל לימו יכול לחזור בו.

יב א מיי' פ"ו מהל' טומאת לוכלין הל' ג סמג עשין נמו:

יד ב מיי' פ"ב מהל' מיאות הלכה ד סמג עשין מח טוש"ע חא"ח סימן לו סעיף ז:

טו ג מיי' שם הל' ג טוש"ע שם סעיף ו:

טז ד ה מיי' פ"ו מהל' נירושין הלכה טו סמג עשין נ טוש"ע חא"ח סימן קנח סעיף סו:

יז ו מיי' פ"ו מהלכות מיאות הל' יח סמג עשין מח טוש"ע חא"ח סימן מ סעיף ב:

יח ז מיי' שם הל' יב טוש"ע שם סעיף ג:

יט ח מיי' פ"ט מהל' נירושין הל' יד סמג עשין נ טוש"ע חא"ח סימן קמה סעיף ג:

רשום ר"י הזקן

וכן היא שנחנה רשות בפ' בחרה. ולהאי לישנא סבר ר"ל דלא אתי דיבור ומבטל דבור נרידה: מנא שיחזור ויגרש בו. כשאומר לשליח נם שנחתיך לך בטל הוא: מחורת נם לא בפליח בהאי לישנא כמו שבארנו פרק השולח. בגמ' פקנו. דהא כשחלין קדושי ראשון אשת איש נשורה היא. מר רב חסדא. אורישא דלא אמר מעכשיו: אי חנאה חני. האי ולאחר ל' יום כלומר התקדשי לי מעכשיו אם לא אחזור בו מקודשת היא לו משעה ראשונה אי חזרה הוי שחזר בו מעכשיו דקאמר ואינו רוצה שיחלו הקדושין עד אחר ל' יום ויכול לחזור שהרי לא נתן לה הכסף עד שחזר בו ואי חזרה הוי מקודשת לעולם מעכשיו. ושמואל אמר אינו בזה הכסף אלא ל' יום שמא ימות הראשון ולא יצחו הקדושין ונמלא קדושי שני הלין למפרע עכ"ל ר"ת. ולהאי פירושא האומר לאשה הרי את מקודשת לי מעכשיו ולאחר שלשים יום וכו' אחר ונדשה כתוך ל' יום חשב"מ פת או חזר בו הראשון בתוך ל' יום מקודשת לשני דאלמא מילחא למפרע קדושי ראשון לא חזו אז מת כמו שנראה מלשון ר"ש לשמואל דאמר תנאה הוי אם מת ראשון תוך שלשים יום הרי קדושי שני קדושין אלמא יכול לחזור בו והר"ם ז"ל כתב בפ"ו שצריכה נם משניהם אפילו תוך ל' יום אלמא ראשון לא סני ליה בחזרה תוך ל'. ונראה שפי' תנאה הוי דה"ק לה קדושי נתהלו מהאידנא מנמר לא נמנמרא עד לאחר ל' יום והויא מקודשת בהאי לישנא לראשון הוך ל' ונם אינו יכול לחזור בו משעה ראשונה נתן לה הקדושין שלא יגמרו עד לאחר שלשים יום וכן נמי אם מהה היא חוך שלשים יום הוא מוהר בקדושיה שהקדושין לא נגמרו ה). ושמואל ס"ל דחנאה הוי הילכך הקדושין חלרין כל שלשים שאם יסות קדושי שני הרי קדושין. או חזרה הוי כדפרישנא שחזר בו מעכשיו דקאמר ולא רצה שיהולו עד לאחר שלשים ומקודשת לשני לענין ביחום אם מת הראשון חוך שלשים ויש לו את פשוטה מן החליצה ומן היבום שאין כאן קדושין כלל ואם קדשה אחר אפילו קודם שמת כחמה דקדושי שני קדושין. לשמואל פשיטא ליה דחנאה הוי דאפילו חנאה הוי הבעל יכול לחזור בו. דהני חנאי כניסין כתי: בין ל' ליום

ה) נרחה דנ"ל כאן שקידושין לא נגמרו לו חזרה הוי כדפירשנא וכו' דקידושי שני קידושין ושמואל סבירא ליה ותפילו תנאה הוי מ"מ הבעל לימו יכול לחזור בו.

וכן אחר ואמר מעכשיו ולאחר עשרה · והיכא דאחר לא סם קדשה סתם הוחיל ולא בא אחר אחריו מה לי ולאחרון אלא סידרה נקט ומשנה: מי תורה דבתרא הוו קידושין · אלא בא אחר אחריו וגמרו קידושין לאחר עשרה (ה): **הפי ליישנא משמע תנאה ומשמע תורה** · שמי לשנות במשמע יש לומר כן לשון תנאי ויש לומר כן לשון תורה ואיכא למימר להאי תנאה ולהאי תורה ואיכא גיטה מכל חד וחד אלמא קנות לאחרה מכוין ואלו אל שני ואפי לתנאה ליכוין ואלו קיימין ואין אל לשון וחל ואל אחרון קידושין ובניע גיטה מאלמני אלמא למימר דקמא תנאה ואלו קיימין אלמא למימר דאחרון חזרה ואל אחרון בטל קיימין קמ"ל דלאו מרוייהו משמעי מינה אלא ספק תנאה ספק חזרה ואי תנאה הוא, לכולהו הוי תנאה ואין לשון חזרה כלל, ואי חזרה הוי לא הוה ניע דתנאה כלל ומאי נפקא לן הוו קידושין: **מתניתין** · דהא דקתני לך כו' · דהא ליכא למימר טעמא דר' יוחנן משום דקסבר שמי לשונות במשמע ומספקא ליה לגבי הפי נגרוא בתנאה ולגבי הפי בחזרה דאם כן לא שייך למיתני "תופסין" דאין תפיסה אלא באחר מהן ואין הוא דאמרי "תופסין" משמע דסבירא ליה שים בה לד קידושין לכולהו: **דשוו נפשייהו** כי שרגא דליבני · המסדר לבניס ורחב כולן שוה ליט מסדר ממש זו על זו דמ"ל הרי שורה המיוטה סופלת וסבירתה אחריה אלא מסדר תחילה זו אלל זו וחוזר ומסדר עליה שורה אחרת ומיטן המיוטה משוכה לחוץ כדי שיאחז ריוח בתחתונה להיות סניה יוקבת מקלע עליה ומקלע על אחילה ונאחז ריוח גם בסניה להיות אליסים מקלע עליה וכן כולם הכא נמי כל אחד אלא מקום זמן פנוי לקדושין ופסקו כולן לאחרה: **מולגם** · שמא ליט גט וקוקה ליבם: **ולא מהייבמה** · שמא גט הוא והיא לה גרושה אחיו ואי לא בעבה אחיו לייבומי גרושה והיא כבעלה ולאחר מיתה ליחוש למאי דקאמר ר' יוחנן ד' יוחנן לא ס"ל דאמר מקדשה ולא מהייבמה ואלו ר' יוחנן דאמר מקדשה ומהייבמה ס"ל דאי מקדשה ולא מהייבמה לא הוי גט כלל ואי לא הוי גט כלל מן הדין, ואם תחייבם אין בכך כלום · ולגבי קידושין צריכה גם מכלום וכן בהרי היא מקודשת חוץ מפלוני מקודשת · ומסקנא דהא מילתא אסורא היא לחורא עבדי': נבי גט פשיטי' כרב והוי פסק ולא מהייבמה דרבלמא חוזרת הוי · ונבי קידושין פשיטי' כר' יוחנן שצריכה גם מכלום תבי הא אוקמה לי חוץ מפלוני מקודשת מספק · יהיה דעת ר' יוחנן שמקודשת ודאי או ספק שאין בזה הכרע · דאע"ג דגבי ניסין חוץ ודאי היא דלא הוי גם נבי קידושין אפשר שהוא משום דספק לר' יוחנן ותפס בה קדושי' אפילו לאחר · לתומרא עבדינן ומקודשת מספק ואם בא אחר וקדשה תצא מזה ומזה · וכן נראה דעת הר"ם שפסק לר' יוחנן כמ"ש באישות פ"ו ושם כתב שלדעתו חוזרת הוי: הרי את מקודשת בתרומה זו על מנת שאחזן לך מאתים זו והוא יתן · לכשיחזן הקדושין חלין למפרע משעה ראשונה ואם קבלה ביניתים קדושין מאחר דואיל ונתן לא הוי קדושין · מיהו אם מת ולא נתן קדושין

אפילו מלה תופסין בה · פירוש דהא קונין ומקנייתן שהרי הנזקדם ר"ל מעכשיו יתמלו הקידושין ולאחר ל' יום יגמרו ופי' בקונטרס דליכא למימר דטעם דרבי יוחנן משום דקסבר דמספקא ליה לי הלשון משמע תנאה דה"מ לא שייך למימר ולמיתני לשון תופסין דהא לאן קדושין תופסין אלא בחאר מהן ואחן לא ידעינן הי ניהו ומספיקא לריך גט מכולהו ולישנא דתופסין משמע דסבירא ליה שים בכולה לד קידושין ואם תאמר למאי דמרי הכא דמקודשת והא אמר לעיל בפ"ק (דף י.) התאמר מקודשת ויש לומר דהתם מקודשת לי טעמא לפי שאין תנאה מתקדשת לתקיים והוא שייר בגוף התנה לכל הכח לא שייר בגוף התנה לכל גומרין (ג) לכל: **כל** גיטא דמשייר ביה לא כלום הוא · פירש בקונטרי דלא הוי גט כריתות כיון דשייר בה ולא נהירא דהם כן תקבי ליה מקידושין גופייהו דהיכי תמר רבי יוחנן לתיל מהי תופסין בה כיון דמשייר לאו כלום הוא דלא מיקדש כלל ואפילו לרבי יוחנן דאמר מיתה מיהא מקדשת דמי גט מוציאה מרשות יבם מיתה מכנסה לרשות יבם, אלא אמר אביי החם מעמא מאי גיורה משום "מהיום אם מתי" דהרי זה גט ונגזור "מהיום אם מתי" דחלקין אמו "מהיום ולאחר מיתה"? *אם אתה אומר חולצת מתייבמת הבא נמי אם אתה אומר חולצת מתייבמת? תתייבם ואין בכך כלום חששא דרבנן הוא: **מתני'** דאומר לאשה הרי את מקודשת לי: על מנת שאתן לך מאתים זוז הרי זו מקודשת והוא יתן, על מנת שאתן לך מכאן ועד ל' יום נתן לה בתוך שלשים מקודשת ואם לאו אינה מקודשת ע"מ שיש לי מאתים זוז הרי זו מקודשת ויש לו על מנת שאראך מאתים זוז הרי זו מקודשת וירא לה, ואם הראה על השלחן אינה מקודשת: **גמ'** *אימר דאמר רב יהודה אמר רב והוא יתן רב יהודה אמר רב הונא אמר רב יהודה אמר לכשיתן רב הונא אמר והוא יתן רב יהודה אמר לכשיתן לכי יהיב הוו קידושי השתא מיהא לא הוו קידושי, מאי בינייהו? איכא בינייהו "שפשטה ידה וקבלה קידושין מאחר: לרב הונא לא הוו קידושי לרב יהודה הוו קידושי ותנן נמי גבי ניטין כי האי גוונא *האומר לאשה הרי זה גיטך על מנת שתחזירי לי מאתים זוז הרי זו מגורשת והיא תחזיר "איתמר רב הונא אמר לכשתתן רב הונא אמר והיא תתן תנאה הוי: מקיימא תנאה ואזלה רב יהודה אמר לכשתתן לכי יהיב ליה הוא דהוי תנאה השתא מיהא לא הוי גט

מאי

הוי גט כלל: נמצאי אם אתה מניחי מלינה אחו נמי ליבומה · דאמר מדאלגרכוה חלילה קיש להו לרבנן דלאו גיטא הוא ואחו לייבומי גרושה והיא בכלל **אפרכינן הכא נמי** מקדשה ולאחר מיתה לא מהייבמה ואין בכך כלום דגיטא הוא דשייר ביה לאו גיטא הוא דקתני "לא מתייבמת מקשה דרבנן היא דגזרו אחו מיהו אם אתה מחזיק ביבם מקדשה ומהייבמה מקשה דרבנן היא: **מתני'** דיכם מעכשיו הרי את מקודשת לי: **גמ'** דאמר מר מקנין מעכשיו ולאחר מיתה לא מהני מיתה מיהא הוי מקדשה ולאחר מיתה לא מהני: **ס"ג ואם הראה על השלחן** אינה מקודשת · ואכי פירושה ואם היה שולחני והראה לה מעות אחיו בשולחנו ולאחר עשרים רבים בשולחנו ולאחר עשרים ואחד מהיום ולאחר עשרה"ק) א"צ גט דרבלמא תנאה הוי אי דילמא חזרה הוי ס"ה חולצת ולא מהייבמת ולאחר ל' ונאבד הגט בתוך ל' · ולר' יוחנן נמי גט לא הוי גט כלל מן הדין, ואם תחייבם אין בכך כלום · ולגבי קידושין צריכה גם מכלום וכן בהרי היא מקודשת חוץ מפלוני מקודשת · ומסקנא דהא מילתא אסורא היא לחורא עבדי': נבי גט פשיטי' כרב והוי פסק ולא מהייבמת דרבלמא חזרה הוי · ונבי קידושין פשיטי' כר' יוחנן שצריכה גם מכלום תבי הא אוקמה לי חוץ מפלוני מקודשת מספק · יהיה דעת ר' יוחנן שמקודשת ודאי או ספק שאין בזה הכרע · דאע"ג דגבי ניסין חוץ ודאי היא דלא הוי גם נבי קידושין אפשר שהוא משום דספק לר' יוחנן ותפס בה קדושי' אפילו לאחר · לתומרא עבדינן ומקודשת מספק ואם בא אחר וקדשה תצא מזה ומזה · וכן נראה דעת הר"ם שפסק לר' יוחנן כמ"ש באישות פ"ו ושם כתב שלדעתו חוזרת הוי: הרי את מקודשת בתרומה זו על מנת שאחזן לך מאתים זוז והוא יתן · לכשיחזן הקדושין חלין למפרע משעה ראשונה ואם קבלה ביניתים קדושין מאחר דואיל ונתן לא הוי קדושין · מיהו אם מת ולא נתן

הנהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה לי תוכס וכו' לאחר עשרה ופנ קמ"ל לאו קידושי הם ל"ל: (ב) תוס' ד"ה לפיכך וכו' נומרין בכולה הם ל"ל:

תום' ר"י הזקן

אינה צריכה גט כדרב ששת ממה נפשך משמע הכי ומשמע הכי ל) כלומר איכא אינשי דאמרי משום תנאה ואיכא דאמרי משום חזרה ובתרא נמשצי משום תנאה ואלמא משום חזרה ואמצעי משום תנאה נמצא שקידושי אמצעי חלו תכף שקדש ותבעי רמילתא פשיטא לה דבכולהו אמרי ליה משום תנאה [או] משום חזרה הלכך אי"צ גט מהאמצעי: מעמיה דר' יוחנן • בי' דמדקאמר תופסין ודאי לא הוי לישנא משמע תנאה ומשמע חזרה דלמאי מעמא אין הקדושין אלא לאחר ואין אנו יודעים מי הוא ומספק צריכה גט מכולם אבל תופסין משמע שכל א' ואי' מצא מקום פנוי יש בו צד קדושין לה לאסרה וקשיא לן והיכן מצינו קדושין בעולם (קדושי) [אשה] שאם לא קדשה טלה אשה אחר רחמנא ולא חצי אשה • ס"ה נראה דקסבר ר' יוחנן שהאומר לאשה הרי את מקודשת לי חוץ מפלוני שמקודשת בו מספק דאע"ג דגבי גט לא הוי גם נבי קידושין אפשר שהוא משום דספק לר' יוחנן ותפס בה קדושי' אפילו לאחר • לתומרא עבדינן ומקודשת מספק ואם בא אחר וקדשה תצא מזה ומזה • וכן נראה דעת הר"ם שפסק לר' יוחנן שצריכה גם מכלום תבי הא אוקמה לי חוץ מפלוני מקודשת מספק • יהיה דעת ר' יוחנן שמקודשת ודאי או ספק שאין בזה הכרע • דאע"ג דגבי ניסין חוץ ודאי היא דלא הוי גם נבי קידושין אפשר שהוא משום דספק לר' יוחנן ותפס בה קדושי' אפילו לאחר • לתומרא עבדינן ומקודשת מספק ואם בא אחר וקדשה תצא מזה ומזה • וכן נראה דעת הר"ם שפסק לר' יוחנן כמ"ש באישות פ"ו ושם כתב שלדעתו חוזרת הוי: הרי את מקודשת בתרומה זו על מנת שאחזן לך מאתים זוז והוא יתן • לכשיחזן הקדושין חלין למפרע משעה ראשונה ואם קבלה ביניתים קדושין מאחר דואיל ונתן לא הוי קדושין • מיהו אם מת ולא נתן קדושין

ל) גיטא דניסו היה נגמי, מהו דתימא משמע הכי ומשמע הכי ומכאי גיטא הוא וכו' • כ) ולאחר עשרה לגמרי מנאה חוי ואין לריכה גט אי לגמי חזרה חוי ולריכה גט ומשו"ה מולגם כגי':

כא א מיי' פ"ו מהלכות יבום הלכה ז סמג עשין נא כג טוש"ע אה"ע סימן קנב סעיף טו:

כב ג ד מיי' פ"ו מהל' אישות הלכה ו סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' לח סעיף ו:

כג ה מיי' שם הלכה ג טוש"ע שם סעיף יד:

כד ו מיי' שם הלכה ד טוש"ע שם שעי' יח:

כה ז ח מיי' שם הלכה י טוש"ע שם סעיף ו:

כו ם מיי' פ"ח מהל' גירושין הלכה כג סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קמג סעיף ב:

גמ' אמר רב הונא והוא יתן · לכשיתלה קידושין מאחר · קודם שיקיים תנאו ותא"ל דאמר מקדשה ולאחר מיתה לא מהייבמה ולא מהני מיתה מיהא הוי ולא מהני מיתה לא מהייבמה ולא מהני מיתה לא מהייבמה ולא מהני מיתה לא מהייבמה

כו א מיי' פ"ת מכלי גירושין הלכה כב סמג עשין קנג טוש"ע אה"ע סימן קמג סעיף ג :

גירסת רש"י וכ"ג גרס והכי דלמתרין

כח ב מיי' פ"ו מהלכות אישות הלכה ג סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' לח סעיף יד :

כט ג מיי' שם הלכה ד טוש"ע שם סעיף יח:

ל ד מיי' שם טוש"ע שם סעיף יט :

לא ה מיי' שם הלכה ג טוש"ע שם סעיף כ:

לב ו מיי' שם הלכה ד טוש"ע שם סעיף כח:

לג ז מיי' שם הלכה ג טוש"ע שם סעיף יט:

לד ח מיי' שם הלכה ד טוש"ע שם סעיף כח :

איכא ביניייהו שנתקדש הגט ולא נתכתב • ולא לזה נתכוין ולא לזה נתכוין כדפר"י [כדפר"י] פרק מי שחזו (ניסין עד.) דאמר מר אי כתב ולא חתם אי חתם ולא כתב פסול • ואי כתב ולא חתם ולא נתכוין לא לזה ולא לזה כשר • ואי חתם ולא כתב ולא נתכוין לא לזה ולא לזה פסול • ואי כתב וחתם ונתכוין לזה ולא לזה כשר • ואי כתב וחתם ונתכוין לזה ולזה כשר • ואי כתב וחתם ולא נתכוין לא לזה ולא לזה פסול • ואי כתב ולא חתם ונתכוין לזה ולזה פסול • ואי כתב ולא חתם ונתכוין לזה ולא לזה פסול • ואי כתב וחתם ונתכוין לזה ולא לזה כשר • ואי כתב וחתם ולא נתכוין לזה ולזה כשר • ואי כתב ולא חתם ונתכוין לזה ולזה פסול • ואי כתב ולא חתם ונתכוין לזה ולא לזה פסול • ואי כתב וחתם ונתכוין לזה ול

כשמש היוכל · בזמן שהיוכל טהא שכל שהה לתוחה פדיוט שוה מגזירת הכתוב לתת יפה ולתת רעה, לכל בזמן שאין היוכל טהא נפרי׳ בטווין : נקפים · כמין גומות : נסי דכסדי מרעא לא קדשי · להיות ממדים בקרקע שוה להיות קטפרס שלהן ממדד לעולם בתקנתן : נקדשו כלפי נפשייהו · להיות הורה אור

ב״ב קב: ערכין כה: ע״ש ע׳ב

ממדין לפי מה שיש בהן ולא יעלה מדתן שלהן בתקנתן : שדה מפ הגלמוד נומר·והוה ליה למכתב ולא מלתותא יקדים לוש וגו׳ וכתב ולא מדה לתחותו : כעגין שוה · כדי זרע תומר סעורים : לחך · תלי כור : תרקב · תלי סלה : דלגלו בני זריעה נינהו · וכתב הכתוב "זרע" ומיהי דלגלו בני זריעה נינהו תניא נקבים בדמים הללו חלגלו בשוויה : דומיא דסלעים · שסתם סלע יש לחוש לזריעה דקסה הוא : נאגני דארעא מקרו · הקטנים קרויין תגנות הקרקע שהמים מתמלין לתוכן כמו וים נתגנות (שמות כל) : גידרא דמרעא · מקום הסלעים יש להם שם סלעים לעלמן חלת על שם הקרקע שם נקראים שידרתות הקרקע : שבא מלי · גבי קידושי תלה שם היו בו סלעים ונקעים של

ב״ב קב:

א׳ טופחים ואינן מלאים מים : לקדש מדמינן לה · ומתדלין עמה : לו למכר מדמינן לה ואין מתדלין: מתני׳ כל

1 הנאי · לקמן [לקמן] : לפנאי בני גד ובני ראובן אינו תנאי · ואע״פ שלא נתקיים התנאי נתקיים הכתוב כגון "הרי זה גיטך על מנת שתתכוי לי מתים זו" ולא פירש לכפול "אם לא תתני לי לא יהא גט" אין כאן תנאי של מתים זו כלל ואפי׳ לא נתנה הוי גט וכמו שמלינו שהולרך משה רבינו ע״ה לכפול "אם לא יעברו תלוים תתכם ואתחנן בתוככם" שמע מינה דאי לא כפל היתה מתנתו קיימת ואוחלין לרבי

נ״ב נחלת יעקב ד״ה ואיכא פאשיב ע״ש ואפשר לתוספ׳ ד״ה ואי ואפשר התם

[בירושלמי ומכר שור שם שוך בעיטין מה: פרישונין הגאי כפול כפלונתא·עי׳ יבמות נב:]

כפל היתה מתנתו קיימת ואוחלין לרבי תנאי שנאמר ויאמר אלידם אם יעברו בני גד ובני ראובן וכתיב "ואם לא יעברו חלוצים" רבי חנינא בן גמליאל אומר צריך הדבר לאומרו שאלמלא כן יש במשמע שאפי׳ בארץ כנען לא יגחלו : גבי׳ שפיר קאמר ליה ר׳ חנינא בן גמליאל לר״מ אמר לך רבי מאיר אי סלקא דעתך לאו לתנאי כפול הוא דאתא לכתוב "ואם לא יעברו ונאחזו בתוככם בארץ כנען" למה

2 לבעגין · מלת קודם נמחקת

3 לבעגין · מלת קודם נמחקת

רש״ל ורש״ם מתקיקל זה

המתים זו הוי גט כמו שמלינו שמשה הולרך לכפול ואם לא יעברו חלוצים ונאחזו בתוככם בארץ כנען ש״מ דאי לא כפליה היתה מתנתו קיימת והיו נותנין לה הגלעד ואפילו לא יעברו הילדן ואע״פ שאמר אם יעברו ונאחזם להם לא תהי הגלעד דמשמע הא אם לא יעברו לא יהי לה מכלל כן אתה שומע לומר וה״ה נמי דבעגין תנאי קודם למעשה מדלא אמר הכי הגלעד יעברו ממשע דאם אמר כבי לא אתא תנאי ומבטל מעשה דמקנה דקדמיה ומשניען נמי דבעגין הן קודם ללאו מדלא אמר אחלה אם לא יעברו אל יעברו ואם לא יעברו ונאחזם להם אם לא יעברו לא יהי לה הגלעד בבי לפול הן קודם ללאו אלאי קודם למעשה ר״ח בן גמליאל אומר צריך הדבר לומרו שאלמלא כן יש במשמע שאפילו בארץ כנען לא יגחלו פירש בקונטרס דאתאי לכפול ואם לא יעברו חלוצים לא יהי לה מכלל כן אתה שומע לומר דלגלו אלא לתנאי כפול הוא דאתא לכתוב "ואם לא יעברו ונאחזו בתוככם בארץ כנען" למה

ר״ת ד״ה ואי

כה בארץ גלעד אם יעברו דבעגיל זה נתנה להם אם כן דין הוא שהולרך לחתם אם לא יעברו חלת אפי׳ בארץ כנען חלת שיפו כחם אם יעברו שהרי בעגיל זה לא נתן להם בארץ כנען אפי׳ הכי הולרך לכתוב אם לא יעברו ונאחזו בתוככם בארץ כנען :

לה

ה״ג **המקדיש** שדהו בשעת היובל נותן בזרע חומר שעורים חמשים שקל כסף, היו נקעים עמוקים עשרה טפחים או סלעים גבוהים עשרה טפחים אין נמדדין עמה, פחות מכאן נמדדין עמה והוינן בה נהי דבהדי ארעא לא קדשו נקדשו באפי נפשייהו, וכי תימא כמה דלא הוי בית כור לא חשיב ורמינהו "שדה מה ת"ל לפי שנאמר "ורעתחמר שעורים בחמשים אין ליאלא שהקדיש בענין הזה מנין לרבות "לחך, וחצי לחך, סאה *תרקב, וחצי תרקב ואפי׳ רובע מנין ת"ל "שדה מכל מקום

ויקר׳ כז

אמר מר עוקבא בר חמא "הבא בקנקנים מלאים כמים עסקינן משום דלאו בני זריעה נינהו, דיקא נמי דקתני דומיא דסלעים גבוהים ש"מ, אי הכי אפילו פחות מיכן נמי? תנן "נאגני דארעא מיקרו שדרא דארעא מקרו *רבי

2 מתני׳ [דף כט:] האומר לחבירו בית כור עפר אני מוכר לך והיו שם נקעים עמוקים עשרה טפחים או סלעים גבוהים עשרה טפחים אין נמדדים עמה, פחות מכאן נמדדים עמה

ואמר מר עוקבא בר חמא אע״פ שאין מלאים מים, מ״ט אמר רב פפא לפי שאין אדם רוצה שיתן את מעותיו בשדה אחת ויראה לו בשנים ובשלשה מקומות בבא מציעא: להקדש, מסתברא מדמינן לה או-לגבר מדמינן לה? מסתברא להקדש מדמינן לה דאמר לה "אנא מרחנא וזרענא ומייתינא: *מתני׳ *ר׳ מאיר אומר כל תנאי שאינו כתנאי בני גד ובני ראובן אינו תנאי שנאמר ויאמר אלידם אם יעברו בני גד ובני ראובן וכתיב "ואם לא יעברו חלוצים" רבי חנינא בן גמליאל אומר צריך הדבר לאומרו שאלמלא כן יש במשמע שאפי׳ בארץ כנען לא יגחלו : גבי׳ שפיר קאמר ליה ר׳ חנינא בן גמליאל לר״מ אמר לך רבי מאיר אי סלקא דעתך לאו לתנאי כפול הוא דאתא לכתוב "ואם לא יעברו ונאחזו בתוככם בארץ כנען" למה

3 הקונטרס* : אי הכי אפילו פחות מכלן נמי · ק״ק מאי לאו"כ אלא הכא דהא אפי׳ מייתי בלא מלאים מים מקנה נמי מקנה ונלקח לר״ש לפרש לי אמרת בגמרא דלא קפדינן אלקוח לזריעה ניחא דפחות מהדין עמה אבל בגמרא דבעגין דלקוי עמה: בל תגאי כתגאי בני גד ובני ראובן אינו תגאי · פי׳ בקונטרס ואפילו לא נתקיים התנאי נתקיימו הדברים הוחיל ואין התנאי כפול כגון הכי זה גיטך אם מתני לי מתים זו ולא פירש לכפול ואם לא יהא גט אין כאן תנאי של מתים זו כלל ואפי׳ לא נתנה לו

[ע״ש תוס׳ ד״ה ואי]

תוס׳ ר״י הזקן

בגמ׳ שהוינן בה נהי דבהדי ארעא לא קדשו נקדשו באפי נפשייהו וכי תימא כמה דלא הוי בית כור לא חשיב ורמינהו "שדה מה ת"ל לפי שנאמר "ורעתחמר שעורים בחמשים אין ליאלא שהקדיש בענין הזה מנין לרבות "לחך, וחצי לחך, סאה *תרקב, וחצי תרקב ואפי׳ רובע מנין ת"ל "שדה מכל מקום

ויקר׳ כז

אמר מר עוקבא בר חמא "הבא בקנקנים מלאים כמים עסקינן משום דלאו בני זריעה נינהו, דיקא נמי דקתני דומיא דסלעים גבוהים ש"מ, אי הכי אפילו פחות מיכן נמי? תנן "נאגני דארעא מיקרו שדרא דארעא מקרו *רבי

2 מתני׳ [דף כט:] האומר לחבירו בית כור עפר אני מוכר לך והיו שם נקעים עמוקים עשרה טפחים או סלעים גבוהים עשרה טפחים אין נמדדים עמה, פחות מכאן נמדדים עמה

ואמר מר עוקבא בר חמא אע״פ שאין מלאים מים, מ״ט אמר רב פפא לפי שאין אדם רוצה שיתן את מעותיו בשדה אחת ויראה לו בשנים ובשלשה מקומות בבא מציעא: להקדש, מסתברא מדמינן לה או-לגבר מדמינן לה? מסתברא להקדש מדמינן לה דאמר לה "אנא מרחנא וזרענא ומייתינא: *מתני׳ *ר׳ מאיר אומר כל תנאי שאינו כתנאי בני גד ובני ראובן אינו תנאי שנאמר ויאמר אלידם אם יעברו בני גד ובני ראובן וכתיב "ואם לא יעברו חלוצים" רבי חנינא בן גמליאל אומר צריך הדבר לאומרו שאלמלא כן יש במשמע שאפי׳ בארץ כנען לא יגחלו : גבי׳ שפיר קאמר ליה ר׳ חנינא בן גמליאל לר״מ אמר לך רבי מאיר אי סלקא דעתך לאו לתנאי כפול הוא דאתא לכתוב "ואם לא יעברו ונאחזו בתוככם בארץ כנען" למה

3 הקונטרס* : אי הכי אפילו פחות מכלן נמי · ק״ק מאי לאו"כ אלא הכא דהא אפי׳ מייתי בלא מלאים מים מקנה נמי מקנה ונלקח לר״ש לפרש לי אמרת בגמרא דלא קפדינן אלקוח לזריעה ניחא דפחות מהדין עמה אבל בגמרא דבעגין דלקוי עמה: בל תגאי כתגאי בני גד ובני ראובן אינו תנאי · פי׳ בקונטרס ואפילו לא נתקיים התנאי נתקיימו הדברים הוחיל ואין התנאי כפול כגון הכי זה גיטך אם מתני לי מתים זו ולא פירש לכפול ואם לא יהא גט אין כאן תנאי של מתים זו כלל ואפי׳ לא נתנה לו

[ע״ש תוס׳ ד״ה ואי ותמצי]

נוסח (דף סה.)

תנאי כפול

שאלות מפתה: אע״ג דאמרן בגמרא אחזוה פריצתה שורה א׳ יפה וא׳ רעה אבל בגמרא הכא שאין היובל נוהג מודה בשורה· אמר לה נקעים · טומות : בהדי ארעא להיות נמדד קפדרם שלהם : באפי נפשייהו להיות נמדדים לפי מה שיש בהם ולא יעלה תל שלהן בחשבון: דלאו בני זריעה׳ וקרא כתיב ורע אבל מה שאינו ראוי לזריעה אינו נמדד בזה הערך אלא בשווי׳: נגרי כמו אנגרוה מי קרקע הם נקראים : הכא מאי· אמר לה על מנת שיש לי בית כור אחד ויש לו שם נקעים גבוהים עשרה ואין בהם מים להקדש מדמינן לה ומקרשת או למכירה מדמינן לה ואינה מקודשת שהרי אין לו בית כור שאין נמדדין עמה הנקעים : מרחנא ואע״ג דלעיל לא אמרינן מרחנא התם הוא שלא נתקיים התנאי שהרי אחר לה על מנת שיש לי במקום פלוני אבלהכא נתקיים התנאי רבית כור אחד אחר קאמר לה ווה המקום ראוי לזריעת בית כור: ר׳ מאיר וכו׳ · מסתברא דר׳ מאיר אתא לאשמועי אחני מתני׳ דלעיל דס״ל דעל מנת היו תנאי בלא כפילה וקאמר שכל תנאי צריך כפילה ואפי׳ בעל מנת ולית הלכתא כוותיה בהאי : כתנאי בני גד ובני ראובן שהיה כפול שאחר ואם לא יעברו לא יתנו להם

לה א מיי׳ פ״ד מהלכות ערכין הלכה ג :

לו ב מיי׳ שם הלכה יג:

[ועי׳ פיסיג פוסי פ״ב קג: ד״ה כמקדיש]

נוסח/מקנה

לו ג מיי׳ שם הלכה יד: ◇ ג׳ תחומים ו-הקנס ב-מכר ג-קידוש אשה

לח ד מיי׳ שם הלכה יג:

לט ה מיי׳ פכ״ח מהלי׳ מכירה הלכה ה סמג עשוי״ם מ״ם סימן ריח טעיף ג׳ :

אית מתיחסים לנקרים ומלרים שבתוך ד״ה

מ ו מיי׳ פ״ו מהלכות חשות הלכה ה סמג עשין מה עשו״ת מ״ם סי׳ לח טעיף ב׳ :

(הגהות מי שרוקא) הר מאן

מא ז מיי׳ שם פ״ו הלכה ג סמג שם עשו״ת מ״ם סי׳ לח טעיף ב׳ :

את ארץ גלעד : אינו תנאי׳ דלא אמרי׳, מכלל הן אתה שומע לאו והמתנה או המעשה קיים אע״פ שלא קיים את התנאי׳ ותה״נ דילפי׳ מתנאי בני גד ובני ראובן דבעי׳, הן קודם ללאו שהרי אמר התלה אם יעברו ואח״כ אמר לא יעברו ׳ ובעינן נמי תנאי קודם למעשה דקאמר אם יעברו ונתחם ולא אמר חנו אם יעברו דראיתא בהשוכר את הפועלים ובפ׳ מי שאחזו שם בארנו שדרשת הר״ם שזיון במשפטי התנאי לר׳ מאיר אלא הני נ׳ ותנאי ברבר שאפשר לקיימו ארץ סיחון והאי לא חיינן לה מתנאי בני גד ובני ראובן אלא מפה שהשיב משה ופרי׳ דבריו שכפל התנאי והקדים הן ללאו ואחר התנאי קודם למעשה מה לי לפרי׳ דבריו כך אם לא להודיע אם לא עשה כן היה התנאי בפל אבל בשורש הדבר שהם בקשו להיות ארץ סיחון ועוג שהוא החנה להם שיעשו לא נמרי מהאי אנפא כל שהם שאלו ממנו מה שיהיו צריכים והוא שאל מהם מה שהוא צריך ׳ ואע״ג דאמר ר׳ אדא בפ׳ מי שאחזו מכרי כל התנאי מהיכא נמרינן לרו מתנאי בני גד ובני ראובן מה התם התנאי ברבר א׳ · הא רבא ורב אשי פליגי בההיא אוקימתא ודרמי ליה כגון ההיא דפ׳ המדיר דבעי התנאי דאשתי ואכיל ופרישנא נמי התם שנרשת רב אשי דמעכשיו ועל מנת (דעל מנת) לא צריך חד מתנאי התנאי תרע שוה דעת הר״ם שהרי לא הביא במשפטי התנאי באישות פ״ו אלא הני ר׳ · וקאמר רבי מאיר שאם אמר הרי את מקודשת לי בפרוטה זו אם תתנו לי כך וכך מכאן עד יום פלוני או ר״ן נישיץ אם תתני לי כך וכך אם לא כפל התנאי הרי היא מקודשת ומגורשת אעפ״י שלא נתנה שהתנאי כפול ואם בא אחר יקדשה מקודשת לראשון ותה״נ אם נרע א׳ מהני ד׳ משפטי התנאי שכתבתי ור׳ חננא פליג אהנאי בפול דוקא אי אמר אם לא יעברו להורות שצריך תנאי כפול דוקא אי אמר כמלל הן אתה שומע לאו אלא להורות (שלא)(שאף אם לא) יעברו [ס״ם]יעלו בארץ כנען·ושיהא צריך תנאי קודם למעשה וכן צריך הן קודם ללאו שפיר קאמר ליה כלומר והואיל ואיכא למימר מעשה דס״ה אצטריך ליה למימר הכי תו לא נמרי׳ שכך הוא משפט התנאי·שנאחזו בתוככם׳ דמשמע שאם לא יעברו

אי לא כתב מרן כגון ה"ל כתוככם בארץ נגעד · פי' בקונט' דהם לא יעברו ויטו חלקם כפי המגיעם בארץ נגעד שבאותו זה בארץ נגעד ככגד חלקם שבארץ ישראל אלא יטלו כל אחד כפי מה שיגיע לו בארץ ישראל · ומיהו אי יטלו חלקם בארץ נגעד ככגד חלקם שבארץ ישראל אלא יטלו כל אחד כפי מה שיגיע לו בארץ נגעד

מרב אפלגו · מאמע מילחכם הוא מרב תהיו כמבעים: גלגיימא · גסה: סיינו דכתיב אם לא שכב הנקי · לא כפל ואם שכב הנקי, אלא כמכל ברכה אחת שומע קללה, דלי משום דמתיך ליה "ואת כי שמיע וגו'" הוה לן מפרש ביה קללה תשבועה קמייתא אלא תשבועה דכתיב בקרי תורה אור

מוצין קיג.

ליה "והשביע הכהן את האשה בשבועת האלה וקמייתא שבועה אמין בה אלה דכתי כאיב "והשביע אותה הכהן וגו'" ואלא פי' קללה אלא מכלל ברכה: **אלא לרבי מאיר** · ואם שכב הנקי מיבעי ליה: **הנקי כתיב** · אלא יוד במיני דהיינו *דכתיב "אם לא שכב איש אותך ואם לא שטית טומאה תחת אישך הנקי אלא לרבי, מאיר הנקי מיבעי ליה *אמר ר' חנחום *הנקי כתיב בשלמא לר' מאיר היינו דכתיב הנקי אלא לרבי חנניא ב"ג למה לי? אצטריך סר"א אם לא שכב איש הנקי, ואם שכב לא הנקי ולא הנקי אלא אסורא בעלמא קמ"ל

יומא לז: גיטין ס.

שבועות לו: פסוק יז

[עי' פי' משנת ופוק בעיון ערך הנקי]

בשלמא לרבי מאיר היינו דכתיב "והיא יתחטא בו ביום השלישי וביום השביעי יטהר ואם לא יתחטא וגו' אלא לרבי חנניא ב"ג למה לי? אצטריך סר"א שלישי למעוטי שני שביעי למעוטי ששי דקא ממעט בימי טהרה אבל היכא דעבד *בשלישי ובשמיני דקא מפיש בימי טהרה אימא שפיר דמי, קמ"ל *ותאמאו ביום השביעי למה לי אצטריך סר"א הני מילי [ג] לקדשים אבל לתרומה בחד נמי סגיא קמ"ל

מתני' *המקדש את האשה ואמר כסבור הייתי שהיא כהנת והרי היא לויה, לויה והרי היא כהנת, עניה והרי היא עשירה, עשירה והרי היא עניה הרי זו מקודשת מפני שלא הטעתו. *האומר לאשה הרי את מקודשת לי לאחר שאתגייר, או לאחר שתתגיירי, לאחר שאשתחרר, או לאחר שתשתחררי, לאחר שימות בעליך, או לאחר שתמות אחותיך, לאחר שיחלוץ ליך יבמיך אינה מקודשת, זכו האומר לחבירו אם ילדה אשתך נקבה הרי זו מקודשת לי אינה מקודשת *(אם היתה אשת חברו מעוברת והזכר עוברה קיימין ואם ילדה נקבה מקודשת): **גמ'** *תנן התם אין תורמין מן התרוש על המחובר ואם תרם אין תרומתו תרומה בבא מינה רב אסי מר' יוחנן *אמר-פירות ערוגה זו תלושים יהיו תרומה על פירות ערוגה זו מחוברים, פירות ערוגה זו מחוברים יהיו תרומה על פירות ערוגה זו תלושים לכשיתלשו, ונתלשו מהו: אין בל שבידן לאו כמחוסר מעשה דמי

האומר לאשה הרי את מקודשת לי לאחר שאתגייר לאחר שתתגיירי לאחר שאשתחרר לאחר שתשתחררי לאחר שימות בעליך לאחר שתמות אחותיך לאחר שיחלוץ ליך יבמיך אינה מקודשת בשלמא כולהו לאו בידו אלא גר הוי בידו: גר נמי לאו בידו דאמר רבי חייא בר אבא אמר ר' יוחנן

גר

בשלמא לרבי חנינא בן גמליאל היינו דכתיב אם לא שכב הנקי · פירש בקונטרס שלא כפל אם שכב לא הנקי אלא מכלל ברכה אתה שומע קללה דלי משום דמתיך ליה ואת כי שמיע וגו', הוה לן מפרש ביה קללה תשבועה קמייתא אלא תשבועה דכתיב ברכה אתה שומע קללה דלי משום דמתיך ליה והשביע הכהן את האשה בשבועת האלה וגו', ושבועה קמייתא אין בה אלה אלא ברכה. והשביע אותה הכהן ולא פי' קללה אלא מכלל ברכה וקשה להו כל מנחי מצי גד ומצי לאוקמי לתוכן נמרי' ות"ק בעינן" הן קודם ללתו והכא הוה ליה קודם להן להו אם לא שכב כתיב ברישא ו"ו ל' דאם לא שכב תשוב הן שמא שמא יוצים שמעשה משוב הן דומיא דאם יעברו שמא יוצים שיעברו ואם לא יעברו יפסידו כך שמא יוצים (ל) שמתקיים דבריה אלא שכב חים אותה וזכו הן ואם שכב תפסיד והו לא: **הנקי** כתיב · פירש בקונטרס והכי קאמר · ואם לא שכב הנקי ואם שכב תנקי ואת כי שמיע דקאי תנקי אותה כי שמיע דכתיב בתריה וקשה דת"ק כיון דשמיע לן מעשה דכתיב דכתיב תנקי ואת כי שמיע דכתיב בתריה אלא שכב תנקי והוי כלילו היה כתיב תנקי והכתן היה חוזר וכופל אם שכב תנקי והשתא שכב ונו' מתח מיתך כלומר תשתר מתח מיתך ואת כי שמיע וגו' מבלעדי מיתך כלומר תלבי לאו קודם לאן הא למעשה ותע"ג דכולי לאו קודם לאן הא מתירין מהכא (סנהדרין לב: נ:) פותחין בזכות תחילה] : ת"ש

בשלמא ל"מ היינו דכתיב הוא יתחטא וגו' ואם לא יתחטא · דיוקא מה ענין זה למתלוקת לפילו ל"מ למה לי והלא בהדיא מקומות כתיב (ויקרא יל) וכתן במים ומטהר ולא הולכך לומר ואם לא יתכן לא יעבר ו"ל דלא דמי דהתם מילתא דפשיטא כיון דמלוה הוא שלוה הקב"ה אם לא עשה לא יצא אבל הכא משמע קצת שהוא לשון מנחי מדכתיב הוא יתחטא והוי כלילו כתיב אם יתחטא בו יטהר ולא כתיב ויתחטא ויטהר ואי הוי ליוויי כמו וכתן וטהר: **אין** תורמין מן התלוש על המחובר · פי' בקונטרס המחובר לינו חייב בתרומה דכתיב (דברים יח) ולתנים דגנך דבעינן מידי דמיגדן ות"ק הוי מן החיוב על השטור וקשה דאם כן לדבריו מתלוש נמי קודם שנתמרח לא הוי תרומה שהרי לא מיגדן וליתא דהא אמר בבלעמא (עירובין דף נ:) מעשר רשתן שהקדימו בשבולים פטור מפרומה גדולה דמשמע דמהני וע"ק מהיכי דתיתר (תרומות פ"ח מ"י) התורם מדבר שנגמר מלאכתו לייטו אחר מירות על דבר שלא נגמרה מלאכתו וייטו קודם מירות תרומתו תרומה לכ"ע לר"י הא דאמחוב פטור נפקא לן מדכתיב בספרי ממנו ולא מן המחובר דהא קרא בתלוש מיירי וע"כ אחא למימר ממנו לפילו בדיעבד נמי אסור דלי משום לכתחילה אחא מיפוק לי משום דכתיב דגך וממחובר לאו מידגן הוא שלא שמע מיניה דיוקא דבדיעבד במחובר והיינו דמשמע שהקדימו בשבולים דמהני בדיעבד מיי כי בתלוש וקודם מירות:

מב א מיי' פ"ח מהל' איסורי ביאה הלכה ו סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סימן לח סעיף כד:

מג ב מיי' שם פ"ו הלכה יד סמג שם טוש"ע אה"ע סי' ח סעיף ה:

מד ג מיי' שם הלכה יז טוש"ע שם סעיף ח:

[גיטין שכ:]

מה ד מיי' פ"ב מהל' תרומות הלכה טו טוש"ע יו"ד סי' שלח סעיף נה:

תוס' ר"י הזקן

שלא השעתוהו"וא חשבה את עצמו [וכיון] דלא פירש דברים שבלב אינן דברים: לאחר שיחלוץ קסבר האי תנא אין קדושין תופסין ביבמה לשוק: אינה מקודשת - דהו"ל דבר שלא בא לעולם ועכשיו אין כח לקדושה: מוצבר אינו חייב בתרומה דדגן כתוב ודגן נאסף בכרי משמע ותורם מן הספור על החיוב הוא אבל ביד ישראל ומן החיוב על הספור הוא אבל ביד כהן: לכשיתלשו ונתלשו-מי חיילא עליה שם תרומה למפרע: ופירות ערוגה-למפרע או שאמר פירות וכו': כל שבידו-לתלוש ולתפריש פיר: ותרי נר' שבא שאתגייר אינה מקודשת"

לוט"א

דיבוקי תוספות על דברים שלא באו לעולם

[ממה דאמר לכ תניא לקמן כ"ש שנו מלא שמעו ומשמע כו' וכוונ' שנלו, מוכח דלא נרסי' לכך פיפא במסכת וכ"מ כתו"ם וכ"כ מכב"מ]

לוט"א/מהנה

פסק של ר' יוחנן בדגן ותרומת מן המלוא על המחובר (המחובר כאוירא) וכן מ"ז ויזו כאחוזה אחוזה - לאור בבי ר' יוחנן פסקי תשובות ואגרות זקני קידושין

גר צריך שלשה מומחין כתיב כאן • וגבי חוקת כתיב מומחין הכא דבעינן ג' לכל בעלמא ג' ולקמן מהכא מייתי לה (דף מה:) דקתני הוא הדין לכל מילי דבר תורה פירוש מעשה ומה ל"ל הוא הדין לכל מילי דבר תורה מהא דלקמן מהכא הוא דילפינן לקרבן מיניה ולא מיניה לכל מילי דבר תורה ומיהו קשה מהא דלקמן (שם דף מז:) דמוקמינן לוקה בשים עד לוקה ובני תלמידי מכמיס יוכניס מכמון ומודיעין לה מקלת מעות קלות ומקלת חמורות ופריך והא בעינן שלשה ומשני מני שלשה תלמוד מעתה לדבר קל ק"ו לדבר חמור וכי לית ליה קרא מיניה לקרבן לעבודה כוכבים ומזלות ל"ק הכא בעבודה כוכבים ומזלות דבעינן שלשה מומחין דכתיב בהו מעשה ותו קשה לי דלקמן (דף נ:) דנין חמשה ועשרים ושנים ומצות דיש לו להשוותן לגזילות ומצות דלעולם בעי שלשה דכל היכא דליכא לתקוני לקולא ולחומרא לחומרא מקשינן ול"ת ל"ק ליבעי מיומיין כמו גזילות ומצות ויש לומר דלעיומיינו עבדינן כדלמיכן בגיטין (דף פח:) עוד למר הר"ר נתנאל דבגר כתיב לזוקוקיכם דמעתה בכל ענין מצ"ג שיהין מיומיין דעל כרחך הכא ליכא מיומיין שהרי אין מכוין לשוות ולדוקוקיכם מעתה לדורות עולם אלא מעתה הניחן פרוטה לשפחתו ס"ד • תימה תמהי לא מצי למימר הכא מי יימר דמזדקק לה מלחת כדמצי לעיל ול"ל ול"ק דסוגיא זו לחיא כמ"ד ביכמות (דף מז:) עבד אין חייב בקבלת מעות לאחר שתרצו לפי שהיא חייב קודם שתרצו כמעות תקה ל"ל בשעת קנייט היו מטבילין אותו כדי לקבל המעות ומבילה לשחר שתרצו היינו טבילת גר והיה לו בני שלשה: **נדרי** דכיון דלגרמה ניחו לקדושי • ס"ס מי דמלי למימר לא שנו אלא שאין אשתו מעוברת אבל אשתו מעוברת דבריו קיימין ואמר רבי מניא מעוברת • פי' בקונטרס לתייבי לניכא דר"ת בן יעקב לתלו דכן אין לחד מקנה דבר שלא בא לעולם ול"ל דלעולם מעוברת לגמרי ולא כלום הוא ול"ת מפיל מעוברת לגמ אחת כלום הוא ול"ת מ"מ לרבי מניא לתייבי כשאין לחלמו מעוברת ולניעזר בן יעקב היא ולמלמ לייבי לח כשאשתו מעוברת וכן היא ול"ת כשאשתו מעוברת ול"ע משום דבטלה בדיעבד דבמקון מה שהיתה תחלה אלא הוא וכו' שהאשה אותה בריה שהיא קודם הנשואין ואמאי (לא) תחרצה בקדושין אחר שנרשה כי אמרו כל שבידו לאו כמותר מעשה דמי בסה שא"צ דעת אחרת. אבל בסה שצריך דעת אחרת ל) אזיהשבת מה שבידו לעשות כאילו נעשה לא תחשוב רצויה אלא כמו שהי עתה שמא אלו נעשה לא היתה מרוצין שוה שנתרצית עתה מפני שאיט שוה כלום והני כדהשתא הוא דיינינן להו ואינו כלום. וכן היא שפת התלמוד ומשנה תירוץ דמותרים

גר צריך שלשה מומחין כתיב כאן • וגבי חוקת כתיב מומחין הכא דבעינן ג' לכל בעלמא ג' ולקמן מהכא הוא הדין לכל מילי דבר תורה פירוש מעשה ומה ל"ל הוא הדין לכל מילי דבר תורה מהא דלקמן מהכא הוא דילפינן לקרבן מיניה ולא מיניה לכל מילי דבר תורה ומיהו קשה מהא דלקמן (שם דף מז:) דמוקמינן לוקה בשים עד לוקה ובני תלמידי מכמיס יוכניס מכמון ומודיעין לה מקלת מעות קלות ומקלת חמורות ופריך והא בעינן שלשה ומשני מני שלשה תלמוד מעתה לדבר קל ק"ו לדבר חמור וכי לית ליה קרא מיניה לקרבן לעבודה כוכבים ומזלות ל"ק הכא בעבודה כוכבים ומזלות דבעינן שלשה מומחין דכתיב בהו מעשה ותו קשה לי דלקמן (דף נ:) דנין חמשה ועשרים ושנים ומצות דיש לו להשוותן לגזילות ומצות דלעולם בעי שלשה דכל היכא דליכא לתקוני לקולא ולחומרא לחומרא מקשינן ול"ת ל"ק ליבעי מיומיין כמו גזילות ומצות ויש לומר דלעיומיינו עבדינן כדלמיכן בגיטין (דף פח:) עוד למר הר"ר נתנאל דבגר כתיב לזוקוקיכם דמעתה בכל ענין מצ"ג שיהין מיומיין דעל כרחך הכא ליכא מיומיין שהרי אין מכוין לשוות ולדוקוקיכם מעתה לדורות עולם אלא מעתה הניחן פרוטה לשפחתו ס"ד • תימה תמהי לא מצי למימר הכא מי יימר דמזדקק לה מלחת כדמצי לעיל ול"ל ול"ק דסוגיא זו לחיא כמ"ד ביכמות (דף מז:) עבד אין חייב בקבלת מעות לאחר שתרצו לפי שהיא חייב קודם שתרצו כמעות תקה ל"ל בשעת קנייט היו מטבילין אותו כדי לקבל המעות ומבילה לשחר שתרצו היינו טבילת גר והיה לו בני שלשה: **נדרי** דכיון דלגרמה ניחו לקדושי • ס"ס מי דמלי למימר לא שנו אלא שאין אשתו מעוברת אבל אשתו מעוברת דבריו קיימין ואמר רבי מניא מעוברת • פי' בקונטרס לתייבי לניכא דר"ת בן יעקב לתלו דכן אין לחד מקנה דבר שלא בא לעולם ול"ל דלעולם מעוברת לגמרי ולא כלום הוא ול"ת מפיל מעוברת לגמ אחת כלום הוא ול"ת מ"מ לרבי מניא לתייבי כשאין לחלמו מעוברת ולניעזר בן יעקב היא ולמלמ לייבי לח כשאשתו מעוברת וכן היא ול"ת כשאשתו מעוברת ול"ע משום דבטלה בדיעבד דבמקון מה שהיתה תחלה אלא הוא וכו' שהאשה אותה בריה שהיא קודם הנשואין ואמאי (לא) תחרצה בקדושין אחר שנרשה כי אמרו כל שבידו לאו כמותר מעשה דמי בסה שא"צ דעת אחרת. אבל בסה שצריך דעת אחרת ל) אזיהשבת מה שבידו לעשות כאילו נעשה לא תחשוב רצויה אלא כמו שהי עתה שמא אלו נעשה לא היתה מרוצין שוה שנתרצית עתה מפני שאיט שוה כלום והני כדהשתא הוא דיינינן להו ואינו כלום. וכן היא שפת התלמוד ומשנה תירוץ דמותרים

*"גר "צריך שלשה מ"ט °"משפט" כתיב ביה[ע"ק] כדרבי מני דאמר מר דמזדקק ליה הני תלתא להה ר' אבא בר ממל אלא מעתה הנותן פרוטה לשפחתו ואמר הרי את מקודשת לי לאחר ה"ג דהכי קיבושין? הכי השתא שאשתחררין התם מעיקרא בהמה השתא דעת אחרת אלא הא דאמר ר' אושעיא "הנותן פרוטה לאשתו ואמר לה הרי את מקודשת לי לאחר שאגרשך אינה מקודשת" ה"ג לר' יוחנן דהוו קידושין? נהי דבידו לגרשה, ביד"ו לקדשה *דבעי רב אושעיא "הנותן שתי פרוטות לאשה: באחת אמר לה "התקדשי לי היום" ובאחת אמר לה "התקדשי לי לאחר שאגרשך" תפשוט מינה בלא הוו קידושין? "דלמא כי היכי דתפסי קידושי השתא תפסי נמי לאחר כן תניא כותיה דרבי יוחנן "אין תורמין מן התלוש על המחובר ואם תרם אין תרומתו תרומה ביצר:אמר "פירות ערוגה זו תלושין יהיו תרומה על פירות ערוגה זו מחוברת, פירות ערוגה זו מחוברת יהיו תרומה על פירות ערוגה זו תלושין" לא אמר כלום "אבל אמר "לכשיתלשו" ונתלשו דבריו קיימין "יתר על כן א"ר אליעזר בן יעקב אפילו אמר "פירות ערוגה זו תלושין יהיו תרומה על פירות ערוגה זו מחוברת, פירות ערוגה זו מחוברת יהיו תרומה על פירות ערוגה זו תלושין לכשיביאו שליש ויתלשו ויביאו שליש ונתלשו דבריו קיימין אמר רבה לא א"ר אליעזר בן יעקב אלא בשרת אבל באגם לא, רב יוסף אמר אפילו באגם, מאי משמע-דהאי 'אגם'=לישנא דבוצלנא הוא,אר"א דאמר קרא °הלכוף באגמון ראשו[ע"ש] אמאן אולא הא *דתניא האומר לחבריאם ילידה אשתך נקבה מקודשת לי"לא אמר לבעם-א"ר חנינא "לא שנו אלא שאין אשתו מעוברת אבל אשתו מעוברת דבריו קיימין" כמאן?אי כרבה כשהוכר עוברה אי כרב יוסף אע"פ שלא הוכר עוברה ואיבא דאמרי אמר רבה לא א"ר אליעזר בן יעקב אלא בשרת דבי כיבשא' אבל בשדות דבי שקיא לא,רב יוסף אמר אפילו בשדות דבי שקיא כמאן אולא הא *דתניא האומר לחבירו אם ילדה אשתך נקבה מקודשת לי לא אמר כלום ואמר רבי חנינא "לא שנו אלא שאין אשתו מעוברת אבל אשתו מעוברת דבריו קיימין" כמאן?כשהוכר עוברה ודברי הכל.אמר אביי: רבי אליעזר בן יעקב, ורבי, ורבי מאיר כולהו *סבירא להו 'אדם מקנה דשלב"ל' רבי אליעזר בן יעקב הא דאמרן רבי דתניא לא

דעבידה דספידה כי לא מקנה להו כדתמר כמי שלא כתה לעולם כלל: **אפילו שמת דבי שמיה** • האיל והגיע לכלל שמת: **ודברי הכל** • בין לרבה בין לרב יוסף האומר מעוברת הוא דאמרי דברי הכל דמשמת ולא כשמת דבי כיבשא הוא שנמצאו בידי שמים: **שלא נא לעולם** • ביאה גמורה כי הכא דלא מצי למימר לא הויא ביאה שלים עדיין ואין לחזור בו משכחת לעולם מן יכול לחזור בו (ב) ולחד מקנה דבר שלא בא לעולם ורב נחמן אמר אפילו בא לעולם יכול לחזור בו דלחד מקנה דבר שלא בא לעולם וזה מכרן קודם שבאו לעולם והלכה כרב נחמן בדיני וא"ר אין הלכה כר"ש בן יעקב כגון

שאינו מבטיח אלא לאיחה קושיא ומפני התלמוד כדי שיקשה ובתר הכי מקשה ומשני ובסוף משני תירוץ שהוא מבטיח לכל הקישיות' תשובות הוא"ל דאשרת דמפני שאין בידו לקדשה משוערשנה [לא] הוי קדושי השתא: דילמא מי' ר"ש ס"ת מבטיח לה ל"ל מני דאי בעי לקדושת השתא מקדשה תפסי בה קדושי לאחר זמן כי השתא. אבל המקדש אשתו לא תורה השתא לתפס קדושי היא'. ולא נהירא דהיכי שייך למימר הכא מני זה לא אמרי' גבה מעבא דרציוא דהשתא מהני' ומסתברא דהכי פירושא דילמא כלומר אפילו לרב הושעיא דאמר נבי אשתו דאינה מקודשת דילמא הכא מודה דמקודשת והמעם דאמר לאשתו הרי את מקודשת לי לאחר שאגרשך הואיל ואיתר שגירשה אין בידו לקדשה אע"פ שבידו לגרשה דיינין הקדושין כהדהשתא כדפרישנא לעיל. אבל נתן למנויה שתי פרוטות ואמר לה הרי את מקודשת לי לאחר שאגרשך אפילו בשעה שבידו לגרשה דיינין הקדושין כהדהשתא כדפרישנא לעיל. אבל נתן למנויה שתי פרוטות ואמר לה הרי את מקודשת לי בפרוטה היום ובפרוטה למחר שאגרשך אע"פ שבאן בעת אחרת הואיל והגרושין בידו אתחקוש לו תפסי בה קדושי לבתר שעתה והמעם דהגרושין שהם בידו לאו כמותר מעשה דמי וכאילו נעשה הוא וריצויה חשבי' ריצוי שהרי נתרצית להתקדש לו' הלכך הויא לה מקודשת כלומר שאם גירשה צריכה גם מקדושין שנים דאשכחה הויא ולתמרא עבדינן ואע"ג דבנדרים פ' ר' נדרים פסיק עלה דהאי בעיא דרבי אושעיא דאשה מחרתם דמיא כלומר ואינה מקודשת' לתמרא עבדינן' ואהאי מסקנא מסקינן' ומסתברא שאם גירשה מקדושי מקדושי פרוטה ראשונה ובא אחר וקדשה צריכה גם מזה ומזה' ואע"פ שכתב הר"ם פ"ו דמקדושה לא ר"ל אלא שצריכה היסוי גם להתמרא הויא מקדושה ולא לקלא וזה אין בו כדפ': יתר על כן • אפילו מה שאיט בידו דקסבר אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם יכול בידו לחלוש ולהפריש תרומה מתבואה עד שתביא שליש כדראיתא בראש השנה' בשתת שלא נחבשלו הרבעינן אי לא לבלבו התחים דיכון דראוי לקצור ולהאכיל לבהמה מעכר ותשוב הוא אבל באגם שאינם אלא צמחים רכים קרי אגם • בביצלא • פיו בצל מבצבץ ועולה מן הארץ ויש בו כדי לנוף • כמאן אולא הא דתניא • אורבי חנינא קאי כמאן מ' אמתני' דאם אישתו מעוברת דבריו קיימים דדבר שבא מקצתו לעולם מקניינא.

ב'	ב'	ב'	ב'
ראובן	"פירות ערוגה ... זבי-ב"א	קידושי אישות	כ"ת
שמעון			
ג'	ג'	ג'	ג'
לוי	נקנה הוכר	אפילו בא לעולם	אפילו בא לעולם
יהודה	עבדים (דף פ"ח)		
ד'	ד'	ד'	ד'
יוסף			

[ג"ל דתנן]

[ג"ל דתנן]

[תוספתא פ"ב דתרומות]

[ג"ל דתנן]

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ומאי וכו' מקודשת לא מני ומ"ש דלקמן מקנה: (ב) בא"ד לתתם מקנה:

יבמות מה: תוס'

שמגרשין מיגם מקודשת • אם גירשה הכי נמי דהוו קידושין לגרסי יומנן: **בידו לקדשה** • בתמיה וכי בידו לקדשה אם יגרשנה שמא לא תתרצה בקידושין: **תפשוט דבעי רבי אושעיא** • מהא דלמתן במקום דליו בידו לקדשה מצינו לה הוו קידושין ולא תידי תפשוט דבעי ר' אושעיא נמי דלא הוו קידושין דהשתא תלין לכשיגרשנה: **דלמא כי היכי דתפסי כו'** • כלומר להכי מפקינן ליה לרבי אושעיא בהא מקום לאוקמי למימר דלמא סבירא ליה מגו דלא בעי לקדושי השתא מקדשי תפסי בה קידושין לאחר זמן מקדשי למתפס בה קדושי עכשיו ועומדת: **מגיה כותיה דרבי יוחנן** • דכל שבידו לאו כמותר מעשה דמי: **אפילו אם אמר לכשיתלשו תרומה ונתלשו דבריו קיימין** • טהלו וביו לתלוש ולהפריש: **יתר על כן** • תימה מה שלין בידו דקסבר מדם מקדיש ומקנה דמלא"ל: **לכשיביאו שליש** • שמלין. לח הכיאו שלים ולחין בידו לתלוש ולהפריש דתכואה שלא הביאה שלים לאו תכואה היא כדגמר בר"ה (דף יג:) מועמת את הכואה לשלם לא תקרי לשלם אלא לשלם: **שלא נא לעולם** • שאט"פ שלא נתבשלו הגרעינין שלים לו לחני עדיין לא נבלבו התיבוס, שאם תיבה בו ולקלו והלאכיל לבהמה, דמיהי דמיכר ומקנה הוא: **אפילו בא לעולם** • דכיון דלגרמה ניחו לקדושי • ס"ס מי דמלי למימר לא שנו אלא שאין אשתו מעוברת אבל אשתו מעוברת דבריו קיימין ואמר רבי מניא מעוברת • פי' בקונטרס לתייבי לניכא דר"ת בן יעקב לתלו דכן אין לחד מקנה דבר שלא בא לעולם ול"ל דלעולם מעוברת לגמרי ולא כלום הוא ול"ת מפיל מעוברת לגמ אחת כלום הוא ול"ת מ"מ לרבי מניא לתייבי כשאין לחלמו מעוברת ולניעזר בן יעקב היא ולמלמ לייבי לח כשאשתו מעוברת וכן היא ול"ת כשאשתו מעוברת ול"ע משום דבטלה בדיעבד דבמקון מה שהיתה תחלה אלא הוא וכו' שהאשה אותה בריה שהיא קודם הנשואין ואמאי (לא) תחרצה בקדושין אחר שנרשה כי אמרו כל שבידו לאו כמותר מעשה דמי בסה שא"צ דעת אחרת. אבל בסה שצריך דעת אחרת ל) אזיהשבת מה שבידו לעשות כאילו נעשה לא תחשוב רצויה אלא כמו שהי עתה שמא אלו נעשה לא היתה מרוצין שוה שנתרצית עתה מפני שאיט שוה כלום והני כדהשתא הוא דיינינן להו ואינו כלום. וכן היא שפת התלמוד ומשנה תירוץ דמותרים

יבמות נב: ומסקנא דבר שלא בא לעולם כ"מ נב: ב"ב עט: קה: קלי תמות: קמי:

ל) תוס' ד"ה לו אי מסקנא מה שניתן וכי מ"מ לא מסקנא שמתחלה נקידושין כמו שלמעה עכשיו דשמא וכו'

לג יומניר. לחזרה לב"ד שלא יסניגורנו לבעלי להתעצב בו: לכשתקנך. דבר שלא בא לעולם הוא: (ו) בלוקח עבד ע"מ לשחררו. דלי בשחררו וכו' להתעצב בו לא קרי ליה קנין עבד: עשה מיבב. חיבת בעלה, ותשתרח כר"מ סבירא ליה: קונם שאני עושה לפיך. מעשה תורה אור

ידי יהיו לפיך כהקדש אין בעלה צריך ניניס להפר שהין נדרה של אשתי משועבדת לו: אמר מעתה. על מעשה יהיה יותר מן הראוי ויותר ממה שהיה מחייבת לעשות לו וכתוספות (דף סה:) תמרינן 'מה היא עושה לו? משקל ה' שלעים שהי היתה עושה שהן עשר שלעים בגליל' ולכי תיתי דעדיפא קדמה (ב) ותע"ג דלא בתה לעולם בשעת הגרו: לעושיפס. למי שברחם ומיהו במידי דמשתעבדי ידיה לבעל לא מצי לאקדושינהו: מתני' מעשה עמך לעולם. בפעולה יום לחד: גמ' ופוא שנתן לה פרוטה. ואמר לה התקדשי לי בפרוטה זו על מנת כו' והא לחת לשתעושיהן הבא דיין דבשכר דיבור לו בשכר פעולה נמי מקדשה ליכא לשכירות מחמילה ועד סוף, ולקמן מפרש היכי שמע לה ר"ל ממתני': שפרכנפיך. כבר נתחייבה לו והוי מלוה גבה: שרכיבך. והרכיבה: נעוותף. שלא תלכ יחידי: דימום. בגין: ע"מ. תנאה מעמע ולא בשכר: מתני' ע"מ שילפ מצא. תבוע של תגן: הלפ תלב. בגמ' מפרש לה: מלמדין וכו'. כדי לעקור תם הקידושין למפרע ולא חזקה ליבס: גמ' ע"מ

הגהות הב"ח

(ו) רש"י ד"ה בלוקח: ג"ל קודם ד"ה לכשתקנך: (כ) ד"ה בעמ' וכו' תע"ג ולא בתה לעולם: ג"כ וכ"ש בתוספות פרק תע"פ דף סו ממעע דלר"ע אין הטעם משום דבר שלא בא לעולם ס"ם דמשמע דלר' הוס ס"ל שמואל דר"ע הוס ניתת אלמי מה שנאמר להוס' שם אתי שפיר ולפי פרש"י ל"ע:

שהישחיך בקרון או בספינה מקודשת. ברשבך: שארכיבך בקרון או בספינה מקודשת. וכי תימא ה"נ בדיהב להשוה פרוטה והא "בשכר" קאמר ועוד תניא שם עמי בצווחא ואקדש לך שחוק לפני, רקוד לפני, עשה כדי שתם הזה שמין: אם יש בו שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת. וכי תימא ה"נ בדיהב להשוה פרוטה והא "שמין אותו" קאמר, תיובתא דריש לקיש? אמר לך ריש לקיש האי תנא ברא סבר (*אינה לשבירות אלא לבסוף) ותניא בי"ן סבר (*ישנה לשבירות מתחילה ועד סוף, ומאי דוחקיה דריש לקיש לאוקמיה למתניתין בישנה לשבירות מתחילה ועד סוף בדיהב להו? אמר רבא מתניתין קשיתיה מאי אירייא דתני "על מנת" ניתני "בשכר" אלא ש"מ כל "על מנת" הויא כשכר דיהב להו הוא: מתני' "על מנת שירצה אבא" רצה האב מקודשת, ואם לאו אינה מקודשת, מת האב הרי זו מקודשת, מת הבן מלמדין האב לומר "ישאינו רוצה": גמ' מאי "על מנת שירצה אבא" אילימא עד דאמר אבא "אין", אימא מציעתא מת האב הרי זו מקודשת והא לא אמר "אין"? אלא על

הגהות הגר"א

(ו) גמ' אמר ריש לקיש וכו' ואקדש לך וכו' עד ואקדש לך כך: (ב) תוס' ד"ה ואקדש וכו' ואפילו לר' יוחנן וכו' עד ואי לא אמר כך וכו' עד ואי לא אמר כך וכו' עד ואי לא אמר כך

אלא ע"מ שיחזור לחבית • פירש בקונטרס שיחזור כשעת שמיעה ואין לפרש שיחזור לעולם דת"ל היינו שלא ימחה דבשמוך והיכי תימר כשם שלא התב מקודשת והרי שעת שמיעה לאו שעת הקידושין אלא ע"מ שיחזור כשעת שמיעה קלטר והיינו דמתני' לא התב כלומר שלא תחזור כשעת שמיעה מקודשת לו כלא התב אלא מיהו מקודשת מה התב מקודשת פי' מה התב קודם השמיעה דאין לומר אחר השמיעה ושתק ולא מיחה דאין זה מידוע וע"מ שלא מיחה דמן הסתם השמיעה חליך היא מקודשת קודם השמיעה דלמא מי הוה שמע הוה מוחה וי"ל דים לו לדון דשעו שלא יחמה וע"מ כן מאי פריך והא לא חמר ליה תמלוך לא חמר ליה אי הוה שמע מיחה אי נמי אפילו הוה שמע ולא מיחה לא חמר ליה דלמא סבר לה כרבי יוחנן דאמר בפ' בתרא דיבמות (דף קכב.) הלכה כדברי המיקל בנדרים וא

ולמרמים. אם התרומין מנכסיהם הוי חרס לנדר הבית וקדשים וכן אם תמר ערכי עלי ערך: **מבני מי מכות**. להחזיק שערותיהן כחזקת סימן לנקות ולהעניש: **מתני' וירמים**. קבלתי לא גיבה: **ומרי מיא קטנה**. עכשיו כשלמד עליה כך: **גמ'** מן הכתוב: **ואהרי מיא נדולה**. תורה אור מגדלה למד כן, ובקבוטוה לא למד, אינו נאמן ומוזהרת לכהן: **נשנים**. הרי היא כפולה להכותה משום ספק זונה ובגמרא מפרש טעמא: **גמ' ריבעא ליה**. בעודה קטנה בידו לקדשה ולמחר ולמחזר ולקבל נט היימנו הלכך נאמן-דמה לו לשקר, כמו פסיל לה: **מיבעי לאו בידו**. לקדשה מגדלה ולא למוסרה בידו עובד כוכבים כת גדולה ולא קטנה: **ומרי בידו**. כשהיא קטנה: **נאמן**. לומר לקמן (דף עז:) שנאמנו ומוכי קוכי נתין חלל וממזר מלרי ותדומי שבאו על כהנת לוויה ויבמלים פסלוה: **כי' דומתאי בן יהודה**. ס"ל נתנ"ך דיון לומר לקמן (דף עז:) בנות ישראל מקוה טהרה לחלליס דבת-חלל זכר, כשרה לכהונה שאמרו מ

רבי סבר מה לי לשקר • פי' הקונטרס דטעמא דקידושין כעדים דמו ועוקר ליה לחזקה (ג) דהא מחזקין ליה מעיקרא בתחי ולא בבני וקיימא לה הך דיחמא בחזקת שלין זקוקה מיבה ולאפוקה מחזקתה לאו כל כמיניה ור' נתן סבר מה לי לשקר כחזקה דמי ולא לחי חזקה ועקרה חזקה פי' מעיקרא הוא דלא לחמא בחזקה שזקוקה ליבם שהרי מוחזק לן בחתי ולא בבני וכי הדר ואמר בטעמא קדושין יש לי בניס מי לאו דהדר ביה בטעמא מיבה הוא מהימן דאמר מה לי לשקר מי למיפטרה מיבם קאתי מלי למיפטרה בגיטא שמה לחמא קודם מיתתו [ואין נראה לר"י שבאמין לאומו במה שאמר בטעמא קדושין שהרי דעתו לקיימה אלא נראה לפרש מנו דלי בעי יכחוב לה גט בטעמא קדושין לגרשה כ"ע שילכה לחע"ג דלחמור לגרש בגט יש מ"מ כיון דלייעבד מהני חציב ספיר מנו ח"מ] לכל כי הדר ביה בטעמא מיבה לוקמא לחזקה קמייתא דסבר מה לי לשקר כחזקה דמי ואין לו לעקור החזקה שהיתה קודם הקדושין מיהו לי לא הדר ביה שריא לעלמא מטום דאין לחדם חוטא ואל ו ואילו היתה זקוקה הוה הדר ביה בטעמא מיהו ור"ח ל"ל דאמר מוקי מתני' דלא מוחזק לן בחתי לפי' מוחזק לן בחתי יהא נאמן (ג) במה שאמר יש לי בניס מטעם דפיקח הקונטרס דאין לחדם חוטא ואל ו ול"ל מטום דאמן במתני יש לי חמים ואילו נאמן מטום דכי לריך למוקמיה בהכי לי אמי ל"ל דאי מוחזק לן בחתי לא יהא נאמן שאמר בטעמא מיהתו יש לי בניס •דכטעמא מיהה לא שייך למימר פעד לה בגיטא דטמא אין לו כח: ואם

תום' ר"י הזקן אחריתי קא משחיר לא מרע להי לנשואין משום דבידו לגרשה מהימנינן ליה בין לקולא בין לחומרא:בריית'דאחתוק לן בחתי ולא בבני דקאמר יש לו בנים בשעת קדושין וקאמר ר' דהאי דקאמר יש לי בנים אי אין לי אחים בשעת קדושין • מה לו לשקר • מאי אתני דבוריה לרצויי להתקדש הרי יבול לרצותה בדרך אחר שיאמר לה שיגרשנה מחיים אם תצטרך ויעשה לה תנאי על זה הלכך מה לו לשקר:בעדים דמו כלומר שבאמלין ה ח ו ק ה הראשונה וישאר זה מוחזק שיש לו בנים ואין לו אחים • הלכך כי אמר בשעת מיתתו אין לי בנים אי אין לי אחים אינו נאמן שאינו אומר אלא לאומרה דהואיל ושמוחזק לן בחתים אינו לנו בבירור אלא ששמענו מה לי לשקר מהחזוקה דכעדים דמי שיש לו בנים ואין לו אחים ור' נתן [סבר] דנאמן מפאי דאם'בשעת מיתה דלא אתי מה לי לשקר ומבשל לחזקה ראשונה אלא הרי היא עומדת בסקומה וכי אמר אין לי בנים נאמן דהא מוחזק הוא שאין לו בנים וכי אמר יש לי אחים נאמן דהא מוחזק הוא שיש לו אחים:

דמוחזק לן באחי ולא מוחזק לן בבני דאמרינן מה לי לשקר מאי קאמר למיפטרה מיבם מצי אמר פטרנא לך בגיטא *לרבי סבר מה לי *לשקר כי עדים דמי ואתו עדים עקרי חזקה *צבני נתן סבר מה לי לשקר כי חזקה דמי לא אתי חזקה ועקרה לגמרי: ←*מתני' *המקדש את בתו סתם אין הבוגרות בכלל. *מי שיש לו שתי כיתי בנות משתי נשים ואמר קדשתי את בתי הגדולה ואיני יודע אם גדולה שבגדולות, או קטנה שבגדולות שבקטנות, או קטנה שבגדולות שהיא קטנה מן הקטנות שבגדולות, או אסורות חוץ מן הגדולה שבגדולות. קדשתי את בתי הקטנה ואיני יודע אם קטנה שבקטנות, או קטנה שבגדולות, או גדולה שבקטנות שהיא קטנה מן הקטנות שבגדולות, כולן אסורות חוץ מן הגדולה שבגדולות, דברי רבי מאיר רבי יוסי אומר כולן מותרות חוץ מן הקטנה שבקטנות: **גמ'** *הא קטנות בכלל, שמעת מינה *קידושין שאין מסורים לביאה הוו קידושין? *הבא במאי עסקינן כשאין שם אלא גדולה וקטנה, והא 'בוגרות' קתני? מאי 'בוגרות' בוגרות דעלמא, פשיטא בוגרות מאי עבידתייהו? *הבא במאי עסקינן כשיש שם גדולה וקטנה, דתימא כי מקבל קידושי, אדעתא דידה קא מקבל, קמ"ל לא שביק אינישמידי דאית ליה הנאה מיניה ועביד מידי דלית ליה הנאה מיניה, מי לא עסקינן דאמרה ליה קרושיי לך *אפ"ה לא שביק *אינישׁ מצוה דרמיא עליה ועביד מצוה דלא רמיא עליה: מי שיש לו שתי כיתי בנות: וצריכא: דאי אשמעינן קמייתא בהך קאמר ר' מאיר דכיון דאיכא זוטרא מינה, להך 'גדולה' קרי לה אבל בהא אימא מודי ליה לר' יוסי דקטנה, להך קטנה דכולהו קרי להו נאי איתמר בהא קאמר ר' יוסי אבל בהך אימא מודי ליה לר"מ וצריכא. למימרא דר"מ סבר מחית אינישׁ נפשיה לספיקא ור' יוסי סבר לא מחית אינישׁ לספיקא, והאיפכא שמעינן להו *דתנן הנודר: עד הפסח אסור עד שיגיע, עד שיהא פסח אסור עד שיצא, על פני פסח רבי מאיר אומר ר' אלעזר עד שיגיע רבי יוסי אומר עד שיצא אמר רבי חנינא בר אבדימי אמר רב מוחלפת השיטה *והתניא זה הכלל כל שזמנו קבוע ואסור עד פני רבי מאיר אומר עד שיצא רבי יוסי אומר עד שיגיע! אמר אביי מחלוקת בשתי כיתי בנות אבל בבת אחת דברי הכל גדולה ממש, קטנה ממש, אמצעית בשמה קרי לה, אמר ליה רב אדא בר מתנה לאביי אלא מעתה אמצעית

דמומחה לן פלי גברא בלחוי (ע"ב כ"ב): ולא סים עדים כדבר אלא חזקה בטעמא כך שמעמו עליו קודם קידושין וכי תימר בטעמא קידושין "ס לי בניס ואין לי לחיין", לו לאו דהדר ביה בטעמא מיהא הוה ליה למימר "מה לי לשקר": **מתני' קתמר** • כלומר למאי קא מהני ליה לחתי לייבום-לר' [למיפטרה מיבם הוא כמו שפירשתי] דלחתי מני למימר לה "פטרתיך לך בגיטא ואל תזקוק ליבם", ולחתי לר' יוחנן לי לחיין", לו לאו דהדר ביה בטעמא מיהא הוה ליה למימר "מה לי לשקר": **מתני' קתמר** • כלומר למאי קא מהני ליה לחתי לייבום-הוא כמו שפירשתי] דלחתי מני למימר לה "פטרתיך לך בגיטא ולא

אמצעית שבבת שניה תשתרי? הבא במאי עסקינן בשאין שם אלא גדולה וקטנה, והכי נמי מסתברא דאם איתא דאיכא ליתנייה, ולטעמיך אמצעית שבבת ראשונה דודאי ספיקא ואסירא ליה מי קתני להּ, הכי השתא בהתם תנא קטנה דידה לאיסורא והוא הדין לקח דקשישא מינה הכא אם איתא דאיכא ניתנייה, אמר ליה רב הונא בריה דרב יהושע לרבא הא פסח דכי כת אחת דמי ופליגי? אמר ליה התם בלישנא דעלמא קמיפלגי: מר סבר עד פני הפסח עד כמי פיסחא ומר סבר עד דמיפני פיסחא: מתני' האומר "לאשה קדשתיך", והיא אומרת "לא קדשתני": הוא אסור בקרובותיה והיא מותרת בקרובותיו. היא אומרת "קדשתני", והוא אומר "לא קדשתיך": הוא מותר בקרובותיה והיא אסורה בקרובותיו. "קידשתיך" והיא אומרת "לא קידשת אלא בתי": הוא אסור בקרובות גדולה ובתה והיא מותרת בקרובותיו. הוא מותר בקרובות קטנה ובתה והיא אסורה בקרובותיו. הוא מותר בקרובות גדולה ובתה והיא מותרת בקרובותיו: גמ' האומר לאשה קדשתיך וכו': וצריכא: דאי אשמעינן גביה דידיה משום דגברא לא איכפת ליה ומיקר אמר, אבל אביה אימא אי לאו דקים ליה בריבורה לא הות אמרה ולית חסר איהו בקרובותיה קמ"ל: "קידשתיך" והיא אומרת "לא קידשת אלא בתי": הא תו למה לי? אריצמרך ס"ד אמינא מדאורייתא הימניה רחמנא לאב, מדרבנן הימנוה לדידה, ניתיתר ברתה בריבורה, קא משמע לן: "קידשתי את בתך" וכו': הא תו למה לי? אידי ואידי דתנא הא תנא נמי הא איתמר רב אמר כופין ושמואל אמר מכשין אהייא אילימא אהא דאמר רב חנא נמי הא איתמר רב אמר כופין איכא אלא אהא דאמר רב חנא מכשין אמאי - אמר לא ניחא לי דאיתסר בקריבה אלא שמעתתא אחדי איתמר אמר שמואל מכשין ממנו ליתן גט אמר רב יאם נתן גט מעצמו כופין אותו ליתן כתובה איתמר נמי אמר רב אחא בר אדא אמר רב ואמרי לה אמר רב אחא בר אדא אמר רב המנונא אמר רב כופין ומכשין, תרתי? ה"ק מכשין ממנו ליתן גט ואם נתן מעצמו כופין אותו ליתן כתובה/ אמר רב יהודה במקדש בעד אחד אין חוששין לקידושיו, ואיתמר אמר רב נחמן אמר שמואל במקדש בעד אחד אין חוששין לקידושיו "ואפי' שנים מורים אותו ברבא לרב נחמן האומר לאשה קדשתיך והיא אומרת לא קדשתני הוא אסור בקרובותיה והיא מותרת בקרובותיו, ואי דליכא עדים אמאי אסור בקרובותיה, אלא לאו בעד אחד? הכא במאי עסקינן כגון דאמר לה "קידשתיך בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים" אחתיניה "המגרש את אשתו ולבה עמו בפונדקי ב"ש אומרים אינה צריכה הימנו גט שני וב"ה אומרים צריכה הימנו גט שני היכי דמי אי דאיכא עדים מאי טעמייהו דב"ש ואי דליכא עדים מאי טעמייהו דבית הלל אלא לאו בעד אחד? ולימעמיך אימא סיפא ומודים בהתרשה מן האירוסין שאין צריכה הימנו גט שני מפני שאין לבו גס בה ואי סלקא דעתך עד אחד מהימן מה לי מן האירוסין מה לי מן הנשואין, אלא הכא במאי עסקינן כגון דאיכא עדי יחוד ולימא עדי ביאה סברי לא אמרינן

ואם נתן גט מעצמו כופין לתתו ליתן כתובה. מכלן ים להוכיח דתלמוד מן התירוסין יש לה כתובה ותפילו לא כתב להּ מסתמא הכא מיירי דלא כתב לה דתי כתב לה ת"כ מתי מבקשין שייך למימר הכא תלת ב"מ דמיירי הכא דלא כתב לה כתובה ותפ"ה קתמר כופין לתתו ליתן כתובה ובפרק הכותב (כתובות פח:) דבעי תלמוד מן התירוסין יש לה כתובה או לין לה כתובה היה יכול להוכיח מהכא לכל מהתמודקין כי תם מן המשנה:

אמצעית שבבת שניה תשתרי? הבא במאי עסקינן בשאין שם אלא גדולה וקטנה, והכי נמי מסתברא דאם איתא דאיכא ליתנייה, ולטעמיך אמצעית שבבת ראשונה דודאי ספיקא ואסירא ליה מי קתני להּ, הכי השתא בהתם תנא קטנה דידה לאיסורא והוא הדין לקח דקשישא מינה הכא אם איתא דאיכא ניתנייה, אמר ליה רב הונא בריה דרב יהושע לרבא הא פסח דכי כת אחת דמי ופליגי? אמר ליה התם בלישנא דעלמא קמיפלגי: מר סבר עד פני הפסח עד כמי פיסחא ומר סבר עד דמיפני פיסחא: מתני' האומר "לאשה קדשתיך", והיא אומרת "לא קדשתני": הוא אסור בקרובותיה והיא מותרת בקרובותיו. היא אומרת "קדשתני", והוא אומר "לא קדשתיך": הוא מותר בקרובותיה והיא אסורה בקרובותיו. "קידשתיך" והיא אומרת "לא קידשת אלא בתי": הוא אסור בקרובות גדולה ובתה והיא מותרת בקרובותיו. הוא מותר בקרובות קטנה ובתה והיא אסורה בקרובותיו: גמ' האומר לאשה קדשתיך וכו': וצריכא: דאי אשמעינן גביה דידיה משום דגברא לא איכפת ליה ומיקר אמר, אבל אביה אימא אי לאו דקים ליה בריבורה לא הות אמרה ולית חסר איהו בקרובותיה קמ"ל: "קידשתיך" והיא אומרת "לא קידשת אלא בתי": הא תו למה לי? אריצמרך ס"ד אמינא מדאורייתא הימניה רחמנא לאב, מדרבנן הימנוה לדידה, ניתיתר ברתה בריבורה, קא משמע לן: "קידשתי את בתך" וכו': הא תו למה לי? אידי ואידי דתנא הא תנא נמי הא איתמר רב אמר כופין ושמואל אמר מכשין אהייא אילימא אהא דאמר רב חנא נמי הא איתמר רב אמר כופין איכא אלא אהא דאמר רב חנא מכשין אמאי - אמר לא ניחא לי דאיתסר בקריבה אלא שמעתתא אחדי איתמר אמר שמואל מכשין ממנו ליתן גט אמר רב יאם נתן גט מעצמו כופין אותו ליתן כתובה איתמר נמי אמר רב אחא בר אדא אמר רב ואמרי לה אמר רב אחא בר אדא אמר רב המנונא אמר רב כופין ומכשין, תרתי? ה"ק מכשין ממנו ליתן גט ואם נתן מעצמו כופין אותו ליתן כתובה/ אמר רב יהודה במקדש בעד אחד אין חוששין לקידושיו, ואיתמר אמר רב נחמן אמר שמואל במקדש בעד אחד אין חוששין לקידושיו "ואפי' שנים מורים אותו ברבא לרב נחמן האומר לאשה קדשתיך והיא אומרת לא קדשתני הוא אסור בקרובותיה והיא מותרת בקרובותיו, ואי דליכא עדים אמאי אסור בקרובותיה, אלא לאו בעד אחד? הכא במאי עסקינן כגון דאמר לה "קידשתיך בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים" אחתיניה "המגרש את אשתו ולבה עמו בפונדקי ב"ש אומרים אינה צריכה הימנו גט שני וב"ה אומרים צריכה הימנו גט שני היכי דמי אי דאיכא עדים מאי טעמייהו דב"ש ואי דליכא עדים מאי טעמייהו דבית הלל אלא לאו בעד אחד? ולימעמיך אימא סיפא ומודים בהתרשה מן האירוסין שאין צריכה הימנו גט שני מפני שאין לבו גס בה ואי סלקא דעתך עד אחד מהימן מה לי מן האירוסין מה לי מן הנשואין, אלא הכא במאי עסקינן כגון דאיכא עדי יחוד ולימא עדי ביאה סברי לא אמרינן

מתניתין שבבת שניה תשתרי • תלישה קתי דמספקא לכל כת שניה כבולה, תמצעית לגבי מתן קרי לה גדולה-דהשתא כת, אלמנת בכת אחת פליגי: בשלמא בת • בכת שניה שום תמצעית להכי תני תחתונות כולן, אבל לי הוי התם תמצעית הוי תני מתניתין "מן מן הקטנה שבקטנות" ולא הוה תני "מן מן הקטנה": ולכי נמי מסתברא • דבליכא תמצעית עסקינן: דאם איתא דליכא • תמצעית וכולהו בני לתמוטעין דאסירן נתנייה גבי יתיו יודע, ומימה הכי יתיו יודע אם גדולה שבגדולות אם גדולה שבקטנות לו תמצעית שבקטנות כולן תחתונות, אלא מלמא תנייה-לתמעין כה דאיכא למיקרא שמע מינה סבירא ליה דלא תחסילת וכי קתני כולן תחתונות בדליכא תמצעית: ולימעמיך • תמצעית. דתמרת דמי ס"ל לתחתונות" תמצעית נמי קתני הוה מפרש לה: תמצעית שבכת רחשונה • דודאי תסירא אם יש כה דהא מודים דכל כת דתשונה לגבי כת שניה ברישא כי היכי דנשמע מינה ליתנייה ברישא כי היכי דנשמע מינה לתחתונות" עלה קתי ולא תיסק אדעתין למימרי ולטמר דכי קתני כולן תחתונות" כשלין אם תמצעית • שכי השתא • בהשתא לא מיקטרינן ליה לפרושי דלקח ע"ג דמתניתין כולה בשלין אם אלא שמים בכל כת, לא תיסק אדעתין דדלי הוה אם תמצעית לא קתני אלא "כולן תחתונות" ותמעין דכיון דקתני קטנה לידיה לתיסרא ותמעין דקתי לה גדולה כ"ש תמצעית דקשיסת מינה, קמ"ל כת שניה דכי לא תנא לה תיכף למימר דמתניתין = בשלין אם אלא גדולה וקטנה אבל תמצעית לא הוה קתי לה "גדולה", אם תיתא דתיכף תמצעית ותכולהו קתי "תחתונות" דתיניה בהדיה ונשמע דלקח היא תחתונה אלא תמצעית לתוקמה בשלין אם תמצעית: ופליגי • דתיכף למ"ד לימים תמצעיים נמי קתי "פני" הוחיל ויש מתוכר ממנו: הכא במאי עסקינן • דמתני דתסר לתו מכוס דסבירא ליה דכל שים מתוכר ממנו קתי "פני" אלא מכוס דמשמע ליה בלשון בני אדם מיפני פיסחא קאמר שיהא הפסח פניו פונה ועובר: בתרני • הוא תמור בקרובותיה • דסיומא דקתני הכי הוה מסיק אדעתין דכל שהוא מותר בקרובותיו אסור בקרובותיה: ומותר בקרובות קטנה וכו' • שתין אתה נתמנת עליה ותף היה לריכה גט דתי בעיא גט היה לה גרושתו ונתסר בקרובותיה: קטנה • גדולה • הבת: גמ' ולריכא • לתשמעין כגולה דמי שלא תסר עלמו תינו נתסר: גבי דידיה • כי תמר קידשתיך לת מיתסרת ליהי בקרובותיו משום דתיכף ליה תם לוסר עלמו בקרובותיה תנס: ומקרי ותמר • קדשתיה ותפ"ג ללת קדשה: אבל מיהי • כי תמרה "קדשתני" לתסרה נפשה לכולי עלמת עד שיתן לה גט, מי לתו דקים לה דקדים לת הוה תמרה ונתסר תיהו על פיה בקרובותיה ותפי' לת נתן לה גט • מדרבנן מימוה • לבנן לתתה על הבת ותסת לריכה גט ותסר בקרובותיו: כופין • ליתן לה גט: לת כופין תיכף כו': דתין לריכה מתו גט דהת מיתרת בקרובותיו ותי בעיא גט הוה מיתסרת בתתיו דהויו לה גרושת תתיו: ולת תיכף • דתמרה קדשתיה דבעיא גט: בשלמת מבקשין • מתו ליתן גט: לתי • שלריך בקשה לתסור עלמו בקרובותיה כדי להתירה ליבעל תוחיל ותין תפך בה: ושמואל דרב ושמואל לסדרי תמור • לת לתתוך זו על זו כתו לתת להוסיף התחרון מה שלת פירש הרשתון: ותם נתן מעלמו • בלת בקשה כופין תותו ליתן כתובה דגבי דעתיה דקדשה, ותרוסה יש לה כתובה: שניסס מודים • לדברי הכל: מפו • הת דתניא תין פוסקין משום דלת מהימן הוה והת הימוה תו דלמת משום דתין קדושין תלין כלת עדים ויליף דבר דבר ממתון כתיב בערוות ערות דבר (דברים כד) ובממון כתיב על פי שני עדים יקום דבר (שם יט): תין ולת • לת היה מתזיק בדבלת לת לתיסור ולת לתיסר פעמים שתמר לתו וכיפת בידיה ולת היתה מוחזקת סוללה זו בידו: תימר נמי • לת גרסינן נמי: ותי ליכא עדים • ותפי' מודה תמלי תסור בקרובותיה ע"פ עלמו הלת תין קידושין תפילו לדברי דלי נמי תמר בעד תחד הוו קידושין בפסיסים מודים היכת דתין עד תחד לת תמרת, דעד תחד תשיב לתייב שבועה בדיני ממונות הלכך בערוה נמי תשיב להתקיים קידושין בפניו ובלבד שיהו שניסס מודים: תלת נתו בעד תחד • ותפי' הוה תסור בקרובותיה תלמת זה שמועה לו נתסר דשתיב לתיפוסי קידושין קמיה: קידשתיה בפני פלוני ופלוני • דהתו להו קידושין גמורין לכל דבריו ונתמן הוה לתסור תת עלמו: ולמה עמו כשופדקי • ותפי' לתמר זמן: תי דליכא עדים • דלתקדשה בביתה: תלת נתו בעד תחד • ושניסס מודים:

[שנת קיג: קנו:-ס"מ יד:]

* קידושין: בהיאשך דאמר תוכא בראשה קל ראשונה נד ב' ראשונה נאמנת ג"ש ב"ה ב' ראשונה ב"ש ב' ראשונה ב"ה ב' ראשונה ב"ש ב' ראשונה ב"ה ב' ראשונה ב"ש ב' ראשונה

לא חיבו אהדי תנא לגקרי · מכלן אמר ר"ת דאין לריך עדיס לעשות קנין והא דאמר פרק חזקת הבתים (ב"ב דף מ:) קנין בפני עניס ואין לריך לומר כאחד לאו משום דלא מהני בלא עניס דודאי מהני אפי' בלא עניס אלא ר"ת קנין הרגיל בפני עניס אין לריך לומר כאחד ואלא אין לריך עניס וכן משמע בפרק הזהב (ב"מ דף מה:) דקאמר התם היה עומד בגורן ואין בידו מעות כו' ופריך עלה ואיקניטו והאיה תגב סודר ומשני דליח ליה סודר ואמאי לא משני דלא היו שם עדיס אלא ש"מ דקנין מהני בלא עדיס וכן משמע בפ"ק דסנהדרין (דף ו·) דקאמר התם פשרה ביניהו וקי"ל (שם) דפשרה לריכה קנין: **אמר** לו עד אחד אלא מלא ואלא קאמר למאי הלכתא אלא לגמר ולא לגמר ולא לגמר ול

שורך נדבע · ותסור להקרבה לכל לסוקלו תרי בעינן לחמר מר (כ"ק קף מד.) כמיתת הבעלים כך מיתת השור: **ותנא תונא** · לעניין שומעין בכולהו דמקיקמו הודאה היא: **תוי ליה בימי עומאתו** · ולא ליכפת ליה ולאו הודאה היא ומוהרים לטוהרים: **לאו לגבי מוכח קיימי** · ולא ליכפת ליה להכחישו והודאה מיהא לא הוי ומומר להקרבה לריכא: **לימתו זיקפ בעד אחד** · כלומר אמר לו עד אחד לחמך זיקפה והוי שוחט מהו ליחמר העד עליו: **ולא הוה אמי** · ההוא שמיע לעניא הקטוע לו לפני שמואל: **אדר** · שמואל שליח בתריה שימהרנו לבא: **מאי לאו אי מסיימן לך** · הלי עד כשחר עד אחד לידעת היה שליחו מפסולי עדות דלאו גזלנא הוא: **לימתו** · והלא הכחישתו: **ינאי המלך** · מן הכהנים של חשמונאים הוה: **לוחלים** · שם מדינה שבמדבר: **מלומים** · ילקוח הם וקמן "ילקוני" בלשון תרמי כמו הקוטפים מלות עלי תיח (חיוב נ): **כשהיו עסוקים בבנין** · היה שני שבאו מן הגולה והיו עניים והיו מולילין הולחות במלחמה לף הוא נאכל מלוחין להיות זכר לעוני לבותיהו והודות לפני הקדוש ב"ה שהלילתנו והעשירנו: **לכן שלו פרושים עליך** · שולחין הם ואין שמחים בהלחתך: **ומה אעשה** · לידע שכן הוא: **פקח נפש בנין שכיין** · מן לין הקדש על מלאך ויעמדו על רגליהם לפי שהשם כתוב בו והם יגלו "לח לבם ותע"ג דלאו שעת עבודה כדאמר בפ"ב (נעיל נד.) בגדי כהונה ניתנו ליהנות בהם: **שהיו לומריס לאו נאמנים מן הפודיעים** · לכך מיתו בו שהיו הפרוסים לומרים עליו "לאו כשבים במודיעים"–כרך של בית המוצולי–היה ושבועי' פסולה להכוזב ונאמנה לחיו ומעלת חלל: **ויבדלו מכמי ישראל בזוסם** · שכשם המלך עליהם: **כך סוף דינו** · לסכול מרפתו: **וכך סוף דינך** · בחמיה שלא תנקם מהם: **רומפס** · הרגם: **מה שפת עליה** · שמא חשחמא לאמר ליה הרי ס"ת כרוכה ומוטחת בכוכה המלות ולא ישחכאו: **ומונן סרעה** · לשון ויל לין ויגמול שקדים (במדבר יו) ל"ל בערה לשון מוללים (יחזקאל ג) בעיון המבעיר גחלת: **שמעון כן שטח** · לחי לחמו היה והחביאתו: **סיכי דמי** · ויבוקש הדבר ולא נמלל דמשמע שהחזיקוהו בחזקת כשרות: **סמוך לחני** · דלמרי לחחבאתי והיכי קלמר "ולא מלאו" ולא לומרת לוקי מרי לכהדי תרי ולוקי ליחחת לחזקתה? ס"מ "לי היה קמן והיכה בחה לב"ד להחירה לבל בעה זה הגדון לין לו חזקה דכשרות מעידים על מחילת לידמו בפסול שלומרים שלמו נפשים קודם שטלך ול"ת מ"מ תיכי ליה חזקה דלחימיה שהיקה בחזקת כשרות דהא חמרינן בפרק קמא דכתובות (דף יג.) לדברי המכעיר בה מכעיר בנבלה וי"ל דלא לחמר לוקי מרי אלא בהדי תרי אלא בחכומה דרבנן ובהא לא המירו מבל ביומסין דלימ לסורלה דחוריימה החמירו ולחכומה היה מדרבנן *): חמר

*) [וביחר ביאור כחבו בכתובות שו: ד"ה לחן]

אמר לחבי היה היה · חימה והא לחמרת המקדש בעד ל' לין חוששין לקידושין דלין דבר שבערוה פחות משנים וי"ל דהשחם לפחח לפשר כיון דלא קדשה בפני עדים המעות מחנה לבל הבחה הביחה חוסרת בין בעדים בין שלא בעדים ולין לחו בריכין לומר שידע הבעל בהחמת מיהו קדשה דמשמע הכא עד לחד נחמן ובמסכת סוטה (דף ג:) משמע דלין בהשה נחסרת על בעלה לגלא על עסקי קיעוי ומחירה משמע דבעינן עדים ויש לומר דהשם מיירי בלחו שוחק בבל בשוחק בעד לחד מהימן":

רבא לחמר כו' · וח"ת בין שוחק ומחיקה כהודאה למיל דמה לא תאמר עליו וכי לא יוכל לעשותה עליו מחיקה דחיסורל וי"ל דקסבר רבא דעשמת דשוחק מהימן לגלא משום דחיקה כהודאה דמיל לגלא משום דחיכל רגלים לדבר מיהמי ליה ובין שלין החיסור מבא עדות בבעל שלא מבא עדות העד לא מהימני' ליה דעד לחד לינן בדבר שבערוה: **הקם** להם בגין שבין עיניך · פירש בקונטרס וחע"ג דלגלו שעת עבודה היה לא לחמרינן לעיל (דף נד.) דבגדי כהונה ניתנו ליהנות בהן ועקה לחלרבה מעמע מהשם דמיד שהיו יכולין להפשיטן שהיו זקוקין להפשיטן מדקאמר לא ניתנה תורה למלחי השרת משמע בשלא לצורך ומסירת יומפרש בביאו שם דדוקא בין ומשום דבחיב בו [שמות בח] והיה על מלחו חמיד משמע דמותר שלא בשעת עבודה לבל בשאר בגדים לא ויעלו מהיכן היה בהן מוצע בית המקדש אף אנו נאבל מלוחים זכר לאבותינו והעלו מלוחים על שולחנות של זהב ואבלו, והיה שם אחד איש ליקלב רע, ובליעל ואלעזר בן פוערה שמו ויאמר אלעזר בן פוערה לינאי המלך: "ינאי המלך לבם של פרושים עליך", ומה אעשה? "הקם להם בציץ שבין עיניך", הקים להם בציץ שבין עיניו, היה שם זקן אחד ויהודה בן גדידיה שמו, ויאמר יהודה בן גדידיה לינאי המלך "ינאי המלך–רב לך כתר מלכות, הנח בתר בהונה לזרעו של אהרן–שהיו אומרים "אמו נשבית במודיעים" ויבוקש הדבר ולא נמלא ויבדלו חכמי ישראל בזעם, ויאמר אלעזר בן פוערה לינאי המלך: "ינאי המלך, הדיוט שבישראל כך הוא דינו, ואתה מלך וכהן גדול כך הוא דינך, "ומה אעשה?" אם אתה שומע לעצתי רומסם, והורה מה "חלא עליה? הרי ברוכה ומונחת בקרן זוית כל הרוצה ללמוד יבוא וילמוד" אמר רב נחמן בר יצחק מיד נזרקה בו אפיקורסות דהוה ליה למימר "תינח תורה שבכתב, חורה שבעל פה מאי? מיד ותוציץ הרעה על ידי אלעזר בן פוערה ויהרגו כל חכמי ישראל, והיה העולם משתומם עד שבא שמעון בן שטח והחזיר את התורה ליושנה הכי דמי: אילימא דבי תרי אמרי "אישחבאי" ודבי תרי אמרי "לא אישחבאי" מאי חזית דסמכת אהני סמוך אלא בעד אחד ומעמא דקא מיבעיין ליה לעולם תרי ותרי *ובד"אמר רב אחא בר רב מנימי בעדי הזמה הבא נמי בעדי הזמה ואנבעית אימא כדרבי יצחק דאמר רבי יצחק "שפחה הבניסו תחתיה, אמר רבא מנא

אינם שמחים בשמחתך · ומה אעשה לירע אם כן הוא · הקם לן ציץ הקדש על מצחך שיעמוד על רגליהם לפי שחשם כחוב בו והם יגלו לבן ו) שאומרים לכך מיחה בו ובגדי כהונה ניחנו ליהנות שלא בשעת עבודה · שהיו אומרים כ) עליו שלא היה פהן שנשבית אמו בהר המודיעים נרפא של חשמונאי ונשאה אביו ושבויה פסולה לכהונה ונמצא שהוא חלל · היכי דמי דקאמר דלא נמצא והחזיקוהו בכשרות · סמוך אהני פר"ש ואי אמרת אוקים תרי לחדי תרי וסוקים אחחא אחזוקה ה"פ אי איהא קמן והיחה באה לב"ד להחירה שאומרת לא נשביתי להחירה אבל זה הגדון לפניני אין לו חזקה דכשרות שהרי מעידין על החלת לידמו בשמואל ע"כ · וב' האשה שנחארמלה ביאהו האמת: בעד אחד.שהעיד שנשבית ושנים שבאו משבויה: הומה שהומיטו העדים דאמרו ביום פלוני ונזירה הכחוב היא שהאחרונים נאמנים:שפחה ב) ע"ל למחות כך מיהיה קמן · ג) חמו נשבית במודיעים · לכך מיחו בו שהיו הפרוסים לומרים עליו כ"ל · ג) ע"ל הכניסו · והיינו שמא כל זמן שהיקה שמא ויחגדו ·

יבמות נד. כלילות כה.

ג"ז ב מיי' פ"ד מהל' איסורי מזבח הל' ג: צא ג מיי' פכ"ד מהל' אישות הל' יח סמ"ג עשין מח טוש"ע אה"ע סימן קמח סעיף ט:

צב ד מיי' שם פלכה יז סמ"ג שם טוש"ע אה"ע סימן קטו סעיף ז וסימן קמח סעיף ט:

תום' ד"ה הקם וכן ומפרש ר"ת עי' יומא סט ע"ח תד"ה ובגדי כהונה:

ע"ג לח לבם לממות בן מיהיה כהן · ס"ק מ"מ

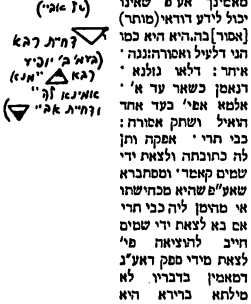

(ועי' חוס' סוטה ג: ד"ה מ"ל) נ"ל אחר ז' ניזק של "אשתק ניגחה" ודוא אמי – נאמן (ניזק) רבא – אינו נאמן

אמר רבי טרפון מסל לעומר ומקריב על גבי המזבח · וח"מ מחי מסל הוא זה הרי במסל חפי' טובל שפסול היה בשעת עבודה תפ"ה עבודתו כשרה כדמוכח בסמוך מקרא ובכי האי גוונא גבי מקוה אם נמלא שמדידתו סיתה מחלה בטעות טהרותיו טמולות למפרע לפיכך לר' טרפון ולחו"ע לכתרכי פליגי פליגי בטהרות שבעשו על גבי למפרע מר חייל בתר חזקה דמקוה ומר חייל בתר חזקה דתדס ובשלה טודע חסרון המקוה למפרע [ופליגי כמי בשעת שבעל במקוה ולאחר זמן טודע שהיה חסר בתוחה שעה שבפרהסיה עסוקות למפרע ותהא טייתי המסל] ופליגי כמי במקוה שטבל בה כהן ועבד עבודה ובתו עדים והעידו שהיה המקוה חסר קודם שטבילה רבי טרפון חומר כשירה העבודה מידי דהוה אבן גרושה וכן חלוצה ותהא קמי המסל:

שלח ותחזי · תרגום של "והפציר" ושלח (ויקרא ו) מכאן יש להוכיח דכל דבר שיכול להתברר עד ג' מתניון עליו ותפילו עד ג' מכאן ש"ולזרעו" לחייו אין זרע בשר בין זרע פסול. וברים מכילתין (לף ד.) תמר "וזרע אין לה" אין לי אלא זרע כשר זרע פסול מניין ת"ל "ולזרעו" ומעתה לשון "זרע" לא משמעו אלא כשר וי"ל דשאני הכא דזרעו" מיותר דהוה מצי למיכתב ולבניו שהרי בבנות לא שייך ברים כהוכה ולכך דרשינן מיניה לפילו זרע פסול מכל מקום אינו מיותר שהרי הקט יש לו בנים כמו כן:

כל מקום שיש קידושין יש כו' וכל מקום שאין קידושין ואיזה זה זה הבא על אחת על אחת מכל העריות שבתורה · גרלה לר"י דהך מתניתין דמקוה כרבי שמעון דתניא כוותיה דתמר בפרק ט' החולץ (יבמות מט.) יש ממזר מחייבי כריתות ולא מחייבי לאוין וכ"ג קתמר הכא ועוד גרלה לר"י דהלכה כי הך מתניתין ביבמות (לף נב.) כר' עקיבא מ"מ הך מתניתין עיקר מטום דמתניתין גבי הילכתא פסיקתא דקידושין ועוד דמניטו בהדיא מקומות כי האי מתניתין דלקמני הקט (יבמות דף יב:) פשיטא בני חייבי לאוין כשרים ניהו ועוד תני חזיזו ממזר כל שאיסורו לאיסור ערוה ועוקם כרת מתניתין לאו ממזר אלא מחייבי כריתות:

מתני'

[ועי' תום' יבמות מט. ד"ה שמעון]

מנא אמינא לה — דתנן אמר ר' שמעון מעשה בממזרה של דסקים ביבנה שהיתה עומדת בחזקת שלימה ומדדו ונמצאת חסירה, כל טהרות שנעשו על גבה היה ר' טרפון מטהר וב' עקיבא אמטמא, אמר רבי טרפון: מקוה זה בחזקת שלם הוא עומד, מספק אתה בא לחסרו, אל תחסרנו מספק אמר רבי עקיבא אדם זה בחזקת טמא הוא עומד מספק אתה בא לטהרו אל תטהרנו מספק אמר רבי טרפון משל לעומר ומקריב על גבי המזבח ונודע שהוא בן גרושה או בן חלוצה שעבודתו כשירה אמר רבי עקיבא משל לעומר ומקריב ע"ג המזבח ונודע שהוא בעל מום ישעבודתו פסולה אמר רבי טרפון אתה דימיתו לבעל מום ואני דמיתיו לבן גרושה או לבן חלוצה, נראה למי דומה, אי דומה לבן גרושה ולבן חלוצה נדונגו כבן גרושה או בבן חלוצה אטדומה לבעל מום נדונגו כבעל מום? התחיל רבי עקיבא לדון מקוה פסולה ביחיד, ובעל מום פסולו ביחיד ואל יוכיח בן גרושה ובן חלוצה שפסולו בשנים כבר אמר מקוה פסולה בגופו, בעל מום פסולו בגופו ואל יוכיח בן גרושה ובן חלוצה שפסולו מאחרים, אמר ליה ר' טרפון: עקיבא כל הפורש מן החיים האי בעל מום שפסולו ביחיד, היכי דמי אי דקא מבחיש ליה מי מהימן אלא דשתיק, ודכותיה גבי בן גרושה ובן חלוצה דשתיק וקתני מקוה פסולה ביחיד ובעל מום פסולו ביחיד ואל יוכיח בן גרושה ובן חלוצה שפסולו בשנים ואבי אמר לעולם דקא מבחיש ליה, ודקאמרת אמאי מהימן? דאמר ליה "שלח אחוי" והיינו דקתני מקוה פסולה בגופו ובעל מום פסולו בגופו ואל יוכיח בן גרושה ובן חלוצה דעבודתו כשירה, מנא? אמר רב יהודה אמר שמואל דאמר קרא "והיתה לו ולזרעו אחריו" בין זרע כשר ובין זרע פסול אלמה דשמואל אמר "מהכא "ברך ה' חילו ופועל ידיו תרצה" אפילו חולין שבו תרצה, רבי ינאי אמר מהכא "ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם" "וכי תעלה על דעתך שאדם חולך אצל כהן שלא היה בימיו, אלא זה כשר ונתחלל בעל מום דעבודתו פסולה, מנא? אמר רב יהודה אמר שמואל דאמר קרא "לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום" כשהוא שלם ולא כשהוא חסר, והא שלום כתיב? אמר רב נחמן וי"ו דשלום קטיעה היא: **מתני'** כל מקום שיש קידושין ואין עבירה הולך אחר הזכר, ואיזה זו? זו כהנת לויה וישראלית שנשאו לכהן לוי וישראל ובל מקום שיש קידושין ויש עבירה הולך אחר הפגום ואיזה זו? זו אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט, ממזרת ונתינה לישראל, בת ישראל לממזר ולנתין ובל מי שאין לה עליו קידושין אבל יש לה על אחרים קידושין הולד ממזר ואיזה זה? זה הבא על אחת מכל העריות שבתורה ובל מי שאין לה עליו ולא על אחרים קידושין הולד כשותה, ואיזה זה? זה ולד שפחה ונכרית: **גמ'** כל מקום שיש קידושין ואין עבירה הולך אחר הזכר רבי שמעון לרבי יוחנן כללא הוא דכל מקום שיש קידושין ואין עבירה הולך אחר הזכר

[יבמות מב. ד"ה שמעון ר"ש בן לקיש]

תורה אור

ויקרא ו ט: זאת תורת העולה הוא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו: ויקרא כא יד: ואלמנה וגרושה וחללה זונה את אלה לא יקח כי אם בתולות מעמיו יקח אשה: במדבר כה יב: לכן אמר הנני נותן לו את בריתי שלום: שופטים יג ה: כי נזיר אלהים יהיה הנער מן הבטן והוא יחל להושיע את ישראל מיד פלשתים: שמואל ב ו יא: וישב דוד בית עובד אדום הגתי שלשה חדשים ויברך ה' את עובד אדום ואת כל ביתו: שם יד כד: ויעש לו אבשלום מרכבה ופרשים וחמשים איש רצים לפניו: מלכים א ב כו: ולאביתר הכהן אמר לך ענתתה לשדתיך כי איש מות אתה היום אעניך את בנים כי נשאת את ארון ה' אלהים לפני דוד ונעניתה בכל אשר נענה אבי: מלכים ב ד כג: ותאמר לא חדש ושבת אין היום לכן לא הלך אל איש ותאמר שלום: ישעיה נד י: כי ההרים ימושו והגבעות תמוטינה וחסדי מאתך לא ימוש וברית שלומי לא תמוט אמר מרחמך ה': ירמיה לג כא: גם בריתי תפר את דוד מהיות לו בן מלך על כסאו ואת הלוים הכהנים משרתי אתי: מלאכי ב ה: היתה בריתי אתו החיים והשלום ואתן לו את מוראה ויירא אתי ומפני שם נחת הוא: שם ב ז: כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה' צבאות הוא: שם ב ט: וגם אני נתתי אתכם נבזים ושפלים לכל העם כפי אשר אינכם שמרים את דרכי ונושאים פנים בתורה: שם ב יד: ותאמרו על מה על כי ה' העיד בינך ובין אשת נעוריך אשר אתה בגדת בה ... ספרים עב: מכות יג.

מקוה פסולו ביחיד — כגון שנמלא חסר בתוחה שעה שבפרהסיה עסוקות למפרע ותהא טייתי המסל: ובעל מום פסולו ביחיד — כגון שנמלא בעל מום שעה שבפרהסיה עסוק למפרע ותהא טייתי המסל: מתקיף לה — מגורה · מגרח מים כמין בריכות מים כדתמר לח מכר לח המגורות של מים: על דיפקיס — שם מקום שביבנה: כמוקה עליתה — תרביצים שתה: היה רבי טרפון מעשה — דתמר הוא דתמר טהור וכשנה שטבלו בה תדס וכלים, שלימה היתה: מעמא — דלח ידעינן מתיתם תסרה ומתח שלימה טבילה: שעבודתו — שעבד כשר כשירה לקמן יליף לה: בעל מום שעבודתו — שעבד כשר פסולה ותפילו היה שוגג, לקמן יליף לה: מקוה פסולו ביחיד — כח לחד ואומר לחי מדדתיו ונמלח חסר נתמן דקי"ל (ניטין דף כ:) דעד לחד נתמן בתיסורין: ובעל מום פסולו ביחיד — כח לחד ואמר בעל מום הוח, נתמן ולקמן מפרש לה: מֵאֵתַיִם — שלח אמרו: מתמת תמו: שלח אמרו — שם ליכך בעל מום הפסטו בגדוך ורלחה והיינו דקתני מקוה פסולה ביחיד ובעל מום פסולו ביחיד ואל יוכיח בן גרושה ובן חלוצה שפסולו בשנים בבר אמר מקוה=פסולו בגופו, בעל מום=פסולו בגופו ואל יוכיח בן גרושה ובן חלוצה שפסולו מאחרים, אמר ליה ר' טרפון: עקיבא כל הפורש מן החיים האי בעל מום שפסולו=ביחיד, היכי דמי אי דקא מבחיש ליה מי מהימן אלא דשתיק, ודכותיה גבי בן גרושה ובן חלוצה דשתיק וקתני מקוה פסולה=ביחיד ובעל מום פסולו=ביחיד ואל יוכיח בן גרושה ובן חלוצה שפסולו בשנים ואבי אמר לעולם דקא מבחיש ליה, ודקאמרת אמאי מהימן? דאמר ליה "שלח אחוי" והיינו דקתני מקוה=פסולו בגופו ובעל מום=פסולו בגופו ואל יוכיח בן גרושה ובן חלוצה שפסולו מאחרים. ובן גרושה ובן חלוצה דעבודתו כשירה, מנא? אמר רב יהודה אמר שמואל דאמר קרא "והיתה לו ולזרעו אחריו" בין זרע כשר ובין זרע פסול אלמה דשמואל אמר "מהכא "ברך ה' חילו ופועל ידיו תרצה" אפילו חולין שבו תרצה, רבי ינאי אמר מהכא "ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם" "וכי תעלה על דעתך שאדם חולך אצל כהן שלא היה בימיו, אלא זה כשר ונתחלל בעל מום דעבודתו פסולה, מנא? אמר רב יהודה אמר שמואל דאמר קרא "לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום" כשהוא שלם ולא כשהוא חסר, והא שלום כתיב? אמר רב נחמן וי"ו דשלום קטיעה היא: **מתני'** כל מקום שיש קידושין ואין עבירה הולך אחר הזכר, ואיזה זו? זו כהנת לויה וישראלית שנשאו לכהן לוי וישראל ובל מקום שיש קידושין ויש עבירה הולך אחר הפגום ואיזה זו? זו אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט, ממזרת ונתינה לישראל, בת ישראל לממזר ולנתין ובל מי שאין לה עליו קידושין אבל יש לה על אחרים קידושין הולד ממזר ואיזה זה? זה הבא על אחת מכל העריות שבתורה ובל מי שאין לה עליו ולא על אחרים קידושין הולד=כשותה, ואיזה זה? זה ולד שפחה ונכרית: **גמ'** כל מקום שיש קידושין ואין עבירה הולך אחר הזכר רבי שמעון לרבי יוחנן כללא הוא דכל מקום שיש קידושין ואין עבירה הולך אחר הזכר

[יבמות מב. ד"ה שמעון ר"ש בן לקיש]

מתניתין ס"ל מ"ל [תוספתא פרק ח] [ספרים עב: מכות יג:]

מקוה ? — בעל מום

כתוספתא דמקוואות ס"ל ועי' כפי' רבינו שמשון בס"כ מסנה כ

מאמבר כה:יב לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום ... ספרים עב: מכות יג.

ר"ש כה: ע"ש סנהדרין כה: ע"ש

כיר מכ:

ממורה ס:

נוסח/מבנה "כל מקום" בכלים בבלי ירושלמי "אינו אינו" מבנה קושיות של הבלים ואל הבעיות מאחרי ניטוחין אחרים

גמ' גר שנשא ממזרת דיש קידושין ואין עבירה · דגר מוסר
בממזרת לר' יוסי דלמר קהל גריס לה מקרי קהל לקמן
בפרק בתרא (דף עב.) : **ותנייה** · גבי קידושין ויש עבירה במתני'
בהדי הלמה ל"ג : **כל מקום דפיפא** · דיש קידושין ויש עבירה
כל מקום כללא מסתם לאתויי הך
דלא פריש לה בהדיא : **ואיבעית**
אימא לעולם רבי יוסי היא · דלמר
גר מוסר בממזרת ודקשיא לך כללא
היא מתניתין לאו כללא כייל דלהכי
תנא בה ואיזו זו היא כהנא ולויה
כו' למימרא דהאי הוא דהולד הולך
אחר הזכר אבל יש למריס אע"פ
שיש קידושין ואין עבירה הולד הולך
אחר הפגום : **ואיזו זו ואיזו זו** ·
כלומר אם כן למיזו זו דוקא אבל
מידי אחריגא לא חזיל אחר הזכר
גבי יש קידושין ואין עבירה : **ואכי**
מלא וכו' · ותכן לקמן (דף עז.) בת
חלל זכר פסולה להכותה חלמת אחר
הזכר הוא ומיקרי חללה : **כרבי**
דוסתאי ס"ל · לתנא דידן דלמר (שם)
בעות ישראל מקוה מוכיח לחללין וכאן
כשרה לכהונה : **ואכי ישראל שנשא**
חללה דיש קידושין ואין עבירה ·
דלא חסורה חלת להכניס והולד
הולך אחר הזכר דתנן לקמן (שם)
בעו כשירה לכהונה ולא אמרינן
'חללה היא בפגום שבגיהם' : **ותנייה**
בסדיפ · גבי כהנת לויה וישראלית
ומאי מקום לה אימא
ניחנית מקום לה לויה
ישראלית לתנת עם הפחר בלמון
קלר דניחמ ואיזו כהנת לויה וישראל
דמשמע חללה נמי לכהן אין עבירה :
ואפיבא · יש קידושין ואין עבירה
הולד הולך אחר הזכר הא דכתב
בר בר חנה : **מלרי אני** · שמגיירה
לבין : **מלרים רמשוש** · שמעבירה היא : **בעם שלישי** · ומוסר ליעם
ישראלים כדכתיב (דברים כו) דור שלישי יבא להם לכיון דיש קידושין
ואין עבירה לבית אבותם קריעת בית ישראל והא דאמרינן ביבמות
(דף עח.) להם הלך אחר פסולן היינו לענין ישראל שנשא חללה דורות
לו מלרי שנשא ישראלים דיש קידושין ויש עבירה עד שלשה דורות
הולד הולך אחר המלרי דוילנו להם כתיב ואחריהם הולכים הולדות
אבל לענין מלרי ומלריה לא מנמר לן הלי להם אחר הלריהו
להם קריעת בית והוא מלרי והיא מלריה : **ולרב דימי** · דלמר
ביבמות בפרק הערל (דף עח.) דמני הוא ויליף לה מדלא כתיב
הכתוב חללו בלידה למימרא דבתר לימים שדיון ליה מדלא כתיב
לחבר יולדו : **ומפיבא** · גבי יש קידושין ואין עבירה הולד אחר
הפגום הא דכי לחת רבין וכו' בחומות הלך אחר הזכר לים ואפה
הבחים מבני לומות [כדלקמן] : **ומבניירו** · דיש קידושין ואין עבירה :
הולד הולך אחר הפגום · כדלקמן במתניתין ומתניתין דני הולד הולך
אחר הזכר : **מנא אינו זו** · דריפא למעוטי ולהשמועינן דמתני' לא
כללא כייל ומריפא דמילתיה דרבין ליכא לאקשויי למימר ומתנייה
במתניתין גבי הולד הולך אחר הזכר דמתניתין בית קידושין מיירי
והכי לא מבניירו אין כאן קידושין : **פתי מתי** · תשוניית השמעתין
פריך דשניק לעיל ואי בעית אימא רבי יוסי היא לא לתרת
בשלמא רבי יהודה היא לתאר בר אסור בממזרת לפיכך בנו הולך
אחר הפגום כדין כל מקום בית קידושין ויש עבירה ליכא למרולי
כל מקום דמתניתין לאתויי מתי ואינו זו למעוטי מתי כל מקום
דריפא לאתויי ישראל שנשא חללה דבתו כשרה להולד הולך אחר
הזכר : **ודרבה בר בר חנה** · מלרי שני שנשא מלרית לפיכך הולד הולך
בית קידושין ואין עבירה : **דרב דימי ודרבין** · כלומר ואינו זו דריפא דמשמע לכל בעלמא
לא חזיל אחר הזכר לא ס"ל כרב דימי דאף מלרי שני שנשא
מלריות לאתויי בנה שני דמתניתין אינו זו דמתניתין למעוטי
הא לא חזיל בתר זכר וכל מקום דריפא לא מיתי אלא ישראל
שנשא חללה וכדרבין דאמר נתנייהו הלך אחר הפגום ולא חזיל
אחר זכר ואף על גב דאין עבירה ואי ס"ל כרבה בר בר חנה מייתין ליה מכל מקום דריפא ואינו זו למעוטי דרבין לתודת
כל

מתני' ר' יהודה היא · הקשה ה"ר יעקב מקולי לר' יהודה נמי
ליתא למיפדך הכי גר מלרי שנשא ממזרת דיש קידושין ואין
עבירה כדאמר לקמן (דף עד:) דמודה הוא בפסולי קהל דהייט גר
מלרי דמותר בממזרת ואפ"ה אמר דהולד הולך אחר הפגום והוי
ממזר ותיקן ר"י בר אברהם דהגמרא
לא נתיה לתקשויי אע"ג דיש אחד מהם
כשר כגון גר כשר הרחוי לבא בקהל
שנשא ממזרת דהכי מסתמע ליה דשנת
דיש קידושין ואין עבירה וגר מלרי
שנשא ממזרת שניהם פסולים ולכך
לא רלה להקשות מיניה אינו בתר
הכי פריך ממלרי אלא על גב דליכא
כשר לבא בקהל וה"ה דהוה מלי
למיפדך ממלרי שנשא ממזרת אלא
דפריך ליה שפיר :

ונתנייה · פי' בסיפא תנא כל
מקום לאתויי ולא פריך
ולתנייה בהדיא כדפריך בסמוך דכיון
דסבר גר אסור בממזרת לאיקרי
קהל הוי קלת בכלל ממזרת ומניה
ליעקב דתני במתניתין טפי כולי האי
ומ"מ ליעקב למיתני כל מקום דאי
לאו הכי לא הוה מלי לאתויי (אלא)
ממזרת ומניה ליעקב לבד :

ודרי חלל שנשא בת ישראל והולד
הולך אחר הזכר · פירוש
שהוא חלל כמו לבניו ול"ת מאי פריך
מה להבן פסול לאו משום דאזלינן
בתר הזכר לחודיה אלא משום דשקבה
פגומה שהיא אמו שהזכר פוסלה
בביאתו והוי חללה ויש לומר דע"כ
פסולו של בן לאו משום פסול דשקבה
הוא דהא ישראל שנשא חללה בנה
שבתו כשרה לכהונה ואף על גב
שאמה פסולה אם כן ממנו דאזלינן
בולת בתר הזכר לכן פריך שפיר :

דא מני ר' דוסתאי דאמר בעות ישראל כו' · ול"ת אמאי לא
משני תנא כל מקום לאתויי דאמרינן על ישראל שנשא
חללה ויש לומר דל"ל מלינו למיפדך ומתנייה בהדיא ולא מלי למני
למעוטי משום דלא מתני לה דהיכי מתנייה דאמרינן בסמוך דהא
ולאו מני למיתני במתניתין כהנת שנשתא לכהן ולוי ולישראל
ולחלל אפרי לא הוזכרו בפרות ליבמות לפסולים :

בנה שליפי הוי · פירש בקונטרס ומותר ליעת ישראלים כדכתיב
(דברים כו) דור שלישי יבא להם לכיון דיש קידושין ואין
עבירה לבית אבותם קריעת בית ישראל והא דקאמר ביבמות (דף
עח.) להם הלך אחר פסולן היינו לענין ישראל שנשא מלרית לו
מלרי שנשא ישראלים דיש קידושין ויש עבירה עד ג' דורות הולד
הולך אחר המלרי דוילנו להם כתיב ואחריהם הולכים הולדות
במלרי ומלריה לא מנמר לן הא להם מידי דהתם בתרוייהו להם
קריעת בית הוא מלרי והיא מלריה עכ"ל ודקדק הר"ם דלא תימא
דוקא ישראל שנשא מלרית שייך לומר הלך אחר פסולן לפי שאין
שניהם פסולין לבד בשניהם פסולין לא שייך לומר הלך אחר
פסולן דשניהם פסולים שהרי עמוני ומואבית שניהם פסולים והולכים
אחר הפגום אלא הכבר תלוי בזה כשהם מבני עממים שייך לומר
כן דקרא בבני עממים תלייה וקאמר הלך אחר הפסול שבכל עם
ועם אבל כשבניהם מעם אחד לא שייך לומר כן :

כל מקום דריפא לאתויי ישראל שנשא חללה ודרבה בר בר חנה
ואינו זו למעוטי דרבין ורב דימי · פירוש לו לו קתני כלומר
לי לתיות כל מקום דריפא לאתויי מילתא דרבה בר בר חנה ס"ל
לתיות אינו זו למעוטי דרבין אבל לא דרב דימי משום דהא דרב דימי
ניתא כיון דמילתא דרבה בר בר חנה לית אלא שהרי דברי זה סותרים
זה דברי זה דרבה בר בר חנה קאמר מלרי שני שנשא מלרית לחשובה
בנה שליפי ולדברי רב דימי ליט אלא שני ואי לא לתיות כל מקום
דריפא לאתויי מילתא דרבה בר בר חנה משום דלית הילכתא כוותיה
ס"ל טוכל לומר לאינו זו דריפא לאי ליעת ישראל
שנשא חללה ודרבה בר בר חנה מייתין ליה מכל מקום דריפא ואינו זו למעוטי דרבין לתודת :

מכת

כל

[לקמן עב: ע"פ לאמת כתוספתא פ"ה ליתא להלילת גר בישראל בממזרת תלילת ממזר דברי רבי יוסי]
[לקמן סב: תוספתא שם]
[לעיל סד. לקמן עה: עט.]
יבמות עח.
[שם:]
רש"י מ"ז

תוס' ר"י הזקן ◇ "כל מקום" יש עבירה כגון: חייבי לאוין: נרשא ממזרת דקהל גרים לא איכרי קהל לר' יוסי: מצרי [שני] שנתגייר אביו ונמצא שהוא שני: ראשונה שנתגיירה היא שלישי: ומתחר לישראל דכתיב דור שלישי יבא להם בקהל ה': ◇ נראה לפרש דה"ק מקולי לר' יהודה היא דס"ל כר' יעקב דאמר גר מותר בישראל אפילו בדור ראשון ואפ"ה אמר כל מקום דהיינו גר ראשון ואפילו הכי קתני מלרי שנשא ממזרת דפסול לבא בקהל עד עשרה דורות ואפילו הכי קתני מלרי שנשא ממזרת דהולד הולך אחר הפגום ש"מ דאפילו בדור ראשון הולד הולך אחר הפגום

מתני' הני מילי · גרמה לה בעי מה"מ דהולך ממזר להת ביבמות (דף מפ.) מוכח ליה מלה דבעי לה ליבם וסמיך ליה לה יבא ממזר ומוקמי לה ביבמות (שם) בסומכוס יבם של לבין שהיה בכרס אלא בעי מלה דבעי לה ליבם שהיה בכרס אלא הבכר הולך אחר הבכור ולקמן בעי למלי בעי הלה הבכר פסול בכל הגמרא דקידושין לה תפסי להת בהת תלית לכיון דהוי ממזר מחייבי כריתות לה תפסי קידושין להת ר"ע הוא דאמר (שם) לחין קידושין תופסין בחייבי לאוין ולה ידעינן אלא משום דסמעינן ליה לר"ע דאמר יש ממזר מחייבי כריתות ולכין דיש ממזר דין הוא דלה תפסי בה קידושין והכי נמי מתרינן בסמעתין הכל מודים בבא על הבלה שאין הולד ממזר להת תפסי בה קידושין אלמא להת בהת תלית [וכריתות] אלא מחייבי מיתות ב"ד ותפ"ה מודה לחין קידושין תופסין בחייבי כריתות דאמר* (הכל מודים) שאין קידושין תופסין בחתומו אלמא דבבר פסול הוא לר"ע ולכיבא דבר יהושע בבי גמרא מכלן דלה תפסי קידושין בחייבי כריתות:

עמונית *אלא בעמוני שנשא מצרית: ואי ובר הוי-האי שריא אבתרית דידיה ואם נקבה הויא שריא אבתרה דידה: כל שאין לה עליו קידושין: מנא הני מילי? דאמר רבי חייא בר אבא אמר ר' יוחנן ומתו בה משום רבי יוסי הגלילי-אמר קרא *ויוצאה אחא בריה *דרבא, מתו בה משום רבי יוסי הגלילי-אמר קרא מביתו והלכה והיתה לאיש אחר"! לאחרים ולא לקרובים, מתקיף לה רבי אבא בר אימא: לאחר' ולא לבן? בן בהדיא כתיב ביה °לא יקח איש את אשת אביו" "אחר" למה לי, שמע מינה 'לאחרים ולא לקרובים' אימא אידי ואידי - לבן הא לכתחילה והא דיעבד: לכתחילה *מאחות אשה נפקא: ומה אחות אשה בכרת לא תקדש 'חייבי כריתות בית דין' לא כל שכן 'אימא' אדי ואידי באחות אשה הא לכתחילה הא דיעבד? אין הכי נמי, אשכחן אחות אשה, שאר עריות מנלן ולפיכך מאחות אשה: מה אחות אשה מיוחדת שהיא ערוה וחייבין על זדונה כרת ועל שגגתה חטאת ולא תפסי בה קידושין אף כל שהיא ערוה וחייבין על זדונה כרת ועל שגגתה חטאת לא תפסי בה קידושין, °בשלמא כולהו אתיין, אלא 'אשת איש', ואשת אח' אימא למיפרך: מה לאחות אשה שכן אין לה היתר במקום מצוה, אשת איש נמי איכא למיפרך: מה להנך שכן אין להן היתר בחיי אושרן תאמר באשת איש שיש לה היתר בחיי אושרן? אלא א"ר יונה ואיתימא רב הונא בריה דרב יהושע אמר קרא °כל אשר יעשה מכל התועבות האלה ונכרתו *הוקשו כל העריות כולם לאחות אשה: מה אחות אשה תפסי בה קידושין 'אף כל עריות כולם לא תפסי בה קידושין, אי הכי אפילו

תוס' ר"י הזקן מן האומות שאינו מו' האומות ואינו בכלל לא תחיה כל נשמה · שבא על הכנענית וה"ה לחוי ויבוסי ח' אומות · בעבד ואתה יכול לחייחו רשרי' ליה בתר זכר: אשר הלידו בארצכם משמע שהם מארץ אחרת והולידו כאן שנשאו מבנות הארץ · ולעיל מיניה כתיב ועברך ואמתך אשר יהיו לך מאת הגוים אשר סביבותיכם · וגם מבני התושבים כלומר לא משאר אומות לבדם אתה רשאי לקנות אלא אף מאותן שנולדו בארצכם ג) אע"פ שהולידו בארץ אחרת בנן שאביהם מאומות הארץ ואמן מארץ אחרת וב"ב כ"ג נרסי' ולא מן הכנעניים שבארצכם כלומר שנולדו מן הכנעניים: אחר הפנוי [ש ב ש נ י ח ם] לענין עבדות לא מצינו נמי · לחתום תמה לחודה ליכא למימר דהא נתניירו אלא לענין יוחסין ולא מצינו חילוק בין אומה לאומה משנתגיירו אלא בעמוני ומואבי עם מצרי ואדומי דעתן ומואב הזכרים אסורים אימור עולם הנקבות מותרות מיד ואדומי אחד וכרים ואחד נקבות אסורים עד דור שלישי · ואסיקנא ס' תפלת השהר ההשתא כולם מוהרים היכף משנתגיירו שבא סנחריב וכלבל כל האומות וכל דפריש מרובא פריש: אפילו

ג) גרסה רש"י ולא מן הכנריס בתריכם מע"ם ש:ולידו בתרן תמכת וכו' ·

קה א מיי' פ"ג מהל' עבדים הלכה ג סמג עשין רכ [עיין כ"מ]:

קו ב מיי' פי"ב מהל' איסורי ביאה הל' כה סמ"ע לחה"ע סימן ד סעיף ז:

קז ג מיי' פ"ד מהלכות איסורי ביאה הלכה יב סמג עשין מה סמ"ע לחה"ע סימן מד סעיף ו:

גליון/מקור

גיגי ע"ל ר' יוחנן
ג) באומות הלוך אחר הפנוי
ד) נתגיירו הלוך אחר הפנוי
שבשניהם

הגהות "שבא"
ב' אפרידות על תצוה"ר
בין ג' אומות עם שאר
כל האומות כיבושין

[לעיל מו: מדם יוסף כ"ץ]

גליון

חיבור מקור שאין קידושין
תופסים מחייבי כריתות

[ג"ל דרבא אחר ממון]

קושיות הדיוק והצורות
חילופיות

[עי' תוס' יבמות מד. ד"ה שכן כיוצא בהם]

[ג"ל הכנענית שבא על אחת מן כו']

גליון השי"ם
גמ' כשלמא כולא מחיין. עי' יבמות מד ע"ל תוד"ה שכן כיוצא :

יבמות שא. (פוסף נ)

נ"ל שם [פוסף נ:]

[ג"ל הכנענית שבא על אחת מן כו']

יבמות ת. מד: [פרישות כ:]

כל מקום דסיפא לאתויי גר שנשא ממזרת אלא אי אמרת רבי יוסי היא כל מקום דרישא כדאמרן איזו כדאמרן אלא כל מקום דסיפא לאתויי מאי? ולטעמיך לר' יהודה איזו דסיפא למה לי-אלא איידי דתנא רישא "איזו זו" תנא סיפא "איזו זו" ה"ג איידי דתנא רישא "כל מקום" תנא נמי סיפא "כל מקום". גופא *כי אתא רבין אמר רבי יוחנן 'באומות הלך אחר הזכר, נתגיירו הלך אחר הפנום שבשניהם' מאי "באומות הלך אחר הזכר"? *כדתניא ומפני לא מן האומה שאמה על הכנענית והוליד בן שאחות רשאי לקנותו-בעבד תלמוד לומר °וגם מבני התושבים הגרים עמכם מהם תקנו" יכול אף *(עבד) שאמה על (שפחה) מן האומות והוליד בן שאחות רשאי לקנותו-בעבד? ת"ל °אשר הולידו בארצכם-מן הנולדין בארצכם ולא מן הגרים בארצכם: נתגיירו הלך אחר הפנום שבשניהם: במאי? אילימא 'במצרי שנשא עמונית' אלא בעמוני שנשא מצרית: ואי ובר הוי-האי שריא אבתרית דידיה ואם נקבה הויא שריא אבתרה דידה: כל שאין לה עליו קידושין: מנא הני מילי? דאמר רבי חייא בר אבא אמר ר' יוחנן ומתו בה משום רבי יוסי הגלילי-אמר קרא אחא בריה *דרבא, מתו בה משום רבי יוסי הגלילי-אמר קרא מביתו והלכה והיתה לאיש אחר"! לאחרים ולא לקרובים, מתקיף לה רבי אבא 'אימא' לאחר' ולא לבן? בן בהדיא כתיב ביה °לא יקח איש את אשת אביו" "אחר" למה לי, שמע מינה 'לאחרים ולא לקרובים' אימא אידי ואידי - לבן הא לכתחילה והא דיעבד: לכתחילה *מאחות אשה נפקא: ומה אחות אשה בכרת לא תקדש 'חייבי כריתות בית דין' לא כל שכן 'אימא' אדי ואידי באחות אשה הא לכתחילה הא דיעבד? אין הכי נמי, אשכחן אחות אשה, שאר עריות מנלן ולפיכך מאחות אשה: מה אחות אשה מיוחדת שהיא ערוה וחייבין על זדונה כרת ועל שגגתה חטאת ולא תפסי בה קידושין אף כל שהיא ערוה וחייבין על זדונה כרת ועל שגגתה חטאת לא תפסי בה קידושין, °בשלמא כולהו אתיין, אלא 'אשת איש', ואשת אח' אימא למיפרך: מה לאחות אשה שכן אין לה היתר במקום מצוה, אשת איש נמי איכא למיפרך: מה להנך שכן אין להן היתר בחיי אושרן תאמר באשת איש שיש לה היתר בחיי אושרן? אלא א"ר יונה ואיתימא רב הונא בריה דרב יהושע אמר קרא °כל אשר יעשה מכל התועבות האלה ונכרתו *הוקשו כל העריות כולם לאחות אשה: מה אחות אשה תפסי בה קידושין 'אף כל עריות כולם לא תפסי בה קידושין, אי הכי אפילו

נבי תרוייהו קתני והכא גבי גם ליכא פגם: מלרי ותדומי עשה בהם נקבות כזכרים כדתנן ביבמות (דף עז:): **מי וכו'**: הולד מדיין בתר עמוני ומואבי זכרים שכן לעולם ולא לתמרי' שדיין בתר מלריים ולא בתר עמוני ומואבי למתייה לדידה משום שהוא עמוני ולא ממזר ומיהו לעולם זה עד דור עשירי ומלרי זה תמור לעולם וזה עד דור עשירי ופגום מצני לדדיים במלי מצחת לה דקתני תפגום בצניעים: **לימימא במלרי בעשה עמוני**. ומקשי הולד הולך אחר המלרי ותמור עד דור עשירי דתילון עמונית ברית לא תבוא לעולם ולא לתמרי: **מלי פגום ליכא**. כלך אחם דקתני "נתגיירו" תתרוייהו-קלי-לעון רבים ומצמע דמצחת ביה פגם לה פגם: **נבי מי וכו'**: הולד מדיין בתר מלריים ולא בתר עמוני ומואבי לעולם ולא לתמרי' שדיין בתר מלריים ולא בתר עמוני ומואבי למתייה לדידה משום שהוא עמוני ולא ממזר ומיהו לעולם זה עד דור עשירי ומלרי זה תמור לעולם וזה עד דור עשירי ופגום מצני לדדיים במלי מצחת לה דקתני תפגום בצניעים: **לימימא במלרי בעשה עמוני**. ומקשי הולד הולך אחר המלרי ותמור עד דור עשירי דתילון עמונית ברית לא תבוא לעולם ולא לתמרי: **מלי פגום ליכא**. כלך אחם דקתני "נתגיירו" תתרוייהו-קלי-לעון רבים ומצמע דמצחת ביה פגם לה פגם: **מלרי ותדומי עשה בהם נקבות כזכרים כדתנן ביבמות (דף עז:)**: **מי וכו'**: הולד מדיין בתר עמוני ומואבי זכרים שכן

אפילו נדה נמי. אם קידש פעויה בימי נדותה לא להוו קידושין ואם כן עליה בנדתה יהא הולד ממזר: **שלמה אמר מביי** - ביבמות בהמולן: **הבל מודים** - שמעון התימני דלמר (יבמות מט:) יש ממזר מחייבי כריתות מודה הבל שהרי נזיפתה לחשורה לבעלה דנפקא לן ביבמות פ"ק (דף יח:) מייתורא דלחרי לחבר הוטמאתה דכתיב גבי מחזיר גרושתו ולט"ג דחייבי לאוין הוא שהרי הויא עליו בלאו יוכל בעלה לשוב לקחתה ואם כן הוה לן למימר דהולד ממזר אליבא דר"ע מ"מ מודה הכא בסוטה דאין הולד ממזר שהרי עדיין קידושין תופסין בה ממעמ מתוך לשון הקונטרס שיהא מודה אלא בסוטה שלא יצתה מתחת בעלה דהכי משמע ליהבא שהרי עדיין קידושין תופסין בה כלומר הקידושין שנתקדשה בהן כבר אבל מחזיר סוטתו לומר שגרשה וחזר ונשאה לא מייתי דבהא לא מודה ר"ע דולדי הולד ממזר ונקט לה בפרק יש מותרות (יבמות דף פה:) משמע בהדיא דאפילו מחזיר סוטתו אין הולד ממזר דקאמר התם מחזיר סוטתו אליבא ביישייהו ומ"ב לא שייך בה טעמא דפירש בקונטרס שפירש הטעם דמסום הכי לאו ממזר משום דעדיין קידושין תופסין בה לכך אומר ר"י דילמא בסוטה דתפסי בה קידושין אף במחזיר סוטתו ואין הולד ממזר ממשמעות דהאי קרא דמפיק מיניה (סה דף יח:) דסוטה אסור להחזיר דהייט מלא יוכל בעלה להחזיר שלמה לשוב לקחתה אחרי שנטמאת דכתיב הוטמאה ולרבות סוטה שאינה נאסרת בשכר ואפילו הכי אסור להחזיר דכתיב ונקי יהיה האיש ולא יהא עון על אשתו ולא יהא הולד ממזר ולא יהא בעלה חייב קרבן על ידה ומיהו אי לא תפסי בה קידושין אפילו הכי אסור להחזיר משום דכתיב ונקי יהיה האיש ולא יהא עון על אשתו ולא יהא הולד ממזר ולא יהא בעלה חייב קרבן על ידה ומיהו אי לא תפסי בה קידושין אפילו הכי אסור להחזיר משום דכתיב ונקי יהיה האיש ולא יהא עון על אשתו ולא יהא הולד ממזר ולא יהא בעלה חייב קרבן על ידה

הבל מודים בבא על הנדה ועל הסוטה שאין הולד ממזר? אמר חזקיה אמר קרא "ותהי נדתה עליו" אפילו בשעת נדתה תהא בה היה לי מכדי אשה מאי חזית דמקשית להו לאחת אשה אקשה לנדה? קולא והומרא לחומרא מקשינן רב אחא בר יעקב אמר אתיא בק"ו ומה ומה יבמה שהיא בלאו לא תפסי בה קידושין חייבי מיתות וחייבי כריתות לא כל שכן! הכי שאר חייבי לאוין נמי? אמר רב פפא חייבי לאוין בהדיא כתיב בהו "כי תהיין לאיש שתי נשים האחת אהובה והאחת שנואה וכי יש שנואה לפני המקום ואהובה לפני המקום אלא אהובה אהובה בנישואיה שנואה שנואה בניישואיה וקאמר רחמנא "כי תהיין" ולב"ע דאמר אין קידושין תופסין בחייבי לאוין "כי תהיין" במאי מוקים לה? באלמנה לכ"ג וכר' סימאי דתניא ורבי סימאי אומר מן הכל היה ר"ע אומר ממזר חוץ מאלמנה לכהן גדול שהרי אמרה תורה "לא יחללו" חילולים עושה ואין עושה ממזרות ולר' ישבב דאמר בואו ונצווח על עקיבא בן יוסף שהיה אומר כל שאין לו ביאה בישראל הולד ממזר הניחא לר' ישבב אי לאפוקי מדר' סימאי קאתי שפיר אלא אי טעמא דנפשיה קאמר ואפי' חייבי עשה במאי מוקמת לה? בבעולה לכ"ג, ומאי שנא? משום דהוי ליה עשה שאין שוה בכלל ולבנין אדמומי לה בחייבי לאוין נוקמא בחייבי עשה? הני חייבי עשה במאי נינהו: אי שתיהן מצריות שתיהן שנואות אי אחת מצרית ואחת ישראלית שתי נשים מעם אחד בעינן אי בעולה לכהן גדול מי כתיב "תהיין לכהן" ורבי עקיבא בעל כורחיך "שבכיה לקרא דהני דחיק ומוקי אנפשיה: וכל מי שאין לה עליו וכו': **שפחה** כנענית מנלן? אמר רב הונא "אמר קרא "ישבו לכם פה עם" "החמור" עם הדומה לחמור, אשכחן דלא תפסי בה קדושי ולדה

פי' בקונטרס ביבמות (דף מט.) נדה משום דכתיב תהיה בנדתה דמשמע יש לה היוה ותע"ג דקיימת בכרת מ"מ לית הוי ממזר ובא על הסוטה כו' כגון שקדשה לחשורה לבעלה דנפקא לן ביבמות פ"ק (דף יח:) מייתורא דלחרי לחבר הוטמאתה דכתיב גבי מחזיר גרושתו ולט"ג דחייבי לאוין הוא שהרי הויא עליו בלאו יוכל בעלה לשוב לקחתה ואם כן הוה לן למימר דהולד ממזר אליבא דר"ע מ"מ מודה הכא בסוטה דאין הולד ממזר שהרי עדיין קידושין תופסין בה ממעמ מתוך לשון הקונטרס שיהא מודה אלא בסוטה שלא יצתה מתחת בעלה דהכי משמע ליהבא שהרי עדיין קידושין תופסין בה כלומר הקידושין שנתקדשה בהן כבר אבל מחזיר סוטתו לומר שגרשה וחזר ונשאה לא מייתי דבהא לא מודה ר"ע דולדי הולד ממזר ונקט לה בפרק יש מותרות (יבמות דף פה:) משמע בהדיא דאפילו מחזיר סוטתו אין הולד ממזר דקאמר התם מחזיר סוטתו אליבא ביישייהו ומ"ב לא שייך בה טעמא דפירש בקונטרס שפירש הטעם דמסום הכי לאו ממזר משום דעדיין קידושין תופסין בה לכך אומר ר"י דילמא בסוטה דתפסי בה קידושין אף במחזיר סוטתו ואין הולד ממזר ממשמעות דהאי קרא דמפיק מיניה (סה דף יח:) דסוטה אסור להחזיר דהייט מלא יוכל בעלה להחזיר שלמה לשוב לקחתה אחרי שנטמאת דכתיב הוטמאתה ולרבות סוטה שאינה נאסרת בשכר ואפילו הכי אסור להחזיר דכתיב ונקי יהיה האיש ולא יהא עון על אשתו ולא יהא הולד ממזר ולא יהא בעלה חייב קרבן על ידה ומיהו אי לא תפסי בה קידושין אפילו הכי אסור להחזיר משום דכתיב ונקי יהיה האיש ולא יהא עון על אשתו ולא יהא הולד ממזר ולא יהא בעלה חייב קרבן על ידה

לחומרא מקשינן - ות"ת מדכתיב תומרת לומר דתפסי בה קידושין לתוספתא לענלמא וי"ל דתדכתיב תומרת הוא לומר דלא תפסי בה דמתוך כך לא לומריכם דהולד ממזר דאי הוו תפסי בה קידושין הייתי לומר אין הולד ממזר ולא הייתי לומר שאר חייבי כריתות מקוקשת יבם של תאיו והייתי לומר שכשלון אין הולד ממזר כמו בבבה מציעא מחתר דלא תפסי בה קידושין ים לנו לומר שיהו כולן לחמות מקוקשת תאיו ות"ת לרבי יהושע דאמר אין ממזר מחייבי כריתות מאי תומרת תיכא למימר דלא תפסי בה קידושין וי"ל דלתמעוטין ליה דאמר פגום מיהא הוי ואי תפסי בה קידושין לחפילו פגום לא הוי: **ובזה** יבמה שהיא בלאו לא תפסי בה קידושין - ות"ת מאחר דלא קאמר בזה טובים שהיא בכרת ותפסי בה קידושין ואי לא תפסי בה קידושין לחפילו פגום לא הוי ואי תפסי בה קידושין לחפילו פגום לא הוי: **ולבי** יבמה בעבולה לכ"ג: **שפחה מנלן** - דלא תפסי בה קידושי החשה:

ולבי יבמה בעבולה לכ"ג: **שפחה מנלן** - דלא תפסי בה קידושי החשה:

אפילו נדה נמי - אם קידש פעויה בימי נדותה לא להוו קידושין ואם כן עליה בנדתה יהא הולד ממזר: **שלמה אמר מביי** - ביבמות בהמולן: **הכל מודים** - שמעון התימני דלמר (יבמות מט:) יש ממזר מחייבי כריתות מודה הבל שהרי נזיפתה לחשורה לבעלה דנפקא לן ביבמות פ"ק (דף יח:) מייתורא דלחרי לחבר הוטמאתה דכתיב גבי מחזיר גרושתו ולט"ג דחייבי לאוין הוא שהרי הויא עליו בלאו יוכל בעלה לשוב לקחתה ואם כן הוה לן למימר דהולד ממזר אליבא דר"ע מ"מ מודה הכא בסוטה דאין הולד ממזר שהרי עדיין קידושין תופסין בה ממעמ מתוך לשון הקונטרס שיהא מודה אלא בסוטה שלא יצתה מתחת בעלה דהכי משמע ליהבא שהרי עדיין קידושין תופסין בה כלומר הקידושין שנתקדשה בהן כבר אבל מחזיר סוטתו לומר שגרשה וחזר ונשאה לא מייתי דבהא לא מודה ר"ע דולדי הולד ממזר ונקט לה בפרק יש מותרות (יבמות דף פה:) משמע בהדיא דאפילו מחזיר סוטתו אין הולד ממזר דקאמר התם מחזיר סוטתו אליבא ביישייהו ומ"ב לא שייך בה טעמא דפירש בקונטרס שפירש הטעם דמסום הכי לאו ממזר משום דעדיין קידושין תופסין בה לכך אומר ר"י דילמא בסוטה דתפסי בה קידושין אף במחזיר סוטתו ואין הולד ממזר ממשמעות דהאי קרא דמפיק מיניה (סה דף יח:) דסוטה אסור להחזיר דהייט מלא יוכל בעלה להחזיר שלמה לשוב לקחתה אחרי שנטמאת דכתיב הוטמאתה ולרבות סוטה שאינה נאסרת בשכר ואפילו הכי אסור להחזיר דכתיב ונקי יהיה האיש ולא יהא עון על אשתו ולא יהא הולד ממזר ולא יהא בעלה חייב קרבן על ידה ומיהו אי לא תפסי בה קידושין אפילו הכי אסור להחזיר משום דכתיב ונקי יהיה האיש ולא יהא עון על אשתו ולא יהא הולד ממזר ולא יהא בעלה חייב קרבן על ידה

לחומרא מקשינן - ות"ת מדכתיב תומרת לומר דתפסי בה קידושין לתוספתא לענלמא וי"ל דתדכתיב תומרת הוא לומר דלא תפסי בה דמתוך כך לא לומריכם דהולד ממזר דאי הוו תפסי בה קידושין הייתי לומר אין הולד ממזר ולא הייתי לומר שאר חייבי כריתות מקוקשת יבם של תאיו והייתי לומר שכשלון אין הולד ממזר כמו בבבה מציעא מחתר דלא תפסי בה קידושין ים לנו לומר שיהו כולן לחמות מקוקשת תאיו ות"ת לרבי יהושע דאמר אין ממזר מחייבי כריתות מאי תומרת תיכא למימר דלא תפסי בה קידושין וי"ל דלתמעוטין ליה דאמר פגום מיהא הוי ואי תפסי בה קידושין לחפילו פגום לא הוי: **ובזה** יבמה שהיא בלאו לא תפסי בה קידושין - ות"ת מאחר דלא קאמר בזה טובים שהיא בכרת ותפסי בה קידושין ואי לא תפסי בה קידושין לחפילו פגום לא הוי ואי תפסי בה קידושין לחפילו פגום לא הוי: **ולבי** יבמה בעבולה לכ"ג: **שפחה מנלן** - דלא תפסי בה קידושי החשה:

עקיבא בן יוסף - שפוסל הרבה מישראל שהיה אומר כל ביאה שישראל שלין לו היתר בה הולד ממזר הלא הלל: **בועז ונעמה על** דגלי רחמנא בה לחין הולד ממזר הלא הלל: **בועז ונעמה על** **עקיבא בן יוסף** - שפוסל הרבה מישראל שהיה אומר כל ביאה שישראל שלין לו היתר בה הולד ממזר: **פגימה** - לי נלו כללא הוא הלא לחפוקי מדרבי סימאי דמפיק חד מחייבי לאוין לחי ולחמותי דבכל חייבי לאוין עושה ר"ע ממזרין שפיר ליכא לאוקמא כי תהיין לרבי יהבא לחייבי לאוין דר"ע במלרי ולחמותי בחוך שלשה דורות דחייבי עשה ניהו דכתיב דור שלישי יבא ולא שני דהוי לה עשה בניטואין: **הלא מי עשמא דנפשיה קאמר** - וכללא כייל ולנו לדרבי סימאי לחוליה פליג הלא מחמעינן דכל שביאתו באיסור הולד ממזר במאי מוקי לה: **בבעולה לכ"ג** - דעשה הוא דכתיב (ויקרא כא) "לשה בבתולה יקח-בעולה בעולה" ולנו' הבא מכלל עשה-עשה ליכא לאקשויי הא זונה היא לו שלמנה זו גרושה בבעולה פנויה (ב) לנו זונה היא כדתנן ביבמות (דף סא.) חין זונה הלא גיורת ומשוחררת ובבעלה בעילת זנות ובילא חיטור לפסול לה: **ומי עשה** - הא' עשה מחייבי עשה דמלרי ולחמותי: **שלינו שום בכל** - שלינו טוען הלא בכ"ג בילכך קיל: **ורבנן** - דמוקי להא כי תהיין בחייבי לאוין, כיון דמליו למילף בינמה מליו שלין קידושין תופסין בהן לחדמוקי ליה בחייבי לאוין טוקמה בחייבי עשה: **בעל כרחיך שבכיה לקרא דהני דחיק ומוקי אנפשיה** - כיון דגלי לך קרא ביבמה דלא תפסי בה קידושין נילף מיניה דחייבי לאוין לית בהו קידושין ע"כ תהיין לחייבי עשה דלמר ולבון דהדת מלריה, ולדבי יסבב בבעולה לכ"ג: **שפחה מנלן** - דלא תפסי בה קידושי החשה:

הגהות הב"ח

(ב) רש"י ד"ה מחיין וכו' ביבמות. נ"ב פרק החשה דף נב: (ב) ד"ה בבעולה לכ"ג וכו' ולנו ונזה היא. נ"ב ולפ לרבי חליעזר דסל עשה ונזה לנו בפנויה מ"מ לחשה כן לריחת בגמ' דיבמות דף נט ע"ב:

יבמות מט. ע"ש

[סה ח. ע"ז מו:]

יבמות כב.

[ע"ז רבא · ערוך]

[יבמות יג ותמורה כט:] [יבמות יג ע"ב]

כתובות כט: [לעיל סד. יבמות מט.]

תוס' ר"י הזקן

אפי' נדה · אם קידש נדה לא יהיו קידושין ואם בא על הנדה יהיה הולד ממזר: הא דאביי בהחולץ · הכל מודים שמעון התימני ורבי עקיבא דאליבי החם: לאחות אשה לחעמרא דלא ליהוו קידושי והולד ממזר: לנדה לקולא והוי קדושי ואין הולד ממזר · בקל וחומר כלי שאר עריות חרת מאחות אשה דלא תפסי בה קדושי והולד ממזר נפקא מיבמה דאמר רחמנא לא תהיה לאיש זר לא תהא בה היה לזר · והך שיטה היא כת"ד דיבמה לשוק ל(א) לא תפסי בה קדושי והולד ממזר ל) או לרבי עקיבא בשאר חייבי לאוין או לפי' ר"ש לרב כמו שבארנו בסוף החולץ · ומיהו ש"מ מיהא בהדיא דאפילו ס"ד דלא תפסי בה קדושי (שהיא) [שאינו אלא] בלאו דהא אמר בהדיא סח יבמה שהיא בלאו לא תפסי בה קדושי כמו שבארנו ביבמות פרק האשה רבה · חייבי מיתות וחייבי כריתות לא כ"ש: חייבי לאוין נמי נילוף במה מלינו דנהי דליכ"ק ניתי בסח מלינו שלא יהיו קדושין תופסין בחייבי לאוין ושהולד ממזר: בהדיא כתיב בהו דחפסי · וכי יש לומר וכי אהבתו של בעל או שנאתי חשובה לפני המקום לשנות דין הנחלת בשבילה שהוצרך לכתוב לא יוכל לבכר את בן האהובה: **שנואה** בניישואיה. חייבי לאוין: כי תהיינה אלמא איתא בה הוייה:

ל) תוס' ד"ה כי תהיין כ"ה ד"ה קידושין תופסין בה ממזרי ואין:

קטז ב מיי' ס"ד מהל' חיטום הלכה יב סמג עשין מת טוש"ע אה"ע סימן מד סעיף ו:

קיז ג מיי' שם הלכה יד טוש"ע שם סעיף ז:

קיח א מיי' פע"ח מהל' חיטורי כיחה הלכה ה סמג לחוין קיז טוש"ע אה"ע סימן ד סעיף יג:

קיט ב מיי' ס"ד מהל' חיטום הלכה יב סמג עשין מת טוש"ע אה"ע סימן מד סעיף ו:

קכ ד מיי' שם הלכה יד טוש"ע שם סעיף ז:

קכא ה מיי' שם הל' טו טוש"ע שם סעיף ח:

ולדה כמותה מנלן. לפוס ריסטוח מסמע דס"ם נימח דיסרחל הכח על הסמהה הולד כשר והיכי טוכל להכשיר בחין קידושין ויש עבירה יותר מיש קידושין ויש עבירה ואמר דהולד הולך אחר הפגום וכי תימח דאתח לאסמועינן דאפי' בח עליה ממזר הולד כמוה ויש לו תקנה בשחרור הא ליתח חלח לרבי טרפון (לקמן דף סט:) אבל לרבנן לח וכרחה דס"ם ולדה כמוה מנח ן חלח יהח קרוי בעו לפוס דבר ואפילו כבעו ממזר לח הוי לח ליורשו ולח לטמח לו ולח לייבם חסח יחיו ולח לפטור חסח חבין מיבום:

אמר קרא לח חתחתן בם. פירש בקונטרס לח יהח לך בהם חורת חתנות מיהו קשה שהרי הפי קרא לח מיירי בעובדי כוכבים דהח גבי ז' עממים הוא דכתיב כדאמר בפרק הערל (יבמות דף עו:) אמר רבח בנרוחן חיח להו חתנות פירוש ליסור לח חתחתן יש בהם ובניותן ליח להן חתנות לח שייך בהו חתנות לעבור עליו משום לח חתחתן לכך פי"ח דגמרת דמייתי קרא לח חתחתן הוי כמו וגומר ומסיפא דקרא דריש לכתיב בתך לח תתן לבנו ובתו לח תקח לבנך מסמע שחין בה קיחה והקשה ה"ר יעקב מלוניל"ם ולימח ה"מ לכחחילה לכל בדיעבד חפסי בה קידושין דכה"ג חמר לעיל (דף סז.) גבי לח יקח חיש חת חשת לבנו ותירץ מהר"ר יצחק ז"ל דחין ה"ם דחין ה"נ חלח שמך חלח חתחתן ולחלח חקח להוי כמו חרי קראי חד לכחחילה וחד לדיעבד ולחע"ג דחמר לח חתחתן לייכי בגירות ה"מ בחר דידעינן מסקנח דילפינן דלח חפסי בה קדושין מקרא לחחריינא לקמן בסמוך לכל מי שלח הכי טוב היה לחוקמח קרא דלח חתחתן לומר דלח חפסי בה קידושין מלחוקמח בגירות:

בנך הבח מיבעלים קרוי בנך • פי' בקונטרס דכתיב כי יסיר חת בנך מחחרי דקאי חבחך לח תתן לבנו וה"ק בך לח תתן לבנו משום שחין בה קיחה והקשה ה"ר יעקב מלוניל"ם ולימח ה"מ לכחחילה לכל בדיעבד חפסי בה קידושין דכה"ג חמר לעיל (דף סז.) גבי לח יקח חיש חת חשת לבנו ותירץ מהר"ר יצחק ז"ל דחין ה"ם דחין ה"נ חלח שמך חלח חתחתן ולחלח חקח להוי כמו חרי קראי חד לכחחילה וחד לדיעבד ולחע"ג דחמר לח חתחתן לייכי בגירות ה"מ בחר דידעינן מסקנח דילפינן דלח חפסי בה קדושין מקרא לחחריינא לקמן בסמוך לכל מי שלח הכי טוב היה לחוקמח קרא דלח חתחתן לומר דלח חפסי בה קידושין מלחוקמח בגירות:

בך מחחרי דקאי חבחך לח תתן לבנו וה"ק בך לח תתן לבנו משום שחין בה קיחה והקשה ה"ר יעקב מלוניל"ם ולימח ה"מ לכחחילה לכל בדיעבד חפסי בה קידושין דכה"ג חמר לעיל (דף סז.) גבי לח יקח חיש חת חשת לבנו ותירץ מהר"ר יצחק ז"ל דחין ה"ם דחין ה"נ חלח שמך חלח חתחתן ולחלח חקח להוי כמו חרי קראי חד לכחחילה וחד לדיעבד ולחע"ג דחמר לח חתחתן לייכי בגירות ה"מ בחר דידעינן מסקנח דילפינן דלח חפסי בה קדושין מקרא לחחריינא לקמן בסמוך לכל מי שלח הכי טוב היה לחוקמח קרא דלח חתחתן לומר דלח חפסי בה קידושין מלחוקמח בגירות:

הבח מיבעלים קרוי בנך • פי' בקונטרס דכתיב כי יסיר חת בנך מחחרי דקאי חבחך לח תתן לבנו וה"ק בך לח תתן לבנו משום שחין בה קיחה והקשה ה"ר יעקב מלוניל"ם ולימח ה"מ לכחחילה לכל בדיעבד חפסי בה קידושין דכה"ג חמר לעיל (דף סז.) גבי לח יקח חיש חת חשת לבנו ותירץ מהר"ר יצחק ז"ל דחין ה"ם דחין ה"נ חלח שמך חלח חתחתן ולחלח חקח להוי כמו חרי קראי חד לכחחילה וחד לדיעבד ולחע"ג דחמר לח חתחתן לייכי בגירות ה"מ בחר דידעינן מסקנח דילפינן דלח חפסי בה קדושין מקרא לחחריינא לקמן בסמוך לכל מי שלח הכי טוב היה לחוקמח קרא דלח חתחתן לומר דלח חפסי בה קידושין מלחוקמח בגירות:

בנך

האומר *לשפחתו "הרי את בת חורין וולדך עבד": הולד כמותה דברי ר' יוסי הגלילי וחכ"א דבריו קיימים, משום שנאמר °האשה וילדיה תהיה לאדוניה; מאי תלמודא? אמר רבא, אדרבי יוסי הגלילי: מתני' ר' טרפון אומר *יכולין ממורין ליטהר, כיצד, ממר שנשא שפחה (ו) (הולד) עבד, שיתרר נמצא הבן בן חורין, *רבי אליעזר אומר הרי זה עבד ממזר: גמ' איבעיא להו רבי טרפון לכתחילה קאמר או דיעבד קאמר, תא שמע דאמרו לו לרבי טרפון מיהרת את החברים ולא מיהרת את הנקיבות? ואי אמרת לכתחילה קאמר ממזרת נמי תינסיב! לעבד! עבד אין לו חיים תא שמע דאושפיזכניה דרבי שמלאי ממזר הוה, ואמר ליה אי אקדמתך, מהרתינהו לבנך, אי אמרת בשלמא לכתחילה שפיר אלא אי אמרת דיעבד מאי ניהו? דמנסיב ליה עצה [ו] ואמר ליה זיל גנוב ואיזדבן בעבד עברי, ובשני דר' שמלאי עבד עברי מי הוה? והאמר מר *אין עבד עברי נוהג אלא בזמן שהיובל נוהג? אלא לאו שמע מינה רבי טרפון לכתחילה קאמר "שמע מינה, אמר רב יהודה אמר שמואל? הלכה כר' טרפון: רבי אליעזר אומר הרי זה עבד ממזר: אמר ר' אלעזר מאי טעמיה דרבי אליעזר? דאמר קרא (ו) "ולו" ולא לו, אחר פסולו, "ורבנן ההוא "בישראל שנשא ממזרת, סלקא דעתך אמינא °למשפחותם לבית אבותם בתיב "אתא "לו" אפקיה, ורבי אליעזר לאו אע"ג דכתב "למשפחותם לבית אבותם" "אתא "לו" אפקיה הבא נמי אף ע"ג דכתיב °האשה וילדיה תהיה לאדוניה "אתא "לו" אפקיה, ורבנן כל ולד במעי שפחה בנענית כולד במעי בהמה דמי:

אלא מאי למימרת מאי הוי עלה · פי' הקונטרס מאי הוי ליה למיעבד וה"ה נמי כשמ"ע זיל גנוב ויזדבן בעבד עברי דהוה מצי לאקדויי ומי סרי להצילו עלה לגנוב ולעבות ליסורין תלת גמרת פריך שפיר עו"ל דלאו הוה מקשה ליה הכי הוה ליה לעבויי לתמר ליה זיל ומכור עלמך וכו' לגיעזר לתמר (גיטין דף יז:) לחד זה ולחד זה רבו מוסר לו שפחה כנענית:

הדרן עלך האומר

*עשרה יוחסים עלו מבבל כהני לוי' ישראלי חללי גירי וחרורי ממזירי נתיני שתוקי ואסופי. כהני לוי וישראלי מותרין לבא זה בזה, לוי' ישראלי חללי גירי וחרורי מותרין לבא זה בזה, גירי וחרורי *ממזירי ונתיני שתוקי ואסופי כולם מותרין לבא זה בזה. ואלו הם "שתוקי"-כל שהוא מביר את אמו ואינו מביר את אביו, "אסופי"-כל שנאסף מן השוק ואינו מביר לא את אביו ולא אמו, אבא שאול היה קורא לשתוקי 'ברוקי': גמ' עשרה יוחסים עלו מבבל: מאי איריא דתני "עלו" מבבל "ניתני "הלכו לארץ ישראל? מילתא אגב אורחיה קמ"ל *כדתניא °וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר ה' אלהיך" מלמד שבית המקדש גבוה מכל ארץ ישראל, וארץ ישראל גבוה מכל הארצות, בשלמא "בית המקדש גבוה מכל ארץ ישראל' היינו דכתיב דברי

הדרן עלך האומר

*עשרה יוחסים עלו מבבל · כשעלו בני הגולה ובגמרא מפרש לה דלקמעונים שבמבבל מיוחסות הן שהפרים עוזרת כל הפסולין משם והוליכן עמו: תנינן · כהנים חללין שנולדו מפסולי כהונה · ומחורי · מטומטמי · נתיני · גבעונים שעלו בימי יהושע ומחרימן ביבמות (דף עח:) דוד גזר עליהם · שתוקי ואסופי · מפרש להו ומזיל לישנא מתוקי כו': לוי וישראלי חללי גירי וחרורי מותרים לבא זה בזה · דקסבר קהל גרים כהנים בחללי גירי וחרורי לית ליה בחללה, וגיורת, ומשוחררת במזוקק זונה: גירי וחרורי ממזרים כו' מותרים לבא זה בזה · דקסבר קהל גרים לית ליה בקהל גרים "קהל" ולית הוחכרו ממזרים לבא בקהל גרים לוים ישראלים בממזרי לית ליה בקהל, ובקהל ספק יבא, ובקהל ספק ממזרים הם ומותרים להתערב במזרים כדאמר בגמרא (גיטין דף עג.) בקהל ודלית להו בקהל, בקהל ספק יבא: ואיכו מכיר שם מכיו · וכשקורא פלוני "לבא" "לאו" משמקטו בדוקי · בגמרא מפרש ליה: גמ' מילתא אגב אורחיה קא משמע לן · על פי דרכו שהיה הולך ומדבר בדברי ליוחסין שבמעיו ולמדנו דכר חדש בליבתא דנקט ולמדנו עוד ממנו דת"י גבוה מבבל: בשלמא בית המקדש גבוה · דשמעת מינה, דהא בתרע ירושלם משתני קרא: דברי

משוחררים: נתינים. גבעונים שמלו ביטי יהושע ואמרו ביבמות דוד גזר עליהם: לבא. כהני לוי וישראלי מותרים לשאת זה את זה: אבל חללה היא בלאו לכהן וגיורת ומשוחררת ספק זונות נינהו: גרי. קסבר לא אקרו קהל: גדולה

הגהות מהר"ב רנשבורג א) גמ' ומ"ל זיל גנוב ותיזדבן בעבד עברי · מה במקניס הטוטם ממקנא מלא דמם בגפו יצא ובכלא ע"ב לא היה כאן אלא דמם כן מפי קלמיר רבי שמלאי לי תקדימתך מלא ל"ל מקמי שמשא וכפרש"י קונטיא זו בהוזה על ספר דברי דוד לנטע"ז פרשת מבשפוים ובכריתות מזה דמה שלמר בפסוק בגפו יצא פירוש שתין הלמידו יכול לכופו מכל מם הוה רוצה מותר בשפחה וכמ"ש גם במע"ש פ"ג מכלי עבדים פ"ב מ"ד ד' בשם הירושלמי ישוב"ם ודו"ק:

אין לו חיים. לעולם לכתחלה מותר ואפ"ה ממזרת אין לה תקנה שאם תנשא לעבד אין הבן מתייחס אחריו אלא אחריה ונמצא שהוא ממזר. אם קדמתיך אם הכרתיך קודם שנישאת אשה הייתי משיאך עצה שבניה יהיו כשרים: לכתחלה. ממזר בשפחה מותר הינו שהיה משיאו לישא שפחה וישתחרר הבנים: אא"א שמעא דרבי פרנון דיעבד אבל לכתחלה אסור ורא' רבי שמלאי לא משיאו עצה. שיעבוד שכפרוהו ב"ד מותר בשפחה ולא מוכר עצמו ולהכי נקט זיל גנוב וה"ה דמצי לאקשויי מי שרי לאינסובי עצה למגנב אלא דהוה מתרץ ליה דס"ל כר' אליעזר דאמר אפי' מוכר עצמו רבו מוסר לו שפחה כנענית: והאמר מר בפסכת ערכין אין דין עבד עברי נוהג [אלא בזמן שהיובל נוהג] דקרינן ביה עד שנת היובל יעבוד עמך. הלכה כר' פרנון דמסתר נושא שפחה אפילו לכתחלה דאפי' אינשא דרבנן ליכא שלא גזרו על השפחה לפסול מפני תקנת בניו:

עשרה יוחסים עלו כשעלו לגולה: חללי. כהנים שנולדו מן הפסולות להכהנה: חרורי.

קיג א מיי' פ"ז מהל' עבדים הלכה ה סמג עשין יד. טור יו"ד סימן רכז סעיף כה:

קיד ב מיי' פט"ו מהל' מיסורי ביאה הל' ג סמג לאוין קיז טוש"ע אה"ע סימן ד סעיף כ:

קטו ג מיי' פ"ל מהל' עבדים הל' י סמג עשין פג טוש"ע י"ד סימן סז סעיף יד:

קטז ד מיי' פט"ו מהל' מיסורי ביאה הל' ד סמג לאוין קיז טוש"ע אה"ע סימן ד סעיף כ:

קיז ה מיי' שם הל' ג טוש"ע שם סעיף יח:

א ו מיי' פי"ט מהל' מיסורי ביאה הל' טו טוש"ע אה"ע סימן ח סעיף ג:

ב ז מיי' שם הלכה יז טוש"ע שם סעיף כג:

ג ח מיי' פע"ו שם הל' ג:

ד ט מיי' שם הלכה יב:

ה י מיי' שם הלכה יג טוש"ע אה"ע סימן ד סעיף ל:

(ו) במשנה שנשא שפחה נכנ עבד: (כ) רש"י ד"ה תלת וכו' עמך כם"ד ותח"כ מ"ה ו. לח יבא לו:

ומבני לוי לא מצאתי אם · ומ"ת והא תמרי' במתיקין עשרה יוחסין עלו מבבל וקא תניא ליה ויש לומר דכל הלויים שעלו ענוו היו קלועי בהעות ואינם רלוויים לעורר שירה על דוכן: **שאני** התם דכתיב ויחזקו ידיהם · פי' בקונטרס כמה שאין לוכלין בקדשים ולא מהירה דכתיב ויחזקו ידיהם ויעלו לבנות את בית ה' אלהיהם · ומיהו יש לומר דכל המקום שהלכו לשם היו מחזקין ידיהם ומקדשים ליוחסין ובלבד שיהא לפרש דכתיב חזקתייהו לפי שבקשו כתב יחוסם ולא מצאו:

[ואלא מאי גדולה חזקה · בפ"ק דמ"ק (ד' ט.) מייתי לה גבי מעשה דרבי אלעזר בן עזריה דאמר ליה רבי יוחנן לרבי אלעזר בן עזריה מאי גדולה חזקה דקתני ליה ברייתא ומשני ליה גדולה חזקה שהיתה מעשה בשנים שהלכו לבית דין של עשרה ליוחסן ולא מצאו אלא של תשעה ומצאו של אחד ואמרו לו אתה עלה לעשרה ואנו נלך לבתינו ומה ראו לומר כן אלא שהיה יודע בעצמו שהוא מיוחס ומתוך כך היו סבורין שכל אחד ואחד יודע בעצמו שהוא מיוחס ולא היו צריכין לבדוק אחריו ולא היה מכיר בעצמו שהוא מיוחס אלא שהיה סבור שאחרים מכירין אותו

לא תאכל. ותפילו זרע לין לה ובעבה לל בית תביה תוזרת לתרומה ואינה תוזרת לחזה ושוק: **לשכניה בן מרת**. ישראל היה: **ותו ממאי דהוו לה בני**. לטוביה ולבנו מבשים הללו מבת שכניה ומבת משלם: **ותו**. תפי' היו להם ממזרי דמבטל עלו לותם בשים ובניהם דילמא בתרת ישראל נותנו בימי גדליה לותם שכניה ומשלם ושם נשמו טוביה ובנו לת בעותיהם (ולת יכלו להגיד בית תבותם וזרעם לת מישראל הס היינו שתוקי ותסופי): **למעשה סדום**. סהיו מגלי עריות דכתיב (בראשית יג) רעים וחטאים לרעים בגופם וחטאים בממונם ותמרינן בחלק (סנהדרין קף קנ:) דמתני לתקתת דחבריה תורה אור

ומפילה ת"ל תהלו נגף עד דמעברת שנה ולא תאכל: **גירי וחרורי אלמנה אמר רב חסדא דאמר קרא** °יכל הנבדל מטומאת

הרי ממזרים לגבי ישראל: **ת"ש**. ממיכן ווי הארץ אליהם ממזרי: **תלמוד** **דכתיב** °ויישמע סנבלט החרוני וטוביה העבד

לגון מוכריסה: **בית מבושה**. מבין: **וזרעם**. דלילו **זה ממופי**. דלילו שתוקי מוכיר להודיע לתו שהיה מישראל והכל לת ידעו לס מישראל הס: **אמר מדון**. מפרש המקרת ולריך "מדון" כגון מדון "חימר" כגון תמר: **מדון**. הקב"ה: **ככרוב**. קדושים ככרובי הקדש כתיות הקדש דכתיב ביה (יחזקאל י') פני הכרוב: **בגמר**. כתיב זו שלינה מקדש בזוג מבירתה: **כלילו מרגז בו**. משום דלת יכלו להגיד יחוסס קרי להו תל מלח. **בניס וריס**. מתרה פסולה לו–ולפס ממון נפשה כדמפיים קרת יאכלס תרם לת תלקיהס–ממון שנתתה לשמו, יאכלס בתרם תתר: **ושמע מינה ממר מלקו**. כגון ככסי לגן ברגל: **ולת מלקה**. כגון ככסי מגוג דהיינו לגו ליסורת עבדת שתזרה ליפת למיותס: **שמיה הוגגת**. פסולה לו: **כופתו**. הלוקה כב"ד כופתין שתי ידיו על העמוד במסכת מכות (דף כב:) כופתו קושרו: **רובעו**. מלקיהו ברלועה: **ועל כלם**. כהנים לויים וישרלים: **תליהו כותב**. מפי דקדמה–ואיזל"ת לו לפוסל זרעו ולפוגם לת משפתתו" כגון שנפלה תשה תוגגת לו: (הפי תליהו לגו תליהו דכתיב במקרת הוא דל"ל מקמי דהוה תתי מגן כפתיה ללת שם מלגך הוא שהוא סופר למעלה): **כל הפוסל**. מגדף תמיד לת המשפתות, הוא עלמו פסול ואיט מדבר בשבתה לעולם–לין דרכו של פסול לדבר בשבתת הבריות לעולם: **נער עד דשקיל שמעיה דרב יהודה**. הגמרן על סיטול שלותו של רב יהודה שעומד כלן ליטול: **בר שיפקל**. לשון נגלי נרגרן תלכל שיסק לגי כדלמר בפסחים (דף טו.) בתימורי פסח מלריס מגן ליפת לן דלת שיסקו עבדיהס בשם רביט הלוי: **שמיס**. כלשכתן דמגדים לכבוד הרב במועד קטן (דף מג.): **אמרו ליה**. לרב יהודה "רגיל הוה גברת דקרי לאיסי עבדי": **לקמיה דרב פונע**. לו תס יס לו לילך לפני רב נחמן: **נף מיבעי לך למיול**. לפני רב נחמן שתתה גדול ממנו ותתה רתם בפומבדיתא ורב נחמן רתם בנהרדעא נגומת ותתיה דבי נשיתה כדלתריין בהעור והרוטב (חולין דף קכד.) משום דרב נחמן תתני' דבי נשיתה הוא מזלל בשמעתה דר' יוחנן: **יקרא דבי נשיתה**. שהוא תכן הגשיא: **תפור לעשות מלתתה בפני עלמה**. שגגלי הוא ושפעות לדור שכפופים לזה שתין לו מי שיעשה מלתתו: **דגודרימא**. היינו מעקה כתתר הלשונות: **מי סני**. כלומר מטוטר ושמי לשון תורה ולשון תתר בני תדם שתתה מדבר בשמתי שפה ומתבוין הייט רב יהודה לתופפו בדברין לקנטרו להוזיקו שלת היה לו להשפת עליו להזמיק לפניו: **מקרקיעא**. שפסל: **מילתא כרמות רוחא**. מתוך שפלים רוחו גסה הוא משום בריותו: **מנגנא**. כוס שהוא רביעית והיו רגילין לשתות כוס תתר ממשקה העשוי לשתותו שתרית וקוריטו תספרגוס במסכת ברכות (דף יז.): **מנפק**. כוס של רביעית ולשון תנפק היה שגור בפיהס: **מיתי דונג**. תבת בתי שכך שמה: **אין משמתגין בשבת**. שלת ילמדנה להיות רגילה בין התכתים: **קטנה סיא**. רב נחמן קלמר לה: **לינסא**. שם תשמו: **קול בשבת ערוה**. שבלמר שמעתי לת קולך וחס לתשל בשלוה תשיבני: **לתר ליה רב נחמן**. תפשר לשלוח לה שתילה שלוס ע"י שלית: **לין**

הגהות הגר"א

[א] גמ' ולטעמ' תשב שתיה הוגגת לו (תליהו כוסתו והקב"ה רוצעו) תת"מ וכ"כ בע"י ל"ג לה: [ב] שם ותיט מדבר בכבתו של עולם כע"ל:

מראה מקומות

חא מיי' פט"ו מהל' תיסורי ביתה הל"ג טוש"ע תא"ע סי' ד וסעי' ה וסעי' יט: ט ב טוש"ע תא"ע סי' כ סעי' ל: כ ד מיי' פי"ג מהל' תיסורי ביתה הל"ו טוש"ע תא"ע סי' כ סעי' ב: יא ה טוש"ע תו"מ סי' ו סעי' ו וסי' קכד: יב ו מיי' פכ"ב מהל' סנהדרין ה"ל"ד סמג לאוין רת טוש"ע תו"מ סי' ת סעי' ד: יג ו מיי' פכ"ח מהל' תיסורי ביתה הל"ב סמג לאוין קכו טוש"ע תא"ע סי' כת סעי' ה: יד ח מיי' שם הל' ו טוש"ע תו"מ סי' עה סעי' ג:

מראה מקומות

תוס' ר"י הזקן

רב יהודה היה ראש בפשבדייתא. נסר. **מבוך** המתיתן עד שישות שלותו של רב יהודה. בר מיאנות על שויסקל דרך נגאי אשר. דבר בר נב אבא ור"ש סי' נרגרן אוכל צלי ושאכזן בסתרים [דף כו] ורילמא שויסקל עבדו כלומר צלי: **"ואמא תאמר"**

נוסא (ר"ת א"ב)

מראה אריק שהתתל בראשו ט' ר"ת (ב"ב) **עליה** בר' יהודה, רב יהודה ניהו אותו **והניח** זרה נחמן זמן **בנוסא**. בשתל היסוד **מוכא** ר"נ ל' שמואל **בכל הש"ס – בשוש פרש"י**

מבוך

פרקמת שמואל - **הנא** בראש **שכל** יהודה **שבל שמואל מוכה** (בב"מ)

מחיות מילים של **ר"נחמן** בחיבור **ר' יהודה** על **הקהלת ר' יהודה** בחיבור **באורים מסוריים** בגמרא **שהיה לו** לתרגם **בחלים**

"אי סניא"

לקמן פח:

ברכות כד.

אין

אין שואלין בשלום אשה. שמא ממוך שאילת שלום יהיו רגילים זה עם זה ע"י שלום ויבואו לידי חיבה: **אמר ליה רב נחמן ט"י בעלה.** תהיה לי שליח לדבר: **אין שואלין בשלום אפי' כלל.** שמרגיל לבה ודעתה לגלות: **שלחה ליה.** יתלה לרב נחמן: **שרי לי תיגריה.** תורה אור פטור לומר מלפניך זה לשון הגמרא לומר מיהרי ליה תיגריה כשממהר לעשות בקשת החיים לו דיעו כדי להפטר ממנו: **מאי שיעורייהו דמר.** מה דרכו של תלמוד לשנות הלוט לומר למה לי תלמוד הכה: **שומא דמר לא ידענא.** שיחתו של תלמוד חיני מבין לדבר בלשות לשונו: **לדינא מומינא ליה.** בחמיה: **לפיק דיסקא דאומנותא.** הולית שטר הזמנה ממיקו שמלא לו רב נחמן שיבא לפניו: **לימא מר מיליה.** ימהר דבר חיקו: **לימא מר מילי.** ימבר דבר זכותו על ריבו של חותו החים: **לימר שליח דרבנן.** ביזה לת שלוחו לפניו וחייב מלקות: **דרב מגיד ממלן דמנער שליח דרבנן.** כלומר בפ' קמח (לעיל דף יב): **דעדיפא מיניה.** ממורה ממנה עשיתי לו לקנסו: **מדסבי ליה תמר הכה כר דיניה לרב יהודה לדידי.** דלתחילת מבית חשמונאי קרית לי עבד: **כל דאמר "מבית חשמונאי קנה-עבד הוא.** שכל זרעו הרגש הוגדום ועבד היה ומלך מתחיקן וקרא בניו על שם בית חשמונאי ומשמעת לתו בעוד שרחל נסיב לאנשי דמהכריס שם להשיל בעוחם לעבדים והוו להו כולם עבדים: **אם קודם שנעת מעשה לידו למכרו** להחי שמועה לתלמידיו בשם רבו ולתן, ליגו נתמן לתומרה בשעת מעשה, ואם לתו, ליגו מעשה הבת לידו הוא לתר כן: **מגודל.** שפת הגהר: **למכרא.** על הגהר **לי נמי** בתוך הספינה לעבור הגהר: **ליקרע' כמה כתובתא.** מכמי לותה המשפחה: **כי קא נפיק.** רב יהודה: **למירגמיה.** לפי שגילה לת פסולה: **ורעייתא.** משפחות: **וקם לטמא בנהר מלכא.** בתוחן התכניס שהשליטום בנהר עמד מכשול שמימה בתי הגהר ומנע לת מהלך המים: **לטמא.** שמימה כדמתרגם "לשמוט" = טמוטון (בראשית כו): **מבריו רב יהודה כפומבדיתא.** שם היה יושב: **בלאי בלאי מלאי ונאי.** שמות מקומות לו משפחות: **נוכאי.** נבטוני כלומר על שם שהיו נבטונים נקרלו בבבל גובאי, קרוב לנבטונים בשמן: **דורנונים דרש דגחינאי.** כפר נחיגים היה דורת כפר כדלמר (שירושלמי פ"ו ה"ג) דורת דרטוחת ל"ל מרי דורתי דרה בי טובי בפר הכמור. עי' בתוכפת עדע ביהודה. מבדורת תניגע מלך מו"ם פי' כי בגי מריבה כדכתיב כמריבי כהן: **עדום ניערלל.** לותן שהן ישרלל הוח מעיד עליהן שהן משלו: גמוריס: **ניערלל כתיב.** והייתי להם לתלוים חע"פ שהיו לי לעם ומתוך שתי מקרבן הם יהיו לי לעם **לבל נרים** תין תוחן מן הבתוים תלח חם כן הן מקרבן עלמם תמילה להיות טובים: **קשין גרים.** שהיום זהיריס במלות והרגילים תללם ממכיס תללם ולומדים מן מעשיהם:

מעתה

אין שואלין בשלום אשה, "על ידי בעלה, אמר ליה *הכי אמר שמואל *"אין שואלין בשלום אשה בלל, שלחה ליה בביתהו: "שרי ליה תוריה דלא נישווך כשאר עם הארץ" ל"ל מאי שיאטיה דמר? הכא? אמר ליה טסקא דהזמנותא שדר מר אבתראי, אמר ליה השתא דמר לא גמרנא, טסקא דהזמנותא משדרנא למר? אפיק דיסקא דהזמנותא מבי הדיה ואחזי ליה, אמר ליה "הא גברא והא דסקא" אמר ליה הואיל ואתא מר להכא לישתעי מילתא בי היכי דלא לימרו "מחנפי רבנן אהדדי" אמר ליה "מאי טעמא שמתיה מר לההוא גברא? "לייער שליחא דרבנן, "ונגדיה-כמר-"דרב מנגיד על מאן דמצער שלוחא דרבנן, "דעדיף מינה עבדי ליה", "מאי טעמא אכריז מר עליה יומר

דעבדא הוא? אמר ליה דרגיל דקרי אינשי עבדי ותני [כל הפוסל=פסול ואינו מדבר בשבחא לעולם] ואמר שמואל "במומו פוסל", "אמר" דאמר שמואל למיחש ליה, לאכרוזי עליה מי אמר? אדהכי והכי (אתא ההוא בר דיניה מנהרדעי) א"ל ההוא בר דיניה לרב יהודה: "לידידי קרית לי 'עבדא' דאתינא מבית חשמונאי-מלכא? אמר ליה "הכי *אמר שמואל 'כל "דאמר מדבית חשמונאי קאתינא-עבדא הוא', א"ל "לא סבר לה מר להא דא"ר אבא אמר רב הונא אמר רב י"כל ת"ת שמורה הלכה ובא: אם קודם מעשה אמרה שומעין לו ואם לאו אין שומעין לו? אמר ליה "הא איכא רב מתנה דקאי בווותי, רב מתנה לא חזייה לנהרדעא תליסר שני, ההוא יומא אתא, אמר ליה "דכיר מר מאי אמר שמואל כי קאי חדא כרעא אגודא וחדא כרעא במברא? א"ל "הכי *אמר שמואל 'כל דאמר מדבית חשמונאי-מלכא קאתינא-עבדא הוא דלא אישתיור מינייהו אלא ההיא רביתא דסלקא לאינגרא ורמיא קלא ואמרה כל דאמר מבית חשמונאי אנא עבדא הוא נפלה מאיגרא ומיתה, אברוז עליה לעבדא הוא, ההוא יומא אקרען כמה כתובתא בנהרדעא, כי קא נפיק, נפקי אבתרית, למירגמיה, אמר להו "אי שתיקו שתיקו ואי לא מגלינא עלייכו הא דאמר *שמואל תרתי ורעייתא איכא בנהרדעא חדא מיקריא 'דבי יונה' וחדא מיקריא 'דבי עורבתי' וסימניך *טמא טמא, טהור טהור שריוה לההוא ריגמא מידייהו וקם אטמא בנהר מלכא מבריו רב יהודה *בפומבדיתא "אדא ויונתן=עבדי יהודה בר פפא=ממוירא, במי בר טוביה-ברמות רוחא לא שקיל גיטא דחירותא, מבריו רבא במחוזא "בלאי, דנאי, מלאי, מלאי, ונאי, כולם לפסול" אמר רב יהודה "נובאי=גבעונאי, 'דורנוניתא'=דראי נתיניא, אמר רב יוסף האי 'בי כובי' דפומבדיתא כולם דעבדי, אמר רב יהודה אמר *שמואל ארבע מאות עבדים ואמרי לה ארבעת אלפים עבדים היו לו לפשחור בן אימר וכולם נטמעו בכהונה וכל כהני שיש בו עוות פנים אינו אלא מזה, אמר אביי כולהו יתבן *בשורא דבנהרדעא ופליגא דרבי אלעזר דאמר ר' אלעזר אם ראית כהן מעת אל תתרד אחריו שנא' °ועכך כמריבי כהן". אמר רבי אבין בר רב אדא אמר רב כל הנושא אשה שאינה הוגנת לו כשהקב"ה משרה שכינתו מעיד על כל השבטים ואין מעיד עליו אלא על משפחות מיוחסות שבישראל שנא' °בעת ההיא נאם ה' אהיה לאלהים לכל משפחות ישראל". לכל ישראל לא נאמר אלא "לכל משפחות", [והמה] יהיו לי לעם" אמר רבה בר רב הונא זו מעלה יתירה יש בין ישראל לגרים דאילו בישראל כתיב °והייתי להם לאלהים [והמה] יהיו לי לעם" ואילו בגרים כתיב °מי הוא זה ערב את לבו לגשת אלי נאם ה', "והייתם לי לעם ואנכי אהיה לכם לאלהים". אמר *מימר רבי *חלבו 'קשין גרים לישראל כספחת שנאמר °ונלוה הגר עליהם ונספחו על בית יעקב: כתיב הכא "ונספחו" ולשאת כתיב התם °ולספחת. אמר רבי חמא בר חנינא "בשהקדוש ברוך הוא ממהר

אין שואלין בשלום אשה, "על ידי בעלה, אמר ליה *הכי אמר שמואל *"אין שואלין בשלום אשה בלל, שלחה ליה בביתהו: "שרי ליה תוריה דלא נישווך כשאר עם הארץ" ל"ל מאי שיאטיה דמר? הכא? אמר ליה טסקא דהזמנותא שדר מר אבתראי, אמר ליה השתא דמר לא גמרנא, טסקא דהזמנותא משדרנא למר? אפיק דיסקא דהזמנותא מבי הדיה ואחזי ליה, אמר ליה "הא גברא והא דסקא" אמר ליה "הואיל ואתא מר להכא לישתעי מילתא בי היכי דלא לימרו "מחנפי רבנן אהדדי" אמר ליה "מאי טעמא שמתיה מר לההוא גברא? "לייער שליחא דרבנן, "ונגדיה-כמר-"דרב מנגיד על מאן דמצער שלוחא דרבנן, "דעדיף מינה עבדי ליה", "מאי טעמא אכריז מר עליה

דעבדא הוא? אמר ליה דרגיל דקרי אינשי עבדי ותני [כל הפוסל=פסול ואינו מדבר בשבחא לעולם] ואמר שמואל "במומו פוסל", "אמר" דאמר שמואל למיחש ליה, לאכרוזי עליה מי אמר? אדהכי והכי (אתא ההוא בר דיניה מנהרדעי) א"ל ההוא בר דיניה לרב יהודה: "לידידי קרית לי 'עבדא' דאתינא מבית חשמונאי-מלכא? אמר ליה "הכי *אמר שמואל 'כל "דאמר מדבית חשמונאי קאתינא-עבדא הוא', א"ל "לא סבר לה מר להא דא"ר אבא אמר רב הונא אמר רב י"כל ת"ת שמורה הלכה ובא: אם קודם מעשה אמרה שומעין לו ואם לאו אין שומעין לו? אמר ליה "הא איכא רב מתנה דקאי בווותי, רב מתנה לא חזייה לנהרדעא תליסר שני, ההוא יומא אתא, אמר ליה "דכיר מר מאי אמר שמואל כי קאי חדא כרעא אגודא וחדא כרעא במברא? א"ל "הכי *אמר שמואל 'כל דאמר מדבית חשמונאי-מלכא קאתינא-עבדא הוא דלא אישתיור מינייהו אלא ההיא רביתא דסלקא לאינגרא ורמיא קלא ואמרה כל דאמר מבית חשמונאי אנא עבדא הוא נפלה מאיגרא ומיתה, אברוז עליה לעבדא הוא, ההוא יומא אקרען כמה כתובתא בנהרדעא, כי קא נפיק, נפקי אבתרית, למירגמיה, אמר להו "אי שתיקו שתיקו ואי לא מגלינא עלייכו הא דאמר *שמואל תרתי ורעייתא איכא בנהרדעא חדא מיקריא 'דבי יונה' וחדא מיקריא 'דבי עורבתי' וסימניך *טמא טמא, טהור טהור שריוה לההוא ריגמא מידייהו וקם אטמא בנהר מלכא מבריו רב יהודה *בפומבדיתא "אדא ויונתן=עבדי יהודה בר פפא=ממוירא, במי בר טוביה-ברמות רוחא לא שקיל גיטא דחירותא, מבריו רבא במחוזא "בלאי, דנאי, מלאי, מלאי, ונאי, כולם לפסול" אמר רב יהודה "נובאי=גבעונאי, 'דורנוניתא'=דראי נתיניא, אמר רב יוסף האי 'בי כובי' דפומבדיתא כולם דעבדי, אמר רב יהודה אמר *שמואל ארבע מאות עבדים ואמרי לה ארבעת אלפים עבדים היו לו לפשחור בן אימר וכולם נטמעו בכהונה וכל כהני שיש בו עוות פנים אינו אלא מזה, אמר אביי כולהו יתבן *בשורא דבנהרדעא ופליגא דרבי אלעזר דאמר ר' אלעזר אם ראית כהן מעת אל תתרד אחריו שנא' °ועכך כמריבי כהן". אמר רבי אבין בר רב אדא אמר רב כל הנושא אשה שאינה הוגנת לו כשהקב"ה משרה שכינתו מעיד על כל השבטים ואין מעיד עליו אלא על משפחות מיוחסות שבישראל שנא' °בעת ההיא נאם ה' אהיה לאלהים לכל משפחות ישראל". לכל ישראל לא נאמר אלא "לכל משפחות", [והמה] יהיו לי לעם" אמר רבה בר רב הונא זו מעלה יתירה יש בין ישראל לגרים דאילו בישראל כתיב °והייתי להם לאלהים [והמה] יהיו לי לעם" ואילו בגרים כתיב °מי הוא זה ערב את לבו לגשת אלי נאם ה', "והייתם לי לעם ואנכי אהיה לכם לאלהים". אמר *מימר רבי *חלבו 'קשין גרים לישראל כספחת שנאמר °ונלוה הגר עליהם ונספחו על בית יעקב: כתיב הכא "ונספחו" ולשאת כתיב התם °ולספחת. אמר רבי חמא בר חנינא "בשהקדוש ברוך הוא ממהר

גני מריבה כדכתיב כמריבי כהן: **עדום ניערלל.** לותן שהן ישרלל הוח מעיד עליהן שהן משלו: גמוריס: **ניערלל כתיב.** והייתי להם לתלוים חע"פ שהיו לי לעם ומתוך שתי מקרבן הם יהיו לי לעם **לבל נרים** תין תוחן מן הבתוים תלח חם כן הן מקרבן עלמם תמילה להיות טובים: **קשין גרים.** שהיום זהיריס במלות והרגילים תללם ממכיס תללם ולומדים מן מעשיהם:

מעתה

גליון הש"ס

רש"י ד"ה שומא דמר כו' שיחתו. ע' רש"י סוטה ט ע"ב ד"ה שומא דיעקב: ד"ה כי טובי כו' בפר הכמור. עי' בתוכפת עדע ביהודה. מבדורת תניגע מלך מו"ם פי' כי

[בעמוד ב]

בבא א מיי' פכ"ח מהל' גזילה ואבידה ה"ב: סי' כה סעי' 1: [ע' בתוס' ב"מ פו. ד"ה ע"י נעלה]

[כל הדברים במוכרים בכאן ביאמת נרמה ובמ"ש בתוס' ד"ה לפי שלא ידע תשבון ע"ש]

[בב"מ נמ: מיתת בן"ו מקומות ותמרי לה במ"ו מקומות]

טז ב מיי' פכ"ה מהל' סנהדרין [ופ"ו מהל' מ"ת הל' יד סי' כ] טוש"ע חו"מ סי' ח סעי' ה וסי' יא סעי' ל וטוש"ע יו"ד סי' שלב סעי' מג:

יז ג ד מיי' פ"ט מהל' תיטורי ביאה הל"ו: יח ה טוש"ע יו"ד סי' ריח סמ"ג עשין קכ"ו: יט ו מיי' פי"ג מהל' תיטורי ביאה הל"ו:

[בנהרדעא מיתת בשמלמות וכן עוד לתה] הגהות בפנים שיטוים ע"ש] האחרונים בדעין סמלי יוחסין

ב' ג' טיות לנהרדעא צדות בניס

כ"ל בטוריא ובנהרדעא

נוסח

ו) שכינה שורה תק על משפחות מיוחסות

ב) בגד בין ג' לישראל

ג) קשין גרים לישראל כספחת

ב"מ סז.

כ"ב ג: ועי' תוס' יבמות מה: ד"ה כיון דלמו]

יבמות מו. נמ. כתובות נמ:

* ע"ל בתוספות ס"ה: שיטת רשב"ם ותוספות ד"ה ומה תשיבו:

ב"ב ג:

[סה נמ.]

יבמות מה: יבמות מז: קמ:

מעבר מעבר ממוריס . מיתסס : כסף מעבר ממוריס . המתומעים ביפרקל ממתם ממוסם והוא גורם להם שיסחרו שלעיתיד לבא לתן הקב"ה מבדילם מלחר שקרבתן : שנאמר ויקרא רבה : ויעש מלרף ומעבר כסף . לוחם שקטמעו מתמת עסרם וסיפיס דקרא "והיו לה' מגישי מנחה בצדקה" לדקתו של הקב"ה היא שלוט מבדילם מלא הוחיל שקטמעו נקטמעו ורבי יהושע בן לוי סבירא ליה התי מעבר לשון מבדיל פסוליהן שלמר מלא מעברם ומכשירם כולה: עיסה . כעיסה שהיא משורבת וכשם ר' משה מרומ"ץ שמעתי עיסה כפסולת עכשיו שמפתן משקה שלהם : בקשו לעשות בכל עיסה . להחזיק משפחות לרץ ישראל מיוחסות ולבלוח לחר משפחות בבל כל הכתוב ליסא משם לחמה : קולים לחם מזימים בין עיני . משום דרבי משפחת בבל היה מבני בניו של הלל שעלה וקיבל שביתותו של בני בתירת : יעפל לכם רבי חנינא . להסיבכם דבר : עלוני בעריפה ורוגו . שלח יפשפשו לחר דבריו ויהא לריך לגלות משפחות והוא היה זקן ולח היה יכול לרוץ : לחמר נפש מין שמיטה לעוף . דבר שהוח תימה להם ולח גלה להם פעמו כדי שיהו מרוחים בשבית הרשעה ולח יחזרו לחר טעם הגיעה עד שיפטר משם וטעם לשון שמיטה לעוף מן התורה בשמיטת פולין (דף כז:) : יליף מופנף לח דמו בשפיכה בעלמח : יבמו ובדקו . במשפחות ח"י לבדר לח דבריו : כיון שפגיעו לפכנס . לפסול משפחות לשני זרוע שיהרגוס פילגו : סיכלא . שבועה בהיכלו של מקום : כידיעו סוף . לגלות פסול משפחות לרץ ישרחל : תניגא . דכל משפחה שקטמעה בעמעה לחין להפריסה ולהלמיקה ולבבר שפך מעמעיהס מי נעמע מי לח נעמע שלח יניחום והם שפך והם כשרים לעתיד לבח : כיס סלריפה . שם המשפחה : כן ליון . שלח חשוב ולחין זרוע : ריפקה . הכרית שהן פסולין : שלישו בח . לעתיד לבח דכתיב (מלחכי ג) והביא לב לחבות על בניס,זה מבני בניו של זה : דיודעין . שהכל מחזיקים לוחס בפסולים שנתקרבו בזרוע : שלל משפחה שנטמעה . מחמת שלח עודע פסולה בעמעה : עוד לחמרם . משפחה לחמרת היתה לבד לוחה שקרבה בן ובקיבתו ופירושן חכמים מוסרין לוחה כו' : נעלם . להעלים : כחיב זה שמי וכחיב וזה זכרי, משמע שלמדו שני שמות ולמר לו זה שמי מיוחד,ובזה הבני לחני זוכר : שם בן שמים ובעיני ובן לרבעים ושתים לח סילקו לו : מעברנו ספרינלן . המתומעין בו : לנוטעים שבכהונה . לבדך בו העם במקדש לחחר עבודת ליבור של חמיד של שחר : מבליעים לוחן בנעימת לחיסס שבהנים . לוחן שלח היו בקיחין בו ומבדרין בשם בן מדבא בנעימה כשהיו מוסכין לח קולס בנעימה היו מבליע לח הבליע בשם בן ר"ש ולח היה נשמע לרבים משום קול שקוריק טרוף : לחר לחי חמי . שהיה כהן ור' טרפון היה כהן* בתוספתה דכתובות (פ"ה) מעשה בר' טרפון שקדש שלש נשים בשני בנותיו כדי להחליפן תרומה : לנזוכן . לבדך בה כמה ברכת כהנים : ותינו מעמיד על מדותיו . לגעור חיבה שמע יתחמם בו להקנס : עד שיודע לך . במשפחה שחתה בח ליבדק בה כמה נפסלה : עד שיודעו לך כמה נבשרה . לריך לחתה לבדוק לחר המשפחה כמו שלמרתי מקמיתו (לקמן דף עו.) לרבע לחמות שהן שמה להטיחו

[נב גמ' דיון משפיס עכ: לימה להריח שלכל רבי טרפון בעלמו חרומה וע"ע בכורות נה: ד"ה ולא מפני שלל סדיון נכון ויבוח על שלו מפני שהיה במיקום כלי שרת]

[כתב רב שלפס סוף פ' שלומר לעיל בני יכוליו ממזרין לעיבר כיצד ממזר שבעל שפחה וכו' והייט דלר"י בן לוי כסף מעבר ממזרין שנאמר וכו' וה"ה הכחוב שם בשם רש"י]

נוסח/אפנה

נסיונות לקבוע בפ"ב כרישם ל'דעות אלף ישראל

תום' ר"י הזקן

משחה. פי' ר"ש לעתיד לבא שלא יבדילם הקב"ה מאחר שנדבקו בהם משפחות ישראל. והקי"ק פי' בפרקין דלעיל בגוש שפחה כר' טרפון . משפחה ש ג פ ט ע ה נפסלה . נפסלה עמהם שני עשרים אין הקב"ה מבדילם לעתיד לבא מאחר שנדבקו בהם משפחות ישראל. עיסה היא מדומעת מקמח ומים ומלח ומורחן כך כל הארצות משפחתם מעורבות בנגד משפחת בני ארץ ישראל וארץ ישראל עצמה היא מעורבת בנגד משפחת בני בבל שכל המשפחות הפסולות עלו מבבל ע"י עזרא שחזר לארץ ישראל . ולבדוק אחר משפחת בבל כל הבא לישא משם . למקום סכנה לפסול משפחות אנשי ורוע שיתרגנס. היכלא שבועה בהיכלו של מקום אנו יודעים אותה משפחה,שנפסלה מחמת שלא נודע פסולה נפסלה נפסלה ואין להפרישו מספק פי נפסל ומי שספק פי נפסל אינו לא נפסל אלא יניחם מספק והם כשרים לעתיד לבא . ומסתברא דכר' יהודה ס"ל דאמר דמזרים יפתרו לעתיד לבא . בית הצריפה שנפסלה מחמת שלא נודע פסולה נטמעה :

נוסח

ב' גרסות בפסוק "וישב מבדיל ומעבד כסף"

ג' גי' הכוללת

[כתב רש"י בפרקין דלעיל בגוש שפחה בת כהן שנבעלה לישראל ונתגיירה ונשתחררה ונשאת לכהן ילדה בת ונשאת לישראל ילדה בת ונשאת לכהן ילדה בת הרי זו משפחה בפני עלמה ואין משפחה אחת בישראל יותר מחברתה ואין לומר שהראשונה פסולה שהרי כל הנולדים מן הכהן כשרים לכהונה ואין לומר שהשניה פסולה שהרי כל הנולדים מן הישראל כשרים לישראל ואין לומר שהשלישית פסולה שהרי כל הנולדים מן הכהן כשרים לכהונה ואין לומר שהרביעית פסולה שהרי כל הנולדים מן הישראל כשרים לישראל הרי שכולן כשרות ואין משפחה אחת בישראל יותר מחברתה ואין לומר שהראשונה פסולה שהרי כל הנולדים מן הכהן כשרים לכהונה ואין לומר שהשניה

באן להשיאו אשה באן להוציא אשה מידו. אמר רב יוסף כל שסיחרתו (ו) (בבבל משיאין לו אשה, והאידנא דאיכא רמאי חיישינן. ועיירי הוה קא משתמיט מיניה דהוה אמר ליה נסיב ברתי, יומא חד הוו קאולי באורחא מטו לעורקמא דמיא, ארכביה לר' יוחנן ואכתפיה וקא מעבר ליה, אוריתן בשרה בנתין לא כשרן, מאי דעתיך איליטא מדתנן (משנה דף סה:) עשרה יוחסין עלו מבבל בהני לויי ואלו כהני לויי וישראלי כולהו סליקו, כי היכי דאישתיור מהני אישתיור נמי מהני, אישתמיטתיה הא דאמר ר"א לא עלה עזרא מבבל עד שעשאה כסולת נקייה ועלה. עולא איקלע לפומבדיתא לבי רב יהודה חזייה לרב יצחק בריה דרב יהודה דגדל ולא נסיב, א"ל מאי טעמא לא קא מנסיב ליה מר איתתא לבריה? א"ל מי ידענא מהיכא אנסיב, אמר ליה אמו אנן מי ידעינן מהיכא קאתינן, בילמא מהנך דכתיב (ישעיה ג) נשים בציון ענו בחולות בערי יהודה ליכי תימא (יחזקאל טז) עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר, צבילמא מהנך דכתיב בהו (יחזקאל כג) השוכבים על משות שן ורוחים על ערסותם. ואמר רבי יוסי בר' חנינא אלו בני אדם המשתינים מים בפני מטותיהם ערומים ומגרף בה ר' אבהו א"ה היינו דכתיב (משלי ל) לכן מים יגלו בראש גולים משום משתינים מים בפני מטותיהם ערומים יגלו בראש גולים? אלא אמר ר' אבהו אלו בני אדם שאוכלין ושותין זה עם זה ומדביקין מטותיהם זו בזו ומחליפין נשותיהם זה לזה ומסריחים ערסותם בשכבת זרע שאינה שלהם, אמר ליה היכי נעביד? אמר ליה זיל בתר שתיקותא כי האי דבדקי בני מערבא: כי מינצו בי תרי בהדי הדדי חזו די מנייהו דקדים ושתיק אמרי האי מיוחס טפי אמר רב שתיקותיה דבבל היינו יחוסא, איני והא איקלע רב (לבי בר שפי חלא) ובדק בהו, מאי לאו ביחסותא? לא, בשתיקותא. הכי קאמר להו בדוקו, אי שתקי, אי לא שתקי. אמר רב יהודה אמר רב שני בני אדם שמתגרים זה בזה שמע פסול יש באחד מהן ואין מניחין אותו לידבק אחד בחבירו. אמר ר' יהושע בן לוי אם ראית שתי משפחות המתגרות זו בזו שמע פסול יש באחת מהן ואין מניחין אותה לידבק בחברתה. א"ר פפא סבא משמיה דרב: בבל-בריאה מישנן-מיתה מדי-חולה עולם-גוססת. ומה בין חולין-לגוססין? רוב חולין לחיים רוב גוססים למיתה. עד היכן הוא בבל רב אמר עד נהר עזק ושמואל אמר עד נהר יואני, לעיל בדיגלת עד חיצא? רב אמר עד בגדא ואוונא ושמואל אמר עד מושכני ולא מושבני בכלל, והאמר רבי חייא בר אבא אמר שמואל מושכני הרי היא כגולה ליוחסין? אלא עד מושבני ומושכני בכלל, להחזיק בדיגלת עד חיצא? אמר רב שמואל עד אפמייא תחאה? תרתי אפמייא הויין חדא עיליתא וחדא תתייתא-חדא כשירה וחדא פסולה ובין חדא לחדא פרסה וקא קפדי אהדדי ואפילו נורא לא מישלי אהדדי וסימניך דפסולתא הא דמישתעיא מישניות לעיל בפרת עד חיצא רב אמר עד אקרא דתולבקני ושמואל אמר עד נישרא דבי פרת. ור' יוחנן אמר עד מעברת דגיומא. ליט אביי ואיתימא רב יוסף אדרב, אדרב ליט אדשמואל? לא ליט? אלא ליט אדרב וכ"ש אדשמואל. ואב"א לעולם אדרב ליט אדשמואל לא ליט וגישרא דבי פרת לתאיה הוה קאי והאידנא

פסולה. התחתונה: **ואפי' נורא לא מישלי אהדדי**. כדי שלא יהו רגילים לנגוס שלא להתחתן כהם: **דפסולתא הא דמשתעיא מישנים**. וסימן זה יהא בידך שלא תטעה לי זו פסולה לך דמשתעי בלשון משנה שהיא קרובה למשנה ואמר לעיל משנה מיהא: **נפרת**. על שפת פרת במערבה של בבל **עד היכן** לבבא מסוף לדרום: **עד גישרא דפרת**. שמואל היה מוסיף: **ליט**. כל שיסמוך על זה שלין יחוסה של בבל משוך כל כך: **אדשמואל לא ליט**. בתמיה והרי הוא מוסיף: **אדשמואל לא ליט**. דכי אמרה שמואל למילתיה פומא היה ולא מוסיף ובימי שמואל היה הגשר למטה מאותה שהיא עכשיו והאידנא

באן להשיאו אשה. פי' מיוחסת מד' לאמהות דלי מקום ישראלים לא צריך להיות בחזקת כשר דבלאו הכי מותר בישראלים כדאמר בעלמא (יבמות דף מה.) גבי עובד כוכבים הטלד מעובד כוכבים הבא על בת ישראל דאמרי' ליה זיל גלי לו נסיב בת מיך ללמוד ממנו דבמקום שאין מכירין אותו מחזיק לו ישראלים ומותר לישאה: **עד** היכן היא בבל. פי' בקונטרס דלפי הענין נראה שבבל היא בין שני נהרות גדולים הללו מדקל ופרת זה מן המזרח וזה מן המערב ובאין ומוסיקין מן הדרום לצפון וסופו של פרת סוף בחדקל כל זה יש ללמוד מכאן תרן ישראל בדרומה של בבל דכדכיב מלפון תפתח הרעה תלמח דבבל מלפון ופרת יורד מתרן ישראל לבבל כדאמר בעלמא (שבת דף סה:) מיטרת במערבא שהלח רבת פרת שמינוין היו רבין ומלאים על שפתיו וקא בעי גמרא מה שבין שני הנהרות פשיטא לן דבבל הוא תחל מפת חדקל ומבאן עד היכן מפתח רוחבה של בבל אמר עזק ור"ת פי' שנהר פרת היה בת עזק ומשם ואילך נקרא נהר מעזק ומשם ואילך נקרא נהר פרת ומעזק ואילך נקרא נהר מלכא ומשם ואילך נקרא נהר פקוד ומשם ואילך נקרא נהר גיחון ומשם ואילך נקרא נהר כוש ומשם ואילך נקרא נהר דומא ומשם ואילך נקרא נהר פרת ומשם ואילך נקרא נהר סורא ומשם

מפת בבל

לקיחת את: אב. (לפי ט"ו)

מצרים

(ב) "ויכו"ע שובך ל"ג ואיתיאו ל"ג לגי אלא דכתיב בחיטה ואיכא דאמרי בשעורה ומיהו מודה ליה ל"ג לר"ש דאמר אפילו בחיטה ואיכא דאמרי בשעורה" (ר"ה ט.)

(ג) "ואמר שמואל רפתא דבי ר' ינאי ... הכא בשעורה" (ב"מ פה:)

לדף הבא

מפת בבל

לקידושין עא: - עב. (לפי רש"י)

מזרח

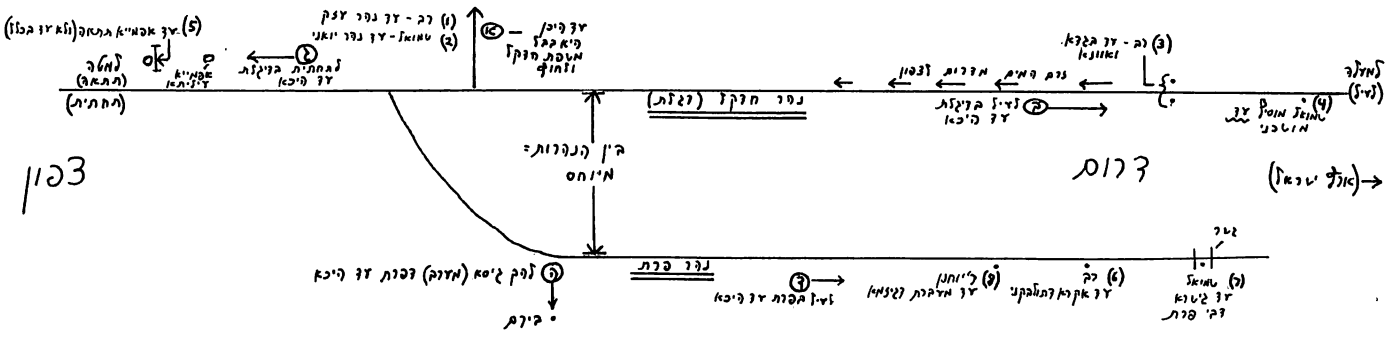

מערב

"ל"ט אבי ואיתימא ר' יוסף אדרב ..." (דרב כולל יותר מדאי לכיוון דרום כמיוחס)

(9) "ואב"א אדרב ל"ט ואדשמואל לא ל"ט (רש"י - דכי אמרה שמואל למילתיה פוחת היה ולא מוסף ובימי שמואל היה הגשר למטה מאקרא דתולבקני)

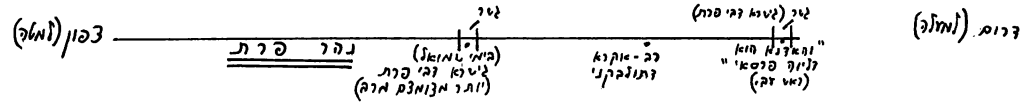

לדף עב.

(10) "והיכא קיימא (שוט מישוט)? אמר ר' יוחנן מאיהי דקירא ולעיל ..."

"אמר אבי רצועה נפקא" - (עי' רש"י)

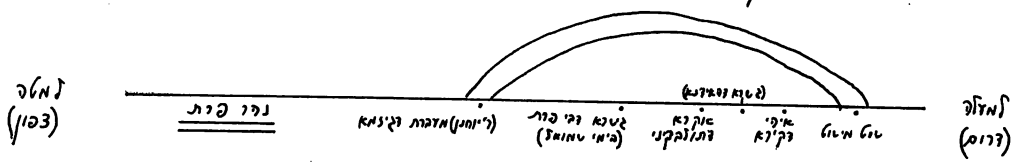

ובפירוש רש"י ז"ל נראה שהוא מפרש שהיה מקומו ובקלותו למעלה מהקרקע, ולהכי לא בעי לתחת פרת עד היכן לפי שפרת טופל בחדקל ועוד בכל מושכת למטה ממנו עד לפמיית תחלה כדאמר לעיל: להך גיסא דפרת עד היכא. בקפחה כלפי מערב עד היכן מתפשט רחבה של בבל: מאי תורה אור
דעתך. שבתחילת ימות בירס. שמת בירס מיושבת בהך גיסא מיבעיא לך: מייתפי דפומבדיתא. [ע' תוס' ד"ה כנ: ד"ה זו]
שהיה בין שתי הנהרות מבירס נסבי ס"מ מוחזקין הם בה בחזקת יחוס: כמחלוקת ליוחסין. בתרכה ורחבה של בבל: כך מחלוקת לגיטין. דקיימת לן (גיטין דף ג.) המגיח גט מצאר תלוש לריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם לפי שתין בקיאין לשמה והמביא גט מארץ ישראל לבבל לית לריך לומר ובבל הבי היא כתרץ ישראל לגיטין שאף הם היו חכמים ובקיאין לשמה: עד תרבא מנייא. תגס של קיש וערבה שקורין תורב"ץ: מנייא דגיטרא. שני לגמיים היו למטה מהגשר זה למעה מזה: מכיל ימא. שם מקום: מכילתא דבבל. מכלילת ושפתרסה של בבל ליוחסין: שוניא וגוביא. שוניא וגוביא ולילורת מקומות הם: מכילתא דתכיל ימא. תפתרת של תביל ימא: לימתא בעא מינייכו. כותיים לו כתערבו בהם תבל יצא על ידי שמחל כותי אחד לתת מהם לבל הם לא נתנו לו ויש לומרים לי פפא בעא מיניהו לימתא ולא יהבי ליה, לכך היה מנגיף עליהם שמן פסול, ולקפא בעיני לעיל מה: ס"ם
לומר כן: כגולה. פומבדיתא קרי גולה בדתם הגמרא (דף מג:): מתיבי דקיבא. מקום על נהר פרת למעלה מבל המקומות המוכרים למעלה: ופשמר ר' יוחנן. לעיל מיחסומת דבבל בפרת עד מעברתא דגדמת וכו לא: אמר מכיי לגועט נפקא. בתלכסון ממעברתא דגדמת ומקפת לת הפסולין עד מעלה מתיהי דקיבא שהי מן הפסולין ושוט משוט בפי הרלועה על פרת: מלוון. נהר: וינחס כחלא ובחבור. בעברים הסמבטים שהגלה סנחריב משתי: וכולן נפסול. כל מקום שגלו הסבטים נעשו עובדי כוכבים בבותיהם ועובד כוכבים ועבד הבח על בת ישראל חפילו למ"ד (יבמות דף מה.) הולד ממזר לת הוי, פגוס מיהת הוי:
והלה עלעין בפומה. בתיה (ע) (הסליה) שבתרלה דיתל בתיב והיה בבל (ב)בפומה-בין שיניה. "בפומה" מבפנים "בין שיניה" שבולעות מבחון: בולעתן. מוהלת עליהם: ומסורבלים כדוב. בעלי בשר לשון עובי ושומן הוא ובעלמת (שבת דף קנז:) נמי תמרי: קטן מסורבל בשבר המלובש בשבר בסרבל: דוב מין לו מנוחה. בשהוא קשור הולך וכת תמיד בביבותיו: דובא נייחא. דוב טדד: פרתני פרסיים. בעל משנות ודומיות היה לו: וקתמר לו רבי משום לי פרסיים למה הם דומים: כחיילות של בית דוד. גבורים: מכרין. דומה הסמוכה לפרסיים ומשמיטים הם וטרפים הם יותר מפרסיים: נשטיריס. מלובשים מחוירים ודומים לשדים: דומים למלאכי השרת. לגובים לבנים וטעופים כמלאכי השרת ובתיב (יחזקאל ט) "והאיש לבוש הבדים" והכי נמי תמרינן בשמה מדליקין (שבת דף כה:) על רבי יהודה שהיה מטעטף ויושב בסדינים המלויינין ודומה למלאך כו' ובגדדים (דף כ:) נמי תמרינן "מתן למלאכי השרת" רבנן ותנאי קרי להו מלאכי השרת משום דמלויינין כמלאכי השרת" במלבושים נחים: כי קא ניחא נפשייהו. מלקה גבוחה בפומיה: סומניא. עיר שמה כך: ממגריא. עיר היא וכל הבך כולהו=מקומות ניהו: כירתא דשטיא. על שם שהרו מאחרי המקום ופירש רבי חילף שהרו: דשקפי פירא דכווי ומזיל וניידי בשבתא ושמתינהו וכו'. לילף הביבר דגיס הרבה והלבו ולדו: דשקפי. לילף כדמתרגמינן ויילף הבריל (מלבים ב ו) וקפלן פרזלא: פירא. בריבה עבויה לגדל דגיס ובלע"ז בידר: ומישתמוד. נשתמדו:
היום

לדך גיסא דפרת עד היכן. פי' בקונטרס להכי לא בעי לתחת פרת עד היכא דטופל בחדקל ועוד בכל מושכת למטה ממנו עד לפמיית תחלה כדאמר לעיל: אימתא. בעת מייתיה ולא יהבו ליה. ולכך הוליא עליהם לעז ור"ת דקאי מדרב פפא ולא מהירא דמ"ו מיעלה בדעתו של תוכו לדיק להוליא לעז עליהם שלא כדין: בין. הנהרות הרי היא כגולה ליוחסין. "ולפיך נומר דשני מקומות הן דלי מקום אחד, ופרת לא הוה בעי גמרא "כי בין הנהרות מאי הוי" דפשיטא לכולי עלמא דמייחסי, דלעיל נמי לא בעי אלא מן הדדין לבד בין הנהרות פשיטא ליה דמיוחסין הן: היום

והאידנא הוא דליוה פרסאי אמר ליה אביי לרב יוסף לבא גיסא דפרת עד תרבא אמר ליה מאי דעתיך משום בירס, מייחסי דפומבדיתא *מבירס נסבי, *אמר רב פפא כמחלוקת ליוחסין כך מחלוקת לענין גיטין ורב יוסף אמר מחלוקת ליוחסין אבל לגיטין דברי הכל עד ארבא תניינא דגישרא. אמר רמי בר אבא חביל ימא =*תכילתא דבבל 'שוניא וגוביא'=תכילתא 'דחביל ימא', רבינא אמר אף ציצורא חניא נמי הכי הנן בן פנחס אומר 'חביל ימא'=תכילתא דבבל, שוניא וגוביא וציצורא תכילתא דחביל ימא אמר רב פפא "והאידנא איערבי בהו כותאי", ולא היא, איתתא הוא דבעא מינייהו-ולא יהבו ליה. מאי 'חביל ימא' אמר רב פפא זו 'פרת דבורסי'. ההוא גברא דאמר להו "אנא מן 'שוט מישוט' עמר רבי יצחק נפחא על רגליו ואמר "שוט מישוט בין הנהרות עומדת", וכי 'בין הנהרות' עוכדת מאי הוי? אמר אביי אמר ר' חמא בר עוקבא אמר רבי יוסי בר' חנינא "בין הנהרות" הרי היא כגולה ליוחסין, והלכא דקיימא? אמר ר' יוחנן *מאיהי דקירא ולעיל, והא אמר רבי יוחנן עד 'מעברתא דגיומא'? אמר אביי *רצועה נפקא. אמר רב איקא בר אבין אמר רב חנאאל אמר רב "חלזון ניהוונד הרי היא כגולה ליוחסין" א"ל אביי "לא תציתו ליה, כבמה היא דנפלה ליה התם" א"ל "אטו דידי היא, דרב חנאאל היא", אזיל שיילוה לרב חנאאל אמר להו 'הכי אמר רב: 'חלזון גיזענוגך הרי היא כגולה ליוחסין', ופליגא דר' אבא בר כהנא *דאמר ר' אבא בר כהנא מאי דכתיב °ויגנחם בחלח ובחבור נהר גוזן וערי מדי: 'חלח' זו חלזון, 'חבור' זו הדייב, 'נהר גוזן' זו גינזק 'ערי מדי' זו חמדן-וחברותיה ואמרי לה זו גזענוגך-וחברותיה מאי 'חברותיה'? אמר שמואל 'כרך מושבי חוסקי ורומקי' אמר רבי יוחנן 'וכולם' לפמול, וקסלקא דעתא 'מושבי' היינו 'מושבני' והאמר *ר' חייא בר אבין אמר שמואל מנשקני הרי היא כגולה ליוחסין? אלא 'מושבי' לחוד 'ומושבני' לחוד. °יתלת עלעין בפומה בין שיניה "אמר רבי יוחנן זו 'חלזון הדייב ונציבין' שפעמים °בולעתן ופעמים פולטתן °ואזרו חיל אחרי הגענא דמנה לדוב" *תני רב יוסף אלו פרסים שאוכלין ושותין בדוב ומסורבלין כדוב, ומגדלין שער כדוב, ואין להם מנוחה כדוב ר' אמי כי הוה חזי פרסא דרכיב אמר היינו 'דובא נייחא', א"ל 'רבי' ללוי הראני פרסים אמר ליה דומים לחיילות של בית דוד הראני חברין דומין למלאכי חבלה הראני ישמעאלים דומין לשעירים של בית הכסא הראני חלמידי חכמים שבבבל דומים למלאכי השרת/כי הוה ניחא נפשיה 'רבי' אמר: 'הומניא' איבא בבבל כולה עמונאי היא 'מסנריא' איבא בבבל כולה דממזירא היא 'בירקא' איבא בבבל שני אחים יש שמחליפים נשותיהם זה לזה 'בירתא' דסמיא' איבא בבבל היום סרו מאחרי המקום דאקפי פירא בכוורי-בשבתא ואזיל וצדו בהו בשבתא ושמתינהו 'ר' אחי ברבי יאשיה' ואישתמוד 'אקרא דאנמא איבא בבבל' אדא בר אהבה' יש בה היום

[ע' תוס' ד"ה כנ: ד"ה זו]
[ע' תוס' ד"ה כנ: ד"ה זו]
[ע' תוס' ד"ה כנ: ד"ה זו]

היום יושב בחיקו של אברהם, היום נולד רב יהודה בבבל-דאמר מר "כשמת ר' עקיבא נולד רבי, כשמת רבי נולד רב יהודה, כשמת רב יהודה נולד רבא, [א] כשמת רבא נולד רב אשי ללמדך *שאין צדיק נפטר מן העולם עד שנברא צדיק כמותו שנאמר °וזרח השמש ובא השמש-עד שלא כבתה שמשו של עלי זרחה שמשו של שמואל הרמתי שנאמר °ונר אלהים טרם יכבה ושמואל שוכב וגו'. °צוה ה' ליעקב סביבו שנאמר °רב יהודה אמר כגון °הַמְנַיָּא-לפום נהרא/ °ויהי פְּהָנְבֵּאי וּפְלַטְתֵּהּ בן בניהו חד אמר לטובה וחד אמר לרעה מאן דאמר לטובה כי הא דאיסתנדרא דמישק חתניה דנבוכדנצר הוה שלח ליה מכולי האי שבייה דאיתית לך לא שדרת לן דקאי לקמן בעי לשדורי ליה מישראל א"ל פלטיהו בן בניהו אנן דחשבינן ניקו מקמך הכא ועברין ניזלו לדהתם ואמר נביא מי° שעשה טובה בישראל ימות בחצי ימיו מאן דאמר לרעה דכתיב °וַהֲבֵא אותי אל שער בית ה' הקדמוני הפונה קדימה והנה בְּפֶתַח השער עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה אִישׁ וארא בתוכם את יַאַזַנְיָה בן עזר ואת פְּלַטְיָהוּ בן בניהו שרי העם" וכתיב °וַיָּבֵא אותי אל חצר בית ה' הפנימית והנה פֶּתַח הֵיכַל ה' בין האולם ובין המזבח כְּעֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה אִישׁ אֲחוֹרֵיהֶם אל היכל ה' ופניהם קֵדְמָה: ממשמע שנאמר "ופניהם קדמה" *איני יודע שאחוריהם כלפי מערב מה תלמוד לומר [אחוריהם] אל היכל ה' ממלמד שהיו (ע) מפריעין עצמם ומתריזין עצמם כלפי מעלה-וקאמר נביא מי שעשה הרעה הזאת בישראל יכול מיטתו, תסתיים דשמואל דאמר לרעה דאמר רבי חייא בר אבין אמר שמואל "משובני" הרי היא כגולה ליוחסים מישק לא חשו לה לא משום עבדות ולא משום ממזרות אלא כהנים שהיו בה לא הקפידו על הגרושות? לעולם אימא לך שמואל אמר לטובה ושמואל לטעמיה דאמר *המפקיר "עבדו יצא לחירות ואינו צריך גט שחרור שנא' °כל עבד איש מקנת כסף-עבד איש ולא עבד אשה אלא עבד ישיש לו רשות לרבו עליו, קרוי "עבד", עבד שאין לרבו רשות עליו אין קרוי עבד אמר רב יהודה אמר שמואל זו דברי ר"מ אבל חכמים אומרים כל ארצות בחזקת כשרות הם עומדות, אמימר שרא ליה לרב הונא בר נתן למינסב איתתא מחוזייתא אמר ליה רב אשי מאי דעתיך דאמר רב יהודה אמר שמואל זו דברי ר' מאיר אבל חכ"א *כל ארצות בחזקת כשרות הן עומדות והא בי רב"י כהנא לא מחני הכי ובי רב פפא לא מחני הכי ובי רב זביד לא מחני הכי? אפ"ה לא קבלה מיניה משום דשמיע ליה מרב זביד דנהרדעא/ת"ר *ממזרי ונתיני טהורים לעתיד לבא דברי ר' יוסי ר' מאיר אומר אין טהורים" אמר לו ר' יוסי והלא כבר נאמר °וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם" אמר לו ר' מאיר כשהוא אומר "מכל טומאותיכם ומכל גלוליכם" = ולא מן הממורות, אמר לו ר' יוסי כשהוא אומר "אטהר אתכם" הוי אומר אף מן הממורות בשלמא לרבי מאיר היינו דכתיב °ויישֵׁב ממזר באשדוד אלא לר' יוסי מאי °וישב ממזר באשדוד? כדמתרגם רב יוסף "יתבון בית ישראל לרוחצן בארעהון דפלשתאי" אמר רב יהודה אמר שמואל *הלכה כרבי יוסי, אמר רב יוסף אי לאו דאמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי יוסי הוה אתי אליהו מפיק מינן צווני צוורני קולרין" ת"ר *גר נושא ממזרת דברי ר' יוסי ר' יהודה אומר גר לא ישא ממזרת: אחד גר אחד עבד משוחרר, וחלל, מוחרים בכהנת מ"ט דרבי יוסי? חמשה קהלי כתיבי חד

תורה אור (דף כב.) זוֹף ה' לְיַעֲקֹב סְבִיבָיו צָרָיו. כלים שהיו סובבים לותם כתלם להיותו עמון ומואב שהציקו להם יותר מן הכל כדתמרינן בחלק (סנהדרין דף לח:) עמון ומואב שכיני ביתו דילמקלים היו, לותם זוף שיהיו סובבים לותם לף בגלותם כנון הומניא דכולה דעמונאי היא כדתמרי' לעיל הוסיפה שמואל סמריב בבבל והיו מציירים ליסראל שבפסוף נהרא: מד אמר לטובה. יבמות עו: ע"ש שהוא רב מיישק היה מיילול הגבית עליו: ומד אמר לרעה. שהיה רע בעיניו שמת מיתה יפה: דלימסנדרי דמישן. שלטון של מישן: מי שעשה טובה פוזה. שהציל לת הגולה מלהיות עבדים לעבדות: מיני יודע שלמוריפס אל סביכל. שהיה במערב העזרה מה תלמוד לומר לחוריהם וגו' תחוריהם ממש כשהוא מפורש שהיו מתכוונין להרוות לחוריהם יבמות מח. מזיר סב: גיטין לח: לגמלו: שמעיה דשמואל סוף דשמר לרעה. דשמואל היה הא דשמר לעבדים כשהלמו למישן' מדקאמר "לת תשו לה משום עבדות" שמואל לטעמיה דאמר עבד שאין לו לרבו רשות עליו אין קרוי עבד והכי נמי מלמר שגזלום מהם ונתייאשו מהם זהו שפקר כדתמרינן בגיטין (דף לח:) נתייאשתי מפלוני עבדי ומשום לסון שפקר נקט לה דכיון דלתייאשם היה מיניה פקע ליה רשותיה: ואינו צריך גט שיחרור. להיות מותר ביישראל: זו דברי רבי מאיר. מתני' דקתני דעלו פסולין לתרן ישראל ומשמע דאין כל התרומות בחזקת מיוחסות תוך מבבל כלבד כדתמר בריש פירקא (לעיל דף סג:) דמסייע ליה לרבי אלעזר דקאמר "יחס עזרת לת בבל: ממוזייפת. ואין מחזיק כתוך גבול בבל התמורים לענין יוחסין: והא כי רב כפנא לת מתני לה פכי. משמיה דשמואל דקאמר לעיל כל התרומות בחזקת פסולות ואמר רב יהודה אמר שמואל כל התרומות עשה: דרש זביד מנהרדעא. לתו הייטו רב זביד שמעתא: ויצא ממוך כתגדול. יבדלו הממזרים מהם ויבאו בפני עצמם: ייהכון ביש ישראל לרוחנן. תרגום של ויצא: דאוו דמיין כף לעוברין. תרגומו של ממוך והכי קאמר ויצא הטף 'שהיה מעובר מגבול לחרו ומעורב כממוך' בתגדוד גם הוא מגבול לכן ישראל ויהושע חלקה להם חע"פ שלת נכנסה בימיו כדכתיב (יהושע יג) תחה זקנה בתת בימים והתרן כתרה הרבה מלת נרחבה וקת תסיב ותיל תמקת סרני פלשתים העומי והתגדוני וגו': לוורי לוורי. חבורות חבורות ל"ת קולרין קולרין והוא לשון מעשה בקולר של בני חרש דסוף יבמות (דף קכב.): גר נושא ממזרת. דקתכר קהל גריס לת ליקרי קהל והולד ממזר דכתיב לו הלך תחר פסולו: לת ישא ממזרת. קסבר דקהל גריס ליקרי קהל: ומוחרים בכהנת. ותע"פ שהכהנים תסורים בגיורת ומשוחררת וחללה דקסבר לת הוזהרו כהנים כזירות להנשא לפסולין לתוהן דקסבר ליט מוקבר עליהן כגון תלו גבי תזהרם פסולי יוחסין לת ישא ממזר בקהל ה' (דנריס יג) לת יבא לו בקהל (שם) לת יבא עמוני ומואבי בקהל (שם) לת יבא להם בקהל (שם) דלר שלישי יבא להם בקהל (כ) דמלרי ותדומי (שם) וקהל דגבי פלוני יוחסין קל מקחתי

חד לכהנים וחד ללוים וחד לישראלים וחד למישרי ממזר בשחוטי וחד למישרי בישראל* קהל גרים לא איקרי קהל ורבי יהודה כהנים ולוים מיחד קהל נפקי אייתר ליה לקהל גרים ואבעיא אמא ה"נ תרי קהלי נינהו ממזר בשחוטי ושתוקי בישראל כמאן דאמר קהל נפקא לא יבא ממזר בקהל ה' כל ממזר ודאי הוא דלא יבא הא מספק יבא בקהל ודאי הוא דלא יבא מספק ספק יבא הא ודאי הוא דלא יבא בקהל ספק יבא ומה טעם אמרו אסופי פסול שמא ישא אחותו מאביו אלא מעתה אסופי לא ישא שמא ישא אחותו בין מאביו בין מאמו? כל הני שדי ואולי בת אסופי לא ישא שמא ישא אחותו, אלא לא שכיח ה"נ לא שכיח? אלא מעלה עשו ביוחסים אמר רבא בר רב הונא מצאו מהול אין

[וחד למישרי שתוקי בישראל. תימה היכי מידקדק שתוקי בישראל מיתורת דקהל ו"ל דמקים ממזר לקהל מה גבי קהל ממעטינן קהל ספק ס"ל גבי ממזר ממעטינן ממזר ספק. ת"י]

אלא מעתה שתוקי פסול לא ישא. קשה דמשמע דפסיקתא ליה דמותר בה ובפרק החולץ (יבמות דף נ.) תמר דרבא גופיה ס"ל כר"ש דאמר "דאמר ספיקו מותר ו"ל דהתם קאמר רבא לתירוצי דלא כהכא דקאמר מ"ט אמרו שתוקי פסול קא בעי לתירוצי דלא כהכא אור

[יבמות עט:] למישרי ממזרת בשתוקי. תע"ק אזה ודלמי וזה ספק לא מיישינן שמא זה כשר ותסור ליעל ממזרת דהכי דרשינן קהל ודלמי הוא דלא יבא ממזר הא קהל ספק כגון שתוקי יבא: ומה למישרי שתוקי בישראל. דהכי דרשינן הכי ממזר ודלמי הוא דלא יבא בקהל הא ממזר ספק יבא ודקאמי מתני' שתוקי = פסול הוא מדרבנן כדלקמן שמא יש אחותו מאביו קהל גרים לא ליקרי קהל. דלא חייבה לן קרא לקהל גרים: ממד קהלת נפקי. דשבט אחד סח ואין לקרוא קהל אלי השבט: הני נמי תרי קהלי נינהו. גבי כהנים ולויים לישראלים תרי קהלי לדשה ואפי' הכי חייבה להו חד לקהל גרים: ממזר בשתוקי ושתוקי בישראל ממד קהלת נפקי. חד [מקהל] ודלמי וחד מממזר' ודלמי דהכי דרשינן לא יבא ממזר ולמי ודלמי הא ממזר ספק בקהל יבא ודלמי הא ממזר ודלמי בקהל ספק יבא: ומיבעיא ליימא הני נמי תרי קהלי נינהו. כלומר להכך תרתי דרשות תרי קהלי חייבה ואי לא חייבה קרא לא הוה דרשינן ממזר ודלמי הוה ללמוד הא ספק ממזר יבא אלא הוה תמרינן ככל שאר ספיקי לאסור על ודלמי מחזרת ודלמי ללקות עליו ועל מחזרת ספק מחזרת ספק לאיסורא: סקסל מוקף מחם לכם ולגר. למה לי למכתב קהל הכא הלא למימר דגר לקהל קלי ולשתעטינן דשיקרי קהל: לא קווסרו בשירות. כהנות: לימצא לעפולין. לעפולי יהודה גר חלל ממזרת שהכהנים הוסרו על בעולתיהם והם לא הוסרו עליהם מלישא לעפולין הוסרו עליהם שהעפולין הוסרו עליהם שהעפולין אינן מקום לכל לעפולין שהכהנים לא נתיגים לף הגשים כגון ממזרין לו נתיגים לף הגשים הוסרו עליהם דהשוה הכתוב חלה לנתים לכל עונשים שבתורה והכי תמרינן ביבמות בפרק יש מותרות (קף פה:): רגמוהו כ"ע. שהיו שם גרים הרבה והוקשה להם שלמר קהל גרים לא ליקרי קהל: ליימא דדרים כו'. כתמיה: מוסר נכסים. דלא הוסרו כשרות ליגמי לעפולין: רוב כשרים אנלה. דכיון דמכירים את אמו דפעויה היא רוב העולם כשרים וקרובים שהולד ממנו ממזר ואף עובד כוכבים ועבד שם בת עליה לין הולד ממזר: ומיעוט עפולין. כגון ממזרין וקרובין: ולי דלמי לימצו לגבה. ושם בבעילה זו הלך הכועל אלנה דהשתא נד ליה ממקום קביעתו ואין לדמו בתורת קבוע שהוא נדון כמחלה על מחלה'ם לגו לומר כל דפריש מרובא פריש והולד כשר: מלי למרח. מחיזה טעם תבא לפוסלו דילמא חולה ליהי כו' לין זה לגלה ספק והתורה תמרה ממזר ודלמי הוא דלא יבא הא ממזר ספק יבא: כל כי סני מזנו. בהמיה וכי כל בעילות הגעולות נעיל על לבין זה לומר הוא הולך כל שתוקי הטיר: בם שתוקים. שעולה על ידי נשואין שבשלם למזרה: לא ישמנה. שתוקי שמא בנו של בעל השתוקים הוא, (ל) שמא על ממו של זה מחלם בזנות ואע"ב בשם שתוקים: אלנה לא שכיח. מסקנת דקושיה היא אלנה לא שכיח שיהא לו בן ממי שתוקי מילתא דלא שכיחא ומילתא דלא שכיחא לא גזרו בה רבנן וזה עיקר: דכר טורח לפוסלי כשר. תע"ק שלין מכיריס את ממו ויחוש שמא מחמת לין שבעבלה לאחר דרוב פסולין אלנה ליכא לגזירה כי: מלי טעמא לגזרה לין בעבלה פולה. אם ילדה ממזר אינה מבעליכמו לפי שיש לה לומר מבעלי הוא: מלי ליגזי. לאחזוקי בממזרות אינה מיעוטא שכן מרובות ולין להם לחלות בבעל לו כשולות שהלכו בעליהן למדינת הים, כיון דאיכא נמי לומר שלא בעל פעויה הוא וכשר לו של יחמה מבעלה, והכי לקיטו חמו מחמת דעתן: שמא יש אחותו מאביו. לאחותו מאחו היה ליגל לגייחס לין חמוחו שהיה בחזקת כשירה לו מספקין לה בחזקה לומר שהוא היה בנם והבעליכתו: כל כי סני אלי ואולי. וכי כל בנים שהיו לה הבעליכה שכחזיק כל הנחספים בני לם לחת, ובספק בני חב לחד ומספק לחמות' נמי לין כדלמר לעיל כל הני מזנו ואזלי: בם לפופי. מן הכשולין שמא בעל החסופים הוא לבין:

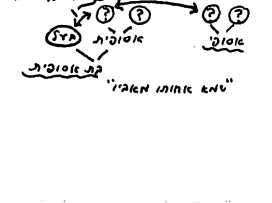

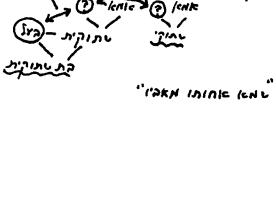

[כל סיפור המעשה זה המלח בהלכות גדולות סוף הלכות ניסין וכוכח בתוס' פרקין פי' ז ע"ש]

מהנך "ודע ד"ל דהוו ב' בניהן למי אותר מהך

תוס' ר"י הזקן

אסור דקהל גרים בקרי קהל ל). ופי' לפסולים שבכהנים דהוהרו על בעולתיהם ואם לא הוהרו בכהנה אבל לפסולים שהאנשים הם פסולים הוהרו עליהם מלישא אותם כגון ממזר או פסול אף הן הוהרו דהשתא הכתוב אשה לאיש לכל ענשין שבתורה והכי איתא ביש מותרות: כשרין אצלה רוב השולם כשר אצל פגויה שאין הולד ממזר אפי' מעובד כוכבי ועבד שאין ממזר אלא מקרובים: אינהי לגבה הבעל אצלה: כאי אמרת לפסל אותם דילמא אולא לגבייהו יוה הקרוב נשאר במקום קביעתו ב) שתוקית ורבנן שרו ספקן בספקן: אשת איש אע"פ שרוב פסולים אצלה אם נבעלה לפסול לה הולד אינו ממזר דרוב בעילות אחר הבעל ואם ילדה ממזר אינה משליכו שכולה לומר מבעלי הוא:

כט ב מיי' סה פ"ו מהלי איסורי ביאה הלכה יא סמג לאוין קכח טוש"ע אה"ע סי' ז סעי' כג:

וסי' ב סעי' ג:

כח ב מיי' סה פ"ח הלכה ו טוש"ע אה"ע סי' ד סעי' יח:

[נקמן עה.]

כט ג מיי' סה פ' טו הלי כה: ל ה מיי' סה הלי לה טוש"ע אה"ע סי' ד סעי' לה:

סה פ"ו סה. נקמן עו.

[נכמות כח.] כמוכות עו. יומא פה: יבמות עו. זבמים עב.

הגהות הב"ח

(ל) רש"י ד"ה לה שתה וכו' בעל השתוקית הוא בעל השתוקים שבא על תמו:

ג נ"א מהנך

פסקי רבא בדיני ואוסופי ד"ה תוכך כדיני נבא בקל ואוסופי בדיני קרבן

פסקים נאה הרבון אסרון

נ"א סימנים ואבמים ע"ל ב) נגמא ד"ה לפסולים. פי' לפסולי שבכהנים שם לא הוהרו על ממזרים והן לא הוהרו על הפסולים אבל לפסולים ג) נגמא ד"ה שתוקי שתוקים לא יבא וכנן שם בפסקין.

נ"א האידיק הוא אוסופי (תוס' אחות) אי לא

בד"א בזמן שמקמו בידו. פירש בקונטרס דרמי עליה למידק לפי שהוא במי שפירש שם יחזור במי שכתן המעות ויחזיר לו דמיו מכל מקום שאין מקמו בידו אלא שכיסה מוחזים בו חיו נאמן דכיון דלא עליה רמית לא דייק לזכור מי הוה ופריך ויחזיר זוזי ממאן דיקיט מאין מקמו בידו פריך לפירוש הקונטרס דפי' שלא קבל המעות אלא מאחד מהם והא ודאי מידכר דכיר ממאן קביל זוזי ומשני שלא לקיטו זוזי מהרוייהו ולא ידיע כו' ולפי זה תמרינן דתפילו תמר שידע לו שהוא במי שפירש משום דלא רמי עליה למידק כך שיטת הקונטרס ומה שפי' דפריך מאין מקמו בידו דקתמר דחיו נאמן ופריך ויחזיר זוזי ממאן נקט פירוש ולאומו שכתן לו המעות ודלי נתרלה קצה דמאי יש לנו להאמינו טפי מעד אחד דעלמא דכיון שאין מקמו בידו לא שייך לומר מיגו כדי להאמינו לכן פי' ר"ת בזמן שמקמו בידו ואז הוא נאמן מטעם מיגו דמי אמר לא מכרתי לו חזרתי וקיימו לבעל אין מקמו בידו אין נאמן מיגו דאי בעי אמר לא מכרתי לו חזרתי וקיימו לבעל שייך מיגו ופריך וליחזי זוזי ממאן נקט נהי נמי דמקמו בידו נאמן מאי אמר לא ידע קבל המעות אלא מחד מהם והא ודאי מידכר דכיר ממאן קביל זוזי ומשני שלא לקיטו זוזי מהרוייהו ולא ידיע כו' ולפי זה תמרינן דתפילו תמר שידע לו שהוא במי שפירש משום דלא רמי עליה למידק כך שיטת הקונטרס ומה שפי' דפריך מאין מקמו בידו קתמר דחיו נאמן ופריך ויחזיר זוזי ממאן נקט פירוש ולאומו שכתן לו המעות ודלי נתרלה קצה דמאי יש לנו להאמינו טפי מעד אחד דעלמא דכיון שאין מקמו בידו לא שייך לומר מיגו כדי להאמינו לכן פי' ר"ת בזמן שמקמו בידו ואז הוא נאמן מטעם מיגו דמי אמר לא מכרתי לו חזרתי וקיימו לבעל שייך מיגו ופריך וליחזי זוזי ממאן נקט נהי נמי דמקמו בידו נאמן מאי אמר לא ידע קבל המעות אלא מחד מהם והא ודאי מידכר דכיר ממאן קביל זוזי ומשני שלא לקיטו זוזי מהרוייהו ולא ידיע כו' ולפי זה תמרינן דתפילו תמר שידע לו שהוא במי שפירש משום דלא רמי עליה למידק כך שיטת הקונטרס ומה שפי' דפריך מאין מקמו בידו קתמר דחיו נאמן ופריך ויחזיר זוזי ממאן נקט פירוש ולאומו שכתן לו המעות ודלי נתרלה קצה דמאי יש לנו להאמינו טפי מעד אחד דעלמא דכיון שאין מקמו בידו לא שייך לומר מיגו כדי להאמינו לכן פי' ר"ת בזמן שמקמו בידו ואז הוא נאמן מטעם מיגו דמי אמר לא מכרתי לו חזרתי וקיימו לבעל שייך מיגו ופריך וליחזי זוזי ממאן נקט נהי נמי דמקמו בידו נאמן מאי אמר לא ידע קבל המעות אלא מחד מהם והא ודאי מידכר דכיר ממאן קביל זוזי ומשני שלא לקיטו זוזי מהרוייהו ולא ידיע כו' ולפי זה תמרינן דתפילו תמר שידע לו שהוא במי שפירש משום דלא רמי עליה למידק כך שיטת הקונטרס ומה שפי' דפריך מאין מקמו בידו קתמר דחיו נאמן ופריך ויחזיר

וניחזי מאי ממאן נקט. קמ"ל שלא קיבל מעות אלא מחמד ממס הא ולאו מדכיר זוז ממון קבל: ולא ידיע. לין יהוב לו: כזמן שבעלי דינין עומדין לפניו. למידע עליה למדכר שעודיין לא יצאו ממס, [מגמגמו] את דינם ואומר "לית פלוני זכאי לית פלוני חייב" תורה אור

כ"מ כ:

שלין בעלי דינין עומדין לפניו, הו לא רמיא עליה למידכר: וניחזי זכותא מאן נקט. ביד לזכות מהם

תוספתא דכ"מ פ"ק

פסקי דין של זכות: וניעבד וניידיינינהו. למה לי כולי האי למימר לימו נחמן מה לנו ולתמוהו מהדר הוא עלמו לו לחתר וילוכם לפי טענתם: כזמן דדייני. בדין שאלו בעלי דינין כל בפני של דיין כי היכי דלכתובות (דף פה:) דלמחר נכסי לעזבון וניחזי אי מוכיח שניהם קרובים שניהם שכניס ומתניין שזמן דדייני למי שיחזקו ליורשי המשלם ותניא לעיל מי שמחלו ולו ומסיק כלן חמרו שזמן עדיף והתם לי אפשר לפרש פי הקונטרס לכך פי"ש שזמן דדייני ולכל מה שילכה הדיין לעשות עשה דהפקר ב"ד היה הפקר ושזמן לשון המלכה כמו רמה בים דמתרגמינן שדי בימא (שמות טו) ורלוקח לפי"ם מהניא דפי' מי שהיה כשוי לה: גבי שני שכתובות שהיו ביום אחד לחתן תרוייהו קמיה דרב שמת ותבעי רב שמת לאחד מניהו הדר לחתן לקמיה דרב כשמת לחתן לית לן בה מ"ט עבד מר הכי לחתר ליה משום דקדים פי' שלחתן מן המכורות נכתב בבקר והלחתן בערב ולחתר ליה לחתן בירושלים יהבינן לכתבי שני ולחתר ליה ולחתן מלי למעקר לחתר ליה שזמן דדייני לחתר ליה לחתן דיינן ומי' לחתן ראמר רב יהודה אמר שמואל דהלכה כרבן גמליאל? חדא להכשיר בה וחדא להכשיר בבתה, הניחא למאן דאמר לדברי המכשיר בה פוסל בבתה אלא למ"ד לדברי המכשיר בה מכשיר בבתה, אבא שאול מאי אתא לאשמועינן? דאבא שאול עדיפא מדרבן גמליאל - דאי "מהתם ה"א בהם דרוב כשרין אצלה אבל היבא דרוב פסולין אצלה אימא לא, צריכא, אמר רבא "הלכה כאבא שאול מקרני' כל "האסורין לבא בקהל מותרים לבא זה בזה, רבי יהודה אומר "רבי אלעזר אומר "ודאן בודאן ספוקן, ודאן בספיקן, וספיקן בודאן, וספיקן בספיקן אסור, ואלו הן הספיקות: שתוקי אסופי וכותי: גמ' תא שמע "כל האסורין לבא בקהל אילימא ממזרי, ונתיני, שתוקי, ואסופי הא תנא ליה רישא ממזרי ונתיני שתוקי ואסופי מותרים לבא זה בזה אחת "ר' יהודה אומר אחייה: אילימא יאודאן בספיקן הא מדקתני סיפא "ר"א אומר ודאן בודאן מותר ודאן בספיקן וספיקן בספיקן אסור מכלל דר' יהודה לא סבירא ליה, רבי תימא "ר' אומר: אגר בממזרת, מידי גר בממזרת קתני "כל האסורין לבא בקהל" קתני? אמר רב יהודה הבי

*וניחזי זוזי ממאן נקט? לא צריכא דנקט מתרוייהו, דאמר: חד מדעתאי וחד בעל כורחי" ולא ידיע הי מדעתו והי לא מדעתו "וְאָמַר לוי לומר לזה זכיתי ולזה חייבתי בְּמַה דְּבָרִים אֲמוּרִים שבעלי דינים עומדים לפניו אבל אין בעלי דינים עומדים לפניו אינו נאמן וניחזי זוזי מאן נקט? לא צריכא דנקט זכותיהו, וניהדר וניידיינינהו? *בשורה דדייני. אמר רב נחמן ישלשה, נאמנין על הכבור אלו הן חָיָה אביו ואמו: חיה - לאלתר, אבו בֹּל שבעה, אביו לעולם *בדתניא *"היכי "ידינהו לאחדים מבאן א"ר יהודה נאמן אדם לומר זה בני בכור "וכשם שנאמן לומר זה בני בבור כך נאמן לומר זה בן גרושה ווה בן חלוצה וחכמים אומרים אינו נאמן: אבא שאול היה קורא לשתוקי בדוק: מאי "בדוק" אילימא "ישבודקין את אמו ואומרת "לכשר נבעלתי" - נאמנת כמאן ברבן גמליאל, תנינא חדא זימנא *דחנן היתה מעוברת ואמרו לה "מה טיבו של עובר זה"? אמרה להם "מאיש פלוני וכהן הוא" בבן גמליאל ור' אליעזר אומרים נאמנים ורבי יהושע אומר לא מפיה אנו חיין, ראמר רב יהודה אמר שמואל "הלכה כרבן גמליאל"? חדא להכשיר בה וחדא להכשיר בבתה, הניחא למאן דאמר *לדברי המכשיר בה פוסל בבתה אלא למ"ד "לדברי המכשיר בה מכשיר בבתה, אבא שאול מאי אתא לאשמועינן? דאבא שאול עדיפא מדרבן גמליאל - דאי "מהתם ה"א בהם דרוב כשרין אצלה לא, צריכא, אמר רבא "הלכה כאבא שאול מקרני' כל "האסורין לבא בקהל מותרים לבא זה בזה, רבי יהודה אומר "רבי *אלעזר אומר "ודאן בודאן ספוקן, ודאן בספיקן, וספיקן בודאן, וספיקן בספיקן אסור, ואלו הן הספיקות: שתוקי אסופי וכותי: גמ' תא שמע "כל האסורין לבא בקהל אילימא ממזרי, ונתיני, שתוקי, ואסופי הא תנא ליה רישא ממזרי ונתיני שתוקי ואסופי מותרים לבא זה בזה אחת "ר' יהודה אומר אחייה: אילימא יאודאן בספיקן הא מדקתני סיפא "ר"א אומר ודאן בודאן מותר ודאן בספיקן וספיקן בספיקן אסור מכלל דר' יהודה לא סבירא ליה, רבי תימא "ר' אומר: אגר בממזרת, מידי גר בממזרת קתני "כל האסורין לבא בקהל" קתני? אמר רב יהודה הבי

כתובות סה: נד. כ"ב לה. סנ: ניסין יב:

נוסח ג' נאמנת על הכבור

כא ב מיי' סה פט"ו הל' כה סמג לאוין קיז עוש"ע אה"ע סי' ד סעי' כד:

מב י מיי' סה הל' כג עור עוש"ע סה סעי' כו ושעי' נ:

נוסח

טיעות סופרים - ס"ס קונה לו בדוקי דבודקים את אמו ואומרת לכשר נבעלתי - נאמנת

תום' ר"י הזקן

ונחזי זוזי. קס"ד שלא קבל מעות אלא מאחר הילכך ודאי זכור הוא ממי קבל המעות הילכך נשאל ממי קבל דמים דודאי זכור הוא על זה ויהא נאמן לומר לזה מכרתי: ולא ידיע. כתב ר"ש ברוש מצינא ולא ידעי' נרסי' ולא ידע לא נרסי' אע"פ שהוא אומר לזה מכרתי וקבלתי המעות מדעתי אינו נאמן דאמן מהדי שאינו זכור כל כך משהלכו מלפנינו. ופי' הכי לא צריכא. לעולם אם לא קבל מעות אלא מאחד אע"פ שאין החזקה בידו נאמן בשנים. והא דאמרינן שאין נאמן אפי' כאחד בשאין החזקה יוצא מתחת ידו מיירי שלקח מעות מבעליהם ואומר לזה מכרתי וקבלתי המעות ברצוני הוא דאינו נאמן אפי' כאחד דאמן מהדי דלא דביר ממי לקח ברצונו ואף לנו אין ידוע הילכך הו"ל דין שנים אומרים בפלוגתא ובהיסח הדעת גדול בשהחזקה יצא מידו ולא קבל מעות אלא מאחד אמאי יהא נאמן בשנים וכשקבל מבעלים בשנים ועיד לזה מכרתי אמאי לא יהא נאמן כעד א' ועקר הפי' שהחזקה בידו נאמן בשנים שהרי בידו ליתנו לפי שירצה והוי אידך מוציא מחבירו ועליו תראים הילכך נאמן בשנים אם לא יביא האחר עדים: אינו נאמן. ומותיב ונחזי זוזי. כלומר יעיד ממי לקח המעות ויהא עדותו עדות כעד א' דודאי זכור הוא ממי לקח השטרות כלומר אע"פ שאין החזקה בידו נאמן כעד אחד והבא מיירי שאינו זכור אף ממי שלקח השטרות דמיירי שלקח משניהם ולא ידע נרסי' כלומר הוא אינו זכור ואינו נאמן דקאמר ממעם שאין עדות כלל הילכך הו"ל דין שנים אוחזים בטלית: נאמן דיין. ומסתברא דבירור

נוסח

ג' נאמנים על הכבור

נוסח/מחוק

טלית בירור פרט מאוחר

מלגות ענדאות

תיובות

שנודא דדייני. פי' בקונטרס בדין שאין תלוי בטעם תלה הכל לפי רלום טעיו הדיינין כי היכי דלכתובות (דף פה:) דההוא דאמר נכסיו לעובים ואתו תרי עוביה שניהם קרובים שניהם שכניס ואמר שודא דדייני פירוש למי שמתאבד לב הדיין לומר שזה היה תולבו יותר מזה לזה נתן ונקטה לר"ת דלי בסברת תלוי שאין מילמת בדפי' בקונטרס למחר לי למיבין דהלר ומיידייה למסחמת לי יהפוך סברתו דלמחוה ועוד פ"ק דגיטין (דף יב:) למיבין היכך מנה לפלוני כו' תני מדת הלך ומלתו שמת יחזירו ליורשי המשלח ותניא לידך ליורשי מי שמחלתו לו ומסיק כלן חמרו שזמן עדיף והתם לי אפשר לפרש פי' הקונטרס לכך פי"ש שזמן דדייני וכל מה שילכה הדיין לעשות עשה דהפקר ב"ד היה הפקר ושזמן לשון המלכה כמו רמה בים דמתרגמינן שדי בימא (שמות טו) ורלוקח לפי"ם מהניא דפי' מי שהיה כשוי לה: גבי שני שכתובות שהיו ביום אחד לחתן תרוייהו קמיה דרב שמת ותבעי רב שמת לאחד מניהו הדר לחתן לקמיה דרב כשמת לחתן לית לן בה מ"ט עבד מר הכי לחתר ליה משום דקדים פי' שלחתן מן המכורות נכתב בבקר והלחתן בערב ולחתר ליה לחתן בירושלים יהבינן לכתבי שני ולחתר ליה ולחתן מלי למעקר לחתר ליה שזמן דדייני לחתר ליה לחתן דיינן ומי' לחתן ראמר רב יהודה אמר שמואל דהלכה כרבן גמליאל? חדא להכשיר בה וחדא להכשיר בבתה, הניחא למאן דאמר לדברי המכשיר בה פוסל בבתה אלא למ"ד לדברי המכשיר בה מכשיר בבתה, אבא שאול מאי אתא לאשמועינן? דאבא שאול עדיפא מדרבן גמליאל - דאי "מהתם ה"א בהם דרוב כשרין אצלה לא, צריכא, אמר רבא "הלכה כאבא שאול מקרני' כל "האסורין לבא בקהל מותרים לבא זה בזה, רבי יהודה אומר "רבי *אלעזר אומר "ודאן בודאן ספוקן, ודאן בספיקן, וספיקן בודאן, וספיקן בספיקן אסור, ואלו הן הספיקות: שתוקי אסופי וכותי: גמ' תא שמע "כל האסורין לבא בקהל אילימא ממזרי, ונתיני, שתוקי, ואסופי הא תנא ליה רישא ממזרי ונתיני שתוקי ואסופי מותרים לבא זה בזה אחת "ר' יהודה אומר אחייה: אילימא יאודאן בספיקן הא מדקתני סיפא "ר"א אומר ודאן בודאן מותר ודאן בספיקן וספיקן בספיקן אסור מכלל דר' יהודה לא סבירא ליה, רבי תימא "ר' אומר: אגר בממזרת, מידי גר בממזרת קתני "כל האסורין לבא בקהל" קתני? אמר רב יהודה הבי

בה מכשיר בבתה שמעינן שפיר ממשנה דהתם מדקתני ריהוה נעובדת חד להכשיר בה וחד להכשיר בבתה כדאיתה בס"ק דהתם הכי

ג"ל אלעזר וכן לימא ביומא ד. וזה מוכרח ממה דלקמן (לקמן סה. וכן ר' אלעזר אומר כותי כותי וכו' ועי"ש תוס' ד"ה כותי וכו' וכן מוכרח עוד שם סה: והמאר ר' אלעזר הע"פ שמלקו וכו' והיינו ר' אלעזר בן שמוע כמ"ש תוס' להדיא יבמות יה: ד"ה פשיטא]

הגהות הב"ח
(ל) רש"י ד"ה תא שמע וכו' ד"ה ג"ל תא שמע:

ג"ל מוכרל

ג"ל ס' בסם

גליון השו"ס
רש"י ד"ה שבודקין וכו' ליתני סה דלקמן שתוק. ע' חולין דף סב ע"ב תד"ה תניא:

הכי קתני כל האסורים לבא בקהל כהונה ומתי מינהו גיורת פחותה כו'. וה"מ למתי לא פריך הא תנא ליה ריבתא דגר מותר בממזרת כדפריך לעיל וי"ל דלהו עיקר קושיא היא דפריך הא תנא ליה ריבתא להו עיקריה לתירוץ קמיץ ר' יהודה **וְדִרְרִי** גר דמותר בכהנת ומותר בממזרת. וה"מ מתי פריך והכי הטעם שהוא מותר לפי שלא הוזהרו כשרות להיזהר לפסולים ולא משום הכשר גר הוא דלעולם ממזרין דכהן חסור בגיורת ומותר חסור ר"ש כל שמותר לבא בקהל מטעם יחוס חסור ליקח ממזרת וגרושה לפרש הכי גר שנשא בת ישראל שהבא מותרת בממזרת לכך פר"י דה"ק "כל החסורין לבא בקהל שתפילו קידושין תופסין בהם כגון מייבי כריתות כו'. ר"ת]

דת"ק סבר ממזר מאחותו הוי ממזר. ואם תאמר היכי משמע פלוגתייהו ממתני' ופירש הקונטרס דה"ק כל הטולדים מאיסור ערוה ממזרים הם ומותרים לבא זה בזה כגי מייבי כריתות כגבי מייבי מיתות עכ"ל ולא נהירא דדומק הוא לכך פר"י דה"ק "כל החסורין לבא בקהל שתפילו קידושין תופסין בהם כגון מייבי כריתות ומייבי מיתות דלין קידושין תופסין בהם כגון מוזרין לבא זה בזה דקסבר ים ממזר מכל דבר ללא תפסי קידושין: **מאי** קא משמע לן תניא כו' ר' יהושע אומר כל שמיבין עליו מיתת בית דין. ופירוקו כמו תניא חדא זימנא לעניל דתנא שחל להוה ליה למיתניית התם גבי מילתא דר' יהושע וכן היה ר' יהודה אומר כדכריו וה"מ למאי לימעריך למיפרך תניא ליפרך ר' יהודה אחד' יהודה דהכא קאמר ר' יהודה לאין ממזר אלא מחייבי מיתות ב"ד ובמסכת יבמות (דף מט.) קאמר לה יגלה כקף לבין לחייבי בתוסמת לבין שהיא בולמו וסמיך ליה לא יבא ממזר ממשע שממזר הוה לפי מחייבי לאוין דהא ר' יהודה נמי דריש סמוכים במסנה תורה וי"ל דר' יהודה סבר התם דלתמת אב דכתיב בין לא יקח ובין לא יגלה הוי מיותר דהמתת לתוסת לבין לא יקח כדכתיב לא יגלה כקף לבין לתמת מיבעיא וה"ב למידרשים ולומר דלא יבא ממזר דוקא מלתמת לבין ולימת הכי מלא יקח עד לא יגלה דהייט לתמת לבין הוי ממזר: **טופי** לא הוי ממזר: **ומניחם**

הכי קאמר כל האסורים לבא בקהל כהונה ומתי מינהו גיורת פחותה כו'. וה"מ למתי לא פריך הא תנא ליה ריבתא דגר מותר בממזרת כדפריך לעיל וי"ל דלהו עיקר קושיא היא דפריך הא תנא ליה ריבתא להו עיקריה לתירוץ קמיץ ר' יהודה **וְדִרְרִי** גר דמותר בכהנת ומותר בממזרת. וה"מ מתי פריך והכי הטעם שהוא מותר לפי שלא הוזהרו כשרות להיזהר לפסולים ולא משום הכשר גר הוא דלעולם ממזרין דכהן חסור בגיורת ומותר חסור ר"ש כל שמותר לבא בקהל מטעם יחוס חסור ליקח ממזרת וגרושה לפרש הכי גר שנשא בת ישראל שהבא מותרת בממזרת לכך פר"י דה"ק "כל החסורין לבא בקהל שתפילו קידושין תופסין בהם כגון מייבי כריתות ומייבי מיתות דלין קידושין תופסין בהם כגון מוזרין לבא זה בזה דקסבר ים ממזר מכל דבר ללא תפסי קידושין: **מאי** קא משמע לן תניא כו' ר' יהושע אומר כל שמיבין עליו מיתת בית דין. ופירוקו כמו תניא חדא זימנא לעניל דתנא שחל להוה ליה למיתניית התם גבי מילתא דר' יהושע וכן היה ר' יהודה אומר כדכריו וה"מ למאי לימעריך למיפרך תניא ליפרך ר' יהודה אחד' יהודה דהכא קאמר ר' יהודה לאין ממזר אלא מחייבי מיתות ב"ד ובמסכת יבמות (דף מט.) קאמר לה יגלה כקף לבין לחייבי בתוסמת לבין שהיא בולמו וסמיך ליה לא יבא ממזר ממשע שממזר הוה לפי מחייבי לאוין דהא ר' יהודה נמי דריש סמוכים במסנה תורה וי"ל דר' יהודה סבר התם דלתמת אב דכתיב בין לא יקח ובין לא יגלה הוי מיותר דהמתת לתוסת לבין לא יקח כדכתיב לא יגלה כקף לבין לתמת מיבעיא וה"ב למידרשים ולומר דלא יבא ממזר דוקא מלתמת לבין ולימת הכי מלא יקח עד לא יגלה דהייט לתמת לבין הוי ממזר: **טופי** לא הוי ממזר: **ומניחם**

תוס' ר"י הזקן

ארוסה ואסורה לאחים נבעלתי ואם לא ברק את אשו ופתה הולד שתוקי לבא זה בוה. פותרין דקסבר דלא יבא ממזר בקהל ה' בקהל ודאי לא יבא הא בקהל ספק ספק ג'אוקי נגוד יבא: ומאי ניהו. דלא אייתי בהו בריישא דמתני': וז בוו. לישנא ממזרת או שתוקות: יבמות (דף מט.) קאמר לה יגלה כקף לבין לחייבי בתוסמת לבין שהיא בולמו וסמיך ליה לא יבא ממזר ממשע שממזר הוה לפי מחייבי לאוין דהא ר' יהודה נמי דריש סמוכים במסנה תורה וי"ל דר' יהודה סבר התם דלתמת אב דכתיב בין לא יקח ובין לא יגלה הוי מיותר דהמתת לתוסת לבין לא יקח כדכתיב לא יגלה כקף לבין לתמת מיבעיא וה"ב למידרשים ולומר דלא יבא ממזר דוקא מלתמת לבין ולימת הכי מלא יקח עד לא יגלה דהייט לתמת לבין הוי ממזר: **טופי** לא הוי ממזר: **ומניחם**

תת נוגע מאי נ"מ דאיכא בין ג'אוקי נגוד יבא: ומאי ניהו. דלא אייתי בהו בריישא דמתני': וז בוו. לישנא ממזרת או שתוקות: יבמות (דף מט.) קאמר לה יגלה כקף לבין לחייבי בתוסמת לבין שהיא בולמו וסמיך ליה לא יבא ממזר ממשע שממזר הוה לפי מחייבי לאוין דהא ר' יהודה נמי דריש סמוכים במסנה תורה וי"ל דר' יהודה סבר התם דלתמת אב דכתיב בין לא יקח ובין לא יגלה הוי מיותר דהמתת לתוסת לבין לא יקח כדכתיב לא יגלה כקף לבין לתמת מיבעיא וה"ב למידרשים ולומר דלא יבא ממזר דוקא מלתמת לבין ולימת הכי מלא יקח עד לא יגלה דהייט לתמת לבין הוי ממזר: **טופי** לא הוי ממזר: **ומניחם**

נוגע ב"טיהות תנאים בגמרא אין פוסל אלא מי שיש בו מצדי שני שזרעו הוא דור שלישי ה"א אינו פוסל אשה בביאתו ובהא פליג ר' יוסי בפרק אלו מטמאין (נזיר נט:) ב) ולולי ב"ל טיכנס קנת בכנה התחרת.

א) מי מיי' פ"ח מהל' איסורי ביאה הל"ג סמג לאוין קכו טוש"ע אה"ע סי' ו סעי' ה: כתר ב מיי' שם פט"ו הל"ח סמג לאוין קי טוש"ע אה"ע סי' ד סעי' ג:

מהנה

ב) מה מיי' שם פי"ח הל"ג סמג לאוין קכו טוש"ע שם סי' ו סעי' ה:

מהנה

ג) "הכי קאמר" קכו טוש"ע שם סי' ו תשובות סעי' ח ועי"ש בב"ח ד) ל"ל האסורים... אותה...

להסיר פרט האחרון. סימנו זה פסים האלים "אסורים ואותיות" כף: לקוח אותי מכל ל"ל האסורים...

מהנה

ה) "ומלא הוא"-(פרש"י) קושיות על התוספות ע"ז "הכי קאמר" בשבת נלו חפץ ג'אוקי נגוד יבא: נקודות בקצי שבתון הכלים שהוזכרו

[ל"ל כל החסורין לבא בקהל בקדושין תופסין בהן כגון תפי' מייבי כריתות כו'. ר"ת]

ו) ר"ת ד"ה ומאי ניהו וכו' ואי לא יבא הא בקהל ספק ממזר: מותרין לבא זה בזה. דקסבר דלא יבא ממזר בקהל ה' בקהל ודאי לא יבא הא בקהל ספק ג'אוקי נגוד יבא: ומאי ניהו. דלא אייתי בהו בריישא דמתני': וז בוו. לישנא ממזרת או שתוקות: יבמות (דף מט.) קאמר לה יגלה כקף לבין לחייבי בתוסמת לבין שהיא בולמו וסמיך ליה לא יבא ממזר ממשע שממזר הוה לפי מחייבי לאוין דהא ר' יהודה נמי דריש סמוכים במסנה תורה וי"ל דר' יהודה סבר התם דלתמת אב דכתיב בין לא יקח ובין לא יגלה הוי מיותר דהמתת לתוסת לבין לא יקח כדכתיב לא יגלה כקף לבין לתמת מיבעיא וה"ב למידרשים ולומר דלא יבא ממזר דוקא מלתמת לבין ולימת הכי מלא יקח עד לא יגלה דהייט לתמת לבין הוי ממזר: **טופי** לא הוי ממזר: **ומניחם**

תוס' ר"י הזקן

ארוסה ואסורה לאחים נבעלתי ואם לא ברק את אשו ופתה הולד שתוקי לבא זה בזה. פותרין דקסבר דלא יבא ממזר בקהל ה' בקהל ודאי לא יבא הא בקהל ספק ממזר: מותרין לבא זה בזה. דלא אייתי בהו בריישא דמתני': וז בוו. לישנא ממזרת או שתוקות: יבמות (דף מט.) קאמר לה יגלה כקף לבין לחייבי בתוסמת לבין שהיא בולמו וסמיך ליה לא יבא ממזר ממשע שממזר הוה לפי מחייבי לאוין דהא ר' יהודה נמי דריש סמוכים במסנה תורה וי"ל דר' יהודה סבר התם דלתמת אב דכתיב בין לא יקח ובין לא יגלה הוי מיותר דהמתת לתוסת לבין לא יקח כדכתיב לא יגלה כקף לבין לתמת מיבעיא וה"ב למידרשים ולומר דלא יבא ממזר דוקא מלתמת לבין ולימת הכי מלא יקח עד לא יגלה דהייט לתמת לבין הוי ממזר: **טופי** לא הוי ממזר: **ומניחם**

נוגע ב"טיהות תנאים בגמרא אין פוסל אלא מי שיש בו מצדי שני שזרעו הוא דור שלישי ה"א אינו פוסל אשה בביאתו ובהא פליג ר' יוסי בפרק אלו מטמאין (נזיר נט:) ב) ולולי ב"ל טיכנס קנת בכנה התחרת.

א) מי מיי' פ"ח מהל' איסורי ביאה הל"ג סמג לאוין קכו טוש"ע אה"ע סי' ו סעי' ה: כתר ב מיי' שם פט"ו הל"ח סמג לאוין קי טוש"ע אה"ע סי' ד סעי' ג:

מהנה

ב) מה מיי' שם פי"ח הל"ג סמג לאוין קכו טוש"ע שם סי' ו סעי' ה:

מהנה

ג) "הכי קאמר" קכו טוש"ע שם סי' ו תשובות סעי' ח ועי"ש בב"ח ד) ל"ל האסורים... אותה...

להסיר פרט האחרון. סימנו זה פסים האלים "אסורים ואותיות" כף: לקוח אותי מכל ל"ל האסורים...

מהנה

ה) "ומלא הוא"-(פרש"י) קושיות על התוספות ע"ז "הכי קאמר" בשבת נלו חפץ ג'אוקי נגוד יבא: נקודות בקצי שבתון הכלים שהוזכרו

[ל"ל כל החסורין לבא בקהל בקדושין תופסין בהן כגון תפי' מייבי כריתות כו'. ר"ת]

ו) ר"ת ד"ה ומאי ניהו וכו' ואי לא יבא הא בקהל ספק ממזר: מותרין לבא זה בזה. דקסבר דלא יבא ממזר בקהל ה' בקהל ודאי לא יבא הא בקהל ספק ספק ג'אוקי נגוד יבא: ומאי ניהו

כל שאתה נושא בתו אתה נושא אלמנתו וכל שאי אתה נושא בתו אי אתה נושא אלמנתו *מאי איכא בין ר' יוסי"א ר' יוחנן[1] מצרי שני' איכא ביניידו ושניהם לא למדוה אלא מכהן גדול באלמנה בתנא קמא סבר כי 'כהן גדול באלמנה' מה כהן גדול באלמנה שביאתו בעבירה ופוסל בה אף כל שביאתו בעבירה פוסל ורבי יוסי סבר כי כ"ג באלמנה' מה כ"ג באלמנה שזרעו פסול ופוסל אף כל שזרעו פסול פוסל לאפוקי מצרי שני שאין זרעו פסול דאמר קרא[2] "בנים אשר יולדו להם דור שלישי יבא להם בקהל ה'". ורשב"ג אומר כל שאתה נושא בתו אתה נושא אלמנתו וכל שאי אתה נושא את בתו אי אתה נושא אלמנתו מאי איכא בין ר' יוסי לרשב"ג? אמר עולא 'גר עמוני ומואבי' איכא ביניידו ושניהם לא למדוה אלא מכהן גדול באלמנה רבי יוסי סבר כי כ"ג באלמנה מה כהן גדול באלמנה שזרעו פסול ופוסל אף כל שזרעו פסול פוסל ורשב"ג בכהן גדול באלמנה מה כ"ג באלמנה שכל זרעו פסול אף כל-שכל זרעו פסול אפילו נקבות לאפוקי גר עמוני ומואבי דנקבות הוו כשרות לבא-בקהל *דאמר מר עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית. אמר רב חסדא "הכל מודים[3] באלמנת עיסה[4] שפסולה לכהונה: מאן מיקל בהני תנאי רבן שמעון בן גמליאל וקאמר כל שאתה נושא בתו אתה נושא אלמנתו ובל שאי אתה נושא בתו אי אתה נושא אלמנתו למעוטי מאי למעוטי אלמנת עיסה שפסולה לכהונה לאפוקי מדהני תנאי *דתנן והעיד רבי יהושע[5] יהודה בן בתירא על אלמנת עיסה שכשירה לכהונה מאי מעמא? הוי ספק ספיקא, וספק ספיקא לקולא: גולאן בודאן מותר: *אמר רב הלכה כרבי *אליעזר[6] ורבי דרב אדרב ורבי דשמואל אדשמואל: דאיתמר- *אלוסה שעיברה רב אמר הולד ממזר ושמואל אמר הולך-ממזר ומורד בממזרת ואפקיה רב אמר הולד-שתוקי ושמואל אמר הולד-ממזר. אתרתי למה לי? צריכא דאי אתמר בהא קאמר רב משום דרוב פסולים אצלה אימא מודי לשמואל ואי אתמר בהך קאמר שמואל משום דאיכא למיתלה בארוס, אבל בהא אימא מודי לשמואל, צריכא ואי בעית אימא לעולם לא תיפוק ומאי "ממזר" דקאמר רב לאו מותר בממזרת אלא דאסור בבת ישראל, ושמואל אמר הולד שתוקי דאסור בבת ישראל אי הכי היינו דרב? אלא מאי "שתוקי" שמשתקין אותו מדין כהונה פשיטא-הישתא מדין ישראל משתקינן ליה, מדין כהונה מיבעי? אלא מאי "שתוקי" שמשתקין אותו מנכסי אביו, פשיטא מי ידעינן אבוה מנו? לא צריכא דחפס ואמר בעית אימא מאי "שתוקי" בדוקי-שבודקים את אמו ואומרת לכשר נבעלתי-נאמנת, כמאן כר"ג, דאמר שמואל חדא זימנא *דתנן היתה מעוברת ואמרו לה מה טיבו של עובר זה מאיש פלוני וכהן הוא ר"ג, ורבי אליעזר אומרים נאמנת רבי יהושע אומר אינה נאמנת ואמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבן גמליאל, צריכא: מהתם הוה אמינא התם רוב כשרים אצלה אבל הכא רוב פסולים אצלה אימא לא, וכן רבי אליעזר *אומר כותי הוא לא ישא כותית מאי טעמא? אמר רב יוסף עשאוהו כגר לאחר עשרה דורות-דתניא גר עד עשרה דורות מוחר בממזרת, מיכאן ואילך אסור בממזרת, יכול אפילו עשרה דורות ומאה דורות ת"ל לא יבא עמוני ומואבי גם דורות הראשונים שלהם אסורים לבוא בקהל ה' עד עולם, אי מה ראשונים שלהם אסורים לבוא בקהל ה' עד עולם אף כל אחד ואחד

ורבי ישמעאל סבר לה כר"ע דלמה עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר. התירן בקונטרס ולריך פירוש לפירושו מהו החיסור ול"ל דהייט מחשבת דילמא ממזר בן ישראל יש כותים שהיו עובדי כוכבים גמורה שהיו מכותי וכותים והיו עובדת כוכבים גמורה מאחר דכותים גירי אריות הן וגמלא שממזר לוקה עובדת כוכבים ול"ת לימלי תילעריך למימר דקסבר עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל ממזר ליתא הולד כשר ול"ש דאיכא למיחש טפי שלא תבעל לעובד כוכבים *ומה"ת לומר שם הולד כשר ל"ש הוא הולך אחר העובד כוכבים כדאמר בס"פ הלעיל (דף מז:) ואיכא למיחש לכך שם תבעל לעובד כוכבים לבעל הבעת דקסבר הולד ממזר ל"ש הולך אחר אמו ואיכא למיחש טפי שלא תבעל לעובד כוכבים לי נמי דע"כ סבר ר"ל הולד ממזר מדתניא בתוספתא בהדי ספיקות דהייט ספק ממזרת מיהו קשה לפי' הקונטרס דמשמע דבשום ענין כותי לא יצא כותית ולפירושו שם מקבלים עליהם גיורת גמור ליכא למיחש למידי שהרי גר מותר בממזרת לכך נראה לר"י לפרש דכי היכי דבעבד ישראל נעשו בהן ה"ג כאילו חייא בר אבא א"ר יוחנן בי ישראל וכיון דקסבר עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר ליכא למיחש שמא אחר מעובד כוכבים שבא על בת ישראל גמור שהולד ממזר ויש"א והלחד שמא ממזר הוא מעובד כוכבים שבא על בת ישראל וא"ת היכא דקסבר ר"ע עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר מן התורה אור

ורבי ישמעאל סבר לה כר' עקיבא: ר' אלעזר סבר לה כרבי ישמעאל *דאמר כותים=גירי אריות הם ור' ישמעאל סבר לה כר' עקיבא דאמר "עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד =ממזר", ומי סבר לה ר' ישמעאל כר"ע והאמר רבי יוחנן משום ר' ישמעאל **מנין לעובד כוכבים ועבד שבאו על הכהנת ועל הלויה ועל בת ישראל שפסלוה שנאמר °ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וחלל אין לה מי שיש לו אלמנות וגרושין יצא עובד כוכבים ועבד שאין לו אלמנות וגרושין, ואי ס"ד סבר לה כר"ע השתא ממזר הוי מיפסל בביאתו מבעיא? אלא אלעזר סבר לה כר' ישמעאל דאמר כותים=גירי אריות וסבר לה כר' עקיבא דאמר עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר, ומי סבר לה רבי אלעזר כרבי עקיבא *והאמר ר' אלעזר אע"פ שנחלקו ב"ש וב"ה הילל בצרות מודים שאין ממזר אלא ממי שאיסורו איסור עריות ועונש כרת אלא כי אתא רבין אמר ר' חייא בר אבא א"ר יוחנן ואמרי לה אמר ר' אבא בר זבדא אמר רבי חנינא ואמרי לה אמר ר' יעקב בר אידי אמר רבי יהושע בן לוי *שלשׁ מחלוקות בדברי ישמעאל סבר כותים=גירי אריות הן וכהנים שנטמטעו בהם כהנים פסולים היו שנאמר °ויעשו להם מקצותם כהני במות" ואמר רבה בר חנה אמר רבי יוחנן מן הקוצים שבעם ומשום הכי פסלינהו רבי עקיבא סבר כותים=גירי אמת הן וכהנים שנטמטעו בהן כהנים כשרים היו שנאמר °ויעשו להם מקצותם כהני במות" ואמר רבה בר חנה אמר רבי יוחנן מן *הבחירים שבעם, ואלא מפני מה אסרום? מפני שהיו מייבמים את הארוסות ופוטרים

ר' אלעזר. דלמר כותי לית ליה קידושין הוא דלית ליה מקמי דכתיב ויעשו להם כהני במות ולא בבריימתא הלא מקמעתא דר' יוחנן ור' יהושע בן לוי דלמרי לקמן שלש מחלוקות בדבר: גירי אריות הן. והרי הן כשאר עובדי כוכבים שבעולם שהרי מייבמים ופוטרים

תורה אור

ורבי ישמעאל סבר לה כר' עקיבא: ר' אלעזר סבר לה כרבי ישמעאל *דאמר כותים=גירי אריות הם ור' ישמעאל סבר לה כר' עקיבא דאמר "עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד =ממזר", ומי סבר לה ר' ישמעאל כר"ע והאמר רבי יוחנן משום ר' ישמעאל **מנין לעובד כוכבים ועבד שבאו על הכהנת ועל הלויה ועל בת ישראל שפסלוה שנאמר °ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וחלל אין לה מי שיש לו אלמנות וגרושין יצא עובד כוכבים ועבד שאין לו אלמנות וגרושין, ואי ס"ד סבר לה כר"ע השתא ממזר הוי מיפסל בביאתו מבעיא? אלא אלעזר סבר לה כר' ישמעאל דאמר כותים=גירי אריות וסבר לה כר' עקיבא דאמר עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר, ומי סבר לה רבי אלעזר כרבי עקיבא *והאמר ר' אלעזר אע"פ שנחלקו ב"ש וב"ה הילל בצרות מודים שאין ממזר אלא ממי שאיסורו איסור עריות ועונש כרת אלא כי אתא רבין אמר ר' חייא בר אבא א"ר יוחנן ואמרי לה אמר ר' אבא בר זבדא אמר רבי חנינא ואמרי לה אמר ר' יעקב בר אידי אמר רבי יהושע בן לוי *שלשׁ מחלוקות בדברי ישמעאל סבר כותים=גירי אריות הן וכהנים שנטמטעו בהם כהנים פסולים היו שנאמר °ויעשו להם מקצותם כהני במות" ואמר רבה בר חנה אמר רבי יוחנן מן הקוצים שבעם ומשום הכי פסלינהו רבי עקיבא סבר כותים=גירי אמת הן וכהנים שנטמטעו בהן כהנים כשרים היו שנאמר °ויעשו להם מקצותם כהני במות" ואמר רבה בר חנה אמר רבי יוחנן מן *הבחירים שבעם, ואלא מפני מה אסרום? מפני שהיו מייבמים את הארוסות ופוטרים

סנהדרין סה: מלין ג: נדה מ: כ"ק לח: יבמות כד: ע"ש

יבמות מה. ע"ש סח: סוטה כו:

יבמות יד. [תוספתא יבמות פ"ל]

[לעיל כג. וש"נ]

ס"ה הקצינים

מגלה

מסורת הש"ס

כתב א מיי' פ"ו מהל' איסורי ביאה הל"ב טוש"ע אה"ע סי' ו סעי' ח:

עין משפט נר מצוה

מגלה

ג' נדות תנאים בדברים כותים וכוהנים שנטמאו בהן

"כותים גיל..." ירושלמי דרש הלוי-פרט אומרים הוא דאמרו ר"ל אבל הוא חוסיפתא ר"ל אבל אחרים הוא

ר"ע ממזר הוי. מיפסיל בביאתו מיבעיא. ותם תמה תקשה דר' יוחנן אדר' יוחנן להא שמעינן לר' יוחנן דאמר בפרק התולן (יבמות דף מד:) עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר ול"ל הולד ממזר הוי מיפסיל בביאתו ואח"ו הא דתניא כי תהיה הכי תמר רחמנא הרך לחיים בהו הויה ומפקי מהאי קרא לענבלה לפסול לה שפסלה מן הכהונה לכל עובד כוכבים ועבד לית בהו הויה לית לתו מהאי קרא ולדידהו לישנא קמייתא ספיר חלמנה וגרושה לעובד כוכבים ועבד כדפרמי' הכא משום ר' שמעיתא אלא לר' עקיבא דאמר אין קידושין תופסין בחייבי לאוין ודרים כי תהיה לחיים זר כי תבעל לחיים זר כמו אחר פסולים וח"כ חלמנה וגרושה ל"ל והאמר לא קשה מידי דר' יוחנן אדר' יוחנן דאפי' לר"ע דאית ליה כר' עקיבא בעובד כוכבים ועבד לאו הולד ממזר מיהו לית ליה סבר כוותיה בחייבי לאוין ודרים ספיר כי תהיה לחיים בהו הויה כמו דבכן דר' עקיבא וח"כ לישנא דחלמנה וגרושה לעובד כוכבים ועבד מיהו הלכתן ק"ק דקאמר התם ממזר הוי כו' הוה ליה למימר חלמנה וגרושה למה לי כדאמר בפרק חלמנה (שם דף פט.) וגרסה לייבם הכי התם ממזר הוי בעובד כוכבים ועבד אחר פסולין מיפסיל בביאתו מיבעיא כמו בחחר פסולים דכי תבעל וח"כ חלמנה וגרושה ל"ל מכי תבעל נפקא והר"ר שלמה מטרייוש"ם מייתב הכי התם ממזר הוי בעובד כוכבים וח"כ ביאתו ביאה ולא הוי כביאת בהמה דהולד חין ממזר מיפסיל בביאתו מיבעיא כמו אחר פסולין:

שאין ממזר אלא מישכור ערוה ועונש כרת. פירוש ח"כ לא סבר ר' אלעזר כר"ע ואע"ג דים תנא התם (דף מז:) דסבר עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר ולא סבר כר"ע דאמר אין קידושין תופסין בחייבי לאוין מיהו הלמון דקאמר הכא שאין ממזר אלא מישכור ערוה וכו' משמע דוקא מהני לבעל עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל אין הולד ממזר ולעולם כי פריך ומי סבר ליה כר"ע והאמר ר' יוחנן משום ר' שמעיתא כו' הוי מלי למטוי דאע"ג דר' שמעיתא לא ס"ל כר"ע דאמר ים ממזר מחייבי לאוין אפ"ה מלי סבר דעובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר והא דלא תניא ליה הכי משום דתסכתן דר' אלעזר לית ליה עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר לא חש לתנן דברי ר' שמעיתא דהא לא מייתי ר' שמעיתא אלא משום דסבר ר' אלעזר אל רבי אלעזר

ופומרין אם הגשושות · מן החליצה ולרבי עקיבא בני חייבי לאוין ממזרים הם · **סחוסה** · החילוזה שלא בכשרות עדיין לרקום הבעל לגשולין : **ויש אומרים** · הייטו רבי לעיעזר : **לפי שאין בקיאין** · לפסוקי יוחסין ולקמן מפרש לענין יוחסין מפי 'בקיאין' ליכא הלכך לרבי לעיעזר כותי לא יצא כותי אמת תורה אור

חלף מן הבקיאין שלא תירע פסול[ד] **ופוטרים את הנשואות, מאי "דרשי "לא תהיה אשת המת החוצה לאיש זר"? הך דיתבה חוצה היא 'לא תהיה לאיש זר', אבל הך דלא יתבה חוצה תהיה לאיש זר** ורבי עקיבא למעמיה דאמר יש ממזר מחייבי לאוין ויש אומרים לפי שאין בקיאין בדרקדוקי מצות, מאן *יש אומרים' אמר רב אידי בר אבין רבי אליעזר היא *דתניא [מצת כותי ממזרת ואדם יוצא בה ידי חובתו בפסח ורבי אליעזר אומר לפי שאין בקיאים בדרקדוקי מצות רבן שמעון בן גמליאל אומר *כל מצוה שהחזיקו בה כותים הרבה מדקדקים בה יותר מישראל] ואלא הכי מאי "אין בקיאין"? לפי שאין בקיאין בתורת קידושין ונירושין, אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה 'ממזר' מאחותו, ומ'ממזר מאשת אח' נתערבו בהן, מאי קא משמע לן 'יש ממזר מחייבי כריתות' ניתני חדא: *מעשה שהיה כך היה רבא אמר *עבד ושפחה נתערבו בהן, איסורא משום מאי-משום שפחה, ניתני חדא? מעשה שהיה כך היה: **מתני'** הנושא 'אשה כהנת צריך לברוק אחריה ארבע אמהות שהן שבמה: אמה, ואם אמה, ואם אבי אמה' ואמה, ואם אביה ואמה, ואם אבי אביה, ואמה *להיה וישראלית' מוסיפין עליהן עוד אחת. **גמ'** *בורקן: לא מן המזבח ולמעלה, לא מן הדיכן ולמעלה, ולא מן הסנדרין ולמעלה. וכל שהוחזקו אבותיו משוטרי הרבים, וגבאי צדקה, משיאין לכהונה ואין צריך לברוק. אמרינן רבי יוסי אומר, אף מי שהיה חתום עד בערכי 'הישנה' של ציפורי רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר אף מי שהיה מוכתב באסטרטיא של מלך: **נבן**, מאי שנא בנשי בדקינן ומאי שנא בגברי לא בדקינ? נשי דכי מינצו בהדי הדדי בעריות הוא דמינצו ואם איתא דאיכא מילתא לא אית ליה קלא 'גברי דכי מינצו בהדי הדדי ביוחסין הוא דמינצי אם איתא דאיכא מילתא אית ליה קלא. ואיהו נמי תבדוק בי? בדידיה מסייע לי' לרב *דאמר רב יהודה אמר רב 'לא הוזהרו כשרות לינשא לפסולים. רב אדא בר אהבה חני ד' אמהות שהם ששים עשרה בשלמא לרב אדא בר אהבה מוקים

מצת כותי מותרת · פי' מותרת לאכלה בפסח ואין בה משום חמצת דחימון ואדם יוצא בה ידי חובתו בפסח בליל יו"ט רלתון שאכילתה חובה ולא היוה בקמחין ובלקוח של עובדי כוכבים דקיימא לן (פסחים דף מ.) דאדם ממלא כריסו מהן ובלבד שיאכל כזית מלה בתחרובה ול"ת והא תמרי (נפרקין לר"ש פ"ח) כל האוכל פת כותי כאילו אוכל חזיר ור"ל הייטו דווקא פת שהכותי לם וטובה בביתו אבל הטיסה שהכותי עושה בביתו של ישראל מותר ונראה לה דקאמר ואדם יוצא בה ידי חובתו היינו דווקא שנם הכותי יאכל ממנה דאל"כ לא יצא ידי חובתו דהא ליח להו לפני עור לא תתן מכשול:

הנושא אשה כהגת · פי' כהן שבא ליטא אשה כהגת וקאמר לעיל לבדוק מפני שהוא רואים שבנה יפמך ע"ג המזבח אבל אין לפרש דמיירי בישראל הבא ליטא אשה כהגת ורואה שיבא בנה כשר לכהונה דאל"כ אמאי נקט בנה כשר היינה אלמה נמי הוי בנה כשר לכהונה ודבני ישראל מקום מיבדה לחללות:

צריך שיבדוק אחריה ארבעתאמהות · פי' בקונט' בודקין מפני אשה כהגת דממזרות ולא בהירת מדפריך גמ' ואיהי נמי מבדוק בדידיה ומשני לה הוזהרו כשרות ליטא לפסולים ומאי קאמר הא הוזהרו ליטא לפסולים לממזרים דהא ליפלו [מאן] דאמר לה הוזהרו הייטו דווקא ליטא לאל קאמר אבל לממזרים לה לך צריך לומר דאפילו דמאני' הוא מפני חללות אבל מפני ממזרות לה צריך לבדוק מפני כלל *דמכירין ישראל ממזרים שביניהם ומיהו תימה הא קתני לויה וישראלית מוסיפין עוד אחת לה קתני אלא בדקי אלא בפפול חללות לויה וישראלית למאי לריכין בדיקה היין דאמה לוי לו ישראל לי לפפר בפפול חללות לויה אבל בפפול ממזרות אין לריכין לבדיקה כלל ואפילו בפפול חללות לויה וישראלית אין לריכין לבדיקה אלא בפפול חללות אבל בפפול ממזרות אפילו לויה וישראלית לריכין בדיקה דאפשר שהוערב נפצא בהם יותר: מן המובח · שאם התחיל לברוק באמותיו ונמצא שאביה שמש במובח א"צ לברוק באמותיו שאם לא היה מיוחס לא היו מניחין אותו לעבוד: מן הדוכן · שהעידו עליו שעשה עם הלויים ברוכן לשורר שיר · אבל לעשיאית כפים לא דאית ליה מיוחס מנשיאות כפים ליוחסים בפ' האשה שנתארמלה · ולמאן דאית ליה מעלין אפ' כפים ליוחסים בפ' האשה שנתארמלה · ולמאן דאית ליה מעלין אפ' מנשיאות כפים קאמר: וכן אם נמצא שהיה מן הסנהדרין אין לברוק אמר: משיאין לכהונה ואין צריכין בדיקה ובני [פ"ם דתני] מפרש ארבע בנשי ולא תני ד' אמות:

*) [נלקח דנ"ל שלא היו ממזרות מן לתת וכו']

ג א מיי' פי"ע מהלכות היסורי ביאה הל' י"ח סמג לאוין קכב טוש"ע אה"ע סי' ב סעיף ג:

נא ב מיי' שם ס"ב הלכה ב:

נב ג מיי' פי"ע שם הלכה ב:

נג ד מיי' שם הלכה ב"ה טוש"ע אה"ע סי' ז סעי' כב וסי' ב סעי' ג:

[גמ"ש תוס' ב"ב נג:] ד"ה מאן] **כב** · בגלוי י"ע הרמצון שהמלה מוכה ויולא בה ללא הני בקמחין ובלקוח של עובדי כוכבים שלא תחמץ (פסחים דף מ:) דאדם ממלא כריסו מהם ובלבד שיאכל כזית מלה מתרובה מצות שאינה מחמלת דבמלה מלוה לאכול מלת כותי ול"ל לאכול מלה תחכת בתחרובה דבמלת מלוה לא שייך חמלת

[מוליו ד. גיטין י. [תוספתא פסחים פ"ב]

ג"ז שם ברכות נח:

[עיכובין סה: וס"ב] [עי' תוס' בב"ק לה: ד"ה ועל הכותים]

ס"ל לויים וישראלים

פסחים ג:

מתני' אשה כהגת · דווקא נקט כדקתני סיפא לויה וישראלית מוסיפין עליהן עוד אחת: **ארבע אמות שבן שמגא** · בודקין בדוכותים ארבע אמות שהם שמגא מלד אחד ושהם מלד אחר שהם שמגא כל אחת מהם אמה ואם אמה · **בודקין** · שלא היו ממזרות או אחת מן הפסולות לקהל: **ואם אבי אמה** · שלא אשה זו שהוא נשוא עמה: **ואמה** · שלא אם אבי אמה: **ואם אביה** · שלא זו שהוא עמה: **ואמה** · שלא אם אביה: **ואם אבי אביה** · שלא זו שהוא עמה ואמה: **לויה וישראלית** · לכהן בת לוי או ישראל שנשא אשה זו שהוא עמה: **מוסיפין עליהן עוד אחת** · שלא אם אבי אמה: **ואם אבי אבי אמה** · שלא זו שהוא עמה: **ואמה** · שלא אם אבי אבי אמה: **ואם אביה** · שלא זו שהוא עמה: **ואמה** · שלא אם אביה: **ואם אבי אביה** · שלא זו שהוא עמה ואמה: **לויה וישראלית** · לכהן בת לוי או ישראל שנשא אשה זו שהוא עמה וא

"אין בודקין מן המוכה ומן המעלה כו'. ופי' מהרי"ק שורש ס"ג דלא כתבו תוס' אלא בודקין מן המוכה ולא מן המעלה דהא תניא בפ"ב דכתובות (דף כה:) מעלים משטרות ליוחסין ו"ל דלאו זה כדומה דהא עדות מעלית הוא ות"ח ניתני ומי אין בודקין מנשואים כפים ומן המוכה ומן המעלה כדתנן בפרק ב' דכתובות (שם) מעלין מהרומה ליוחסין ויש לומר דגם זה ליט רבותא כיון דלא שייך לומר בכהנים לכל הפ' [דמקן] אין בודקין מן המוכה ומן המעלה רבותא הוא דמיירי לפילו בעבדות הכשרים בזרים כגון שמיטה לו הפסח תע"ג דשמיטה כשרה בנכרים ובעבדים ליכו דיעבד אבל לכתחילה לא עבדי כי אם כשרים מיוחסין: **והכל** מעלין ומשלו לתך · ה"ג רש"י ו"ל במשלו העם שהרי גבי שכיבה כתיב כן והלי קרא דהכא כתיב ביתרו ולא כתיב ביה במשלו העם:

וכ"ת

[איך לעיל ע"ג במשנה]

נד א מיי' פי"ג מהל' מיאוי ביאה הל' יט
טוש"ע אה"ע סי' כ סעיף ג:
נה ב מיי' שם הל' יו טוש"ע אה"ע שם סעיף ב:
נו ג מיי' שם הל' יח טוש"ע אה"ע שם:
נז ד מיי' פ"ב מהלכות סנהדרין הל' ו סמ"ג עשין לז:
נח ה מיי' שם הל' ט [סמ"ג שם]:
נט ו מיי' שם הל' ט סמג שם טוש"ע א"ח סי' ז סעי' ב:
[וע"י תוספות כתובות כה: ד"ה מד אמר]
ס ז מיי' פ"ו מהלכות מתנות עניים הל' י טוש"ע י"ד סימן רמח סעיף ב:
סא ח ט מיי' פ"ל מהל' מלכים הלכה ד סמג עשין קיל קעו:

מוכין לה בלויה ובת ישראל אלא מתניתא גיורא פליגא? לא "מאי "עוד אחת" דג' אחת אמר רב יהודה א"ר דברי ר' מאיר אבל *חכמים אומרים כל משפחות בחזקת כשרות הן עומדות, איני והאמר רב חמא בר גוריא אמר רב משמתינן כשקורא עליו ערער? מאן דמתני הא לא מתני הא אביי דאמרי אמר רב יהודה אמר רב זו דברי ר' מאיר אבל חכמים אומרים כל משפחות בחזקת כשרות הן עומדות אמר רב חמא בר גוריא אמר רב יאם קורא עליו ערער צריך לבדוק אחריה: אין בודקין מן המוכה ולמעלה: מאי מעמא? אי לאו דבדקוה לא הוו מסקי ליה: ולא מן הדוכן ולמעלה: מאי מעמא? *דאמר מר ששם היו יושבים מיוחסי כהונה ומיוחסי לויה: ולא מסנהדרין ולמעלה: מאי מעמא? *דתני רב יוסף בשם שבית דין מונקין בצדק יכך מונקין מכל מום אמר מרימר מאי קראה? °כולך יפה רעיתי ומום אין בך" אימא מומא[ש] ממש? אמר רב אחא בר יעקב *אמר קרא °והתיצבו שם עמך" "עמך" כמדבר[ל] ונעשו מחך · גרסינן ולא גרס במסקנא הטעם מלא מסנהדרין דיכרו קלי ברומים לך ודלמא משום שבינה? *אמר רב נחמן אמר קרא °והכל מעליך ונשאו אתך" ברומים לך: כל מי שהוחזקו אבותיו משוטרי הרבים: למימרא דלא מוקמינן מפסולים *ורמינהו הכל כשרים לדון דיני ממונות ואין הכל כשרים לדון דיני נפשות והיינן בה הכל לאיתויי מאי-ואמר רב יהודה לאיתויי ממזר? אמר אביי בירושלים וכן תני רב שמעון בר זירא *בקידושי דבי לוי בירושלים, וגבאי צדקה, משיאים: מאי מעמא? כיון דמנצו בהדי אינשי דאמר מר *"ממשכנים על הצדקה ואפילו בערב שבת" ואם איתא דאיכא, אית ליה קלא. אושפזיכניה דרב אדא בר אהבה-גיורא הוה והוה קא מנצי איהו ורב ביבי: מר אמר "אנא עבידנא *סררותא דמתא" ומר אמר "אנא עבידנא *סררותא דמתא" אתו לקמיה דרב יוסף, אמר להו: חנינא[מ] "שום תשים עליך מלך מקרב אחיך" "כל משימות שאתה משים לא יהיה אלא מקרב אחיך" אמר ליה רב אדא בר אהבה ואפילו אמר מישראל? אמר ליה "אמר מישראל "מקרב אחיך" קרינא ביה, הלכך רב ביבי דגברא רבא הוא ליעיין במילי דשמיא ומר ליעיין במילי דמתא, אמר אביי הלכך מאן דמשרי צורבא מדרבנן באושפיזכניה, לאשרי ברב אדא בר אהבה דידע למהפיך ליה בזכותיה. רבי זירא משפל ברוחו, רבה בר אבוה ממפל ברוחו; במערבא, אפילו ריש כורי לא מוקמי מיניה, בנהרדעא אפי' ריש גרגותא לא מוקמי מיניה: רבי יוסי אומר אף מי שהיה וכו': מאי מעמא? דייקי ומחתמי: רבי חנינא בן אנטיגנוס גלגו: אמר רב יהודה אמר שמואל בהחילות של בית דוד, אמר רב יוסף מאי קרא °והתחשם בעצבא במלחמה" ומעמא מאי? אמר רב יהודה אמר רב כדרבי[ה] שתהא זכותן וזכות אבותם מסייעתן מאי אתא? °צלק העמוני ומאי לאו דאתי מעמון? לא דיתיב בחתאבא °אויריה החתי" מאי לאו דאתי מחת? לא דיתיב בחתאבא °אתי הגיתי" וכי תימא הכי נמי דיתיב בגת והא °אמר רב נחמן אתי הגיתי בא ובמלה אעלה *אמר רב יהודה אמר רב ארבע מאות ילדים היו לו לדוד וכולם בני יפת תואר היו וכולם ממחפרים קומי ומגדלים בלורית היו וכולם יושבים בקרוניות של זהב והיו מהלכים בראשי גייסות והן הן בעלי אגרופים של בית דוד? דאזלי "לבעותי עלמא:

מחני'

תורה אור

[מדות פ"ה מ"ד ע"ב]

יבמות דף קל. סנהדרין לו:

[נעיל עכ:]

דיבור זה שייך לעיל ע"ג במשנה

כ"ב מז: [ל"ל דמשמעות דקרא קא ילוף מזה ומזה דמשמע כל מומין ולפי' מרדכי קטנה · וכ"ה בר"ן]

[מי' כ"ב מז:]

ע"ג מה.

סנהדרין כה.ע"ש וד' מט ע"ש

[נעיל עכ:]

יבמות ה: ע"ש

[כמסנהדרין וכהוריות שם מימת אלא אר"נ בר יצחק וכ"ל] סנהדרין לו: [נדה מט:]

[כביב כב: ד"ל בכתב"ש ד"ה בקדושין דבי לוי בתוספתא דמסכת קדושין שבידר לוי כמו שבידר ב' חיית וכ' תוספות ע"ש] [בר"ן מימת שרירותא] וכ"ה [סדרותא]

הגהות הגר"א

[ג] גמ' תמר למו תניגא תניס עלך מלך כג: [ב] רש"י ד"ה שם היו יושבים בנסכת בגיות כו' · כ"כ שם דנין מכל הבודקין סיו מתורי בגיות כו' כמ"ש בספרי פ' קרח והיו בגייתא דכלן:

[ד] רש"י ד"ה מעמון כו' · כ"כ שם בגיות כו' · כ"כ שם בגיות כו' · כ"כ שם בגיות

מתני' בת חלל וכו' . ודוקא נקט כדקתני וחזיל דכת' 'חללה שכשתא ליזרעל' כשירה לכהונה : **לעולם** . בת כהן ובת בן בעל עד סוף כל הדוכות של חללים 'זכר בן זכר בת' החתון פסולה כבת בתו משראל לכל בת מישראל כשרה דלא ממירה בת חלל מחללה,דלחמרי' בתה של חללה משראל כשירה לכהונה : **ישראל שנשא חללה בתו כשירה לכהונה** . וטעמא ליף בגמרא ודוקא ישראל לכל כהן שנשא חללה בתו חללה דכל ולד הגולד בביאת איסור כהונה הוי חלל : **חלל שנשא בת ישראל בתו פסולה** . בגמ' פריך הא תנא ליה ריבוי' : **בת גר וכו'** . ופסולה לכהונה לכל זכר תורה אור

מתני' *בת חלל זכר' פסולה מן הכהונה ←לעולם. ישראל שנשא חללה בתו כשירה לכהונה. חלל שנשא בת ישראל בתו פסולה לכהונה. *רבי יהודה אומר בת גר זכר כבת חלל זכר *רבי אליעזר בן יעקב אומר ישראל שנשא גיורת בתו כשירה לכהונה ובר שנשא בת ישראל בתו כשירה לכהונה אבל גר שנשא גיורת בתו פסולה לכהונה *אחד גר ואחד עבדים משוחררים אפי' עד י' דורות עד שתהא אמו מישראל ר' יוסי אומר *אף גר שנשא גיורת בתו כשירה לכהונה : **גמ'** מאי ←לעולם? מהו דתימא מידי דהוה אמצרי ואדומי: **מה להלן** לאחר שלשה דורות **אף באן** נמי לאחר שלשה דורות,קא משמע לן : **ישראל שנשא חללה** : ויקבא מנא הני מילי? אמר ר' יוחנן משום ר' *שמעון בן יוחי ולא יחלל זרעו בעמיו" ונאמר "לחללו" לא יטמא בעל בעמיו "מה להלן זכרים ולא נקבות אף כאן זכרים ולא נקבות,אלא מעתה "בתו של בן" תשתחרי "מי כתיב 'בנו' "זרעו" כתיב "לא יחלל זרעו בעמיו" בת בנו תישתחרי כתיב "לא יחלל זרעו" מקיש זרעו לו-מה הוא בתו פסולה אף בנו,בתו פסולה, בת בתו תיתחם אם כן גיורה שוה מאי אהני ליה : **חלל שנשא בת ישראל בתו פסולה** : **הא תנא ליה רישא בת חלל זכר פסולה מן הכהונה לעולם**? איידי דתנא רישא "ישראל שנשא חללה" תנא נמי סיפא "חלל שנשא בת ישראל". מתניתין דלא כרבי דוסתאי בן יהודה דתניא *רבי דוסתאי בן יהודה אומר כשם שבני ישראל מקוה טהרה לחללות כך בנות ישראל מקוה טהרה לחללים מאי טעמיה דר' דוסתאי בר' יהודה? אמר קרא "לא יחלל זרעו בעמיו"-בעם אחר הוא דמיחל,בשני עממים אינו מיחל.תנו רבנן "לא יחלל זרעו" אין לי אלא זרעו "היא עצמה מנין? אמרת קל וחומר: מה זרעו שלא עבר עבירה מחללת היא שעברה עבירה אינו דין שמחללת,הוא עצמו יוכיח שעבר עבירה ואין מחלל,מה להוא שכן אין מחלל בכל מקום תאמר בהיא שמחללת בכ"מ ואם נפשך לומר אמר קרא "לא יחלל זרעו" לא יחולל זה שהיה בשר ונחלל מאי "אם נפשך לומר? וכי תימא איכא למיפרך מה לזרעו שכן יצירתו בעבירה,אמר קרא "לא יחלל" לא יחולל זה שהיה בשר ונחלל היא חללה? כל שנולדה מן הפסולים מאי 'פסולים' אילימא פסולים לו הרי בניה תועבים? אמר רב יהודה הכי קאמר איזו היא חללה? כל שנולדה מן פסול בהונה נולדה אין,לא נולדה לא, הרי אלמנה,וגרושה,וזונה,הא נולדה וקא חויא חללה? אמר רבה חללה מוכרת שלא היה לה ששת הבושר בכל כל שנולדה מן פסולי בהונה מאי מוכרת? אמר רב יצחק בר אבין הא חללה שעיקרה מדברי תורה ואין צריכין לפרש מדברי סופרים? כל שנולדה מן פסולי בהונה ת"ר אלמנה אלמנה אינו חייב אלא אחת,גרושה גרושה אינו חייב אלא אחת אלמנה וזונה" בזמן שהם בסדר חייב-על כל אחת ואחת, זינתה ונתחללה ונתחרשה ונתארמלה אינו חייב אלא אחת אמר מר אלמנה אלמנה אינו חייב אלא אחת הא אלמנה היכי דמי אלימא שבא על אלמנת ראובן ,ועל אלמנת שמעון ,ועל אלמנת לוי אמאי אינו חייב אלא אחת-הרי

[וכ"ת] מיכת למיפרך מה לזרעו שכן יצירתו בעבירה כו'. תימה למתני' לא תמרינן נמצלה לפסול לה יוכיח שמין יצירתה בעבירה וכפסול לה שכן זר מלנה מעיקרא זרעו יוכיח ומחר סדין וכו' ומתני מין כלן לד הסוס לו יש סוס פרכה . ת"ש] : סרי

סב א ב מיי' פ"ג מהל' מכלי' מיסורי ביאה הל"י סמג עשין קכב טוש"ע אה"ע סי' ג סעי' טו :

סג ג ד מיי' שם הל' טו טוש"ע שם סעיף כח :

סד ה מיי' שם הל' ט ג טוש"ע שם סעי"ב: סה ו מיי' שם טוש"ע שם סעי' יג :

סו ז מיי' פ"ג שם הל"ב סמג לאוין קיז : סז ח מיי' שם מהל' מכלי' פ"ח מיי' פ"ו מהל' איסורי ביאה הלכה ג סמג לאוין קכב טוש"ע שם סי' ז סעי' יב : סח י מיי' שם פ"ו הלכה יח: סט כ מיי' שם פכ"י מע':

נוסח ג) בת ג'ים מה דינה להונה

נוסח ד) איסור חלל

תת נוסח מה המקור לדבר שבת של ישראל שנשא חללה כשרה לכהונה

מחנה

לפי המקור שהובא-יש לפקפק קושיות-יש לפרש אחרת אך עי"ז נוצר איסור אם עיין באסור כאשר

תת נוסח המקור לדבר חללה ר' מאיר אסורה (איסור כהונה)

נוסח/מחנה

"פי' ראשון" נסיונות לספרי דקדני דת"ק דקתני "אינו ניא חללה כל שנולדה מן הפסולים"

נוסח

לפרש דברי הברייתא דקתני "שאלמנה אינה אלמנה אלא אחת"

מחנה

נסיונות לספרי דברי הברייתא

[ני' היא עצמה כו']

תום' ר"י הזקן

בת חלל זכר . כלומר שבאה מן חוכר כהן בן בן חלל עד סוף כל הדורות בת אחרון פסולה כבת ראשון אבל בת בחו כשרה ומפמא ליף בגמ' : ישראל ששנא חללה . ודוקא ישראל אבל כהן ששנא חללה בחו חללה דכל ולד שנולד בביאה מאיסו' כהונה הוי חלל : חלל (זכר) [ששנא] . בגמ'

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) רש"י ד"ה וכרי אלמנה וכו' נקוט עליה משום חללה . ניב עי' שער המלך פי"ו מה' מ"ב ה"ו ר' כ"י בתמנא וכו' מ"ש כאן :

[ני' ר' ישמעאל וכ"ת בחלנות ובת"ס]

[נעיל סד. סו. עה:]

[יבמות יח: מד: נה ס.]

[ע' רש"י נדה קט. ויבמות מד: ונעיל עה.]

מוחיב הא תנא ליה רישא : בת גר וכו' . אפ' זכר ואפ' מישראליה: כבת חלל [זכר] . ומסולה אבל בת גיורה מישראל כשרה : מה להלן, לענין מוסאה זכרים. דכתיב בני אהרן ולא בנות אהרן אף בפסול חללות כן . בתו של כהן גדול מאלמנה:זרעו[כתיב] ואפ' נקבות משמע . ולא אתני גיורה שוה אלא לזרע זרעו : זרעו לו-מה זרעו פסול אף זרע זרעו פסול וגורה שוה אהני לנקבה שהיא מזרעו נקבה אבל לא לנקבה בת זכר : פקוה מהרה להכשיר בת להחונה : בעמיו ולא כתיב בעמביו בעם א' שהוא ואשתו חללים . זרעו הולד שנולד מאלמנה להכן גדול ומגרושה להכן הדיוט . היא עצמה האלמנה עצמה מנין שהיא מחוללת מן התורה ומן ההבונה שלקוה עליה כהן הדיוט משום חללה הואיל ובא עליה כהן גדול ג).כשרה ונתחללה על ידי אותה ביאה . אזורה שהולד הנולד מאיתה ביאה לא היה כשר מעולם.היא מתחללת בכל מקום בכל ביאה אזורה שנבעלה היא נעשית חללה כדמוכח ד) יש מוחרות . לא יקחו להם לנשים להוהיר אשה על ידי האיש.אבל הוא אין מתחלל בשום ביאה דכתיב לא יחלל זרע הזרע הוא מתחלל ולא הוא עצמו ותנן בבכורות הנשוא נשים בעבירה פסול ער שיהיו תנאה וכי נדר אחותה ביאה אסורה:שעיקרה משעות הפסוק כך הוא אבל חללה הנעשית על ידי ביאה הוצרכו לדרוש חכמים המקרא זה שהיה כשר ונתחלל:אלמנה אלמנה בעל אלמנה שיש לה ג' שמות כדמפרש.אלמנת ראובן ואלמנת שמעון

ג) נראה דע"ל כהחלה ד"ה מאחר כיון שמתחללת בכ"מ וכו' עד וכי נדר בנמה מיהת עובד עבודה : ולתי"ב מכ"ד זה שהיה כשר ונתחלל כגון היה שהייתה כשרה ונתחללה ע"י תוקה כיאה כחסורה אבל כהולד כגולד וכו' עד משולה ולחי"ב מכ"ד פסולים לו ולפני כו' .

עין משפט נר מצוה

ע א מיי' פ"ה מהל' מיכות הלכה י' סמג לאוין רכ:
עא ב מיי' פי"ו מהל' מיסורי ביאה הל"ח:
עב ג מיי' שם הל"ח ופי"ד מהל' מאכלות אסורות הל"ח:
עג ד מיי' פי"ז מהל' מיסורי ביאה הל' ח ט"ו סמג לאוין קלט:
עד ה מיי' שם פי"ח הל"ח סמג לאוין קכד טוש"ע אה"ע סי' ו סעי' ח:
עה ו מיי' שם פי"ע הל' ו סמג שם טוש"ע אה"ע סי' ו סעיף יב:
עו ז מיי' שם הל"ט טוש"ע שם סעי' יד:

גליון

אשה טו"מ אוסרת עצמה חלה ובועל - כתן הבא עליה על אף ח"ב - האם אוסרים אסורה על בעלה [יבמות נב.]

גליון מהדורא

"אני" ◇ ב' לשונות בי' אוסר הא דקתני "... בית לבית אחות אשתו" מוגן קל. קיו: מכתדרין פח. מעילה יח. כריתות כג. יבמות נב.

גליון

אם אוסרת דאין חלוך אלא מאיסורי כתובה - כתן הבא על אחותו ועשה מעשה ולא עשה מעשה

תוס' ר"י הזקן

"... ואם תאמר מה אומר מיהו האיסורים בפסוק של כתן בגדל

שבא [ואלמנה לו'] . שבא על ג' נשים אלמנות : אלמנת ראובן שהיה אלמנה משלשה אנשים ותהרו בו והראוה אותה משום אלמנה : כתרד הזה , שנתארמלה תחלה ונשאת לשני וגרשה ונשאת לכהן ונתחללה בב' אתו ואח"כ נבעלה לשולים או לקרובים בעילת זנות ונעשית זונה : זונה היא. חללה לא תהיה : איכא מ"ד דה"ק איסור מופף ואיסור בועל אית ליה . והעיקר דאיסור מופף לחודיה גרסי' ואיסור מופף הוא שנופף איסור בתחיכה שאוסרה בפה שהיתה מותרת בה כנון גרושה שנעשית חללה יכול לאוסר התחיכה דהייט האשה אם היא בת כהן וחילל שם דחללה

על גרושה הוא איסור מופף ואפי' היא בת ישראל אתי וחייל ולוקה עליה כהן שתים . וכן נמי אם האיסור המופף בתחיכה גרמה ליה לאוסר התחיכה לפי שהיה מותר בה בתחלה קודם שיתעל עליה האיסור השני כדבריהם דתם בשיבועות ובופף כל הכשר . ואיסור כולל הוא בשנופף לו איסור בתחיכה אחרות שהיה מותר בהן כדאיתא בשבועות שתים הילכך הא דאמר' הבא היא לה חללה מנו דאיתופף בה איסורא לפיכך בתריכה הוא איסור מופף דאיסור מופף באותה התיכה דאמרינן בשבועות שתים בשנופף לתתיכה זו איסור נפני האיסור השני שאוסרה איסורא לנבוה איתופף נמי להדיוט . וכן נמי אם נופף לה איסור במה שהיתה מותרת בה כדתכא דנרושה שנעשית חללה אם היתה בת כהן היתה מותרת בתרומה נעשית חללה ואסורה בתרומה מנו דאיתופף בה איסורא לנבי תרומה איתופף נמי איסורא לנבי כהן שחייב עליה אף משום חללה אפי' היתה בת ישראל דשם חללה איסור מופף הוא שאם היתה בת כהן אוסרה לתתיכה מותרת בתרומה שהיתה מותרת בת כרתבינן: אסורה. שהכן לוקה עליה אף משום גרושה : חללה למה נאמרה. הרי אסורה לכהן הדיוט: אין חללה. מסדר הענין אתה למד שלא כתב חללה אחר זונה מפני [שמצינו בישראל] שם זונות פוסל כדלעיל. אלא כתבו אחר אלמנה וגרושה שאין איסורן נוהג אלא בבהנים:כאן בבהן גדול.להלן בבהן הדיוט:חולין. חללים דכתיב בכהן גדול ולא יחלל הילכך אין חללה אלא מאיסור כהונה :

דרי גופים מוחלקים ושמות מוחלקים . גרמה דבכדי נקט שמות מוחלקין שהרי בת על שלשה בניס בדוח בשעלה תחת חייב על כל תחת ותחת ותע"פ שהן שם תחד לעומר שכולן בניס לוקין תחת כדמפרש [בכריתות פ"ג] (דף פו.) תלת הני דנקט ג' לעמות ג' דרי גופים מוחלקים ושמות מוחלקים הרי שמות מוחלקים אלא שבא על אלמנה אחת שלש ביאות,היכי דמי: אי דלא אתרו ביה פשיטא דאינו חייב אלא אחת,אלא דאתרו ביה-אבל אחד ואחד,אמאי אינו חייב אלא אחת?והתנן [נזיר שהיה שותה יין כל היום כולו אינו חייב אלא אחת אמרו לו אל תשתה אל תשתה והוא שותה חייב על כל אחת ואחת,אלא אמר רבא שבא על אלמנת ראובן-שהיתה אלמנת שמעון-שהיתה אלמנת לוי,מהו דתימא הרי שמות מוחלקים קמ"ל גופים מוחלקים-בעינן וליכא. אלמנה ואלמנה [ויקרא כא] וגרושה וחלוצה זונה ומחוללת תנא מאי קסבר:אי קסבר 'איסור חל על איסור' איפכא נמי,ואי קסבר 'אין איסור חל על איסור' אפילו בסדר הזה נמי?אלא רבא הכי תנא איסור חל על איסור' ליח ליה 'איסור מוסיף' אית ליה: אלמנה-אסורה לכהן גדול ושריא לכהן הדיוט, הוה ליה לה גרושה מיגו דאיתוסף לה איסורא לגבי כהן הדיוט איתוסף לה איסורא לגבי כהן גדול,ועדיין שריא למיכל בתרומה,הויא לה חללה מיגו דאיתוסף איסורא למיכל בתרומה' איתוסף איסורא לגבי כהן גדול, אלא 'זונה' מאי איסור מוסיף אית בה?אמר רב חנא בר רב קטינא הואיל 'וישם זנות פוסל בישראל. חני רבא קמיה דרב ששת

[וע"ע תוס' כריתות כג. ד"ה ומ"ש]

מ"ע

כל שהוא ביקח הרי הוא בלא יקח כל שאינו ביקח אינו בלא יקח פרט לכהן גדול שבא על אלמנתו-אלמנה אמר ליה דאמר קרא ר' שמעון היא דאמר 'אין איסור חל על איסור' *דתניא רבי שמעון אומר האומל בגילה ביום הכפורים כפרה דאי רבנן הא אמרי *איסור חל על איסור,אפי' תימא רבנן כי אמרי רבנן 'איסור חל על איסור' ה"מ 'איסור חמור על איסור קל אבל איסור קל על איסור חמור לא אמרי:ורבנן היא דאמרי איסור קל על איסור חמור לא חייל דאי ר"ש השתא 'איסור חמור על איסור קל' לא חייל 'איסור קל על איסור חמור' מבעיא,מהו דתימא שאני קמ"ל אמר ליה רב פפא לאביי:ישראל הבא על אחותו-זונה,משוי לה,חללה משוי לה-אין-לא משוי לה:מי אמרינן קל וחומר-מחייבי לאוין הויא בריתות לא כל שכן אין בילמא אין חללה אלא מאיסור כהונה? אמר ליה 'אין (איסור) חללה אלא מאיסור כהונה?דתניא 'ולא יאמר גרושה בכהן גדול ותיתי בקל וחומר מכהן הדיוט ואנא אמינא השתא לכהן הדיוט אסורה,לכהן גדול כמבעיא:בשש שחלוקה 'גרושה',מזונה וחללה בבהן הדיוט בך חלוקה בכהן גדול,פשיטא מיגרע גרעה:אלא בשש שחלוקה גרושה מזונה וחללה בכהן הדיוט בך אלמנה חלוקה מגרושה וחללה זונה בכהן גדול. חללה למה נאמרה? אין חללה אלא מאיסור כהונה זונה למה נאמרה נאמר כאן 'זונה' ונאמר להלן 'זונה' מה כאן ערעו חולין אף להלן ערעו חולין אמר רב אשי 'הילכך כהן הבא על אחותו: זונה

נראה שהיה גורסה בגמרא "אלמנה גרושה וחללה זונה" כי אם המוקף מאחרין

נראה לפרש דזונה ומחוללת לא קאי אלא אחלוצה בלבד ולא אגרושה דהא אלמנה גרושה וחללה זונה ומחוללת חלוצ

'זונה מלמדת לה, 'חללה לא מישתי לה, 'חזר ובא עליה עשאה חללה/ אמר רב יהודה אכהן גדול באלמנה לוקה שתים: אחת משום °לא יקח" ואחת משום °לא יחלל" וליליל נמי משום °לא יחלל זרעו° בשלא נגמר ביאתו, מתיב רבא °אלמנה וגרושה לזונה משום שני שמות מאי לאו שני שמות ותו לא?! לא, שני שמות על זה ושני שמות על זה, אי הכי אימא סיפא אינו חייב אלא על אחת ה"ק אינו חייב ואלא על אחת ולעולם שני שמות דרבנן והתניא* "גרושה אין לי אלא גרושה הלוצה מניין תלמוד לומר "ואשה" מרבנן וקרא אַמַּכתא־בעלמא. אמר אביי לוקה: קידש °בעל לוקה משום °לא יחלל" רבא* אמר °בעל לוקה, לא בעל אינו לוקה משום דכתיב °ולא יקח...ולא יחלל"-מה מעם לא יקח משום °לא יחלל, "ומזה אתה למד שאינו גרושתו שאם °קידש °לוקה °לקרחתה להיות לו לאשה°אמר רחמנא °והא ליכא °עמונה רבא בבהן גדול באלמנה שאם בעל ולא קידש שלוקה °ולא יחלל זרעו בעמיו°אמר רחמנא והרי הוא חילל °ושניהם מונים °במחויר גרושתו' שאם בעל ולא קידש שאינו לוקה-דרך °ליקוחין אסרה תורה: רבי יהודה אומר בת גר כבת חלל: תניא °רבי יהודה אומר °בַּת °גֵּר °זָכָר כבת חלל זכר והדין נותן: מה חלל שבא בתו פסולה גר שבא בתו פסולה אינו דין שבתו פסולה לחלל שבן יצירתו בעבירה, כהן גדול באלמנה יוכיח שאין יצירתו בעבירה בתו פסולה, מה לכהן גדול באלמנה שכן ביאתו בעבירה, חלל יוכיח וחזר הדין לא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן שאינן ברוב קהל ובתו פסולה אף אני אביא את הגר שאינו ברוב קהל ובתו פסולה מה להצד השוה שבהן יש בהם עבירה? לא תימא °כהן גדול באלמנה יוכיח אלא אימא [מצרי ראשון] יוכיח מה למצרי ראשון שכן אינו ראוי לבא בקהל חלל יוכיח וחזר הדין לא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן שאינן ברוב קהל ובתו פסולה אף אני אביא את הגר שאינו ברוב קהל ובתו פסולה מה להצד השוה שבהן שכן פוסלים בביאתם? רבי יהודה אומר °יעקב אומר...גה: °תניא רבי שמעון בן יוחי אומר °ניזונת פחותה מבת שלש שנים ויום אחד כשרה לכהונה שנאמר °ובת אשה כהן כי תהיה אלמנה וגרושה °ובת אשה כהן כי תהיה אלמנה וגרושה °וזרע לא יהיה בה כי אם בתולות מזרע בית ישראל רבי יהודה סבר עד שתביא כל זרע מישראל רבי אליעזר בן יעקב סבר °מזרע=ואפילו נקצת זרע רבי יוסי סבר מי שנזרע בישראל רבי שמעון בן יוחי סבר מי שנזרעו בתוליה בישראל, אמר °ליה רב נחמן לרבא

'זונה מלמדת לה, 'חללה לא מישתי לה, 'חזר ובא עליה עשאה חללה/ אמר רב יהודה אכהן גדול באלמנה לוקה שתים: אחת משום °לא יקח" ואחת משום °לא יחלל" וליליל נמי משום °לא יחלל זרעו° בשלא נגמר ביאתו, מתיב רבא °אלמנה וגרושה לזונה משום שני שמות מאי לאו שני שמות ותו לא?! לא, שני שמות על זה ושני שמות על זה, אי הכי אימא סיפא אינו חייב אלא על אחת ה"ק אינו חייב ואלא על אחת ולעולם שני שמות דרבנן והתניא* "גרושה אין לי אלא גרושה הלוצה מניין תלמוד לומר "ואשה" מרבנן וקרא אַמַּכתא־בעלמא. אמר אביי לוקה: קידש °בעל לוקה משום °לא יחלל" רבא* אמר °בעל לוקה, לא בעל אינו לוקה משום דכתיב °ולא יקח...ולא יחלל"-מה מעם לא יקח משום °לא יחלל, "ומזה אתה למד שאינו גרושתו שאם °קידש °לוקה °לקרחתה להיות לו לאשה°אמר רחמנא °והא ליכא °עמונה רבא בבהן גדול באלמנה שאם בעל ולא קידש שלוקה °ולא יחלל זרעו בעמיו°אמר רחמנא והרי הוא חילל °ושניהם מונים °במחויר גרושתו' שאם בעל ולא קידש שאינו לוקה-דרך °ליקוחין אסרה תורה: רבי יהודה אומר °בַּת °גֵּר °זָכָר כבת חלל זכר והדין נותן: מה חלל שבא בתו פסולה גר שבא בתו פסולה אינו דין שבתו פסולה לחלל שבן יצירתו בעבירה, כהן גדול באלמנה יוכיח שאין יצירתו בעבירה בתו פסולה, מה לכהן גדול באלמנה שכן ביאתו בעבירה, חלל יוכיח וחזר הדין לא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן שאינן ברוב קהל ובתו פסולה אף אני אביא את הגר שאינו ברוב קהל ובתו פסולה מה להצד השוה שבהן שכן פוסלים בביאתם? רבי יהודה אומר °יעקב אומר...גה: °תניא רבי שמעון בן יוחי אומר °ניזונת פחותה מבת שלש שנים ויום אחד כשרה לכהונה שנאמר °ובת אשה כהן כי תהיה אלמנה וגרושה °ובת אשה כהן כי תהיה אלמנה וגרושה °וזרע לא יהיה בה כי אם בתולות מזרע בית ישראל רבי יהודה סבר עד שתביא כל זרע מישראל רבי אליעזר בן יעקב סבר °מזרע=ואפילו נקצת זרע רבי יוסי סבר מי שנזרע בישראל רבי שמעון בן יוחי סבר מי שנזרעו בתוליה בישראל, אמר °ליה רב נחמן לרבא

זונה משום שני שמות: מלמד שלוקה על כל אחת ואחת. מזונה ומחללה: מלמד שלוקה על כל אחת ואחת. מזונה ומגרושה: מלמד שלוקה על כל אחת ואחת. מחללה ומגרושה: מלמד שלוקה על כל אחת ואחת. שני שמות על זה כו': ולא שני שמות ומשום לא יקח: שתים משום לא יקח ומשום לא יחלל: מלמד שלוקה על כל אחת ואחת: על מי שנגרושה הוא חייב על כל מיזעים המתיים בה מכל עלי תלוה לא תעלה לרבנן: קידש. כ"ג או כהן הדיוט תחת מן הפסוקות המנויות בענין: לא יקח: קידושין ממש שהן הקויים לוקה: בעל לוקה: בעל לאחר קידושין לוקה משום לא יחלל: לוקה משום לא יקח ומשום לא יחלל: לא בעל אינו לוקה: שלא נגמר ביאתו. ומזה אתה למד: מלמד שאין לוקין על לאו שבמצות עשה שיש בו מעשה: שאם בעל ולא קידש שאינו לוקה: דרך קידושין אסרה תורה: דרך לקיחתן אסרה תורה כאן בקידושין ולא בביאה לא פרש לאו אלא ע"י לקיחין דלא יכול לשוב לקחתה כתיב: ודעת הר"ם ז"ל לפ"ש בקידושין פ"ו ופ"ז ובספר המצות בקו"ה ובקו"ב דאינו לוקה משום לא יחלל אלא כ"ג באלמנה מפני שהיא כשרה לכהונה ובועלה הלכה ופסלה לכהונה: אפנס כהן הדיוט אם בעל בלא קידושין אע"פ שזה אסור עליו ומחויב מפני ופסלה לכהונה אינו לוקה כי לא נתכוונה התורה וכתב כ"ג בגרושה וחללה וזונה עם כהן הדיוט א' הוא ע"כ ענין לשונו וכן נראה מן ההלכה שכל מקום שזכר שלוקה משום לא יחלל מפרש ואזהר ב"כ באלמנה: א"ר יהודה אמר רב כ"ג באלמנה וכו': אלמנה דוקא: ומיתיבי לתמהיא וליליל נמי משום לא יחלל זרעו: כלומר אמאי נקט אלמנה אפי' בגרושה מצי לאיתויי לוקה אף משום לא יחלל: ומשני האי דנקט אלמנה ולא גרושה משום דבגרושה ביאתו אבל לעולם אם נמר ביאתו הרי חלל זרעו ואף בגרושה לוקה שתים: ואוקימיה רבא אהא דאמר רב כ"ג באלמנה וכו': כאי לאו שני שמות ותו לא כלומר אין הצפרדעים לאיסורן אלא כשם שלוקה משום אלמנה כך לוקה משום גרושה אבל לעולם משום גרושה אינו לוקה אלא אחת ומשני לא שני שמות משום אלמנה ושני שמות משום גרושה ומכל וכל השוה אותן: ומחויב מגרושה וחלוצה דלא תני אלא אחת: ומשני וכו' כנגצא דעת רבא דאהא דאמר רב כ"ג באלמנה לוקה שתים באלמנה דוקא הוא: ודעת השמ הגמ' דאאע"ג בגרושה הוא אם נמר ביאתו ובתר הכי אתיא מלוגא דאביי ורבא דשויא ביה מלוגא אחריתי: אמר אביי קדש לוקה כ"ג אלמנה או הדיוט גרושה לוקה [משום] לא יקח בעל אע"פ שלא קידש לוקה משום לא יחלל ה"ל לאביי כשמה לרעיל דלא יחלל ורעו דכתיב אף לכל אשיורי כהונה הלכך אף משום לא יחלל: ואם קדש ובעל לוקה שתים ותתי"ב למסורת ותניא לישראל דלא כתיב בהו קידוה אלא לא יבא שלוקה עליהם אם בא על אחת מהן בלא קדושין: ורבא אמר קדש ובעל בין כ"ג באלמנה או הדיוט בגרושה לוקה כ"ג שתים בדלעיל והדיוט אחת כי בעל אינו לוקה לא כ"ג ולא הדיוט כלל: כה פשם קאמר כלומר זה משם לכל דברי רבא: ה"ם זה הלאו דלא יחלל אינו לוקה עליו אלא מאלמנה שכה נתייחר זה הלאו שהוא מחללה עתה בביאתו ואע"פ שזכר גרושה בגי חלילה זונה שהוזכרה למעלה בפרשת כהן הדיוט לא לחם לחם לאו על חביאה לחודה משום הלוך הזורע בא: אלא לפרש משם האיסור שלא יחלל זרעו ואין להלקות על לאו זה שאינו אלא מי' ומשם על האיסור/אבל מאלמנה אם בא עליה לוקה שהרי לא אזהרה לו אלא בואת הפרשה ובא להזהירו שלא יחלל

ו) נראה מזה דהי' נוהג בר' כמו קידש ובעל לוקה ועי' פרש"י לוקה שתים. כ) ג"כ נהלכות מיכורי ביכה פי"ו הלכה ד' ובספר כתמות סימן קפ"ח וסימן קפ"ט. ג) נראה דג"ל ומתביה מהא דתני לעיל ובמתניתין גרושה לוקה משום שני שמות מתי לעיל.

[גיליון מיהם הייה ועי' תוס' ד"ה מ"ע]

ת"כ פ' אמור פרשתא פ"ב דקידושין יבמות עו.

[יבמות כד. ת"כ פ' אמור * ויקרא כא:ז ... ואשה גרושה מאישה לא יקחו ...]

פרשה מד. [ע"פ]

* ויקרא כא:ז-לו שלאחריה ... את אלמנה לא יקח ... ולא יחלל זרעו בעמיו...

דברים כג:ג לא יבא ממזר בקהל ה' גם דורו לא יבא לו בקהל ה' עד עשרה דורות...

[ע"ג משום אחת]

יבמות כד. ת"כ פ' אמור * ויקרא כא:ז ... ואשה גרושה מאישה לא יקחו ...

פרשה מד. [ע"פ]

* ויקרא כא:ז-לו שלאחריה ... את אלמנה לא יקח ... ולא יחלל זרעו בעמיו...

דברים כג:ג לא יבא ממזר בקהל ה' גם דורו לא יבא לו בקהל ה' עד עשרה דורות...

[יבמות עו:]

ת"כ פ' אמור פרשתא פ"ב דקידושין יבמות עו.

[יבמות פ: [לעיל עד:]

[עיין כ"ס בכוונים פ"ת מ"ם ובגיטין א"ר יוחנן]

* פ"ת אלמנה אחר תפיה "ובאלמנה אחר תפיה אלמנה מיכן" יקחו

גליון השי"ם

במ' קידש ולא נמל ולא טבל ולא עיין יבמות דף ע"ג תוס' ד"ה כהנון: שם כתם הגה מהגי' דיבמות: ומהכ"ע ד"ה מדרשות ולהלן: שמגיעות פחותה מבת ג' סי' ע"ב סנהדרין ד' סה ע"ב תוד"ה קטן:

נוסח
כהן גדול באלמנה לוקה ב' לאוין - משום לא יקח ב' - משום לא יחלל

נוסח/מהגה
מח' אביי ורבא אי כהן גדול עד קידושין טרם אחת אכילות כהונה (קידש ולא בעל)

"ואזהר..."

נוסח
טיעות ל' יחזקאל ומקורה דבעל אך בבר בעולה לכהונה

נוסח
דעות תנאים בקבות גיים לכהונה

תוס' ר"י הזקן
אלמנה וגרושה בא על אשה אלמנה שהיא גרושה ג"כ: שני שמות. משום אלמנה ומשום גרושה: על זה ועל זה שני שמות דתקני הוא אלמנה וגרושה מיתר על אלמנה לוקה משום לא יקח ומשום לא יחלל וכן בגרושה: אלא אחת ס"ד לאוא' והוא לאו דגרושה דחלוצה דרבנן הוא: שהי' שמות. משום לא יחלל: וחלוצה מדרבנן ק"ו ומה אחות שהיא קדוש לוקה. פר"ח קדש כהן גדול או הדיוט אחת מן הפסולות האסורות בזיון: לא יקח דלא יקח משמש לא יקדש. אף בלא קדושין לוקה משום לא יחלל. ק"ק ובעל לוקה. פר"ח שתים אחת משום לא יקח ואחת משום לא יחלל: אינו לוקה. אפי' משום לא יקח: ומודה אביי. אף ע"ג דמחייב אלקה אקדושין באיסור כרתה התם הוא דכל לאו באפי נפשיה הוא אלא חלה זה בזה אבל ישראל המחויר גרושתו משנשאה לאחר כתיב לא יוכל לשוב לקחתה להיות לו לאשה ובזיון קידושי היינו לקחתה להיות לו לאשה היינו ביאה אלמא חלה החמנה קדושין בביאה: ומודה רבא. אף ע"ג דבאיסור

כהונה בעי תרתי ביאה אחר קדושין ה"ם דלא לקי אקדושין לחודייהו אבל אביאה בלא קדושין לקי: ונשתכך בכל זה ר"ש אחר פירושו שפי' דלא יחלל אפי' אבהן הדיוט קאי: ושניהם מונים בין אביי בין רבא באיסור מחויר גרושתו משנשאת לאחר דבעל ולא קידש שאינו לוקה: דרך לקיחין אסרה תורה-כלומר לא פרש לאו אלא ע"י לקיחין דלא יוכל לשוב לקחתה כתיב: ודעת הר"ם ז"ל לפ"ש בקידושין פ"ו ופ"ז ובספר המצות בקו"ה ובקו"ב דאינו לוקה משום לא יחלל אלא כ"ג באלמנה מפני שהיא כשרה לכהונה ובועלה הלכה ופסלה לכהונה: אפנס כהן הדיוט אם בעל בלא קדושין אע"פ שזה אסור עליו ומחויב מפני ופסלה לכהונה אינו לוקה כי לא נתכוונה התורה וכתב כ"ג בגרושה וחללה וזונה עם כהן הדיוט א' הוא ע"כ ענין לשונו וכן נראה מן ההלכה שכל מקום שזכר שלוקה משום לא יחלל מפרש ואזהר ב"כ באלמנה: א"ר יהודה אמר רב כ"ג באלמנה וכו': אלמנה דוקא: ומיתיבי לתמהיא וליליל נמי משום לא יחלל זרעו: כלומר אמאי נקט אלמנה אפי' בגרושה מצי לאיתויי לוקה אף משום לא יחלל: ומשני האי דנקט אלמנה ולא גרושה משום דבגרושה ביאתו אבל לעולם אם נמר ביאתו הרי חלל זרעו ואף בגרושה לוקה שתים: ואוקימיה רבא אהא דאמר רב כ"ג באלמנה וכו': כאי לאו שני שמות ותו לא כלומר אין הצפרדעים לאיסורן אלא כשם שלוקה משום אלמנה כך לוקה משום גרושה אבל לעולם משום גרושה אינו לוקה אלא אחת ומשני לא שני שמות משום אלמנה ושני שמות משום גרושה ומכל וכל השוה אותן: ומחויב מגרושה וחלוצה דלא תני אלא אחת: ומשני וכו' כנגצא דעת רבא דאהא דאמר רב כ"ג באלמנה לוקה שתים באלמנה דוקא הוא: ודעת השמ הגמ' דאאע"ג בגרושה הוא אם נמר ביאתו ובתר הכי אתיא מלוגא דאביי ורבא דשויא ביה מלוגא אחריתי: אמר אביי קדש לוקה כ"ג אלמנה או הדיוט גרושה לוקה [משום] לא יקח בעל אע"פ שלא קידש לוקה משום לא יחלל ה"ל לאביי כשמה לרעיל דלא יחלל ורעו דכתיב אף לכל אשיורי כהונה הלכך אף משום לא יחלל: ואם קדש ובעל לוקה שתים ותתי"ב למסורת ותניא לישראל דלא כתיב בהו קידוה אלא לא יבא שלוקה עליהם אם בא על אחת מהן בלא קדושין: ורבא אמר קדש ובעל בין כ"ג באלמנה או הדיוט בגרושה לוקה כ"ג שתים בדלעיל והדיוט אחת כי בעל אינו לוקה לא כ"ג ולא הדיוט כלל: כה פשם קאמר כלומר זה משם לכל דברי רבא: ה"ם זה הלאו דלא יחלל אינו לוקה עליו אלא מאלמנה שכה נתייחר זה הלאו שהוא מחללה עתה בביאתו ואע"פ שזכר גרושה וחללה זונה שהוזכרה למעלה בפרשת כהן הדיוט לא לחם לחם לאו על חביאה לחודה משום הלוך הזורע בא: אלא לפרש משם האיסור שלא יחלל זרעו ואין להלקות על לאו זה שאינו אלא מי' ומשם על האיסור/אבל מאלמנה אם בא עליה לוקה שהרי לא אזהרה לו אלא בואת הפרשה ובא להזהירו שלא יחלל

ו) נראה מזה דהי' נוהג בר' כמו קידש ובעל לוקה ועי' פרש"י לוקה שתים. כ) ג"כ נהלכות מיכורי ביכה פי"ו הלכה ד' ובספר כתמות סימן קפ"ח וסימן קפ"ט. ג) נראה דג"ל ומתביה מהא דתני לעיל ובמתניתין גרושה לוקה משום שני שמות מתי לעיל.

[גיליון מיהם הייה ועי' תוס' ד"ה מ"ע]

ת"כ פ' אמור פרשתא פ"ב דקידושין יבמות עו.

[יבמות פ: [לעיל עד:]

[עיין כ"ס בכוונים פ"ת מ"ם ובגיטין א"ר יוחנן]

* פ"ת אלמנה אחר תפיה "ובאלמנה אחר תפיה אלמנה מיכן" יקחו

גליון השי"ם

במ' קידש ולא נמל ולא טבל ולא עיין יבמות דף ע"ג תוס' ד"ה כהנון: שם כתם הגה מהגי' דיבמות: ומהכ"ע ד"ה מדרשות ולהלן: שמגיעות פחותה מבת ג' סי' ע"ב סנהדרין ד' סה ע"ב תוד"ה קטן:

נוסח
כהן גדול באלמנה לוקה ב' לאוין - משום לא יקח ב' - משום לא יחלל

נוסח/מהגה
מח' אביי ורבא אי כהן גדול עד קידושין טרם אחת אכילות כהונה (קידש ולא בעל)

"ואזהר..."

נוסח
טיעות ל' יחזקאל ומקורה דבעל אך בבר בעולה לכהונה

נוסח
דעות תנאים בקבות גיים לכהונה

תוס' ר"י הזקן
אלמנה וגרושה בא על אשה אלמנה שהיא גרושה ג"כ: שני שמות. משום אלמנה ומשום גרושה: על זה ועל זה שני שמות דתקני הוא אלמנה וגרושה מיתר על אלמנה לוקה משום לא יקח ומשום לא יחלל וכן בגרושה: אלא אחת ס"ד לאוא' והוא לאו דגרושה דחלוצה דרבנן הוא: שהי' שמות. משום לא יחלל: וחלוצה מדרבנן ק"ו ומה אחות שהיא קדוש לוקה. פר"ח קדש כהן גדול או הדיוט אחת מן הפסולות האסורות בזיון: לא יקח דלא יקח משמש לא יקדש. אף בלא קדושין לוקה משום לא יחלל. ק"ק ובעל לוקה. פר"ח שתים אחת משום לא יקח ואחת משום לא יחלל: אינו לוקה. אפי' משום לא יקח: ומודה אביי. אף ע"ג דמחייב אלקה אקדושין באיסור כרתה התם הוא דכל לאו באפי נפשיה הוא אלא חלה זה בזה אבל ישראל המחויר גרושתו משנשאה לאחר כתיב לא יוכל לשוב לקחתה להיות לו לאשה ובזיון קידושי היינו לקחתה להיות לו לאשה היינו ביאה אלמא חלה החמנה קדושין בביאה: ומודה רבא. אף ע"ג דבאיסור

כהונה בעי תרתי ביאה אחר קדושין ה"ם דלא לקי אקדושין לחודייהו אבל אביאה בלא קדושין לקי: ונשתכך בכל זה ר"ש אחר פירושו שפי' דלא יחלל אפי' אבהן הדיוט קאי: ושניהם מונים בין אביי בין רבא באיסור מחויר גרושתו משנשאת לאחר דבעל ולא קידש שאינו לוקה: דרך לקיחין אסרה תורה-כלומר לא פרש לאו אלא ע"י לקיחין דלא יוכל לשוב לקחתה כתיב: ודעת הר"ם ז"ל לפ"ש בקידושין פ"ו ופ"ז ובספר המצות בקו"ה ובקו"ב דאינו לוקה משום לא יחלל אלא כ"ג באלמנה מפני שהיא כשרה לכהונה ובועלה הלכה ופסלה לכהונה: אפנס כהן הדיוט אם בעל בלא קדושין אע"פ שזה אסור עליו ומחויב מפני ופסלה לכהונה אינו לוקה כי לא נתכוונה התורה וכתב כ"ג בגרושה וחללה וזונה עם כהן הדיוט א' הוא ע"כ ענין לשונו וכן נראה מן ההלכה שכל מקום שזכר שלוקה משום לא יחלל מפרש ואזהר ב"כ באלמנה: א"ר יהודה אמר רב כ"ג באלמנה וכו': אלמנה דוקא: ומיתיבי לתמהיא וליליל נמי משום לא יחלל זרעו: כלומר אמאי נקט אלמנה אפי' בגרושה מצי לאיתויי לוקה אף משום לא יחלל: ומשני האי דנקט אלמנה ולא גרושה משום דבגרושה ביאתו אבל לעולם אם נמר ביאתו הרי חלל זרעו ואף בגרושה לוקה שתים: ואוקימיה רבא אהא דאמר רב כ"ג באלמנה וכו': כאי לאו שני שמות ותו לא כלומר אין הצפרדעים לאיסורן אלא כשם שלוקה משום אלמנה כך לוקה משום גרושה אבל לעולם משום גרושה אינו לוקה אלא אחת ומשני לא שני שמות משום אלמנה ושני שמות משום גרושה ומכל וכל השוה אותן: ומחויב מגרושה וחלוצה דלא תני אלא אחת: ומשני וכו' כנגצא דעת רבא דאהא דאמר רב כ"ג באלמנה לוקה שתים באלמנה דוקא הוא: ודעת השמ הגמ' דאאע"ג בגרושה הוא אם נמר ביאתו ובתר הכי אתיא מלוגא דאביי ורבא דשויא ביה מלוגא אחריתי: אמר אביי קדש לוקה כ"ג אלמנה או הדיוט גרושה לוקה [משום] לא יקח בעל אע"פ שלא קידש לוקה משום לא יחלל ה"ל לאביי כשמה לרעיל דלא יחלל ורעו דכתיב אף לכל אשיורי כהונה הלכך אף משום לא יחלל: ואם קדש ובעל לוקה שתים ותתי"ב למסורת ותניא לישראל דלא כתיב בהו קידוה אלא לא יבא שלוקה עליהם אם בא על אחת מהן בלא קדושין: ורבא אמר קדש ובעל בין כ"ג באלמנה או הדיוט בגרושה לוקה כ"ג שתים בדלעיל והדיוט אחת כי בעל אינו לוקה לא כ"ג ולא הדיוט כלל: כה פשם קאמר כלומר זה משם לכל דברי רבא: ה"ם זה הלאו דלא יחלל אינו לוקה עליו אלא מאלמנה שכה נתייחר זה הלאו שהוא מחללה עתה בביאתו ואע"פ שזכר גרושה וחללה זונה שהוזכרה למעלה בפרשת כהן הדיוט לא לחם לחם לאו על חביאה לחודה משום הלוך הזורע בא: אלא לפרש משם האיסור שלא יחלל זרעו ואין להלקות על לאו זה שאינו אלא מי' ומשם על האיסור/אבל מאלמנה אם בא עליה לוקה שהרי לא אזהרה לו אלא בואת הפרשה ובא להזהירו שלא יחלל

ו) נראה מזה דהי' נוהג בר' כמו קידש ובעל לוקה ועי' פרש"י לוקה שתים. כ) ג"כ נהלכות מיכורי ביכה פי"ו הלכה ד' ובספר כתמות סימן קפ"ח וסימן קפ"ט. ג) נראה דג"ל ומתביה מהא דתני לעיל ובמתניתין גרושה לוקה משום שני שמות מתי לעיל.

האי קרא ריבה בכ"ג · פירוש דכתיב למעוטי לא יקחו וסיפא דכתיב והוא יקח בתולות מזרע יחללו ודכתיב מזרע יחלל בכהן הדיוט דכתיב מזרע יחללו ומיירי בכל כהנים ופשיטא דמ"מ מזרע יחלל קאי נמי לכ"ג כמו שכהן הדיוט ונרויח לפרש ריבה בכ"ג דכתיב למעוטי לא יקחו כי אם בתולות והא ליתא למה לי למעוטי לא יקחו כי אם בתולות ופשיטא דקרא דכתיב והלמעוטי אחר מהיה למעוטי מכהן יקחו וסיפא כהן הדיוט דוקא : **לא** לריבה בעכו"ם דנפלו ליה בחזקת גוסס · ופי' בקונטרס דלי לאו להכי מעוטי קרא דלא לחזקה מעוטי מנו דלי כעני מיתב ליה מי לא יהיב ליה לא קא זכה כהו דתפי' ר"מ דלמר לחם מקנה דכר אלא בת לעולם מוקי בתומר בכעומ שיבותו לי כשתהיה גוסס נתונים לך להיות לאחר מיתה הוא ולי אפי' בתורת בכורה לא מהני ליה דיבוריה דאין הבכור טעון ברכות כשמוחזק והיינו לאוי לכשמת עדיין לא היה מוחזק כהן אלא לחליין נבא לו ולחמתו אחר בכל אחר יאמר לו מעמד מתוך פירושו דנתיהב דגוסס ליהב כלום וכמו כן יש מדקדקים דגוסס שרמז לכתוב גם לאחרון אין כותבין דגוסס אין מעשיו כלום וקשה דבמסכת שמחות (פ"ו) עדיין הגוסס הרי הוא כחי לכל דבריו"מדלו מלר והקדשו הקדש ומיהו היה יש לדחות דהתם היינו דוקא בגדל והקדש דלחיריהו לגבוה כמסירתו להדיוט אבל בעלמא לא ומ"מ קשה דאחרי בפ"מי שאחזו (ניסין דף נ:) שאחד כו אחים או רוב אחים ומת ואמר כתבו ותנו גט לאשתי יכתבו ויתנו ואין לך גוסס גדול מזה שבטלתי ימות ובפרק כל הגט (שם דף כח:) גמי לחריכין המבית גט ממידינה היס והניחו זקן לו תולה עיניו בחזקת שהוא קיים ולייק בגמרא אחר רבא לא שנו אלא שהניחו בחזקת שהוא תולה לבל הניחו בחזקת שהוא גוסס לא יתנו לחריכין אחר מת ממנו הא לי יתנין בודאי הוא שעדיין הוא גוסס עיניו בחזקת שהוא קיים והוי גט לחמת דגוסס כל דבריו קיימין וכהא ל"ל דודאי גוסס דבריו קיימין והכא גבי מתנה היינו טעמא דמחמת מחיה כלום משום דמחמת גוסס חיו יכול לדבר לבל אם היה מדבר פיהוא דדבריו קיימין והא דתקנו גוסס ולא נקנו מולה שבמחמת משום דמחמת יתרפא ולא יהא ניהו להקנות לבל גוסס חין רגילות שיתרפא ומולה נמי שבמחמת והרכין ברחמיו דבריו קיימין : קידשה

האי קרא ריבה בכהן גדול וסיפא בכהן הדיוט? אמר ליה אין, וכתב קרא הכי? אמר ליה אין דכתיב °ונר אלהים טרם יכבה ושמואל שוכב בהיכל ה' *והלא °אין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלבד אלא °נר אלהים טרם יכבה בהיכל ה', ושמואל שוכב" = במקומו; "והאלמנה אשר תהיה אלמנה מכהן יקחו" מכהן אין מישראל לא: הכי קאמר "מכהן יקחו" משאר כהנים יקחו, חניא נמי הכי [מכהן יקחו משאר כהנים יקחו], "רבי יהודה אומר מן המשיאים לבהונה יקחו" רבי יהודה למעמיה דאמר בת גר זכר כבת הלל זכר - כל שאתה נושא בתו אתה נושא אלמנתו וכל שאי אתה נושא בתו אי אתה נושא אלמנתו: "ר' יוסי אומר אף גר שנשא גיורת: אמר רב המנונא משמיה דעולא הלכה כרבי יוסי ואמר רבה בר בר חנה *הלכה כרבי יוסי, ומיום שחרב בית המקדש *נהגו כהנים סילסול בעצמן כרבי אליעזר ברבי יעקב. אמר רב נחמן: אמר לי הונא "בא לימלך מורים לו כרבי אליעזר בן יעקב, נשא אין מוציאים אותה ממנו כרבי יוסי: **מתני'** האומר "בני זה ממזר" אינו נאמן, ואפילו שניהם (ממזרים) על העובר שבמעיה "ממזר הוא" אינם נאמנים רבי יהודה אומר "נאמנים: **גמ'** מאי "ואפילו שניהם"? לא מיבעיא קאמר: לא מיבעיא אוהו דלא קים ליה אלא אפילו איהי דקים לה ליה מהימנא, אבל מיבעיא היכא דאית ליה חזקה דכשרות דלא מהימני אלא אפילו עובר נמי דלית ליה חזקה דכשרות לא מהימני: רבי יהודה אומר נאמנים: *כדתניא *יכיר יכירנו לאחרים מכאן אמר רבי יהודה נאמן לומר "זה בני בכור" "וכשם שנאמן אדם לומר "זה בני בכור" כך נאמן אדם לומר "זה בן גרושה וזה בן חלוצה" וחכמים אומרים אינו נאמן אמר ליה רב נחמן בר יצחק לרבא בשלמא לרבי יהודה היינו דכתיב "יכיר" אלא להרבנן *"יכיר" למה לי? בצריך להכירא, למאי? "הלכתא" לתת לו פי שנים, פשיטא למה לי קרא, מגו דאי בעי מיחבא ליה מחנה מי לא יהבי ליה: בנכסים שנפלו לאחר מיכן, ולרבי מאיר דאמר *אדם מקנה דבר שלא בא לעולם *"יכיר" למה לי? ישנפלו לו בשהוא גוסס: **מתני'** ימי שנתן רשות לשלוחו לקדש את בתו והלך הוא וקדשה, אם שלו קדמו, קידושין קידושין, ואם של שלוחו קדמו, קידושין קידושין, אם אינו ידוע שניהם

(דברים כה) בכל אחר יעמוד לו : **מתני'** אם שלו קדמו קידושין קידושין · דבטלוה למילתיה דשלים : ואם אינו ידוע · אין ידוע מיהם קדם : שניהם

[ב"ק נ"ב ע"ב, ב"מ ל"ח ע"ב, ב"ב קכ"ז ע"ב, ב"ב קמ"ח ע"ב, ב"ב קנ"ג ע"ב, ב"ב קנ"ד ע"ב, ב"ב קנ"ה ע"ב, ב"ב קנ"ו ע"ב, ב"ב קנ"ז ע"ב, ב"ב קנ"ח ע"ב, ב"ב קנ"ט ע"ב, ב"ב ק"ס ע"ב, ב"ב ק"ס ע"ב, ב"ב ק"ס

שניהם נותנים גט, ואם רצו, אחד נותן גט ואחד כונס. *ובמ"ב "האשה שנתנה רשות לשלוחה לקדשה והלכה וקדשה את עצמה אם שלה קדמו קדושיה קידושין ואם של שלוחה קדמו קידושי קידושין ואם אינו יודעין שניהם נותנים לה גט, ואם רצו, אחד נותן לה גט ואחד כונס:

גמ' וצריכא: דאי אשמעינן גבי דידה משום דגברא קים ליה ביוחסין אבל איתתא דלא קים לה ביוחסין אימא לא קידושין, ואי אשמעינן גבי דידה משום דאיתתא דייקא ומינסבא אבל אידו אימא לא, איכפת ליה, צריכא. ואיתמר קדישה אביה בדרך וקידושה עצמה בעיר והרי היא בוגרת רב אמר הרי היא בוגרת לפנינו ושמואל אמר חיישינן לקדושי שניהם, אימת אלימא בתוך ששה, בהא נימא רב הרי היא בוגרת לפנינו השתא הוא דבגרה? אלא לאחר ששה בהא נימא שמואל חיישינן לקידושי שניהם "והא אמר שמואל אין בין נערות לבגרות אלא ששה חדשים בלבד לא צריכא דקדיש בההוא יומא דמשלים ששה: רב אמר הרי היא בוגרת לפנינו מדהשתא בוגרת בצפרא נמי בוגרת ושמואל אמר הישתא הוא דאיתי סימנים, ושמואל מאי שנא ממקוה *דתנן מקוה שנמדד ונמצא חסר כל טהרות שנעשו על גביו למפרע בין ברשות היחיד בין ברשות הרבים טמאות: ישאי אתם דאיכא למימר העמד טמא על חזקתו ואימר לא טבל אדרבה העמד מקוה על חזקתו ואימר לא חסר חסר לפניך? הא נמי הרי בוגרת לפניך אשתא הוא דבגרה, הכא נמי השתא הוא דחסר אתחסר תרתי לריעותא הכא חדא לריעותא, ושמואל מאי שנא מחבית

דתניא יהיה בודק את הכלים להפריש עליה תרומה והולך ואחר כך נמצאת חומץ: כל ג' ימים=ודאי מכאן ואילך=ספק ורמינן חבית אמקוה מ"ש דהכא ודאי ומ"ש דהכא ספק ואמר רב חנינא מסוריא מאן תנא חבית רבי שמעון היא דגבי מקוה נמי ספיקא משוי דתניא כל טהרות שנעשו על גביו למפרע בין ברשות היחיד בין ברשות הרבים טמאות ורבי שמעון אומר ברשות הרבים טהורות ברשות היחיד חולין אבל לדבר מבול למפרע שמא התם דאיכא למימר העמד טבל על חזקתו ואימר לא ניתקן אדרבה העמד יין על חזקתו ואימר לא החמיץ הכא החמיץ לפניך היא בוגרת לפנינו השתא הוא דבגרה הכא נמי הרי היא בוגרת לפנינו השתא הוא דאחמיץ התם תרתי לריעותא הכא חדא לריעותא הוא דאיכא, נימא בתאני

מי

[אלימא בתוך ששה וכו'. מתוך פי' רש"י מסמע דבקדקוד בתוך ו' ומקוה בוגרת ומס"ד פריך בהא ליתא וכו' ואין נראה לעשות לה המהר לגבור תוך ו' אלא מייירי דבקה לפניו לאחר ששה וע"כ הלכתא הוא דבגרה. מ"ר]:

ושמואל מ"ס ממקוה. ואם תאמר לרב נמי מקשי דע"כ לא קאמר רב למפרע נמי בוגרת היא אלא מסוף ששה ולילכ' חזקה לעניות מדוה רב לתוקמא לחזקתה והכי נמי גבי מקוה ליכא חזקה והלכה וי"ל לדרב נמי קשה ונקט שמואל מסוף לפניך היא בהדיא טפי:

בל ג' ימים ודלי. ל"ג הרחמנים להא פליגי בה אתמורלי (נב"ב דף ס.) דליכא למ"ד ג' ימים הרחמנים ודלי יין מכאן ואילך ספק ואיכא למ"ד ג' ימים אחמרינן ודלי חומץ ומקוה ספק ואיכא למ"ד ג' ימים הרחמנים ודלי יין וג' ימים אחמרינן ודלי חומץ וכיוצא ספק:

[אדרבה העמד מקוה על חזקתו ואימר לא חסר. נסון מדכתב קשה דהכ"ע לא נחמרת ומיהו הכא ליכא לפרושי כיצי שרפין עלה דקדשים מבל גבי יין לקמן אין שייך לומר כך. מ"ר]:

רב' מתנא דמסוריא

* מסורת מסורתיות
סוגיית שלו-שם דלוג
לדיקי תקוניא ויש
מחיקות ותוספות מסורים
במקומה על תחתת פרי בף
שבל לאחרים ודלא
כשמואל דאמר דיין
ההוא נזכר האמורות
בתוכ מסוקרים אחת
מתקוה שתקוד כי
שלוא כשמואל אלא
אלמא דני שמואל אחר
בהכשר תלוקים

מבנה
נסיונות לדחות
מתי רב ושמואל
כאחד תנאים

תום' ר"י הזקן נותנים גט. אם באת להנשא לאחר. ואם רצו וכו' ומיירי שהם דרוקים אבל הם קרובים בכזן שני אחים או אב ובנו (מאי) שניהם נותנים גט: בעיר. בו ביום: הרי היא בוגרת. פר"ח בדקנוה מיד לידעת אם היא בוגרת ומצאנוה לקבל קדושה ומצאנוה בוגרת ג): הרי בוגרת לפנינו (ואין קדושה) [וקדושה] קדושין ואין חוששין לקדושי אביה: איפכת ליה. כלום, האי הרי היא בוגרת דקאמרה ל"ל שבדקנוה עתה שהביאה סימני בגרות וקסברי הוחייהו דהאי איהו

מה סה. כתובות נט.
[ע' תוס' מה סה. ד"ה "לעת בלבד" קאמר לת גרס" דמהיכא תיסק לדעתין למימר הכי מי קאמר "ל

[ודאי] אין מוליחין מידו בלא ריאה. וא"ת כיון דתנא דסוף מוליח מידם לפיטו הוחזקו בהם בלא ריאה כ"ש דאין מוליחין מידו וי"ל דהא קמ"ל דבכריחים מיהא מוליחין דה"ל כיון דלא כתב כדמהלך על רגליהו כו' לפיטו ברריחים לא מפקי כו'. ת"י] : **מי** מיכא למימר העמד הגוף על חזקתו. פי' ומיהו נעבדה יומא דמצלים שים ברי היום עסיוה להחמטת ות"ב אין בה חזקה דעבדות ולא חזקה דבגדות ור"י פי' דרגילות הן לבא בבקר ואין שייך חזקה דעבדות : **אלא** הכא מי מפקת נפשה מחזקה. לי מספקינן לה בבגדות ברי היום אין לה חזקה מהום דבר לא מעבדות ולא מבגדות שברי היום עסיוה להחמטת :

במכחשתו. פי' בקונטרס שמכחשת בריה ותומרת בגדתי מחמול ולא דק דהא ביומא דמצלים שים מיירי : **ואי** ס"ד לא פליגי למאי קפיד. כי עביד רב יוסף בר מגשיא עובדא במכחשתו דהא שמואל אמר מודה לרב דאיכא מקומצת ולא ס"מ דפליגי מיהא באין מכחשתו אלא ס"מ דפליגי מיהא באין מכחשתו דרב אמר מילתיה מקומצת באין מכחשתו ורב יוסף אמר עבד עובדא כווותיה ואיכא ספרים דגרסי ולמאי כי עבד רב יוסף באין מכחשתו ולפיכך טעם שמואל דלפיטו רב אמר מודה לשמואל דמיקיון ועיין גם מספק ורב יוסף עבד עובדא דלא כתב ולא נהירלו דהא מתוך ליטמא דגמרא מסתע לכל הפחות כרב עביד דקאמר עבד עובדא כרב :

והילכתא כוותיה דרב. ואף על גב דכבולי גמרא ק"ל(נכורות דף מב:) דהילכתא כוותיה דרב בחיכורי הולרך לפסוק כאן הלכה כמותו משום דהיכא דאמרי' דפסקי כשמואל : **מביא** ראיה על הטמא. פי' בקונטרס שהטמא שיטמא עבדקא כבר בד' אמות קודם שהוליכה למדינת הים ובגמ' מוקי בכרוכין אחריה ות"ת מאי קמ"ל מתני' דאין לריך להביא ראיה על הטמא דבדקא כבר הוא דין לריך להביא ראיה ועוד קשה למאי לימלריך לחזור ולמיחני הא תני ליה בריישא לכן פר"י אין לריך להביא ראיה על הכניס שהן שלו דאף לאחר שנלקחה הטמא אין אחר במדינת הים ולא על הטמא שיטיו בניה דכיון דכרוכין אחריה מסה מביא ראיה על הכניס "פי' שהכניס שלו מן הטמא שמסה אבל ליטו מביא ראיה שהטמא שהלכה עמו למדינת הים דידעינן בה שהיא מיוחסת שהרי כבר בדקוה אלא מאחר שהביא ראיה שהכניס הם מהטמא שמסה במדינת הים אין לריך הו להביא

בבכחשתו : מי מפקת נפשה מחזקה. כלומר כי מספקינן לה בבגדה מי מחזקת הדבה בגדות ולא חזקת בעל מהלם שים : **בבכחשתו**. ואם דקחני הרי היא בוגדת לפניו במכחשתו לחיב לומר כבר בגדתי מלמול : **כולי עלמא פייני לה**. קפידא הוא דקפיד עליה ואמר לכל חלמידים גמדלה חכמתה בקב קטן שילחים לסחוך על חכמתה ולהחיר ספק לחמה שים : **ומאי מדקתני פייני ליה**. חכמה בקבא דבה שפכו לו חכמה יחירה וסוסגך על ביטחו להחיר ספק ולומר מדהחמת בוגדת בלפרת נמי בוגדת : **למאי קפיד**. הת רב במכחשתו קאמר ואלו בעבד עובדת כווחיה במכחשתו עבד, **ולא** ולמי בחין מכחשתו פליגי, ואלו בשאין מכחשתו עבד עובדת : **מתני'** לימו לריך **לסביל לריח גם על הפטה**. שהיא מיוחסת שכבר בדקוה כשנשחה : **ולא על הכניס**. כדחוקי בגמרא בקטנים וכרוכים אחריה דחמן הן לריכים ע"י עדים : **מביא ראיה על הכניס**. שהן כני חוחה אחה : **ואין לריך להביא ראיה על הטמא**. שהיחה מיוחסת לפי שכבר בדקוה כשנשחה כאן : **מביא ראיה על הטמא**. שהיא מיוחסת ואינו מביא ראיה על הכניס שהרי כרוכין אחריה : **אחה ואלו בניס**. שאין כאן קוס שהכחה מביא ראיה על הטמא שהיא מיוחסת ועל הכניס שאחוחה אחה היו : **גמ'** וכולן. דקחני מהניחין ג"ל להביא ראיה על הכניס : **כשרוכין אחריה**. נדבקין אלגה : **ס"ר נשחה הטמא במדינת הים מביא ראיה על הטמא והיא שהיא מיוחסת** אחרים שם והוליד ממנה אלו בניס שהטמא שהוליח. ומסיים וחזיל בחלו בניס דקטנים ולא בגדולים דאם הביא מכאן שם מאחר שלא שמעו שנשא שם אחה אחרת והטמא רואה על הגדולים שאין כרוכין אחר אחה אין מביא ראיה שהוליח מכאן שכבר בדקוה קודם שהלכה למדינת הים" : **בשאר אחה**. שאחר אחה נשאתי על הקטנים : **אבל אחר**. שאחר אחה נשאתי "שתי נשים היו ומחה אחת נשאתי אבל אחר שהיא מיוחסת ועל הבניס שהם בניס על הגדולים ועל הקטנים ואפילו כרוכין אחריה דעמה בניס של מכרחה היו וגדלתן :

מי מוציא מיד מי. הכותב נכסיו לאחריס ולא קייל כלוס דקי"ל (ב"ב דף קנו:) בכניס מרע שאין מהנהו אם עמד דגלי דעתיה מדלא קייל מידי דמלוה מממת מיקה ביה ואם בריח היה מהנהו ומכאן הוא לומר שביב מרע הייחי וכן לומרים בריח היה מי מוליח מכסיס מיד מי : **הוא מוליח מידם**. אם עמדו ואחזיקו בנכסיס ואין לריך להביא ראיה שהיה בריח שכ"מ ואפילו הוא בריח עכשיו בשעת חזרה לא אמרינן מדהשחמ בריח מעיקרא בשעת מחנה ממי בריח : רבי נחן אומר **אם בריא הוא** עליו להביא ראיה שהיה שביב מרע, ואם שביב מרע הוא עליהם להביא ראיה שבריא היה

נימא רב דאמר כרבי נחן ושמואל דאמר כר' יעקב: אמר לך אנא דאמרי אפילו כרבי יעקב עד כאן לא קאמר ר' יעקב התם דאיכא למימר העמד ממון על חזקתו אבל הכא מי נימא העמד גוף על חזקתו ושמואל אמר אנא דאמרי אפילו לרבי נחן עד כאן לא קאמר רבי נחן התם דכולי עלמא בחזקת בריאים קיימי, מאן דקא מפיק נפשיה מחזקה היי עליה לאיתויי ראיה, אבל הכא מי קא מפקא נפשה מחזקה דקמיה נימא כהני תנאי דתניא אביה בדרך וקידשה עצמה בעיר והרי היא בוגרת תנא אחד הרי היא בוגרת לפנינו ותניא אידך חיישינן לקידושי שניהם מאי לאו חד כרב וחד כשמואל? לא, אידי ואידי כשמואל באין במכחשתו באן בשאין מכחשתו, ונימא מדמתניתא לא פליגי אמורא נמי לא פליגי? ותסברא הא רב יוסף בריה דרב מנשיא מרווייל עבד עובדא בוותיה דרב ואלקפיד שמואל ואמר כ"ע כייליי ליה בקבא זוטא והאי מדרבנן כייליי ליה בקבא רבה" ואי סלקא דעתך לא פליגי אמאי קא מקפיד? דילמא כי עבד עובדא במכחשתו, אמר ליה מר זוטרא לרב אשי הכי אמר אמימר הילכתא כוותיה דשמואל ורב אשי אמר הילכתא כוותיה דרב והילכתא כוותיה דרב : **מתני'** מי שיצא הוא ואשתו למד"ה ובא הוא ואשתו ובניו ואמר: אשה שיצאת עמי למדינת הים הרי היא זו, ואלו בניה" אין צריך להביא ראיה לא על האשה ולא על הבנים, "אשה ואלו בניה" מביא ראיה על הבנים ואינו מביא ראיה על האשה, "אשה נשאתי במדינת הים הרי היא זו ואלו בניה" מביא ראיה על האשה ואין צריך להביא ראיה על הבנים "אשה ואלו בניה" צריך להביא ראיה על האשה ועל הבנים: **גמ'** אמר רבה בר רב הונא "וכולן בכרוכים אחריה תנו רבנן אשה נשאתי במדינת הים מביא ראיה על האשה וא"צ להביא ראיה על הבנים, ומביא ראיה על הגדולים ואין צריך להביא ראיה על הקטנים, במה דברים אמורים באשה אחת, אבל בשתי נשים מביא ראיה על האשה ועל הבנים על הגדולים ועל הקטנים אמר ריש לקיש לא

נמי דאמוראי נמי לא פליגי ואפילו רב מחדא שיש לבוגרת סימנים ואיהו סימניה אצמל קאי והאי דקאמר הרי היא בוגרת לפנינו כלומר ואין חששים לקדושי אביה איידי במכחישתו . ותסברא וכו' אלא כי עבד איהו עובדא דלא הוה בהו הכחשה כלל אלא דעבדי בהו עובדא דרב שמחחלת חשלום החשת חדשים יש לה דין בוגרת ואין סימנים אחרים לבוגרת כל עיקר והוה ליה עקר והוי : לא על האשה שהרי מיוחסה פר"ש שכבר בדקוה אותה כשנשאה ולהאי פירושא מחני' ר"מ היא . ולא היא דאפילו כל המשפחות בחוקת כשרות עומדת כראמרי רבנן וזאת האשה שנשא כאן ידענו פשפחתה ובחוקת כשרות עומדת אבל כשנשא אשה בא"ה אין אנו יודעים משפחתה ואין לאשה חוקת כשרות להלך להאכילו בתרומה האב נאמן כדאיתא בהאשה שנאחרלה . ומחני' מפרשא בכהנים שיצא להחזיק הבנים בכהנים או בישראל מיוחס להחזיק הבנים שיהיו ראויים לפנהדרים וכ"כ הר"ם באיסורי ביאה פ"ב . ולא על הבנים דמיירי בקטנים וכרוכים אחריה דודאי מאותה אשה הם . על הבנים שהם מבני אותה אשה . סביא ראיה בעדים על האשה שהיא מיוחסת ועל הבנים שהם בניה על הגדולים ועל הקטנים ואפילו כרוכין אחריה דממה בניה של מכרחה היו וגדלתן :

ה) כרמב"ם שם כחב בטעם דמיישינן דממ"נ בניו מן בחמרת סם וכ"כ מחר זו בפיומקת .

לא שנו אלא בקדשי הגבול אבל ביוחסין לא
ורבי יוחנן אמר אפילו ביוחסין ואוּלא רבי
יוחנן למעמיה דא"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן
"במלקין על החזקות, סוקלין ושורפין על
החזקות, ואין שורפין תרומה על החזקות"
מלקין על החזקות כרב יהודה דאמר רב
יהודה "החוחזקה נדה בשכינותיה בעדה לוקה
עליה משום נדה סוקלין ושורפין על המזקות
כדרבה בר רב הונא דאמר רבה בר רב הונא
"איש ואשה תינוק ותינוקת שהגדילו בתוך
הבית נסקלין זה על זה ונשרפין זה על זה" וא"ר
שמעון בן פזי אמר רבי יהושע בן לוי משום
בר קפרא "מעשה באשה שבאת לירושלים
ותינוק מורכב לה על כתיפה והגדילתו ובא
עליה והביאום לבית דין וסקלום, לא מפני
שבנה ראי אלא מפני שברוך אחריה "אין
שורפין תרומה על החזקות" דאמר ר' שמעון
בן לקיש שורפין על החזקות ור' יוחנן אומר
אין שורפין ואזדו לטעמייהו "דתנן תינוק
שנמצא בצד העיסה ובצק בידו ר"מ מטהר
וחכמים "מטמאין מפני שדרכו של תינוק
לטפח והוינן בה מאי טעמיה דר"מ קסבר רוב
תינוקות מטפחין וְמִיעוּטָא אין מְטַפְּחִין, ועיסה
בְּחֶזְקַת טהרה עומדת "וסמוך מיעוטא להזקה
איתרע ליה רובא, ורבנן: מיעוטא כמאן דליתא
דמי-רובא וחזקה (ג) רובא עדיף א"ל משום
רבי אושעיא זו היא שֶׁשּׁוֹרְפִין עליה את
התרומה ר' יוחנן אמר אין זו חזקה ששורפין
עליה תרומה, אלא איזו חזקה לרבי יוחנן
ששורפין עליה את התרומה? *כדתנן עיסה
בתוך הבית ושרצים וצפרדעים מְטַפְּלִין שם
ונמצאו חתיכות בעיסה אם רוב שרצים טמאה
אם רוב צפרדעים טהורה תניא כותיה דרבי
יוחנן שני דברים אין בהם דעת לישראל
ועישאום חכמים כמה שיש בהם דעת לישראל
הַתִּנּוֹק ועוד אחרת תינוק הוא דאמרן ועוד
אחרת מאי היא? עיסה בתוך הבית
וחרנגולים ומשקים טמאים שם ונמצאו
נקורים

שדרכו

לא שנו אלא בקדשי הגבול. לפי' רש"י הא דתניא דמטהרין כרובין לא שנו אלא בקדשי הגבול אבל ביוחסין לא דחיישינן שמא כרובין להתכלין בתרומה ובקדשי התם שנתרמלה מקום שריר שיהו כרובין להתכלין בתרומה ובפרק התם שנתרמלה (כתובות דף כה:) תמריין התומר בני זה ובני זה הוא נתמן להתכלין בתרומה ואיט נתמן להטיל חסה (נ) תמה לי בעיון סיהו דוקא לתרומה שהם הוא כהן והביא ראיה על התם אין צריך להביא ראיה על הבנים להתכלין בתרומה ובקדשי הגבול דומיא דמקל מקום שריר שיהו כרובין להתכלין בתרומה ובקדשי הגבול דומיא דמקל שנתרמלה

תום' ר"י הזקן
בקדשי הגבול. אבל אם יש שם בנות אינן נישואות לכהונה עד שיביאו ראיה שהן בנותיהן של זו: ואפילו ליוחסין סמכי' אחזקה דרוראל וברוכים אחריה בחזקת אכן הן אפילו לענין דיני נפשות כדמפרש ואזדו ר' יוחנן למעמיה:

לא שנו אלא בקדשי הגבול. אבל בקדשי הגבול מהכא ראיה לדבר שאין חוששין לחזקה שמא נתערבו בה דברים המטמאים במשא ומדרס ואפילו הכי אמרינן רובא עדיף ואזלינן בתר רובא ומטהרינן ליה ואפילו הכי אמרינן מיעוטא כמאן דליתא דמי ומטמאינן ליה ואפילו הכי אמרינן חזקה עדיף ומטהרינן ליה ואפילו הכי אמרינן מיעוטא כמאן דליתא דמי וחזקה רובא עדיף ומטהרינן ליה ואפילו הכי אמרינן חזקה עדיף ומטמאינן ליה ואפילו הכי אמרינן מיעוטא כמאן דליתא דמי ורובא

רבי שמעון לומר לך לית לחם לחד מהייחד עם שתי כשים בזמן שאשתו עמו. מסתמא דלרבנן לפילו לשמו עמו לסור להתייחד עם שתי כשים ולפילו לרבי שמעון נמי עם שתי כשים ולשמו עמו הוא דשרי לבל עם לשה לחם לפילו לשמו עמו לסור וקשה מהיכי דפרק לין מעמידין (ע"ז דף כה.) גבי הא לחנן לך מהייחד לשה עמהם ובני עלה בגמרא במאי עסקינן לילימא בחד וכדותיה ביצרלל מי שרי ולחנן לך יהייחד כו' ומסיק בשלשה על שולד כוכבים עמו שולד כוכבים לין לשמו מסתברא ישראל לשמו ממסרתו ומדלא מוקי לה החם כרבי שמעון מסתמא דלפילו כרבנן נמי לחיש ובחשה לחם נמי מסתמא דשרי כשלשתן עמו לכך נרשה לר"י (ג) *ולרבי שמעון לית לסור לגל כשלין לשמו עמו דוקא ובכי גרסינן ר' שמעון לומר לך לית לגל לחד מהייחד עם שתי כשים ובזמן שלשתן עמו יש עמהן בפונדקי מפני שלשתן מסתברא ולשתן לפילו לרבנן ולפילו עם לשה לחם: **כי** ההיא מעשה דהיתה ליחתא דהוה שולדת ולפיקחים. פר"ח מעשה בלשה לחם שהיתה טוכה ומתוקנת על קבר בעלה והיה לם לדם לחד שהיה לומר תלוי לחד ולוה לו המלך לזמרו ובא לגל לשה ופיתה לוזה ומעמה לו וכשמזר לגל המלוי לא מלאו והיה מלטער מאד מפחד המלך שמרה לו לשה לל מיהת קח בעלי מקברו ותלהו במקומו ולפיקחים לבעלה ותלהו הרי לך שלפילו בשעת לינות נתגבר ילרה עליה לך הקונטרס פירש ב' לשונות בלשון לחד גרס ורבנן כי היא שולדת ולפיקחים והי"ם לרבנן לפילו שולדת ולפיקחים והי"ם לרבנן לפילו תביר יכרו (נ) כלומר יש לזוק דפעמים שלין שם לינות ושוטן עמהן כלילו כוללין לינוק מה ויולאין לשביכה כי ההוא שולדת ההיא לחמת דהוה שולדת ולפיקחים לינוק מי בחוקק מה לעשות עביכה עם ההולך עמה לקוכרו ושוב פירש לשון לחד ללא גרסינן ורבנן ללא לגל כלל ממילתיה דלחנן שמל ולכי פירושו כלומר מה יתרעם לדם על הלילו דין היה שנחתי לו כי ההוא מעשה דהיתה לחמת כדלי' *בספר חסידים מעשה בלשה לחם שהיו לה ז' בניס ומת לחד מהם והיתה טוכה ולמרו לה לל תבכי ושם לילו שוב ימות בן לחר ולל שמקה ומת לחר וכן עשתה עד שמתו כולם והיו לחרי כן ממתה שמתוגנת על מדותיו ולהלי פירושה ל"ג דהוה שולדת ולפיקחים: מלקין

נקורים נקורים-בעיסה תלולין: לא אוכלין ולא שורפין. א"ר יהושע בן לוי לא שנו אלא במשקים לבנים אבל במשקים אדומים אם איתא דנקיר מידע ידיע, ודילמא בלעתינהו עיסה: א"ר יוחנן דבר זה שמע בריבי, ופירושו לא שמע *לא שנו אלא במשקים צלולים שבבואה של תינוק ניכר בה אבל משקים עכורים לא: **מתני'** *לא יתייחד אדם עם *שתי נשים אבל אשה אחת מתייחדת עם שני אנשים. רבי שמעון אומר אף איש אחד מתייחד עם שתי נשים [א] בזמן שאשתו עמו וישן עמהם בפונדקי מפני שאשתו משמרתו. "מתייחד אדם עם אמו ועם בתו "וישן עמהם בקירוב בשר, ואם הגדילו, זו ישנה בכפותה וזה ישן בכפותו: **גמ'** "מ"מ: תנא דבי אליהו הואיל *ונשים דעתן קלות עליהן, מנא הני מילי: א"ר יוחנן *משום ר' ישמעאל רמז ליחוד מן התורה מנין? שנאמר °כי יסיתך אחיך בן אמך וכי בן אם מסית בן אב אינו מסית אלא לומר לך בן מתייחד עם אמו ואסור להתייחד עם כל עריות שבתורה. *פשטיה דקרא במאי כתיב? אמר אביי לא מיבעיא קאמר: לא מיבעיא יבן אב דסני ליה ועייץ ליה עצות רעות אלא אפילו בן אם דלא סני ליה אימא צייתי ליה, קמ"ל נימא מתני' דלא כאבא שאול דתניא *[כל שלשים יום יוצא בחוק ונקבר באשה אחת ושני אנשים אבל לא באיש אחד ושתי נשים אבא שאול אומר אף באיש אחד ושתי נשים אפילו תימא אבא שאול בשעת אנינות תביר יצירה, ורבנן סברי לה כר' יצחק דאמר רבי יצחק °מה' יתאונן אדם חי גבר על חטאיו' אפילו בשעת אנינותו של אדם יצרו מתגבר עליו ואבא שאול כי כתיב התם, במתרעם על מדותיו כתיב והכי קאמר °מה' יתרעם על מדותיו, וכי גבר על חטאיו, ר"י חיים שנחתי לו' ורבנן כי ההוא מעשה דההיא איתתא דהות עובדא ופיקחית: *אבל אשה אחת: *אמר רב יהודה אמר רב חלא שנו אלא בכשרים אבל בפרוצים אפילו בי עשרה-נמי-לא-היה מעשה והוציאוה עשרה בממה אמר רב יוסף תדע דמיחברי בי עשרה וננבי כשורא ולא מיבסבפי בהדדי, נימא מסייע ליה *מסרין לו שני תלמידי חכמים ושמא יבא עליה בדבר תלמידי חכמים אין אינש דעלמא לא? שאני תלמידי חכמים דידעי לאתרויי

תורה אור לתיטק תולין: **גריבי**. גדול הדור ריב"ל: **ופילושו לא שמע**. דכתלומים כמי היה לו לפרש ולחלק בין לעולים לעכורים משקין לעולין נותן ליבלע: **שכבושה על תיגוק**. דמות קלסתר פניו: **מתני' עם כ' נשים**. מפני שדעתן קלה ומתיהן טרוח להתפתות ולא תינלה זו מחבירתה שלא היה תעשה כמותה: **עם כ' לנשים**. שהחבר בום מחבירו: **מתייחד אדם עם שתי נשים**. טעמא מפרש בגמ': **וישן עמהם**. הבן עם אמו ובתו קטן קטן קלמר דישן עמה בקירוב בשר כלל כדמפרש ולחיל: **סגדילו זה ישן בכפותו כו'**. וכן הבת עם לביה בעודה קטנה: **גמ' מני מתניתין**. לל יתייחד עם שתי כשים שלשה שמתייחדים עם כ' לשים: **דעתן קלה עליהן**. ומתיהן טרוחה להתפתות: **מנא הני מילי**. להבי נקט קרא בן אמך לומר שהבן מלוי לגל החם: **משום ר' ישמעאל רמז ליחוד מן התורה**. לעניין פסוקו של מקרא שמדבר בהשמה אמתי נקט בן אמך: **בן אם סני ליה**. לפי שממעט בחלק יכולתו: **בן אם לא סני ליה**. שלין להם חלק יכולה יתר זה יוכל לת לביו וזה יוכל לת לביו: **דלא כאבא שאול**. דלמר לים מתייחד עם שתי כשים: **כל שלשים יום**. ולל שמת בתוך שלשים יום לין לריך לכבדו במיטה להוליחו לקבורה לל במטה ולל בכליבה ללא בחיק: **ונקבר באשה אחת ושתי נשים אבא שאול אומר אף באיש אחד ושתי נשים אפילו תימא אבא שאול בשעת אנינות תביר יצירה, ורבנן סברי לה כר' יצחק דאמר רבי יצחק °מה' יתאונן אדם חי גבר על חטאיו' אפילו בשעת אנינותו של אדם יצרו מתגבר עליו ואבא שאול כי כתיב התם, במתרעם על מדותיו כתיב והכי קאמר °מה' יתרעם על מדותיו, וכי גבר על חטאיו, ר"י חיים שנחתי לו' ורבנן כי ההוא מעשה דההיא איתתא דהות עובדא ופיקחית: *אבל אשה אחת: *אמר רב יהודה אמר רב חלא שנו אלא בכשרים אבל בפרוצים אפילו בי עשרה-נמי-לא-היה מעשה והוציאוה עשרה בממה אמר רב יוסף תדע דמיחברי בי עשרה וננבי כשורא ולא מיבסבפי בהדדי, נימא מסייע ליה *מסרין לו שני תלמידי חכמים ושמא יבא עליה בדבר תלמידי חכמים אין אינש דעלמא לא? שאני תלמידי חכמים דידעי לאתרויי**: **לת לחם לחד ושתי נשים**. משום יחוד, שלת היו בתי הקברות סמוכין לעיר: **מפ יתאונן**. מה מועיל תיטות לחדם לסמוך על כך מלהסהר בילרו כל זמן שהוא חי לריך להיות גבר על חטחיו שלא יהא כן יהא גובר עליו ויחטיחנו: **על מעוויו**. על קוכותיו הקורות לותו: **מפ יתאונן אדם חי**. למה יתאונן חדם חי למה יתרעם חדם על הקורות הכתוב עליו לחר כל החטר שלחי עושה עמו שלהתי לו חיים ולח הכתתי עליו מיתה: **וכי גבר על מעוויו הוא**. שלח תמית לי וכלדקתו הוא חי בהמיה: **ורבנן**. לפילו תביר יליה כדקתלת, יש לומר פעמים שלין שם לינות ושוטן עמן כלילו שוטלין לינוק מה ויולאין לעביכה כי ההוא עובדא (ג) דהוה עובדא ולפיקחים לינוק מי בחוקק ולפיקחים לינוק מי בחוקק מת לעשות עביכה עם ההולך עמה לקוכרו. לשון חמר ממורי הוקן (דף כז:) שקשתה על מתה יותר מדחי עד שמתו ז' בניה וכיון לחרייהם מתמת שלחוגנה על מזונתו. "להוה עובדא ולפיקחים" ל"ג: **ושולילוהו מעשה מנשים נמעט**. בחוקק שהיא מתה וקלקלו עמה ולשם לים היתה: **דמחברי מעשה ונגבי כשורא**. שים לה מקום לעשרה: **מוסרים לו**. בים דין מי שקבל לשתמו ושסחרה והוא מעלה להשקוחה מוסרין לו בים דין שבעירו שני תלמידי חכמים שמא יבא עליה בדרך לחברו לכתבן (סוטה דף כז:) נעומלה שעומלה לחד לבעל ולחד לבועל חס בח עליה שוב לין המים בודקין לותה לכתיב (במדבר ה) ובקה הלים מעון זמן שהלים מבקה מעון המים בודקין לת לשמו לין הלים מבקה מעון לין המים בודקין לת לשמו ונמלל חס שמים ממחק לבעלה: לתחרויי

(ג) רש"י ד"ה ורבנן וכו' כי ההוא עובדא דהוה לחיתת ולפיקחים: (ב) תוס' ד"ה כי' שמעון ולכן נכון מלה נ"ל דלרבנן נמי לינו לחוש: (נ) ד"ה כי וכו' תביר יצרו כדקתלת יש לחוש:

נקורים נקורים-בעיסה תלולין: לא אוכלין ולא שורפין. א"ר יהושע בן לוי לא שנו אלא במשקים לבנים אבל במשקים אדומים אם איתא דנקיר מידע ידיע, ודילמא בלעתינהו עיסה: א"ר יוחנן דבר זה שמע בריבי, ופירושו לא שמע *לא שנו אלא במשקים צלולים שבבואה של תינוק ניכר בה אבל משקים עכורים לא: **מתני'** *לא יתייחד אדם עם *שתי נשים אבל אשה אחת מתייחדת עם שני אנשים. רבי שמעון אומר אף איש אחד מתייחד עם שתי נשים [א] בזמן שאשתו עמו וישן עמהם בפונדקי מפני שאשתו משמרתו. "מתייחד אדם עם אמו ועם בתו "וישן עמהם בקירוב בשר, ואם הגדילו, זו ישנה בכפותה וזה ישן בכפותו: **גמ'** "מ"מ: תנא דבי אליהו הואיל *ונשים דעתן קלות עליהן, מנא הני מילי: א"ר יוחנן *משום ר' ישמעאל רמז ליחוד מן התורה מנין? שנאמר °כי יסיתך אחיך בן אמך וכי בן אם מסית בן אב אינו מסית אלא לומר לך בן מתייחד עם אמו ואסור להתייחד עם כל עריות שבתורה. *פשטיה דקרא במאי כתיב? אמר אביי לא מיבעיא קאמר: לא מיבעיא יבן אב דסני ליה ועייץ ליה עצות רעות אלא אפילו בן אם דלא סני ליה אימא צייתי ליה, קמ"ל נימא מתני' דלא כאבא שאול דתניא *[כל שלשים יום יוצא בחוק ונקבר באשה אחת ושני אנשים אבל לא באיש אחד ושתי נשים אבא שאול אומר אף באיש אחד ושתי נשים אפילו תימא אבא שאול בשעת אנינות תביר יצירה, ורבנן סברי לה כר' יצחק דאמר רבי יצחק °מה' יתאונן אדם חי גבר על חטאיו' אפילו בשעת אנינותו של אדם יצרו מתגבר עליו ואבא שאול כי כתיב התם, במתרעם על מדותיו כתיב והכי קאמר °מה' יתרעם על מדותיו, וכי גבר על חטאיו, ר"י חיים שנחתי לו' ורבנן כי ההוא מעשה דההיא איתתא דהות עובדא ופיקחית: *אבל אשה אחת: *אמר רב יהודה אמר רב חלא שנו אלא בכשרים אבל בפרוצים אפילו בי עשרה-נמי-לא-היה מעשה והוציאוה עשרה בממה אמר רב יוסף תדע דמיחברי בי עשרה וננבי כשורא ולא מיבסבפי בהדדי, נימא מסייע ליה *מסרין לו שני תלמידי חכמים ושמא יבא עליה בדבר תלמידי חכמים אין אינש דעלמא לא? שאני תלמידי חכמים דידעי לאתרויי

הגהות הב"ח

(ב) רש"י ד"ה ורבנן וכו' כי ההוא עובדא דהוה לחיתת ולפיקחים: (ב) תוס' ד"ה כי' שמעון ולכן נכון מלה נ"ל דלרבנן נמי לינו לחוש: (נ) ד"ה כי וכו' תביר יצרו כדקתלת יש לחוש:

הקב"ה על קורותיו הראיל ונתתי לו חיות וכי גבר על חטאיו שלא חטא לו ובצדקתו הוא. עשרה בממה. בחוקת שהיא מתה וקלקלו עמה ואשת איש היתה: כשורא. קורה שיש בה משוי לעשרה בני אדם ואינם בושים זה

ע"ז כה. [דוקא שתי כשים אבל ג' לו מלינו מוכר כ"ה לקמן פב. ד"ה לת יתייחד כו']

[פיכוכין כב: ובמ נסמן]

מ"ק כה. במתות פ"ע

סוטה ז. ע"ז כה: ע"ש

סוטה ז.

ע"ז לו: ע"ש פנחזרין כת: ע"ש

[כתב לב:]

נזיר ל"ג: תוס' ד"ה תיירי בשתין שמעון וכ"ג כ' שמעון אומר כו'. כ"ה ת"י

קד ו מיי' פכ"ב מהל' מלוה ולוה הלכה ו סמג עשין קמ טוש"ע חו"מ סימן לה סעיף ב:

קה א מיי' פע"ז מהל' מלוה ולוה הלכה ד:

קו ב ג מיי' פכ"ב מהל' חיסורי ביאה הל' ה סמג לאוין קם טוש"ע חה"ע סימן כב סעי' ה:

קז ד מיי' שם הלכה ו טוש"ע שם סעיף ו:

קח ה מיי' שם פכ"ג הלכה ז סמג שם טוש"ע חה"ע סימן כח סעיף ו:

קט ו מיי' שם פכ"ב הלכה ו סמג שם טוש"ע חה"ע סימן כב סעיף ו:

נזיר ל"ג: תוס' ד"ה תיירי בשתין שמעון וכ"ג כ' שמעון אומר כו'. כ"ה ת"י

קי ז מיי' פי"ב מהל' מלוה ולוה הלכה י טוש"ע ח"ד סימן שנ סעי' ד:

קיא ח (מיי' פכ"ב מהל' חיסורי ביאה הל' ח) [עי' במ"מ] טוש"ע חה"ע סי' כב סעיף ה כסנהדרין:

קיב ט מיי' פ"ג מהל' סנהדרין הלכה ו טוש"ע חו"מ סי' ב סעיף ג:

הגהות הגר"א

[א] (ליקוט) תתני' נזמן שמתו עמו. נ"ל תום' וה"ק אימה מכוכה דמ"מ מלכתי קשה ל"ל עמהם וגם ל"ל מתני' מין סוכל מיבוסה תלת תנב ד"ק קאמר כ' כשים נקט נ"כ ר"ש ור"ה בכמה מקומות רבו מלבסר ונדיעל מין ל"מ דמ"מ הלכה כר"ם דסוגיית"ד ש"ס (כ"ה כ') כווחים וכ"ג לפי' תום' מתכרים לקמן כל שעמקתו כפי ר"ל לפילו לחמו עמו דסתם תלת כר"ם ולכן תמכו נמ"ר שם בסתמת כר"ם ופי' תום' כוון דקאי תלמלה דקס תמקום שמוכר תכל סתר פירושים מין מחוברין כיון דלת הוכיר למעלה מזה כלום:

מהרש"א

ב' הלמוד עד כ' ומוסף אות ב' [ל"ל במועד קטן כה: ד"ה ואשתו כ"ה ובכ"ל מכל"ג] שלפניו דהכל] אלא"ת אלא.

רש"י ד"ה הזקן עם שתי נשים.כ"ש עם אחת מפני שדעתן קלה ונוחות להתפתות ולא תירא זו מחברתה ואף היא תעשה כמותה: שני אנשים. הא' בוש מחברו: בן מתייחד עם אמו לומר שדרך הבן להיות מצוי אצל האם: כל שלשים. ולד שמת בתוך ל' יום וא"צ לשה מפה ולא (בריכה) [כליבה] וא"צ אלא ג' לומות: מה יתאונן: לומר מה מועיל לו האנינות כל זמן שהוא חי יצרו מתגבר עליו: על מדותיו, של

לאתרויי ביה *אמר רב יהודה אמר רב "ל"ש אלא בעיר אבל בדרך עד שיהיו שלשה שמא יצטרך אחד מהם להשתתין ונמצא אחד מתייחד עם הערוה נימא מסייע ליה [מוסרים לו שני תלמידי חכמים שמא יבא עלה ברבך תרי ואיהו=הא תלתא? התם כי היכי דניהוו עלה סהדי ורב יהודה הוו קאולי באורחא, הוה קאזלא התיא אתתא קמייהו,א"ל רב לרב יהודה דל כרעיך מקמי גיהנם אמר ליה והא מר הוא דאמר בבשרים שפיר דמי:א"ל (ע) מי ייסר דבבשרים=בגון אנא,את,אלא בגון מאי?כגון *רבי חנינא בר פפי ורבי אמר רב כמלקין על ייחוד ואין אומרין על הייחוד אמר רב אשי 'לא אמרן אלא בייחוד פנויה אבל בייחוד דאשת איש לא שלא תהא מוציא לעז על בניה,[א] מר זוטרא מלקי ומכריזי,א"ל רב נחמן מפרהמטיא לרב אשי:מר נמי לילקי ולכריז?א"ל איכא דשמע בהא ולא שמע בהא. אמר רב 'מלקין על 'לא טובה השמועה' שנאמר[ס] אל בני כי לא טובה השמועה' מר זוטרא מותיב להא אפסירה על כתפיה ומקרי ליה "אל בני". אמר רבה "בעלה בעיר אין חוששין משום ייחוד אמר רב יוסף 'פתח פתוח לרשות הרבים אין חוששין משום ייחוד. רב ביבי אקלע לבי רב יוסף,בתר דמך ריפתא אמר להו "שקולי דרגא מתותי ביבי" והא אמר רבה "בעלה בעיר אין חוששין משום ייחוד"? 'שאני רב ביבי דשכיבנתיה הואי וגייסא ביה/אמר רב כהנא "אנשים מבחוץ ונשים מבפנים אין חוששין משום ייחוד אנשים מבפנים ונשים מבחוץ חוששין משום ייחוד,במתניתא תנא אפכא אמר אביי "השתא דאמר רב כהנא הבי ותנא מתניתא אפכא *אנא נעביד לחומרא.אביי דייר גולפי רבא דייר קנה.אמר *אביי *סקבא דשתא דיגלא/הנך שבויתא דאתאי לנהרדעא, אסקינהו לבי עמרם חסידא אשקולו דרגא מקמייהו,בהדי דקא חלפה חדא מנייהו נפל נהורא באיפומא,שקליה רב עמרם לדרגא דלא הוו יכלין בי עשרה למדלייא' דלייא לחודיה,סליק ואזיל,כי מטא לפלגא דרגא,אופשה, רמא קלא "נורא בי עמרם,אתו אמרו ליה "כסיפתינן;" אמר להו'מוטב תיכסיפו בי עמרם בעלמא הדין ולא תיכסיפו מיניה לעלמא דאתי' אשבעיה דינפק מינייה,נפק מינייה כי עמודא דנורא, אמר ליה "חזי דאת נורא ואנא בישרא ואנא עדיפנא מינך כי מאי הוה מחלוצץ בעוברי עבירה יומא חד אידמי ליה שטן כאיתתא בארח גיסא דנהרא לא הוה מברא,נקט מצרא וקא עבר,כי מטא פלגא מצרא שבקיה אמר:'אי לאו דקא מברזי ברקיעא הוהדרו בר' מאיר ותורתו שויתיה לדמך תרתי מעי' עקיבא הוה מחלוצץ בעוברי עבירה יומא חד אידמי ליה שטן כאיתתא בריש דיקלא,נקטיה לדיקלא וקסליק ואזיל כי מטא לפלגיה דדיקלא שבקיה אמר אי לאו דמברזי ברקיעא הוהדרו ברבי עקיבא ותורתו שויתיה לדמך תרתי מעי. פליט הוה רגיל למימר כל יומא *גירא בעיניה דשטן,יומא חד מעלי יומא דכיפורי הוה אידמי ליה בעניא,אתא קרא אבבא, אפיקו ליה ריפתא, אמר' ליה "יומא כי האידנא כולי עלמא גואי ואנא 'אבראי? עייליה וקריבו ליה ריפתא,אמר ליה:"יומא כי האידנא כולי עלמא אתבא ואנא לחודאי? אתיוהו אותבוהו אתבא,הוה יתיב ,מלא נפשיה שיחנא ונכיבי עלויה והוה קעביד (ג)(ביה) מילי דמאים א"ל תיב

מלקין על הייחוד. פי' בקונטרס דמיירי בפנויה דהכי מוקי לה בסמוך ואין מוסרים על הייחוד אפילו אם יש עדים שנתייחדו וקשה דאם כן למלקין קתני ריפתא בפנויה וסיפא בחשש חיפ ונראה לפרש דסיפא נמי מיירי בפנויה ולאוסרה לכהן משום זונה ומיהו קשה דתנן בפ"ק דכתובות (דף יג.) *היתה משוברת ואמרו לה מה טיבו של *עובר זה מתים פלוני וכהן הוא רבי יהושע אומר תינח בשלמא לרבי יהושע דאמר אפילו ספק ספקא אסור אלא לרבנן דאמרי ספק ספקא שרי אלא לרבי יהושע דאמר אפילו ספק ספקא אסור קשיא

בעלה בעיר אין חוששין לה משום יחוד. פי' בקונטרס אין חוששין להלקות משמע מתוך פירושו הא ליסורא מיהא ליכא וקשה דאם כן מאי פריך בסמוך על רב יוסף דקאמר שקולו דרגא מתותי כיבי והאמר רבה בעלה בעיר אין חוששין לה משום יחוד ומאי קושיא נהי דלהלקות ליכא ליסורא מיהא ליכא ונראה לפרש אין חוששין משום יחוד ואפילו ליסורא ליכא: סקבא דשתא ריגלא. פירוש דיעוט של יומות השנה לייחוד ולעבירה (ה)(כלומר) יומות הרגל [שיש] קבוצות לחשים ונשים לשמוע הדרשה ונותנין עין זה על זה וי"ל לכך נהגו להתעטות לחתר פסח ולחתר סוכות:

[ע"ל נט:] מלקין דיבמה על "חוץ"

[ע"ל נט:] הנהות הב"ח

(ה) גמ' תמר ליה (מי יימר דכתיבים) הת"מ וכ"ב ס"ת אין זה: (ב) שם והוה קעביד מילי דמיממים כ"ל ותיבת ביה נמחק: (ג) רש"י ד"ה בעלה וכו' להלקות כ"כ בלומר להלקות ולכהיני כסבנת מר זוטרא: (ד) ד"ה נקנ לעבור על דף: (ה) תוס' ד"ה סקבא וכו' ועבירה יומות כ:"ל ותיבת כלומר נמחק:

[ע"ל אנן וכ"ל כהרמ"ם] ג' הערוך אביי

הנהות הגר"א

[א] גמ' מר זוטרא מלקי ומכרי. פי' הרמ"ם דקתי מפניים על הל"פ: (ב) [ד"ה] ומקרי ליה. קורא לפניו לא בני להודיע שעל ידו זה הוא לוקה: בעלה בעיר אין חוששין לה משום יחוד. (ג) להלקות, דמסתפי מבעל-הסמת חתי': שקולו דרגא. שתכלו בעליה וילדו רב יוסף ותשתו והוו כשתר בעליה,שקולו דרגא מתותי ביבי עלה יבל ויתייחד: שוטכינמיס. בעלה בריח לו: אנשים כחוץ. בבית החילון, אנשים בפנימי אין חוששין משום יחוד. שהחילופים אין להם דרך לפנים ואין יחייחד החיש אחד עם הנשים אבל הפלימים יש להם דרך לחון הילכך נשים בפנים אנשים בחון חוששין שמא יצא אחד מהם ויתייחד עם הנשים: לחיפא. נשים בחון אנשים בפנים שמא יבנס אחד לפנים ואין יגיעו זו מביניו נשים בפנים אנשים בחון אין חוששין שמא יבנס היה לפנים אחם מבנס היה לפנים לה חיפא לחשה מתייחד עם שני נשים אחם אחד מהן יוצא לבין הנשים אין זה ייחוד דמיסתפי שמא יצא אחד מהן אחריו שהרי דרך הפלימים על החילוים: גולפי. מקום קבוצה לנשים ונשים לו לדרשה לו לתופה היה מסדר קבוצים של תרם הרבה ביניהם שאם יבאו זה אצל זה יקשקשו וישמע קול: דייר. לשון לרי לרי (מגילה דף יב.) שורות שורות: דייר קנה. מסדר קנים שהעובר עליהן קולם נשמע: סקבא דשתא ריגלא. ריעוט של יומות השנה לייחוד ולעבירה-יומות הרגל שים קבוצות לחשים ונשים לשמוע דרשה ומתבים ומשחים זה עם זה סקבא דלריסדור"ש בלע"ז כמו המסקב להו לחתריהו (ג"מ דף כז:): מפוקינהו. שלוה עליהם לפלוחם ובחנום בעלייתו: בשדי דקא חלפא חדא מנייהו. שהיתה עוברת אצל פי לרובה אמן העלייה לבית: נפל נהורא באיפומא. נפל אור בבית דרך פי העליה שהיו פניה מאירות: וקא פליג. לאובדה: אפשא. הרחיב ופיסק רגליו לעמוד במקומו בחזקה להתגבר על יצרו: אמר נורא כי ממרם. הוציק בני המבוה ליתפח ולבא לבבות הליקה כדי שיחלל מיללו שיתביים מהן: אמו רבנן. שהיו סבורים שהיה שם ליקה: משבעיה. רב עמרם ליגר הרע שיצא ממנו: מתלוצץ בעוברה. חומר שנקל הוא להתגבר על יצרו שם היו רואים: מידמי ליה שטן. הוא יצר הרע: כהך גיסא דמברא. לצד השני שמעבר המים: לא סוף מכרא. ספיקות המעברות: נקט מצרא. חבל שמוח משפת הנהר אל שפתו ואוחזין בו (ו)(בבא) על דף קלר המוטל ברוחב הנהר: שבקיה. היצר לרבי מאיר: אתכא. על השלחן אוכלין: ובירי. ולע"ן הגמולים ראין ליתה ומתוסין:

[כתב] מלקין פנויה על היחוד ומכרין שמשום יחוד הוא. מר נמי לילקי ולכריז נבי אשת איש: כהא. במלקות ולא שמע בהכרזה ויוציא לעז על הבנים: על לא פובה. מי שיצא עליו קול שהוא עובר עבירות דמלקין אותו: דבני לאו. לא מובה לאו הוא: אספרא. פר"ש קבישט"ר. כמו אספר בהמה. ומקרי לפני הליקה אל בני להודיע שפסני זה לוקה: אין דרששים משום יחוד להלקותה. דכתיב ריפתא שאכלו: שקולו דרגא. שקלא דרגא שבא ירד ויתייחד: שושבינתיה. בעל ברית: אנשים בחון בבית החיצון ונשים בבית הפנימי אין לחוש ליחוד שאין לאיש ליכנס בבית הנשים ואע"פ שהאשה בשתצא תתייחד עם האנשים לא איכפת לן דאשה מתייחדת עם

חיב שפיר. שב כהוגן שלא המחיסכו: **סכו לי כספא**. מזגו לי כוס: **אלמר**. שטויי"ר בלע"ז: **שדא כיס כיסו**. השליך בתוכו את כיסו ליתא היזלתה מן הריחה: **נחרו כיסו**. נעשו כו: **שקא**. הוא החזיק עלמו כמת: **שקא**. הלקיח כמו שקל: **שמעו דקטלי פלימו קטל גברא**. השמיעו לאנשי ביתו קול יולת מבחוץ (ג) ואומרים פלימו קטל גברא: **טרק**. פלימו כשבור שבחים עליו טוענו המלך להורגו: **טעא**. נחבא בבית הכסא תון לעזיר: **חזייה**. שהן לפלימו דמלטוער: **מאי טעמא דמרים פכי**. למה הורגלת לקללני: **אלא היכי נימא**. לדחוקך מעלי שלא תחטיחני: **דפרים מיעלי**. מחמת זקנה ומה ירא מילר הרע: **קטפה נפשה**. בתכסיסיהן קישוטי בשמים ותפרסמון: **חלפה ותניה ואתי קמיה**. עבדה לפניו ושמחה פעם שניה: **אנא תרוחא**. שם זוגה ניכרת בעיר: **דהדרי מיומא**. מחמרתי היום הלום: **דריש גויעתא**. עשק קטן שבגופה *הדקל: **שור**. קפן: **קא יתיב בגויה**. להמית את עלמו: **תיפוי פפלס**. (ד) גריכין שליחה הפלה מוה (שבלה) ומה זו שליחה: (ה) **וקיל שותה כיין**. מיד ותף על פי שבהילתו גרמה שהיה לאיסור מתכוונה לריכה שליחה: **כל שדווים**. שיש להם לב לדוות יהו על זה שלחיו מהכוון ויש כאן כשיעור עון: **מתייחד עם אחותו**. לפרקים אבל לאיו לר תמיד ביחוד שלה כבמה: **ודר עם אמו או עם בתו**. [מיר כו.]

תיב שפיר אמר ליה הבו לי כספא, יהבו ליה כספא, אכמר שדא ביה כיסו, נחרו ביה, שקא ומית, שמעו דהוו קאמרי "פלימו קטל גברא, פלימו קטל גברא", ערק וששא נפשיה בבית הכסא, אויל ברתיה, נפל קמיה, "כי חזיתיה דהוה מצמצר גלי ליה נפשיה, אמר ליה מאי טעמא אמרת הכי, ואלא היכי אימא? אמר ליה לימא

מר "רחמנא נגער ביה בשטן" כבי חייא בר אשי הוה רגיל כל עידן דהוה נפיל לאפיה הוה אמר "דרחמן יצילנן מיצר הרע" יומא חד שמעתינהו דביתהו, אמרה "מכדי הא כמה שני דפריש ליה מינאי, מאי טעמא קאמר הכי" יומא חדא הוה קא גריס ברניתיה, קשטה נפשה חלפה ותניה קמיה, אמר לה מאן אתי? אמרה "אנא תרוחא" דהדרי מיומא, תבעה, אמרה ליה "אייתי ניהלה להך רומנא דריש צוציתא" שוור אזל אתייה ניהלה, כי אתא לביתיה הוה קא שגרא "דביהדו" תנורא, סליק וקא יתיב בגויה, אמרה ליה מאי האי? אמר לה הבי והבי הוה מעשה, אמרה ליה "אנא הוא", לא אשגח בה עד דיקבה ליה סימני, אמר לה "אנא מיהא לאיסורא איכוונ", כל ימיו של אותו "צדיק" היה מרעגה עד שמת באותה מיתה *ודתניא [אישה הפרט זה] יסלח לה "במה הכתוב מדבר? באשה שנדרה בנזיר ושמע בעלה והפר לה והיא לא ידעה שהפר לה בעלה והיתה שותה יין ומטמאה למתים רבי עקיבא *כי הוה ממי להאי פסוקא הוה בכי אמר: ומה מי שנתכוין לאכול בשר חזיר ובעלה בידו בשר טלה אמרה תורה צריכה כפרה, וסליחה, מי שנתכוין לאכול בשר חזיר ועלה בידו בשר חזיר על אחת כמה וכמה, ביוצא בדבר אתה אומר [ב]ולא ידע ואשם ונשא עונו "בשחיטה רבי עקיבא מגיע לפסוק זה היה בוכה: ומה מי שנתכוין לאכול שומן ועלה בידו חלב אמרה תורה "ולא ידע ואשם ונשא עונו" מי שנתכוין לאכול חלב ועלה בידו חלב על אחת כמה וכמה אימי בן יהודה אומר "ולא ידע ואשם ונשא עונו" על דבר זה ידון כל הדעים: מתייחד אדם עם אמו: אמר רב יהודה: "אמר רב אמי מתייחד אדם עם אחותו ודר עם אמו ועם בתו כי אמרה קמיה דשמואל אמר אסור להתייחד עם כל עריות שבתורה ואפילו עם בהמה" תנן מתייחד אדם עם אמו ועם בתו ישן עמהם בקרוב בשר ותיובתא דשמואל? אמר לך שמואל וליטעמיך הא דתניא אחותו ואמותו ושאר כל עריות שבתורה אין מתייחד עמהם אלא בעדים בעדים אין, שלא בעדים לא, אלא תנאי היא דתניא "אמר רבי מאיר הזהרו בי מפני בתי, אמר רבי טרפון הזהרו בי מפני כלתי ליגלג עליו אותו תלמיד אמר רבי אבהו משום רבי חנינא בן גמליאל: לא היו ימים מועטים עד שנכשל אותו תלמיד בחכמותו. אפילו עם בהמה "אבי" *מכלליה מכולה דברא, רב ששת מעבר ליה *מצרא, רב חנן מנהרדעא איקלע לרב כהנא לפום נהרא חזייה דיתיב וקא גרס וקיימא בהמה קמיה אמר ליה לא סבר לה מר אפילו עם בהמה? אמר ליה *לאו אדעתאי. אמר רבא "מתייחד אדם עם שתי יבמות ועם שתי צרות עם אשה וחמותה [א] עם אשה ובת (ו) בעלה עם אשה ותינוקת שיודעת טעם ביאה ואין מיסרת עצמה לביאה: הגדילו זה ישן בכסותו וכו': וכמה? אמר רב אדא בר רב עוא אמר רב אסי *תינוקת (ב) בת תשע שנים ויום אחד תינוק בן שתים עשרה שנה ויום אחד אבא דאמר "תינוקת בת שתים עשרה שנה ויום אחד תינוק בן שלש עשרה ויום אחד "זוה וזה כדי שיהוי "שנים נבנו וישערך צפחך" אמר רפרם בר פפא א"ר חסדא לא שנו אלא שאינה בושה לעמוד לפניו ערום "אבל בושה לעמוד לפניו ערום אסור, מאי טעמא? יצר אלבשה. רב *אחא בר אבא איקלע לבי רב חסדא התניה שקליה לבת ברתיה "אותבוה בצנפיה אמר ליה "לא סבר לה מר דמקדש? אמר ליה עברת לך אדרב "דאמר רב יהודה אמר רב ואיתימא רבי אלעזר "אסור "לאדם שיקדש את בתו בשתיא קטנה עד שתגדיל ותאמר "בפלוני אני רוצה, "מר נמי עבר ליה אדשמואל "דאמר שמואל אין משתמשים באשה אבי ליה אנא "כאידך דשמואל סבירא לי דאמר שמואל

הכל

אבי מכלי להו מכולה דברא. גרלה דהני מילתי מומלי מומלא בעלמא קא עבדי (ז) ואלון קיימא לן כרבנן לרבי יהודה (נקמן דף פב.) דאמרו לו "לא נחמדו ישראל לא על מקבב זכור ולא על הבהמה": הכל

מר "רחמנא נגער ביה בשטן" כבי חייא בר אשי הוה רגיל כל עידן דהוה נפיל לאפיה הוה אמר "דרחמן יצילנן מיצר הרע" יומא חד שמעתינהו דביתהו, אמרה "מכדי הא כמה שני דפריש ליה מינאי, מאי טעמא קאמר הכי" יומא חדא הוה קא גריס ברניתיה, קשטה נפשה חלפה ותניה קמיה, אמר לה מאן אתי? אמרה "אנא תרוחא" דהדרי מיומא, תבעה, אמרה ליה "אייתי ניהלה להך רומנא דריש צוציתא" שוור אזל אתייה ניהלה, כי אתא לביתיה הוה קא שגרא "דביהדו" תנורא, סליק וקא יתיב בגויה, אמרה ליה מאי האי? אמר לה הבי והבי הוה מעשה, אמרה ליה "אנא הוא", לא אשגח בה עד דיקבה ליה סימני, אמר לה "אנא מיהא לאיסורא איכוונ", כל ימיו של אותו "צדיק" היה מרעגה עד שמת באותה מיתה *ודתניא [אישה הפרט זה] יסלח לה "במה הכתוב מדבר? באשה שנדרה בנזיר ושמע בעלה והפר לה והיא לא ידעה שהפר לה בעלה והיתה שותה יין ומטמאה למתים רבי עקיבא *כי הוה ממי להאי פסוקא הוה בכי אמר: ומה מי שנתכוין לאכול בשר חזיר ובעלה בידו בשר טלה אמרה תורה צריכה כפרה, וסליחה, מי שנתכוין לאכול בשר חזיר ועלה בידו בשר חזיר על אחת כמה וכמה, ביוצא בדבר אתה אומר [ב]ולא ידע ואשם ונשא עונו "בשחיטה רבי עקיבא מגיע לפסוק זה היה בוכה: ומה מי שנתכוין לאכול שומן ועלה בידו חלב אמרה תורה "ולא ידע ואשם ונשא עונו" מי שנתכוין לאכול חלב ועלה בידו חלב על אחת כמה וכמה אימי בן יהודה אומר "ולא ידע ואשם ונשא עונו" על דבר זה ידון כל הדעים: מתייחד אדם עם אמו: אמר רב יהודה: "אמר רב אמי מתייחד אדם עם אחותו ודר עם אמו ועם בתו כי אמרה קמיה דשמואל אמר אסור להתייחד עם כל עריות שבתורה ואפילו עם בהמה" תנן מתייחד אדם עם אמו ועם בתו ישן עמהם בקרוב בשר ותיובתא דשמואל? אמר לך שמואל וליטעמיך הא דתניא אחותו ואמותו ושאר כל עריות שבתורה אין מתייחד עמהם אלא בעדים בעדים אין, שלא בעדים לא, אלא תנאי היא דתניא "אמר רבי מאיר הזהרו בי מפני בתי, אמר רבי טרפון הזהרו בי מפני כלתי ליגלג עליו אותו תלמיד אמר רבי אבהו משום רבי חנינא בן גמליאל: לא היו ימים מועטים עד שנכשל אותו תלמיד בחכמותו. אפילו עם בהמה "אבי" *מכלליה מכולה דברא, רב ששת מעבר ליה *מצרא, רב חנן מנהרדעא איקלע לרב כהנא לפום נהרא חזייה דיתיב וקא גרס וקיימא בהמה קמיה אמר ליה לא סבר לה מר אפילו עם בהמה? אמר ליה *לאו אדעתאי. אמר רבא "מתייחד אדם עם שתי יבמות ועם שתי צרות עם אשה וחמותה [א] עם אשה ובת (ו) בעלה עם אשה ותינוקת שיודעת טעם ביאה ואין מיסרת עצמה לביאה: הגדילו זה ישן בכסותו וכו': וכמה? אמר רב אדא בר רב עוא אמר רב אסי *תינוקת (ב) בת תשע שנים ויום אחד תינוק בן שתים עשרה שנה ויום אחד אבא דאמר "תינוקת בת שתים עשרה שנה ויום אחד תינוק בן שלש עשרה ויום אחד "זוה וזה כדי שיהוי "שנים נבנו וישערך צפחך" אמר רפרם בר פפא א"ר חסדא לא שנו אלא שאינה בושה לעמוד לפניו ערום "אבל בושה לעמוד לפניו ערום אסור, מאי טעמא? יצר אלבשה. רב *אחא בר אבא איקלע לבי רב חסדא התניה שקליה לבת ברתיה "אותבוה בצנפיה אמר ליה "לא סבר לה מר דמקדש? אמר ליה עברת לך אדרב "דאמר רב יהודה אמר רב ואיתימא רבי אלעזר "אסור "לאדם שיקדש את בתו בשתיא קטנה עד שתגדיל ותאמר "בפלוני אני רוצה, "מר נמי עבר ליה אדשמואל "דאמר שמואל אין משתמשים באשה אבי ליה אנא "כאידך דשמואל סבירא לי דאמר שמואל

הכל

פכל לפס שמים · ואין דעתי מחריה לחיבת חיטות חלת לחיבת קורבה ועשוות קורת רוח לאמה כשאתי מתכב את פתה: **מתני'** גל ילמד רווק סופרים · רווק פני בלת אשה: **סופרים** · מלמדי תינוקות כלומר לת ירגיל רווק עלמו להיות מן הסופרים וכגמר' מפרש טעמא וכן לת תלמד אשה סופרים לת תרגיל תורה אור עלמה להיות ממלמדי תינוקות: **אף מי שאין לו אשה** · בגמרא מפרש מאי היא: **לא ירעה רווק את הכבשות** · שלא יתאוה לה: **ולא ייבמו שני רווקים כאחים אחת** · שלא יבואו לידי מכשול זכור: **ומכשים מחירין** · שלא יחשדו במכשול זכור וכהמה: **גמ'** מ"ט · לא ילמד רווק סופרים לי שימת משום דחכידי רווקים למכשל זכור דתיבותא: **אמרו לו לר' יהודה** · מפרש לי בגמרא: **משום אמהתא דינוקי** · בגלגלת אחת: **מצוה למהתא דינוקי** · למוסיפים של תיבותא שמצויות שלגלו להביא את בניהן לבית הספר: **מי שאין לו אשה כלו** · ומקיים לתלמוד קטן דקתמר רווק שלא נשא אשה מימיו ותחת ר' אלעזר למימר אפילו היתה לו ומתה אבל יש לו, ואינה שרויה אלא דלמת כו': **מתני'** **כל שעסקיו עם הנשים** · שמלאכת תומנתו נעשית לנשים והנשים לריכות לו: **לא יחייחד עם הנשים** · לפילו עם הרבה נשים לפי שלבו גס בהו ובלו מחפות עליו ולילו חיש לחריצת דין שתי נשים תגן (לעיל דף פ:) לבל עם שלש לו לרבע שפיר דמי: **נקיה וקלה** · מפרש בגמ' שפיר: **ואל יאמר** בלבו תומנות זו חיטה מעפרת שלא יבקש רחמים למי שהטעה שלו: **אמר גמל, פפן, קדר** · בעלי קריות, כל אלו תומנות ליסטיות כשלנים בדרכים הם נקנסים ולוקחים עליס מן הכרמים ופיקות ועוד שנשכרים לאדם ומעבידין על תנאס: **רועה** · בהמות שלו מעבידין לרעות: **מנוני** · מלומד בחוכמה להטיל מים בין, לרוחות בתוין: **סתמרים** · שמלין לי"ס פיות: **רוכלי כשרים** · שפורסין למדברות לתוקס גדודי חיות וליסטין וילחים לנפשס ומשברים לבס לתוקס: **ספנין רוכלי תפידים** · שפורסין לתוקס הסכנה ומעיד הס בדעה יותר מן הגמלין: **עוב שברופאים לניחנם** · שלו ילח מן החולי, ומחלטו מלבל בריחים, ושלו מסבר לבו לתוקס ופלגמים שהורג נפשות וש בידו לרפואות הטעני ואינו מרפא: **עוב שבעובדים** · שפיקי טריפות בחות לידו וחס על ממונו ומחכיון: **אבל שברופא לינס בן** · שתוך הבא לידי זקנה לו יסורין ואינו יכול לעסוק בה הוא חולה ממתן שכרה לכתיב לעוב תרפא תרפא: **גמ'** מהכוח דעה קרבותו רע להסתדל עמו שיהא בר חלוי וכא יכול: **סלורקין** · לורפי והב הטוטן לנשים צרין ממים וטבעות: **סתריקים** · סורק בגדים לנשים פולוקייד"ל: **סנקורות** · מנקני ריחים של יד שנשים קומות בהם כדתנן בכהובות (דף נה:) חלו מלאכות שהשה עוסה לבעלה עוסות ואופה ומחרינן (שם) בריחית דידה: **וסרוכלין** · מוכרין קישוטי בשמים לנשים: **וסספרין** · הבשים לריכות להן בשביל בניהם: **וסגרע** · חומן המקיז דם על שם שמגרע את הדם: **סבורסקי** · מעבד לסס עורות ללבות ולנעול: **וסבנן** · ממחס מרחלות: **מסלך על גידו וכיומו גפס ונקלה ויושב** · שלשתן סימני גחוה אבל אין לו דומה לזו ובבול הוא ממדת הבשרים שנאלה מיני יושב חלת סס כן בשתי לו על גידו דבר גחוה, ובשביל שהבריות מוסרין בפניו בידו חוא מקרא ואחריהן ובחדת בחיים זו אומנות ואס"ה לא ילמדו אומנות עם הנשים: **ועינו נרס** · בממונו להוליל כלום מפני שהוא מלומד לאכול אל המקיון ואינו מלומד להוליל: **ועינו רעפ** · עוקן עיניו בבריחים שיהא ויהיו לריכין לו: **אוכל ברכפ** · שלמומד לאכול עם כמה בשים בכל יום: **ומוליל קימעא** · מאוך שמאכלו יפה בלחם נקי ובבר שמן שממעטים את הזבל שבל מדס מכין לכשובת הקוה מאכל בריחה: **ומשוך על שבריות** · מאוך שהבשים לריכות לו ועשקן עמהן: **ועל פגול** · שהבשים גוחות מבעליהן ואוהבות לו: **ועל שפיכות דמים** · זיממין דשפי ליה לדמוך לפתות מרביעית: **ממחא**

הבל לפס שמים · ועל זו לתו סומכין השמח שלתו משתמשים בבשים: **לא** ילמד רווק סופרים · פי' תלמידים רווק הוא שלס פניו שלת בשת אשה מעולם ומרגוש של ובחורים בשול יבשלו הוא רווקים (ישעיה מ) : **ולא** ירבה בשיחה · מפני שיש לו שלוה יותר מחיה אחר שבשת אשה: **לא** יחייחד עם הבשים · פי' בקונט ולפילו עם בשים הרבה ורווקת רוכל, אבל אשת אחר מותר, ובקשה להר"ם דאמר לעיל (דף פו·) "בשים מובפנים ובשים מבחון מוסבין משום יחוד" בשמעת דאסור להתייחד עם בשים הרבה, לבן לא יחייחד עם הבשים· לפילו אלתו עמו דמרינן לעיל (דף פ:) דכיון דהוי רוכל, ליכא חשמת טפי: **אלא** הבל לפי זכותו · לפיוסי לפי מזנו דבני ומיי ומזוני לאו בזכותא תליא מילתא אלא בזמנא תליא מילתא":

הדרן עלך עשרה יוחסין

מתני' כל *שעסקיו עם הנשים לא יתיחד עם הנשים, ולא ילמד אדם את בנו אומנות הנשים רבי מאיר אומר לעולם ילמד אדם את בנו אומנות נקיה וקלה ויתפלל למי שהעושר והנכסים שלו, שאין אומנות שאין בה עניות ועשירות, שלא עניות מן האומנות ולא עשירות מן האומנות אלא הכל לפי זכותו, רבי שמעון בן אלעזר אומר ראית מימיך חיה ועוף שיש להם אומנות והן מתפרנסין שלא בצער והלא לא נבראו אלא לשמשני ואני נבראתי לשמש את קוני אינו דין שאתפרנס שלא בצער אלא שהורעתי מעשי וקפחתי את פרנסתי אבא גוריין איש צדיין אומר משום אבא גוריא לא ילמד אדם את בנו: חמר, גמל, קדר, ספן, רועה, והנוני שאומנותן=אומנות ליסטים, רבי יהודה אומר משמו *החכרין=רובן רשעים, והגמלין=רובן כשרין, הספנין=רובן חסידים, שוב שברופאים לגיהנם, הטשר שבטבחים=שוחטו של עמלק, רבי נהוראי אומר מניח אני כל אומנות שבעולם ואיני מלמד את בני אלא תורה שאדם אוכל משכרה בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא ושאר כל אומנות אינן כן כשאדם בא לידי חולי או לידי זקנה או לידי יסורין ואינו יכול לעסוק במלאכתו הרי הוא מת ברעב אבל התורה אינה כן אלא משמרתו מכל רע בנעורותו ונותנת לו אחרית ותקוה בזקנותו בנעוריה מהו אומר ·ויקו ה' יחליפו כח' בזקנותו מהו אומר ·עוד ינובון בשיבה" וכן הוא אומר באברהם אבינו ·ואברהם זקן והי' ברך את אברהם בכל *מצינו *שעשה אברהם אבינו את כל התורה כולה עד שלא ניתנה שנאמ' ·עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמרתי מצותי חקותי ותורותי": **גמ'** תנו רבנן כל שעסקיו עם הנשים סורו רע בנון הצורפים והסריקים והנקורות והרוכלין והגרדיים והספרים והכובסים והגרע והבלן *והבורסקי ·אין מעמידים מהם: לא מלך ולא *בהן גדול מאי טעמא, לא משום דפסלי אלא משום דזיל אומנותיהו תנו רבנן עשרה דברים נאמרו בגרע: מהלך על *צידו, והוח גסה, ונחלה ויושב, ועינו צרה, ועינו רעה, אוכל הרבה, ומוציא קימעא, וחשוד על הערוות, ועל הגזל, ועל שפיכות דמים *דרש בר * קפרא: לעולם ילמד אדם את בנו אומנות נקיה וקלה מאי היא אמר רב יהודה

כתחא

כתירים שלא נחשדו ישראל לא על הזכור ולא על הבהמה חשדא דינוקי משכב זכור· אשהתא שמוליכות בניהן לבית הספר: כלל ומוסיף את"ק דת"ק דוקא קאמר שלא נשא מימיו ואחא ר' אליעזר ואמר אפי' נשא ומתה או דלמא כשאינה שרויה אצלו דת"ק קרי רווק כל מי שאין לו אשה · ואחא אידו למימר אפי' יש לו אשה ואינה שרויה אצלו שם אסור ללמד · תא שמע וכו' והא ודאי ר' אליעזר הוא וכן עיקר שאם נפרש אינה שרויה אצלו שאינה עומדת עמו ואינו מתייחד עמה הוינו אין לו אשה · ומסתברא שאם הוא בעיר א' ללמד והניח אשתו בעיר אחרת שאסור דהא אין לו אשה כאן · אית דמפרשי שרויה אצלו ואפ"ה שרו רבנן · מיהו כל זה בתינוקות אבל בגדולות לא שייך הבא לא אשהתא ולא אבהתא ומותר: לא ילמד אדם וכו' כלומר כל אדם חייב ללמד את בנו אומנות כדמוכיח פ"ק דמכלתין מקרא וראה חיים עם האשה אשר אהבת וגם' אלו מציאות מוכיחים מוהזדעת להם זה בית הסייהם ללומר אומנות · ובירושלמי חזי ליה מקרא אחרינא ובחדת בחיים זו אומנות ואס"ה לא ילמדו אומנות עם הנשים · שאומנותו עם הנשים והנשים צריכות לו לא יתייחד עמהן לפי שבולן מחפות עליו ואילו אינשי אחרינא עם שתי נשים תנן אבל ג' או ד' מותרי ה) כל אלו נוללים כשהולכים בדרכים נוולים עצים ופירות ועוד שנשכרים לבני אדם ומעבירים על תנאם: רועה בהמות שלו שמעבירן בשדות אחרים: **מנוני** · מלומד בהונאה להטיל מים בין וצוררות בחפין: כשרים · שפורשים למקום נדודי חיות ולחמים ולבם נשבר · והספנים יותר עומדים במקום סכנה מן הגמלים ולפ' הם חסידים · טוב שברופאים שמפיתים החולה · שבטבחים ספק טרפות בא לידם והסים על מטוגם כל זה פר"ש · ואית דמפרשי שהאומנות מלמדו אכזריות אפי' הטוב שבהם אכזרי ורע בטבלת · הצורפים צורפי זהב ועושים תכשיטים לנשים · הסריקים שטורקים בגדים לנשים · [והנקורות] נוקרי ריחיים לפתון והנשים מוחנות באותן ריחיים של ר' כדאמרי' אלו מלאכות שהאשה עושה לבעלה טוחנת וכו' : רוכלים · מוכרי בשמים לנשים : ספרים · נשים צריכות להם בשביל בניהם · אומן מקיז דם · בורסקי מעבד להם עורות לנעול · בלן מחמם מרחצאות :

ה) ל"ל תמר גמל קדר ספן כל אלו כו' .

ג"ל וכן (דף פפ"ח)
דצות תנא"ם בדנין
פרנסה ואיכה
אומנות יש ללמוד
ואיכה ילמוד אדם

קבד א מיי' פכ"ב מהל' חיסורי ביאה הלכ' יג ומיי' פ"ב מהל' מ"ש הלכה ד סמג לתון קפב טוש"ע אה"ע סי' כב סעיף כ :

קבה ב מיי' פכ"ב מהל' חיסורי ביאה הלכ' ג טוש"ע אה"ע סי' כד :

קבו ג מיי' שם הלכה יג טוש"ע אה"ע סי' כב סעיף כ :

קבו ד מיי' פ"ל מהל' מלכים הלכה ו :

[עי' תי"ע]

[מ"ק כח:]

[עי' תוס' נדה יד: ד"ה מוכני]

גליון הש"ס

מתני' בשעה שמכניס תכניסם לתוכו · לת בתחלה · ולת בסוף · ומתני' מפרש לה: **ומשמרתו** · שלא יתקלקלו: **ומשמרת פיו** · שלא יתלכלך: **ומשמרת אזניו** · שלא ישמע דברים בטלים: **ומשמרת ידיו** · שלא יגנוב: **ומשמרת רגליו** · שלא ילכו למקום בטלה: **ומשמרת כל גופו** · שלא יבא לידי מגע עבירה: **ומשמרת מלאכתו** · שלא יעשה מלאכתו בשבת: **ומשמרת ממונו** · שלא יבא לידי גזל: **ומשמרת ספריו** · שלא יבא לידי מגע עובד כוכבים: **ומשמרת חבריו** · שלא יבא לידי מגע רשעים: **ומשמרת בניו** · שלא יבא לידי מגע יצה"ר: **ומשמרת שכנו** · שלא יבא לידי מגע אשת איש: **ומשמרת עירו** · שלא יבא לידי מגע מחלוקת: **ומשמרת בית הכנסת** · שלא יבא לידי מגע מחלוקת: **ומשמרת בית המדרש** · שלא יבא לידי מגע מחלוקת: **ומשמרת מקומו** · שלא יבא לידי מגע מחלוקת: **ומשמרת מקום שהוא עתיד לילך שם

[פ' כשהוין עכן תלמיזתא קקיא מנגל וקלא לליה בה מבעון כיום]

כ"ג עה: (סנהדרין ק:) ספסיים סה.

סנהדרין ק:

[בתוספ' גיטין רבי אומר]

*מתני' דתלמיותא תניא רבי אומר אין לך אומנות שעוברת מן העולם, אשרי מי שרואה את הוריו באומנות מעולה אוי לו למי שרואה את הוריו באומנות פגומה, *אי אפשר לעולם בלא בסם ובלא בורסקי: אשרי מי שאומנותו בסם ואוי לו מי שאומנותו בורסקי *אי אפשר לעולם בלא זכרים ובלא נקבות אשרי מי שבניו זכרים ואוי לו למי שבניו נקיבות *ר"מ אומר לעולם ילמד אדם לבנו אומנות נקיה וקלה ויבקש רחמים למי שהעושר והנכסים שלו שאין עניות מן האומנות ואין עשירות מן האומנות אלא למי שהעושר שלו שנאמר °לי הכסף ולי הזהב נאם ה' צבאות: ר"ש בן אלעזר אומר אם

[בתוספ' גיטין רבי אומר]

תום' ר"י הזקן תלמיותא. שעושים תלמים תלמים והוא כמשמע רוקם שנעשה במחט: שעוברת. שיהיה (לו) ללא צורך אלא כל האומניות צריכים לעולם בין אומנות נקיה או מאוסה: בשם. מוכר בשמים: בורסי. מקשין צואת כלבים: קיין. סיבוב קציעת בשרה: סבל. נושא משאות: ינובון בשיבה. יצמח שכרן בעת שיבתן: תושלב"ע

ראית מימך: תניא ר"ש בן אלעזר אומר מימי לא ראיתי צבי קיץ, ואריי סבל, ושיעור תנוני, והם מתפרנסים שלא בצער והם לא נבראו אלא לשמשני, ואני נבראתי לשבוש את קוני מה אלו שלא נבראו אלא לשמשני מתפרנסים שלא בצער ואני שנבראתי לשמש את קוני אינו דין שאתפרנס שלא בצער אלא שהרעותי את מעשי וקיפחתי את פרנסתי °שנאמר °עונותיכם הטו: רבי נהוראי אומר מניח אני כל אומנות וכו': *תניא רבי נהוראי אומר מניח אני כל אומנות שבעולם ואיני מלמד את בני אלא תורה שכל אומנות שבעולם אין עומדת לו אלא בימי ילדותו אבל בימי זקנותו הרי הוא מטל ברעב אבל תורה אינה כן עומדת לו לאדם בעת ילדותו ונותנת לו אחרית ותקוה בעת זקנותו בעת ילדותו מהו אומר °וקוי ה' יחליפו כח יעלו אבר כנשרים בזקנותו מהו אומר °עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו:

[מתני' דמלמיותא. מחט תלמיים כרוסדיי"ך בלע"ז שהתפירות עשויות תלמים תלמים שורות שורות כתלמים של מחרישה: שעוברת מן העולם. שבטילה מן העולם בין שהיא נקיה בין שהיא מלוכלכת כגון כה עורך ואם לא ילמדנה זה ילמדנה אחר: אשרי מי שרואה אם הוריו. יולדיו ואם ילדיו בחומות נקיה: בסם. מוכר בשמים: זכי קיין. מייבש קליעות בשדה: סבל. טוען משאות: כל תומניות. לין לון מתן שכר לאחר זמן אלא שכר המצוי להם בשעתן לכל תורה מתן שכרה בת מאליו לאורך ימים ואף לתולה ולזקן שאינו יכול לעסוק בה בעבור תוכל מן הקורמוס: שנאמר עוד ינובון בשיבה. ילמדו למען ויתייחד שכרן לעת שיבתן דשנים ורעננים יהיו וגו':

[בתוס' תיתין רבי מאיר]

הדרן עלך עשרה יוחסין וסליקא לה מסבת קדושין

תני ב

הדרן עלך עשרה יוחסין וסליקא לה מסבת קידושין

תחר הגלמת המסכת יתמר זה ויועיל לזכרון בעזרת השם יתברך:

ע) הדרן עלך מסבת קדושין והדרך עלן דעתן עלך מסבת קדושין ודעתך עלן לא נתנשי מינך מסבת קדושין ולא תתנשי מינן לא בעלמא הדין ולא בעלמא דאתי: יתמר כן שלם פעמים ותחר כך יתמר

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתהא תורתך אומנתנו בעולם הזה ותהא עמנו לעולם הבא ב) תנינא בר פפא רמי בר פפא נחמן בר פפא אחאי בר פפא אבא מרי בר פפא רפרם בר פפא רבישי בר פפא סורחב בר פפא אדא בר פפא דרו בר פפא:

הערב נא יי אלהינו את דברי תורתך בפינו ובפיפיות עמך בית ישראל ונהיה כולנו אנחנו וצאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך: מאויבי תתבמני מצותיך כי לעולם היא לי: יהי לבי תמים בחקיך למען לא אבוש: לעולם לא אשכח פקודיך כי בם חייתני: ברוך אתה יי למדני חקיך: אמן אמן אמן סלה ועד:

מודים אנחנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש ולא שמת חלקנו מיושבי קרנות שאנו משכימים והם משכימים אנו משכימים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים אנו עמלים והם עמלים אנו עמלים ומקבלים שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר אנו רצים והם רצים אנו רצים לחיי העולם הבא והם רצים לבאר שחת שנאמר ואתה אלהים תורידם לבאר שחת אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם ואני אבטח בך:

יהי רצון מלפניך יי אלהי כשם שעזרתני לסיים מסבת קדושין כן תעזרני להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסיימם ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה וזכות כל התנאים ואמוראים ותלמידי חכמים יעמוד לי ולזרעי שלא תמוש התורה מפי ומפי זרעי וזרע זרעי עד עולם. ויתקיים בי בהתהלכך תנחה אותך בשכבך תשמור עליך והקיצות היא תשיחך: כי בי ירבו ימיך ויוסיפו לך שנות חיים: אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד: ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום:

יתגדל ויתקדש שמיה רבא בעלמא דהוא עתיד לאתחדתא ולאחיא מתיא ולאסקא לחיי עלמא ולמבני קרתא דירושלם ולשכלל היכליה בגוה ולמעקר פולחנא נוכראה מארעא ולאתבא פולחנא דשמיא לאתריה וימליך קודשא בריך הוא במלכותיה ויקריה בחייכון וביומיכון ובחיי דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן: יהא שמיה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא: יתברך ויישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא, ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמיה דקודשא. בריך הוא לעילא מן כל ברכתא ושירתא תושבחתא ונחמתא דאמירן בעלמא ואמרו אמן: על ישראל ועל רבנן ועל תלמידיהון ועל כל תלמידי תלמידיהון ועל כל מאן דעסקין באורייתא. די בארעא הדין ודי בכל אתר ואתר. יהא להון ולכון שלמא רבא חנא וחסדא ורחמי וחיי אריכי ומזוני רויחי ופורקנא מן קדם אבוהון די בשמיא וארעא ואמרו אמן: יהא שלמא רבא מן שמיא וחיים טובים עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן: עושה שלום במרומיו הוא יעשה ברחמיו שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

ע) פי' כגון על זה תמצא בספר כתיים שמיבר מחי כגמון מכר"ל מפרקי בספר זכיות מ"ת פ"ג. ב) בסיומת ומוף תפוסת כרמ"ת ז"ל וכן בסוף יש"ם בכיק כתוב רמיים על כוכבת שמות הללו.

פירוש חשבון בית כור

דף ס ע"ב רש"י ד"ה בית כור וכו' ממלגתו מלחיים ושמיים וכו'. כתב רש"ל וכ"ע טעות סופר וכך הוא מלחיים ושמיים ומרגע ע"ם. ומלגתי כתוב מסם הרש"ל ובמקום אחר מלגתי מוחו מסם ר' משם לוריא וז"ל [בית כור הוא ס"ו פעמים מלא של חמשים כך מפורש ברפ"ם ריש פרק בית כור והוא לשונה לחת של ס"ו מלות בתוכך ובכוחב ג' כשמקח ממנו] י"ב מלות וחמשים בתוכך על כוחב ג' ותעשה ממנו מרובע ישלה ב"ן על ב"ן. נשאר תוכך ב"ן בכוחב ג'. תעשה ממנו ה' רבועות יהיה ב"ח ב"ן תוכך ו' כוחב. ד' לשונות חמשים על המרובע הרחשון לך' כוחותיו ויהיה מז ע"ך על ע"ך. ונשאר עוד עדיין לשונה חקה ממנו תוכך. מ' דסיינו ד' פעמים י' על י' ונמלא הקרנות (כשאר הרגלה בציור הות ג') נשאר לשונה מרכה ר"י בכוחב י' תעשה ממנו נ' לשונות יהיה כל ג' מרכה ר"י וכוחב נ' תמות וב' ספחים דסיינו שלים חמה. תחברם ג' לג' יהיה תוכך כולם ביחד ח"ר ונשנים בתוכך נ' תמות וב' ספחים בכוחב. תעשה ממנו תוכך ע"ר על מרובע הרחשון במזרחן וכן בדרומי ושוה תוכך נ' תמות וב' ספחים למילוי קרן דרומית מזרחית (כמו תות ב') נשאר בתוכך ע"ג וב' ספחים על המרובע רע"ג וב' ספחים. ונשאר לך מן הרלשונה תוכך ע"ו תמות וד' ספחים בתוכך ובכוחב נ' תמות וב' ספחים חלוק לוחה על שמונה לשונות ויהיה מרכה ביחד מרכ"ג תמות וב' ספחים בתוכך ובכוחב ב' ספחים וחצי. תקח ממנו רע"ג וב' ספחים למזרחי וכן לדרומית ושוה ב' ספחים וחצי למילוי הקרן (כמו תות ב') נשאר הריבוע רע"ג וחצי ונוסף ועוד על רע"ג וחצי ונוסף וחצי. נשאר בידך מן הרלשונה קמ"ו תמות ונוסף וחצי בתוכך וב' ספחים וחצי בכוחב. חלוק לוחו לך' לשונות יהיה כל לך' תמות וב' ספחים וחצי בתוכך ב' ספחים וחצי. קח מהן תוכך רע"ג וחצי ונוסף וחצי במזרחית וכן בדרומית ושוה תוכך ב' שלשונות וחצי למילוי הקרן (כמו תות ל') נשאר הריבוע רע"ג וב' ספחים וחצי שלשונ על רע"ג וב' ספחים וחצי שלשונ. ונשאר בידך לשונה חרכה ל"ו תמות וב' ספחים ושלשונ על כרוכב ב' שלשונות וחצי חלוק לוחו לס"ו לשונות יהיה תוכך כולם ביחד תק"ם חמה וב' ספחים וחצי שלשונ כרוכב שנים שלשונ חקה ממנו תוכך רע"ג וב' ספחים וחצי שלשונ למזרחי וכן לדרום מזרחי שלשונ עכשיו רע"ג וב' ספחים וחצי שלשונ ושנים שלשונ על תוכך ב' שנים שלשונ על המרובע רע"ג וב' ספחים וחצי שלשונ למילוי של קרן דרומית מזרחית (כמו תות ה'). תקח ממנו שלשונ החסרון על כוכב ואל ממחתו ושאר הרלשונה שנשארת קשנה נשארכה גם היחה שלש שנים שלשונ וחצי יותר. ותשנתי כל חמה לשנה שפחים וכל שפח לד' שלשונות כגון כפי שמסרנת השופקים. וזה לשונה:

בית כור

ה	שנים שלשונ							
ד	כוחב ב' שלשונות וחצי							
ג	כוחב ב' שפחים וחצי							
ב	כוחב ג' תמות וב' שפחים							
א	כוחב י'							
	רין על רין							